

KIM EDWARDS

FIICA
TĂCERII

#1 în *NEW YORK TIMES*
TOP BESTSELLER

UN DEBUT EXTRAORDINAR! O CARTE MINUNATĂ
DESPRE LIMITA IUBIRII ȘI A ISPĂȘIRII.

„În *Fiica tăcerii*, Kim Edwards a creat o poveste despre regret și ispășire, despre emoții sincere, despre personaje bânuite de trecut. Dăruită cu un limbaj atât de savuros încât trebuie să recitești pasajele doar ca să te lași captivat încă o dată... este pur și simplu o carte frumoasă – aștept cu nerăbdare să văd ce va mai scrie.”

JODI PICOULT

„*Fiica tăcerii* pornește de la o premisă care hipnotizează, atrăgându-te adânc și irevocabil în viețile încâlcite a două familii și în secretul devastator care le modelează. Mi-a plăcut enorm această poveste fascinantă, cu personajele ei complicate și limbajul elegant.”

SUE MONK KIDD

„Un debut romanesc promițător... *Fiica tăcerii* este o carte extrem de interesantă, o poveste țesută cu măiestrie... V-o recomandăm cu căldură.”

Bookreporter.com

„*Fiica tăcerii* este un adevărat dar, radiind de mister. Kim Edwards scrie cu mare înțelepciune și compasiune despre familie, alegeri, secrete și ispășire. Este un roman minunat, care îndurează și alină totodată.”

LUANNE RICE

- KIM EDWARDS -

KIM EDWARDS

FIICA TĂCERII

Traducere din limba engleză

ROXANA ȘTEFAN, JUSTINA BANDOL

Titlul original: *The Memory Keeper's Daughter*, 2005

Cuprins

Muțumiri

1964

Martie 1964

I

II

III

IV

1965

Februarie 1965

Martie 1965

Mai 1965

1970

Mai 1970

I

II

Iunie 1970

1977

Iulie 1977

August 1977

I

II

Septembrie 1977

1982

Aprilie 1982

I

II

III

IV

1988

Iulie 1988

I

II

Noiembrie 1988

1989

1 iulie 1989

- KIM EDWARDS -

2-4 iulie 1989

1 septembrie 1989

- KIM EDWARDS -

Pentru Abigail și Naomi

Mulțumiri

Aș dori să îmi exprim profunda gratitudine față de pastorii Bisericii Prezbiteriene Hunter, care mi-au împărtășit înțelepciunea lor în cele văzute și nevăzute; îi mulțumesc în special lui Claire Vonk Brooks, care a purtat sămânța acestei povești și mi-a încredințat-o mie.

Jean și Richard Covert mi-au împărtășit cu generozitate din felul lor de a vedea lucrurile și au citit și o variantă timpurie a acestui manuscris. Le sunt recunoscătoare atât lor, cât și lui Meg Steinman, Caroline Baesler, Kallie Baesler, Nancy Covert, Becky Lesch și Malkanthi McCormick, pentru franchețe și îndrumări. Bruce Burris m-a invitat să predau la un atelier în cadrul organizației Minds Wide Open; îi mulțumesc și lui, și participanților din ziua aceea, care au scris din tot sufletul.

Sunt foarte recunoscătoare Fundației Doamna Giles Whiting, pentru sprijin și încurajare. Comitetul Kentucky pentru Artă și Fundația Femeilor din Kentucky au pus, la rândul lor, la dispoziție, fonduri pentru scrierea acestei cărți, și le mulțumesc.

Ca întotdeauna, îi sunt extrem de recunoscătoare agentului meu, Geri Thoma, pentru că este atât de înțelept, de cald, generos și statornic. Aș vrea să îmi exprim toată gratitudinea față de cei de la Viking, în special față de editoarea mea, Pamela Dorman, care s-a ocupat de această carte cu atâta inteligență și implicare, și ale cărei întrebări, dovedind o percepție ascuțită, m-au ajutat să pătrund mai mult în profunzimea textului. Priceperea și sensibilitatea editoarei Beena Kamrani, abilă și instructivă, au fost de asemenea inestimabile, iar Lucia Watson, cu buna ei

dispoziție și precizie, a fost capabilă să supravegheze o mulțime de lucruri.

Scriitoarelor Jane McCafferty, Mary Ann Taylor-Hall și Leatha Kendrik, care au parcurs acest manuscris cu un ochi sever și totodată afectuos, le mulțumesc din suflet. Le mulțumesc în mod deosebit și părinților mei, John și Shirley Edwards. Lui James Alan McPherson, profesorul de la care am învățat cum să predau, îi rămân recunoscătoare. Lui Katherine Soulard Turner și tatălui ei, regretatul William G. Turner, sunt bucuroasă că le pot mulțumi pentru prietenia lor generoasă, pentru discuțiile pe teme literare și pentru informațiile detaliate despre Pittsburgh.

Toată dragostea și recunoștința pentru întreaga mea familie, aflată aproape sau departe, în mod deosebit pentru Tom.

- KIM EDWARDS -

1964

- KIM EDWARDS -

Martie 1964

I

Începu să ningă cu câteva ore înainte ca ea să simtă primele semne ale travaliului. Mai întâi câțiva fulgi pe cerul cenușiu posomorât al după-amiezii târzii, apoi trombele aduse de vânt și vârtejurile de praf din jurul stâlpilor verandei largi din fața casei. El stătea lângă ea la fereastră, privind cum vârtejurile învălătucite de zăpadă se umflau, apoi se răsuceau, împrăștiindu-se pe pământ. Luminile se aprinseră peste tot în jur, iar ramurile goale ale copacilor deveniră albe.

După cină el făcu focul, aventurându-se afară după lemnele pe care le îngrămădisise lângă garaj toamna trecută. Aerul era luminos și îl simțea rece în față, iar zăpada de pe alee îi ajungea deja până aproape de genunchi. Luă câteva buturugi, scuturându-le scufiile moi de omăt, și le duse înăuntru. Se aprinseră într-o clipă în șemineul de fier, iar el stătu un timp în fața căminului, cu picioarele încrucișate, aruncând lemne în foc și privind cum săltau flăcările, hipnotice, cu margini albăstrui. Afară, zăpada continua să se aștearnă liniștit în întuneric, strălucitoare și deasă ca fasciculele de lumină aruncate de felinarele de pe stradă. Când se ridică și se uită pe fereastră, mașina lor se preschimbase într-un delușor alb pe marginea străzii. Urmele pașilor lui pe alee fuseseră deja acoperite de zăpadă.

Se scutură pe mâini de cenușă și se așeză pe canapea lângă soția lui, care își rezemă picioarele de perne, cu gleznelor umflăte încrucișate și un exemplar din *Dr. Spock* așezat pe pântec. Captivată, își umezea absentă arătătorul de fiecare dată când întorcea pagina. Avea mâini subțiri, cu degete scurte și viguroase și, în timp ce citea, își mușca ușor buza de jos, concentrată. Privind-o, el simți un val de iubire și mirare și se întrebă dacă ea era soția lui, dacă pruncul lor, care trebuia să vină peste numai trei săptămâni, urma să se nască în curând. Va fi primul lor copil. Erau căsătoriți de abia un an.

Ea ridică privirea, zâmbind, când el îi înfășură pătura în jurul picioarelor.

— Știi, mă întrebam cum e, zise ea. Înainte să ne naștem, vreau să spun. Păcat că nu ne putem aminti. Își desfăcu halatul și își trase în sus puloverul pe care îl avea pe dedesubt, dând la iveală pântecul rotund și tare ca un pepene. Își plimbă în grabă mâna peste suprafața lui netedă, lumina focului dansându-i pe piele și dând părului ei o nuanță aurie-roșcată. Crezi că e ca și cum te-ai afla într-o mare lanternă? În carte spune că lumina se infiltrează prin pielea mea, că bebelușul poate deja să vadă.

— Nu știi, spuse el.

Ea râse.

— De ce nu? Tu ești doctorul.

— Nu sunt decât chirurg ortoped, îi aminti el. Ți-aș putea spune cum se osifică oasele fetale, dar nimic altceva.

Îi ridică picioarele, delicate și umflate sub șosetele bleu, și începu să le maseze ușor: puternicul os tarsian al călcâiului, metatarsienele și falangele, ascunse sub piele, și straturile dense de mușchi, ca un evantai pe punctul de a se deschide. Respirația ei umplea camera, piciorul îi încălzea mâinile, iar el își imagină simetria perfectă, secretă a oaselor. Ea, însărcinată, i se părea frumoasă, dar fragilă, cu vinișoare albastre întrezărindu-se prin pielea albă și palidă.

Fusese o sarcină foarte ușoară, fără probleme medicale. Chiar și așa, nu putuse să facă dragoste cu ea de câteva luni. În loc de asta, el descoperi că-și dorea să o protejeze, să o suie în brațe pe scări, să o înfășoare în pături, să îi aducă din când în când o ceașcă cu șodou.

— Nu sunt invalidă, protesta ea de fiecare dată, râzând. Nu sunt un pui căzut din cuib pe care l-ai găsit în curte.

Cu toate astea, era mulțumită de atențiile lui. Câteodată, el se trezea și o privea în timp ce dormea: zbaterea pleoapelor ei, mișcarea înceată, regulată a pieptului, mâna care-i atârna leneș, atât de mică încât încăpea complet în mâna lui.

Era cu unsprezece ani mai tânără decât el. O văzuse pentru prima oară în urmă cu nu mai mult de un an, urcând pe scara rulantă a unui magazin mare din centrul orașului, într-o sâmbătă cenușie de noiembrie, în timp ce el cumpăra cravate. A avea treizeci și trei de ani, era nou-venit în Lexington, Kentucky, iar ea se ivise din mulțime ca o viziune, cu părul ei blond pieptănat spre spate într-un coc elegant, cu perle sclipindu-i la gât și în urechi. Purta o haină de lână verde-închis și avea pielea curată și palidă. El pășise pe scară, croindu-și drum prin mulțime și încercând din răspuțeri să nu o piardă din ochi. Ea se dusese la etajul patru, cu lenjerie și galanterie de damă. Când încercase să o urmeze printre stativele cu slipuri, sutiene și chiloți, toate cu o strălucire molatică, o vânzătoare în rochie bleumarin cu guler alb îl oprise zâmbind, întrebându-l dacă putea să îl ajute.

— Un halat, zisese el, cercetând raionul cu privirea până când îi zărise părul, un umăr verde-închis și capul plecat care îi dădea la iveală curba palidă și elegantă a gâtului. Un halat pentru sora mea care locuiește în New Orleans.

Evident că nu avea nicio soră sau rudă în viață de care să fi știut.

Vânzătoarea dispăruse și se întorsese câteva clipe mai târziu cu trei halate din prosop gros. El alesese la nimereală, aproape fără să se uite, luându-l pe cel de deasupra.

— Luna viitoare vom avea mai multe măsuri, zisese fata care vindea, și o gamă mai frumoasă de culori, dar el plecase deja, cu un halat corai atârnat pe braț și pantofii scârțâindu-i pe gresie în timp ce înainta nerăbdător printre ceilalți cumpărători către locul unde o văzuse.

Ea se pierduse printre mormanele de ciorapi scumpi, în culori diafane, care luceau prin ambalajele de celofan neted: gri-marونی, bleumarin, un maro-închis precum sângele de porc. Mâneca hainei ei verzi o atinsese pe a lui, iar el îi și simțise parfumul, delicat și totuși pătrunzător, ca petalele bogate și pale ale liliacului de la fereastra căminului în care

stătuse odinioară în Pittsburgh. Ferestrele ghemuite ale apartamentului său de la subsol erau murdare, opace de la funinginea și cenușa de la oțelărie, însă primăvara înflorea liliacul, în buchete albe și violet care se sprijineau grele de fereastră, iar parfumul lor plutea înăuntru asemenea luminii.

El tușise ușor – abia mai putea să respire – și ridicase halatul din prosop, dar vânzătoarea din spatele tejghelei râdea spunând o glumă și nu îl observase. Când el tușise din nou, ea se uitase la el supărată, apoi dăduse din cap spre clienta ei, care acum ținea trei pachete subțiri de ciorapi, care păreau niște cărți de joc uriașe în mâna ei.

— Mi-e teamă că domnișoara Asher a fost prima, zisese vânzătoarea, rece și arogantă.

În momentul acela privirile li se întâlniseră, și el tresărise văzând că ochii erau de același verde-închis ca și haina. Ea îl măsurase cu privirea – paltonul gros de tweed, proaspăt bărbierit, fața îmbujorată de frig, unghiile îngrijite. Zâmbise, amuzată și bătând vag în retragere, făcând un gest către halatul de pe brațul lui.

— Pentru soția dumneavoastră? întrebasese. Vorbea cu un accent pe care el îl recunoscuse drept un accent rafinat de Kentucky, în acest oraș aristocratic în care asemenea distincții contau. După numai șase luni petrecute acolo, știa deja asta. E în ordine, Jean, continuase ea, întorcându-se spre vânzătoare. Haide, ocupă-te de el mai întâi. Bietul om se simte probabil pierdut și nu e în largul lui în toată dantelăria de aici.

— E pentru sora mea, îi spusese, încercând cu disperare să șteargă impresia proastă pe care o crease.

I se întâmplase adeseori; era prea îndrăzneț ori prea direct și astfel jignea. Halatul alunecase pe podea și el se aplecase după el, iar fața ei se îmbujorase în timp ce se ridica. Mănușile ei zăceau pe suprafața de sticlă a tejghelei, iar mâinile așezate ușor una peste alta lângă ele. Stinghereala lui păruse să o îmblânzească, pentru că, întâlnindu-i din nou privirea, observase că era blajină.

El încercase din nou.

— Îmi pare rău. M-am zăpăcit cu totul. Mă grăbesc. Sunt medic. Am întârziat la spital.

Zâmbetul ei se schimbase atunci, devenind grav.

— Înțeleg, spusese, întorcându-se către vânzătoare. Serios, Jean, ocupă-te mai întâi de el.

Fusese de acord să îl revadă, și-i notase numele și numărul de telefon cu scrisul perfect deprins în clasa a treia de la profesoara ei, o fostă călugăriță care întipărise pentru totdeauna regulile caligrafiei în mintea micilor ei eleve.

— Fiecare literă are o formă, le spunea ea, o singură formă și nu mai multe, și este responsabilitatea voastră să vă iasă perfect.

Având pe atunci opt ani, palidă și slabă, femeia în haină verde care avea să-i devină soție își încleștase degetele pe stilou și exersase scrierea de mână, singură în camera ei, ore întregi, până când reușise să scrie cu fluiditatea perfectă a unui curs de apă. Mai târziu, auzind povestea, el și-o imagina cu capul plecat sub lumina lămpii, cu degetele strângând dureros stiloul, și se mira de tenacitatea ei, de credința ei în frumusețe și în autoritatea fostei călugărițe. Dar în ziua aceea nu știa nimic din toate acestea. În acea zi purtase bucata de hârtie în buzunarul halatului alb dintr-un salon într-altul, amintindu-și cum literele ei se îmbinaseră pentru a alcătui forma perfectă a numelui ei. O sunase chiar în seara aceea și o scosese la cină în ziua următoare, iar trei luni mai târziu erau căsătoriți.

Acum, în ultimele luni de sarcină, halatul corai moale i se potrivea perfect. Îl găsisese pus deoparte, împachetat, îl desfăcuse și i-l arătase.

— Dar sora ta a murit demult! exclamase ea, dintr-odată uimită, și, preț de o clipă, el înghețase, zâmbind, simțind cum minciuna spusă cu un an în urmă plana prin cameră ca o pasăre întunecată; apoi ridicase din umeri cu sfială.

— Trebuia să spun ceva, îi zise. Trebuia să găsesc un mod de a-ți afla numele.

Atunci ea zâmbi, traversă încăperea și-l îmbrățișă.

Ningea. În următoarele ore citiră și vorbiră. Uneori ea îi lua mâna și i-o așeza pe pântecul ei, ca să simtă copilul mișcând. Din când în când, el se ridica pentru a întreține focul și, aruncând o privire pe fereastră, vedea zăpada de zece centimetri, apoi de cincisprezece sau de douăzeci. Pe străzi zgomotele se auzeau înfundat, era liniște și treceau puține mașini.

La unsprezece ea se ridică și se duse la culcare. El rămase jos, citea ultimul număr din *Jurnalul de chirurgie osoasă și articulară*. Era recunoscut drept un medic bun, care se pricepea să pună diagnosticul și lucra cu îndemănare. Terminase primul din promoția lui. Cu toate acestea, era îndeajuns de tânăr și – deși o ascundea cu mare grijă – îndeajuns de nesigur de abilitățile lui, astfel încât studia oricând avea un moment liber, adunând fiecare succes repurtat ca pe o dovadă în plus în favoarea lui. Se considera o anomalie, pentru că se născuse cu o afinitate pentru studiu într-o familie absorbită de lupta pentru simpla supraviețuire, de la o zi la alta. Consideraseră educația un lux inutil, un mijloc fără un scop anume. Erau nevoiași și, în rarele ocazii când mergeau la doctor, se duceau la clinica din Morgantown, la 80 de kilometri distanță. Amintirile acelor excursii rare îi erau vii în minte – cum se zdruncina în spatele camionetei împrumutate, care stârnea nori de praf. Drumul care dansa, cum zicea sora lui, de pe locul ei din cabină, alături de părinți. În Morgantown, saloanele erau slab luminate, vopsite în verde întunecat sau turcoazul apei dintr-un iaz, iar doctorii erau grăbiți, nerăbdători cu ei, distrați.

Mulți ani mai târziu încă mai avea momente când i se părea că privirea doctorilor acelora e ațintită asupra lui, iar el se simțea un impostor, cât pe ce să fie demascat de o singură greșeală. Știa că alegerea specializării lui reflecta acest lucru. Momentele întâmplătoare de entuziasm ale medicinei generale sau reparațiile delicate și riscante ale

inimii nu erau pentru el. Specialitatea lui erau membrele rupte, învelișurile de ghips și radiografiile, observarea felului cum fracturile se sudează încet, dar miraculos. Îi plăcea că oasele erau solide, supraviețuind până și febrei albe a incinerării. Oasele erau durabile; îi venea ușor să aibă încredere în ceva atât de solid și previzibil.

Citi mult după miezul nopții, până ce cuvintele începură să tremure fără sens pe paginile albe, lucioase, și atunci azvârli jurnalul pe măsuța de cafea și se ridică să ațâțe focul. Sfărâmă buștenii arși, linși de flăcări, în tăciuni, deschise complet ușița cenușarului și închise ecranul protector de alamă din fața șemineului. Când stinse lumina, cioburi de foc sclipeau vag printre straturile de cenușă la fel de gingașe și de albe precum zăpada care se depusese într-un strat gros acum pe balustrada verandei și pe tufele de rododendron.

Treptele scârțâiră sub greutatea lui. Rămase o clipă lângă ușa viitoareii camere a copilului, studiind forma neclară a pătuțului și a măsuței pentru schimbat scutece, animalele de pluș de pe rafturi. Pereții erau zugrăviți într-un verde marin pal. Soția lui confecționase pânza cu Mama Gâscă¹, care atârna pe peretele din fund, cosând-o cu împunsături mici, rupând bucăți întregi dacă observa cel mai neînsemnat defect. Un tiv de ursuleți fusese ștampilat sub marginea tavanului; tot ea îl trasase.

Mânat de un impuls, intră în cameră și se opri în picioare în fața ferestrei, dând la o parte perdeaua transparentă ca să privească zăpada, așternută acum într-un strat de aproape douăzeci de centimetri pe felinare, pe garduri și acoperișuri. Era genul de ninsoare care cădea rareori în Lexington, iar fulgii albi, neobosiți și liniștea îi dădeau o senzație de bucurie și de liniște lăuntrică. Era un moment când toate fragmentele dispartate ale vieții lui păreau să se îmbine – toate tristețile și dezamăgirile din trecut, toate secretele și

¹ Mother Goose, personaj legendar în folclorul pentru copii din țările vorbitoare de engleză (indeosebi în SUA), femeie bătrână care spune snoave și poezioare. (n. red.)

incertitudinile erau ascunse acum sub straturile moi și albe. A doua zi avea să fie liniște, lumea avea să fie potolită și fragilă, până când copiii din vecinătate vor ieși să rupă acalmia cu urmele, și țipetele, și bucuria lor. Își amintea de astfel de zile din copilăria sa, la munte, momente rare de evadare, când se afunda în pădure, cu respirația îngreunată și vocea parcă înăbușită de ninsoarea abundantă care încovoia crengile copacilor, împrăștiindu-se pe cărări. Pentru câteva ore scurte, lumea se transforma.

Stătu mult timp acolo, până când o auzi pe Norah mișcându-se în tăcere. O găsi șezând pe marginea patului lor, cu capul plecat, cu mâinile înfipite în saltea.

— Cred că încep durerile, zise, uitându-se la el.

Avea părul desfăcut, și o șuviță i se lipise de buze.

El i-o așeză înapoi peste ureche. Ea dădu din cap în timp ce el șezu alături.

— Nu știu. Mă simt ciudat. Conracțiunile astea care apar și dispar.

O ajută să se întindă pe partea ei de pat și apoi se lungi și el, masându-i spatele.

— Probabil că este doar un fals travaliu, o asigură el. Până la urmă, mai sunt trei săptămâni, iar primii copii de obicei întârzie.

Era adevărat, el știa asta, credea în ce spunea, și de fapt era atât de sigur încât peste puțin timp ațipi. Se trezi când ea îl scutură de umăr, aplecată deasupra patului. Halatul ei, părul păreau aproape albe în lumina stranie ca de zăpadă care umplea camera.

— Le-am cronometrat. La intervale de cinci minute. Sunt puternice. Mi-e teamă.

Atunci simți un fior; emoția și frica se revărsară asupra lui ca spuma împinsă de val. Dar fusese antrenat să rămână calm în situații de criză, să își țină emoțiile în frâu, așa încât fu în stare să se ridice din pat fără panică, să ia ceasul și să se plimbe împreună cu ea, încet și calm, de la un capăt la altul al holului. Când apărură conracțiunile, ea îl strânse de

mână atât de tare, încât el simți că oasele degetelor i se sfărâmă. Conracțiile erau la interval de cinci minute, așa cum zisese ea, apoi la patru. El luă valiza din dulap, amuțit dintr-odată de însemnătatea evenimentelor, îndelung așteptate și totuși surprinzătoare. Se mișca, și ea de asemenea, însă lumea încremenise în jurul lor. El era extrem de conștient de fiecare gest, de felul cum gura îi era inundată de o răsuflare agitată, de felul cum piciorul ei se strecura incomod în singurii pantofi pe care încă mai putea să îi poarte, carnea umflată ieșind ca o creastă pe lângă pielea gri-închis a pantofului. Ciudat, când o luă de braț se simți ca și cum el însuși era suspendat în cameră, undeva aproape de lustră, uitându-se de sus la amândoi, observând fiecare nuanță și fiecare detaliu: cum ea tremura la fiecare contracție, cum degetele lui se strângeau ferm și protector în jurul cotului ei. Cum afară zăpada încă mai cernea.

O ajută să îmbrace haina de lână verde, care atârna neîncheiată la nasturi, deschisă în jurul burții. Găsi și mânușile de piele pe care ea le purta când o văzuse pentru prima oară. Îi părea important ca aceste detalii să fie în bună regulă. Pe verandă se opriră pentru o clipă, uimiți de lumea moale și albă din jur.

— Așteaptă aici, spuse el și coborî treptele ca să facă o cărare printre nămeți.

Ușile mașinii lor vechi erau înghețate, și îi luă câteva minute bune să deschidă una. Un norișor alb se înalță sclipind când ușa se smuci în cele din urmă, și el se ghemui pe podeaua din spate ca să ia peria și răzuitoarea de gheață. Când ieși, soția lui era rezemată de un stâlp al verandei, cu capul între mâini. În acel moment el înțelese prin ce durere trecea și că bebelușul avea cu adevărat să vină, chiar în seara aceea. Rezistă imboldului puternic de a se duce la ea și, în loc de asta, se strădui din răsuputeri să dezăpezească mașina, încălzindu-și mai întâi o mână sub braț, apoi, când durerea frigului deveni ascuțită, pe cealaltă, încălzindu-le fără să se oprească vreo clipă, înlăturând zăpada de pe

parbriz, de pe geamuri și capotă, urmărind-o cum se împrăștie și dispăre în marea afânată și albă din jurul genunchilor lui.

— Nu mi-ai spus că o să doară atât de rău, îi zise ea când el se întoarse pe verandă.

Îi înconjură umerii cu brațul și o ajută să coboare scările.

— Pot să merg, insistă ea. Doar când vine durerea e mai greu.

— Știu, zise el, dar nu îi dădu drumul.

Când ajunseră la mașină, ea îi atinse umărul și arătă înspre casa acoperită cu zăpadă și strălucind ca o lanternă în întunericul străzii.

— La întoarcere vom avea și copilul. Lumea noastră nu va mai fi niciodată aceeași.

Ștergătoarele de parbriz erau înghețate, și când porni mașina, zăpada de pe geamul din spate se risipi. Conducea încet, gândindu-se cât de frumos era orașul lor, cu copacii și tufișurile încărcate de nea. Când o coti pe strada principală, roțile dădură de gheață și mașina alunecă scurt, fluid, de-a curmezișul intersecției, oprindu-se lângă un nămete.

— E în regulă, anunță el, smucindu-și capul înainte.

Din fericire, nu se mai vedea nicio mașină. Volanul era tare și rece ca o piatră în mâinile lui. Din când în când ștergea parbrizul cu dosul palmei, aplecându-se să zărească ceva prin ochiul de geam curățat.

— L-am sunat pe Bentley înainte să plecăm, zise, pomenindu-l pe colegul lui obstetrician. I-am spus că ne întâlnim la clinică. Mergem acolo. E mai aproape.

Ea tăcu o clipă, cu mâna încleștată pe bord, inspirând și expirând în mijlocul unei contracții.

— Orice, numai să nu nasc în vechitura asta de mașină, spuse într-un târziu, încercând să glumească. Știi cât am urât-o dintotdeauna.

El zâmbi, dar știa că teama ei era reală, iar el o împărtășea.

Avea o fire metodică, hotărâtă: nu se putea schimba nici în situații de urgență. Se oprea complet la fiecare semafor, semnaliza curbele pe străzile pustii. La fiecare câteva minute, ea își încleșta din nou o mână pe bord și se concentra asupra respirației, ceea ce pe el îl făcea să înghită în sec și s-o privească pieziș, mai agitat decât își amintea să fi fost vreodată. Mai agitat decât la primul curs de anatomie, lângă corpul neînsuflețit al unui băiețel, deschis ca să își dezvăluie secretele. Mai tulburat decât în ziua nunții, când familia ei umpluse o jumătate a bisericii, în timp ce de cealaltă parte se aflaseră numai câțiva colegi de-ai lui. Părinții îi muriseră, la fel și sora.

În parcare clinicii se vedea o singură mașină, Fordul Fairlane albăstrui al asistentei, tradiționalist, pragmatic și mai nou decât al lui. O sunase și pe ea. Opri mașina la intrare și își ajută soția să coboare. Acum, că ajunseseră cu bine la birou, erau amândoi în al nouălea cer, râzând în timp ce dădeau buzna în sala de așteptare, scăldată într-o lumină puternică.

Îi întâmpină asistenta. De cum o văzu, știu că ceva nu e în ordine. Femeia avea ochi mari albaștri pe o față palidă care putea să fie la fel de bine de patruzeci sau de douăzeci de ani, și, de câte ori ceva nu îi era pe plac, i se forma o cută verticală pe frunte, chiar între ochi. Și acum era acolo, în timp ce ea le dădu vestea: mașina lui Bentley derapase pe drumul desfundat de țară de lângă locuința lui, se învârtise de două ori pe gheața aflată sub zăpadă și căzuse într-un șanț.

— Adică doctorul Bentley nu va veni? întrebă soția lui.

Asistenta clătină din cap. Era înaltă și atât de slabă și colțuroasă, încât părea că oasele stăteau să iasă de sub piele în orice clipă. Ochii ei mari și albaștri priveau grav și inteligent. Luni întregi circulaseră zvonuri și glume cum că ar fi fost un pic îndrăgostită de el. El le respinsese ca pe niște bârfe nefondate, supărătoare, dar firești atunci când un bărbat și o femeie nemăritată lucrau zi de zi atât de aproape

unul de celălalt. Apoi, într-o seară, el adormise la birou. Visase că se întorsese în casa copilăriei lui, că maică-sa umplea borcane cu gemuri de fructe care aruncau licăriri de pietre prețioase pe masa acoperită cu mușama de sub fereastră. Sora lui de cinci ani ținea o păpușă într-o mână fără vlagă. O imagine trecătoare, probabil o amintire, dar care îl năpădise în același timp de tristețe și dor. Casa era a lor, însă acum era goală, părăsită de când sora lui murise și părinții se mutaseră, cu camerele pe care maică-sa le curățase, dându-le un lustru mat, acum abandonate, animate doar de agitația veverițelor și a șoarecilor.

Când își ridicase capul de pe masa de lucru și deschisese ochii și-i simțise plini de lacrimi. Asistenta stătea în cadrul ușii, cu fața înduioșată de emoție. În acel moment era frumoasă, vag surâzătoare, mult diferită de femeia eficientă care lucra zilnic alături de el, tăcută și capabilă. Privirile li se întâlniseră, și doctorului i se păruse că o cunoaște – că se cunoșteau – într-un fel anume, profund. Pentru o secundă, nimic nu mai stătea între ei; se crease o intimitate atât de adâncă, încât el rămăsese țeapăn, paralizat. Apoi ea roșise intens și își ferise privirea. Își dresese glasul și se îndreptase de spate, spunându-i că rămăsese două ore peste program și că pleca. Nu îl mai privise în ochi zile la rând.

După aceea, de câte ori alții îl tachinau în legătură cu ea, el îi făcea să înceteze.

— E o asistentă foarte bună, le spunea, ridicând o mână împotriva glumelor, respectând acel moment de comuniune pe care îl trăiseră. Este cea mai bună asistentă cu care am lucrat vreodată.

Era adevărat, și acum era foarte bucuros că ea era acolo.

— Dar sala de urgențe? întrebă ea. Poți s-o pregătești?

Doctorul clătină din cap. Contractiile se succedau la distanță de numai un minut.

— Copilul nu o să aștepte, spuse el, privindu-și soția. Zăpada i se topise în păr și sclipea ca o tiară cu diamante. E pe drum.

— Nu-i nimic, zise soția lui cu stoicism. Vocea îi era mai puternică, hotărâtă. O să avem ce să-i povestim când va crește: lui sau ei.

Asistenta zâmbi, cu acea cută dintre ochi încă vizibilă, deși mai slabă.

— Atunci haideți în sală, spuse. Să vedem ce putem face cu durerea asta.

El merse în biroul lui să ia un halat, și, când intră în cabinetul lui Bentley, soția lui era întinsă pe pat, cu picioarele ridicate. Cabinetul era bleu, cu mobilier cromat și emailat și instrumente fine din oțel strălucitor. Medicul merse la chiuvetă și se spală pe mâini. Era perfect lucid, conștient de cele mai mici detalii, și, în timp ce săvârșea acest ritual obișnuit, simți că panica declanșată de absența lui Bentley începea să i se atenueze, închise ochii, încercând să se concentreze asupra a ceea ce avea de făcut.

— Merge bine, zise asistenta când se întoarse spre ea. Se pare că totul e în regulă. Eu aș zice că are deja o dilatație de zece centimetri; vedeți și dumneavoastră.

El se așeză pe scăunelul mic și întinse mâinile către cavitatea moale și caldă din trupul soției lui. Sacul amniotic era încă intact, și prin el simți capul bebelușului, neted și dur ca o minge umflată. Copilul lui. El ar fi trebuit acum să măsoare cu pasul vreo sală de așteptare. În cealaltă parte a camerei, jaluzelele acopereau singura fereastră și, în timp ce își retrăgea mâna din căldura trupului soției sale, se pomeni gândindu-se la zăpadă, dacă ningeă încă, amuțind orașul și ținuturile din jur.

— Da, zise, zece centimetri.

— Phoebe, spuse soția lui.

El nu îi văzu fața, însă vocea i-o auzi limpede. Se gândiseră la nume luni întregi și nu ajunseseră la nicio concluzie.

— Dacă e fată, Phoebe. Și dacă e băiat, Paul, după unchiul meu. Ți-am spus? întrebă. Am vrut să-ți spun că m-am hotărât.

— Sunt nume frumoase, zise asistenta, consolatoare.

— Phoebe și Paul, repetă doctorul, dar se concentra asupra contracției care se ivea în corpul soției.

Făcu semn asistentei, care pregăti anestezicul. Pe timpul când fusese rezident, se obișnuia ca femeia care năștea să fie anesteziată total până la sfârșitul travaliului, dar vremurile se schimbaseră – era 1964 – iar Bentley folosea anestezia mai selectiv, știa asta. Era mai bine să stea trează ca să împingă; avea să o anestezieze când apăreau contracțiile cele mai puternice, în ultima parte a nașterii. Soția lui se încordă și țipă, iar copilul se mișcă în filiera genitală, spărgând sacul amniotic.

— Acum, spuse doctorul, iar asistenta îi așeză masca pe față.

Măinile femeii se relaxară, pumnii i se descleștară pe măsură ce anestezia își făcea efectul, iar ea rămase liniștită, nemișcată și neștiutoare, în timp ce contracțiile îi traversau trupul.

— Vine repede pentru primul copil, observă asistenta.

— Da, spuse doctorul. Până acum merge bine.

Așa trecu o jumătate de oră. Soția lui se trezea, gema și împingea, și, când el simțea că suportase destul – sau când ea striga că durerea era sfâșietoare – dădea din cap spre asistentă, care îi administra anestezicul. Nu-și vorbeau, în afară de schimbul placid de instrucțiuni. Afară continua să ningă, zăpada se așternea pe lângă case, umplea drumurile. Doctorul stătea pe un scaun de oțel inoxidabil, concentrându-se strict asupra faptelor esențiale. În facultate, ajutase cinci copii să vină pe lume, toți născuți vii și fără probleme, iar acum își răscolea amintirile, vrând să regăsească detaliile procedurii. În acest răstimp, soția lui, cu picioarele ridicate pe suporturi și cu pântecul atât de bombat încât nu îi vedea fața, deveni încet-încet una cu acele femei. Genunchii rotunzi, gamba netede și subțiri, gleznele, toate erau înaintea lui, dragi și familiare. Cu toate astea, nu se gândi să o mângâie sau să îi pună o mână liniștitoare pe

genunchi. Asistenta o ținea de mână în timp ce împingea. Pentru medicul din el, concentrat asupra a ceea ce se întâmpla în fața lui, ea nu mai era ea însăși, ci mult mai mult; un corp ca oricare altul, o pacientă care trebuie tratată cu toată priceperea lui profesională. Era necesar, mai mult decât de obicei, să își țină emoțiile de frâu. Pe măsură ce trecea timpul, clipele stranii pe care le trăise în dormitor reveneau. Începu să se simtă cumva detașat de scena nașterii, era în același timp acolo și plutind peste tot, observând totul de la o distanță prudentă. Se privi cum făcea cu grijă incizia precisă pentru epiziotomie. „E bine”, se gândi în timp ce sângele țâșnea pe o linie netedă, și nu își îngădui să-și amintească ocaziile în care atinsese locul respectiv în momentele de pasiune.

În deschizătură se ivi un creștet. Capul apăru după ce ea împinse de trei ori, și apoi corpul copilului alunecă în mâinile care-l așteptau; bebelușul dădu un țipăt, și pielea albăstruie începu să capete o tentă trandafirie.

Era băiețel, avea fața roșie și părul închis la culoare, ochi vioi, deranjați de lumină și de aerul rece. Doctorul înnodă cordonul ombilical și tăie. „Fiul meu, își permise să gândească. Fiul meu.”

— E minunat, spuse asistenta.

Așteptă ca el să examineze copilul, observându-i pulsul stabil, rapid și precis, mâinile cu degete lungi și claia de păr negru.

Apoi luă copilul în cealaltă cameră, să îl curețe și să îi picure nitrat de argint în ochi. Plânsetul timid se auzi până la ei și soția lui începu să se agite. Doctorul rămase cu mâna acolo unde era, pe genunchiul ei, respirând adânc de câteva ori, așteptând să iasă placentă. „Fiul meu”, îi veni din nou în minte.

— Unde e copilul? îl întrebă soția, deschizând ochii și dându-și la o parte părul de pe fața îmbujorată. E bine?

— E băiat, zise doctorul, zâmbindu-i. Avem un fiu. O să îl vezi imediat ce îl curăță. Este absolut perfect.

Fața soției lui, destinsă, ușurată, extenuată, se încordă deodată din pricina unei noi contracții, și doctorul, așteptându-se la placentă, se întoarse pe scaunul dintre picioarele ei și o apăsă ușor pe abdomen. Ea dădu un țipăt, și în aceeași clipă el înțelese ce se întâmplă, înspăimântat, de parcă ar fi văzut apărând brusc o fereastră într-un zid de beton.

— E în ordine. Totul e în ordine. Soră! strigă el la următoarea contracție.

Ea veni imediat, cu copilul în brațe, acum înfășat în scutece albe.

— Are nouă pe scara Apgar, anunță ea. Ceea ce e foarte bine.

Soția lui întinse brațele ca să ia copilul și spuse câteva cuvinte, dar apoi durerea o cuprinse din nou și se întinse la loc.

— Soră, spuse doctorul. Am nevoie de tine aici. Imediat.

După un moment de confuzie, asistenta puse două perne pe podea, așeză acolo copilul și veni lângă doctor, la masa ginecologică.

— Anestezic.

El observă că ea fu surprinsă și că apoi dădu repede din cap, înțelegând și îndeplinindu-i indicațiile. Mâna lui era pe genunchiul soției, astfel că simți cum se atenua tensiunea din mușchi datorită anestezicului.

— Gemeni? întrebă asistenta.

Doctorul, care își îngăduise să se relaxeze după nașterea băiatului, acum era nesigur, și nu mai putu decât să clatine din cap. „Liniștește-te, își zise el, când văzu al doilea creștet. Ești peste tot, se gândi, privind dintr-un punct din tavan la mâinile lui care lucrau metodic și precis. E o naștere oarecare.”

Copilul era mai mic și veni ușor, alunecând atât de rapid în mâinile-i înmănușate, că se înclină în față, gata să îi împiedice căderea cu pieptul.

— E fată, spuse și o legănă ca pe o minge, cu fața în jos, bătând-o ușor pe spate până când țipă; apoi o întoarse să îi vadă fața.

Vernixul alb, cremos îi învăluia pielea delicată, alunecoasă din cauza lichidului amniotic și a urmelor de sânge. Avea ochi albaștri încețoșați și o claie de păr negru, dar el abia observa toate acestea. Ce vedea el erau caracteristici incontestabile, ochi întinși la colțuri ca atunci când râzi, pliul epicantic al pleoapelor, nasul aplatizat. „Un caz clasic, își aminti că spusese profesorul cu ani în urma, examinând un copil asemănător. Un mongoloid. Știți ce înseamnă asta?” Și medicul, ascultător, recitase simptomele memorate din manual: tonus muscular scăzut, creștere și dezvoltare psihică încetinite, posibile complicații cardiace, moarte timpurie. Profesorul dăduse din cap, punând stetoscopul pe pieptul gol și neted al bebelușului. „Bietul copil. Nu pot face altceva pentru el decât să încerce să îl țină curat. Ar putea să nu se mai obosească și să îl trimită la un orfelinat.”

Doctorul se simțise atunci purtat înapoi în timp. Sora lui se născuse cu o deficiență cardiacă și avusese o creștere extrem de lentă, respirând chinuit și sacadat de fiecare dată când încerca să alerge. Timp de mulți ani, până la primul consult de la clinica din Morgantown nu știuseră cauza. Apoi aflaseră, dar nu se putea face nimic. Toată atenția mamei se îndreptase către ea, și cu toate acestea fetița murise la vârsta de doisprezece ani. Doctorul avea pe atunci șaisprezece ani, locuia deja la oraș și mergea la liceu, pășise deja pe calea ce ducea către Pittsburgh și Medicină, și viața pe care o ducea în prezent. Și totuși își amintea suferința profundă, nesfârșită a mamei lui, cum urca dealul până la mormântul ei în fiecare dimineață, cu brațele încrucișate, indiferent cum era vremea.

Asistenta stătea lângă el și studia copilul.

— Îmi pare rău, domnule doctor.

El ținea în brațe nou-născutul și uitase ce trebuia să facă în continuare. Măinile ei micuțe erau perfecte. Însă vedea și

spațiul dintre degetul mare de la picior și celelalte degețele, care se căsca precum un dinte lipsă, iar când se uită în adâncimea ochiului văzu petele Brushfield, distingându-se mititele pe iris, ca niște pete de zăpadă. Își imagină cum era inima, de mărimea unei prune și foarte probabil cu deficiențe, și se gândi la camera pentru copii, decorată cu atâta grijă cu animăluțe moi și un singur pătuț. Și-o aminti pe soția lui stând pe trotuarul din fața casei lor acoperite de omăt, spunând „Lumea noastră nu va mai fi niciodată aceeași”.

Mânuța bebelușului se frecă de a lui, iar el tresări. Fără să vrea, începu să facă operațiile necesare. Tăie cordonul ombilical și îi verifică inima și plămâni. În tot acest timp se gândi la zăpadă, la mașina argintie care alunecase într-un șanț, la liniștea netulburată din clinica goală. Mai târziu, când rememora noaptea aceasta – și avea să se gândească adeseori la ea în următoarele luni și ani, punctul de cotitură al vieții lui, momentul în jurul căruia întotdeauna se va concentra totul – ceea ce își amintea erau liniștea din cameră și cum ningeă afară liniștit, fără contenire. Liniștea era atât de profundă și învăluitoare, încât simțea că plutește către un loc înalt, un punct aflat deasupra camerei și apoi dincolo de ea, unde se confunda cu zăpada, în timp ce scena din cameră se desfășura într-o viață diferită, în care el era spectator din întâmplare, ca atunci când, mergând pe o stradă întunecoasă, vezi o scenă printr-o fereastră luminată. Doctorul în șanț, și luminile casei lui profilându-se în depărtare.

— Bine. Te rog să o speli, spuse, eliberându-se de greutatea fetiței și trecând-o asistentei. Dar ține-o în cealaltă cameră. Nu vreau ca soția mea să afle. Nu chiar acum.

Asistenta încuviință. Dispăru și se întoarse ca să îi așeze fiul în căruciorul pe care îl adusese. Acum, doctorul era atent la eliminarea placentelor, care ieșiră foarte bine, întunecate la culoare și groase, fiecare de mărimea unei farfurioare. Gemeni dizigoți, băiat și fată, unul perfect, celălalt purtând

însemnele unui cromozom în plus în fiecare celulă a corpului. Care era probabilitatea unei asemenea nașteri? Fiul lui stătea în cărucior, fluturându-și mânuțele din când în când, cu mișcări fluide și aleatorii, ca atunci când încă se mai afla în pântecul mamei. Îi injectă soției lui un sedativ și se aplecă să repare epiziotomia. Soarele se apropia de apus, luminile sclipeau slab pe la ferestre, își privea mâinile mișcându-se, se gândea cât de bine intrau copcile, la fel de micuțe precum cusăturile făcute de ea, ordonate, netede. El își aminti cum ea deșirase un petic mare dintr-o pătură pe care o cosea din cauza unei mici greșeli pe care el nici nu o observase.

Când termină, o găsi pe asistentă într-un balansoar în sala de așteptare, legănând fetița. Îi întâlnește privirea fără să vorbească și își aminti de noaptea în care ea îl privise dormind.

— Există un loc, spuse el, scriind numele și adresa pe spatele unui plic. Aș vrea să o duci acolo. Adică, dimineață. O să scriu certificatul de naștere și o să sun ca să îi anunț că vii.

— Dar soția dumneavoastră... zise asistenta, și el întrezări, din locul îndepărtat în care stătea, surpriza și dezaprobarea din vocea ei.

Se gândi la sora lui, palidă și slabă, respirând chinuit, și la mama lui care se întorcea spre fereastră ca să își ascundă lacrimile.

— Nu înțelegi? întrebă cu voce joasă. E foarte probabil ca bietul copil să aibă o deficiență cardiacă majoră. Fatală. Vreau să fim scutiți cu toții de o suferință îngrozitoare.

Vorbea cu convingere. Credea în ceea ce spunea. Asistenta se uita la el cu ochii mari, cu o mină surprinsă, dar altfel indescifrabilă, în timp ce el aștepta confirmarea. În starea de spirit în care se afla, nu îi trecu prin minte că ea ar putea spune altceva. Nu își imagina, cum urma s-o facă mai târziu în noaptea aceea, și în multe nopți viitoare, cât de mult puneă totul în pericol. În loc de asta, îl deranja încetineala ei

și dintr-odată se simți foarte obosit, iar clinica, atât de familiară, i se păru bizară, ca și cum ar fi umblat în somn. Asistenta îl studia cu ochii ei albaștri, impenetrabili. El îi întoarse privirea fără ezitare, iar ea dădea din cap, în sfârșit, cu o mișcare foarte vagă, aproape imperceptibilă.

— Zăpada, murmură ea, privind în jos.

Până pe la zece dimineața furtuna începuse să se domolească, iar în aerul curat răsunau zgomotele îndepărtate ale plugurilor. Văzu de la fereastra de sus cum asistenta dădea la o parte zăpada de pe mașina ei albăstruie, pornind apoi cu ea la drum, în lumea moale și albă. Copilul era ascuns, dormea într-o cutie în care erau așezate pături, lângă scaunul de lângă ea. Doctorul urmări cu privirea cum face stânga și dispare. Apoi se întoarse ca să stea cu familia.

Soția lui dormea, cu părul auriu răsfirat pe pernă. Din când în când, doctorul mai picotea. Când se trezi, se uită la parcare goală, la fumul care se ridica din coșurile de peste drum, pregătindu-se pentru ceea ce avea să-i spună. Nu era vina nimănui, fiica lor era pe mâini bune, cu alți copii ca și ea, sub îngrijire permanentă. Așa era cel mai bine pentru toată lumea.

În a doua parte a dimineții, când ninsoarea se oprise de tot, fiul lui începu să plângă de foame și soția lui se trezi.

— Unde-i copilul? zise ea, ridicându-se în coate și dându-și părul la o parte de pe față.

El îl ținea în brațe pe fiul lor, care era cald și ușor, și se așeză lângă ea, punându-i copilul în brațe.

— Bună, draga mea. Uită-te la băiețelul nostru frumos. Ai fost foarte curajoasă.

Ea sărută copilul pe frunte, își desfăcu halatul și îl puse la sân. Fiul lui începu să mănânce imediat, iar soția se uită la el și zâmbi. El îi luă mâna liberă, amintindu-și cât de strâns se ținuse de el, înfigându-și degetele în carnea lui. Își aminti cât de mult își dorise să o protejeze.

— E totul în regulă? întrebă ea. Iubitule? Ce se întâmplă?

— Am avut gemeni, îi spuse încet, gândindu-se la claiă de păr negru, la trupușoarele alunecoase ce îi trecuseră prin mână. I se umeziră ochii. Câte unul din fiecare.

— Ah, zise ea. Și o fetiță? Phoebe și Paul. Ea unde este?

„Are degetele așa de subțiri, se gândi el, ca oasele unei păsărele.”

— Draga mea, începu. Glasul i se frânse, și nu îi mai veneau cuvintele pe care le exersase cu atâta grijă. Închise ochii, și, când putu să vorbească din nou, îi veniră mai multe cuvinte, nepregătite. Iubito, îmi pare rău. Fetița noastră a murit la naștere.

II

Caroline Gill înainta cu mare greutate spre cealaltă parte a parcării. Zăpada îi ajungea până la gambe și în anumite locuri până la genunchi. Ținea în brațe copilul, înfoltit în pături, într-o cutie de carton folosită cândva pentru laptele livrat pentru nou-născuți la spital. Era decorată cu litere roșii și fețe angelice de bebeluși, iar capacul se ridica și cădea înapoi la fiecare pas. Era o nemișcare nefirească în parcare aproape goală, o liniște care părea că izvorăște chiar din frig, ca apoi să se risipească în văzduh și să răzbată un clipocit de piatră aruncată în apă. Când deschise ușa mașinii, zăpada se ridică în valuri, înțepându-i fața. Instinctiv, se aplecă în direcția cutiei cu un gest protector și o înghesui pe bancheta din spate, unde păturile roz cădeau moi pe tapiseria albă de vinilin. Copilul dormea un somn de prunc, neabătut, hotărât, cu fața crispată, cu ochii ca două despicăături, cu nasul și bărbia ca niște mici protuberanțe. „Nici nu ți-ai da seama, se gândi ea. Dacă nu ai ști, nici nu ți-ai da seama.” Caroline îi dăduse opt pe scara Apgar.

Străzile orașului nu erau bine curățate cu plugurile și se circula greu. Mașina derapă de două ori, iar Caroline aproape că se întoarse din drum. Autostrada interstatală era totuși mai bine curățată, și, odată ajunsă acolo, Caroline circulă constant, luând-o pe la periferia industrială a Lexingtonului, pentru ca mai apoi să intre în zona rurală cu crescătorii de cai. Aici, gardurile albe se întindeau pe kilometri întregi, aruncând umbre mișcătoare pe zăpadă, iar caii se mișcau întunecați pe câmpie. Cerul era însufletit de nori mari, cenușii. Caroline dădu drumul la radio, căută un anumit post, apoi îl opri. Lumea dădea năvală în jurul ei, o lume obișnuită și totuși schimbată.

Din clipa în care fusese de acord să împlinească surprinzătoarea cerere a doctorului Henry, Caroline se simțea în cădere liberă și lentă, așteptând să atingă pământul și să descopere unde se află. I se părea cumplit

ceea ce îi ceruse el – să ia cu ea fetița abia născută, fără a-i spune soției despre nașterea ei, însă Caroline fusese mișcată de durerea și deruta care i se citeau pe față în timp ce își examina fiica, de amorțeala care se instalase în trupul lui după aceea. Avea să își revină repede, își spuse. Era șocat, dar cine l-ar fi putut învinovăți? Până la urmă, își adusese pe lume propriii gemeni în toiul viscolului, și acum să se întâmple asta.

Conduse mai repede, iar imaginile primelor ore ale dimineții o străbătură ca un curent – doctorul Henry, lucrând calm și precis, cu mișcări concentrate și îndemânatic; smocurile de păr negru dintre coapsele lui Norah Henry și pântecul ei bombat, contracțiile care o străbăteau la fel cum undele străbat lacul în bătaia vântului; sâsăitul stins al anesteziului și momentul când doctorul Henry o chemase cu voce joasă, dar încordată, cu atâta spaimă încât ea era sigură că al doilea copil se născuse mort. Așteptase ca el să acționeze, să încerce să îl reanimeze. Iar când el nu o făcuse, deodată îi venise în minte că ar trebui să meargă lângă el, ca mai târziu să poată spune „Da, copilul era albastru, doctorul Henry a încercat, amândoi am încercat, dar nu s-a mai putut face nimic”.

Însă copilul țipa, și țipătul o adusese lângă el, unde văzuse tot și înțelesese.

Continua să conducă, forțându-și amintirile să rămână în urmă. Drumul era tăiat în roca de calcar și cerul parcă se lăsa în jos ca printr-o pâlnie. Ajunse pe creasta delușorului și începu o lungă coborâre către râul aflat mult mai jos. În spatele ei, în cutia de carton, copilul continua să doarmă. Caroline privi scurt peste umăr, liniștită și mahnită în același timp că nu se mișcase. Un asemenea somn era normal după efortul de intrare în această lume, se gândi ea. Își puse întrebări despre propria naștere, dacă se agățase de somn în același fel în primele ore, dar ambii părinți muriseră de mult; nu mai era nimeni care să își amintească acele clipe. Mama ei trecuse de patruzeci de ani când se născuse Caroline, tatăl

ei avea cincizeci și doi de ani. Renunțaseră demult să mai aștepte un copil, abandonaseră orice speranță sau așteptare, sau chiar regret. Viețile lor erau ordonate, liniștite, pline de mulțumire.

Până când Caroline apăruse pe neașteptate, ca o floare care înflorește în zăpadă.

Evident că o iubiseră, dar era o iubire plină de îngrijorare, serioasă, concentrată, fusese cocoloșită cu prișnițe, șosete fierbinți și ulei de castor. În verile fierbinți și calme, când bântuia teama de poliomielită, Caroline era obligată să rămână înăuntru, cu broboane de sudoare pe tâmpile, întinsă în patul de lângă fereastră, din holul de la etaj, și să citească. Muștele bâzâiau pe lângă geam sau zăceau moarte pe pervaz. Afară, peisajul scânteia în lumină și căldură, iar copiii din cartier, ai căror părinți erau mai tineri și deci mai neștiutori cu privire la posibilitatea dezastrului, strigau unii la alții în depărtare. Caroline își turtea fața și buricele degetelor de geam, așteptând. Tânjind. Atmosfera era încremenită și sudoarea îi umezise umerii bluzei de bumbac și betelia fustei călcate cu fierul. Jos, în grădină, mama ei, cu mânuși, un șorț lung și pălărie, plivea buruienile. Apoi, după-amiaza târziu, tatăl ei se întorcea de la biroul de asigurări, dându-și jos pălăria la intrarea în casa liniștită, cu jaluzelele trase. Pe sub sacou, cămașa îi era pătată și umedă.

Acum traversa podul, cauciucurile scârțâiau, râul Kentucky șerpua dedesubt, iar energia acumulată în noaptea anterioară se risipea. Se mai uită o dată la copil. Cu siguranță că Norah Henry ar fi vrut să țină în brațe acest copil, chiar dacă nu ar fi putut să îl păstreze.

Însă firește că asta nu o privea pe Caroline.

Cu toate acestea, nu se întoarse din drum. Porni din nou radioul – de data asta găsi un post de muzică clasică – și își continuă drumul.

La treizeci de kilometri depărtare de Louisville, Caroline se mai uită o dată peste instrucțiunile doctorului Henry, notate cu scrisul lui de mână ascuțit și strâns, și ieși de pe

autostradă. Aici, atât de aproape de râul Ohio, crengile de sus ale păduceilor și ulmilor americani scânteiau acoperite de gheață, deși drumurile erau curățate de zăpadă și uscate. Câmpiile înzăpezite erau împrejmuite de garduri albe, în spatele lor caii se mișcau întunecați, iar răsufierea lor desena norișori în aer. Caroline o luă pe un drum și mai îngust, unde pământul se întindea parcă fără limite. Peste puțin timp, de-a curmezișul unui kilometru întreg de dealuri șterse, zări clădirea, înălțată la începutul secolului, din cărămidă roșie, având două aripi moderne și inegale. În timp ce urma curbele și pantele drumului de țară, construcția dispărea la răstimpuri, dar dintr-odată se trezi chiar în fața ei.

Parcă mașina pe aleea circulară. Văzută de aproape, clădirea veche era într-o stare destul de proastă. Vopsea de pe ornamentația de lemn se cojea, iar la etajul trei fusese acoperită cu scânduri, geamurile sparte cârpite cu placaj. Caroline ieși din mașină. Purta o pereche de pantofi vechi cu tocul jos, cu talpa subțire și roșie, păstrați în dulap și luați la repezeală în toiul nopții trecute, când nu își găsea cizmele. Simți pietrișul prin zăpadă și picioarele îi înghețară pe loc. Își aruncă pe umăr geanta pe care o pregătise – cu scutece, un termos cu lapte pentru copii, cald – luă cutia cu fetița și intră. Ușa era flancată de ambele părți de lumina ferestrelor plumbuite, nelustruite de mult timp. Dădu de o ușă interioară cu geam gros și apoi de un foaier întunecat din stejar. Dinăuntru venea aer cald, aducând miros de mâncare gătită – morcovi, ceapă și cartofi – care o asalta, înconjurând-o. Caroline păși într-o doară, podelele scârțâiau la fiecare pas, însă nu apărea nimeni. O fâșie de covor ponosit întinsă pe podeaua de scânduri ducea, prin spatele clădirii, spre o sală de așteptare cu ferestre înalte și draperii grele. Se așeză pe marginea unei canapele de catifea roasă, ținând cutia lângă ea, și așteptă.

În cameră era zăpușeală. Își desfăcu nasturii de la haină. Era îmbrăcată încă în uniforma ei albă de asistentă, și când

își duse mâna la păr, își dădu seama că mai purta și boneta albă, ascuțită. Acceptase imediat să îl ajute pe doctorul Henry, îmbrăcându-se rapid și călătorind prin ninsoarea nopții, fără să se oprească deloc. Își desprinsese boneta, o împături cu grijă și închise ochii. Se auzeau zăngănit de argintărie și murmur de voci. De la etajul de deasupra venea ecou de pași. Aproape că visa că mama ei pregătea o masă de sărbătoare în timp ce tatăl lucra în atelierul de tâmplărie. Avusese o copilărie singuratică, de multe ori chiar foarte singuratică, dar păstrase totuși aceste amintiri: o păturică deosebită care atârna aproape de ea, pe jos un covor cu trandafiri, un șuvoi de voci care de fapt erau toate ale ei.

Departe, o sonerie se auzi de două ori. „Am nevoie de tine aici, imediat”, o chemase doctorul Henry, cu încordare și grabă în glas. Și Caroline se grăbise, improvizând acel pat ciudat din perne, ținându-i masca pe față doamnei Henry pe când al doilea geamăn, fetița de lângă ea, alunecase în lumea aceasta, punând ceva în mișcare.

În mișcare. Da, nu mai putea fi oprit. Chiar și stând aici pe canapea, în liniștea acestui loc, chiar și așteptând, Caroline era tulburată de sentimentul că lumea era învăluită de o scânteiere, că lucrurile nu vor încremeni. „Așa ceva? o tot sâcâia întrebarea. Așa ceva, acum, după toți acești ani?”

Căci Caroline Gill avea treizeci și unu de ani, și așteptase mult ca să înceapă o viață adevărată. Nu că s-ar fi exprimat chiar așa față de ea. Dar simțise încă din copilărie că viața ei nu va fi una banală. Urma să vină o clipă – avea să o recunoască, atunci când avea să se întâmple – care să schimbe totul. Visase să devină o mare pianistă, însă luminile de pe scena liceului erau prea diferite de luminile de acasă, și înghețase sub strălucirea lor orbitoare. Apoi, pe la douăzeci de ani, când prietenele ei începuseră să se căsătorească și să aibă familii, și Caroline găsisse tineri pe care să îi admire, mai cu seamă pe un brunet cu tenul alb și un râs profund. Pentru o vreme înțesată de vise își închipuisese că el – și, atunci când nu o mai sunase, altcineva

- îi va schimba viața. După ce anii începuseră să treacă, își îndreptase treptat atenția către munca ei, din nou fără să dispere. Avea încredere în ea și în puterile ei. Nu era genul de persoană care să se oprească undeva la mijlocul drumului, întrebându-se dacă nu cumva uitase fierul în priză sau dacă nu cumva ardea casa. Continuase să muncească. Era în așteptare.

Citea; începuse cu romanele lui Pearl Buck și continuase cu tot ce găsisese despre viața în China și Birmania și Laos. Câteodată, lăsa cărțile să-i alunece din mână și privea visătoare pe fereastra de la micul ei apartament simplu de la periferie. Se vedea trăind o altă viață, exotică, dificilă, satisfăcătoare. O să aibă o clinică simplă, situată în jungla luxuriantă, poate chiar lângă mare. Va avea ziduri albe; va sclipi ca o perlă. Oamenii vor aștepta afară, ghemuiți sub cocotieri. Ea, Caroline, îi va îngriji pe toți; îi va vindeca pe toți. Le va schimba viața și lor, și ei.

Mistuită de această viziune, făcuse cerere, într-un avânt plin de fervoare și entuziasm, pentru a deveni cadru medical voluntar. Într-un weekend senin de vară târzie, luase autobuzul către St. Louis pentru a se prezenta la interviu. Numele ei figura pe o lista de așteptare pentru Coreea. Dar timpul trecea; misiunea fusese amânată, apoi anulată. Caroline era acum pe altă listă, de data asta pentru Birmania.

Și atunci, pe când încă mai verifica scrisorile și mai visa la tropice, apăruse doctorul Henry.

Era o zi obișnuită, nimic nu anunța ceva deosebit. Era sfârșit de toamnă, o perioadă friguroasă, iar încăperea era aglomerată, gemând de strănuturi și de tuse înăbușită. Chiar și ea simțise o mâncărime nesuferită în gât când îl strigase pe următorul pacient, un domn în vârstă a cărui răceală se înrăutățise în următoarele săptămâni, transformându-se într-o pneumonie care în cele din urmă îl răpusese. Rupert Dean. Stătea într-un fotoliu de piele, luptându-se cu o sângerare nazală, și se ridică încet, îndesându-și în buzunar

batista cu pete de sânge de un roșu aprins. Când ajunsese lângă birou, îi înmânase lui Caroline o fotografie cu ramă de carton albastru-închis, reprezentând un portret alb-negru, ușor îngălbenit de vreme. Femeia care îi privea din poză era soția lui Rupert Dean, Emelda, moartă de douăzeci de ani.

— A fost iubirea vieții mele, o informase pe Caroline, vorbind atât de tare încât oamenii ridicaseră privirea către el.

Ușa camerei se deschisese, în zdrăngănitul ușii interioare, cu panouri din sticlă.

— Este foarte frumoasă, zisese Caroline.

Îi tremurau mâinile, pentru că era impresionată de iubirea și de suferința lui, și pentru că pe ea nimeni nu o iubitese vreodată cu atâta pasiune. Pentru că avea aproape treizeci de ani și, dacă ar fi murit în ziua următoare, nu ar fi jelit-o nimeni așa cum Rupert Dean își mai jenea încă soția după mai mult de douăzeci de ani. Cu siguranță că ea, Caroline Lorraine Gill, era la fel de unică și merita la fel de mult să fie iubită precum femeia din fotografia bătrânului, și totuși nu găsisese un mod să dezvăluie acest lucru, nici prin artă, nici prin iubire sau printr-o vocație deosebită pentru meseria ei.

Încă mai încerca să se liniștească atunci când se deschisese ușa de la vestibulul ce dădea către sala de așteptare. Un bărbat cu un palton de tweed maro ezitase pentru o clipă în prag, cu pălăria în mână, uitându-se la tapetul din țesătură galbenă, la feriga din colț, la rafturile de metal pentru reviste vechi. Avea părul castaniu cu o tentă roșiatică și fața ascuțită, cu o expresie atentă, scrutătoare. Nu era distins, însă avea ceva în atitudine și în maniere – un fel de promptitudine liniștită, calitatea de a asculta – care îl făcea deosebit. Lui Caroline îi tresărise inima și simțise înțepături pe piele, o senzație plăcută și enervantă totodată, ca atingerea neașteptată a unei aripi de molie. Ochii lui îi întâlniseră pe ai ei – și ea știuse, înainte ca el să traverseze camera ca să-i strângă mâna, înainte de a deschide gura ca să-și spună numele, David Henry, cu un accent neutru care îl categorisea drept străin de acel loc. Înainte ca toate acestea

să se întâmple, Caroline fusese convinsă de faptul că persoana pe care o aștepta era acolo.

Atunci nu era căsătorit. Nici căsătorit, nici logodit și fără vreo relație oficială. Caroline îl ascultase atentă, atât în ziua aceea în care făcuse un tur al clinicii, cât și mai târziu, la petrecerile și întâlnirile de bun venit. Își dădea seama de ceea ce alții, absorbiți în cursul conversațiilor de politețe, distrași de accentul lui puțin familiar și de izbucnirile bruște în răs, nu sesizau; nu amintea niciodată de trecut, în afară de referiri sporadice la perioada petrecută în Pittsburgh, oricum cunoscută din CV-ul și diploma lui. Pentru Caroline, această reticență echivala cu un aer misterios, iar misterul îi sporea senzația că îl cunoștea într-un fel în care alții nu îl cunoșteau. Pentru ea, fiecare întâlnire a lor era impusă de serviciu, ca și cum i-ar fi zis ceva peste masă, peste masa de consultație, peste corpul frumos, imperfect al unui pacient sau al altuia: „Te cunosc; înțeleg; văd ce alții nu pricep”. Când îi auzise pe oameni glumind despre pasiunea ei pentru medicul nou-sosit, roșise de surpriză și de stânjeneală, dar în sinea ei se bucura, pentru că zvonurile ar fi putut ajunge la el într-un fel în care ea, cu timiditatea ei, nu ar fi putut-o face.

Într-o seară târziu, după două luni de muncă liniștită, îl găsisese dormind în biroul lui. Își odihnea capul pe mâini și respira cadențat, căzut într-un somn adânc. Caroline se sprijinise de ușă, cu capul înclinat, și în momentul acela visele pe care le nutrise ani de zile prindeau contur. Ea și doctorul Henry vor merge împreună într-un colț îndepărtat de lume, unde vor munci toată ziua cu fruntea îmbrobonată de sudoare și cu instrumentele alunecându-le în mână și unde, într-o seară, va cânta la pian pentru el, un pian trimis cu vaporul, după ce traversase un râu plin de pericole și ținutul luxuriant în care locuiau. Caroline era atât de cufundată în acest vis, încât, atunci când doctorul Henry deschisese ochii, ea îi zâmbise, deschis și liber, așa cum nu mai zâmbise nimănui niciodată.

Mirarea lui evidentă o făcuse să își vină în fire. Se îndreptase și își trecuse mâna prin păr, murmurase niște scuze și roșise puternic. Ieșise din cameră, stânjenită, dar și un pic emoționată; măcar acum știa, acum în sfârșit o văzuse așa cum îl văzuse ea pe el. Câteva zile anticipase atât de bine ce urma să se întâmple, încât îi fusese greu să stea în aceeași cameră cu el. Și, când trecuseră zile întregi și nu se întâmplase nimic, nu fusese dezamăgită. Se liniștise și-i inventase scuze pentru întârziere, continuând să aștepte, netulburată.

Trei săptămâni mai târziu, Caroline deschisese ziarul și găsisse fotografia de nuntă la rubrica mondenă: Norah Asher, acum doamna David Henry, surprinsă cu capul întors, având un gât elegant și pleoapele puțin arcuite, ca scoicile...

Caroline tresări, transpirată toată pe sub haină. În cameră era o căldură înăbușitoare și aproape că ațipise. Lângă ea, copilașul încă dormea. Se ridică și merse către fereastră pe covorul uzat, podelele mișcându-se și scârțâind sub pașii ei. Pe podea atârnav draperii de catifea, rămase din vremuri vechi, când acest loc fusese un conac elegant. Atinse marginea de jos a perdelelor transparente; erau galbene, sfărâmicioase, îmbibate de praf. Afară erau șase vaci care adulmecau după iarbă pe câmpul înzăpezit. Un bărbat în haină de stofă ecosez roșie și cu mânuși închise la culoare făcu o cărare până la grajd, cu gălețile bălângânindu-i-se în mâini.

„Praful ăsta, zăpada asta. Nu e corect, nu e corect deloc ca Norah Henry să aibă atât de mult, să aibă viața aceea fericită, fără cusur.” Surprinsă de acest gând, de profunzimea amărăciunii ei, Caroline lăsă draperiile să cadă și ieși din cameră, luându-se după vocile care se auzeau.

Intră în holul în care luminile fluorescente zumzăiau pe tavanul înalt. În aer plutea un miros de lichid de curățat, de legume înăbușite, cu iz gălbui de urină. Afară huruiau căruțe; se auzeau glasuri care strigau sau șopteau. O luă pe după un colț, apoi după al doilea și coborî o singură treaptă

ca să intre într-o aripă mai modernă, cu pereți zugrăviți în turcoaz pal. Aici, podeaua acoperită cu linoleum se întindea liber până la placajul de dedesubt. Trecu pe lângă câteva uși, surprinzând parcă momente din viața oamenilor, imagini suspendate ca niște fotografii: un bărbat uitându-se cu atenție pe fereastră, cu fața ascunsă în umbră, de vârstă incertă, două infirmiere care fac paturile, cu brațele ridicate și cu cearșaful alb fâlfâind pentru o clipă până la tavan, două camere goale, cu pânze împrăștiate care încotro și cutii cu vopsea îngrămădite într-un colț, o ușă închisă, și apoi ultima, deschisă, în care o tânără femeie acoperită cu o fâșie de pânză albă de bumbac stătea pe marginea patului, cu mâinile așezate una peste alta în poală și ținându-și capul înclinat. Altă femeie, asistentă, stătea în spatele ei, cu o foarfecă argintie ce luci scurt. Părul căzu într-o cascadă de culoare închisă pe cearșafurile albe, dând la iveală gâtul dezgolit al femeii: îngust, grațios, palid. Caroline se opri în ușă.

— Îi e frig, se auzi spunând, făcându-le pe cele două femei să se uite la ea.

Cea de pe pat avea ochii mari, strălucindu-i întunecat pe față. Părul, cândva lung, îi atârna acum ciopârțit la nivelul bărbiei.

— Da, zise asistenta și îndepărtă cu peria părul căzut pe umeri. Părul pluti în lumina ternă și se așază pe cearșafuri, pe linoleumul gri, plin de pete. Dar era ceva ce trebuia făcut. Apoi i se îngustară ochii, studiind uniforma boțită a lui Caroline, observând că nu purta boneta.

— Ești nou angajată aici cumva? întrebă.

Caroline dădu din cap.

— Sunt nouă, spuse ea. Așa este.

Mai târziu, când își amintea această scenă, o femeie cu o foarfecă și o alta, înfășurată într-o pânză de bumbac, stând printre rămășițele părului ei, o gândea în alb-negru, și imaginea o umplea cu un gol sălbatic și nostalgie; de ce, nu știa sigur. Părul era împrăștiat, pierdut pe veci, iar prin

fereastră se prelingea înăuntru o lumină rece. Își simțea ochii umezi de lacrimi. Caroline auzi voci din alt hol și își aminti de copil, lăsat să doarmă într-o cutie pe canapeaua de catifea tapisată din sala de așteptare. Se întoarse în grabă.

Toate arătau la fel cum le lăsase. Cutia cu heruvimi îmbujorați și veseli era încă pe canapea; fetița încă mai dormea, cu pumnii încleștați lângă bărbie. „Phoebe, rostise Norah Henry chiar înainte ca anestezicul să o adoarmă. Dacă e fată, Phoebe.”

Phoebe. Caroline desfăcu cu blândețe păturica și luă fetița în brațe. Era extrem de mică, avea cam 2 kilograme și jumătate, mai mică decât fratele ei, deși cu același păr negru și bogat. Caroline îi verifică scutecul – meconiul ca smoala pătase țesătură umedă – o schimbă și o înfășă la loc. Nu se trezise încă, și Caroline o ținu puțin în brațe, simțind cât era de ușoară, de fragilă, de caldă. Fața îi era atât de mică, de schimbătoare. Chiar și în somn, expresiile chipului îi străbăteau trăsăturile feței ca niște nori. Caroline zări într-una dintre ele încruntarea lui Norah Henry, felul concentrat de a asculta al lui David Henry într-o alta.

O puse pe Phoebe înapoi în cutie și înfășură ușor păturica în jurul ei, gândindu-se la David Henry, care trecuse dincolo de orice limită de oboseală, și mâncă un sendviș cu brânză în biroul lui, terminând o ceașcă de cafea aproape rece, apoi ridicându-se să deschidă din nou ușile cabinetului în serile de marți, când dădea consultații gratuite pentru pacienții care nu își permiteau să plătească. Sala de așteptare era mereu aglomerată în acele seri, și el de multe ori rămânea după ce Caroline pleca în cele din urmă acasă la miezul nopții, atât de sleită de puteri, încât abia putea să gândească. De aceea ajunsese să îl iubească, datorită înclinației lui spre a face bine. Și cu toate acestea, o trimisese aici cu fiica lui nou-născută, în locul acesta unde o femeie se așezase pe marginea patului, iar părul îi cădea în grămăjoare mătăsoase în lumina rece și crudă a podelelor.

„Asta ar distruge-o, spusese el, gândindu-se la Norah. Nu vreau să o distrug.”

Pe hol se auziră pași apropiindu-se și în ușă apărură o femeie cu părul grizonant și o uniformă albă asemănătoare cu cea a lui Caroline. Era robustă, agilă pentru conformația pe care o avea, o femeie cu capul pe umeri. Dacă situația ar fi fost alta, Caroline ar fi fost plăcut impresionată.

— Vă pot ajuta cu ceva? întrebă ea. Așteptați de mult?

— Da, zise încet Caroline. Aștept de mult timp, da.

Femeia, exasperată, dădu din cap.

— Îmi pare sincer rău. E din cauza zăpezii, de aceea nu avem personal suficient azi. Aici, în Kentucky, dacă se așterne zăpada de trei centimetri, paralizează tot statul. Eu, una, am crescut în Iowa, și nu văd de ce se agită lumea atât, dar așa sunt eu... Revenind... cu ce vă pot ajuta?

— Sunteți Sylvia? întrebă Caroline, făcând eforturi să-și amintească numele scris lângă instrucțiuni. Lăsase hârtia în mașină. Sylvia Patterson?

Femeia luă o mină aspră.

— Nu, cu siguranță nu. Mă numesc Janet Masters. Sylvia nu mai lucrează aici.

— Ah, spuse Caroline și se opri.

Femeia aceasta cu siguranță nu știa cine este; nu vorbise cu doctorul Henry. Caroline, care încă ținea în mână scutecul murdar, își lăsă mâinile în jos ca să îl ascundă vederii.

Janet Masters își puse mâinile în șolduri hotărâtă, și ochii i se îngustară.

— Sunteți de la firma de lapte pentru copii? întrebă, făcând un semn cu capul către cutia de pe sofa, cu heruvimii care zâmbeau blând. Sylvia avea legături cu acel reprezentant de vânzări, știm cu toții, și dacă ești de la aceeași firmă, poți să îți iei lucrurile și să pleci.

Clătină din cap, ironică.

— Nu știu despre ce vorbiți, spuse Caroline. Plec, adăugă ea. Serios. Plec. Nu o să vă mai deranjez.

Dar Janet Masters nu terminase.

— Sunteți perfizi, asta e. Lăsați aici mostre gratuite și peste o săptămână trimiteți nota de plată. O fi asta azil pentru înapoiată mintal, dar nu îl conduc ei, să știi.

— Știu, șopti Caroline. Chiar îmi pare rău.

Undeva, departe, se auzi o sonerie, și femeia își luă mâinile din șolduri.

— Să ieși de aici în cinci minute și să nu te mai întorci.

Apoi dispăru.

Caroline se uită mirată spre cadrul ușii, unde nu mai era nimeni. Un pic de murdărie i se scurse pe lângă picioare. În câteva clipe puse scutecul murdar pe mijlocul mesei hodorogite de lângă canapea. Pipăi în buzunar după chei, apoi luă cutia în care era Phoebe. Repede, înainte să își dea seama ce face, intră în holul spartan și ieși prin ușile duble, lăsând să intre de afară o pală de aer rece la fel de proaspătă ca o naștere.

O așeză din nou pe Phoebe în mașină și porni. Nimeni nu încercă să o oprească; nimeni nu îi dădu nici cea mai mică atenție, și totuși Caroline conduse cu viteză mare când ajunse la limita dintre cele două state, cu oboseala străbătându-i trupul ca o apă care șipotește printre stânci. Se certa cu ea însăși, de multe ori cu voce tare. „Ce-ai făcut?” se întrebă cu severitate. Se certă și cu doctorul Henry, închipuindu-și liniile de pe frunte adâncindu-i-se, mușchiul acela izolat de pe obraz care îi tresărea de fiecare dată când era supărat. „La ce te gândești?” vru el să știe, și Caroline trebui să mărturisească – nu avea nici cea mai vagă idee.

Curând, energia din aceste conversații se epuiză, și când ajunse la granița statului, conducea deja mecanic, scuturându-și capul din când în când, ca să nu adoarmă. Se făcuse după-amiază târziu; Phoebe dormea de aproape douăsprezece ore. În scurt timp trebuia să îi dea să mănânce. Caroline spera prin absurd că vor fi ajuns în Lexington înainte ca asta să se întâmple.

Tocmai trecuse de ultima ieșire din Frankfort, la cincizeci de kilometri depărtare de casă, când luminile de frână ale mașinii din fața ei se aprinseră. Încetini, mai mult, din ce în ce mai mult. Asfințitul începea deja să se întrevadă, soarele arunca o lucire stinsă. Când ajunsese în vârful dealului, circulația se opri complet și un șir lung de faruri se termină într-un ciorchine de lumini roșii și albe. Avusese loc un accident în care se ciocniseră mai multe mașini. Caroline își spuse că ar putea să plângă. Nivelul benzinei era undeva sub un sfert de rezervor, suficient cât să se întoarcă în Lexington, dar nu mai mult, și acum convoiul ăsta de mașini – s-ar putea să stea aici ore întregi. Nu putea nici să riște să oprească motorul și să piardă căldura, cu un nou-născut în mașină.

Stătu nemișcată minute întregi, paralizată. Ultima rampă de ieșire era la o jumătate de kilometru în urmă, de care o despărțea un lanț de mașini cu luminile aprinse. Din capota mașinii Ford Fairlane albăstruie se ridica un val de căldură, ce se contura vag în lumina apusului și topea cei câțiva fulgi de zăpadă care începuseră să cadă. Phoebe oftă, apoi fața i se contractă ușor și se relaxă din nou. Caroline, urmând un impuls care mai târziu avea să o uimească, smuci de volan și ieși cu Fordul Fairlane de pe asfalt pe marginea de pietriș moale a șoselei. Așeză mașina invers și apoi dădu cu spatele, trecând încet pe lângă șirul nemișcat de mașini. Era ciudat, ca și cum ar fi trecut pe lângă un tren. Văzu o femeie cu haină de blană, trei copii care se strâmbau, un bărbat în haină de pânză care fuma. Merse încet cu spatele prin întunericul care se înmuia, prin traficul liniștit ca un râu înghețat.

Ajunsese la ieșire fără incidente. Ieșirea ducea către Autostrada 60, unde zăpada încărcase din nou crengile copacilor. Câmpiile erau punctate de case, la început câteva și apoi multe, cu ferestrele luminate în amurg. După puțin timp, Caroline ajunsese pe strada Versailles, încântată de

fațadele de cărămidă ale magazinelor, căutând indicatoare care să o îndrume spre casă.

Un indicator albastru-închis cu Kroger apăru la distanță de un bloc. Imaginea familiară, cu fluturași comerciali decorând ferestrele luminoase, o liniști pe Caroline și o făcu să își dea seama brusc cât îi era de foame. Și era – ce? – sâmbătă, aproape seara? Magazinele vor fi închise toată ziua mâine și avea foarte puțină mâncare acasă. Trecând peste faptul că era vlăguită, intră în parcare și opri mașina.

Phoebe, caldă și ușoară, în vârstă de douăsprezece ore, era cufundată în somn. Caroline își puse pe umăr geanta cu scutece și luă fetița sub haină, atât de caldă, mică, ghemuită. Vântul se stârni deasupra asfaltului, spulberând zăpada așternută și câțiva dintre fulgii proaspăt așezați, purtându-i către locuri ferite. O porni prin zăpadă, temându-se să nu cadă și să nu rănească pruncul, în același timp gândindu-se în treacăt cât de ușor ar fi să o lase aici, pur și simplu, într-un tomberon sau pe treptele unei biserici sau oriunde. Avea puteri absolute asupra acestei vieți micuțe. O copleși un adânc simț al responsabilității, care o făcu să amețească.

Ușa de sticlă se legănă deschisă, eliberând o cascadă de lumină și căldură. Magazinul era aglomerat. Cumpărătorii se împrăștiară la ieșire, cu cărucioarele încărcate. Un băiat care ajuta la căratul bagajelor stătea la ușă.

— Magazinul e încă deschis din cauza vremii, o avertiză când intră. Închidem într-o jumătate de oră.

— Dar viscolul s-a sfârșit, zise Caroline și băiatul râse, entuziasmat și neîncrezător.

Fața ei se îmbujorase de la căldura care se strecura prin ușile automate și se pierdea în noapte.

— Nu ați auzit? Este posibil să fim loviți de viscol din nou la noapte, zdravăn.

Caroline o așeză pe Phoebe într-un cărucior metalic și o luă printre rafturile cu care nu era obișnuită. Se gândea la diverse: lapte pentru nou-născuți, la încălzitor de sticle, la

șirurile de biberoane cu tetine, la bavețele. O luă spre casă, apoi își dădu seama că mai bine ar lua niște lapte pentru ea însăși și niște scutece în plus, dar și ceva de mâncare. Oamenii treceau pe lângă ea și când o vedeau pe Phoebe toți zâmbeau, iar unii chiar se opreau și dădeau la o parte păturica pentru a-i vedea fața.

— Ce adorabilă e! spuneau. Cât are?

Caroline mințea fără nicio remușcare.

— Două săptămâni, le zicea.

— Nu ar fi trebuit să o scoți pe vremea asta, o certă o femeie cu păr grizonant. Doamne, du bebelușul acasă!

La un moment dat, pe când Caroline alegea conserve cu supă de roșii, Phoebe se foi, cu mânuțele ei mici agitându-se din răspuțeri, și începu să plângă. Caroline ezită o clipă, apoi o ridică, luă și geanta uriașă și se îndreptă spre toaleta din spate. Se așeză pe un scaun portocaliu din plastic aflat într-un colț, ascultând apa ce curgea de la robinet în timp ce legăna bebelușul în poală și turnă lapte din termos într-un biberon. Dură câteva minute până când copila se liniști, pentru că era foarte agitată și aproape lipsită de reflexul de a suga. În cele din urmă însă, Phoebe apucă biberonul și bău exact așa cum dormea: încrâncenată, hotărâtă, cu pumnii strânși pe lângă bărbie. Tocmai când se liniștise, sătulă, se anunță că magazinul era pe cale să se închidă. Caroline se grăbi către casă, unde aștepta o singura casieră, plictisită și nerăbdătoare. Plăti repede, ținând într-o mână punga de hârtie și cu cealaltă legănând-o pe Phoebe. Când plecă, ușile se încuiară în urma ei.

Parcarea era aproape goală; ultimele câteva mașini zăceau pur și simplu sau o luau încet înspre stradă. Caroline puse punga de hârtie cu alimente pe capotă și o instala pe Phoebe în cutia ei, pe bancheta din spate. Vocile angajaților răzbăteau slab din cealaltă parte a parcării. Fulgii împrăștiați se învârteau în lumina felinarelor de stradă, nici mai mult, nici mai puțin decât înainte. Meteorologii se înșelau de atâtea ori. Ninsoarea care începuse înainte ca Phoebe să se nască –

abia noaptea trecută, își reaminti, deși parcă trecuseră secole – nici măcar nu fusese prognozată. Desfăcu punga de hârtie și rupse o bucată dintr-o pâine, nu mâncase nimic toată ziua și îi era foame. Mestecă și închise ușa, tânjind ostenită după apartamentul ei, așa de spațios și bine îngrijit, după patul dublu cu așternut cu șnurulețe albe, unde toate erau în bună orânduială și la locul lor. Trecea prin spatele mașinii ca să intre la locul șoferului când își dădu seama că luminile din spate erau aprinse.

Rămase țintuită locului, făcând ochii mari. Tot timpul cât tremurase printre raioanele magazinului, cât stătuse în toaletă hrănind-o în tăcere pe Phoebe, farurile luminaseră inutil zăpada.

Când încercă să pornească mașina, nu se auzi decât un sunet slab; bateria fiind moartă, motorul nu scoase niciun zgomot.

Ieși din mașină, lângă ușa deschisă. Acum parcare era pustie; se îndepărtase și ultima mașină. Începu să râdă. Nu era un râs firesc; ea însăși își putea da seama: vocea îi era un strigăt amestecat cu suspine.

— Am un bebeluș, strigă cu uimire. Am un bebeluș în mașină. Iar parcare se întindea tăcută înaintea ei, cu luminile de la ferestrele magazinului alimentară desenând dreptunghiuri mari pe zăpadă. Am un nou-născut aici, repetă Caroline, cu vocea subțiindu-se repede în aer. Un bebeluș! țipă în mijlocul tăcerii.

III

Norah deschise ochii. Afară, cerul se lumina încet, la ivirea zorilor, însă luna era încă agățată de copaci, aruncând o lumină palidă în cameră. Visase, căuta ceva ce pierduse pe pământul înghețat. Firele de iarbă, ascuțite și fragile, erau rupte la atingerea ei, lăsându-i în carne mici tăieturi. Se trezi și se uită la mâinile sale, confuză pe moment, dar mâinile nu aveau niciun semn, iar unghiile erau tăiate și piliate cu grijă.

Lângă ea, fiul ei plângea în leagăn. Cu o mișcare ușoară, mai mult din instinct decât cu intenție, Norah îl ridică în pat. Cearșafurile erau răcoroase, de un alb polar. David plecase, chemat la spital, în timp ce ea dormea. Norah își trase fiul în adâncitura caldă a trupului ei și își descheie cămașa de noapte. Mănuțele lui fluturară pe sânii umflați ca niște aripi de molie; apucă sânul. O durere ascuțită însoți laptele ca un val. Îi mângâie părul rar, scalpul fragil. Da, puterea trupului este surprinzătoare. Mănuțele i se liniștiseră, odihnindu-se ca niște steluțe pe lângă sfârcurile ei.

Ea închise ochii, plutind încet între somn și veghe. Se născuse o fântână în adâncimea ființei ei, fusese eliberată. Îi curgea laptele și, mister, Norah se simți pe cale de a deveni un râu sau o pală de vânt, putând cuprinde tot: narcisele de pe comodă și iarba care creștea afară frumos și liniștit, frunzele noi care se deschideau lăsându-și greutatea peste mugurii pomilor; larve micuțe, albe ca perlele de cultură și ascunse sub pământ, care se preschimbau în omizi, viermi, albine; păsări cu zbor înaripat strigându-și chemarea. Toate acestea îi aparțineau. Paul își încleșta pumnii minusculi sub bărbie. Obrajii i se mișcau ritmic în timp ce bea. În jurul lor, universul murmură, desăvârșit și exigent.

Inima lui Norah se umplu de iubire, de o fericire de nestăpânit și de amărăciune.

Ea nu plânsese imediat din pricina fiicei lor, David – da. „Un copil vânăt”, îi spusese, cu lacrimile curgându-i printre țepii bărbii nerase de o zi. O fetiță care nu respirase

niciodată. Paul era în poala ei și Norah îl studiasse: fața micuță, atât de senină și zbârcită, bonețica tricotată, cu dungi, degețelele de nou-născut, atât de trandafirii, de fragile, pe care le ținea îndoite. Ungھی mici de tot, încă moi, transparente ca luna în lumina zilei. Norah nu credea ce spunea David, nu întru totul. Amintirile legate de noaptea dinainte erau clare, apoi deveneau încețoșate: ninsoarea, drumul lung spre spital pe străzile pustii, cu David care oprea la fiecare semafor, în vreme ce ea lupta împotriva nevoii vulcanice, intense, de a împinge, care apărea când și când în valuri. După aceea avea doar amintiri rătăcite, stranii: liniștea străină a spitalului, atingerea ușoară a unui cearșaf albastru peste genunchi; răceala mesei de consultație vătămându-i spatele gol; ceasul de aur al lui Caroline Gill aruncând o scânteiere de fiecare dată când venea lângă Norah ca să îi administreze anestezicul. Pe urmă se trezise, și Paul era în brațele ei, iar David lângă ea, plângând. Se uită la el, observându-l cu neliniște, cu interes detașat. Din pricina nașterii, a urmărilor ei și a creșterii nivelului de hormoni. Un alt copil, unul vânăt – cum se putea așa ceva? Își aminti al doilea îndemn de a împinge, tensiunea care se simțea în vocea lui David ca stâncile în valurile înspumate. Dar bebelușul din brațele ei era perfect, minunat, mai mult decât suficient.

— Nu-i nimic, îi spusese lui David, bătându-l pe braț, nu-i nimic.

Până când nu ieșiră din clinică, a doua zi după-amiază, pășind în aerul rece și umed, nu conștientiză pierderea. Atmosfera era încărcată de zăpadă în curs de topire și de pământ reavăn. Cerul se posomorâse, se vedea alb și pătat dincolo de ramurile goale și rigide ale sicomorilor. Îl ținea în brațe pe Paul – era ușor ca o pisică – gândindu-se cât era de ciudat să ia pe cineva complet necunoscut acasă la ei. Decorase camera cu atâta grijă, alesese un leagăn și o comodă drăguțe, din lemn de arțar, presase hârtia, presărând-o cu ursuleți și punând-o pe perete, confecționase

perdelele, cususe de mână păturica. Totul era în ordine, gata pregătit, își ținea fiul în brațe. Și cu toate acestea, la intrare se oprise între cei doi stâlpi de beton care se ascuțeau înspre vârf, nemaiputând să facă un pas.

— David, zise ea.

El se întoarse, palid și cu părul negru, ca un copac sub cer.

— Ce-i? întrebă el. Ce este?

— Vreau să o văd, zise ea în șoaptă, dar și cu un fel de reținere în liniștea parcării. Numai o dată. Înainte să plecăm trebuie să o văd.

David își înfipse mâinile în buzunare și se uită atent la trotuar. Toată ziua se zdrobiseră țurțuri căzuți de pe acoperișul în zigzag; acum zăceau rupti lângă trepte.

— Ah, Norah, spuse încet. Te rog, hai acasă. Avem un fiu minunat.

— Știu, rosti ea, fiindcă erau în 1964 și el era soțul ei și întotdeauna cedase complet în fața lui. Și totuși, părea că nu se putea mișca, nu în condițiile în care simțea ce simțea, că lăsa în urmă o parte din ea însăși, o parte fundamentală. Doar o clipă, David. De ce nu?

Privirile li se întâlneau, iar suferința din ochii lui îi făcură și pe ai ei să se umple de lacrimi.

— Nu este aici. Vocea lui David era aspră. De aceea. La ferma familiei lui Bentley au un cimitir, în ținutul Woodford. L-am rugat să o ducă acolo. Putem merge acolo la primăvară. Te rog, Norah, îmi frângi inima.

Norah închise ochii, simțind că se scurge ceva din ea la gândul că un nou-născut, fiica ei, fusese coborât în pământul rece de martie. Brațele care acum îl țineau pe Paul erau înțepenite și rigide, însă simțea că restul ființei ei este lichid, ca și cum și ea s-ar fi putut scurge în șanțuri și dispărea odată cu zăpada. „David avea dreptate”, se gândi ea, nu voia să știe lucrurile astea. Când el urcă treptele și își puse brațele în jurul umerilor ei, dădu din cap și pășiră unul lângă altul, traversând parcarea în lumina care se estompa.

Fixă scaunul mașinii; conduse spre casă grijuliu, metodic; îl ținură împreună pe Paul cât trecură prin verandă și intrară pe ușă și îl așezară în camera lui, adormit. O consola într-o oarecare măsură felul în care David se ocupase de tot, cum avusese grijă de ea, și nu se mai contrazisese cu el în legătură cu faptul că voia să o vadă pe fetița lor.

Însă acum, în fiecare noapte visa că pierdea ceva.

Paul adormise. Pe fereastră se vedeau crengi de sânger, cu muguri crescuți de-a valma, care părea că stau chiar sub cerul indigo ce începea să pălească. Norah se întoarse, îl mută pe Paul la celălalt sân și închise din nou ochii, plutind. Se trezi brusc în umezeală, plânset, soare care umplea camera. Pieptul i se umplea din nou; trecuseră trei ore. Se așeză; se simțea îngreunată, grasă, cu burta atât de lăsată, încât se prăbușea de fiecare dată când se întindea, cu sânii țepeni și umflați de lapte, cu încheieturile care încă o dureau de la naștere. În hol, podelele îi scârțâiră sub picioare.

Pe măsuța pentru schimbat scutece, Paul plânse și mai tare, supărat, colorându-se într-un roșu neomogen. Îi desfăcu hăinuțele umede, scutecul de bumbac ud learcă. Avea pielea atât de delicată, piciorușele sfrijite și înroșite ca aripioarele de pui jumulite. Undeva la granița minții ei, fiica ei pândea în tăcere. Tampona cu alcool cordonul ombilical al lui Paul, aruncă scutecul lângă rufele murdare și îmbracă pruncul din nou.

— Copilaș scump, murmură, ridicându-l. Scumpetea mea, zise ea, ducându-l jos.

În camera de zi jaluzelele erau coborâte încă, draperiile trase. Norah ajunsese până la fotoliul confortabil de piele din colț, desfăcându-și halatul. Laptele se ridică din nou, cu ritmul lui de maree irezistibilă, cu atâta forță, că părea că va șterge tot ceea ce reprezentase ea înainte. „Mă trezesc ca să dorm”, se gândi, așezându-se la loc, nedumerită că nu își putea aminti cine scrisese asta.

Casa era liniștită. Cuptorul scoase un țacănit; afară frunzele foșneau. Mai departe, ușa băii se deschise și se

închise și se auzea apa curgând încet. Bree, sora ei, cobori scările tiptil, îmbrăcată cu o cămașă veche, ale cărei mâneci îi ajungeau până în vârful degetelor. Avea picioare albe și mici, umbla desculță pe podelele din lemn.

— Nu aprinde lumina, zise Norah.

— Bine. Bree veni și atinse ușor căpșorul lui Paul. Ce face nepoțelul meu? Ce face dragul de Paul?

Norah se uită la fața micuță a fiului ei, mirată de numele lui, ca întotdeauna. Încă nu îl îmbrăca perfect, încă mai era ca o brățară la încheietură, ceva ce ar putea cu ușurință să alunece și să dispară. Citise despre oameni – unde citise? nici asta nu își amintea – care refuzaseră să le pună copiilor nume săptămâni întregi, simțind că încă nu aparțineau acestei dimensiuni, erau suspendați încă între două lumi.

— Paul. O spuse cu voce tare, cu forță și hotărâre, cald precum o piatră în lumina soarelui. O ancoră.

Adăugă pentru ea, în tăcere, „Phoebe”.

— Îi e foame, rosti Norah. Îi e foame tot timpul.

— Aha, atunci seamănă cu mătușa lui. Mă duc să iau niște pâine prăjită și cafea, vrei ceva?

— Apă, zise uitându-se la Bree cum ieșea din cameră, grațioasă, cu mâini și picioare lungi.

Ce ciudat era că sora ei, care totdeauna fusese exact opusul ei, adversara ei, era cea pe care o dorea aici, dar acesta era adevărul.

Bree avea numai douăzeci de ani, dar era încăpățânată și atât de sigură pe ea, încât adesea lui Norah i se părea că ea era sora mai mare. În urmă cu trei ani, când era în liceu, Bree fugise cu un farmacist care locuia peste drum, un celibatar a cărui vârstă era de două ori mai mare decât a ei. Lumea îl învinovățise pe el, care era destul de matur să înțeleagă anumite lucruri. Zburdălnicia lui Bree o pusese pe seama pierderii tatălui în anii adolescenței, și toți erau de părere că era o vârstă la care ești vulnerabil. Preziseseră sfârșitul rapid al mariajului și așa se și întâmplase.

Însă cine își imaginase că mariajul eşuat al lui Bree o va face mai maleabilă se înşelase.

Anumite lucruri începeau să se schimbe în lumea asta încă din copilăria lui Norah, iar Bree nu se întorsese acasă așa cum era de așteptat, cumiņită și rușinată, ci se înscrisese la facultate, schimbându-și numele din Brigitte în Bree, pentru că îi plăcea cum suna – jovial, zicea ea, și liber.

Mama lor, umilită de căsătoria scandalosă și de divorțul și mai scandalos, se căsătorise cu un pilot care lucra la TWA și se mutase la St. Louis, lăsându-și fiicele de capul lor.

— Ei bine, cel puțin una din fiicele mele știe să se poarte, spusese, ridicându-și privirea din cutia cu porțelanuri pe care atunci le împacheta. Era toamnă, aerul era rece și frunzele aurii cădeau în ploaie. Părul ei blond platinat se învolburase în aer ca un nor și o emoție bruscă îi îndulcise trăsăturile delicate. Norah, nici nu-ți închipui cât sunt de fericită că am măcar o fiică așa cum trebuie. Chiar dacă nu te vei căsători niciodată, draga mea, vei fi întotdeauna o lady.

Norah se înroșise violent din pricina enervării și a frustrării, în timp ce strecura o fotografie înrămată de-a tatălui ei într-o cutie de carton. Și ea fusese șocată de impertinența lui Bree, de îndrăzneala ei și o supăra și faptul că regulile păreau că se inversaseră, că Bree o scosese la capăt, mai mult sau mai puțin, cu căsătoria, divorțul și scandalul.

Detesta ce le făcuse Bree tuturor.

Își dorea cu disperare să fi făcut ea asta prima, dar ei nu i-ar fi trecut prin minte niciodată așa ceva. Ea fusese cuminte dintotdeauna; asta era treaba ei. Fusese apropiată de tatăl ei, un om afabil, dezorganizat, specialist în domeniul ovinelor, care își petrecea zilele în cea mai apropiată cameră de la etaj citind ziarele sau la stația de cercetare, stând printre oile cu ochi stranii, oblici și gălbui. Îl iubise, și toată viața se simțise obligată să compenseze cumva lipsa lui de atenție față de familie, dezamăgirea mamei ei de a se fi căsătorit cu un bărbat atât de absent și, în cele din urmă, propriile

sentimente. Odată cu moartea lui, acest imbold de a îndrepta lucrurile, de a îndrepta lumea, nu făcuse decât să devină mai puternic, așa că nu se opri, studiind în tăcere și făcând ce se așteptau toți ca ea să facă. După absolvire, lucrase timp de șase luni la compania de telefonie, o slujbă care nu îi plăcuse și la care renunțase bucuroasă atunci când se căsătorise cu David. Întâlnirea lor din raionul de lenjerie al magazinului universal Wolf Wile's, nunta rapidă și restrânsă reprezentaseră punctul cel mai apropiat de noțiunea de nesăbuiță, în cazul ei.

Viața lui Norah, cum îi plăcea lui Bree să spună, era ca un serial de comedie pentru televiziune.

— Pentru tine e bună, spunea ea, zângănind brățările late de argint ce-i împodobeau brațul până aproape de cot și dându-și pe spate părul lung. Eu nu aș suporta, aș înnebuni într-o săptămână, într-o zi!

Norah mocnea furioasă, o disprețuia și o invidia pe Bree și își mușca limba; Bree frecventa niște cursuri despre Virginia Woolf, se mutase împreună cu patronul unui restaurant de hrană organică din Louisville și nu mai trecea pe la ea. În mod straniu, când Norah rămăsese însărcinată, totul se schimbă. Bree reîncepuse să o viziteze, aducând botoșei de dantelă și brățări de picior de argint micuțe, importate din India; le cumpărase dintr-un magazin din San Francisco. Adusese și broșuri informative despre alăptat când auzise că Norah plănuia să renunțe la biberoane. În perioada aceea, Norah se bucura să o vadă, se bucura de cadourile drăguțe, lipsite de utilitate, de sprijinul primit din partea ei; în 1964, alăptarea la sân era un lucru revoluționar și avusese dificultăți în a găsi informații despre acest subiect. Mama lor refuzase să discute ideea; femeile de la cercul de cusut pe care îl frecventa îi ziseseră că vor instala scaune în baie ca să îi asigure intimitatea. Spre ușurarea ei, Bree le ironizase în gura mare:

— Ce adunătură de mironosițe! insistase ea. Nu le da atenție.

Deși Norah îi era recunoscătoare lui Bree pentru sprijin, câteodată, fără a spune cuiva, se simțea și stânjenită. În lumea lui Bree, care în mare parte părea că există altundeva, în California, Paris sau New York, femeile tinere umblau prin casă goale până la brâu, se fotografiau cu bebeluși la sânii enormi și scriau articole care pledau pentru avantajele laptelui de mamă.

— Este absolut firesc; este în natura noastră de mamifere, îi explica Bree, dar numai la gândul că ea ar fi un mamifer, mânat de instincte, descris de cuvinte cum ar fi „alăptare” (atât de apropiat de „împerechere”, gândea ea, reducând o experiență frumoasă la satisfacerea unei nevoi primare), Norah roșea și își dorea să iasă din cameră.

Acum Bree se întorsese, aducând o tavă cu cafea, pâine proaspătă, unt. Când se aplecă să pună un pahar înalt de apă cu gheață pe masa de lângă Norah, părul lung îi alunecă în față, peste umăr. Împinse tava pe măsuta de cafea și se așeză pe canapea, cu picioarele ei lungi încrucișate sub ea.

— David a plecat?

Norah încuviință din cap.

— Nici măcar nu l-am auzit când s-a trezit.

— Crezi că e bine pentru el să muncească atât de mult?

— Da, zise Norah ferm. Cred. Doctorul Bentley vorbise cu ceilalți medici și îi oferiseră niște zile libere, dar David a refuzat. Cred că îi face bine să fie ocupat în perioada asta.

— Serios? Și cu tine cum rămâne? întrebă Bree, mușcând din pâine.

— Cu mine? Mă simt bine, sincer.

Bree își flutură mâna liberă.

— Nu crezi că... începu, dar înainte să îl critice din nou pe David, Norah o întrerupse.

— Mă bucur atât de mult că ești aici. Nimeni altcineva nu mai vorbește cu mine.

— Aiurea. Casa a fost tot timpul plină de oameni care voiau să vorbească cu tine.

— Am născut *gemeni*, Bree, spuse încet Norah, conștientă de visul ei, de peisajul gol, înghețat, de căutarea ei disperată. Nimeni nu vrea să scoată un cuvânt despre ea. Toți se poartă de parcă avându-l pe Paul ar trebui să fiu mulțumită, ca și cum viețile ar fi interschimbabile. Dar am născut gemeni. Am avut și o fiică.

Se opri, întreruptă de senzația subită că se sufocă.

— Tuturor le pare rău, zise încet Bree. Se bucură mult și suferă mult în același timp, doar că nu știu ce să spună.

Norah îl ridică pe umăr pe Paul, care acum dormea. Răsuflarea lui îi încălzea gâtul; îl mângâie pe spatele nu mai mare decât palma ei.

— Știu, spuse ea. Știu, dar totuși...

— David nu ar fi trebuit să se întoarcă la serviciu atât de curând, zise Bree, au trecut numai trei zile.

— Își găsește consolare în muncă, spuse Norah. Dacă aș lucra, și eu m-aș întoarce.

— Nu, zise Bree clătînând din cap, nu te-ai întoarce, Norah. Știi, nu îmi place să spun asta, dar David se închide în el, izolându-se cu sentimentele lui, iar tu încă mai încerci să umpli golul, să repari lucrurile și nu poți.

Uitându-se atentă la sora ei, Norah se întrebă ce sentimente ținuse ascunse farmacistul; în ciuda firii ei deschise, Bree nu vorbise niciodată despre scurta ei căsătorie. Și chiar dacă acum Norah tindea să fie de acord cu ea, se simțea obligată să îl apere pe David, care, deși copleșit de propria tristețe, se ocupase de tot, de înmormântarea discretă și extrem de restrânsă, de explicațiile către prieteni, de curățenia rapidă prin zdrențele suferinței.

— Trebuie să rezolve lucrurile în felul lui, zise, întinzându-se ca să ridice jaluzelele. Cerul devenise senin și strălucitor și se părea că mugurii de pe ramuri crescuseră în ultimele câteva ore. Aș fi vrut să o văd, Bree. Toți cred că e ceva macabru, dar eu aș fi vrut să o ating, măcar o dată.

— Nu e macabru, spuse încet Bree. Nu mi se pare deloc exagerat.

Urmă o tăcere pe care Bree încercă să o rupă stângaci, oferindu-i lui Norah ultima felie de pâine cu unt.

— Nu mi-e foame, minți Norah.

— Trebuie să mănânci, zise Bree. O să slăbești oricum. Este unul dintre marile avantaje puțin cunoscute ale alăptării.

— Nu chiar puțin cunoscute, spuse Norah. Tu le repeți tot timpul.

Bree râse.

— Cred că așa e.

— Sincer, spuse Norah, întinzându-se după paharul cu apă, mă bucur că ești aici.

— Ei, zise Bree un pic stânjenită, unde altundeva să fiu?

Căpșorul lui Paul avea o greutate călduță, și părul fin și des se simțea moale pe gâtul ei. Îi lipsea oare sora lui geamănă, se întreba Norah, acea prezență dispărută, camarada din scurta lui viață? Va avea oare întotdeauna sentimentul că a pierdut ceva? Îl mângâie pe cap, uitându-se pe fereastră, unde dincolo de copaci zări sfera îndepărtată și stinsă a lunii, vag profilată pe cer.

Mai târziu, când Paul adormi, Norah făcu un duș. Probă și aruncă trei schimburi diferite, fuste pe talie, pantaloni care se mulau pe șolduri. Fusese dintotdeauna micuță, suplă și bine proporționată, dar acum, lipsa de grație a corpului ei o uimea și o deprima. În cele din urmă, disperată, își puse vechea ei bluză groasă de gravidă, mulțumitor de largă, pe care jurase că nu o va mai purta vreodată. Îmbrăcată, dar desculță, rătăci prin casă, luând fiecare cameră la rând. Asemenea trupului ei, camerele parcă se revărsau, sălbătice, haotice, scăpate de sub control. Peste tot se adunase un strat subțire de praf, hainele erau împrăștiate alandala și cuverturile luate de pe paturile nefăcute. Praful de pe comodă fusese șters acolo unde David așezase o vază cu narcise, deja ofilite pe margini; și geamurile erau murdare. Bree urma să plece după încă o zi, după care avea să vină

mama lor. La acest gând, Norah se așeză pe marginea patului neajutorată, cu o cravată a lui David atârându-i în mână. Dezordinea casei o apăsa ca o greutate, de parcă lumina soarelui ar fi căpătat substanță și gravitate. Nu avea energia de a se opune, și lucrul cel mai jalnic era că nu părea să îi mai pese.

Cineva sună la ușă. Ecoul pașilor apăsați ai lui Bree se răspândea prin toată casa.

Norah recunoscuse imediat vocile. Rămase încă o clipă pe loc, vlăguită, întrebându-se cum să o facă pe Bree să îi gonească, însă vocile se apropiară, lângă scară, îndepărtându-se iarăși când musafirii intrară în camera de zi; erau de la cercul de seară al bisericii; aduseseră cadouri, dornice să vadă bebelușul. Veniseră deja două grupuri de prietene, unul de la cercul de cusut și celălalt de la clubul de pictură pe porțelan; umpluseră frigiderul cu mâncare și îl trecuseră pe Paul din mână în mână, ca pe un trofeu. Și Norah făcuse toate acestea pentru proaspetele mămică de nenumărate ori, și acum era foarte surprinsă să descopere că o încercau mai degrabă resentimente, decât gânduri de apreciere: întreruperile, povara scrisoarelor de mulțumire, iar de mâncare oricum nu îi păsa; nici măcar nu o voia.

Bree o strigă. Norah coborî fără să se obosească să se dea cu ruj sau să se pieptene. Era încă desculță.

— Arăt îngrozitor, anunță sfidătoare când intră în cameră.

— Vai, nu, zise Ruth Starling, bătând cu mâna în canapeaua de lângă ea pentru a o invita să se așeze, deși Norah observă cu o satisfacție stranie privirile schimbate de ceilalți.

Se așeză ascultătoare, cu gleznele încrucișate și punându-și mâinile în poală așa cum făcea când era fetiță la școală.

— Paul tocmai a adormit, spuse. Nu vreau să-l trezesc.

În vocea ei se simțea mânie, ba chiar agresivitate.

— E în ordine, draga mea, zise Ruth.

Avea aproape șaptezeci de ani, părul cărunt și fin, coafat cu grijă.

Soțul ei, bărbatul cu care fusese căsătorită timp de cincizeci de ani, se prăpădise cu un an în urmă. Cu ce preț, se întrebă Norah, cu ce preț își păstra acum înfățișarea, conduita jovială?

— Ai trecut prin atâtea probleme, zise Ruth.

Norah o simți din nou pe fiica ei, o prezentă care nu se arăta vederii, și își stăpâni o pornire bruscă de a alerga sus ca să vadă ce-i cu Paul. „Înnebunesc”, se gândi ea și se uită țintă la podea.

— Ce-ați zice de un ceai? întrebă Bree, cu o stânjeneală veselă, înainte să îi răspundă cineva, dispăru în bucătărie.

Norah făcu tot posibilul să se concentreze asupra conversației: bumbac sau batist pentru pernele de la spital, ce credeau oamenii despre noul pastor, dacă ar trebui să doneze sau nu pături la Armata Salvării, apoi Sally le anunță că în noaptea de dinainte Kay Marshall născuse o fetiță.

— Are trei kilograme două sute, spuse Sally. Kay arăta minunat. Bebelușul e superb. I-au pus numele Elizabeth, după bunica ei, și se pare că a fost o naștere ușoară.

Se așternu apoi tăcerea, căci toată lumea își dădu seama ce se întâmplase. Norah simți că liniștea creștea dintr-un loc plasat în centrul ființei ei, răspândindu-se în valuri prin cameră. Sally o privi și fața ei se îmbujoră din pricina regretului.

— Vai, zise ea. Vai, Norah, îmi pare atât de rău.

Norah vru să vorbească și să pună lucrurile din nou în mișcare. I se învăteau în minte cuvintele potrivite, dar părea că nu își găsea vocea să le elibereze. Așa că doar stătu acolo tăcută, și liniștea deveni un lac, apoi un ocean, în care ar fi putut să se înece cu toții.

— Ei, spuse vioaie Ruth, fii binecuvântată, Norah! Probabil că ești extenuată...

Scoase un pachet voluminos, împachetat în ceva strălucitor, cu un ciorchine de panglici înguste, devenite fundițe. Am strâns bani pentru ceva mai deosebit, gândindu-

ne că probabil ai toate acele de siguranță pentru scutece pe care o mamă și le-ar putea dori.

Femeile râseră, ușurate. Norah zâmbi și ea și deschise cutia, rupând hârtia: un scăunel îmbrăcat în pânză și cu rame metalice, asemănător cu unul pe care îl admirase ea odată în casa unei prietene.

— Evident, nu o să îl poată folosi câteva luni de acum înainte, zise Sally. Dar nu ne-am putut gândi la ceva mai bun pentru perioada când va începe să meargă!

— Iată încă ceva, spuse Flora Marshall, care se ridică, ținând două pachete moi în mână.

Flora era mai în vârstă decât celelalte membre ale grupului, mai în vârstă chiar și decât Ruth, slabă, dar vânjoasă și activă, împletea păturici pentru fiecare bebeluș care se năștea. Bănuind că Norah ar putea avea gemeni, după dimensiunile pântecului, împletise două pături primitive, lucrând la ele în timpul întâlnirilor lor de seară și al orei pentru cafea de la biserică; venea mereu cu geanta plină de ghemuri moi și viu colorate. Amestecase tonuri de galben pastelat, verde, bleu pal și roz – nu voia să se apuce să parieze dacă vor fi băieței sau fetițe, glumea ea, însă era foarte sigură că vor fi gemeni. La momentul respectiv, nimeni nu o luase în serios.

Norah luă cele două pachete, înăbușindu-și lacrimile. Lâna moale, bine-cunoscută, îi curse în poală în cascadă când desfăcu primul pachet, iar fiica ei dispărută îi păru foarte aproape. Norah simți un val de recunoștință pentru Flora care, cu înțelepciunea specifică bunicilor, știuse exact ce să facă. Rupse și al doilea pachet, nerăbdătoare să vadă cea de-a doua păturică, la fel de colorată și moale ca prima.

— E puțin cam mare, se scuză Flora, când salopeta îi căzu în poală, dar oricum, cresc repede la vârsta asta.

— Unde-i cealaltă pătură? întrebă Norah. Își auzi vocea aspră, ca țipătul unei păsări, ceea ce o surprinse; toată viața fusese cunoscută pentru calmul ei, se mândrise cu firea ei

pașnică și cu alegerile luate cu grijă. Unde-i păturica pe care ai tricostat-o pentru fetița mea?

Flora se îmbujoră la față și se uită prin cameră după ajutor. Ruth îi luă mâna lui Norah și o strânse. Norah simți pielea fină, apăsarea surprinzătoare a degetelor. David îi spusese odată cum se numeau oasele acelea, dar nu își amintea; mai rău, începuse să plângă.

— Gata, gata. Ai un băiețel minunat, zise Ruth.

— A avut o soră, șopti Norah, hotărâtă, uitându-se la toate fețele din jur.

Veniseră aici din amabilitate. Erau triste, da, iar ea le întrista și mai mult cu fiecare clipă care trecea. Ce se întâmpla cu ea? Toată viața se străduise atât de mult să facă numai ce trebuie.

— O chema Phoebe. Vreau să-i spună cineva pe nume, mă auziți? Se ridică în picioare. Vreau să își aducă aminte cineva cum o chema.

În clipa următoare avea o batistă rece pe frunte, și câteva mâini o ajutau să se întindă pe canapea. Îi spuseră să închidă ochii și ea se supuse. Lacrimile i se scurgeau încă de sub pleoape, ca un izvor care se umflă, și părea că nu se putea opri. Musafirii vorbeau din nou – cuvintele învălătucindu-se precum zăpada în bătaia vântului – discutând despre ce era de făcut. Nu era ceva neobișnuit, spunea cineva; chiar și în cele mai fericite împrejurări, nu era deloc ciudat să aibă o criză bruscă la câteva zile după naștere. Ar trebui să îl sune pe David, sugeră o altă voce, dar interveni Bree, calmă și plină de grație, și le conduse pe toate până la ușă. Când plecară, Norah deschise ochii și o văzu pe Bree purtând unul dintre șorțurile ei, cel cu cordon cu linii șerpuite, legat lejer în jurul taliei ei subțiri.

Pătura Florei Marshall era pe podea, împachetată în hârtie, iar ea o ridică, trecându-și degetele prin țesătura moale. Norah se șterse la ochi și vorbi.

— David a zis că avea părul negru. Așa de moale.

Bree se uită fix la ea.

— Ai spus că vrei o slujbă de înmormântare, Norah. Ce mai aștepti, de ce să nu o faci acum? Poate că o să te mai liniștești sufletește.

Norah clătină din cap.

— David și ceilalți au dreptate, ar trebui să mă concentrez asupra copilului pe care îl am.

Bree ridică din umeri.

— Numai că nu faci asta. Cu cât încerci mai mult să nu te gândești la ea, cu atât te gândești mai mult. David este doar doctor, adăugă, nu e Dumnezeu.

— Firește că nu e, zise Norah, știu asta.

— Câteodată nu sunt convinsă că știi.

Norah nu răspunse. Pe podeaua lustruită, de lemn, jucau diverse forme, umbrele frunzelor săpând găuri în lumină. Ceasul de pe cămin ticăia încet. Simțea că ar trebui să fie furioasă, dar nu era. Ideea slujbei de înmormântare părea să fi oprit scurgerea de energie și de voință din ea, care începuse pe treptele spitalului și care nu se sfârșise nici în acel moment.

— Poate că ai dreptate, spuse. Nu știu, poate. Ceva foarte scurt, sobru.

Bree îi înmâna telefonul.

— Uite, începe să te interesezi.

Norah trase adânc aer în piept și începu. Mai întâi îl sună pe noul pastor și se trezi explicând că voia o slujbă, da, și afară, în aer liber. Da, indiferent dacă plouă sau e vreme bună. „Pentru Phoebe, fiica mea moartă la naștere.” În următoarele două ore, repetă aceste cuvinte de nenumărate ori: florăresei, femeii care se ocupa de anunțuri în redacția de la *The Leader*, prietenelor ei de la cercul de cusut, care fură de acord să realizeze aranjamentul floral. De fiecare dată, Norah simțea cum liniștea din ființa ei crește, ia proporții, asemănându-se cu eliberarea simțită atunci când Paul se alăpta de la pieptul ei, restabilindu-i legătura cu lumea.

Bree plecă la cursuri, iar Norah străbătu casa cufundată în tăcere, examinând haosul. În dormitor, lumina după-

amiezii intra în valuri pe geam, accentuând fiecare amănunt al dezordinii. Văzuse această dezordine în fiecare zi, fără să îi pese, însă acum, pentru prima oară de când născuse, se simțea mai degrabă energică decât inertă. Întinse cearșafurile pe paturi, deschise ferestrele, șterse praful. Aruncă de pe ea îmbrăcămintea de gravidă din stofă groasă. Căută în dulap până când găsi o fustă care să i se potrivească și o bluză care să nu i se muleze pe sâni. Se încruntă la imaginea din oglindă, încă foarte plină, dolofană, dar deja se simțea mai bine. Își aranja părul pe îndelete, pieptănându-l de o sută de ori. Când termină, peria se umpluse, un cuib gros din puf de aur, toată bogăția sarcinii care cădea odată cu normalizarea nivelului hormonal. Știa că asta se va întâmpla. Și cu toate astea pierderea îi aduse lacrimi în ochi.

„Gata, își zise severă, dându-se cu ruj și alungându-și lacrimile. Destul, Norah Asher Henry.”

Își trase la repezeală un pulover pe ea înainte să coboare și își găsi pantofii bej cu tocul plat. Cel puțin picioarele i se dezumflaseră.

Se duse să vadă ce face Paul – încă mai dormea, respirând ușor pe lângă degetele ei – puse la cuptor o caserolă înghețată, așeză masa și deschise o sticlă cu vin. Tocmai arunca florile veștejite, ale căror tulpini se simțeau reci și moi în mână, când se deschise ușa de la intrare. Inima îi bătu repede la auzul pașilor lui David, apoi el apăru în ușă, cu fața îmbujorată de atâta mers, îmbrăcat într-un costum închis la culoare, care venea larg pe trupul lui suplu. Era obosit, și îl văzu cum observă cu ușurare curățenia din casă, hainele cu care era obișnuit, mirosul de mâncare gătită. Avea în mână un buchet de narcise galbene, adunate din grădină. Când îl sărută, îi simți buzele reci.

— Salut, zise el. Se pare că ai avut o zi bună.

— Da, a fost o zi bună.

Era cât pe ce să îi povestească ce făcuse, dar în loc de asta îi pregăti o băutură: whisky simplu, cum îi plăcea lui. Se sprijini de măsuță în timp ce ea spăla salata.

— Dar tu? întrebă ea, oprind apa.

— N-a fost rea, îi răspunse. Am avut treabă. Îmi pare rău pentru noaptea trecută. Un pacient a făcut atac de cord. Din fericire, nu a fost fatal.

— Avea legătură cu oasele? întrebă ea.

— A, da. A căzut de pe scări. Și-a fracturat tibia. Copilul doarme?

Norah aruncă o privire la ceas și oftă.

— Cred că ar trebui să îl trezesc, dacă vreau să îl obișnuiesc vreodată cu un program.

— Mă duc eu, zise David, luând florile cu el.

Îi auzi pașii la etaj și și-l imagină aplecându-se ca să atingă ușor fruntea lui Paul, să îl țină de mână, dar după câteva minute David se întoarse singur, în jeans și pulover.

— Era atât de liniștit, zise David. Să îl lăsăm să doarmă.

Merseră în camera de zi și se așezară împreună pe canapea. Pentru o clipă, fu ca pe vremuri: numai ei doi, iar lumea înconjurătoare era un loc care putea fi înțeles, plin de promisiuni. Norah plănuise să îi împărtășească noile intenții lui David la cină, dar acum, deodată, se pomeni că îi povestește despre slujba simplă pe care o organizase, despre anunțul pe care îl dăduse la ziar. Pe măsură ce vorbea, observa că privirea lui David devenea din ce în ce mai fixă, căpătând un aer de vulnerabilitate. Expresia lui o făcu să ezite; arăta de parcă ar fi fost demascat, iar ea vorbea cu un străin a cărui reacție nu o putea anticipa. Ochii îi păreau acoperiți de negură, iar ea nu reușea să-și dea seama ce se întâmpla în mintea lui.

— Nu îți place ideea, zise ea.

— Nu e vorba de asta.

Văzu din nou suferința din ochii lui; îi răzbătea și din glas. Dorind să-i aline durerea, simți nevoia să-și ia cuvintele

înapoi, dar ghicea inerția de mai devreme, înlăturată cu un efort atât de mare, stând la pândă în cameră.

— Asta m-a ajutat, spuse ea. Nu e ceva rău.

— Nu, răspuse el, nu e rău.

Era pe punctul de a spune mai multe, dar se opri și se ridică, îndreptându-se spre fereastră și privind atent către părculețul de peste drum, în întunericul de afară.

— Fir-ar să fie, Norah, spuse pe un ton grav și aspru, pe care nu îl mai folosise până atunci.

Ea se sperie, căci cuvintele lui erau încărcate de furie.

— De ce trebuie să fii așa de încăpățânată? Măcar trebuia să-mi fi spus și mie înainte să suni la ziare!

— E moartă, zise Norah, înfuriată și ea acum. Nu e nimic rușinos. Nu există motive pentru care să facem din asta un secret.

David, cu umerii parcă brusc țepeni, nu se întoarse spre ea. Un străin care purta pe braț un halat corai în magazinul universal Wolf Wile's îi păruse la un moment dat ciudat de familiar, ca și cum ar fi fost cineva pe care îl cunoscuse bine cândva și pe care nu îl mai văzuse de ani de zile. Însă acum, după un an de căsătorie, abia dacă îl mai recunoștea.

— David, ce se întâmplă cu noi? spuse ea.

El tot nu se întoarse. Mirosul de carne și cartofi inundă încăperea; ea își aminti de cina care se încălzea în cuptor, iar stomacul i se agită, chinuit de foamea pe care o ignorase toată ziua. La etaj, Paul începu să plângă, dar ea rămase pe loc, așteptând răspunsul lui.

— Nu se întâmplă nimic cu noi, zise în cele din urmă. Când se întoarse, durerea stăruia încă în ochii lui, dar mai era ceva – un fel de hotărâre – pe care ea nu o înțelegea. Faci din țânțar armăsar, Norah, spuse, ceea ce presupun că e de înțeles.

Era rece, indiferent și o trata de sus. Paul plângea și mai tare. Forța furiei se învolbură în jurul lui Norah, iar ea se repezi sus, unde luă în brațe copilul și îl schimbă, cu multă blândețe, tremurând de mânie în tot acest timp. Urmară

scăunelul-balansoar, nasturii, eliberarea binecuvântată. Închise ochii. La parter, David se plimba dintr-o cameră într-alta. El cel puțin își atinsese fiica, îi văzuse fața.

Ea va organiza această slujbă, va merge până în pânzele albe. Simțea nevoia să o facă pentru ea însăși.

Încet-încet, pe măsură ce îl alăpta pe Paul și afară începea să se întunece, ea se calmă, redeveni acel râu întins și liniștit care acceptă lumea și o poartă încetișor în aval. Afară, iarba creștea încet, în liniște; sacii cu ouă de păianjeni începeau să se spargă; aripile păsărilor vibrau în timpul zborului. „E ceva sacru”, se pomeni gândind, unită printr-o legătură, prin copilul din brațele ei și cel din pământ, de tot ce era în viață și de tot ce avusese vreodată viață. Rămase o vreme cu ochii închiși, iar când îi deschise, se sperie atât de întuneric, cât și de frumusețea care o înconjura: un mic patruleter de lumină, reflectat de mânerul de sticlă al ușii, tremura pe perete; noua păturică a lui Paul, împletită cu drag, cădea în valuri din pătuț, iar, pe comodă, narcisele lui David, cu petale delicate ca o piele, scânteiau în lumina ce venea din hol.

IV

Când vocea i se stinse în parcare goală, Caroline trânti portiera și încercă să-și croiască drum prin zăpadă. După câțiva pași, se opri și se întoarse după copil. Scâncetele slabe ale lui Phoebe răsunau în beznă, împingând-o pe Caroline de partea cealaltă a drumului, trecând de pătratele largi de lumină și îndreptându-se către ușile automate ale magazinului alimentar. Erau închise. Caroline strigă și bătu la ușă, iar vocea i se împleti cu plânsul lui Phoebe. Înăuntru, culoarele puternic luminate erau goale. Lângă ușă era o găleată cu mop, pusă deoparte; cutiile de conserve luceau în tăcere. Timp de câteva minute, Caroline tăcu, ascultând cum plânge Phoebe și cum vântul suflă în rafale printre copaci. Apoi își făcu puțin curaj și o luă spre partea din spate a magazinului. Ușa glisantă de metal din fața platformei de încărcare era închisă, dar ea urcă până acolo oricum, simțind mirosul produselor în putrefacție pe betonul rece și plin de grăsime în locurile în care se topise zăpada. Ciocăni tare în ușă, atât de mulțumită de eoul loviturii, încât mai lovi de câteva ori, până când nu mai putu respira.

— Chiar dacă e cineva înăuntru, scumpo, ceea ce mă îndoiesc, nu o să deschidă prea curând.

Era o voce de bărbat. Caroline se întoarse și îl văzu stând în picioare pe planul înclinat ca o rampă, care permitea camioanelor să dea cu spatele în zona de încărcare. Chiar și de la distanța asta, își dădea seama că era o persoană robustă. Purta o haină voluminoasă și o căciulă tricotate de lână. Își ținea mâinile adânc înfipte în buzunare.

— Copilașul meu plânge, zise ea fără rost. Mi-a murit bateria mașinii. E un telefon chiar lângă ușa din față, dar nu pot ajunge la el.

— Ce vârstă are copilul? întrebă bărbatul.

— E nou-născut, îi spuse Caroline, care abia mai gândea; era pe punctul de a izbucni în lacrimi și panica îi răzbătea din glas.

Era ridicol – era lucrul pe care îl detestase dintotdeauna, și totuși iată că ajunsese aici – o tânără neajutorată în mijlocul drumului.

— E sâmbătă seară, observă bărbatul, vocea lui străbătând spațiul înzăpezit dintre ei. În spatele parcării, strada era liniștită. Probabil că sunt închise toate atelierile mecanice din oraș.

Caroline nu răspunse.

— Uitați, doamnă, începu el rar, cu o voce fermă, menită să-ți potolească temerile. Caroline își dădu seama că era calm în mod voit, intenționat liniștitor; poate chiar credea că e nebună. Din greșeală mi-am lăsat cablurile de conectare la alt șofer de camion săptămâna trecută, așa că nu vă pot ajuta să scoateți mașina de aici. Dar e frig, așa cum spuneți. De ce nu veniți să stați cu mine în camion? E cald. Am venit cu un transport de lapte aici, acum câteva ore, și așteptam să văd cum e vremea. Ceea ce vreau să spun, doamnă, e că sunteți bine-venită să stați cu mine în cabină și între timp vă puteți gândi la ce aveți de făcut. Când Caroline nu răspunse imediat, adăugă: Mă gândeam la copilaș...

Ea cercetă cu privirea parcare până într-o margine, unde era staționat un camion cu cabină închisă la culoare, din care lumina se revărsa în întunericul din jur. Îl văzuse mai devreme, dar nu-l băgase în seamă, era ca o cutie lungă, argintie și posomorâtă, părănd o clădire la marginea lumii. În brațele ei, Phoebe gemu, trase aer în piept și începu din nou să plângă.

— Bine, decise Caroline, cel puțin pentru moment.

Păși cu grijă pe lângă niște cepe storcite. Când ajunsese la capătul rampei, el era acolo, întinzându-i o mână și ajutându-o să coboare. Acceptă ajutorul, stânjenită, dar și recunoscătoare, căci simțea gheața formată sub legumele în putrefacție și sub stratul de zăpadă. Privi în sus ca să îi vadă fața, acoperită de o barbă deasă, și o șapcă trasă peste sprâncene și, sub ea, ochi negri – ochi blânzi. „E ridicol, își

spuse, pe când mergeau împreună prin parcare, e nebunesc și stupid.” Ar fi putut fi un criminal care s-o ciopârțească cu toporul. Însă adevărul era că oboseala o copleșise prea tare ca să îi mai pese.

O ajută să ia niște lucruri din mașină și să se instaleze în cabină, ținând-o pe Phoebe în timp ce Caroline urca în scaunul înalt, ca mai apoi să i-o întindă până sus. Caroline mai turnă lapte din termos în biberon. Phoebe era atât de agitată, încât îi trebuia câteva minute să-și dea seama că sosise mâncarea, și chiar și atunci îi fu greu să înceapă să sugă. Caroline o mângâie ușor pe obraz și, în cele din urmă, Phoebe apucă strâns tetina și începu să bea.

— Cam ciudat, nu? zise bărbatul după ce bebelușul se liniști. Se urcase și el în scaunul șoferului. Motorul torcea în întuneric, liniștitor, ca o mare felină, iar lumea se întindea în fața lor până la orizontul întunecat. Zăpada asta, în Kentucky, vreau să spun.

— Se întâmplă o dată la câțiva ani, zise ea. Nu sunteți de aici?

— Sunt din Akron, Ohio, spuse el. Adică, acolo m-am născut. Dar de cinci ani bat drumurile. Mi-ar plăcea să cred că, în ultima vreme, sunt un cetățean al lumii.

— Și nu vă simțiți singur? întrebă Caroline, închipuindu-se pe sine într-o seară obișnuită, singură în apartamentul ei.

Nu-i venea să creadă că se afla acolo, stând de vorbă atât de prietenește cu un străin. Era ciudat, dar în același timp incitant, ca atunci când te confesezi unei persoane întâlnite în autobuz sau în tren.

— Ba da, câteodată, recunosc el. E o muncă singuratică. Dar la fel de des mi se întâmplă să întâlnesc pe câte cineva neașteptat. Ca în seara asta.

În cabină era cald, și Caroline simți cum se relaxează, cum se lasă tot mai mult pe spate în scaunul înalt și confortabil. Încă mai ninge, slab, în lumina felinarelor. Mașina ei se afla în mijlocul parcării – o formă întunecată, solitară, abia suflată cu zăpadă.

— Încotro mergeați? o întrebă el.

— Doar până la Lexington. Pe autostradă a fost un accident la câțiva kilometri mai în urmă, iar eu am crezut că așa ajung mai repede.

Pe chipul lui se reflecta slab lumina felinarelor, și el zâmbi. Zâmbi, spre uimirea ei, după care amândoi izbucniră în râs.

— Socoteala de-acasă, zise el.

Caroline dădu aprobator din cap.

— Uitați ce este, spuse el după o clipă de tăcere. Dacă mergeți numai până la Lexington, aș putea să vă duc eu. Pot foarte bine să înnoptez acolo, nu aici. Și mâine – eh, mâine e duminică, nu? Dar luni dimineață, la prima oră, puteți suna la o firmă de tractări să vă aducă mașina. O să fie în siguranță aici, vă garantez.

Lumina felinarelor cădea pieziș pe fețișoara lui Phoebe. Bărbatul se aplecă și îi atinse foarte blând fruntea cu mâna sa mare. Lui Caroline îi plăceau mișcările lui stângace, calmul lui.

— Ar fi foarte bine, decise ea. Dacă nu vă deranjează.

— O, nu, spuse el. Să fiu al naibii! Ah, iertați-mă! Lexington mi-era în drum.

El aduse restul lucrurilor din mașina ei, sacoșele cu cumpărături și păturile. Îl chema Al, Albert Simpson. Bâjbâi pe podeaua cabinei și culese de sub scaun încă o cană, pe care o șterse atent cu o batistă înainte să-i toarne și ei cafea din termosul său. Ea bău, încântată că era tare, bucuroasă de căldură și de compania cuiva care nu știa nimic despre ea. Se simți în siguranță și ciudat de fericită, deși aerul din cabină era stătut și mirosea a șosete murdare, iar în brațele ei dormea un bebeluș care nu era al ei. În timp ce conducea, Al îi spuse povești din viața sa pe șosele, despre parcările pentru tiruri în care putea să facă un duș și despre cum panglica drumului se desfășura sub roțile lui pe măsură ce înghițea noaptea, una după alta.

Legănată de huruitul înfundat al roților, de căldură și de zăpada care se cernea în lumina farurilor, Caroline aproape

ațipi. Când intrară în parcare a complexului rezidențial unde locuia, camionul ocupă cinci spații de parcare. Al se dădu jos să o ajute să coboare și lăsă motorul pornit cât timp îi duse lucrurile pe scări, până la ușa casei. Caroline îl urmă, cu Phoebe în brațe. O perdea se dădu la o parte, fulgerător, în dreptul unei ferestre de la parter – Lucy Martin spiona, ca de obicei – și Caroline se opri o secundă, copleșită brusc de o senzație de amețelă. Totul în jur era exact la fel, dar ea cu siguranță nu mai era femeia care plecase de aici în toiu noptii trecute, croindu-și o potecă prin zăpadă până la mașină. Se transformase atât de mult, încât ar fi trebuit să între acum în cu totul alte camere, sub alte lumini. Și totuși, cheia ei veche se strecură cu aceeași ușurință în broască și țăcâni ca întotdeauna. Când ușa se deschise, Caroline o introduse pe Phoebe într-o cameră pe care o știa pe de rost: covorul rezistent, maro-închis, canapeaua și fotoliul cu tapițerie ecosez pe care le cumpăraseră în sezonul de reduceri, măsuța de cafea cu blat de sticlă, romanul pe care îl citea înainte de culcare – *Crimă și pedeapsă* – cu semnul de carte pus grijuliu înăuntru. Îl lăsase pe Raskolnikov confesându-i-se Soniei, îi văzuse apoi în vis pe amândoi în mansarda aceea rece și se trezise când zbârnâise telefonul, înconjurată de ninsoarea care umplea străzile.

Al rămase stânjenit în ușă. Ar fi putut fi un criminal în serie, un violator, un ucigaș plătit. Ar fi putut fi orice.

— Am o canapea care se face pat, spuse ea. Puteți rămâne aici în noaptea asta, dacă vreți.

După o clipă de ezitare, el păși înăuntru.

— Și soțul dumneavoastră? întrebă, privind în jur.

— Nu am soț, spuse ea, apoi, dându-și seama că făcuse o greșală, adăugă: Nu mai am.

El o studie, ținând în mână fesul de lână de sub care ieșise un păr neașteptat de cărlionțat și de negru. Ea se simți înceată, însă surescitată de la cafea și din cauza oboselii, și se gândi brusc cum o vedea el în clipa aceea – în uniformă de

soră medicală, cu părul nepieptănat de ore întregi, cu haina descheiată, cu copilașul în brațe – brațele ei obosite.

— Nu vreau să vă cauzez nicio neplăcere, spuse el.

— Neplăcere? zise ea. Aș mai fi și acum în parcare dacă n-ați fi fost dumneavoastră.

El zâmbi atunci larg, se întoarse la camion și reveni câteva minute mai târziu cu o geantă paralelipipedică mică, din pânză verde-închis.

— Se uita cineva de la fereastra de jos. Ești sigură că nu îți fac probleme?

— Era Lucy Martin, spuse Caroline. Phoebe se tot agita, așa că luă biberonul de la încălzit, testă temperatura laptelui pe mână și se așeză. E o bârfitoare notorie. Crede-mă, tocmai i-ai oferit subiectul zilei.

Phoebe nu voia să mănânce, dar începu să scâncească, iar Caroline se ridică și începu să se plimbe cu ea prin cameră, murmurând. Între timp, Al se apucă de treabă. Într-o clipită desfăcuse canapeaua și făcuse patul, cu îndoituri ascuțite militarești ale lenjeriei, la fiecare colț. Când Phoebe tăcu în sfârșit, Caroline făcu un semn cu capul și șopti un noapte bună. Închise ușa dormitorului cu destulă fermitate. Îi trecuse prin minte că Al este genul de om care ar observa absența pătuțului.

Pe drum, Caroline făcuse planuri, așa că acum trase un sertar de la comodă și îi vărsă conținutul, ordonându-l pe podea într-o grămăjoară, apoi așeză pe fund două prosoape și le înveli cu un cearșaf împăturit, punând-o pe Phoebe în acest culcuș, între niște pături mici. Când se urcă în pat, oboseala o doborî ca un val și adormi imediat, lunecând într-un somn greu și fără vise. Nu îl auzi nici pe Al, care sforăia tare în camera de zi, nici zgomotul plugurilor de zăpadă care se mișcau prin parcare, nici uruitul mașinilor de gunoi de pe stradă. Totuși, când Phoebe se agită la un moment dat pe la miezul nopții, Caroline fu în picioare imediat. Se mișcă prin întuneric ca prin apă, extenuată și totuși coerentă, schimbând scutecul lui Phoebe, încălzindu-i laptele,

concentrându-se asupra copilașului din brațele ei și asupra sarcinilor care o așteptau – atât de urgente, mistuitoare, imperative – sarcini pe care numai ea le putea îndeplini și care nu mai puteau aștepta.

Caroline se trezi într-o încăpere inundată de lumină și în miros de ouă cu șuncă. Se ridică, îmbrăcând capotul, și se aplecă peste chipul liniștit al fetei. Merse apoi la bucătărie, unde Al ungea cu unt pâinea prăjită.

— Bună, spuse el privind-o. Se pieptănase, dar părul tot îi mai stătea ondulat. Avea un început de chelie, și purta la gât un lăntișor cu medalion de aur. Sper că nu te superi ca m-am simțit ca acasă. Ieri nu am mâncat de seară.

— Miroase bine, zise Caroline, și mie mi-e foame.

— Bine atunci, spuse, întinzându-i o ceașcă de cafea. E bine că am făcut mai multă. Ai o căsuță îngrijită, drăguță și ordonată.

— Îți place? întrebă ea. Cafeaua era mai tare și mai neagră decât o făcea ea de obicei. Eu mă gândeam să mă mut.

Rămase surprinsă de propriile cuvinte, dar acestea, odată rostite, păreau reale. O lumină familiară cădea pe covorul maro-închis și pe brațul canapelei. Afară picura apă de pe streșini. Ani de zile economisise bani, imaginându-se într-o casă ori trăind o aventură, și iat-o acum, cu un copil în dormitor, cu un străin la masa ei și având mașina abandonată în Versailles.

— Mă gândesc să mă mut la Pittsburgh, zise ea, surprinzându-se din nou.

Al amestecă ouăle cu o spatulă, apoi le așeză pe farfurii.

— Pittsburgh? Frumos oraș. Ce te îndeamnă să mergi acolo?

— Mama avea rude acolo, spuse Caroline, în timp ce el puse farfuriile pe masă și se așeză în fața ei.

Se pare că nu exista chiar nicio limită a minciunilor pe care le putea spune cineva, odată început șirul neadevărurilor.

— Știi, am tot vrut să îți spun că îmi pare rău, zise Al. Ochii lui negri erau blajini. Pentru ce s-a întâmplat cu tatăl copilului tău, orice s-ar fi întâmplat.

Caroline aproape că uitase că inventase un soț, așa că fu mirată să audă din vocea lui Al că el de fapt nu credea să fi fost căsătorită vreodată. El credea că este o mamă singură, se minună ea. Mâncară fără să vorbească mult, făcând din când în când remarci despre vreme și trafic și despre următoarea cursă a lui Al, care se îndrepta spre Nashville, în Tennessee.

— Nu am fost niciodată în Nashville, spuse Caroline.

— Nu? Păi atunci, săriți în mașină, tu și fetița ta, spuse Al.

Era glumeț, dar gluma conținea și o propunere făcută nu ei personal, ci mai degrabă unei mame singure și părăsite de noroc. Așa că, preț de o clipă, Caroline se închipui ieșind pe ușă, încărcată de cutii și pături și fără să se mai uite înapoi.

— Poate altă dată, zise ea, întinzându-se după cafea. Am niște lucruri de aranjat aici.

Al dădu din cap.

— Am înțeles, știu cum e.

— Dar îți mulțumesc, apreciez intenția.

— Cu multă plăcere, zise el serios și se ridică apoi ca să plece.

Caroline urmări pe fereastră cum el se îndreptă spre camion, cum se urcă în cabină și cum se întoarce să o salute cu un semn din mână, din ușa deschisă. Ea îi făcu înapoi cu mâna, fericită să îi vadă zâmbetul, atât de prompt și de simplu, surprinsă de cât de încordată îi era inima. Simți un imbold să alerge după el, amintindu-și patul îngust din spatele cabinei în care dormea uneori și felul în care atinsese fruntea lui Phoebe, atât de blând. Cu siguranță că un om care ducea o viață atât de singuratică putea să îi păstreze secretele, să îi domolească visurile și temerile. Dar motorul porni și din țeava argintie de eșapament se ridică fum, iar în momentul următor camionul ieșea prudent din parcare, intrând pe strada liniștită, și dispărea.

În următoarele douăzeci și patru de ore, Caroline dormi și se trezi în funcție de programul lui Phoebe, stând trează doar cât să mănânce. Era ciudat, întotdeauna fusese pretențioasă în privința mâncării, temându-se de gustările neregulate ca de un semn de excentricitate și singurătate egocentristă, însă acum mânca la ore ciudate: cereale direct din cutie cu lapte rece, înghețată direct din caserola de carton, stând în picioare lângă măsuța din bucătărie. Era ca și cum ar fi intrat într-o zonă crepusculară personală, undeva între somn și veghe, unde nu trebuia să se gândească prea mult la consecințele hotărârilor ei sau la soarta bebelușului care dormea în sertarul comodei ei, sau chiar la propria soartă.

Luni dimineața se trezi la timp ca să anunțe la serviciu că este bolnavă. Ruby Centers, recepționera, răspunse la telefon.

— Te simți bine, dragă? o întrebă. Ai o voce deplorabilă.

— Cred că am răcit, zise Caroline. Probabil că nu o să pot veni câteva zile. S-a mai întâmplat ceva pe acolo? întrebă, încercând să pară nepăsătoare. A născut soția doctorului Henry?

— Eu n-am aflat nimic, spuse Ruby. Caroline și-o închipui cum se încruntă gânditoare, la biroul curat și pregătit pentru o nouă zi, cu o vază mică de plastic așezată în colț. Încă n-a sosit nimeni în afară de cei vreo sută de pacienți. Se pare că toată lumea a luat răceala asta a ta, domnișoară Caroline.

Cum închise telefonul, Caroline auzi o bătaie în ușă. Era Lucy Martin, fără îndoială. Caroline era surprinsă că așteptase totuși atât de mult.

Lucy purta o rochie cu flori mari de un roz strălucitor, un șorț cu pliuri cu tivul roz și papuci pufoși. Când Caroline deschise ușa, ea intră repede, cu o jumătate de prăjitură cu banane aflată încă în ambalaj.

Lucy avea o inimă de aur, toată lumea spunea asta, dar simpla ei prezență o enerva pe Caroline. Prăjiturile, plăcintele și mâncarea pregătite de Lucy erau biletele ei către miezul

fiecărei drame: morți și accidente, nașteri, nunți și priveghiuri. Era ceva oarecum bizar în înflăcărea ei, un fel de voyeurism sinistru în nevoia ei de a afla vești despre nenorociri, și Caroline de obicei încerca să păstreze distanța.

— Ți-am văzut musafirul, spuse Lucy acum, bătând-o pe braț pe Caroline. Ce bine arăta tipul! Abia așteptam să aflu amănunte.

Lucy se așeză pe canapea, care acum nu mai era desfăcută. Caroline se așeză pe fotoliu. Ușa dormitorului, unde dormea Phoebe, era deschisă.

— Nu cumva ești bolnavă, dragă? îi dădea înainte Lucy. Pentru că, dacă stau să mă gândesc, de obicei la ora asta ești deja plecată de mult.

Caroline studie fața nerăbdătoare a lui Lucy, știind că orice ar spune, oricum se va afla în tot orășelul, că în două sau trei zile cineva avea să vină la ea, la magazin sau la biserică să o întrebe despre străinul care își petrecuse noaptea la ea.

— Cel pe care l-ai văzut aseară era vărul meu, zise Caroline cu ușurință, uluită încă o dată de această ușurință de a minți pe care și-o dezvoltase, de coerența și firescul minciunilor ei.

Îi veneau în minte deja formate și nici măcar nu clipea spunându-le.

— A, *chiar mă întrebam*, spuse Lucy, părând un pic dezamăgită.

— Știu, îi răspunse Caroline, apoi adăugă, ca o lovitură preventivă, ceea ce o miră când se gândi mai târziu la acest gest. Bietul Al, soția lui e în spital. Se apropie puțin și continuă. E atât de trist, Lucy, are numai douăzeci și unu de ani și doctorii o suspectează de cancer la creier. Starea ei se tot înrăutățește, așa că Al a adus-o aici din Somerset, ca să o consulte un specialist. Și au și un copil mic. I-am spus: „Du-te și stai cu ea, stai la spital zi și noapte dacă e nevoie, lasă bebelușul la mine”. Cred că li s-a părut bună ideea tocmai

pentru că sunt asistentă. Sper că nu te-a deranjat cu plânsul.

Câteva momente, Lucy fu redusă la tăcere și Caroline înțelese plăcerea – puterea – pe care ți-o oferă o veste șocantă.

— Vai, bietii de ei, vărul tău și soția lui! Ce vârstă are bebelușul?

— Are doar trei săptămâni, zise Caroline și, inspirată, se ridică. Așteaptă aici.

Merse în dormitor și o luă pe Phoebe din sertarul comodei, lăsând-o înfășurată în pături.

— Nu e frumoasă? o întrebă, așezându-se lângă Lucy.

— Cum să nu. E minunată! spuse Lucy, atingând una din mânuțele lui Phoebe.

Caroline zâmbi, simțind brusc un val de mândrie și plăcere. Trăsăturile pe care le observase în sala de nașteri – ochii oblici, fața ușor aplatizată – îi deveniseră atât de familiare, încât abia dacă le mai remarca. Lucy, având ochiul neantrenat, nu le observa deloc. Phoebe era ca orice copil, fragilă, adorabilă, neînduplecată atunci când voia ceva.

— Îmi place mult să mă uit la ea, mărturisi Caroline.

— Sărmana maică-sa, suspină Lucy, crezi ca o să supraviețuiască?

— Nu se știe, zise Caroline. Timpul o să hotărască.

— Probabil că sunt distruși, spuse Lucy.

— Da, sunt distruși. Nici să mănânce nu mai pot, mărturisi Caroline, preîntâmpinând sosirea celebrelor mâncăruri gătite de Lucy.

Caroline nu ieși din casă în următoarele două zile. Realitatea fu cea care îi veni în întâmpinare sub forma ziarelor, a livrărilor de alimente, a lăptarilor sau a sunetelor din trafic. Vremea se schimbă și zăpada dispăru la fel de brusc cum apăruse, picurând de pe streșini și pierind în rețeaua de scurgere. Pentru Caroline, fragmentele de zile dispăreau ca într-o ceață, unindu-se într-un șuvoi de imagini și impresii aleatorii: imaginea mașinii ei Ford Fairlane în

parcare, cu bateria reîncărcată; lumina soarelui scurgându-se prin ferestrele posomorâte; mirosul întunecat de pământ umed; un prigor brodat pe bagnet. Avea micile ei descântece împotriva îngrijorării, însă adesea, stând cu Phoebe, descoperea cu surprindere că se simțea complet împăcată. Era adevărat ce îi spusese lui Lucy Martin: îi plăcea mult să se uite la acest copil. Îi plăcea mult să stea în lumină și să o țină în brațe. Își interzisese să o îndrăgească pe Phoebe; pentru fetiță, ea era doar o oprire temporară. Caroline îl observase îndeajuns pe David Henry la clinică, astfel încât îl știa capabil de compasiune. Când el își ridicase capul de pe birou în acea noapte și îi întâlnise ochii, văzuse în ei o bunătate infinită. Nu avea nicio îndoială că va face ce trebuie, odată depășit șocul.

De fiecare dată când suna telefonul, tresărea. Trecură însă trei zile fără vreo veste de la el.

Joi dimineața, cineva bătu la ușă. Caroline se grăbi să răspundă, își potrivi cureaua rochiei și își trecu mâinile prin păr. Dar nu era decât un curier, cu o vază plină cu flori roșu-închis și roz pal, înconjurată de floarea miresei. Erau de la Al. „Mulțumesc pentru ospitalitate, scrisese pe bilet. Poate ne vom întâlni și în următoarea cursă.”

Caroline le luă înăuntru și le aranjă pe măsuta de cafea. Agitată, luă *The Leader*, pe care nu îl mai citise de zile întregi, desfăcu ambalajul din plastic și îl răsfoi, fără ca privirea să i se oprească pe vreun articol anume. Starea de tensiune în creștere din Vietnam, anunțuri mondene legate de cine s-a distrat cu cine în săptămâna precedentă, o pagină despre femeile din oraș prezentând noile pălării de primăvară. Caroline era pe punctul de a arunca ziarul, când îi atrase atenția o știre în chenar negru.

Slujba de pomenire
în memoria iubitei noastre fiice
Phoebe Grace Henry
născută și decedată la 7 martie 1964

Biserica Prezbiteriană din Lexington
vineri, 13 martie 1964, ora 9.00

Caroline se așeză încet. Citi rândurile o dată și încă o dată, ba chiar le atinse cu mâna, încercând parcă să le facă mai clare, mai explicite. Mai ținea încă ziarul în mână când se ridică și merse în dormitor. Phoebe dormea în sertarul ei, cu un braț palid aruncat peste pături. Născută moartă. Caroline se întoarse în camera de zi și sună la cabinet. Ruby ridică receptorul din prima.

— Presupun că nu vii la serviciu, nu? zise ea. Aici e ca la spitalul de nebuni, se pare că tot orașul are gripă. Coborî vocea. Ai auzit, Caroline? Ai auzit de copiii doctorului Henry? Până la urmă a avut gemeni. Băiețelul e sănătos; e tare scump. Dar fetița a murit la naștere, e atât de trist.

— Am citit în ziar. Lui Caroline îi amorțiseră limba și maxilarul. Te rog să îi spui doctorului Henry să mă sune, este important. Am citit în ziar, repetă ea. Așa să îi spui, da, Ruby?

Apoi închise, rămânând cu privirea fixată pe sicomorul din curte și pe parcare din spatele lui. O oră mai târziu, el îi bătea la ușă.

— Ei, zise, invitându-l înăuntru.

David Henry intră și se așeză pe canapeaua ei, cu umerii căzuți, răsucindu-și pălăria în mâini. Ea șezu pe scaunul din fața lui, privindu-l ca și cum l-ar fi văzut pentru prima oară.

— Norah a dat anunțul, zise. Când privi în sus, spre ea, Caroline simți că, în ciuda voinței ei, îi era milă de el; fruntea plină de riduri și ochii injectați erau semne că nu mai dormea de zile întregi. A făcut-o fără să îmi spună.

— Dar crede că fiica ei a murit, zise Caroline. Asta i-ați spus?

El dădu ușor din cap.

— Am vrut să îi spun adevărul, dar când am deschis gura, nu am putut să zic nimic. Atunci credeam că o scutesc de suferință.

Caroline se gândi la minciunile pe care ea însăși le înșirase una după alta.

— Nu am lăsat-o în Louisville, spuse încet. Făcu un semn cu capul către ușa dormitorului. E acolo, doarme.

David Henry se uită la ea. Caroline se întristă văzându-l cum se albește la față; nu îl mai văzuse niciodată atât de șocat.

— De ce? o întrebă, pe punctul de a se enerva. De ce naiba nu ai lăsat-o?

— Ați fost acolo vreodată? întrebă ea, amintindu-și de femeia palidă, al cărei păr negru cădea pe linoleumul rece. Ați văzut acel loc?

— Nu. Se încruntă. Are recomandări foarte bune, asta e tot. Am mai trimis acolo și alți oameni în trecut și nu am auzit nimic negativ.

— E îngrozitor, spuse ea, ușurată că el nu știa ce făcuse. Tot își mai dorea să îl urască, dar își aminti câte nopți stătuse la clinică, tratând pacienți care nu își permiteau tratamentul de care aveau nevoie, pacienți veniți de la țară, de la munte, care făceau o călătorie epuizantă până la Lexington, având bani puțini și multe speranțe. Celorlalți medici din clinică nu le convenea, dar doctorul Henry continuase. Nu era un monstru; însă așa ceva – o slujbă de pomenire pentru un copil care trăia – era monstruos.

— Trebuie să îi spunei, zise ea.

Fața lui avea aceeași paloare, dar demonstra hotărâre.

— Nu, zise el, acum e prea târziu. Fă ce trebuie să faci, Caroline, dar nu pot să îi spun. Nu îi voi spune.

În chip straniu, îl ura pentru aceste cuvinte, dar în acel moment se simțea mai apropiată de el decât fusese vreodată de cineva. Acum erau implicați împreună în ceva de proporții și, indiferent ce urma să se întâmple, aveau să rămână așa pentru totdeauna. El îi luă mâna, ceea ce lui Caroline îi păru firesc și corect, i-o ridică până la buze și o sărută. Îi simți apăsarea buzelor pe încheieturile degetelor și răsuflarea caldă pe piele.

Dacă ar fi existat o premeditare cât de mică în expresia lui când o privi, sau altceva decât confuzie îndurerată când îi dădu drumul la mână, ar fi făcut ce trebuia, l-ar fi sunat pe doctorul Bentley sau la poliție și ar fi mărturisit totul. Dar el avea ochii în lacrimi.

— E în mâinile tale, zise el, dând drumul mâinii. Las totul la aprecierea ta. Eu cred că azilul din Louisville este locul potrivit pentru acest copil. Nu mi-e ușor să iau această decizie, dar va avea nevoie de îngrijirea medicală pe care nu o poate primi în altă parte. Orice hotărâre vei lua, îți voi respecta decizia. Și dacă alegi să chemi poliția, îmi voi asuma vina; nu vei fi acuzată de nimic, îți promit.

Avea un aer împovărat. Pentru prima oară, Caroline se gândi dincolo de aspectul imediat, de copilul din camera alăturată. Ei nici nu îi trecuse prin minte că erau în pericol carierele lor.

— Nu știi, spuse în cele din urmă. Trebuie să mă gândesc, nu știi ce să fac.

El scoase portofelul, golindu-l. Trei sute de dolari – era șocată că avea cu el atât de mulți bani.

— Nu vreau banii dumneavoastră, zise.

— Nu sunt pentru tine, îi spuse el, sunt pentru copil.

— Phoebe. O cheamă Phoebe, zise Caroline, dând la o parte bancnotele.

Se gândi la certificatul de naștere, rămas necompletat în graba lui David Henry din dimineața aceea geroasă, dar purtând semnătura lui. Cât de simplu ar fi să scrie în el numele lui Phoebe și pe al ei.

— Phoebe, spuse el. Se ridică să plece, lăsând banii pe masă. Te rog, Caroline, nu face nimic fără să mă anunți mai întâi, este singurul lucru pe care ți-l cer. Să mă avertizezi, indiferent ce decizie iei.

Plecă, și apoi totul redeveni ca înainte: ceasul de pe poliță, pătratul luminos de pe podea, umbrele ascuțite ale crengilor golașe. În câteva săptămâni vor apărea noile frunze, înmugurind în copaci și schimbând formele profilate pe

podea. Ea văzuse toate acestea de atâtea ori, și totuși camera îi părea acum cu totul impersonală, ca și cum n-ar fi locuit niciodată aici. În decursul anilor își cumpăraseră foarte puține lucruri pentru ea însăși, căci, de felul ei, se mulțumea cu puțin și își imaginase întotdeauna că adevărata ei viață se va petrece altundeva. Canapeaua cu tapițerie în carouri, fotoliul asortat – îi plăceau aceste piese de mobilier, ea singură le alesese, dar acum își dădu seama că ar fi putut să le abandoneze foarte ușor. Să abandoneze totul, se gândi ea, uitându-se în jur la peisajele înrămate, la raftul de răchită pentru reviste de lângă canapea, la măsuța joasă de cafea. Propriul apartament îi păru deodată impersonal ca o cameră de așteptare dintr-un spital oarecare. Căci, la urma urmelor, ce altceva făcuse ea aici în toți acești ani decât să aștepte?

Încercă să îndepărteze asemenea gânduri. În mod sigur trebuia să existe o altă cale, mai puțin dramatică. Așa i-ar fi spus mama ei, clătinând din cap, sfătuind-o să nu facă pe Sarah Bernhardt. Ani de-a rândul, Caroline nu știuse cine era Sarah Bernhardt, dar înțelegea foarte bine ce voia să spună mama ei: orice emoție excesivă era rea, pentru că răsturna ordinea și calmul zilelor lor împreună. Așa încât Caroline își lăsase toate emoțiile deoparte, ca și cum ar fi lăsat o haină la garderobă. Le pusese deoparte, închipuindu-și că le va regăsi mai târziu, dar bineînțeles că asta nu se întâmplase – până când luase copilul din brațele doctorului Henry. Atunci se pornise ceva pe care acum nu-l mai putea opri. Se simți străbătută de emoții contradictorii, la fel de puternice: spaimă și entuziasm. Ar fi putut să plece chiar azi. Ar fi putut să înceapă o viață nouă în altă parte. De fapt, trebuia să facă asta oricum, indiferent ce ar fi decis în privința copilului. Orașul acesta era prea mic; nu s-ar fi putut duce la niciun magazin fără să întâlnească pe cineva cunoscut. Și-o imagină pe Lucy Martin căscând ochii, își imagină plăcerea pe care ar fi resimțit-o povestind mai departe minciunile lui Caroline, dragostea ei pentru copilul

părăsit. „Biata fată bătrână, aveau să spună oamenii despre ea, își dorea atât de mult un copilăș al ei!”

„Te las pe tine să decizi, Caroline.” Chipul lui îmbătrânit, de neclintit ca o stâncă.

În dimineața următoare, Caroline se trezi devreme. Era o zi frumoasă și deschise ferestrele, lăsând să intre aerul proaspăt și mirosul de primăvară. Phoebe se trezise de două ori în acea noapte și, în timp ce dormea, Caroline își împachetase lucrurile și le dusesse la mașină pe întuneric. Observă că avea foarte puține lucruri, numai câteva valize care încăpeau cu ușurință în portbagaj și pe bancheta din spate a Fordului Fairlane. Putea să plece în China, sau în Birmania, sau în Coreea într-o clipită. Asta o încânta, pe lângă faptul că era mulțumită și de propria eficiență. Făcuse toate aranjamentele în ziua precedentă, până la prânz – Goodwill avea să ia mobila, iar de apartament avea să se ocupe o firmă de curățenie. Întrerupsese contractele pentru utilități și abonamentul la ziar și trimisese scrisori de închidere a conturilor bancare.

Caroline așteptă, bând cafea, până când auzi trântindu-se ușa de la intrare și zgomotul mașinii lui Lucy. Atunci o luă repede pe Phoebe și rămase pentru o clipă în ușa locuinței în care își petrecuse atâția ani plini de speranțe, ani care acum păreau să nu fi fost vreodată reali, după care închise ușa cu hotărâre și o porni în jos pe scări.

Puse cutia cu Phoebe pe scaunul din spate și intră în oraș, trecând pe lângă clinica cu pereți turcoaz și acoperiș portocaliu, pe lângă bancă, pe lângă curățătorie și pe lângă benzinăria ei preferată. Când ajunse la biserică, parcă pe stradă și o lăsă pe Phoebe dormind în mașină. Grupul care se adunase în curte era mai mare decât se aștepta, și ea se opri undeva la margine, îndeajuns de aproape ca să vadă ceafa lui David Henry, trandafirie din pricina frigului, și părul blond al lui Norah Henry, pieptănat într-un coc elegant. Nimeni nu o observă pe Caroline, ale cărei tocuri se

scufundară în noroi la marginea trotuarului. Își concentra greutatea pe călcâie, amintindu-și de mirosurile stătute din instituția unde o trimisese doctorul Henry cu o săptămână în urmă. Și-o aminti și pe femeia în lenjerie intimă, cu părul ei negru căzând pe podea.

Cuvintele pluteau în aerul placid al dimineții.

— Noaptea e lumină ca ziua; întunericul și lumina sunt același lucru pentru Tine.

Caroline se trezise aproape din oră-n oră. Stătuse la fereastra bucătăriei la miezul nopții, mâncând biscuiți. Pentru ea nu mai exista distincția între zi și noapte, spărgând o dată pentru totdeauna tiparele confortabile ale vieții ei trecute.

Norah Henry se șterse la ochi cu o batistă de dantelă. Lui Caroline îi veni în minte înclăștarea ei în timp ce năștea copiii unul după altul și lacrimile care îi umpleau ochii și în momentele acelea. „Asta ar distruge-o”, spusese David Henry. Ce s-ar întâmpla dacă Caroline ar ieși acum în față cu bebelușul pierdut în brațe? Dacă ar ostoii această durere doar ca să deschidă calea altora?

— Ai înaintea Ta toate greșelile noastre, și păcatele noastre ascunse stau în lumina feței Tale.

În timpul cuvântării preotului, David Henry își muta greutatea de pe un picior pe celălalt. Pentru prima dată, Caroline conștientiza pe deplin ce era pe cale să facă. Parcă i se opri ceva în gât și începu să gâfâie. Pietrișul părea că o înțepă prin pantofi, imaginea grupului din curte îi tremura în fața ochilor și crezu că o să se prăbușească. Mormânt, îi veni în minte lui Caroline, văzând cum își îndoiaie Norah picioarele lungi, cu atâta grație, cum îngenunchează brusc în nămol. Vântul se agăță de vâlul lui Norah și îi împinse toca.

— Căci cele văzute sunt trecătoare, iar cele nevăzute sunt veșnice.

Caroline urmări mâna preotului și, când vorbi din nou, cuvintele, deși vagi, păreau adresate nu lui Phoebe, ci chiar ei, cu un caracter definitiv care nu putea fi schimbat.

— I-am încredințat trupul Domnului, din țărână am venit, în țărână ne întoarcem. Domnul să o binecuvânteze și să o aibă în pază; fie ca Domnul să își întoarcă fața către ea și să o odihnească în pace.

Vocea se opri, vântul se mișcă prin copaci și Caroline își veni în fire, își șterse ochii cu batista și scutură o dată din cap, repede. Se întoarse și merse la mașină, unde Phoebe încă mai dormea, o rază de soare scaldându-i fața.

În orice sfârșit exista deci și un început. În scurt timp cotea pe lângă fabrica de monumente funerare cu șirurile ei de pietre de mormânt îndreptate către zona interstatală. Ce ciudat! Nu era oare un semn rău ca o astfel de fabrică să fie prima de la intrarea în oraș? Dar ea o lăsase deja în urmă, iar când ajunse la intersecția de pe autostradă, alege să meargă spre nord, spre Cincinnati și mai departe către Pittsburgh, urmând cursul râului Ohio, către locul unde își petrecuse doctorul Henry o parte a vieții lui misterioase. Celălalt drum, care ducea către Louisville și către căminul pentru întârziți mintal, dispăru în oglinda retrovizoare.

Caroline conducea cu viteză, fără griji, cu inima plină de entuziasm, pentru că acum semnele rele nu mai contau în niciun fel. Până la urmă, copilul care călătorea cu ea în mașină era deja mort în ochii întregii lumi, iar ea, Caroline Gill, dispărea de pe fața pământului, o fugă care îi dădea senzația de inimă ușoară ca fulgul, ca și cum mașina însăși ar fi început să zboare pe deasupra câmpiilor tăcute din sudul statului Ohio. Pe parcursul acelei după-amiezi înSORITE, în călătoria către nord și est, Caroline crezu cu tărie în viitor. Și de ce nu? Dacă ce era mai rău în ochii lumii deja li se întâmplase, atunci cu siguranță că acum lăsaseră în urmă tot răul.

- KIM EDWARDS -

1965

Februarie 1965

Norah stătea în picioare pe un scaun din sufragerie, desculță și într-un echilibru precar, legând strâns fâșii roz de candelabrul de alamă. Lanțuri de inimioare din hârtie, roz și purpurii, zburau pe masă, mângâind porțelanurile de la nuntă, trandafirii roșu-închis cu petale bordate cu auriu, fața de masă de dantelă și șervetele de in. În timp ce lucra, se auzea zumzăitul cuptorului și fâșiile de hârtie creponată se ridicau, îi atingeau rochia, apoi cădeau încet din nou pe podea, cu un foșnet.

Paul, în vârstă de unsprezece luni, stătea într-un colț lângă un coș vechi pentru struguri, plin cu bile de lemn. Tocmai învățase să meargă, și toată după-amiaza se distrase mergând apăsând prin această casă, noua lor casă, în prima lui pereche de pantofi. Fiecare cameră era o aventură. Aruncase cuie în găurile de aerisire, bucurându-se de ecoul stârnit, târâse prin bucătărie un săculeț cu vanilie, lăsând în urmă o dâră subțire, albă. Acum, cu ochii larg deschiși, se uita la fâșiile ornamentale, la fel de frumoase și de greu de prins precum fluturii, apoi se cățără pe un scaun și porni cu pași nesiguri în urmărirea lor. Prinse o fâșie roz și o smuci, făcând candelabrul să se balanseze, își pierdu echilibrul și căzu, începând să plângă de uimire.

— Vai, scumpul meu, zise Norah, coborând ca să îl ridice. Gata, gata, murmură, plimbându-și mâna peste părul lui moale și negru.

Afară, se aprinseră niște faruri și se auzi trântindu-se portiera unei mașini, în același timp cu zbârnăitul telefonului. Norah se duse la bucătărie cu Paul în brațe și ridică receptorul tocmai când ciocăni cineva la ușă.

— Alo? își apăsă buzele pe fruntea lui Paul, umedă și moale, întinzându-se ca să vadă a cui era mașina de pe alee. Pe Bree o aștepta abia peste o oră. Puiul meu mic, șopti ea. Și apoi mai zise o dată în receptor: Alo?

— Doamna Henry?

Era asistenta de la noul cabinet al lui David – se mutase la spital în urmă cu o lună – o femeie pe care Norah nu o cunoscuse. Vocea îi era caldă, iar Norah își închipuia o femeie de vârstă medie, corpulentă, cu o coafură ca un stup de albine dichisit. Caroline Gill, care o ținuse de mână în timpul nașterii, ai cărei ochi albaștri și privire fixă erau legate de noaptea aceea cu zăpadă și furtună, dispăruse pur și simplu, inexplicabil, și misterul declanșase un scandal.

— Doamnă Henry, sunt Sharon Smith. Domnul doctor Henry a fost chemat la urgență, vă jur, chiar înainte să iasă pe ușă să plece acasă. S-a întâmplat un accident groaznic în apropiere de Leestown Road. Niște puști; sunt destul de rău răniți. Domnul doctor m-a rugat să vă sun. O să vină acasă cât de repede poate.

— A spus cât va dura? întrebă Norah. Aerul era impregnat de mirosul de friptură de porc, cârnați și cartofi copti: mâncarea preferată a lui David.

— Nu. Dar se pare că a fost un accident oribil. Drept să vă spun, doamnă, s-ar putea să dureze câteva ore bune.

Norah dădu din cap. Cu un sunet surd, îndepărtat, ușa de la intrare se deschise și apoi se închise. În vestibul, apoi în camera de zi, în sufragerie, se auziră pași, ușori, familiari: Bree venise mai devreme să-l ia pe Paul, ca să le lase mai mult timp în această seară de dinainte de Valentine' s Day, aniversarea lor.

Planul lui Norah, cadoul-surpriză pe care i-l pregătise lui.

— Mulțumesc, spuse ea în telefon înainte de a închide. Mulțumesc că m-ați anunțat.

Bree intră în bucătărie, aducând cu ea mirosul ploii. Sub pardesiul lung purta cizme negre până la genunchi, iar coapsele, albe și lungi, îi dispăreau sub cea mai scurtă fustă pe care o văzuse vreodată Norah. Cerceii de argint, împodobiți cu peruzele, scânteiau în lumină. Venise direct de la serviciu – era șefă la o stație locală de radio – și avea geanta plină de cărți și hârtii, pentru că mergea la niște cursuri.

— Uau! spuse Bree, lăsându-și geanta pe bar și luându-l pe Paul în brațe. Norah, casa arată minunat. Nu-mi vine să cred că ai făcut atât de multe într-un timp atât de scurt.

— Mi-am găsit o ocupație, fu Norah de acord, amintindu-și de săptămânile în care se chinuise să desprindă tapetul vechi și să aplice vopsea nouă.

Se hotărâseră să se mute, ea și David, cu gândul că, la fel ca noul lui loc de muncă, noua casă avea să îi ajute să lase trecutul în urmă. Norah, nedorindu-și nimic altceva, se dedicase cu totul amenajării locuinței. Și totuși, asta n-o ajutase atât cât și-ar fi dorit; deseori, încă, sentimentul unei pierderi ireparabile renăștea în ea, ca o flacără din tăciuni fierbinți. Numai în ultima lună rugase de două ori pe cineva să vină să stea cu Paul și plecase de acasă, părăsind locuința abia pe jumătate zugrăvită și presărată cu suluri de tapet. Condusese prea repede pe drumurile înguste de țară către cimitirul privat, cu poartă din fier forjat, în care era îngropată fetița ei. Pietrele de pe morminte erau scunde, unele foarte vechi și lustruite de vreme. Piatra de mormânt a lui Phoebe era simplă, din granit roz, cu datele scurtei sale vieți incizate adânc sub nume. În peisajul aspru al iernii, cu vântul răvășindu-i părul, Norah îngenunchease în iarba plăpândă, înghețată, din visul ei. Fusese aproape paralizată de durere, prea copleșită de suferință ca să poată măcar să plângă. Dar rămăsese acolo timp de câteva ore, apoi, în cele din urmă, se ridicase, își scuturase hainele și plecase acasă.

Acum, Paul se juca vesel cu Bree, încercând s-o prindă de păr.

— Mama ta e extraordinară, îi spuse Bree. În ultima vreme e o gospodină perfectă, nu? Nu, nu cerceii, iubitele, adăugă ea, prinzând încheietura micuță a lui Paul cu mâna ei.

— Gospodină? repetă Norah, străbătută de un val de furie. Cum adică?

— N-am vrut să spun nimic, zise Bree. Îi făcea mutre lui Paul, și ridică brusc privirea, surprinsă. Serios, Norah. Liniștește-te.

— Gospodină? zise Norah din nou. Am vrut doar să aranjez totul frumos pentru aniversarea căsătoriei mele. Ce e rău în asta?

— Nimic. Bree oftă. Totul arată superb. N-am zis eu așa? Și nu uita, sunt aici pentru Paul. De ce ești atât de supărată?

Norah dădu din mână.

— Scuză-mă. O, Doamne, scuză-mă! David are o operație urgentă.

Bree așteptă câteva secunde și abia apoi spuse:

— Era de așteptat.

Norah se pregăti să-l apere, apoi se opri. Își lipi mâinile de obraji.

— Oh, Bree! De ce tocmai în seara asta?

— E groaznic, aprobă Bree. Chipul lui Norah se încordă, ea simți cum buzele i se strâng, și Bree râse. Ei, haide! Spune drept. Poate că nu e vina lui David, dar ție exact așa ți se pare, nu?

— Nu e vina lui, spuse Norah. A avut loc un accident. Dar... da, ai dreptate. E... e groaznic. E absolut groaznic.

— Știu, spuse Bree, cu o voce brusc neașteptat de blândă. E dezgustător. Îmi pare rău, draga mea. Apoi surâse. Fii atentă, v-am adus un cadou ție și lui David. Poate te mai înveselește.

Bree îl puse pe Paul pe un singur braț și scotoci în geanta ei uriașă, matlasată, scoțând, pe rând, cărți, o prăjitură în ambalaj, un teanc de hârtii pentru o prezentare pe care o avea de făcut, o pereche de ochelari de soare într-un toc de piele uzat și, în sfârșit, o sticlă cu vin, care scânteie ca rubinul când Bree turnă fiecareia câte un pahar.

— Pentru dragoste, spuse ea, dându-i lui Norah unul și înălțându-l pe celălalt. Pentru fericire și beatitudine veșnică.

Râseră amândouă și băură. Vinul avea un gust puternic de fructe de pădure și, vag, de lemn de stejar. Ploaia picura din streșini. Mulți ani după aceea, Norah avea să-și amintească de seara aceasta, de dezamăgirea ei mohorâtă și

de Bree purtând însemnele scânteietoare ale unei alte lumi: cizme lucioase, cercei, energia ei ca un fel de lumină. Cât de frumoase erau toate aceste lucruri pentru Norah și cât de depărtate, de neatins! Depresie – ani mai târziu ea avea să înțeleagă atmosfera tulbure, crepusculară, în care trăise, dar nimeni nu vorbea despre așa ceva în 1965. Nimeni nici măcar nu se gândea la așa ceva. În niciun caz în ceea ce-o privea pe Norah, care avea casa ei, copilul, un soț medic. Ea ar fi trebuit să fie mulțumită.

— Ați vândut casa cea veche? întrebă Bree, punându-și paharul pe bar. Ați acceptat oferta aceea?

— Nu știu, spuse Norah. E mai puțin decât speram noi. David ar vrea s-o accepte, pur și simplu ca să terminăm odată, dar eu nu știu. A fost căminul nostru. Încă nu pot să mă împac cu ideea de a-l părăsi.

Se gândi la casa cea veche, întunecată acum și goală, cu pancarta pe care scria DE VÂNZARE ridicată pe doi pari în grădină, și simți că lumea devenise pentru ea foarte fragilă. Se ținu de bar ca să-și recapete echilibrul și mai luă o sorbitură de vin.

— Cum îți mai merge cu dragostea? întrebă ea, schimbând subiectul. Ce mai faci cu tipul ăla cu care te întâlneai – cum îl chema – Jeff?

— A, el. Chipul lui Bree a fost traversat de o expresie întunecată, și ea scutură din cap, ca și cum ar fi vrut să alunge ceva. Nu ți-am spus? Am venit acasă acum două săptămâni și l-am găsit în pat – în patul *meu* – cu o puștoaică drăguță care lucrase cu noi în campania pentru alegerea primarului.

— Oh! Îmi pare rău.

Bree clătină din cap.

— Nu e cazul. Nu e vorba de faptul că l-aș fi iubit sau ceva de genul ăsta. Ne simțeam doar bine împreună. Sau, cel puțin, eu așa am crezut.

— Nu l-ai iubit? repetă Norah, auzind și detestând vocea dezaprobatore a mamei sale ieșindu-i din gură.

Nu voia să fie femeia aceea, care bea ceai din ceșcuță în casa tăcută și rânduie a copilăriei sale. Dar nu voia să fie nici femeia care i se părea că devine, aruncată de durere într-o lume lipsită de sens.

— Nu, continuă Bree. Nu, nu l-am iubit, deși o vreme am crezut că s-ar putea să-l iubesc. Dar nici măcar asta nu mai contează. Contează faptul că el a transformat totul într-o poveste de duzină. Și asta detest mai mult decât orice – să trăiesc o poveste de duzină.

Bree își puse paharul gol pe bar și îl mută pe Paul pe celălalt braț. Fața ei, nemachiată, era delicată, cu oase fine; obraji și buzele îi căpătaseră o culoare trandafirie.

— N-aș putea trăi așa cum trăiești tu, spuse Norah. De când se născuse Paul, de când murise Phoebe, simțise nevoia de a fi mereu la pândă, ca și cum o a doua neatenție ar fi deschis calea dezastrelor. N-aș putea – să încalc toate regulile, să nu-mi pese de nimic.

— Lumea nu se sfârșește cu mine, spuse Bree încet. E uimitor, dar așa este.

Norah clătină din cap.

— Ba ar putea să se sfârșească. În orice clipă ar putea să se întâmple ceva, orice.

— Știu, îi răspunse Bree. Știu, scumpo.

Enervarea dinainte a lui Norah fu spulberată de un val neașteptat de recunoștință. Bree avea întotdeauna s-o asculte și să-i răspundă, n-avea să-i ceară niciodată altceva decât adevărul experienței ei.

— Ai dreptate, Norah, orice se poate întâmpla, oricând. Dar, dacă se întâmplă ceva rău, nu e vina ta. Nu-ți poți petrece restul vieții mergând pe vârfuri ca să eviți un dezastru. N-o să reușești. O să reușești doar să nu-ți trăiești viața pe care o ai.

Norah nu știu ce să-i răspundă, așa că se întinse spre Paul, care se zvârcolea, flămând, în brațele lui Bree, cu părul lui lung – prea lung, dar Norah nu se îndura să i-l taie – unduind ușor, ca sub apă, de fiecare dată când se mișca.

Bree mai turnă vin pentru amândouă și luă un măr din bolul cu fructe de pe masă. Norah tăie bucăți de brânză, pâine și banane, așezându-le pe tava de pe scăunelul înalt al lui Paul, și în timp ce mai făcea câte ceva, lua câte o sorbitură de vin. Treptat, lumea se limpezi și se învioră. Observă că Paul, cu mânuțele lui ca stelutele de mare, își presăra morcov prin păr. Becul din bucătărie arunca umbre prin grilajul verandei din spate pe iarbă, într-un joc de umbre și lumini.

— I-am cumpărat lui David un aparat foto pentru aniversarea noastră, spuse Norah, care dorea să surprindă clipele efemere, să le țină în loc pentru totdeauna. Muncește atât de mult de când are slujba asta nouă! Are nevoie de ceva care să îl distragă. Nu pot să cred că trebuie să muncească și în seara asta.

— Știi ceva? zise Bree. Ce-ar fi să îl iau oricum cu mine pe Paul? Poate, cine știe, David ajunge acasă la timp pentru cină. Ce dacă e miezul nopții? De ce nu? Atunci puteți să săriți peste cină, să dați la o parte farfuriile și să faceți dragoste pe masa din sufragerie.

— Bree!

Bree râse.

— Te rog, Norah, mi-ar plăcea să îl iau cu mine.

— Trebuie să faci baie, spuse Norah.

— E în regulă, spuse Bree, promit că nu îl las să se înece în cadă.

— Nu e amuzant. Nu e deloc amuzant.

Dar în cele din urmă fu de acord și împachetă lucrurile lui Paul. Văzu părul lui moale pe obrazul ei, ochii mari și negri care o priveau serios când Bree ieși din casă cu el, după care dispăru. Urmări de la fereastră cum dispar farurile mașinii lui Bree în josul străzii, cu tot cu fiul ei. Era tot ce putea să facă pentru a se împiedica să alerge după ei. Cum era posibil să lași un copil să crească și să plece în lumea periculoasă și imprevizibilă? Stătu în picioare câteva minute, privind țintă în întuneric, apoi intră în bucătărie, unde puse o folie pe

friptură și opri cuptorul. Era ora șapte. Sticla de vin adusă de Bree era aproape goală. În bucătărie, unde era atâta liniște, încât auzea tic-tac-ul ceasului, Norah mai deschise o sticlă, scumpă, franțuzească, pe care o cumpăraseră pentru cină.

În casă era liniște deplină. Fusese vreodată singură, măcar o dată, de când se născuse Paul? Nu își amintea. Evitase astfel de momente de singurătate, de liniște, în care gândul la fiica pe care o pierduse putea să revină pe neașteptate. Slujba de pomenire, ținută în curtea bisericii, în lumina crudă a soarelui de martie, o ajutase, dar câteodată încă avea sentimentul inexplicabil că fiica ei era prezentă, ca și cum, dacă s-ar fi întors, ar fi putut să o vadă pe scări sau afară, în iarbă.

Se sprijini de perete și își scutură capul ca să și-l limpezească. Apoi, cu paharul în mână, se plimbă prin casă, cu pașii răsunând sec pe podeaua proaspăt lustruită, inspectând ceea ce făcuse. Afară, ploaia cădea în continuare, estompând luminile de peste stradă. Norah își aminti de o altă noapte, de zăpada care se răsucea în vârtejuri. David o apucase de cot, ajutând-o să se îmbrace cu vechea ei haină verde, care acum era zdrențuită, dar pe care încă nu se putea hotărî să o arunce. Haina rămăsese deschisă împrejurul burții, și privirile li se întâlneau. El era atât de îngrijorat, de serios, de copleșit de emoție; în acel moment, Norah simțise că îl cunoștea la fel de bine ca pe ea însăși.

Cu toate acestea, totul se schimbaseră, David se schimbaseră. Seara, când stătea lângă ea pe canapea, răsfoindu-și revistele de specialitate, nu mai era cu adevărat acolo. În trecut, ca operator de telefonie, Norah lucrase cu comutatoarele reci și butoanele de metal, ascultând cum sunau, apoi zgomotul de conectare. „Rămâneți pe linie, vă rog”, spunea ea, și se auzea ecoul, cuvintele venind întârziate; imediat, oamenii începeau să vorbească și apoi se opreau, dând la iveală noaptea sălbatică și statică ce se căsca între ei. Uneori ascultase, erau voci de oameni pe care

nu avea să-i cunoască niciodată, revărsând veștile lor formale și sincere despre nașteri sau nunți, boli sau decese. Simțise noaptea întunecată a acelor distanțe și puterea ei de a le face să dispară.

Acea putere era însă numai o amintire – cel puțin acum, și în aspectul care conta cel mai mult. Câteodată, chiar și după ce făcuseră dragoste la miezul nopții și stăteau întinși unul lângă celălalt, cu inimile bătând alături, se uita la David și simțea cum urechile i se umplu de zgomotul îndepărtat al universului.

Era trecut de ora opt. Lumea își tocise muchiile. Se întoarse la bucătărie și se opri în fața aragazului, ciugulind din carnea de porc uscată, mănca un cartof direct din cratiță, zdrobindu-l în sos cu furculița. Mâncarea de broccoli și brânză prinsese pojghiță și începea să se usuce; Norah gustă și din ea. Gura parcă îi luă foc, și se întinse după paharul pe care îl găsi gol. Bău un pahar cu apă, stând lângă chiuvetă, apoi altul, ținându-se de marginea mesei, căci lumea devenise instabilă. „M-am îmbătat”, se gândi ea, surprinsă și ușor mulțumită de ea. Nu se mai îmbătase niciodată, în schimb Bree se întorsese odată de la o petrecere și vomitase pe linoleum. Îi spusese mamei lor că sigur cineva pusese alcool în punch, dar lui Norah îi mărturisise totul despre sticla dintr-o pungă de hârtie maro și despre prietenii ei care se adunaseră în tufișuri și a căror răsufolare forma norișori ascuțiți în noapte.

Telefonul îi părea a fi foarte departe. În timp ce se deplasa, se simțea ciudat, ca și cum ar fi plutit undeva în afara ei. Se ținu de stâlpul ușii cu o mână și formă numărul cu cealaltă, ținând receptorul între umăr și ureche. Bree răspunse de la primul târâit al telefonului.

— Știi că tu ești, zise ea. Paul e bine. I-am citit, i-am făcut baie și acum doarme dus.

— A, bine. Da, minunat, spuse Norah.

Vrusese să îi spună lui Bree despre această nouă lume grozavă, dar acum îi părea prea personal, era un secret.

— Tu ce faci? spuse Bree. Ești bine?

— Sunt bine, zise Norah. David nu a venit încă, dar sunt bine.

Închise repede, își mai turnă un pahar și ieși pe verandă, unde își îndreptă fața spre cer. În aer se răspândise o ceață fină. Acum vinul părea că îi circulă prin tot corpul ca lumina sau căldura, ajungându-i până în vârful degetelor. Când se întoarse, pentru un moment i se păru că plutește, ca și cum ar fi alunecat în afara ei. Își aminti de mașina lor rulând pe un drum cu gheață de parcă ar fi zburat, patinând ușor înainte ca David să o controleze din nou. Oamenii aveau dreptate; nu își aducea aminte durerea travaliului, dar nu uitase niciodată senzația pe care o avusese în mașină, de lume care alunecă, se învârtește și mâinile care se țineau strâns de bordul rece în timp ce David, fire metodică, oprea la fiecare semafor.

El unde era, se întrebă ea, lăcrimând brusc, și până la urmă de ce se căsătorise cu el? De ce și-o dorise atât de mult? În acele săptămâni amețitoare după ce se cunoscuseră, se întâlniseră în apartamentul ei în fiecare zi, aducându-i trandafiri, scoțând-o la cină și la plimbare cu mașina, la țară. În ajunul Crăciunului sunase cineva la ușă și ea se dusese să răspundă în capotul ei vechi, fiindcă o aștepta pe Bree, dar în locul ei, îl găsisse în fața ușii pe David, cu fața înroșită de frig și încărcat de cutii cu ambalaje în culori vii. Știa că e târziu, zisese el, dar nu putea să vină cu el la o plimbare cu mașina?

„Nu, spusese ea, ești nebun!” dar răsese tot timpul de nebunia întâmplării, răsând și lăsându-l să intre, pe el, acest bărbat de pe treptele casei ei, încărcat de flori și cadouri.

Era uimită, mulțumită și un pic perplexă. Existaseră momente în care, când se uita la alte femei care mergeau la petrecerile asociației de fete, sau când stătea pe scaun în camera fără ferestre a centralei telefonice în timp ce colegele își pregăteau nunta până în cele mai mici amănunte, precum corsajul și bomboanele de mentă, Norah, atât de tăcută și

rezervată, credea că va rămâne singură toată viața. Apăruse totuși David, arătos, doctor, stând în ușa apartamentului ei și zicând: „Haide, te rog, vreau să vezi ceva deosebit”.

Era o noapte senină și stelele străluceau puternic. Norah stătea lângă David – în scaunul mare, de vinilin, din mașina lui veche – îmbrăcată cu o rochie de lână roșie. Ea se simțea frumoasă, era atât frig, iar David își ținea mâinile pe volan și mașina înainta prin întuneric, prin aerul rece, luând-o pe drumuri din ce în ce mai strâmte, prin locuri pe care ea nu le recunoștea. El oprise apoi lângă o moară veche. Ieșiseră din mașină în zgomotul apei care cădea cu zgomot. Apa neagră se oglindea în lumina lunii și curgea peste stânci, învârtind marea roată a morii. Clădirea se ridica întunecată pe cerul și mai întunecat, ascunzând stelele, iar aerul era plin de vuietul apei rostogolindu-se.

— Ți-e frig? întrebuse David, strigând ca să acopere mugetul, și Norah răsese, tremurând, și zisese:

— Nu, nu mi-e frig, îmi e bine.

— Dar la mâini? strigase el cu o voce cântătoare, în cascadă, precum apa. Nu ți-ai luat mănuși.

— Nu mi-e frig, îi răspunsese ea, tot strigând, dar el îi luase deja mâinile într-ale sale, le apăsă pe pieptul lui, le încălzea între mănuși și stofa de lână întunecată a hainei lui.

— E foarte frumos aici! îi spusese ea tare, și el răsese.

Apoi se aplecase și o sărutase, dându-i drumul la mâini și strecurându-și-le pe ale sale pe sub haina ei și în sus, pe spate. Apa cădea năvalnic, stârnind ecouri pe pietre.

— Norah, strigase el, și vocea sa făcea parte din noapte, rostogolindu-se ca un val, și cuvintele fuseseră limpezi și totuși aproape neînsemnate în mijlocul celorlalte sunete. Norah! Vrei să fii soția mea?

Ea răsese, lăsându-și capul pe spate, inundat de aerul nopții.

— Da! strigase ea, apăsându-și din nou palmele de haina lui. Da, vreau!

El îi pusese pe deget un inel: o bandă subțire de aur alb, exact pe măsura ei, cu un diamant în tăietură marchiză, flancat de două smaralde minuscule. Ca să se asorteze cu ochii ei, îi spusese el mai târziu, și cu haina pe care o purta când se întâlniseră.

Acum ea stătea înăuntru, în ușa sufrageriei, răsucind inelul pe deget. Panglicile cu care decorase camera pluteau în curenții de aer. Una o mângâie pe față; o alta poposise în paharul ei cu vin. Norah privi, fascinată, cum pata de vin se întinde încet în sus. Era, observă ea, aproape de aceeași culoare cu a șervețelilor de masă. Gospodină, într-adevăr: nici dac-ar fi vrut n-ar fi găsit un nume mai potrivit. Vinul îi sărise din pahar și se împrăștiase și peste fața de masă, pătând ambalajul cu dungi aurii al cadoului pe care i-l cumpărase lui David. Luă pachetul în mână și, pradă unui impuls, rupse hârtia. „Sunt foarte beată”, se gândi.

Aparatul foto era compact, avea o greutate plăcută. Norah se frământase săptămâni de zile ce să cumpere, până când îl văzuse într-o vitrină la magazinul Sears. Negru, cu sclipiri cromate, cu tot felul de discuri, manete și numere gravate în jurul inelelor, părea să semene cu ustensilele medicale ale lui David. Vânzătorul, tânăr și entuziast, o potopise cu informații tehnice despre aperturi, f-stopuri și lentile cu unghi larg. Termenii îi intraseră pe o ureche și îi ieșiseră pe alta, dar îi plăcuseră greutatea aparatului în mâinile ei, suprafețele lui reci și felul în care lumea devenise deodată precis încadrată atunci când își lipise ochiul de vizor.

Acum, ezitând, apăsă maneta argintie. Un clic, și apoi un pocnet, răsunând tare în cameră, atunci când obturatorul se declanșă. Norah răsuci micul disc, derulând filmul – își aminti cum folosise vânzătorul această expresie, „derularea filmului”, și cum vocea i se ridicase pentru o clipă deasupra celorlalte zgomote din magazin. Privi prin vizor, încadrând din nou masa pătată, apoi răsuci două discuri diferite ca să focalizeze. De data aceasta, când declanșă obturatorul, o lumină explodă pe peretele din față. Clipind din ochi,

întoarse aparatul și studie becul, acum înnegrit și plin de pustule. Îl înlocui, arzându-și degetele, dar cumva indiferentă la durere.

Se opri în loc și privi ceasul: 21.45.

Ploaia cădea în continuare, liniștită. David plecase la lucru pe jos, și ea și-l imagină mergând obosit către casă, pe străzile întunecate. Își luă brusc haina și cheile de la mașină – avea să se ducă la spital să-i facă o surpriză.

În mașină era frig. Dădu înapoi pe alee, răsucind nerăbdătoare butoanele pentru căldură și, din reflex, coti în direcția opusă. Chiar și după ce își dădu seama că greșise, merse înainte pe aceleași străzi înguste, mohorâte, către vechea lor casă, în care împodobise camera copilului cu atâta speranță și inocență, în care stătuse alăptându-l pe Paul în întuneric. Amândoi căzuseră de acord că e mai înțelept să se mute, dar adevărul era că ea nu putea suporta ideea de a vinde această casă. Se ducea încă acolo aproape în fiecare zi. Toată scurta viață pe care o avusese fiica ei – tot ce Norah știa despre ea se petrecuse acolo.

Dincolo de faptul că era cufundată în întuneric, casa arăta la fel: terasa largă de la intrare, cu cele patru coloane albe din gresie poroasă și becul aprins. În casa vecină, la numai câțiva metri depărtare, se vedea doamna Michaels, mișcându-se prin bucătărie, spălând vasele și scrutând în noapte; iată-l și pe domnul Bennett, în fotoliul său comod, cu perdelele trase deoparte, cu televizorul mergând. Norah era aproape gata să creadă, în timp ce urca treptele verandei, că locuia încă aici. Dar, când ușa se deschise, camerele dinăuntru erau goale, deșarte și neașteptat de mici.

Pășind prin casa rece, Norah se strădui să-și limpezească mintea. Vinul părea să-și fi făcut acum cu adevărat efectul, și îi era greu să lege clipele unele de altele. Într-o mână ținea aparatul foto al lui David. Un fapt, nu o decizie. Rămăseseră cincisprezece fotografii și cincisprezece beculețe de rezervă în buzunarul ei. Fotografie candelabru, încântată, când becul se aprinse, că va avea întotdeauna imaginea aceea cu sine;

n-avea să se mai trezească niciodată în mijlocul nopții, douăzeci de ani de-acum înainte, incapabilă să-și amintească aceste detalii, aceste grațioase seceri aurii.

Străbătu camerele, încă amețită, dar plină de hotărâre, prinzând în cadru ferestre, aparate de iluminat, parchetul cu modelul său spiralat. La un moment dat, în camera de zi, un becuț folosit, bășicat, îi alunecă din mână și se sparse pe podea; când făcu un pas înapoi, sticla îi pătrunse în călcâi. Norah își studie pentru o clipă piciorul în ciorap, amuzată și impresionată de cât era de beată – probabil își lăsase pantofii uzi la intrare, din obișnuință. Străbătu din nou de două ori toată casa, înregistrând pe peliculă întrerupătoare, ferestre, țeava pe unde cândva gazul ajungea la etaj. Abia în timp ce cobora la parter își dădu seama că piciorul îi sângera, lăsând pe podea urme regulate: inimi întunecate, mici simboluri însângerate ale Zilei Îndrăgostiților. Norah fu șocată și în același timp ciudat de încântată de răul pe care reușise să-l pricinuiască.

Își găsi pantofii și ieși din casă. Călcâiul îi pulsa când se strecură în mașină, cu aparatul foto agățat de încheietura mâinii.

Mai târziu, n-avea să-și mai amintească prea multe despre călătoria înapoi, doar străzile înguste și întunecate, vântul vuind în frunze, lumina farurilor sclipind fulgerător în băltoace și apa pulverizată de sub roți. N-avea să-și amintească trosnetul metalului de metal, ci numai imaginea neașteptată, care-o făcuse să tresară, a unui tomberon de gunoi aruncat, sclipind, în fața mașinii. Ud de ploaie, păru să rămână suspendat în aer o clipă lungă înainte să înceapă să cadă. Norah își amintea că lovise capota și se rostogolise în sus, scuturând parbrizul; își amintea cum mașina sărise peste bordură și se oprise încet pe scuar, sub un stejar de baltă. N-avea să-și amintească izbitura de parbriz, dar acesta arăta ca o pânză de păianjen, cu fire încâlcite răspândindu-se în toate părțile, delicate, fermecătoare, precise. Când își

apăsă mâna pe frunte, pe ea îi rămase o urmă ușoară de sânge.

Norah nu ieși din mașină. Tomberonul de gunoi se rostogolea pe stradă. Siluete întunecate – pisici – apărură într-un arc discret pe marginile gunoiului risipit. Luminile se aprinseră într-o casă din dreapta ei, și un bărbat ieși în halat și papuci, grăbindu-se pe trotuar către mașina ei.

— Sunteți teafără? întrebă el, aplecându-se să o privească pe fereastră, în timp ce ea o deschidea, răsucind încet mânerul. Aerul rece al nopții o izbi în față. Ce s-a întâmplat? Sunteți teafără? Vă sângerează fruntea, adăugă el, scoțând o batistă din buzunar.

— N-am nimic, zise Norah, dându-i la o parte batista, mototolită în mod suspect.

Își duse iar mâna la frunte, cu un gest calm, ștergând o nouă urmă de sânge. Aparatul foto, balansându-se la încheietura mâinii, se ciocni de volan. Ea îl scoase cu grijă de pe mână și îl puse atent lângă ea, pe locul din dreapta.

— E ziua mea, îl informă ea pe necunoscut. Și călcâiul îmi sângerează.

— Aveți nevoie de medic? întrebă bărbatul.

— Soțul meu e medic, spuse Norah, observând expresia șovăielnică a bărbatului, conștientă de faptul că, probabil, nu vorbise prea coerent cu o clipă înainte. Că, poate, nu vorbea nici acum. E medic, repetă ea, cu glas decis. Mă duc să-l caut.

— Nu știu dacă ar trebui să conduceți acum, spuse bărbatul. Nu vreți să lăsați mașina aici și să vă chem o salvare?

Văzând atâta bunătate, i se umplură ochii de lacrimi, dar apoi își imaginează toată povestea cu lumini, sirene și mâini blânde, cum David ar veni în goană și ar găsi-o la Urgență, răvășită toată și plină de sânge și cam beată – își închipui scandalul, rușinea.

— Nu, spuse ea, devenind extrem de atentă cu cuvintele. Mă simt bine, serios. O pisică mi-a sărit în față și m-am

speriat. Dar chiar mă simt bine. Acum mă duc acasă, și soțul meu va avea grijă de tăietura aceasta, nu-i nimic serios.

Omul ezită ceva vreme, cu lumina felinarului sclipindu-i argintie în păr, înainte să ridice din umeri dând din cap și să sară înapoi pe bordură. Norah conduse cu grijă, încet, folosind corect semnalele luminoase pe strada pustie. Îl văzu în oglinda retrovizoare, cu brațele încrucișate, uitându-se după mașină cum cotește și dispare.

Lumea era cufundată în tăcere în drumul spre casă pe străzile familiare, iar efectele vinului începeau să dispară. Noua ei casă era inundată de lumină la fiecare fereastră, la etaj și la parter, lumina se scurgea ca un lichid, ceva excesiv și de neoprit. Parcă mașina pe alee și ieși, stând în iarba umedă pentru o clipă, cu ploaia care picura stropindu-i părul și haina. Înăuntru, îl zări pe David stând pe canapea, cu Paul în brațe, care dormea cu capul odihnindu-se pe umărul lui David. Se gândi în ce hal lăsase totul, vinul vărsat și benzile decorative împrăștiate, friptura distrusă. Își trase haina pe ea și se grăbi să urce scările.

— Norah! David o întâmpină la ușă, ținându-l încă în brațe pe Paul. Norah, ce s-a întâmplat? Ești plină de sânge.

— Nu-i nimic. Nu am nimic, zise ea refuzând mâna lui David când încerca să o ajute. O durea piciorul, dar durerea ascuțită o bucura; se echilibra cu durerea de cap, care îi pulsa, părea că o taie în două ca o linie care o menține în picioare. Paul dormea dus, respirând ușor și regulat. Își odihni ușor palma pe spatele lui micuț. Unde-i Bree?

— Te caută. El se uită în sufragerie și ea îi urmări privirea, văzu mâncarea care se uscaseră, toate benzile ornamentale împrăștiate pe podea. Când nu te-am găsit acasă, am intrat în panică și am sunat-o. L-a adus pe Paul și ea a plecat să te caute.

— Am fost la vechea noastră casă, zise Norah. Am lovit un tomberon de gunoi. Își puse mâna pe frunte și închise ochii.

— Ai băut.

El formulase concluzia cu calm.

— Era vinul pentru cină. Ai întârziat.

— Sunt două sticle goale, Norah.

— Era și Bree aici și am așteptat mult.

El dădu din cap.

— Îți aduci aminte de puștii din seara asta, cei cu accidentul? Am găsit bere peste tot... Am fost îngrozit, Norah!

— Nu m-am îmbătat.

Sună telefonul și ea ridică receptorul, care-i atârna greu în mână. Era Bree, cu o voce șipotind, care voia să știe ce s-a întâmplat.

— Nu mi s-a întâmplat nimic, spuse Norah, încercând să vorbească limpede și calm. Sunt bine.

David o supraveghea, examinând liniile întunecate din palma ei, unde cursese sângele și se uscaseră. Își apăsă degetele peste ele și se întoarse în partea cealaltă.

— Haide, spuse el blând după ce închise, luând-o de braț, vino încoace.

Urcară. În timp ce David îl pune pe Paul în pătuț, Norah își scoase ciorapii rupți și se așeză pe marginea căzii. Imaginea lumii i se limpezea în minte și se stabiliza, iar ea clipi la lumina puternică, încercând să pună evenimentele serii în ordinea corectă. Când David se întoarse, îi îndepărtă părul de pe frunte cu gesturi blânde și precise și începu să-i curețe rana.

— Sper că l-ai lăsat pe celălalt în stare mai proastă, zise el și își imagină că ar putea spune același lucru unui pacient obișnuit care ar veni la cabinet: taifas, glume, vorbe goale care îl mai distrăgeau de la ceea ce făcea.

— Nu a existat un celălalt, spuse ea, gândindu-se la bărbatul cu păr grizonant care se aplecase peste fereastra ei. M-a speriat o pisică și am virat. Dar parbrizul – ah! făcu ea când el îi puse antiseptic pe tăietură, David, doare.

— Nu durează mult, zise, punând mâna pe umărul ei pentru o clipă, după care îngenunche lângă cadă și îi luă piciorul în mână.

Norah se uita cum el îi scotea cioburile. Lucra cu grijă și calm, absorbit de propriile gânduri. Știa că de orice pacient s-ar ocupa cu aceleași mișcări exersate.

— Ești foarte bun cu mine, șopti ea, vrând să acopere distanța dintre ei, distanță pe care ea o crease.

El dădu din cap, își întrerupse mișcările și se uită la ea.

— Bun cu tine, repetă el rar. De ce te-ai dus acolo, Norah, la vechea noastră casă? De ce nu vrei să lași totul în urmă?

— Pentru că așa se termină, spuse ea imediat, surprinsă de siguranța și amărăciunea din voce. E modul final în care ne luăm rămas-bun de la ea.

În secunda dinainte să-și schimbe direcția privirii, pe fața lui David se văzură efectele unui puseu de tensiune, de furie reprimată rapid.

— Ce ai vrea să fac și nu fac? Credeam că vom fi fericiți în casa asta nouă. Majoritatea oamenilor ar fi fericiți, Norah.

La auzul tonului lui, o năpădi teama; putea să îl piardă și pe el. Piciorul îi zvâcnea, ca și capul, și închise ochii pentru un moment la gândul că iscase o scenă. Nu voia să rămână încremenită în această noapte întunecoasă și încremenită, la o distanță infinită de soțul ei.

— În regulă, zise ea. Îl sun pe agentul imobiliar mâine și îi spun că acceptăm oferta.

În timp ce vorbea, o peliculă îi acoperea trecutul, forma o barieră sfărâmicioasă și fragilă ca gheața abia formată, care urma să se extindă și să se întărească, devenind impenetrabilă și opacă. Norah simți că asta era pe cale să se întâmple și îi fu teamă, însă acum îi era mult mai teamă să nu fie distrusă. Da, își vor vedea de viață. Acesta va fi darul ei pentru David și Paul.

Pe Phoebe o va păstra vie în inima ei.

David îi înfășură piciorul într-un prosop și se așeză pe călcâie.

— Norah, chiar nu văd cum ne-am muta înapoi acolo, zise el, acum mai calm decât recunoscuse ea, dar am putea s-o

facem. Dacă vrei neapărat, vindem casa asta și ne mutăm înapoi.

— Nu, zise ea, acum locuim aici.

— Dar ești atât de tristă; te rog, nu mai fi tristă. Nu am uitat, Norah, nici de aniversarea noastră, nici de fiica noastră, nu am uitat nimic.

— David, ți-am uitat cadoul în mașină.

Se gândi la aparatul foto, la cadranele și butoanele care funcționau cu precizie. *Cutiuța cu amintiri* scria pe cutie, cu litere italice, albe; își dădu seama că de aceea i-l și cumpărase – ca să immortalizeze fiecare moment, ca să nu uite.

— Nu-i nimic, zise el ridicându-se în picioare. Așteaptă. Așteaptă aici.

Alergă în jos pe scări. Ea mai zăbovi pe marginea căzii încă puțin, după care se ridică și șchiopătă până în camera lui Paul.

Covorul era albastru-închis și îl simțea gros sub picioare. Pictase norișori pe pereții bleu și atârănase deasupra pătuțului stelute care se mișcau tot timpul. Paul dormea sub stelele mobile, dezvelit, cu mânuțele afară din păturică. Îl sărută ușor și îl înveli, plimbându-și mâna prin părul lui moale, își purtă arătătorul peste palma lui. Acum era măricel, mergea și începuse să vorbească. Noptile din urmă cu aproape un an, când Paul sugea cu atâta râvnă și David umpluse casa cu narcise – unde se duseseră? Își aminti de aparatul foto, de cum umblase prin casa lor nelocuită, hotărâtă să immortalizeze fiecare detaliu, ca un gard viu împotriva trecerii timpului.

— Norah? David intră în cameră și veni lângă ea. Închide ochii.

Simți apoi un șirag rece pe piele. Se uită la pietrele scânteietoare și văzu că erau smaralde, o înșiruire lungă de pietre închise la culoare, prinse în verigile de aur ale lăntșorului. Ca să se asorteze cu inelul și cu ochii ei, spunea el.

— Vai, David, e atât de frumos, șopti cu mâna pe aurul cald.

Își ținea mâinile pe umerii ei și, pentru câteva momente, Norah se afla din nou lângă șuvoiul de apă care se prăvălea din moară, înconjurată de o fericire profundă precum noaptea adâncă. „Nu respira, se gândi ea, nu te mișca.” Dar nu se clintea nimic. Afară ploua liniștit, iar semințele se dospeau în pământul întunecat și umed. Paul oftă și se întoarse pe cealaltă parte în somn. Mâine se va trezi, va crește și se va schimba. Își vor duce viața obișnuită, fiecare zi îndepărtându-i cu încă un pas de fiica lor pierdută.

Martie 1965

Apa dușului curgea cu presiune mare și aburul se încolăcea în aer, depunându-se pe oglindă și pe fereastră, învăluind luna palidă într-un nor. Caroline intră în baia micuță vișinie, ținând-o în brațe pe Phoebe care nu respira îndeajuns de bine, și căreia inimioara îi bătea extrem de repede. „Revino-ți, fetița mea, murmură Caroline, mângâindu-i părul moale și negru. Revino-ți, fetiță scumpă, revino-ți.” Se opri, obosită, ca să arunce o privire către lună; o pată de lumină se prinsese între ramurile sicomorului, iar Phoebe începu din nou să tușească din piept. Trupul îi devenise rigid în mâinile lui Caroline și scotea un fel de lătrat prin care expira aerul din gâtul contractat, cu sunete ascuțite, găjâite. Era un caz clasic de laringită spastică. Caroline o mângâie pe Phoebe pe spatele ceva mai mare decât mâna ei, iar când fetița termină criza de tuse, începu din nou să meargă, ca nu cumva să adoarmă în picioare. Anul acesta, nu o dată constatase că adormise în picioare, cu Phoebe în brațe, care, printr-un miracol, era teafără.

Se auzi scârțâitul scărilor, al podelelor, răsunând tot mai aproape, apoi ușa vișinie se deschise odată cu o pală de aer rece. Intră Doro, într-un capot de mătase neagră peste cămașa de noapte, cu părul cărunt care-i cădea liber peste umeri.

— E grav? întrebă ea. Se aude groaznic. Să pregătesc mașina?

— Nu cred. Dar te rog să închizi ușa. Aburul o ajută.

Doro împinse ușa până se închise și se așeză pe marginea căzii.

— Te-am trezit din somn, spuse Caroline, simțind răsuflarea ușoară a lui Phoebe pe gât, îmi pare rău.

Doro ridică din umeri.

— Știi că eu nu mă împac prea bine cu somnul. Oricum eram trează și citeam.

— Ceva interesant? întrebă Caroline.

Șterse un colț de fereastră cu manșeta capotului; lumina lunii se revărsa peste grădină, trei etaje mai jos, și strălucea precum apa pe firele de iarbă.

— Publicații științifice cumplit de anoste, chiar și pentru mine. Sunt un fel de somnifer.

Caroline zâmbi. Doro avea doctoratul în fizică; preda la universitate, la secția în care tatăl ei fusese odată șef de lucrări. Leo March, genial, celebru, avea acum în jur de optzeci de ani, sănătos fizic, dar predispus la pierderi de memorie și de simțuri. În urmă cu unsprezece luni, Doro o angajase ca să aibă grijă de el.

Această slujbă fusese mană cerească și ea o știa. Ieșise din tunelul Fort Pitt pe podul ridicat peste râul Monongahela, cu dealuri de smarald care parcă răsăreau din albia râului, și în fața ei apăruse brusc orașul Pittsburgh, strălucitor, chiar în fața ochilor ei, plin de viață, atât de înspăimântător în vastitatea și frumusețea lui, încât i se tăiase răsuflarea și încetinise, temându-se să nu piardă controlul asupra mașinii.

Timp de o lună extrem de lungă locuise într-un motel ieftin de la marginea orașului, încercuind anunțurile cu oferte de slujbe și văzând cum i se duceau economiile. Atunci când venise la interviu, euforia ei se transformase deja în panică. Sunase la ușă și rămăsese pe verandă în așteptare. Narcisele de un galben strălucitor se legănav în iarba netunsă, de primăvară; în vecini, o femeie într-un capot gros mătura mizeria de pe trepte. Cei din această casă nu se obosiseră. Ea așeză scaunul pentru bebeluș adus din mașină pe zăpada veche de câteva zile, care se innegrise ca țărâna; urmele pașilor lui Caroline erau șterse în urma ei.

Când Dorothy March, înaltă și suplă, îmbrăcată într-un costum gri elegant, deschise ușa în cele din urmă, Caroline ignoră privirea precaută pe care femeia o ațintise asupra lui Phoebe, ridică scaunul și intră în casă. Se așeză pe marginea unui fotoliu cam instabil, ale cărui pernuțe de catifea de culoarea vinului își modificaseră culoarea în roz, cu excepția

câtorva locuri de lângă capsele de tapiserie. Dorothy March se așeză în fața ei, pe o canapea din piele scorjită, sprijinită la unul din capete pe o cărămidă. Își aprinse o țigară și o cercetă vreme de câteva clipe pe Caroline cu ochii ei albaștri și vioi. Nu spuse nimic imediat. Își dresese glasul, expirând fumul.

— Dacă e să fiu foarte sinceră, nu aveam în vedere și un copil mic, spusese ea.

Caroline scosese apoi un CV.

— Lucrez ca asistentă de cincisprezece ani. Am multă experiență și aș pune mult suflet în această slujbă.

Dorothy March luase hârtiile cu mâna liberă și le studiase.

— Da, se pare că aveți multă experiență. Dar de aici nu reiese unde ați lucrat. Nu sunteți deloc explicită.

Caroline ezitase. Încercase o duzină de răspunsuri diferite la această întrebare, care i se pusese la o duzină de interviuri diferite în aceste ultime săptămâni, dar nu avuseseră niciun rezultat.

— Pentru că am fugit, zise ea, aproape ameită. Am fugit de tatăl lui Phoebe, așa că nu vă pot spune de unde sunt, și nu vă pot da nici referințe. Acesta este singurul motiv pentru care încă nu am un loc de muncă. Sunt o asistentă foarte bună, și, sinceră să fiu, ați fi norocoasă să mă aveți aici, ținând cont de salariul pe care îl oferiți.

La auzul acestor spuse, Dorothy March râse ascuțit, surprinsă.

— Ce declarație curajoasă! Draga mea, ar trebui să te primim în casa noastră. De ce naiba mi-aș asuma un risc cu cineva absolut străin?

— Aș putea începe de acum, pentru locuință și masă, insistase Caroline, gândindu-se la camera de motel cu tapetul care se cojea și cu tavanul pătat, pe care nu și-o mai putea permite încă o noapte; pentru două săptămâni, după care veți lua o hotărâre.

Țigara se terminase de mult în mâna lui Dorothy March. Se uitase la ea, apoi o aruncase în scrumiera deja plină până la refuz.

— Dar cum te vei descurca – meditate – și cu un copil mic? Tatăl meu nu este un om răbdător și te asigur că nu va fi niciun pacient răbdător.

— O săptămână, replicase Caroline. Dacă nu vă place cum mă descurc într-o săptămână, plec.

De atunci se împlinise aproape un an. Doro se ridică, în baia inundată de abur. Mânele halatului de mătase neagră, imprimat cu păsări tropicale viu colorate, îi alunecară spre coate.

— Dă-mi-o mie. Arăți epuizată, Caroline.

Suietul din gâtul lui Phoebe se mai potolise și culoarea îi revenise în obraji; erau acum vag rozalii, și Caroline i-o dădu lui Dorothy, simțind răceala bruscă a absenței ei.

— Cum a fost Leo astăzi? întrebă Doro. Te-a necăjit cu ceva?

Timp de o clipă, Caroline rămase tăcută. Era atât de obosită și mersese atât de departe în acest ultim an, de la un moment la altul, iar viața ei solitară și ordonată se transformase radical. Ajunsese, cumva, să stea acum în această baie minusculă, mamă pentru Phoebe, îngrijitoare pentru un bărbat extraordinar de inteligent a cărui minte o lua razna, prietenă, neverosimilă, și totuși sigură, a acestei femei, Doro March: străine cu un an în urmă, două femei care ar fi putut trece una pe lângă alta pe stradă fără niciun fel de tresărire, fără nicio scânteie de comunicare și ale căror vieți erau acum îngemănate de îndatoririle de fiecare zi și de un respect prudent, însă neîndoielnic.

— N-a vrut să mănânce. M-a învinuit că i-am pus praf de curățat în piure. O zi destul de obișnuită.

— Nu are legătură cu tine, spuse Doro cu voce blândă. Cândva nu era așa.

Caroline închise robinetul de la duș și se așeză pe marginea căzii vișinii.

Doro dădu din cap către fereastra aburită. Măinile lui Phoebe erau palide ca niște stele pe fundalul halatului ei.

— Acolo, pe deal, ne jucam noi când eram copii. Înainte să se construiască autostrada. Știi că în copaci își făceau cuibul stârcii? Mama a plantat într-o primăvară narcise, sute de bulbi. Tata venea cu trenul de la muncă, în fiecare zi la ora șase, și se ducea direct acolo și-i culegea câte un buchet. N-aveai cum să-l cunoști pe atunci, spuse ea. N-ai cum să-l cunoști.

— Știi, spuse Caroline cu blândețe. Îmi dau seama.

O clipă, tăcură amândouă. Robinetul picura, aburul se învârtejea în încăpere.

— Cred că Phoebe a adormit, spuse Doro. O să se simtă mai bine acum?

— Da, așa cred.

— Ce e cu ea, Caroline? Doro vorbea cu o voce plină de concentrare, cuvintele îi sunau repezi și hotărâte. Draga mea, eu nu știu nimic despre copii, dar până și eu îmi dau seama că e ceva în neregulă. Phoebe e atât de frumoasă, de scumpă, dar are ceva, nu-i așa? Are aproape un an și abia acum învață să stea în funduleț.

Caroline privi la lună prin geamul brăzdat de șiroaie și închise ochii. Pe când Phoebe era foarte mică, cumițenia ei îi păruse a fi, mai mult decât orice altceva, darul unei firi liniștite, atente, și Caroline își putuse permite să creadă că totul era în regulă. Dar, după șase luni, când Phoebe continua să crească, dar rămăsese mică pentru vârsta ei, încă moale în brațele ei, când Phoebe urmărea cu ochii setul de chei și uneori flutura din mânuțe spre ele, dar niciodată nu se întindea să le apuce, când nu dăduse niciun semn că ar fi vrut să se ridice în capul oaselor, Caroline începuse să o ia cu ea la bibliotecă în ziua sa liberă. La mesele late de stejar din biblioteca Carnegie, în încăperile aerisite, spațioase, cu plafoane înalte, Caroline își aduna câte un teanc de cărți și reviste și începea să citească, inițiind călătorii lugubre în tot felul de institute rău prevestitoare,

printre vieți ciuntite, fără speranță. Era o senzație foarte ciudată, ca și cum un hău i s-ar fi deschis în stomac la fiecare cuvânt. Și totuși, lângă ea se afla Phoebe, agitându-se în scaunul ei, zâmbind, dând din mânuțe și gângurind: un copilaș în carne și oase, nu un caz medical.

— Phoebe are Sindromul Down, se sili ea să spună. Așa se numește.

— Oh, Caroline, spuse Doro. Îmi pare nespus de rău. De asta ți-ai părăsit soțul, nu? Mi-ai spus că n-o voia. O, draga mea, îmi pare atât de rău!

— Nu trebuie, spuse Caroline, întinzându-se s-o ia din nou în brațe. E un copil foarte frumos.

— O, da. E foarte frumoasă. Dar, Caroline, ce se va întâmpla cu ea?

Phoebe era caldă și grea în brațele ei, părul negru și moale îi cădea pe pielea palidă. Încrâncenată, protectoare, Caroline o atinse blând pe obraz.

— Ce se va întâmpla cu fiecare dintre noi? Vreau să spun... fii sinceră, Doro. Ți-ai imaginat vreodată că viața ta va fi astfel?

Doro își feri privirea, cu o expresie de suferință pe chip. Cu ani în urmă, logodnicul ei murise sărind de pe un pod în apele râului, în urma unui pariu. Doro îl jelise și nu se mai căsătorise niciodată, nu avusese niciodată copiii pe care și i-ar fi dorit.

— Nu, spuse ea în cele din urmă. Dar asta e o situație diferită.

— De ce? De ce e diferită?

— Caroline, spuse Doro, atingându-i brațul, hai să ne oprim aici. Ești obosită. Și eu la fel.

Caroline o puse pe Phoebe în pătuț, ascultând sunetele înăbușite ale pașilor lui Doro în jos pe scări. Adormită în lumina palidă a felinarelor de pe stradă, copila părea un prunc obișnuit, al cărui viitor era la fel de neștiut ca fundul mărilor, la fel de bogat în posibilități. Mașini treceau în goană peste câmpurile de joacă ale copilăriei lui Doro, farurile lor

dansau pe peretele camerei, și Caroline își închipui stârcii ridicându-se de pe întinderile mocirloase, întinzând aripile în lumina de un auriu palid a zorilor. „Ce se va întâmpla cu ea?” De fapt, Caroline însăși rămânea uneori trează noaptea, chinuită de aceeași întrebare.

În camera ei, perdelele, croșetate și atârinate la geamuri cu decenii în urmă de mama lui Doro, aruncau umbre delicate; lumina lunii era suficient de puternică să poți citi în ea. Pe birou se afla un plic cu trei fotografii ale lui Phoebe, alături de o foaie împăturită. Caroline o deschise și citi ceea ce scrisese:

Stimate domnule doctor Henry,

Vă scriu ca să vă spun că suntem bine, eu și Phoebe. Suntem fericite și în siguranță. Eu am o slujbă bună. Phoebe e în general un copil sănătos, în ciuda afecțiunilor respiratorii frecvente. Vă trimit câteva fotografii. Deocamdată, să batem în lemn, nu are niciun fel de probleme cu inima.

Ar fi trebuit să trimită scrisoarea – o compusese cu câteva săptămâni în urmă – dar, de fiecare dată când se dusese la poștă, se gândise la Phoebe, la atingerea moale a mâinilor ei, la gângurelile pe care le scotea când era fericită, și renunțase. Acum puse din nou scrisoarea deoparte și se culcă, și curând plutea undeva la marginea somnului. Visă tulbure sala de așteptare a spitalului, cu plantele ei atârând din ghivece, cu frunzele fluturate de curentul de aer cald, și se trezi brusc, dezorientată, neștiind bine unde se află.

„Aici, își spuse, atingând cearșafurile răcoroase. Sunt aici.”

Când se trezi dimineață, camera era plină de soare și de muzică de trompetă. În pătuțul ei, Phoebe întindea mânuțele, ca și cum notele ar fi fost mici făpturi cu aripi, fluturi sau licurici, pe care ar fi putut să-i prindă. Caroline o îmbracă, se îmbracă și ea și coborâra pe scări, oprindu-se la etajul întâi, unde Leo March era instalat în biroul său galben însoțit, cu

cărți risipite peste tot în jurul canapelei extensibile pe care stătea întins cu mâinile sub cap și ochii ațintiți în tavan. Caroline îl privi din ușă – nu avea voie să intre în această cameră decât dacă era invitată – dar el n-o băgă în seamă. Un bărbat bătrân, chel, cu abia o ramă de păr cenușiu, îmbrăcat încă în hainele din ziua anterioară, ascultând concentrat muzica ieșită din boxe, care zguduia casa.

— Vreți să luați micul dejun? strigă ea.

El dădu din mână, semn că se va servi singur. „Foarte bine.”

Caroline mai coborî un etaj până la bucătărie și puse cafeaua la fiert. Chiar și aici trompetele se auzeau nedeslușit. O puse pe Phoebe în scaunul ei înalt și-i dădu să mănânce piure de mere, gălbenuș de ou și brânză proaspătă. De trei ori îi întinse lingurița; de trei ori lingurița zdrăngăni pe tava de metal.

— Nu-i nimic, spuse tare Caroline, dar inima îi amorți, împunsă. Auzi parcă ecoul vocii lui Doro: „Ce se va întâmpla cu ea?”

Într-adevăr, ce? La unsprezece luni, Phoebe ar fi trebuit să fie în stare să apuce obiecte mici cu mâna.

Făcu puțină curățenie în bucătărie și se duse apoi în sufragerie să împăturească rufele pe care le strânsese de pe frânghie; miroseau a vânt. Phoebe zăcea întinsă pe spate în țarcul ei, gângurind, agitând jucăriile și inelele pe care Caroline le agățase deasupra ei. Din când în când, Caroline se oprea din treabă și mergea să aranjeze din nou obiectele viu colorate, sperând că Phoebe, atrasă de strălucirea lor, se va răsuci pe o parte.

După aproximativ o jumătate de oră, muzica se opri brusc, și picioarele lui Leo apărură pe scări în pantofi de piele lustruiți, cu șireturile precis înnodate. De sub pantalonii prea scurți cu câțiva centimetri îi lucea o fâșie de gleznă, palidă, fără șosetă. Încetul cu încetul, Leo ieși cu totul la iveală – un bărbat înalt, cândva solid și musculos, a cărui carne atârna astăzi flască peste oasele bătrâne.

— A, foarte bine, spuse el, făcând semn cu capul înspre rufe. Aveam nevoie de o fată în casă.

— Vreți să mâncați? întrebă ea.

— Îmi iau singur.

— Pofțiți, atunci, luați-vă.

— Până la prânz vei fi concediată, strigă el din bucătărie.

— Foarte bine, concediați-mă, spuse ea.

Urmară o cascadă de vase răsturnate și una de înjurături. Caroline și-l imaginează încovoindu-se să împingă mormanul de cratițe înapoi în dulap. Ar fi trebuit să meargă să-l ajute – „ba nu, lasă-l să se descurce singur”. În primele săptămâni se temuse să-i replice, se temuse să nu răspundă de fiecare dată când Leonard March o chema, până când Doro o chemase într-o zi deoparte.

— Uite ce este, nu ești o servitoare. Eu te-am angajat; nu e nevoie să-i stai la dispoziție fără crâcnire. Te descurci bine și locuiești aici cu noi, spusese ea, și Caroline înțelesese că perioada ei de evaluare luase sfârșit.

Leo intră în sufragerie, cu o tavă plină cu ouă și un pahar cu suc de portocale.

— Nu te teme, spuse el înainte ca ea să apuce să vorbească. Am închis porcăria aia de cuptor. Și îmi iau micul dejun sus, ca să-l mănânc liniștit.

— Aveți grijă cum vorbiți, spuse Caroline.

El mormăi ceva drept răspuns și porni cu pași apăsați pe scări. Ea se întrerupse brusc din treabă, mișcată aproape până la lacrimi de apariția unei păsări cardinal în tufa de liliac din fața ferestrei. Ce făcea ea aici? Ce fel de dorință o împinsese să ia decizia aceasta radicală, să ajungă în acest punct fără de întoarcere? Și ce se va întâmpla, până la urmă, cu ea?

După câteva minute, trompetele începură din nou deasupra, și soneria sună de două ori. Caroline o ridică pe Phoebe din țarc.

— Uite-i că au venit, spuse ea, ștergându-și ochii cu mâneca. E timpul să facem câteva exerciții.

Sandra stătea pe verandă, și, când Caroline deschise ușa, ea se năpusti înăuntru, ținându-l pe Tim de o mână și ducând în cealaltă o sacoșă mare de pânză. Era înaltă, cu oase mari, blondă și puternică; se așeză fără prea multă ceremonie în mijlocul covorului, răsturnând sacul cu jucării într-un morman.

— Scuze că am întârziat, spuse. E o circulație infernală pe străzi. Nu înnebunești să locuiești atât de aproape de intersecție? Eu aș lua-o razna. Ia uite ce am găsit. Niște jucării de asamblat – sunt din plastic, au tot felul de culori. Tim e îndrăgostit de ele.

Caroline se așeză și ea pe podea. Ca și Doro, Sandra era o prietenă improbabilă, o persoană pe care Caroline n-ar fi cunoscut-o niciodată în vechea ei viață. Se cunoscuseră în bibliotecă într-o zi aspră de ianuarie, când Caroline, copleșită de părerile experților și de statisticile descurajatoare, închisese cu furie o carte, deznădăjduită. Sandra, aflată la două mese depărtare printre propriile teancuri de cărți, ale căror cotoare și coperte îi părură dureros de familiare lui Caroline, ridicase privirea.

— Oh, știu cum te simți. Am în mine atâta furie, că aș putea să sparg toate ferestrele astea.

Apoi începuseră să discute: la început prudente, apoi tot mai năvalnic. Tim, fiul Sandrei, avea aproape patru ani. Suferea și el de Sindromul Down, dar Sandra nu știuse. Observase, într-adevăr, că se dezvoltase mai încet decât ceilalți trei copii ai ei, dar, pentru Sandra, încet era pur și simplu încet, nu o scuză. Fiind o mamă foarte ocupată, se așteptase ca Tim să facă exact ceea ce făcuseră și ceilalți copii, și, dacă asta îi lua mai mult timp, n-avea decât. Tim începuse să meargă la doi ani, să facă la oliță la trei ani. Diagnosticul șocase întreaga familie; sugestia doctorului – ca Tim să fie dat la un azil – o înfuriase pe Sandra și o făcuse să ia inițiativa.

Caroline o ascultase febrilă, simțind cum inima îi crește cu fiecare nou cuvânt al Sandrei.

Plecaseră de la bibliotecă și merseseră să bea o cafea. Caroline n-avea să uite niciodată acele ore, entuziasmul pe care îl simțise, ca și cum s-ar fi trezit dintr-un vis lung, derulat cu încetinitorul. Ce s-ar întâmpla, speculaseră ele, dacă ar continua să creadă că odraslele lor vor reuși să facă totul? Poate nu imediat. Poate nu perfect. Dar dacă ar ignora pur și simplu graficele acelea de creștere și dezvoltare, cu punctele și curbele lor precise, inhibitive? Dacă și-ar păstra așteptările, dar ar amâna termenele nedefinite? Ce rău ar fi făcut? De ce să nu încerce?

Da, de ce nu? Începuseră să se întâlnească, aici sau în casa Sandrei, cu băieții ei mai mari, năbădăioși. Aduceau cărți și jucării, cercetări și tot felul de povești și propriile experiențe – Caroline, pe cea de soră medicală, Sandra, pe cea de profesoară și mamă a patru băieți. Mare parte dintre ele erau lucruri de bun-simț. Dacă Phoebe trebuia să învețe să se rostogolească, pune o mingiuță viu colorată alături de ea; dacă Tim avea nevoie să-și coordoneze mai bine mișcările, dă-i niște foarfece tocite și hârtie colorată și lasă-l să taie. Progresul era încet, uneori insesizabil, dar, pentru Caroline, aceste ore deveniseră niște repere esențiale în viață.

— Pari obosită azi, spuse Sandra.

Caroline dădu din cap.

— Phoebe a avut un acces de crup aseară. Nu știu cât va rezista și azi, de fapt. Tu ai vreo veste despre urechiușele lui Tim?

— Mi-a plăcut noul medic, spuse Sandra, lăsându-se pe spate. Avea degetele lungi și boante; îi zâmbi lui Tim și-i dădu o cană galbenă. Mi s-a părut plin de înțelegere. Nu ne-a expediat pur și simplu. Dar veștile nu sunt grozave. Tim are auzul mai slab, așa că probabil din cauza asta nici nu vorbește. Hai, puișor, adăugă ea, bătând darabana în cana pe care el o lăsase din mână. Arată-le lui Caroline și lui Phoebe ce știi ce faci.

Tim nu era interesat; îi atrăsese atenția suprafața pufoasă a covorului, și își vâră mânuțele în el la nesfârșit, fascinat și

copleșit de plăcere. Dar Sandra era fermă, calmă și hotărâtă. În cele din urmă, Tim luă cana galbenă, îi apăsă marginea pe obraz pentru o clipă, apoi o puse pe podea și începu să le pună și pe celelalte deasupra, într-un turnuleț.

Timp de două ore, cele două femei se jucară cu copiii și discutară. Sandra avea păreri ferme despre orice subiect și nu-i era teamă să le exprime. Lui Caroline îi plăcea mult să stea pe jos în sufragerie și să discute cu femeia aceasta inteligentă și curajoasă, ca de la mamă la mamă. În ultima vreme, Caroline simțise adesea lipsa propriei mame, moartă de aproape zece ani, dorindu-și să poată s-o mai sune și să-i ceară un sfat sau pur și simplu să-i facă o vizită ca să i-o arate pe Phoebe. Oare mama ei simțise toate astea – dragostea și frustrarea – când Caroline era copil? Trebuie să le fi simțit – și, brusc, Caroline își percepu altfel copilăria. Teama constantă a mamei ei să nu se îmbolnăvească de poliomielită era, în felul ei ciudat, o dovadă de dragoste. Și munca încordată a tatălui, socotelile financiare pe care le făcea cu atenție noaptea – și acestea erau dovezi de dragoste.

N-o mai avea pe mama ei, dar o avea pe Sandra, și diminețile lor împreună erau cele mai bune ore ale săptămânii. Își relatară una alteia întâmplări din viața lor, împărțiră idei și sugestii despre creșterea copiilor, râseră împreună când Tim încercă să le pună cănițele pe cap, când Phoebe încercă în mod repetat să ajungă la o minge sclipicioasă și când, în fine, în ciuda voinței ei, se rostogoli pe o parte. De câteva ori în dimineața aceea, Caroline, încă îngrijorată, își zdrăngăni cheile în fața lui Phoebe. Acestea scânteiară în lumina dimineții, și mâinile micuțe ale lui Phoebe se desfăcură, agitând din degețelele răsfirate ca o stea de mare. Muzică și firicele de lumină: Phoebe se întindea la fel și după chei. Dar, oricât încercă, nu reuși să le apuce.

— Data viitoare, spuse Sandra. Ai să vezi. O să reușească.

La prânz, Caroline o ajută să ducă toate lucrurile la mașină, apoi rămase pe verandă cu Phoebe în brațe, deja obosită, dar fericită în același timp, făcând cu mâna în timp

ce Sandra își scotea mașina lungă pe stradă. Când intră din nou în casă, acul sărea pe discul lui Leo, reproducând aceleași trei sunete la nesfârșit.

„Bătrân nesuferit, gândi ea, începând să urce scările. Moșneag arțăgos.”

— Vreți să închideți muzica aia? începu ea, exasperată, împingând ușa.

Dar camera era goală. Leo plecase.

Phoebe se porni să plângă, ca și cum ar fi avut un barometru interior al tensiunii și iritării. Probabil Leo ieșise pe ușa din dos când Caroline o ajutase pe Sandra cu lucrurile. O, era șiret, chiar dacă uneori, în ultimele zile, își lăsa pantofii în frigider. Îi făcea mare plăcere să-i joace feste din astea. De trei ori până acum Leo îi scăpase de sub supraveghere, o dată gol pușcă.

Caroline se repezi în jos pe scări și-și vâri picioarele într-o pereche de papuci ai lui Doro, cu un număr mai mici și reci. O pătură pentru Phoebe, înghesuită în căruț – iar ea... ei nu-i trebuie.

Ziua se schimbase, cerul se umpluse de nori joși, cenușii. Phoebe scânci, dând din mânuțe, în timp ce trecură pe lângă garaj spre alee.

— Știu, murmură Caroline, mângâind-o pe cap. Știu, drăguța mea, știu. Observă o urmă de pas de-a lui Leo într-o pojghiță de zăpadă aproape topită – talpa lată, crestată a ghetelor lui – și se simți brusc ușurată. Venise pe aici, înseamnă, și era îmbrăcat.

Sau, cel puțin, încălțat.

La următoarea intersecție ajunsese la cele 105 trepte care duceau în jos spre Koenig Field. Leo îi spusese câte trepte erau, într-o seară, la cină, când fusese într-o dispoziție decentă. Acum se afla la poalele acestei cascade de ciment, cu mâinile atârându-i pe lângă corp, cu părul alb zbârlit și o expresie atât de nedumerită, de pierdută și de suferindă pe chip, încât toată furia ei dispăru. Lui Caroline nu-i plăcea de

Leo March – nu era un om plăcut – dar ostilitatea față de el era completată de un sentiment de compasiune.

În astfel de momente, observa cum se uita lumea la el și vedea un bătrân senil și uituc, și nu universul pe care îl reprezentase, pe care încă îl reprezenta Leo March.

Bărbatul se întoarse și o văzu, și, după o clipă, confuzia întipărită pe față i se risipi.

— Fii atentă! strigă. Fii atentă, femeie, și plângi!

Uitând de gheață, de fâșia întărită de pe mijlocul treptelor, Leo se repezi către ea, împins de picioarele alimentate de vreo rămășiță de adrenalină și de vreo nevoie din trecut.

— Pun pariu că nu ai mai văzut vreodată ceva asemănător, spuse el, răsucindu-se și atingând vârful.

— Ai dreptate, zise Caroline, nu am mai văzut niciodată așa ceva și sper să nici nu mai văd vreodată.

Leo râse, și buzele lui erau de un roz intens pe pielea albă și palidă.

— Am evadat de lângă tine, zise el.

— Nu ai ajuns departe.

— Dar aș fi putut, dacă mi-aș fi propus. Data viitoare.

— Data viitoare să-ți iei haina, îl sfătui Caroline.

— Data viitoare, spuse el pe când începură să meargă, voi dispărea cu destinația Timbuktu.

— N-ai decât, spuse Caroline, copleșită de un val de oboseală.

Brândușele răsăreau violete și albe din iarba care sclipea; Phoebe plângea de-a binelea acum. Era ușurată că îl găsisse pe Leo, că se afla în siguranță, se simțea recunoscătoare că fusese evitat un dezastru. Ar fi fost vina ei dacă el se rătăcea sau pățea ceva, pentru că se concentrase atât de mult asupra lui Phoebe, care de săptămâni întregi se întindea către obiecte, dar încă nu învățase cum să le prindă.

Mai merseră câțiva metri în liniște.

— Ești o femeie deșteaptă, rosti Leo.

Ea se opri uimită pe dalele aleii.

— Poftim? Ce-ai zis?

El o privi lucid, cu ochii la fel de strălucitor de albaștri ca ai lui Doro.

— Am zis că ești deșteaptă. Fiica mea a angajat opt asistente înaintea ta și niciuna nu a rezistat mai mult de o săptămână. Pariez că nu ai știut asta.

— Nu, spuse Caroline, nu am știut.

Mai târziu, când Caroline făcea curățenie în bucătărie și ducea gunoiul, se gândi la cuvintele lui Leo. „Sunt deșteaptă”, își spuse, stând pe alee, lângă coșul de gunoi. Aerul era umed și rece. Răsuflarea ei forma mici norișori. „Nu inteligența o să-ți aducă un soț” îi replica sec mama ei, dar nici măcar asta nu îi diminuea lui Caroline plăcerea, la auzul primelor cuvinte amabile pe care i le adresase Leo.

Caroline mai zăbovi un moment în aerul rece, recunoscătoare pentru liniște. Garajele se înșirau, unul după altul, de-a lungul dealului. Încet-încet, deveni conștientă de prezența cuiva care zăbovea la capătul aleii. Un bărbat înalt, în blugi de culoare închisă și o haină maro, culori neutre, astfel că aproape se confunda cu peisajul de iarnă târzie. Era ceva la el, în felul în care stătea și se uita cu atâta interes în direcția ei, care o făcea pe Caroline să nu se simtă în largul ei. Așeză capacul metalic înapoi pe tomberon și își încrucișă brațele pe piept. El pornise deja spre ea, un bărbat robust, cu umeri largi și mersul iute. Haina lui nu era deloc maro, ci era din stofă ecosez cu carouri roșii. Scoase din buzunar o șapcă de un roșu aprins și o puse pe cap. Gestul lui o liniști în mod ciudat pe Caroline, deși nici ea nu știa de ce.

— Ei, tu, strigă el, Fordul tău Fairlane merge bine acum?

Teama i se adânci, și se întoarse să se uite spre casa întunecată din cărămidă, care se înălța către cerul alb. Da, iată baia ei, de unde noaptea trecută privise lumina lunii ce scâldea gazonul, iată-i fereastra, lăsată întredeschisă ca să intre aerul rece de primăvară, cu vântul care unduia perdelele din dantelă. Când se întoarse cu fața, bărbatul se oprise la câțiva metri distanță. Îl cunoștea, și asta o simțiră

corpul ei, ușurarea ei, înainte ca ea să formuleze un gând. Era ceva atât de improbabil, încât nu își putu crede ochilor.

— Cum Dumnezeu... începu ea.

— Nu a fost ușor! zise Al, râzând. Chipul îi era acoperit de o barbă moale, iar dinții albi îi sclipeau. Ochii lui negri erau calzi, plini de mulțumire și veselie. Și-l aminti punându-i șuncă în farfurie, făcându-i cu mâna din cabina argintie a camionului, când plecase. Ești o doamnă tare greu de găsit, dar ziseseși ceva de Pittsburgh; s-a întâmplat să fac aici o oprire scurtă, o dată la câteva săptămâni. Am ajuns să fac aproape un hobby din a te căuta. Zâmbi. Nu știu ce-o să mai am de făcut de-acum încolo.

Caroline nu se simți în stare să răspundă. Îi făcea plăcere că îl vedea, dar era și confuză. Aproape un an de zile nu se gândise prea mult sau prea profund la viața pe care o lăsase în urmă, însă acum îi revenea în minte cu mare intensitate: mirosul de dezinfectant și soarele din sala de așteptare, și cum era să se întoarcă în apartamentul ei liniștit și ordonat după o zi lungă, să își pregătească ceva frugal de mâncare și să-și petreacă seara citind o carte. Renunțase de bunăvoie la acele plăceri; adoptase această schimbare dintr-o dorință puternică și inconștientă. Acum, simțea cum i se zbate inima în piept, în timp ce se uita fix în josul aleii, de parcă David Henry ar fi putut apărea brusc, înțelese fulgerător că acesta era motivul pentru care nu trimisese niciodată acea scrisoare. Dacă ar fi vrut-o înapoi pe Phoebe – el sau Norah? Această posibilitate o copleșea ca un val de teamă chinuitoare.

— Cum ai reușit? întrebă Caroline. Cum m-ai găsit? De ce?

Al, luat prin surprindere, ridică din umeri.

— Am oprit în Lexington ca să te salut și apartamentul tău era gol. Se zugrăvea. Vecina ta mi-a spus că plecaseși de trei săptămâni. Cred că nu îmi plac misterele, pentru că m-am tot gândit la tine. Se opri, ca și cum s-ar fi întrebat dacă să continue sau nu. Plus că, fir-ar să fie, mi-ai plăcut, Caroline,

și mi-am închipuit că dăduseși de vreo belea, dacă dispăruseși așa de brusc. Scria pe tine cu litere mari PROBLEMĂ, în ziua aia, în parcare, așa că m-am gândit să-ți dau o mână de ajutor, că poate ți-ar prinde bine.

— Nu am nicio problemă, zise ea. Deci, acum la ce te mai gândești?

Nu vrusese ca vorbele ei să sune așa, dur și aspru. Urmă o tăcere lungă înainte ca Al să spună din nou ceva.

— Cred că mă gândesc că m-am înșelat în anumite privințe, zise Al. Dădu din cap. Credeam că noi doi ne înțelegem bine.

— Așa este, doar că sunt șocată, atâta tot. Voiam să tai legăturile cu trecutul.

Atunci el o privi; ochii lui căprui îi întâlneau pe ai ei.

— Mi-a luat un an încheiat. Ține minte asta, dacă te îngrijorezi că te-ar putea găsi și altcineva. Plus că am știut și de unde să încep, și am avut și noroc. Am început verificând la motelurile pe care le cunoșteam, întrebând despre o femeie cu un copil mic. De fiecare dată mergeam în alt loc, dar săptămâna trecută am descoperit ceva important. Recepționera de la motelul unde ai stat și-a adus aminte de tine. Apropo, săptămâna viitoare iese la pensie. Își ridică degetul mare și arătătorul la foarte mică distanță. Atât a lipsit să nu te mai găsesc niciodată.

Caroline dădu din cap, amintindu-și de femeia de la recepție, cu părul alb aranjat cu grijă, căreia îi sclipeau la urechi cercei cu perle. Motelul aparținea familiei ei de cincizeci de ani. Instalația de încălzire scotea zgomote toată noaptea, iar pereții erau veșnic umezi și tapetul se cojea. Nu puteai să știi niciodată – zicea femeia, împingând cheia pe biroul de la recepție – cine urma să apară pe ușă.

Al făcu un semn spre capota bleu a Fordului Fairlane.

— Am știut că o să te găsesc în clipa când l-am văzut. Ce face fetița ta?

Ei îi reveni în minte parcarea goală, toată lumina care mângâiasse zăpada și apoi dispăruse, felul cum el își plimbase mâna, atât de blând, peste fruntea micuță a lui Phoebe.

— Nu vrei să intri? se pomeni întrebând. Acum mă duceam să o trezesc. Îți fac un ceai.

Caroline îl conduse pe trotuarul îngust și pe treptele de pe veranda din spate. Îl lăsă în camera de zi și urcă pe scări, simțindu-se puțin amețită, dezechilibrată, ca și cum și-ar fi dat brusc seama că planeta pe care se afla se mișcase în spațiu, mutându-i lumea din loc, indiferent cât încercase să o țină pe loc. O schimbă pe Phoebe și își stropi fața cu apă, încercând să se calmeze.

Al stătea la masa din sufragerie, uitându-se pe fereastră. Când ea coborî pe scări, se întoarse cu un zâmbet larg înflorit pe față. Se întinse imediat după Phoebe, mirându-se cât de mult a crescut, cât era de frumoasă. Caroline simți un val de plăcere, iar Phoebe râse încântată, cu bucelele-i negre încadrându-i obraji. Al scoase de sub cămașă un medalion dintr-un plastic transparent care acoperea niște litere turcoaz, aurite: GRAND ALE OPRY. Îl cumpărase din Nashville. „Vino cu mine”, îi zisese el cu atâtea luni în urmă, în glumă și totuși serios.

După ce bătuse atâtea drum ca s-o găsească, iată-l aici.

Phoebe gângurea încet, întinzându-se către diverse lucruri. Mănuțele îi umblau pe gâtul lui Al, pe claviculă, pe cămașa din stofă ecosez. La început, Caroline nu își dădu seama ce se întâmplă, după care, dintr-odată pricepu. Spusele lui Al se estompau, contopindu-se cu răsunetul pașilor lui Leo de la etaj și cu traficul zgomotos de afară, sunete pe care Caroline urma să și le amintească totdeauna după aceea ca fiind de bun augur.

Phoebe căuta medalionul. Dar fără să dea din mănuțe prin aer, cum făcuse de dimineață, ci folosind pieptul lui Al ca punct de sprijin, degețelele traseră de medalion, până când fetița reuși să închidă pumnul în jurul lui. Fascinată de

succes, smuci medalionul de fir, făcându-l pe Al să își ridice mâna spre gât.

Caroline își duse și ea mâna la gât, cuprinsă brusc de o bucurie arzătoare.

„Bravo, se gândi. Apucă-l, draga mea. Apucă tot ce poți.”

Mai 1965

Norah era în fața lui, iute ca lumina, ca niște sclipiri de alb și denim printre copaci, un fel de „uite-o, nu e”. David o urma, aplecându-se din când în când să culeagă pietre. Geode cu învelișul dur, fosile tăiate în straturi. Cândva fuseseră vârfuri de săgeată. Pe toate acestea le cântărea în palmă, încântat de greutatea și forma lor, de răceala pietrelor în mână înainte să le strecoare în buzunar. În copilărie, rafturile din camera lui erau întotdeauna ticsite de pietre, și nu reușise să uite nici astăzi de ele, sau de misterele și posibilitățile pe care le ascundeau, chiar dacă îi fusese greu să se aplece, cu Paul la pieptul lui, într-un portbebe, și cu aparatul foto săltându-i pe șold.

La mare distanță, Norah se opri să îi facă semn cu mâna, apoi păru să dispară într-un zid de piatră cenușie netedă. Alți câțiva oameni, care purtau șepci albastre de baseball, se răspândiră brusc, unul câte unul, de lângă același zid cenușiu. Apropiindu-se, David își dădu seama că scara care ducea către podul natural din piatră era chiar acolo, vizibilă doar de aproape.

— Ai face bine să fii atent, îl avertiză o doamnă în timp ce cobora. Este atât de abrupt și alunecos, să nu-ți vină să crezi.

Respirând greu, femeia se opri și-și duse mâna la inimă.

David, observându-i paloarea și dificultatea de a respira, se opri.

— Doamnă? Sunt medic. Vă simțiți bine?

— Am palpitații, îi zise ea, agitându-și mâna liberă. Le-am avut dintotdeauna.

Îi prinse încheietura durdulie și îi luă pulsul, care era rapid, dar stabil, devenind mai slab pe măsură ce număra. Palpitații; oamenii erau obișnuiți să folosească liber termenul pentru orice accelerare a inimii, dar își dădu seama imediat că femeia nu avea o suferință reală, nu ca sora lui, căreia i se tăia răsuflarea și amețea, fiind obligată să se așeze de fiecare

dată când nu făcea altceva decât să alerge de la un capăt la celălalt al camerei. „Deficiență cardiacă”, pusese diagnosticul doctorul din Morgantown, dând din cap. Nu fusese mai precis și, oricum, asta nu conta; el nu putea face nimic ca să o ajute. În anii care urmaseră, la Facultatea de Medicină, David își amintea de simptomele ei și citea până noaptea târziu ca să îi pună propriul diagnostic: o îngustare a aortei sau probabil o anomalie a valvei inimii. Oricum, June se mișca încet și lupta să respire, starea înrăutățindu-i-se odată cu trecerea anilor. Pielea îi devenise palidă, cu tente albastrui în lunile dinaintea morții. Iubise fluturii, îi plăcea să stea cu fața în lumina soarelui și cu ochii închiși, să mănânce gem de casă întins pe biscuiții subțiri pe care mama lui îi cumpăra din oraș. Tot timpul cânta, melodii inventate pe care și le mormăia încet sieși, și avea părul deschis la culoare, aproape alb, de culoarea untului. Luni întregi după moartea ei, se trezea în toiul nopții părăndu-i-se că aude vocea ei gingașă cântând ca vântul printre pini.

— Și spuneți că ați avut această problemă toată viața? o întrebă cu gravitate pe femeie, dându-i drumul la mână.

— Da, dintotdeauna, zise ea. Medicii mi-au spus că nu e ceva grav, doar sâcâitor.

— Mda, cred că e în regulă, numai să nu faceți mult efort.

Ea îi mulțumi, atingând cu mâna creștetul lui Paul și spuse: „Să aveți grijă de micuț”. David încuviință din cap și se depărta, protejând capul lui Paul cu mâna liberă în timp ce urca printre pereții de piatră umedă. Se simțea mulțumit – era bine să poți ajuta oamenii care aveau nevoie, să oferi alinare. Ceva ce se părea că nu putea face pentru cei pe care îi iubea cel mai mult. Paul îl bătea ușor cu mânuțele pe piept, încercând să înhațe plicul pe care el îl îndesase mai devreme în buzunar: o scrisoare de la Caroline Gill, primită în acea dimineață la cabinet. O citise o singură dată, rapid, după care o dăduse deoparte și încercase să își ascundă agitația, fiindcă intrase Norah. „Suntem bine, eu și Phoebe, scria. Până acum nu are probleme cu inima.”

Acum prinsese ușurel degetele lui Paul într-ale lui. Fiul lui se uită la el cu ochii mari, curios, și el simți deodată o iubire profundă.

— Hei, spuse David zâmbind, te iubesc, micuțule, dar asta nu e de mâncare, da?

Paul îl studie cu ochi mari și întunecați, apoi întoarse capul și își odihni obrazul pe pieptul lui David, radiind căldură. Purta o pălăriuță albă cu rățuște galbene, brodate de Norah în zilele pline de tăcere și prudență care urmaseră accidentului ei. Cu fiecare rață care apăruse, David se simțise tot mai ușurat. Îi văzuse suferința, golul pe care i-l lăsase în suflet atunci când dezvoltase filmul făcut cu noul lui aparat foto: camerele goale care se înșirau una după alta în vechea lor casă, cu detalii ale tocurilor de la ferestre, umbrele rigide ale scărilor, dalele asimetrice de gresie de pe podea. Mai erau și urmele pașilor lui Norah, rătăcitoare și însângerate. Aruncase fotografiile cu tot cu negative, dar încă îl mai bântuiau. Și îi era teamă că îl vor bântui toată viața. Pentru că mințise; renunțase la fiica lor. Faptul că aveau să fie și consecințe părea inevitabil și corect. Dar zilele trecuseră, se împlineau aproape trei luni, și Norah părea să redevină ea însăși. Lucra în grădină, râdea la telefon cu prietenele sau îl ridica pe Paul din locul lui de joacă cu brațele ei subțiri, grațioase.

David observa și își spunea că este fericită.

Acum, rățuștele săltau vesele la fiecare pas al lui, reflectând tot mai multă lumină pe măsură ce David urca pe scările înguste către podul natural de piatră care se arcuia peste chei. Norah, îmbrăcată în pantaloni scurți de blugi și o bluziță albă fără mâneci, se oprise în picioare în mijlocul podului, punându-și vârfurile adidașilor albi exact pe marginea de piatră. Încet, cu grația unei balerine, își desfăcu brațele și-și arcui spatele, cu ochii închiși, ca și cum s-ar fi oferit cerului.

— Norah! strigă David, temător. E periculos!

Paul își împinse mâinile micuțe în pieptul lui.

— Poo, repetă el, când îl auzi pe David spunând „periculos” – un cuvânt din limba lui aplicat prizelor, scărilor, căminului, scaunelor și acum adâncimii acesteia vertiginoase de sub picioarele mamei sale.

— E extraordinar! strigă Norah, lăsându-și mâinile să cadă. Se răsuci, risipind pietricele de sub tălpi peste bordura podului. Vino să vezi!

Prudent, David păși pe pod și i se alătură pe margine. Siluete minuscule se mișcau încet pe poteca aflată mult dedesubtul lor, o fostă albie de râu. Dealurile se rostogoleau în depărtare, îmbătate de primăvară, îmbiindu-i cu sute de nuanțe de verde pe fundalul cerului albastru. David răsuflă adânc, luptându-se cu o senzație de amețeală, temător s-o privească pe Norah. Încercase s-o menajeze, s-o protejeze de suferința pierderii unei ființe dragi; nu-și dăduse seama că suferința avea s-o urmeze peste tot, insistentă și insinuantă ca un fir de apă. Și nu-și anticipase nici propria durere, amestecată cu momentele întunecate ale trecutului său. Când și-o imagina pe fiica de care se descotorosise, vedea chipul surorii sale, părul ei albicios, zâmbetul ei grav.

— Hai să-ți fac o fotografie, spuse el, dându-se ușor înapoi, câte un pas. Vino în mijlocul podului. E lumina mai bună.

— Imediat, spuse ea, cu mâinile pe coapse. E o priveliște atât de frumoasă!

— Norah, spuse el. Mă faci să-mi sară inima din piept.

— Oh, David, spuse ea, dându-și capul pe spate fără să-l privească. De ce te sperii atâta tot timpul? N-am nimic.

El nu răspunse, conștient de oscilația plămânilor săi, de cât îi era de sacadată răsuflarea. Avusese același sentiment când deschisese scrisoarea lui Caroline, cu adresa biroului lui scrisă asimetric, pe jumătate acoperită de un timbru poștal. Purta ștampila poștei din Toledo, Ohio. Ea îi adăugase trei fotografii cu Phoebe într-o rochiță roz. Adresa expeditorului era o cutie poștală, nu în Toledo, ci în Cleveland. Cleveland, un loc în care David nu fusese

niciodată, un loc în care Caroline Gill trăia, se pare, împreună cu fiica lui.

— Hai să plecăm de aici, spuse el din nou, în cele din urmă. Hai să-ți fac o fotografie.

Ea dădu din cap, dar, când el ajunsese în mijlocul podului și se răsuci, Norah era încă pe margine, cu fața spre el, cu brațele încrucișate la piept, zâmbind.

— Fă-mi-o aici, spuse ea. Fă-o să arate ca și cum aș merge prin aer.

David se lăsă în jos, răsucind obiectivul aparatului, simțind căldura care radia în sus din piatra goală, aurie. Paul se zvârcoli la pieptul lui și începu să scâncească. David avea să-și amintească toate acestea – rămase nevăzute și neînregistrate – când imaginea avea să se ivească mai târziu din lichidul revelator, luând încet formă. O prinse pe Norah în vizor, cu părul răvășit de vânt, cu pielea bronzată, sănătoasă, și se întrebă ce ascundea de el.

Aerul de primăvară era cald și ușor înmiresmat. Coborâră înapoi, trecând pe lângă guri de grote, pe lângă petice de rododendron roz-violet și dafin de munte. Norah se abătu de la poteca principală, printre copaci, urmând albia unui pârâu, până când ajunseră la o poieniță plină de soare, în care ea își amintea că se găseau fragi sălbatici. Vântul unduia ușor iarba înaltă, iar frunzele verzi și întunecate ale fragilor scânteiau jos, pe pământ. Aerul era plin de dulceață, de bâzâitul insectelor și de căldură.

Se opriră pentru picnic: brânză cu biscuiți sărați și ciorchini de struguri. David se așeză pe pătură, susținând capul lui Paul la piept în timp ce desfăcea marsupiul, amintindu-și în treacăt de propriul tată, îndesat și puternic, cu degetele lui boante și îndemânatică care acopereau mâinile lui David în timp ce îl învăța să ridice toporul, sau să mulgă vaca, sau să bată un cui în scândurile de cedru. Tatăl lui, care mirosea a sudoare și a rășină și a pământul întunecat și ascuns din minele în care lucra toată iarna. Chiar și în adolescență, pe când locuia toată săptămâna în

oraș ca să poată merge la liceu, lui David îi plăcea foarte mult să meargă pe jos acasă la sfârșitul săptămânii și să-și găsească tatăl acolo, fumându-și pipa pe verandă.

— Poo, zise Paul.

Eliberat, își scoase imediat un pantofior. Îl studie concentrat, apoi îl lăsă din mână aproape imediat și se târi către lumea plină de iarbă de dincolo de pătură. David îl privi cum smulge o mână de iarbă și o vâri în gură și cum o expresie bruscă de surpriză i se întipărește pe față simțindu-i gustul. Își dori deodată, intens, ca părinții lui să fi fost în viață să-i vadă fiul.

— E groaznică la gust, nu? spuse el cu blândețe, ștergându-l pe Paul de saliva amestecată cu firișoare de iarbă care-i curgea pe bărbie.

Norah se mișca pe lângă el, tăcută și eficientă, scoțând din rucsac tacâmurile și șervețelele. David își feri fața; nu voia ca ea să-l vadă atât de emoționat. Scoase o geodă din buzunar, iar Paul o înhăță cu amândouă mâinile și o întoarse pe toate fețele.

— Crezi că ar trebui să bage chestia aia în gură? întrebă Norah așezându-se lângă el, atât de aproape încât el îi simți căldura, mirosul vag de sudoare și de săpun împrăștiindu-se în aer.

— Probabil că nu, spuse el, recuperând piatra și dându-i lui Paul un biscuit în schimb. Geoda era caldă și umedă. El o lovi cu putere de o piatră, desplicând-o și scoțându-i la iveală miezul purpuriu de cristale.

— Ce frumoasă e! murmură Norah, răsucind-o în mână.

— Mări străvechi, zise David. Apa a pătruns înăuntru și s-a cristalizat în decursul a mii de ani.

Mâncară alene, apoi culeseră fragi, gingași și încălziți de soare. Paul îi mănă din pumni, cu încheieturile pline de zeamă sângerie. Doi ulii se roteau agale pe cerul albastru.

— Didi, zise Paul, ridicând mâna grăsuță către ei.

Mai târziu, când adormi, Norah îl așeză pe o pătură în iarbă, la umbră.

— E plăcut așa, remarcă Norah, așezându-se cu spatele rezemat de o stâncă. Numai noi trei, întinși la soare.

Avea tălpile desculțe, și el le luă în mâini, masându-le, simțindu-i oasele delicate ascunse sub carne.

— Oh, spuse ea, închizând ochii, asta e *chiar* plăcut. Mă adoarme.

— Nu adormi, zise el. Spune-mi la ce te gândești.

— Nu știu. Îmi aminteam doar de pajiștea aceea de lângă ferma de oi. Când eram mici, eu și Bree îl așteptam pe tata acolo. Culegeam buchete uriașe de ruji-galbene și flori de morcov sălbatic. Soarele era exact ca aici – ca o îmbrățișare. Mama punea florile în vase prin toată casa.

— Frumos, zise David, dând drumul unui picior și luându-l pe celălalt. Atinse cu degetul mare cicatricea albă pe care o lăsase becul strivit al aparatului foto. Îmi place să mi te închipui acolo.

Pielea lui Norah era moale. Își aminti de zilele însorite din propria copilărie, dinainte ca June să se îmbolnăvească, când familia lui mergea să caute ginseng, o plantă fragilă, ascunsă în lumina crepusculară dintre copaci. Părinții lui se întâlniseră în cursul unei astfel de excursii. El avea fotografia lor de nuntă, pe care Norah i-o adusese în ziua nunții lor încadrată într-o ramă frumoasă din lemn de stejar. Mama lui, cu pielea curată și părul ondulat, cu talia subțire și un surâs abia schițat, înțelept. Tatăl lui, bărbos, în spatele ei, cu pălăria în mână. Plecaseră de la oficiul stării civile după căsătorie și se mutaseră în cabana pe care tatăl lui o construise pe panta dealului, deasupra lotului lor de pământ.

— Părinților mei le plăcea foarte mult să stea afară, adăugă el. Mama planta flori peste tot. Lângă pârau, mai sus de casa noastră, pusese un pâlc de crini sălbatici.

— Îmi pare rău că nu i-am cunoscut. Trebuie să fi fost foarte mândri de tine.

— Nu știu. Poate. Erau fericiți că duc o viață mai ușoară.

— Fericiți, consimți ea încet, deschizând ochii și privind către Paul, care dormea liniștit, cu fața învelită în pete de lumină. Dar poate și puțin triști, nu? Eu aș fi tristă dacă Paul ar crește și ar pleca de lângă noi.

— Da, spuse el și dădu din cap. E adevărat. Erau și mândri, și triști. Nu le plăcea orașul. M-au vizitat numai o singură dată, în Pittsburgh. David și-i aminti cum ședeau stingheriți în camera lui de cămin, cum mama lui tresărea de fiecare dată când auzea sirena unui tren. June era deja moartă pe atunci, și, în timp ce sorbeau din cafeaua slabă la biroul lui șubred, își amintea cum se gândise, enervat, că nu mai știa ce să facă acum, când nu mai aveau de cine să se îngrijească. Ea fusese atâta vreme centrul vieții lor, a tuturor. Au stat doar o noapte. După ce tata a murit, mama s-a dus să locuiască la sora ei, în Michigan. Nu voia să zboare, și n-a învățat niciodată să conducă. Am mai văzut-o doar o dată de atunci.

— Păcat, spuse Norah, râcâindu-și o pată uscată de pământ de pe coapsă.

— Da, spuse David. Păcat, într-adevăr.

Se gândi la June, la cât de blond se făcea părul ei în fiecare vară, la mirosul pielii ei – de săpun, de căldură și încă de ceva metalic, ca de monedă – care umplea aerul când se așezau pe vine unul lângă altul, scobind pământul cu bețe. O iubise foarte mult, îi iubise râsul. Și ura să se întorcă acasă și s-o găsească întinsă pe o saltea de paie pe verandă, în zilele însorite, să vadă chipul mamei lui tras de îngrijorare în timp ce ședea alături de silueta vlăguită a fiicei sale, fredonând ceva, depănușând porumbul sau curățând mazărea.

David îl privi pe Paul, care dormea adânc pe pătură, cu capul întors pe o parte, cu părul lung și cârlionțat atârnându-i pe ceafa umedă. Cel puțin pe fiul său îl protejase de suferință. Paul n-avea să crească, precum David, cu conștiința pierderii surorii sale. N-avea să fie silit să se descurce singur pentru că sora sa nu putea să-l ajute.

Acest gând și intensitatea amărăciunii lui îl uimiră pe David. Voia să creadă că făcuse ceea ce trebuia atunci când își dăduse fiica lui Caroline Gill. Sau măcar că avusese motivele corecte. Dar poate că nu fusese așa. Poate că nu pe Paul încercase de fapt să-l protejeze în acea noapte plină de zăpadă, ci o versiune pierdută a propriei ființe.

— Pari atât de departe, remarcă Norah.

El se mișcă, mutându-se mai aproape de ea, sprijinindu-se și el de stâncă.

— Părinții mei aveau visuri mari pentru mine, zise el. Dar nu se potriveau cu ale mele.

— Parcă-ai vorbi despre mine și mama mea, spuse Norah, îmbrățișându-și genunchii. M-a anunțat că ar vrea să vină în vizită la noi luna viitoare. Ți-am spus? Are un zbor gratis.

— Foarte bine, nu? Paul îi va da de lucru.

Norah râse.

— O, da, cu siguranță. Doar de aceea vine.

— Norah, tu ce îți dorești? Ce ți-ai dori pentru Paul?

Norah nu răspunse imediat.

— Cred că vreau să fie fericit, spuse ea în cele din urmă. Mi-aș dori să aibă orice îl va face fericit. Nu-mi pasă ce va fi, atâta timp cât va fi un om bun și onest cu sine însuși. Și generos și puternic, precum tatăl său.

— Nu, spuse David, stânjenit. N-aș vrea să fie ca mine.

Ea îi aruncă o privire pătrunzătoare, uimită.

— De ce?

El nu răspunse. După o clipă lungă, ezitantă, Norah vorbi din nou.

— Ce se întâmplă, David? întrebă ea, nu enervată, ci gânditoare, ca și cum ar fi încercat să ghicească răspunsul în timp ce vorbea. Între noi doi, vreau să spun.

El nu răspunse, luptându-se cu un val brusc de mânie. De ce trebuia ca ea să stârnească iar lucrurile? De ce nu putea să lase trecutul în pace și să meargă mai departe? Dar ea vorbi din nou:

— Lucrurile s-au schimbat de la nașterea lui Paul și moartea lui Phoebe. Și totuși, tu încă nu vrei să vorbești despre ea. E ca și cum ai vrea să ștergi faptul că a existat.

— Norah, ce-ai vrea să spun? Bineînțeles că viața noastră n-a mai fost aceeași de atunci.

— Nu te supăra, David. Asta e numai o strategie, nu? Ca să mă faci să nu mai vorbesc despre ea. Dar n-am să renunț. Ceea ce spun eu e adevărat.

El oftă.

— Nu strica ziua asta frumoasă, Norah, zise el în cele din urmă.

— Nu o stric, spuse ea, depărtându-se. Se întinse pe pătură și închise ochii. Mi se pare o zi perfectă.

El o privi o clipă, privi lumina soarelui reflectându-se în părul ei blond, pieptul care i se ridica și se lăsa ușor la fiecare răsufare. Ar fi vrut să se aplece și să atingă cu degetul curba delicată a coastelor ei, ar fi vrut să-i sărute locul unde i se întâlneau, desfăcându-se apoi ca niște aripi.

— Norah, spuse el. Nu știu ce să fac. Nu știu ce vrei.

— Nu, spuse ea. Nu știi.

— Ai putea să-mi spui.

— Probabil că aș putea. Poate că am să-ți spun. Erau îndrăgostiți unul de celălalt? întrebă ea deodată, fără să deschidă ochii.

Vocea ei era încă blândă și calmă, dar el percepu un soi de încordare în aer.

— Nu știu, spuse el, încet, atent, încercând să-și dea seama de ce îi pusese ea această întrebare. Se iubeau. Dar tata era plecat multă vreme. Ți-am spus, au avut o viață grea.

— Tata o iubea pe mama mai mult decât îl iubea ea pe el, spuse Norah, și David simți cum i se tulbură inima. O iubea, dar cred că nu știa să-și exprime dragostea într-un fel care să ajungă la inima ei. Ea îl găsea pur și simplu excentric, întru câtva stupid. Cât am crescut, în casa părinților mei a domnit tăcerea... Și în casa noastră cam domnește tăcerea,

adăugă ea, și el se gândi la serile lor liniștite, la capul ei aplescat deasupra pălăriei cu rățuște.

— O tăcere plăcută, spuse el.

— Uneori.

— Și alteori?

— Eu încă mă gândesc la ea, David, spuse Norah, întorcându-se pe o rână și întâlnindu-i privirea. La fiica noastră. La cum ar fi fost.

El nu răspunse și, în timp ce o privi, ea plânse în tăcere, acoperindu-și fața cu mâinile. După o clipă, el se întinse și-i atinse brațul; ea își șterse lacrimile.

— Și tu? întrebă ea imperioasă, cu furie. Ție nu ți-e niciodată dor de ea?

— Ba da, spuse el sincer. Mă gândesc tot timpul la ea.

Norah își puse mâna pe pieptul lui, și apoi buzele ei, pătate de fragi, le atinseră pe ale lui, lăsându-i pe ele o dulceață pătrunzătoare ca dorința. El simți cum se lasă în jos, simți razele soarelui pe piele și sânii ei ridicându-se ușor, ca niște păsări, în mâinile lui. Ea îi căută nasturii cămășii și mâna ei atinse scrisoarea pe care el o ascunsese în buzunar.

El își scutură cămașa de pe el, dar, chiar și așa, când își puse din nou brațele în jurul ei, se gândi: „Te iubesc. Te iubesc atât de mult și te-am mințit”. Și distanța dintre ei, de numai câțiva milimetri, se lărgi și se adânci, deveni o falie, iar el rămase la o margine a ei. Se trase înapoi, în lumină și umbră, intrând și ieșind pe rând de sub acoperișul norilor, rezemat de stânca încălzită de soare.

— Ce este? întrebă ea, atingându-l pe piept. Of, David, ce se întâmplă?

— Nimic.

— David, spuse ea. Oh, David. Te rog.

El ezită, pe punctul de a-i mărturisi totul, dar nu se simți în stare.

— O problemă de la slujbă. Un pacient. Îmi stă pe creier.

— Lasă-l în pace, spuse ea. Sunt sătulă până peste cap de slujba ta.

Ulii, ridicându-se tot mai sus pe curenții de aer, și soarele atât de cald. Totul se rotea, întorcându-se de fiecare dată exact în același punct. Trebuie să-i spună; cuvintele îi umplură gura. „Te iubesc, te iubesc atât de mult și te-am mințit.”

— Vreau să mai facem un copil, David, spuse Norah, ridicându-se în capul oaselor. Paul a crescut deja suficient, iar eu mă simt pregătită.

David fu atât de surprins, încât o clipă rămase fără cuvinte.

— Paul are abia un an, spuse el în cele din urmă.

— Și ce dacă? Lumea zice că e mai simplu să scapi cât mai repede de pampersși și de toate celelalte.

— Cine zice asta?

Ea oftă.

— Știam că n-ai să vrei.

— N-am spus că nu vreau, replică David precaut.

Ea nu răspunse.

— Mi se pare că nu e un moment potrivit, atâta tot, zise el.

— Ba exact asta spui, că nu vrei. Nu vrei, dar nu vrei să recunoști.

El rămase tăcut, amintindu-și cum stătuse Norah atât de aproape de marginea podului. Amintindu-și de fotografiile făcute de ea în gol și de scrisoarea din buzunarul său. Nu voia nimic altceva decât ca mecanismul delicat al vieții lor să rămână neatins, ca lucrurile să continue așa cum erau. Ca lumea să nu se schimbe, ca acest echilibru fragil dintre ei doi să dureze.

— Lucrurile sunt bine așa cum sunt acum, spuse el blând. De ce să le dăm peste cap?

— Poate pentru Paul. Norah făcu semn spre el cu capul, cum dormea, liniștit și imobil, pe pătură. Îi e dor de ea.

— N-are cum să-și amintească, răspunse David tăios.

— Nouă luni, spuse Norah. Au crescut lipiți unul de altul. Cum ar putea să nu-și amintească, la un anumit nivel?

— Nu suntem încă pregătiți, spuse David. Eu nu sunt.

— Nu e vorba doar de tine, zise Norah. Tu abia dacă stai pe-acasă. Poate că mie mi-e dor de ea, David. Uneori, îți spun sincer, o simt de parcă ar fi în camera cealaltă, iar eu am uitat de ea. Știu că sună complet aiurea, dar e adevărat.

El nu răspunse, deși știa exact despre ce vorbea ea. Aerul era greu de la dulceața căpșunilor. Mama lui făcuse gem pe cuptorul de afară, amestecând în fiertura spumoasă pe măsură ce se transforma în sirop, umplând borcanele și așezându-le apoi, ca pe un șirag, pe raft. El și June mâncau gemul în toiul iernii, șterpeland cu lingura de câte ori mama lor nu era atentă și ascunzându-se sub mușamaua mesei ca s-o lingă până strălucea. Moartea lui June o doborâse pe mama lui, și David nu se mai putea considera imun la nenorocire. Statistic vorbind, era puțin probabil să aibă un alt copil cu Sindromul Down, dar era posibil, orice era posibil; și el nu putea să riște.

— Dar un alt copil n-ar repara lucrurile, Norah. Nu e un motiv corect.

După o clipă de tăcere, ea se ridică în picioare, își șterse mâinile de pantaloni și se îndepărtă pe pajiște cu pași furioși.

Cămașa lui albă rămăsese motolită alături, lăsând la vedere un colț al plicului. David nu întinse mâna să-l ia; nu era nevoie. Răvașul era scurt și, deși se uitase la fotografia o singură dată, le ținea minte atât de bine, de parcă le-ar fi făcut el însuși. Părul lui Phoebe era întunecat și subțire, ca al lui Paul. Avea ochi căprui și își agita pumnișorii durdulii prin aer de parcă încerca să prindă ceva din afara câmpului vizual al aparatului. Poate pe Caroline, care-l mânua. O zărise la slujba de înmormântare, înaltă și solitară în haina ei roșie, și după aceea se dusese direct acasă la ea, nesigur de ce voia să facă, conștient doar de faptul că trebuia s-o vadă. Dar Caroline plecase deja. Apartamentul ei arăta la fel, cu mobila joasă și pereții goi; un robinet picura la baie. Și totuși aerul era prea nemișcat, rafturile – goale. În sertarele biroului și ale șifonierului nu mai era nimic. În bucătărie,

sub lumina slabă ce cădea pe linoleumul alb cu negru, David zăbovise ca să-și asculte bătaia neliniștită a inimii.

Acum stătea întins pe spate, în timp ce norii se mișcau pe deasupra lui. Nu încercase s-o găsească pe Caroline și, cum scrisoarea ei nu avea nicio adresă a expeditorului pe care s-o poată folosi, nu-și putea imagina de unde să înceapă. „Las totul în mâinile tale”, îi spusese. Dar se trezea cuprins de durere în cele mai bizare momente: singur, în biroul său; sau în timp ce developa fotografii, privind imaginile care ieșeau, misterios, la iveală pe foile de hârtie albă; sau întins aici, rezemat de piatra aceasta caldă, după ce Norah, rănită și furioasă, plecase de lângă el.

Era obosit și simți că ațipește. Gâzele zumzăiau în soare, iar David se simți ușor temător față de albine. Pietrele din buzunare i se înfingeau în carnea piciorului. În copilărie, îl găsea uneori noaptea pe tatăl său în balansoarul de pe verandă, sub plopul care scânteiau de licurici. Într-o asemenea noapte, tatăl îi dăduse o piatră rotunjită, un vârf de topor pe care îl descoperise în timp ce săpa un șanț.

— Are peste două mii de ani, îi spusese. Îți imaginezi, David? Cândva a fost în alte mâini, acum o eternitate, dar sub aceeași lumină a lunii.

Asta se întâmplase odată. În alte zile se duceau să prindă șerpi cu clopoței. Din zori și până-n seară, mergeau prin pădure, purtând crengi bifurcate în mâini, saci de pânză pe umeri și o cutie de metal se legăna în mâna lui David.

În astfel de zile, lui David i se părea că timpul se oprea, cu soarele pentru totdeauna pe cer și frunzele uscate foșnindu-i sub picioare. Lumea se reducea la el, la tatăl lui și la șerpi, dar și ea se lărgea – cerul se deschidea vast în jurul lor, mai înalt și mai albastru cu fiecare pas al lor, și totul avansa încet, din ce în ce mai încet, către momentul în care percepea o mișcare printre culorile țărânei și ale frunzelor uscate, căci modelul diamantin de pe spatele șarpelui devenea vizibil doar când vietatea începea să se miște. Tatăl lui îl învățase cum să rămână nemișcat, privind ochii galbeni, limba fulgerând. De

fiecare dată când un șarpe își lepăda pielea, numărul clopoțelilor se înmulțea, așa că îți puteai da seama după cât de tare se auzeau clopoțelii în tăcerea pădurii cât de bătrân era șarpele, cât era de mare și ce sumă avea să le aducă. Pentru cei mai mari, râvniți de grădinile zoologice și de oamenii de știință și uneori de îmblânzitorii de șerpi, puteau primi și câte cinci sute de dolari.

Lumina cădea printre copaci, pictând modele pe pământul acoperit de frunze, și vântul își foșnea răsuflarea. Apoi se auzea clinchetul, se zărea capul ridicat drept în sus al șarpelui și brațul tatălui său, vânjos și musculos, cobora fulgerător bățul despicat pentru a imobiliza șarpele de gât. Colții ieșeau, lovind cu furie pământul jilav, iar clopoțelii zăngăneau sălbatic, feroce. Cu două degete puternice, tatăl lui prindea șarpele în strânsoare, chiar în spatele fălcii deschise, și îl ridica: rece, uscat, zbătându-se ca un bici. Îl azvârlea într-un sac de pânză, pe care îl strângea imediat la gură, apoi sacul rămânea viu pe pământ, zvârcolindu-se. Tatăl lui îl arunca în cutia de metal și închidea capacul. Fără să vorbească, porneau mai departe, socotind în minte câți bani puteau lua pe el. Erau săptămâni, vara și la sfârșitul toamnei, când câștigau astfel și câte 25 de dolari pe zi. Bani se duceau pe mâncare și, uneori, pe doctorii la care mergeau în Morgantown.

— David!

Vocea lui Norah îl ajunse din urmă, slabă, imperioasă, traversând trecutul îndepărtat și pădurea și ieșind la lumina zilei. David se ridică în coate și o văzu stând nemișcată la capătul celălalt al poienii cu fragi, fascinată de ceva ce zărise pe pământ. Fu inundat de un val de adrenalină și de spaimă. Șerpilor cu clopoțeli le plăceau buștenii aflați la soare de felul celui lângă care se oprise ea; își depuneau ouăle în lemnul putred, hrănitor. David îi aruncă o privire lui Paul, care dormea încă liniștit la umbră, și apoi se ridică iute și o rupse la fugă, zgâriindu-și gleznela în scaieți și strivind fragii zemoși sub tălpi, căutând deja în buzunarul blugilor și

strângând în mână piatra cea mai mare. Când ajunse suficient de aproape pentru a desluși silueta întunecată a șarpelui, aruncă geoda cât putu de tare. Piatra cenușie desenă încet un arc prin aer, răsucindu-se, căzând la câțiva centimetri de șarpe și se sfărâmă, lăsând la vedere miezul purpuriu scăpărător.

— David, ce naiba faci? întrebă Norah.

El ajunsese deja lângă ea. Gâfâind, privi în jos. Nu era deloc un șarpe, ci un băț întunecat căzut lângă scoarța uscată a bușteanului.

— Mi s-a părut că m-ai chemat, spuse el, zăpăcit.

— Te-am chemat. Norah îi arătă cu degetul un pâlț de flori palide chiar lângă marginea peticului de umbră. Crini sălbatici. Cum avea mama ta. David, mă sperii.

— Am crezut că era un șarpe, spuse el, făcând semn către bățul de pe jos și clătinând încă o dată din cap ca să încerce să alunge trecutul. Un șarpe cu clopoței. Visam, bănuiesc. Mi s-a părut că aveai nevoie de ajutor.

Ea păru deconcertată, și el scutură din cap să-și îndepărteze visul. Brusc, se simți absolut stupid. Bățul era un simplu băț, nimic mai mult. Ziua părea absolut normală. Păsările se chemau una pe alta, și frunzele începură din nou să foșnească pe ramuri.

— De ce visai despre șerpi? întrebă ea.

— În copilărie îi prindeam, spuse el. Pentru bani.

— Pentru bani? întrebă ea, uimită. Bani pentru ce?

El simți din nou distanța dintre ei, un abis al trecutului peste care nu putea trece. Bani pentru mâncare și pentru călătoriile acelea în oraș. Ea venea dintr-o altă lume; n-avea să înțeleagă niciodată.

— Ca să-mi plătesc școala, spuse el.

Ea dădu din cap și păru gata să mai pună o întrebare, dar nu o făcu.

— Hai să mergem, zise, frecându-și umărul. Hai să-l luăm pe Paul și să mergem acasă.

Traversară pajiștea înapoi și-și strânseseră lucrurile. Norah îl ducea pe Paul; David – coșul pentru alimente.

În timp ce mergeau, el își aduse aminte cum tatăl său stătea în picioare în cabinetul medicului și cum bancnotele verzi cădeau pe tejghea ca niște frunze. La fiecare dintre ele, David își amintea de șerpi, de zbaterea cozilor cu clopoței, de gurile deschizându-se într-un V inutil, de răceala pielii lor în mâinile sale, de greutatea lor. Bani pentru șerpi. El era doar un copil, avea opt sau nouă ani, și putea deja să facă acest lucru.

Acesta – și să aibă grijă de June.

— Ai grijă de surioara ta, îl atenționa mama, ridicând privirea de la cuptor. Dă boabe la găini, curăță cotețul și udă grădina. Și ai grijă de June.

David avea, deși nu foarte bine. O ținea pe June sub supraveghere, dar n-o împiedica să scobească pământul cu mâinile și să-și pună țărână în păr. N-o consola când se împiedica de vreo piatră și cădea, frecându-și cotul. Dragostea pentru ea era strâns împletită cu resentimentul, încât nu le putea despărți. Ea era bolnavă tot timpul, din cauza inimii și a răcelilor pe care le contracta în tot timpul anului și care o făceau să șuiere și să se sufoce. Și totuși, când el se întorcea pe potecă de la școală, cu cărțile atârdate în spate, June era cea care îl aștepta întotdeauna, June îl privea și își dădea seama ce fel de zi avusese, voia să afle totul. Avea degete mici și-i plăcea să-l mângâie, și vântul îi împrăștia părul lins.

Apoi, la un sfârșit de săptămână, el se întorsese acasă și găsisese cabana goală, nemișcată. Un prosop de față atârna peste marginea căzii și în aer se simțea un fior înghețat. Se așezase pe verandă, flămând și înfrigurat, așteptând. Foarte târziu, abia spre asfințit, o zărise pe mama lui coborând dealul cu brațele încrucișate la piept. Nu vorbi până când nu ajunsese la scări, și atunci se uită în sus la el și spuse:

— David, sora ta a murit. June a murit. Avea părul strâns lins la spate și o venă îi pulsa la tâmplă, iar ochii îi erau înroșiți de plâns. Purta un pulover gri subțire, strâns la piept, și-i spusese: David, June nu mai este.

Și, când el se ridică și o îmbrățișa, ea izbucni în hohote, și el spuse:

— Când?

Și ea zise:

— Acum trei zile, marți, era dimineată devreme, și m-am dus afară să aduc niște apă, și, când m-am întors, în casă era liniște, și am știut imediat. Murise. Nu mai respira.

El își ținu mama în brațe și nu mai putu spune nimic altceva. Durerea pe care o simțea sălășluia undeva adânc, deasupra ei era un fel de amorțeală și nu putu plânge. Înveli umerii mamei într-o pătură, îi făcu o ceașcă de ceai, se duse la găini și găsi ouăle pe care ea nu le strânsese și le adună. Dădu de mâncare la păsări și mulse vaca. Făcu toate aceste lucruri obișnuite, dar, când intră înăuntru, casa era în continuare aproape întunecată, aerul încă nemișcat, iar June nu mai era.

— Davey, spuse mama sa, mult mai târziu, din umbra în care stătea. Să mergi la școală. Să înveți ceva care să te ajute în viață.

El simțise ciudă atunci: voia ca viața lui să fie a lui, neîmpovărată de această umbră, de această pierdere. Se simțea vinovat că June zăcea în pământ cu o moviliță de țărână deasupra și că el stătea încă aici: el era viu, aerul îi intra și îi ieșea din plămâni; îl simțea, și-și simțea bătăile inimii.

— O să mă fac doctor, spuse el, și mama lui nu-i răspunse, dar, după o vreme, dădu din cap și se ridică, strângându-și din nou puloverul la piept.

— Davey, vreau să iei Biblia și să vii cu mine acolo și să rostești cuvintele acelea. Vreau să le spui frumos, cu intonație.

Așa că urcaseră dealul împreună. Era întuneric când ajunseră, și el stătu printre pini, în timp ce vântul înalt suiera prin frunze, și, la lumina scăpărătoare a lămpii cu petrol, citi: „Domnul mă paște și nimic nu-mi va lipsi”. „Dar îmi lipsește, se gândi el, în timp ce rostea cuvintele. Îmi lipsește.” Și mama sa plânse, și ei coborâră în tăcere către casă, unde el îi scrisese o scrisoare tatălui, comunicându-i vestea. O puse la poștă luni, când se întoarse în orașul cu agitația lui și luminile lui strălucitoare. Stătu lângă ghișeul din lemn de stejar, ros de generații de clienți, și dădu drumul plicului alb în care se afla biletul în cutia poștală.

Când ajunseră în fine la mașină, Norah se opri să-și cerceteze umărul, înroșit de dogoare. Purta ochelari de soare și, când își ridică privirea spre el, el nu-i putu citi expresia de pe chip.

— Nu e nevoie să fii un erou, spuse ea.

Vorbise cu o voce ternă și exersată, și el își dădu seama că ea se gândise ce să spună, poate chiar repetase în minte, cât merseseră înapoi.

— Nu încerc să fiu un erou.

— Nu? Ea își feri privirea. Mie așa mi se pare, spuse ea. E și vina mea. Multă vreme am vrut să fiu salvată, îmi dau seama de asta. Dar nu mai vreau. Nu mai vreau să mă protejezi tot timpul. Îmi displace profund.

Apoi luă scăunelul de mașină pentru bebeluș și se întoarse din nou cu spatele la el. În lumina pestriță a soarelui, mâna lui Paul se întinse spre părul ei, și David avu o senzație de panică, aproape de amețală, gândindu-se la tot ce el nu știa; și la tot ce știa, dar nu putea să repare. Și mânie: simți și asta, brusc, într-un val năprasnic. Față de sine însuși, dar și față de Caroline, care nu făcuse ceea ce-i ceruse el, care făcuse dintr-o situație imposibilă una încă și mai rea. Norah se așeză pe scaunul din dreapta și închise portiera. El își căută cheile în buzunar și scoase în locul lor ultima geodă, cenușie și netedă, în forma unei planete. O ținu puțin, încălzind-o în mână, gândindu-se la toate misterele care

existau pe lume: straturi de rocă, ascunse sub carnea pământului și a ierburilor; sau aceste roci spălăcite, cu miezul lor secret, scânteietor.

1970

- KIM EDWARDS -

Mai 1970

I

— E alergic la albine, îi spuse Norah profesoarei, uitându-se după Paul care o luase la goană pe gazonul nou al terenului de joacă. Se cățără până în vârful toboganului, șezu o clipă cu mânecele albe scurte fluturându-i în vânt, apoi se năpusti în jos, sărind de bucurie când atinse pământul. Azaleele înfloriseră exploziv, iar aerul, cald ca pielea, zumzăia de insecte și păsări. Și tatăl lui este. Are o alergie foarte gravă.

— Nu vă faceți griji, îi răspunse domnișoara Throckmorton. O să-l supraveghem.

Domnișoara Throckmorton era tânără, abia ieșită de pe băncile școlii, cu părul închis la culoare, ciolănoasă și entuziastă. Purta o fustă lungă și sandale greoaie fără toc și nu-și lua nicio clipă ochii de la grupul de copii de pe terenul de joacă. Părea echilibrată, atentă, competentă și bună la suflet. Și totuși, Norah nu simți că are deplină încredere în priceperea ei.

— Odată a cules o albină, insistă ea, o albină moartă care zăcea pe pervazul ferestrei, și după câteva secunde era umflat ca un balon.

— Nu vă faceți probleme, doamnă Henry, repetă domnișoara Throckmorton, ceva mai puțin răbdătoare.

Începuse deja să se depărteze, cu vocea ei calmă și limpede, ca un clopoțel, căci voia s-o ajute pe o fetiță căreia îi intrase nisip în ochi.

Norah zăbovi în soarele plăcut de primăvară, urmărindu-l pe Paul. Juca leapșa, cu obrajii îmbujorați, alergând cu brațele întinse drept pe lângă corp – așa dormea și când era prunc. Avea părul brunet, dar altfel semăna cu Norah, spuneau oamenii, cu aceeași constituție și cu pielea deschisă la culoare. Ea se vedea pe sine în el, era adevărat, dar îl vedea și pe David, în forma maxilarului lui Paul, în curba urechilor, în felul cum îi plăcea să stea cu brațele încrucișate, ascultând-o pe profesoară. Dar, cel mai mult, Paul era pur și simplu el însuși. Îi plăcea foarte mult muzica

și fredona toată ziua cântece compuse de el. Deși avea abia șase ani, cântase deja singur la școală, pășind în față cu o inocență și o siguranță de sine care o uluiseră pe Norah, și vocea dulce de copil îi răsunase în sala de festivități limpede și melodioasă ca un pârâu.

Acum se oprise să se ghemuiască lângă un alt băiețel, care dădea la o parte cu un băț frunzele de pe oglinda întunecată a unei băltoace. Genunchiul drept îi era zgâriat și bandajul i se dezlipea. Lumina îi sclipea în părul scurt și întunecat. Norah îl privi cum stătea serios și complet absorbit de îndeletnicirea sa, copleșit de simplul fapt al propriei existențe. Paul, fiul ei. Aici, în mijlocul lumii.

— Norah Henry! Exact pe tine te căutam.

Norah se întoarse și o zări pe Kay Marshall, în pantaloni roz subțiri și pulover roz cu crem, în pantofi aurii din piele, fără toc, și cu cercei de aur sclipitori. Își plimba nou-născutul într-un cărucior model vechi, din împletitură, iar Elizabeth, fiica ei mai mare, mergea pe lângă ea. Elizabeth, născută la o săptămână după Paul, în primăvara neașteptată care urmase acelei zăpezi stranii și la fel de neașteptate. În dimineața aceasta purta o rochie de muselină cu picățele roz și pantofi albi din piele lăcuită. Nerăbdătoare, fugi de lângă Kay și străbătu terenul de joacă până la leagăne.

— Ce zi frumoasă! spuse Kay, urmărind-o cu privirea. Ce mai faci, Norah?

— Bine, mulțumesc, zise Norah, rezistând impulsului de a-și atinge părul, conștientă de faptul că purta doar o bluză albă simplă și o fustă albastră, că nu avea bijuterii.

Indiferent unde și când o vedea Norah, Kay era întotdeauna astfel: calmă și sigură pe ea, asortată până în cel mai mic detaliu, iar copiii ei erau perfect îmbrăcați și bine-crescuți. Kay era genul de mamă cum Norah își imaginase întotdeauna că avea să fie ea însăși, întâmpinând orice situație cu un calm instinctiv, relaxat. Norah o admira și o invidia. Uneori se trezea chiar gândindu-se că, dacă ar fi semănat mai mult cu Kay, dacă ar fi fost mai senină și mai

încrezătoare în ea însăși, căsnicia ei ar fi avut de câștigat; ea și David ar fi fost mai fericiți.

— Bine, repetă ea, privindu-l pe bebeluș, care o fixa cu ochi larg deschiși, curioși. Ce mult a crescut Angela!

Dintr-un impuls, Norah se aplecă și o luă în brațe pe Angela, a doua fiică a lui Kay, îmbrăcată în hăinuțe vapoaroase roz, ca să se asorteze cu sora ei. Fetița era ușoară și caldă în brațele ei și o mângâie pe Norah cu mânuțele pe față, râzând. Norah simți un val de plăcere, amintindu-și de Paul la vârsta aceea, de mirosul lui de săpun și lapte, de pielea lui moale. Aruncă o privire pe terenul de joacă; el alerga din nou, jucând leapșa. Acum, că mergea la școală, avea viața lui. Nu-i mai plăcea să stea cuibărit în brațele ei decât dacă era bolnav sau dacă voia ca ea să-i citească o poveste înainte de culcare. Părea incredibil să fi fost și el cândva atât de mic, incredibil că devenise un băiat cu o tricicletă roșie, care arunca bețe în băltoace și cânta atât de frumos.

— Astăzi împlinește zece luni, spuse Kay. Ți vine să crezi?

— Nu, zise Norah. Timpul trece atât de repede.

— Ai trecut cumva pe lângă campus? întrebă Kay. Ai aflat ce se petrece?

Norah dădu din cap.

— M-a sunat Bree aseară. Stătuse, cu telefonul într-o mână și cu cealaltă apăsată pe piept, privind știrile pe ecranul cu purici al televizorului: patru studenți uciși la Universitatea de Stat din Kent. Chiar și în Lexington, tensiunea crescuse constant în ultimele luni, ziarele erau pline de știri despre război, proteste și tulburări sociale, lumea părea efemeră și schimbătoare.

— Parcă ți-e și frică, spuse Kay, dar pe un ton calm, mai mult dezaprobat decât speriat, cu vocea pe care ar fi folosit-o pentru a discuta despre un divorț.

O luă pe Angela, o sărută pe frunte și o puse cu blândețe înapoi în cărucior.

— Da, aprobă Norah.

Vorbise cu aceeași voce, dar ei tulburările acestea i se păreau profund personale, o reflecție a ceea ce se petrecea de ani de zile în inima ei. Pentru o clipă, simți din nou mușcătura ascuțită, dureroasă, a invidiei. Kay trăia în inocență, neatinsă de durere, crezând că avea să fie întotdeauna în siguranță; lumea lui Norah se schimbase odată cu moartea lui Phoebe. Toate bucuriile ei fuseseră puse într-o lumină aspră de acea pierdere și de posibilitatea unei noi pierderi, pe care o întrezărea în fiecare clipă a vieții. David o ruga întotdeauna să se liniștească, să găsească pe cineva care s-o ajute, să nu se mai chinuiască atât. Ajunseseră să-l enerveze veșnicile ei proiecte, comitete, planuri. Dar Norah nu putea sta liniștită; se simțea prea nelalocul ei. Așa că își programa întâlniri și-și umplea ziua cu treburi, urmărită întotdeauna de impresia disperată că, dacă lăsa fie și numai pentru o clipă garda jos, avea să se întâmple un dezastru. Sentimentul acesta era cel mai puternic dimineața târziu; aproape întotdeauna la acea oră, Norah dădea repede un pahar pe gât – gin, uneori votcă – pentru a face mai ușoară tranziția către după-amiază. Îi plăcea foarte mult calmul care o invadea precum o lumină. Iar sticlele le ținea ascunse cu grijă de David.

— Oricum, spunea Kay. Am vrut să-ți răspund în legătură cu petrecerea. O să venim, mulțumim de invitație, dar cred că vom întârzia puțin. E nevoie să aducem ceva?

— Doar pe voi înșivă, spuse Norah. Totul e aproape gata. Trebuie doar să mă duc acasă să distrug un cuib de viespi.

Ochii lui Kay se holbară. Crescuse într-o veche familie din Lexington, care avusese întotdeauna „personal”, cum îl numea ea. „Personalul” care se ocupa de piscină, de curățenie, de gazon și de bucătărie. David spunea întotdeauna că Lexington era precum straturile de gresie pe care fusese clădit: așezat în fâșii, în nuanțe ale ființării și apartenenței, locul fiecăruia în această ierarhie fiind de mult înscris în piatră. Fără îndoială, Kay avea și personal care se ocupa de insecte.

— Un cuib de viespi? O, biata de tine!

— Da, spuse Norah. Un cuib de hârtie. Atârnă deasupra garajului.

Îi plăcea s-o șocheze pe Kay, măcar puțin. Îi plăcea cât de concret suna misiunea pe care o avea. Viespi. Unelte. Distrugerea unui cuib. Norah spera că acea îndeletnicire avea să-i ocupe toată dimineața. Altfel, ar fi putut să se trezească iar suindu-se în mașină și pornind, așa cum o făcuse atât de des în ultimele săptămâni, repede și furios, cu o sticlă argintie în geantă. Ajungea la fluviul Ohio în mai puțin de două ore. Louisville, sau Maysville, sau, o dată, chiar Cincinnati. Ar parca pe malul abrupt, s-ar da jos din mașină și ar privi apa mereu schimbătoare, aflată departe, dedesubt.

Clopoțelul școlii sună, iar copiii începură să se înghesuie înăuntru, în șir. Norah căută în mulțime capul întunecat al lui Paul și-l văzu cum dispare.

— Îmi place foarte mult cum cântă împreună copiii noștri, spuse Kay, trimițându-i sărutări lui Elizabeth. Paul are o voce atât de frumoasă. E cu adevărat talentat.

— Adoră muzica, răspuse Norah. De când era mic.

Era adevărat. Odată, pe când avea trei luni, în timp ce ea discuta cu niște prieteni, el începuse deodată să bolborosească, o cascadă de sunete care se revărsaseră în cameră ca niște flori risipindu-se deodată dintr-un mănunchi de raze. Conversația se oprise cu totul.

— De fapt, asta era al doilea lucru despre care voiam să te întreb, Norah. Mă ocup de strângerea de fonduri de luna viitoare. Spectacolul e pe tema Cenușăresei și mi s-a dat sarcină să găsesc cât mai mulți paji. Mă gândisem la Paul.

În ciuda voinței ei, Norah simți o gâdilătură de plăcere. Renunțase cu mulți ani în urmă să mai spere la o asemenea invitație, după mariajul și divorțul scandalos al lui Bree.

— Paji? repetă ea, nevenindu-i încă să-și creadă urechilor.

— Cel mai interesant, se confesa Kay, e că n-ar fi doar paj. Ar și cânta. Împreună cu Elizabeth.

— Înțeleg, spuse Norah – și înțelegea într-adevăr.

Vocea lui Elizabeth era plăcută, dar firavă. Cânta cu o veselie forțată, ca o floare de primăvară făcută să înflorească în ianuarie, aruncând priviri neliniștite către public. Vocea ei n-ar fi fost convingătoare fără a lui Paul.

— Toată lumea ar avea de câștigat dacă ar veni și el. Norah aprobă încet din cap, dezamăgită, enervată pe sine însăși că îi păsa. Dar vocea lui Paul era pură, înaripată; ar fi fost încântat să fie paj. Și cel puțin spectacolul acesta, ca și cuibul de viespi, ar fi însemnat un nou reper pentru zilele ei.

— Oh, grozav! spuse Kay. Excelent! Sper că nu te superi, adăugă ea, mi-am permis să rezerv un mic smoching pentru el. Știam eu c-o să fii de acord! Aruncă o privire la ceasul de la mână, devenind dintr-odată eficientă, gata să plece. Mă bucur că ne-am văzut, adăugă ea, făcându-i cu mâna în timp ce se depărta împingând căruciorul.

Locul de joacă era gol. Un ambalaj de bomboană sclipi, răsucindu-se ca o morișcă, peste iarba de primăvară, și se prinse în azaleele de un roz aprins. Norah se îndreptă spre mașină, trecând pe lângă leagănele și toboganele viu colorate. Fluviul, cu fluxul lui greoi, o chema. În două ore ar fi putut să ajungă acolo. Atracția goanei pe șosea, a vântului vâjâind pe lângă mașină, a apei era aproape irezistibilă, atât de mare încât, în timpul ultimei vacanțe a elevilor, Norah fusese șocată trezindu-se în Louisville, cu Paul speriat și tăcut pe bancheta din spate, cu părul ei zburlit de vânt și ginul începând să-și piardă deja efectul.

— Iată fluviul, spusese ea, stând nemișcată cu mânuța lui Paul în mâna ei și privind la apa tulbure, rotitoare. Acum o să mergem la grădina zoologică, anunțase ea, de parcă asta i-ar fi fost planul de la bun început.

Lăsă în urmă școala și conduse prin oraș pe străzile mărginite de copaci, pe lângă bancă și giuvaiergerie, simțind cum dorul de a pleca crește în ea larg cât cerul. Încetini când trecu pe lângă sediul firmei World Travel. Ieri fusese aici la un interviu pentru o slujbă. Văzuse anunțul în ziar și fusese

atrăsă în interiorul clădirii joase de cărămidă de imaginile seducătoare din vitrine: plaje și clădiri sclipitoare, cerul în culori intense. Nu-și dorise cu adevărat slujba până să ajungă acolo, și apoi, deodată, ceva se schimbase. În timp ce ședea acolo în rochia imprimată de in, cu geanta albă în poală, simțise că-și dorește această slujbă mai mult decât orice altceva. Patronul agenției de turism era un bărbat pe nume Pete Warren, un om la vreo cincizeci de ani, chel pe mijlocul capului, care bătuse cu creionul în mapa lui de birou și făcuse glume despre Wildcats. Îi plăcuse de ea, își dăduse Norah seama, cu toate că ea absolvise Facultatea de Engleză și nu avea niciun fel de experiență în muncă. Urma s-o înștiințeze azi ce decizie luase.

În spatele ei, cineva claxonă. Norah accelerează. Strada aceasta traversa orașul și ajungea la autostradă. Dar, pe măsură ce se apropia de universitate, circulația se îngreuna. Străzile erau atât de pline de oameni, încât automobilul ajunsese să se târască și, până la urmă, Norah trase pe dreapta. Ieși din mașină, o încuie și făcu câțiva pași. De undeva de departe, din adâncul campusului, venea un vuiet întunecat de voci, ritmic și crescător, o scandare plină de energie care semăna cumva cu pocnetul mugurilor pe ramuri. Momentul acesta părea să răspundă neliniștii și melancoliei lui Norah, și ea se avântă în mulțimea care se îndrepta spre campus.

Un miros de sudoare și de paciuli umplea aerul, iar soarele îi încălzea brațele. Norah își aminti de școala primară, aflată la numai un kilometru și jumătate distanță, de ordinea și rutina de acolo, se gândi apoi la tonul dezaprobator al lui Kay Marshall, și totuși continuă să meargă înainte. Umeri, brațe și șuvițe de păr îi atingeau trupul. Fluxul de oameni începu să încetinească și să se oprească pe alocuri; o mulțime se aduna lângă sediul centrului de recrutare, unde doi bărbați tineri stăteau pe trepte, unul cu un megafon în mână. Norah se opri și ea, ridicându-se pe vârfuri ca să vadă mai bine. Unul din cei doi tineri, îmbrăcat într-un sacou de

costum și cu cravată, ținea drept un steag american, fluturând în vânt. În timp ce ea privea, celălalt tânăr, tot bine îmbrăcat, își ținu pumnul la marginea steagului. Flăcările fură întâi invizibile, se simți doar intensitatea căldurii, apoi vâlvătăile cuprinsesă pânza, înălțându-se pe fundalul frunzelor, al albastrului și verdelui zilei.

Norah privi toate acestea ca și cum s-ar fi desfășurat cu încetinitorul. Prin aerul unduitor o văzu pe Bree mișcându-se la marginea dinspre clădire a mulțimii, împărțind niște foi volante. Își prinsese părul lung într-o coadă de cal, care i se legăna pe bluza de inspirație rustică. Era atât de frumoasă, se gândi Norah, deslușind hotărârea și entuziasmul de pe chipul surorii ei cu o clipă înainte de a o pierde din ochi. Invidia crescuse din nou în ea, ca o flacără: Bree era atât de sigură pe sine și de liberă. Își croi drum prin mulțime.

O mai zări pe sora ei de două ori – părul blond fluturând, fața din profil – apoi ajunse în sfârșit la ea. Bree împărțise foile și acum stătea pe bordură, atât de adâncită într-o conversație cu un tânăr roșcat, încât, atunci când Norah îi atinse în cele din urmă brațul, se răsuci, uimită și parcă oarbă, cu o expresie total absentă preț de câteva clipe înainte să-și recunoască sora.

— Norah? zise ea. Își puse mâna pe pieptul tânărului roșcat – un gest atât de sigur și de intim, încât lui Norah i se strânse inima. E sora mea, explică Bree. Norah, el e Mark.

El dădu din cap fără să zâmbească și scutură mâna lui Norah, cântărind-o din ochi.

— Au dat foc steagului, spuse Norah, conștientă încă o dată de felul cum era îmbrăcată, de faptul că hainele ei erau la fel de nepotrivite aici ca și pe terenul de joacă, dar din motive complet diferite.

Ochii căprui ai lui Mark se îngustară ușor și el strânse din umeri.

— Au luptat în Vietnam, spuse el. Așa că bănuiesc că aveau motivele lor.

— Mark și-a pierdut jumătate din talpă în Vietnam.

Norah se pomeni aruncând o privire către bocancii lui Mark, legați cu șireturi până sus, deasupra gleznelor.

— Jumătatea din față, spuse el, bătându-se peste piciorul drept. Degetele și câte ceva pe lângă ele.

— Aha, spuse Norah, grozav de stânjenită.

— Mark, ne lași o clipă singure? întrebă Bree.

El aruncă o privire către mulțimea agitată.

— Nu cred că pot. Eu sunt la rând să vorbesc.

— Nu-i nimic. Mă întorc imediat, spuse ea, apoi o luă pe Norah de mână și o trase câțiva metri mai încolo, sub un pâlț de catalpe.

— Ce faci aici? o întrebă.

— Nu știu prea bine, spuse Norah. A trebuit să opresc mașina din cauza mulțimii.

Bree dădu din cap și cerceii de argint îi sclipiră.

— E extraordinar, nu? Cred că sunt cinci mii de oameni aici. Noi nu speraserăm decât la câteva sute. E din cauza a ceea ce s-a întâmplat în Kent State. E sfârșitul.

„Sfârșitul a ce?” se întrebă Norah, în timp ce frunzele pluteau pe lângă ea. Undeva în altă parte, domnișoara Throckmorton îi chema pe elevi, iar Pete Warren ședea sub posterele lucioase de călătorie, completând bilete. Viespile bâzâiau leneșe în aerul însoțit pe lângă garajul ei. Oare lumea ar fi putut să se sfârșească într-o asemenea zi?

— E prietenul tău? întrebă ea. Cel despre care mi-ai povestit?

Bree aprobă din cap, zâmbind cu subînțeles.

— O, Doamne! Ești îndrăgostită!

— Cred că da, spuse Bree încet, aruncându-i o privire lui Mark. Cred că sunt.

— Sper că se poartă frumos cu tine, spuse Norah, descurajată să audă din nou vocea mamei ei, până la cea mai mică intonație.

Dar Bree era prea fericită ca să poată răspunde altfel decât râzând.

— Se poartă frumos, zise ea. Ce zici, pot să vin cu el în vizită la sfârșitul săptămânii? La petrecerea ta?

— Sigur, spuse Norah, deși nu era deloc sigură că făcea ce trebuie.

— Grozav! Ah, Norah, ai primit postul ăla pe care ți-l doreai? Frunzele de catalpă se mișcau în vânt ca niște inimioare verzi și subțiri, iar în spatele lor mulțimea vălurea și unduia.

— Nu știu încă, răspunse Norah, amintindu-și de biroul colorat, aranjat cu gust.

Brusc, propriile aspirații îi părură cu totul triviale.

— Dar cum a mers interviul? insistă Bree.

— Bine. A ieșit bine. Doar că nu sunt sigură că mai vreau slujba, asta-i tot.

Bree își dădu o șuviță de păr după ureche și se încruntă.

— De ce nu? Norah, abia ieri erai disperată să primești postul. Erai atât de entuziastă. David e de vină, nu? A zis că nu.

Norah, enervată, clătină din cap.

— David nici măcar nu știe. Bree, era un birou minuscul. Plicticos. Mic-burghez. Tu ai fugi de acolo fără să te uiți înapoi.

— Eu nu sunt tu, replică Bree nerăbdătoare. Iar tu nu ești eu. Ți-ai dorit slujba asta, Norah. Pentru farmecul ei. Pentru independența pe care ți-ar fi dat-o, Norah, zău așa!

Era adevărat, își dorise slujba, dar era de asemenea adevărat faptul că acum simțea din nou aprinzându-se în ea mânia: frumos din parte lui Bree, care bântuia pe stradă îndemnând la revoluție, să o distribuie pe ea într-o slujbă de la nouă la cinci.

— Aș avea de bătut la mașină, nu de călătorit. Ar dura ani de zile până aș căpăta dreptul la călătorii gratuite. Nu e tocmai ceea ce mi-am dorit să fac cu viața mea, Bree.

— Dar datul cu aspiratorul este?

Norah se gândi la șuierul vântului, la fluviul înaintând greoi la numai o sută de kilometri depărtare. Strânse din buze și nu răspunse.

— Norah, nici nu-ți închipui cât mă scoți din sărite. De ce te temi de schimbare? De ce nu poți pur și simplu să *fii* și să lași lucrurile să-și urmeze cursul?

— Ba sunt, spuse ea. *Sunt* eu însămi. Habar n-ai!

— Îți vâri capul în nisip. Eu asta vād.

— Tu nu vezi nimic în afară de bărbați.

— Foarte bine. Noi două am încheiat.

Bree făcu un singur pas și fu imediat înghițită de mulțime: o scânteiere de culoare, apoi Bree dispăru.

Norah rămase o clipă sub catalpe, tremurând din cauza unei furii care știa că nu are nicio justificare. Ce se întâmpla cu ea? Cum putea să o invidieze mai întâi pe Kay Marshall și în clipa următoare pe Bree, din motive atât de diferite?

Își croi drum prin mulțime înapoi spre mașină. După agitația și dramatismul demonstranților, străzile orașului păreau terne, spălăcite, triviale într-un mod rău prevestitor. Trecuse prea mult timp; mai erau doar două ore până când trebuia să meargă să-l ia pe Paul. Nu mai avea vreme să conducă până la fluviu. Acasă, în bucătăria însorită, Norah își amestecă un pahar de gin cu apă tonică. Paharul era tare și rece în mâna ei, și gheața clănțâni de pereții de sticlă, sclipind liniștitor. În camera de zi, Norah se opri în fața fotografiei în care ea stătea pe podul natural de piatră. Când rememora ziua aceea – urcușul și apoi picnicul – nu-și amintea niciodată de acest moment. Își amintea în schimb cum lumea se întindea înaintea ei, de soare și de aerul cald pe piele. „Hai să-ți fac o fotografie”, îi spusese David, insistent, și ea se întorsese și-l văzuse îngenuncheat, focalizând, nerăbdător să înregistreze un moment care nu existase, de fapt, niciodată. Norah avusese dreptate cu aparatul acela de fotografiat, spre propria părere de rău. David, fascinat până în pragul obsesiei, amenajase o cameră obscură deasupra garajului.

David. Cum se făcea că devenise tot mai enigmatic pentru ea, odată cu trecerea anilor, și în același timp tot mai familiar? Își lăsase o pereche de butoni cu chihlimbar pe consola de sub fotografii. Norah îi luă și îi ținu în palmă, ascultând pendula cum ticăia încet în camera de zi. Pietricelele prețioase se încălziră în palma ei; Norah se simți mângâiată de netezimea lor. Găsea pietre peste tot, înghesuite în buzunarele lui David, împrăștiate pe dulap, vârâte în plicuri pe birou. Uneori îi zărea pe David și pe Paul în curtea din spate, cu capetele aplecate deasupra vreunei pietre frumoase. Privindu-i, inima i se deschidea întotdeauna cu un soi de bucurie prudentă. Asemenea clipe erau însă rare; David era foarte ocupat în ultima vreme. „Oprește-te, ar fi vrut să-i spună Norah. Oprește-te un minut. Petrece puțin timp cu noi. Fiul tău crește atât de repede.”

Norah strecură butonii în buzunar, își luă paharul și ieși afară. Se opri sub cuibul de celuloză, privind cum viespile îl înconjoară și apoi dispar înăuntrul lui. Din când în când, câte una venea aproape de ea, atrasă de aroma dulceagă a ginului. Norah sorbea și privea. Mușchii, toate celulele corpului ei se relaxau într-o reacție fluidă în lanț, ca și cum ar fi înghițit însăși căldura zilei. Termină paharul, îl puse jos pe alee și se duse să-și caute mănușile de grădinărit și pălăria, ocolind tricicleta lui Paul. Era deja prea mică pentru el; ar fi trebuit s-o strângă, împreună cu celelalte lucruri: hainele lui de bebeluș, jucăriile abandonate. David nu mai voia copii, iar acum, că Paul ajunsese la școală, ea renunțase să se mai certe cu el pe tema asta. Îi era greu să se imagineze întorcându-se la pampersi și la mesele de noapte, deși tânjea adesea să mai țină un bebeluș în brațe: ca pe Angela, de dimineață, cu căldura și greutatea ei atât de plăcute. Ce norocoasă era Kay – și nici măcar nu știa!

Își trase mănușile pe mâini și păși din nou în soare. Ea nu avusese niciodată contact cu albine sau viespi, afară de o înțepătură la un deget de la picior la vârsta de opt ani, care o duruse o oră și apoi trecuse. Când Paul apucase albina

moartă de pe jos și începuse să țipe de durere, Norah nu se speriasse deloc. Gheață pe locul umflăturii și ținut mult în brațe în balansoarul de pe verandă, și totul avea să fie în regulă. Dar umflătura și roșeața porniseră de la mână și se întinseseră foarte repede. Fața lui Paul se umflase, și Norah îl sunase pe David cu teamă în glas. El știuse imediat ce se întâmpla, ce injecție trebuia să-i facă. În câteva clipe, Paul începuse să respire mai liniștit.

— Nu-i niciun pericol, spusese David.

Fusese adevărat, și totuși gândul o înspăimântase. Ce s-ar fi întâmplat dacă David n-ar fi fost acasă?

Privi viespile timp de câteva minute, amintindu-și de protestatarii de pe deal, gândindu-se la lumea schimbătoare, licărind. Făcuse întotdeauna ceea ce se așteptaseră alții ca ea să facă. Intrase la facultate și își luase o slujbă mărunță; se căsătorise bine. Și totuși, de la nașterea copiilor ei – Paul, coborând pe tobogan cu mâinile întinse în lături, și Phoebe, prezentă cumva prin însăși absența ei, întâlnită în visuri, dăinuind la marginea nevăzută a fiecărei clipe – Norah nu mai putuse percepe lumea în același fel. Pierderea fetiței o făcuse să se simtă neajutorată, și se lupta cu acest sentiment de neajutorare încercând să-și umple zilele.

Studie acum uneltele cu atenție. Avea să se ocupe ea însăși de insectele acestea.

Săpăliga cu mânerul ei lung era grea în mâinile ei. Norah o ridică încet și lovi cu îndrăzneală cuibul, și lama săpăligii pătrunse ușor în învelișul ca de hârtie. Forța atacului o electriza. Dar, în timp ce trăgea săpăliga înapoi, viespile, furioase și hotărâte, ieșiră în valuri din cuibul distrus și zburară după ea. Una o înțepă în încheietură, o alta, în obraz. Norah dădu drumul săpăligii și fugi în casă, trântind ușa și rămânând cu spatele lipit de ea, fără suflare.

Afară, roiul se învârtea, zumzăind cu furie în jurul cuibului stricat. Câteva viespi aterizară pe pervaz, mișcând ușor din aripile delicate. Agitate, mânioase cum erau, o făceau să se gândească la studenții pe care-i văzuse

dimineată; la ea însăși. Se duse în bucătărie și își turnă încă un pahar, tamponând puțin gin pe obraz și pe încheietura mâinii, unde înțepăturile începeau să se umfle. Ginul era tare, savuros, și o umplea de o senzație caldă și fluidă de bună dispoziție și putere. Mai avea o oră până când trebuia să-l ia pe Paul.

— Foarte bine, viespi afurisite, spuse ea cu voce tare. Acum o s-o luați pe coajă.

Avea un spray de insecte în dulap, deasupra hainelor, a pantofilor și a aspiratorului – un Electrolux bleu metalic, nou-nouț. Norah își aminti cum Bree își măturase cu mâna părul blond de pe față. „Să dai cu aspiratorul – asta îți dorești să faci în viață?”

Norah tocmai se apropiase de ușă, când îi veni o idee.

Viespile erau ocupate, încercau deja să reassembleze cuibul, și părură să n-o observe când ieși din nou, trăgând după ea Electroluxul. Aparatul rămase în mijlocul aleii, ciudat și distonant ca un porc bleu metalic. Norah își puse înapoi mânușile, pălăria și un pulover. Își înfășură fața cu o eșarfă, vârî aspiratorul în priză și îl porni, lăsându-l să bâzâie pentru o clipă, neașteptat de modest în aer liber, înainte să ridice peria. Curajoasă, o îndreptă apoi spre resturile cuibului. Viespile zumzăiră și se năpustiră furioase – obrazul și mâna lui Norah pulsară numai la vederea lor – dar fură repede supte cu un sunet zdrăngănit, ca niște ghinde căzând pe acoperiș. Norah flutură furtunul prin aer, ca pe o baghetă fermecată, adunând toate insectele mânioase, fărâmițând cuibul fragil. Curând, le culesese pe toate. Lăsă aspiratorul să meargă în timp ce se uita după ceva cu care să acopere gaura furtunului; nu voia ca viespile, atât de harnice și de hotărâte, să scape. Era o zi atât de caldă și de însorită, iar băutura o făcuse să se simtă atât de relaxată. Băgă furtunul în pământ, dar mașinăria începu să scoată un sunet înfundat. Apoi Norah observă țeava de eșapament a mașinii: da, gura furtunului se potrivea perfect.

Profund satisfăcută, încântată de ea însăși, Norah stinse aspiratorul și intră în casă.

În fața chiuvetei din baie, sub soarele revărsându-se prin ferestrele jivrate, Norah își scoase eșarfa și pălăria și se studie în oglindă. Ochi verde-închis, păr blond și un chip subțiat de grijă. Părul i se lipise de cap și pe piele avea o peliculă de sudoare. Pe obraz îi creștea o pată roșie furioasă. Norah își mușcă ușor interiorul buzei, întrebându-se ce vedea David când se uita la ea. Întrebându-se cine era ea, de fapt – femeia aceasta care încerca să se simtă bine când lângă Kay Marshall, când lângă prietenii lui Bree, care conducea nestăpânit către fluviu, negăsindu-și niciodată locul? Pe care dintre ele o vedea David? Sau poate lângă el dormea în fiecare noapte o cu totul altă femeie? Ea însăși, da, dar așa cum ea nu s-ar fi putut vedea niciodată. Și nici cea pe care o cunoscuse el cândva, nu mai mult decât îl vedea ea pe bărbatul cu care se căsătorise în acel David care venea acasă seara, își atârna sacoul cu grijă pe spătarul scaunului și deschidea cu un gest grăbit ediția de seară a ziarului.

Norah se șterse pe mâini și se duse să-și pună gheață pe obrazul umflat. Cuibul atârna, zdrențuit și gol, de streășina garajului. Aspiratorul rămăsese bondoc pe alee, legat de țeava de eșapament a mașinii prin furtunul lung și încrețit, ca un cordon ombilical de argint sclipind în soare. Norah și-l imagină pe David venind acasă și nemaigăsind viespile, descoperind în schimb curtea din spate decorată, petrecerea plănuită până în cele mai mici detalii. Avea să fie surprins, spera ea, și plăcut impresionat.

Se uită la ceas. Era vremea să se ducă după Paul. Pe treptele din spate se opri, scotocind în geantă după cheile de la casă. Un zgomot ciudat de pe alee o făcu să ridice privirea. Era un fel de bâzâit, și la început Norah crezu că viespile începuseră să scape. Dar văzduhul albăstrui era limpede, pustiu. Bâzâitul deveni un soi de sfârâială, apoi în aer se împrăștie un miros electric de ozon, de fire care ardeau.

Norah își dădu seama, cu un fel de mirare înceată, că toate acestea veneau de la aspiratorul Electrolux. Se grăbi să coboare scările. Talpa ei atinsese asfaltul, mâna i se întinsese deja prin aerul strălucitor de primăvară, când, deodată, aspiratorul explodează și sări cât colo, deraind de-a curmezișul peluzei și lovind gardul cu atâta putere încât rupse o scândură. Mașinăria bleu căzu printre tufele de rododendron, gemând ca un animal rănit, și din ea ieși un fum în nori uleioși.

Norah rămase nemișcată cu mâna întinsă, înghețată în timp ca în fotografiile lui David, încercând să priceapă ce se întâmplase. O bucată din țeava de eșapament fusese smulsă de sub mașină. Văzând-o, Norah înțelese: fumul de la benzină se strânsese probabil în motorul încă fierbinte al aspiratorului, făcându-l să explodeze. Se gândi la Paul, alergic la albine, băiatul ei cu vocea ca un flaut, care ar fi putut să fie prin preajmă dacă ar fi fost acasă.

În timp ce se uita încremenită, o viespe ieși amețită din țeava de eșapament înecată în fum a mașinii și își luă zborul.

Din cine știe ce motiv, aceasta fu ultima picătură pentru Norah. În ciuda tuturor eforturilor și a inventivității ei, acum viespile aveau să scape. Traversă peluza. Cu o singură mișcare rapidă, fără șovăire, deschise aspiratorul, întinse mâna prin perdeaua de fum spre sacul de hârtie plin de praf și de insecte, îl aruncă la pământ și începu să-l calce în picioare, într-un dans sălbatic. Sacul se rupse la un capăt și o viespe se strecură afară; Norah o strivi sub tălpi. Se lupta pentru Paul, dar și pentru a se înțelege pe ea însăși. „Te temi de schimbare, îi spusese Bree. De ce nu poți să *fi* pur și simplu?” Dar să fie ce? se întrebă Norah toată ziua. Să fie ce? Cândva, știuse: fusese fiică, elevă și apoi telefonistă, roluri pe care le jucase cu ușurință și sigură pe sine. Apoi fusese logodnică, tânără soție și mamă, și descoperise că aceste cuvinte erau mult prea mici pentru a cuprinde vreodată în ele întreaga ei viață.

Chiar și după ce deveni limpede că toate viespile muriseră, Norah continuă să danseze pe sacul umflat, nestăpânită și încordată. Ceva se întâmpla, ceva se schimbase – în lume și în sufletul ei. În noaptea aceea, în timp ce clădirea centrului de recrutare din campus arse până în temelii, înflorind în flăcări strălucitoare în noaptea caldă de primăvară, Norah avea să viseze despre viespi și albine, despre bondari mari și nedeslușiți care pluteau prin ierburi înalte de câmp. A doua zi avea să înlocuiască aspiratorul fără măcar să-i menționeze lui David incidentul, avea să refuze smochingul închiriat pentru spectacolul organizat de Kay, avea să accepte slujba. Da, farmec, și aventură, și o viață pentru ea însăși.

Toate acestea aveau să se întâmple a doua zi, dar, pe moment, Norah nu se gândea la nimic, doar la mișcarea tălpilor ei și la sacul care se transforma încet-încet într-un terci murdar din aripioare și ace. Departe, mulțimea de protestatari vuia, și zgomotul tot mai intens ajunsese prin aerul înmiresmat de primăvară până la locul unde se afla Norah. Sângele îi pulsa în tâmples. Ceea ce se întâmpla acolo se întâmpla și aici, în liniștea curții ei, în spațiile secrete din sufletul ei: o explozie, ceva în urma căruia viața n-avea să mai fie niciodată la fel.

O viespe singură bâzâi pe lângă azaleele vii colorate și se îndepărtă mânioasă. Norah se dădu jos de pe sacul de hârtie zdrobit. Năucă, dar complet trează, traversă peluza, răsucind cheile pe deget. Se urcă în mașină, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, și plecă să-și ia băiatul de la școală.

II

— Tati! Tati!

La auzul vocii lui Paul și al pașilor lui repezi și ușori pe treptele garajului, David ridică privirea de la coala pe care tocmai o introdusese în revelator.

— Stai un pic! strigă el. O secundă.

Dar, chiar în timp ce vorbea, ușa fu trântită de perete și lumina se revărsă în încăpere.

— La naiba! David privi cum hârtia se înnegrește rapid, cum imaginea se pierde în năvala bruscă a soarelui. La naiba, Paul, ți-am spus de un miliard de ori să nu mai intri când e aprinsă lumina roșie!

— Scuze. Scuze, tati.

David inspiră adânc, înmuiat. Paul avea doar șase ani și, cum stătea acolo în ușă, părea foarte mic.

— Nu-i nimic. Intră. Scuză-mă că am țipat la tine.

Se lăsă pe vine și întinse brațele, și Paul se repezi la el, odihnindu-și o clipă capul pe umărul lui, zgâriindu-i și în același timp mângâindu-i gâtul cu tunsoarea sa scurtă. Era mărunț și osos, puternic, un băiat care se mișca prin lume ca argintul viu, tăcut, și atent, și foarte doritor să-i mulțumească pe alții. David îl sărută pe frunte, regretându-și momentul de furie, admirând omoplații fiului său, eleganți și perfecți, întinși ca niște aripi sub straturile de piele și mușchi.

— Bun. Ce era așa de important? întrebă el, așezându-se pe călcâie. Ce era atât de important încât a meritat să-mi strici fotografiile?

— Tati, uite! spuse Paul. Uite ce-am găsit!

Își descleștă pumnul micuț. În palma lui se odihneau câteva pietricele plate, niște discuri netede cu câte o gaură în centru, de mărimea unor nasturi.

— Sunt grozave, spuse David, ridicând una. Unde le-ai găsit?

— Ieri, când m-am dus cu Jason la ferma bunicului lui. E un pârâu acolo și trebuie să fii foarte atent, pentru că Jason a văzut un șarpe veninos vara trecută, dar acum e prea frig pentru șerpi, așa că am trecut prin apă și am găsit acestea chiar la marginea apei.

— Uau! David atinse cu degetul fosilele; ușoare și delicate, vechi de milenii, conservate de timp mai bine decât ar fi putut-o face orice fotografie. Fosilele acestea sunt rămășițe dintr-un crin-de-mare. Cu multă vreme în urmă, mare parte din statul Kentucky se afla sub apele oceanului.

— Serios? Super! Arată în cartea despre pietre?

— S-ar putea. O să verificăm de îndată ce termin aici. Cum stăm cu pregătirile pentru petrecere? adăugă el, îndreptându-se spre ușa camerei obscure și privind afară.

Era o minunată zi de primăvară, aerul era cald, tufele de corn înfloriseră pe tot perimetrul grădinii. Norah așezase mesele și le acoperise cu fețe de masă viu colorate. Aranjase deja farfuriile și castroanele cu puncte, scaunele și șervețelele, vasele cu flori. Un plop subțire din mijlocul curții din spate, înfășurat în panglici colorate, închipuia armindenul. Norah îl decorase tot singură. David se oferise s-o ajute, dar ea refuzase.

— Stai la o parte din picioarele mele, îi spusese ea. E cel mai bun ajutor pe care mi-l poți da.

Așa că el făcuse întocmai.

David se întoarse în camera obscură, răcoroasă și ferită, cu lumina ei roșie palidă și mirosul înțepător de chimicale.

— Mama se îmbracă, zise Paul. Nu am voie să mă murdăresc.

— O poruncă aspră, observă David, așezând sticlele cu fixator și revelator pe un raft înalt, unde Paul nu putea ajunge. Du-te în casă, bine? Vin și eu imediat. O să căutăm crinii ăia de mare.

Paul coborî în goană pe scări; David îl zări alergând peste peluză, și apoi rama cu plasă din cadrul ușii se închise cu un pocnet în spatele lui. David curăță tăvile și le puse la uscat,

apoi scoase filmul din revelator și îl dădu deoparte. Aici domnea o atmosferă tihnită, era răcoare și liniște, și David zăbovi câteva clipe înainte de a-l urma pe Paul. Afară, fețele de masă unduiau în briză. Coșulețe de mai, împletite din hârtie și pline de flori de primăvară, împodobeau farfuriile. Ieri, chiar în ziua de Arminden, Paul dusesese asemenea coșulețe și vecinilor, atârându-le de clanțe, bătând la uși și apoi fugind și ascunzându-se pentru a urmări de departe cum sunt descoperite. Ideea lui Norah: simțul ei artistic, energia și imaginația ei.

Ea era în bucătărie, îmbrăcată cu un șorț peste costumul din mătase corai, aranjând frunze de pătrunjel și roșii cherry pe un platou.

— Totul e gata? întrebă el. Curtea arată grozav. Pot să te ajut cu ceva?

— Ce-ar fi să te îmbraci? sugeră ea, aruncând o privire către ceasul din perete, și-și șterse mâinile pe un șervet. Dar mai întâi pune platoul ăsta în frigiderul de jos, bine? E deja plin. Mersi.

David luă platoul de sticlă, rece în mâinile sale.

— E foarte multă muncă, remarcă el. De ce nu vrei să lași o firmă de catering să se ocupe de petrecerile astea?

Voise doar să se dovedească util, dar Norah se opri o clipă, încruntată, în apropierea ușii.

— Pentru că îmi place să mă ocup eu, zise ea. Îmi place să le planific și să pregătesc eu totul. Am o satisfacție deosebită când creez ceva pornind de la zero. Mă pricep la multe, adăugă ea, mândră, chiar dacă tu nu-ți dai seama de asta.

— Nu asta am vrut să spun. David oftă. În ultima vreme erau ca două planete orbitând în jurul aceluiași soare, care nu se ciocneau, dar nici nu veneau prea aproape una de alta. Am vrut doar să spun: de ce nu-ți iei un ajutor? Angajează o bucătăreasă. Putem să ne permitem fără probleme.

— Nu e vorba de bani, zise ea clătînând din cap și păși afară.

El puse platoul în frigider și se duse sus să se bărbierească.

Paul îl urmă și se așază pe marginea căzii, vorbind neîncetat și lovind emailul cu călcâiele. Îi plăcuse foarte mult la ferma bunicului lui Jason, ajutate la mulsul unei vaci și bunicul lui Jason îl lăsase să bea puțin lapte, cald încă, cu gust de iarbă.

David făcu spumă pe săpun cu o perie moale, încântat să-l asculte. Tăișul lamei aluneca iute și eficient pe piele, trimițând pe plafon pete tremurătoare de lumină. O clipă, întreaga lume îi păru prinsă în ace, înghețată: aerul ușor de primăvară, mirosul de săpun și vocea entuziastă a băiatului.

— Și eu mulgeam cândva vaci, zise David. Se șterse pe față și întinse mâna după cămașă. Eram în stare să fac laptele să țâșnească direct în gura pisicii.

— Exact asta a făcut și pisoii lui Jason! Îmi place de Jason. Aș fi vrut să fie fratele meu.

În timp ce-și punea cravata, David privi imaginea lui Paul în oglindă. În tăcerea care nu era tocmai tăcută – robinetul de la chiuvetă picura, ceasul de perete ticăia încet, pânza foșnea pe pânză – gândurile i se îndreptară spre fiica sa. O dată la câteva luni, frunzărind corespondența de la birou, David dădea peste scrisul lăbărțat al lui Caroline. Deși primele câteva scrisori veniseră din Cleveland, acum fiecare plic purta o ștampilă poștală diferită. Uneori, Caroline includea un nou număr de cutie poștală – întotdeauna în locuri diferite, orașe mari, impersonale – și, de fiecare dată când ea făcea asta, David îi trimitea bani. Nu se cunoscuseră niciodată prea bine, și totuși scrisorile ei deveniseră tot mai personale și mai intime cu fiecare an. Cele mai recente păreau pagini smulse din jurnalul ei zilnic – începeau cu „Dragă David” sau „David” și apoi gândurile i se revărsau nepremeditate, într-un vârtej. Uneori el încerca să arunce scrisorile fără să le deschidă, dar întotdeauna sfârșea prin a le culege din coșul de gunoi și a le citi cu nesăț. Le ținea încuiate în dulăpiorul din camera obscură, ca să știe

întotdeauna exact unde erau. Și pentru ca Norah să nu le găsească niciodată.

Odată, cu ani în urmă, după ce sosiseră primele scrisori, David condusesese opt ore până la Cleveland. Hălăduise prin oraș timp de trei zile, cercetând cărțile de telefon, întrebând la toate spitalele. În clădirea poștei centrale mângâiasse cu degetele mica ușă de bronz a cutiei poștale cu numărul 621, dar dirigintele poștei nu voise să-i dea numele sau adresa proprietarului.

— O să stau aici să aștept, spusese David, și omul dăduse din umeri.

— N-aveți decât, zisese el. Dar mai bine aduceți-vă ceva mâncare. Unele cutii poștale nu sunt deschise decât o dată la câteva săptămâni.

În cele din urmă, David se dăduse bătut și se întorsese acasă, lăsând zilele să treacă, una după alta, cu Phoebe crescând departe de el. De fiecare dată când trimitea bani, includea un bilet în care o ruga pe Caroline să-i spună unde locuia, dar nu fusese niciodată insistent și nici nu angajase un detectiv particular, așa cum se gândea uneori să facă. Ar fi trebuit să vină de la ea, i se părea lui, dorința de a fi găsită. El credea că își dorește s-o găsească. Credea că, odată ce ar fi găsit-o – odată ce ar fi aranjat lucrurile – ar fi fost în stare să-i spună lui Norah adevărul.

Credea toate acestea și în fiecare dimineață se trezea și se ducea la spital. Făcea operații și examina radiografiile, venea acasă, tundeia iarba în grădină și se juca cu Paul; viața lui era plină. Și totuși, chiar și așa, o dată la câteva luni, în mod imprevizibil, se trezea dintr-un vis în care Caroline Gill îl privea țintă din ușa spitalului sau din celălalt capăt al curții bisericii. Se trezea, tremurând, se îmbrăca și se ducea jos, în birou sau în camera obscură, lucra la vreun articol sau își vâra fotografiile în baia chimică, privind cum răsăreau imagini pe foaia până atunci goală.

— Tati, ai uitat să cauți fosilele în carte, spuse Paul. Mi-ai promis.

— Ai dreptate, zise David, revenind în prezent și potrivindu-și nodul cravatei. Ai dreptate, Paul. Ți-am promis.

Coborâra amândoi în camera de lucru și împrăștiară pe birou cărțile bine-cunoscute. Fosila era un crinoid, un mic animal marin cu corpul în formă de floare. Pietricelele ca niște nasturi fuseseră cândva discurile care formau tulpina. David își puse ușor mâna pe spatele lui Paul, simțindu-i carnea, caldă și vie, și vertebrele delicate de sub piele.

— Mă duc să-i arăt lui mami, spuse Paul.

Înhăță fosilele și o luă la fugă prin casă, ieșind pe ușa din spate.

David își luă ceva de băut și se apropie de fereastră. Câțiva oaspeți sosiseră deja și se așezaseră risipiți pe peluză, bărbații în sacouri bleumarin, femeile, ca niște flori vii de primăvară, în roz, galben intens și bleu. Norah se plimba printre ei, îmbrățișându-se cu doamnele, strângând mâini, făcând prezentările. Era atât de tăcută când o cunoscuse David, calmă, închisă în sine și atentă. Nu și-ar fi imaginat-o niciodată ca acum, atât de vorbăreață și de relaxată, deschizând o petrecere pe care o organizase până în cele mai mici amănunte. Privind-o, David se simți copleșit de un fel de dor. După ce? Poate după viața pe care ar fi putut s-o aibă. Norah părea foarte fericită cum râdea acolo pe peluză. Și totuși David știa că acest succes n-avea să fie suficient, nici măcar pentru o zi. Până diseară, ea avea să-și găsească o nouă ocupație, iar, dacă el se va trezi noaptea și-i va mângâia spatele ușor arcuit, sperând s-o incite, ea avea să murmure ceva, să-i prindă mâna într-a ei și să se întoarcă, fără a se trezi.

Paul era acum în leagăn, zburând în sus, către cerul albastru. Crinoidele, rânduite pe un șiret lung în jurul gâtului lui, se ridicau și cădeau, săltându-i pe pieptul îngust, lovindu-se uneori de lanțul leagănelui.

— Paul! strigă Norah, și vocea ei intră limpede în casă prin ușa cu plasă rămasă deschisă. Paul, scoate-ți chestiile alea de la gât! Sunt periculoase.

David își luă paharul și ieși în curte. Ajunse lângă Norah, pe peluză.

— Nu-l opri, spuse el încet, punându-i mâna pe braț. Le-a făcut el singur.

— Știu. Eu i-am dat șiretul. Dar poate să le poarte mai târziu. Dacă alunecă în timp ce se joacă și se prind în lanț, îl pot sufoca.

Era foarte încordată; el își luă mâna de pe brațul ei.

— Probabilitatea e foarte mică, spuse el, dorindu-și să poată șterge suferința aceea de demult și efectele ei asupra lor. N-o să i se întâmple nimic rău, Norah.

— N-ai de unde să știi.

— Oricum, David are dreptate, Norah.

Vocea venea de undeva din spate. David se răsuci și o văzu pe Bree. Energia ei nestăvilită, frumusețea și pasiunea ei de a trăi străbătură casa ca o pală de vânt. Purta o rochie de primăvară dintr-un material unduios, care părea să plutească în jurul ei în timp ce se mișca, și se ținea de mână cu un tânăr mai scund decât ea: proaspăt tuns, cu părul scurt roșcat, în sandale și o cămașă descheiată la gât.

— Bree, serios, se pot prinde în lanțul ăla și îl pot sufoca, insistă Norah, întorcându-se și ea.

— Se dă în leagăn, spuse Bree veselă, în timp ce Paul zbură din nou în înaltul cerului, cu capul dat pe spate, cu fața scaldată în soare. Uită-te la el cât e de fericit! Nu-l pune să se oprească și să se dea jos. David are dreptate. N-o să i se întâmple nimic.

Norah se sili să zâmbească.

— Nu? Lumea se poate sfârși în orice clipă. Ai spus-o chiar tu ieri.

— Da, dar asta era ieri, spuse Bree.

Atinse brațul lui Norah, și ele două schimbară o privire lungă, legate pentru o clipă într-un fel care excludea pe oricine altcineva. David le privi copleșit de nostalgie, de amintirea bruscă a surorii sale, a clipelor când se ascundeau amândoi sub masa din bucătărie, trăgând cu ochiul printre

faldurile mușamalei, abia ținându-și răsul. Își aminti de ochii ei, de căldura brațului ei, de bucuria tovărășiei ei.

— Ce s-a întâmplat ieri? întrebă el, alungând amintirea, dar Bree nu putu să-l audă și continuă să discute cu Norah.

— Îmi pare rău, spuse ea. Ieri a fost o situație cam tensionată. Mi-am ieșit din fire.

— Și mie îmi pare rău, zise Norah. Mă bucur că ai venit la petrecere.

— Ce s-a întâmplat ieri? Ai fost la locul incendiului, Bree? întrebă David din nou.

El și Norah fuseseră treziți în toiul nopții de zgomotul sirenelor, de mirosul acru de fum și de o strălucire nefirească pe cer. Ieșiseră afară și rămăseseră, asemenea tuturor vecinilor, pe peluzele întunecate și tăcute, cu gleznele ude de rouă, în timp ce clădirea centrului de recrutare din campus ardea. De zile întregi, protestele deveniseră tot mai înverșunate, atmosfera se încărcase tot mai mult de o tensiune invizibilă, dar reală, și asta în timp ce în orașele din lungul fluviului Mekong cădeau bombe și oamenii fugeau, strângându-și în brațe copiii muribunzi. Dincolo de fluviu, în Ohio, patru studenți fuseseră împușcați. Dar nimeni nu-și imaginase așa ceva în Lexington, Kentucky: un cocteil Molotov, o clădire în flăcări și polițiștii umplând străzile.

Bree se răsuci către David, cu părul lung săltându-i pe umeri, și scutură din cap.

— Nu, eu n-am fost, dar Mark a fost. Îi zâmbi tânărului de lângă ea și-și strecură brațul suplu într-al lui. El este Mark Bell.

— Mark a luptat în Vietnam, adăugă Norah. A venit aici ca să protesteze împotriva războiului.

— Ah, spuse David. Un agitator, deci.

— Un protestatar, cred, îl corectă Norah, făcând cu mâna înspre capătul celălalt al peluzei. A sosit Kay Marshall, spuse ea. Dați-mi voie să dispar.

— Un protestatar, deci, repetă David, urmărind-o pe Norah cu privirea, admirând cum vântul îi flutura ușor mânecile costumului de mătase.

— Exact, spuse Mark. Vorbea cu o seriozitate autoironică și cu un accent vag familiar care-i aminti lui David de vocea tatălui său, gravă și melodioasă. În căutarea neobosită a dreptății și adevărului.

— Te-am văzut la televizor, la știri, spuse David, amintindu-și de el deodată. Ieri-seară. Țineai un discurs. Așa deci. Probabil că ești bucuros de incendiu.

Mark dădu din umeri.

— Nu sunt nici bucuros, nici nu-mi pare rău. S-a întâmplat, asta-i tot. Noi mergem mai departe.

— De ce ești atât de dușmănos, David? întrebă Bree, fixându-l cu ochii ei verzi.

— Nu sunt dușmănos, spuse David, dându-și seama chiar în timp ce vorbea că, de fapt, era. Dându-și seama, de asemenea, că începea să-și aplatizeze și să-și lungească vocalele, împins de un impuls lingvistic primar, de un mod de a vorbi familiar și irezistibil precum apa. Culeg informații, atâta tot. De unde ești? îl întrebă el pe Mark.

— Din Virginia de Vest. De lângă Elkins. De ce?

— Eram doar curios. Cândva am avut rude acolo.

— N-am știut, spuse Bree. Credeam că ești din Pittsburgh.

— Am avut rude lângă Elkins, repetă David. Cu multă vreme în urmă.

— Adevărat? Mark îl privea acum mai puțin prudent. Lucrau la cărbuni?

— Uneori, iarna. Aveau o gospodărie, pământ. Duceau o viață grea, dar nu chiar atât de grea ca minerii.

— Își lucrau singuri pământul?

— Da.

David se gândi la casa pe care n-o mai văzuse de aproape cincisprezece ani.

— Bravo lor! Tatăl meu a vândut casa în care se născuse. Când el a murit în mină, la cinci ani după aceea, noi n-am

avut unde să ne ducem. N-aveam niciun fel de casă. Mark surâse amar și o clipă rămase gânditor. Te-ai întors vreodată acolo?

— N-am mai fost de mult. Tu?

— Nu. După Vietnam, am făcut facultatea. În Morgantown, pe baza legii veteranilor de război. Mi se părea ciudat să mă întorc în locurile natale. Simțeam că sunt și nu sunt acasă – poate știi cum e. Când am plecat, nu mi-am dat seama că făceam o alegere. Dar asta s-a dovedit a fi, până la urmă.

David dădu din cap.

— Știu, zise el. Știu cum e.

— Ei bine, spuse Bree, după un lung moment de tăcere. Acum sunteți amândoi aici. Iar mie mi-e din ce în ce mai sete. Mark? David? Nu vreți ceva de băut?

— Vin cu tine, zise Mark, întinzându-i mâna lui David. Ce mică e lumea, nu? Mă bucur că te-am întâlnit.

— David e un mister pentru toată lumea, spuse Bree, trăgându-l după ea. Întreab-o pe Norah.

David îi urmări cum se amestecau în mulțimea care umplea peluza. O simplă întâlnire, și totuși se simțea ciudat de agitat, de expus, de vulnerabil, și trecutul se ridică în el ca un val uriaș. În fiecare dimineață se oprea o clipă în ușa biroului, cuprinzând cu privirea lumea simplă și curată în care locuia: instrumentele aranjate în ordine, sulul alb de hârtie proaspătă de pe masa de examinare. După standarde obiective, era un om de succes, și totuși nu se simțea niciodată inundat, așa cum și-ar fi dorit, de un sentiment de mândrie și încredere în sine.

— Cred că asta e tot, spusese tatăl lui în ziua când David plecase la Pittsburgh, trântind portiera camionului și coborând pe bordură în stația de autobuz. Cred că asta e ultima dată când o să te mai vedem, dacă te duci în lumea mare. N-o să mai ai timp pentru de-alde noi.

Și David, stând pe bordură, în timp ce în jurul lui cădeau frunzele timpurii ale toamnei, simțise o disperare adâncă, pentru că până și el percepea adevărul din spusele tatălui

său: indiferent care îi erau intențiile, indiferent cât de mult îi iubea, viața avea să-l ducă departe de ei.

— Te simți bine, David? îl întrebă Kay Marshall. Trecea pe lângă el, ducând o vază cu lalele roz pal, cu petalele delicate ca pielea unui plămân. Pari cu gândul la sute de kilometri depărtare.

— Oh, Kay, spuse el.

Kay îi amintea întru câțva de Norah, avea un soi de singurătate întotdeauna perceptibilă sub suprafața atent cizelată. Odată, după ce băuse prea mult la o altă petrecere, Kay îl urmase într-un coridor întunecat, își strecurase brațele pe după gâtul lui și îl sărutase. Surprins, el o sărutase la rândul lui. Momentul trecuse și, deși se gândea adeseori la atingerea răcoroasă și surprinzătoare a buzelor ei, de fiecare dată când o vedea, David se întreba de asemenea dacă acea clipă existase cu adevărat.

— Arăți seducătoare ca de obicei, Kay.

Închină în cinstea ei. Kay zâmbi, râse și trecu mai departe.

David pătrunse în răcoarea garajului și urcă scările, luă aparatul de fotografiat din dulap și introduse în el un film nou. Vocea lui Norah se ridica deasupra mulțimii, și el își aminti de pielea ei când o atinsese în dimineața aceea, de curba lină a spatelui. Își aminti de momentul pe care ea îl împărțise cu Bree, de cât erau de legate, mai mult decât ar mai fi putut el să fie vreodată de ea. „Îmi lipsește, se gândi el, trecându-și cureaua aparatului pe după gât. Îmi lipsește.”

Merse pe marginea mulțimii de invitați, surâzând, salutând în stânga și-n dreapta, strângând mâini și furișându-se departe de conversații pentru a surprinde momente ale petrecerii pe peliculă. Se opri în fața lalelelor lui Kay și focaliză, gândindu-se cât de mult semănau într-adevăr cu suprafața delicată a plămânilor și cât de interesant ar fi fost să înrămeze fotografiile ale amândurora și să le așeze una lângă alta, dezvoltând astfel ideea lui mai veche că trupul este, într-un fel misterios, o oglindă perfectă a lumii. Sunetele petrecerii se depărtară tot mai mult în timp ce el se

concentra, absorbit, asupra florilor, și fu surprins să simtă mâna lui Norah pe brațul lui.

— Lasă aparatul, spuse ea. Te rog. E o petrecere, David.

— Lalelele astea sunt atât de frumoase! începu el, dar fu incapabil să explice, să formuleze în cuvinte de ce aceste imagini i se păreau atât de irezistibile.

— E o petrecere, repetă ea. Poți fie să stai deoparte și să faci fotografii, fie să iei un pahar și să te alături invitaților.

— Am un pahar, îi arătă el. Nu deranjează pe nimeni dacă fac câteva fotografii, Norah.

— Pe mine mă deranjează. E un gest grosolan.

Vorbiră încet și, în tot acest timp, Norah nu încetă să zâmbească. Avea o expresie calmă pe chip; dădu din cap și se depărta, unduioasă, pe peluză. Și totuși, David simți tensiunea pe care o radia și mânia ei ținută în frâu.

— Am muncit mult aici, spuse ea. Am organizat singură totul. Am făcut toată mâncarea. Am scăpat până și de viespi. De ce nu poți să participi și tu?

— Când ai scos cuibul? întrebă el, căutând un subiect de discuție neutru și privind la streășină netedă, curată a garajului.

— Ieri. Norah îi arătă încheietura mâinii, vaga umflătură roșie. N-am vrut să riscăm, cu alergia ta și a lui Paul.

— E o petrecere minunată, spuse el.

Într-un impuls de moment, îi luă încheietura, o duse la buze și sărută cu blândețe locul înțepăturii. Ea îl privi, cu ochii măriți de surpriză și cu o lucire de plăcere în ochi, apoi își retrase mâna.

— David, spuse ea blând, te rog mult, nu aici. Nu acum.

— Hei, tati! strigă Paul, și David privi în jur, încercând să-l localizeze. Mami și tati, ia uitați-vă la mine! Uitați-vă!

— S-a urcat în sâmbovină! spuse Norah, punându-și mâna streășină la ochi și arătând cu degetul în celălalt capăt al peluzei. Uite-l, cam la jumătatea copacului. Cum a ajuns acolo?

— Pun pariu că s-a cățarat de pe leagăn. Hei! strigă David, făcându-i lui Paul cu mâna.

— Dă-te jos imediat! strigă Norah. Și apoi, către David: Mă face să-mi sară inima din piept.

— E un copil, spuse David. Copiii se cațără în copaci. N-o să pățească nimic.

— Hei, mami! Tati! Ajutor! strigă Paul, dar, când ei se uitară la el, el începu să râdă.

— Îți amintești când făcea așa la magazin? întrebă Norah. Îți amintești, când începuse să vorbească, cum striga „ajutor” în mijlocul magazinului? Oamenii credeau că l-am furat.

— A strigat o dată și la spital, spuse David. Nu ții minte?

Râseră împreună. David se simți cuprins de bucurie.

— Lasă camera aia, spuse ea, cu mâna pe brațul lui.

— Bine, zise el. O duc sus.

Bree ajunsese la pomul de Arminden și culesese o panglică violetă. Câțiva alți musafiri, intrigați, i se alăturaseră. David o luă înapoi înspre garaj, privind capetele fluturânde ale panglicii. Auzi un freamăt brusc și o agitație a frunzelor, trosnetul zgomotos al unei crengi. O văzu pe Bree ridicând mâinile și panglica alunecându-i printre degete când întinse mâinile în aer. Se lăsă liniștea pentru câteva clipe lungi, după care Norah țipă. David se întoarse la timp să îl vadă pe Paul cum atinge pământul cu o bufnitură, apoi face un salt ușor, pe spate, cu colierul de crin-de-mare rupt, cu prețioasele crinoide împrăștiate pe jos. David fugi, îmbrâncind musafirii care îi stăteau în cale și ingenunche lângă el. Ochii negri ai lui Paul erau înlăcrimați. Înhață mâna lui David, încercând din răspuț să respire.

— E în regulă, spuse David, mângâindu-l pe frunte. Ai căzut din copac și ți-ai pierdut suflul, atâta tot. Relaxează-te, mai ia o gură de aer. O să fie bine.

— A pățit ceva? întrebă Norah, ingenunchind lângă el în costumul ei corai. Paul, dragule, ești bine?

Paul găfâia și tușea, cu lacrimi în ochi.

— Mă doare brațul, zise când putu să vorbească din nou.

Pălise și i se vedea o venă subțire, albastră pe frunte; David își dădea seama că băiatul încerca din răspuțeri să nu plângă.

— Mă doare rău brațul.

— Care braț? întrebă David, cu cea mai calmă voce pe care era în stare. Poți să îmi arăți unde?

Era brațul stâng și, când David îl ridică cu grijă, sprijinindu-i cotul și încheietura, Paul țipă de durere.

— David, întrebă Norah, e rupt?

— Hm, nu sunt sigur, spuse calm, deși era aproape sigur că era. Îi așeză lui Paul mâna pe piept, apoi puse o mână pe spatele lui Norah, ca s-o liniștească. Paul, o să te ridic ca să te duc în brațe până la mașină, apoi vom merge la cabinet la mine, da? O să te învăț totul despre radiografii.

Încet, îl ridică pe Paul cu blândețe. Fiul lui era așa de ușor în brațele lui. Oaspeții se dădură la o parte ca să îl lase să treacă. Îl așeză pe Paul pe scaunul din spate, luă o pătură din portbagaj și o înfășură în jurul lui.

— Vin și eu, spuse Norah, strecurându-se lângă el, pe scaunul din față.

— Și petrecerea?

— Au o grămadă de mâncare și de vin, zise ea. O să trebuiască să se descurce singuri.

Conduse către spital prin lumina primăvăratică. Din când în când, Norah încă îl mai necăjea în legătură cu noaptea nașterii, cât de încet și de metodic condusesese pe străzile pustii, dar nici astăzi nu se putea hotărî să accelereze. Trecu pe lângă clădirea ROTC, unde focul încă mocnea. Valuri de fum se ridicau precum o dantelă întunecată. Cornii erau în floare în apropiere, cu petale care arătau pale și fragile pe fondul zidului înnegrit.

— Lumea se prăbușește, așa mi se pare, spuse încet Norah.

— Nu acum, Norah.

David se uită la Paul în oglinda retrovizoare. Tăcea, nu se plângea de nimic, dar pe obrajii palizi i se scurgeau șiroaie de lacrimi.

La Urgență, David se folosi de influența lui ca să grăbească primirea și radiografia. Îl ajută pe Paul să se instaleze în pat, o lăsă pe Norah să îi citească povești dintr-o carte pe care o luase la repezeală din sala de așteptare și se duse să ia radiografiile. Când le luă de la tehnician văzu că îi tremurau mâinile, apoi merse pe culoarele ciudat de tăcute în această după-amiază de sâmbătă, către cabinetul lui. Ușa se închise în urma lui, iar, pentru o clipă, David stătu singur pe întuneric, încercând să se adune. Știa că pereții erau de un verde marin pal, că biroul era plin de hârtii, că instrumentele, din oțel și crom, stăteau aliniate în tăvi, sub dulapurile cu vitrină. Dar nu vedea nimic. Ridică mâna și își duse palma la nas, dar chiar și la acea distanță mică nu își putea vedea propria carne, putea doar să o simtă.

Bâjbâi după comutator; când îl atinse, în încăpere se făcu lumină. Un panou, montat pe perete, pâlpâi și apoi umplu camera cu o lumină albă, omogenă, care decolora obiectele. În negatoscop se aflau negativele pe care le dezvoltase în urmă cu o săptămână: o serie de fotografii ale unei vene, în secvențe, cu gradații de lumină perfect controlată, cu nivelul contrastului schimbându-se subtil la fiecare dintre acestea. Ceea ce îl încânta pe David era precizia la care ajunsese și faptul că imaginile nu se mai asemănau cu o parte a corpului uman mai mult decât cu alte lucruri: cu fulgerul precum o creangă de foc care se îndreaptă către pământ, cu râurile care șipotesc, întunecate, cu întinderea ondulată a mării.

Îi tremurau mâinile. Își impuse să respire adânc de câteva ori, apoi dădu jos negativele și prinse cu agrafe radiografiile lui Paul. Oasele fiului său, solide și totuși fragile, se arătau cu o claritate fantomatică. David urmări cu vârfurile degetelor imaginea inundată de lumină. Erau atât de frumoase oasele băiețelului său, opace și totuși aici arătând

ca și cum ar fi fost pline de lumină, imagini transparente care pluteau în penumbra cabinetului, la fel de puternice și delicate precum ramurile îngemănate ale copacului.

Leziunea era destul de simplă; fracturi clare, ușoare ale oaselor cubitus și radius. Aceste oase erau paralele; cel mai mare pericol ar fi fost ca, pe parcursul vindecării, cele două să se sudeze.

Aprinse lumina și o porni înapoi pe coridor, gândindu-se la lumea minunată ascunsă înăuntrul corpului uman. Cu ani în urmă, într-un magazin de încălțăminte din Morgantown, în timp ce tatăl lui proba cizme de lucru și se încrunta la etichetele cu prețuri, David stătuse într-o mașinărie care îi făcuse radiografie, transformându-i degetele de la picioare în ceva fantomatic și misterios. Captivat, studiase baghetele și beculețele ce arătau ca o lumină neclară și erau de fapt degetele și călcăiele lui.

Fusese un moment definitiv în viața sa, deși ani de-a rândul nu își dăduse seama de asta. Faptul că existau alte lumi, invizibile, neștiute, chiar inimaginabile, era pentru el o revelație. În săptămânile care urmaseră, David le observa atent, încercând să întrevadă structura lor ascunsă, uitându-se cum alergau căprioarele și cum se ridicau în zbor păsările, cum foșneau frunzele și cum țâșneau iepurii de sub ierburile joase. Se uitase atent și la June, care stătea pe treptele verandei, curățând calmă mazăre sau porumb, concentrată, cu buzele întredeschise, pentru că era și totuși nu era ca el, și ceea ce îi diferenția rămânea o mare enigmă.

Sora lui, fata care iubea vântul, care zâmbea soarelui ce îi cădea pe față și căreia nu îi era teamă de șerpi. Murise la vârsta de doisprezece ani, și acum nu mai era altceva decât o amintire a iubirii – nu mai rămăseseră din ea decât oasele.

Iar fiica lui de șase ani era pe undeva prin lume, însă el nu o cunoștea.

Când se întoarse, o văzu pe Norah ținându-l în poală pe Paul – deși băiatul era cam mare pentru o asemenea

consolare – iar el își pusese, stângaci, capul pe umărul ei. Brațul îi tresărea cu mici convulsii din pricina traumei.

— E rupt? întrebă ea imediat.

— Da, mă tem că este, spuse David. Vino și uită-te.

Așeză radiografiile în dispozitivul luminat și evidenție liniile întunecate ale fracturii.

Referitor la oase, existau diverse expresii, de genul „a-i trece os prin os” sau „a fi numai piele și os” și „a căpăta un os de ros”, dar oasele erau vii; creșteau și se refăceau; părțile rupte se puteau îmbina la loc.

— Am fost prevăzătoare față de albine, spuse Norah, ajutându-l să îl mute pe Paul înapoi pe masa de consultație. De viespi, vreau să spun. Am scăpat de viespi, și acum s-a întâmplat una ca asta!

— A fost un accident, zise David.

— Știu, spuse ea aproape plângând, asta e problema.

David nu răspunse. Scosese materialele pentru mulaj și acum se concentra asupra aplicării ghipsului. Nu mai făcuse asta de multă vreme – de obicei potrivea oasele și lăsa restul în grija asistentei – și găsea că e reconfortant. Brațul lui Paul era mic și mulajul creștea încetul cu încetul, alb ca o scoică veche, luminoasă și seducătoare ca o foaie de hârtie. În câteva zile avea să devină de un gri mohorât, acoperită cu graffiti vesele și copilăroase.

— Trei luni, zise David. După trei luni îți dau jos ghipsul.

— Asta înseamnă aproape toată vara, spuse Norah.

— Și Liga Juniorilor? întrebă Paul. Și înotul?

— Fără baseball și fără înot. Îmi pare rău.

— Dar eu și Jason trebuia să jucăm în Liga Juniorilor.

— Îmi pare rău, zise David, văzându-l pe Paul cu fața scaldată în lacrimi.

— Ai spus că n-o să pățească nimic, spuse Norah, și acum are un braț rupt. Ar fi putut să-și rupă gâtul sau coloana.

David se simți deodată obosit, afectat de întâmplarea cu Paul, dar și exasperat de comportamentul lui Norah.

Paul stătea liniștit și asculta cu interes, atent la tonul lor neobișnuit și la cadența vocilor. David se întreba ce avea să-și amintească Paul legat de ziua aceasta. Își închipui fiul într-un viitor nesigur, într-o lume în care te puteai duce la o demonstrație și mureai cu un glonț în gât, și împărtăși teama lui Norah. Avea dreptate, orice se putea întâmpla. Își puse mâna pe capul lui Paul, simțind în palmă țepii părului tuns scurt.

— Îmi pare rău, tati, zise Paul cu voce slabă, nu am vrut să stric pozele.

După o clipă de nedumerire, David își aminti de orele lui de frământare, când se aprinsese lumina în camera obscură și Paul stătea înlemnit cu mâna pe comutator, prea speriat ca să se miște.

— A, nu. Nu, fiule, nu sunt supărat pentru asta, nu îți face griji, îi spuse atingându-i obrazul. Pozele nu contează, doar că azi-dimineață eram obosit, da?

Paul îi urmări degetul de-a lungul marginii mulajului.

— Nu am vrut să te sperii, spuse David. Nu sunt supărat.

— Pot să ascult cu stetoscopul?

— Bineînțeles.

David puse capetele negre ale stetoscopului în urechile lui Paul și se aplecă la înălțimea lui. Își așeză discul rece de metal pe inimă.

Cu coada ochiului, o vedea pe Norah urmărindu-i. Departe de strălucirea petrecerii, își purta tristețea ca pe o piatră întunecată strânsă în palmă. Își dorea să o consoleze, dar nu îi venea în minte ceva potrivit. Ar fi vrut să aibă un fel de viziune radiografică a sufletului uman, pentru al lui Norah și al lui însuși.

— Aș vrea să fii mai fericită, zise încet. Aș vrea să pot face ceva.

— Nu trebuie să îți faci griji. Nu în legătură cu mine.

— Nu trebuie?

David trase adânc aer în piept, pentru ca Paul să poată auzi cum năvălește aerul.

— Nu. Ieri am primit o slujbă.

— O slujbă?

— Da, o slujbă bună.

Apoi îi povesti tot: o agenție de turism, program dimineața. Ar ajunge acasă la timp ca să îl ia pe Paul de la școală. În timp ce vorbea, David simțea că acesta era un fel de a-și lua zborul de lângă el.

— Simțeam că îmi pierd mințile, adăugă Norah cu o înverșunare care îl surprinse, că înnebunesc de tot cu atâta timp la dispoziție. Asta îmi va prinde bine.

— Bine, spuse el, e în regulă. Dacă îți dorești atât de mult o slujbă, ia-ți-o. Îl gădilă pe Paul și se întinse după otoscop. Uite, uită-te în urechile mele, vezi dacă n-am uitat acolo vreo pasăre.

Paul râse și metalul rece lunecă pe lângă lobul lui David.

— Știam că n-o să-ți placă, spuse Norah.

— Ce vrei să spui? Ți-am zis să accepți.

— Mă refer la tonul tău. Ar trebui să te auzi.

— Și la ce te așteptai? zise el, încercând să-și mențină vocea calmă, de dragul lui Paul. E greu să nu iei asta ca pe o critică.

— Ar fi o critică dacă te-ar privi pe tine, spuse ea. Asta nu înțelegeți tu. Dar nu te privește pe tine, are legătură cu libertatea mea, are legătură cu a avea o viață proprie. Aș vrea să poți să înțelegeți asta.

— Libertate? Iar discutase cu sora ei, ar fi pus pariu pe orice. Crezi că e cineva liber, Norah? Crezi că eu sunt liber?

Urmă o tăcere lungă, pe care o Paul rupse, iar el îi fu recunoscător.

— Nicio pasăre, tati, numai girafe.

— Serios? Câte?

— Șase.

— Șase! Dumnezeu! Ar fi bine să verifici și cealaltă ureche.

— Poate că n-o să îmi placă slujba, spuse Norah, dar cel puțin o să fiu sigură.

— Nicio pasăre, zise Paul, nicio girafă. Numai elefanți.

— Elefanți în canalul urechii, spuse David, luând otoscopul. Hai să mergem mai repede acasă!

Se strădui să zâmbească, aplecându-se să îl ridice pe Paul, cu ghips cu tot. Simțind greutatea fiului său, căldura brațului gol sănătos în jurul gâtului lui, David se întrebă cum ar fi arătat viețile lor dacă ar fi luat o altă hotărâre în urmă cu șase ani. Ninsese, și el stătuse în liniștea aceea, singur, și într-un moment de mare importanță schimbase totul. „David, scrisese Caroline Gill în ultima scrisoare, am un prieten acum. E foarte drăguț, iar Phoebe e bine; îi place să prindă fluturi și să cânte.”

— Mă bucur pentru slujba ta, îi spuse lui Norah în timp ce aștepta liftul în hol. Nu vreau să complic lucrurile, dar nu îmi vine să cred că nu are legătură cu mine.

Ea oftă.

— Nu, spuse ea. Nu poți să crezi, nu?

— Ce vrei să spui cu asta?

— Te crezi centrul universului. Punctul stabil în jurul căruia se învâрте totul.

Își strânseseră lucrurile și porniră spre lift. Afară era încă o zi frumoasă, o după-amiază târzie, senină și însoțită. Până ajunseră ei acasă, musafirii plecaseră. Rămăseseră doar Bree și Mark, care cărau în casă platourile cu mâncare. Panglicile stâlpului de arminden fluturau în vânt. Aparatul foto al lui David era pe masă, iar fosilele lui Paul erau așezate în ordine lângă el. David se opri, măsurând cu privirea peluza presărată cu scaune. Cândva, toată această lume fusese ascunsă sub o mare de mică adâncime. Îl duse înăuntru pe Paul și în sus pe scări. Îi dădu niște apă și aspirina cu gust de portocale care îi plăcea și stătu lângă el pe pat, ținându-l de mână. Avea o mânuță atât de mică, atât de caldă și de vie. Amintindu-și de imaginile luminoase ale oaselor lui Paul, David fu pătruns de simțul miracolului. Acesta era lucrul pe care tânjea să îl capteze pe peliculă, momentele rare când lumea părea unificată, coerentă, totul fiind cuprins într-o

singură imagine trecătoare; o austeritate ce conținea frumusețea, speranța și mișcarea – un fel de poezie de argint, așa cum corpul era poezie în sânge, carne și oase.

— Citește-mi o poveste, tati, zise Paul, așa că David se instalează în pat, ținându-l în brațe pe Paul, întorcând paginile cărții *George cel Curios*, care era în spital, cu un picior rupt.

La parter, Norah făcea curățenie prin camere. Ușa glisantă se închidea și se deschidea în mod repetat. Și-o închipuia ieșind pe acea ușă, îmbrăcată în costum, îndreptându-se către o nouă slujbă și o viață care îl excludea pe el. Erau ultimele ore ale după-amiezii și camera era inundată de o lumină aurie. Întoarce pagina și îl ținu în brațe pe Paul, simțindu-i căldura și respirația regulată. Un vânt ușor ridica perdelele; afară, cornul arăta ca un nor colorat pe fondul gardului întunecat. David se opri din citit, privind petalele albe cum cad și cum plutesc. Se simțea deopotrivă liniștit și tulburat de frumusețea lor, încercând să nu observe că arătau, de la distanță, ca fulgii de nea.

Iunie 1970

— Ei, Phoebe seamănă cu tine la păr, observă Doro.

Caroline își atinse ceafa, gândindu-se. Se aflau în partea estică a orașului Pittsburgh, în clădirea unei vechi fabrici care fusese transformată în școală pregătitoare. Lumina pătrundea prin ferestrele înalte, cădea în stropi pe firele de praf, formând modele pe scândurile podelei; prindea partea roșcată, cea mai luminoasă din codițele lui Phoebe, pe când ea stătea în fața unei cutii mari de lemn, jucându-se cu lopățica și cu niște linte pe care o lăsa să cadă în cascadă în borcane. La șase ani, era dolofană, cu gropițe în genunchi și un zâmbet cuceritor. Ochii aveau o ușoară formă oblică, migdalată, căprui-închis. Avea mâini mici. În dimineața aceasta era îmbrăcată cu o rochie cu dungi albe și roz, pe care o alesese și și-o pusese singură – cu spatele în față. Mai purta și un pulover roz care provocase o criză de proporții acasă. „Ți-a moștenit cu siguranță temperamentul.” Lui Leo, care murise cu aproape un an în urmă, îi plăcuse să tot mormăie această afirmație, și Caroline fusese mereu uimită, nu atât pentru că el văzuse o legătură genetică acolo unde nu exista, ci pentru că o putea numi cineva o femeie temperamentală.

— Crezi? o întrebă pe Doro, trecându-și degetele prin părul din spatele urechii. Crezi că are părul ca al meu?

— O, da, sigur că da. Phoebe își îngropa acum adânc mâinile în lintea catifelată, răsând împreună cu băiețelul de lângă ea. Își umplea pumnii, apoi lăsa conținutul să-i curgă printre degete, iar băiatul ținea o ceașcă galbenă de plastic ca să prindă boabele.

Pentru ceilalți copii din această școală pregătitoare, Phoebe era ea însăși, o prietenă căreia îi plăceau culoarea albastră, înghețata pe băț și să se învârtească; aici, faptul că era diferită trecea neobservat. În primele săptămâni, Caroline veghease precaută, pregătindu-se pentru genul de comentarii pe care le auzise atât de des la locurile de joacă, la magazinul

alimentar, în cabinetul doctorului. „Ce păcat! Vai, trăiți cel mai cumplit coșmar al meu!” ba, la un moment dat, auzise chiar „cel puțin nu va trăi prea mult – asta e o binecuvântare”. Lipsite de tact, stupide sau crude, nu avea importanță; de-a lungul anilor, aceste remarci îi sfâșiaseră inima lui Caroline. Însă aici, profesorii erau tineri și entuziaști, iar părinții le urmaseră exemplul în tăcere – Phoebe poate că avea mai mult de muncă, era mai înceată, dar, ca orice copil, putea să învețe.

Lintea se împrăștie pe podea, băiețelul își aruncă lopățița și alergă în hol. Phoebe îl urmă, cu codițele în vânt, îndreptându-se către camera verde, unde aveau șevalete și tuburi cu vopsea.

— Locul ăsta a fost atât de bun pentru ea, spuse Doro.

Caroline dădu din cap.

— Ce bine ar fi fost dacă cei din Comisia de Educație ar fi putut să o vadă aici.

— Ai un caz solid și un avocat bun. O să fie bine.

Caroline aruncă o privire la ceas. Prietenia ei cu Sandra se transformase într-o forță politică, și astăzi Asociația Upside Down, având peste 500 de membri, urma să ceară comitetelor directoare să le includă copiii în școlile publice. Aveau șanse reale, dar Caroline avea emoții oricum; de această hotărâre depindeau atât de multe.

Un copil care venea în viteză era cât pe-acți să cadă pe partea lui Doro, care îl prinse de umeri cu blândețe. Părul lui Doro era acum alb complet, în contrast frapant cu ochii negri și pielea netedă, măslinie. Înota în fiecare dimineață și se apucase de golf, iar în ultima vreme Caroline o surprindea adeseori zâmbind pentru sine, ca și cum ar fi avut un secret.

— E foarte amabil din partea ta că ai venit azi să îmi ții locul, spuse Caroline, trăgându-și haina pe ea.

Doro făcu un gest cu mâna.

— Lasă asta, prefer să fiu aici decât să mă cert cu cei din departament în legătură cu lucrările tatălui meu.

Avea o voce obosită, dar pe față îi răsărise un zâmbet.

— Doro, dacă nu te-aș cunoaște, aș zice că ești îndrăgostită. Doro râse.

— O presupunere curajoasă, zise ea, și, apropo de dragoste, îl așteptăm pe Al după-amiază? Că doar e vineri.

Modelele pe care le formau umbra și lumina în sicomori erau liniștitoare ca o apă curgătoare. Da, era vineri, dar Caroline nu avusese nicio veste de la Al toată săptămâna. De obicei suna de pe drum, din Columbus sau din Atlanta sau chiar din Chicago. O ceruse în căsătorie de două ori anul ăsta; de fiecare dată, inima îi bătuse mai tare la gândul acestei posibilități, și de fiecare dată spusese „nu”. Se certaseră la ultima lui vizită, el se plânsese că îl ține la distanță – și plecase supărat, fără să-și ia rămas-bun.

— Eu și Al suntem prieteni apropiați, atâta tot. Nu e atât de simplu.

— Nu fi ridicolă, spuse Doro, nu există nimic mai simplu.

Deci chiar *era* dragoste, se gândi Caroline. Sărută obrăzorul lui Phoebe și plecă cu vechiul Buick al lui Leo, negru, imens, semănând cu o barcă. În ultimul an de viață, Leo devenise mai fragil și își petrecea majoritatea timpului într-un fotoliu de lângă fereastră, cu o carte pe genunchi, privind afară, în stradă. Într-o bună zi, Caroline îl găsisse prăbușit în fotoliu, cu părul grizonant ridicat într-un unghi ciudat, cu pielea și chiar buzele foarte palide. Murise. Știa asta dinainte să îl atingă. Îi dăduse jos ochelarii și îi închisese pleoapele cu vârful degetelor. După ce îi luaseră trupul, se așezase pe scaunul lui, încercând să își închipuie cum arătase viața lui, cu ramurile copacilor mișcându-se în liniște afară, cu pașii ei și ai lui Phoebe răsunând deasupra tavanului.

— Vai, Leo, zisese cu voce tare în camera goală, îmi pare rău că ai fost așa de singur.

După înmormântare, care fusese o formalitate tăcută, într-un loc ticsit de profesori de fizică și de gardenii, Caroline se oferise să plece, dar Doro nici nu vruse să audă.

— M-am obișnuit cu tine, m-am obișnuit să îmi ții companie. Nu, rămâi și vom mai vedea ce-i de făcut.

Caroline mergea cu mașina prin orașul pe care ajunsese să-l iubească, acest oraș dur, nisipos, foarte frumos, cu clădirile care se înălțau spre cer, cu podurile împodobite și parcurile vaste, cu cartiere adăpostite sub dealurile de smarald. Găsi un loc de parcare pe strada îngustă și intră în clădirea cu piatra înnegrită de-a lungul deceniilor de fumul de cărbune. Merse prin foaierea cu tavan înalt și podea cu mozaic complicat și urcă două rânduri de trepte. Ușa de lemn avea pete întunecate, un geam de sticlă mată și numere din alamă fără lustru: 304B. Trase adânc aer în piept – nu mai avusese atâtea emoții de când dădea examene orale – și deschise ușa împingând-o. Camera dărăpănată o surprinse: masa mare de stejar era zgâriată, iar ferestrele – murdare – făceau ca ziua de afară să pară mută și cenușie. Sandra era deja acolo cu o jumătate de duzină de alți părinți din Consiliul Upside Down. Caroline simți o undă de afecțiune. La început aveau, fiecare, întâlniri cu oameni pe care ea și Sandra îi întâlneau la băcănie și în autobuz; apoi, vestea se răspândise și oamenii începuseră să dea telefon. Avocatul lor, Ron Stone, stătea lângă Sandra, cu părul blond pieptănat pe spate și cu o expresie gravă pe fața palidă. Caroline se așeză pe scaunul rămas liber lângă ea.

— Arăți obosită, șopti.

Sandra clătină din cap.

— Tim are gripă, tocmai azi. A trebuit să vină mama din Mekeesport ca să aibă grijă de el.

Înainte să poată răspunde Caroline, ușa se deschise din nou și membrii Comisiei de Educație începură să intre unul după altul, relaxați, făcând glume între ei și strângându-și mâinile. Când toată lumea se așeză și ședința se deschise, Ron Stone se ridică și își dresă glasul.

— Toți copiii au dreptul la educație, începui, cu vorbele familiare.

Dovezile pe care le prezenta erau clare, argumentate – creștere stabilă, sarcini îndeplinite, și totuși Caroline văzu cum fețele celor prezenți devin impasibile, acoperite, parcă, de o mască. Îi veni în minte imaginea lui Phoebe din seara trecută, stând la masă, cu un creion pe care îl ținea strâns, scriind literele care îi alcătuiau numele: invers, lăbărțate pe toată pagina, scrise tremurat, dar scrise. Cei din comisie se uitau pe hârtiile din fața lor și își dregeau vocea. Când Ron Stone se opri, luă cuvântul un tânăr cu părul negru, ondulat.

— Pasiunea dumneavoastră este de admirat, domnule Stone. Noi, membrii consiliului, apreciem spusele dumneavoastră și apreciem implicarea și devotamentul acestor părinți, dar copiii aceștia sunt înapoiți mintal; și lucrul acesta nu poate fi ignorat. Realizările lor, oricât de semnificative, au fost posibile într-un mediu protejat, cu profesori capabili să ofere atenție suplimentară, poate chiar exclusivă, ceea ce este un aspect extrem de important.

Caroline întâlni privirea Sandrei. Și acest tip de discurs le era cunoscut.

— Înapoiat mintal este un termen peiorativ, replică Ron Stone calm. Acești copii prezintă o încetineală în gândire, da, nimeni nu pune la îndoială acest lucru, însă nu sunt proști. Nimeni din această cameră nu știe ce pot realiza. Cea mai mare speranță legată de creșterea și dezvoltarea lor, lucru valabil, de altfel, pentru toți copiii, o reprezintă un mediu educațional fără limite predeterminate. Astăzi, nu vă cerem altceva decât echitate.

— A, da, echitate, dar nu dispunem de resurse, spuse un alt bărbat, slab, cu părul rar, grizonant. Ca să fim echitabili, ar trebui să îi acceptăm pe toți, o mare de indivizi retardați care ar covârși sistemul. Priviți.

Împărți copii ale unui raport și începu o analiză cost-profit. Caroline trase adânc aer în piept. Nu i-ar folosi la nimic să-și piardă răbdarea. O muscă bâzâia, prinsă între geamurile din ferestrele vechi. Caroline se gândi iar la

Phoebe, un copil atât de iubitor, ca argintul viu, care știa să găsească obiectele pierdute, o fetiță care putea să numere până la cincizeci, să se îmbrace și să spună alfabetul, cu dificultăți de vorbire, dar care putea intui într-o clipă dispoziția lui Caroline.

„Limitați, spuneau vocile. Invadează școlile. Sunt un mod de a risipi resurse și o piedică pentru copiii mai inteligenți.”

Pe Caroline o copleși disperarea. Acești bărbați nu o văzuseră niciodată pe Phoebe cum era ea de fapt, nu o vor vedea niciodată altfel decât diferită, cu dificultăți de vorbire și de manevrare a lucrurilor noi. Cum ar putea să le-o arate pe fiica ei cea frumoasă – Phoebe, stând pe covorul din camera de zi și construind un turn de blocuri, cu părul moale peste urechi și cu o expresie de concentrare adâncă pe față? Phoebe, punând un disc la un mic pick-up cumpărat de Caroline, furată de muzică, dansând pe podeaua netedă de stejar, sau mânuța ei moale, apărută dintr-odată pe genunchiul ei, într-un moment în care Caroline era gânditoare sau distrată, absorbită de lume și de griji. „Te simți bine, mami?” spunea ea, sau pur și simplu, „Te iubesc”. Phoebe cocoțată pe umerii lui Al în lumina serii, Phoebe care îmbrățișa pe oricine întâlnea, care avea adevărate accese de furie și dădea dovadă de o încăpățănare sfidătoare, Phoebe care se îmbrăcase singură în acea dimineață, atât de mândră.

Discuția de la masă se îndreptase către numere, către logistică și imposibilitatea schimbării. Caroline se ridică, tremurând. Parcă își vedea mama, acum moartă, ducându-și mâna la gură, șocată. Nici chiar lui Caroline nu îi venea să creadă cum o schimbase viața și ce devenise, dar nu mai putea da înapoi. O invazie de înapoiatăi mental! Își încleșta mâinile de masă și așteptă. Unul câte unul, bărbații terminară de vorbit, iar în cameră se făcu liniște.

— Nu e vorba de cifre, spuse Caroline, e vorba de copii. Am o fiică în vârstă de șase ani. E adevărat, îi ia mai mult timp să învețe ceva nou, dar a învățat să facă tot ce știe să facă

oricare alt copil – să meargă de-a bușilea, să meargă în picioare și să vorbească, să meargă la toaletă, să se îmbrace, lucru pe care l-a făcut și azi-dimineață. Ce văd eu este o fetiță care vrea să învețe și care îi iubește pe toți oamenii pe care îi întâlnește și o cameră plină de oameni care par să fi uitat că în țara noastră făgăduim o educație fiecărui copil, indiferent de capacitățile lui.

Pentru o clipă, nu vorbi nimeni. Ușa înaltă scârțâi ușor din pricina vântului. Zugrăveala începea să se umfle și să se cojească pe pereții bej.

Vocea bărbatului brunet răsună blând.

— Am, noi toți avem, multă compasiune pentru situația în care vă aflați, însă care este posibilitatea ca fiica dumneavoastră, sau oricare dintre acești copii, să obțină o diplomă universitară? Ce ar însemna asta pentru imaginea ei despre sine? Dacă ar fi după mine, mai degrabă i-ar folosi o meserie rentabilă, utilă.

— Are șase ani, zise Caroline, nu este pregătită să învețe o meserie.

Ron Stone urmărise cu atenție schimbul de replici, și acum interveni.

— În realitate, spuse, această discuție este în afara subiectului. Deschise servieta și scoase un teanc gros de documente. Nu este numai o chestiune morală sau logistică, este vorba de lege. Am aici o petiție, semnată de către acești părinți și de încă alți cinci sute, ca un adaos la procesul intentat în numele acestor familii pentru a le fi acceptați copiii în școlile publice din Pittsburgh.

— Aici este vorba despre legea civilă, zise bărbatul grizonant, ridicând privirea din document, nu puteți folosi așa ceva. Nu asta prevede legea și nici nu este în spiritul ei.

— Parcurgeți acele documente, zise Ron Stone, închizându-și servieta, și ne mai auzim.

Afară, pe treptele vechi de piatră, discuția izbucni; Ron era mulțumit, afișa optimism precaut, însă ceilalți erau exuberanți și o îmbrățișau pe Caroline ca să îi mulțumească

pentru discurs. Ea zâmbea, îmbrățișându-i la rândul ei, simțindu-se în același timp secătuită și mișcată de profunda afecțiune pentru oamenii aceștia: Sandra, desigur, care încă mai venea pe la ea săptămânal la o cafea; Colleen, care împreună cu fiica ei adunase toate aceste nume pentru petiție; Cari, un bărbat înalt și vioi al cărui singur fiu murise de tânăr din pricina complicațiilor cardiace cauzate de Sindromul Down și care le oferise ca spațiu pentru birou depozitul lui de covoare. Cu patru ani în urmă nu îl cunoștea pe niciunul dintre ei, cu excepția Sandrei, însă acum erau legați prin multe nopți de nesomn, multe lupte și succese mărunte și o speranță nemărginită.

Plecă înapoi la școala pregătitoare, încă tulburată în urma discursului. Phoebe sări din mijlocul copiilor de la cerc și alergă spre Caroline, îmbrățișându-i genunchii. Mirosea a lapte și a ciocolată, iar pe rochiță avea o dungă de murdărie. Părul îi era ca un norișor moale sub mâna lui Caroline. Caroline îi povesti pe scurt lui Doro ce se întâmplase, având încă prezente în minte cuvintele urâte ca „invazie”, „piedică”. Doro, care întârziase la serviciu, atinse brațul s-o oprească.

— Vorbim mai mult diseară.

Drumul spre casă i se păru minunat, cu copacii înfrunziți și liliacul în floare ca niște dâre de spumă și foc pe fundalul dealurilor. Plouase în noaptea dinainte și cerul era de un albastru senin și strălucitor. Caroline parcă mașina pe alee, dezamăgită să vadă că Al nu ajunsese încă. Merse împreună cu Phoebe pe sub umbra pâlپătoare a sicomorilor, prin zumzetul pătrunzător al albinelor, se așeză pe treptele verandei și dădu drumul la radio. Phoebe începu să se învârtă pe iarba moale, cu brațele desfăcute și capul dat pe spate, cu fața spre soare.

Caroline o privi, încă încercând să scape de tensiunea și amintirea atitudinii sarcastice cu care se confruntase în cursul dimineții. Existau motive să spere, dar după toți acești ani în care se luptase să schimbe percepția lumii, Caroline își impunea să rămână în alertă.

Phoebe alergă spre ea și își făcu mâinile pâlnie la urechea lui Caroline, șoptindu-i un secret. Caroline nu prinse cuvintele, ci numai suflul entuziast, iar Phoebe fugi din nou la soare, rotindu-se în rochița roz pal. Lumina soarelui îi aprindea scânteii de chihlimbar în părul negru și Caroline își aminti de Norah Henry în lumina puternică de la clinică. Pentru o clipă, o încercară oboseala și îndoiala.

Phoebe se opri din învârtit și își întinse brațele ca să își țină echilibrul, scoase un strigăt și fugi de partea cealaltă a peluzei, urcând treptele până unde stătea Al, care se uita la ea, cu un pachet viu colorat într-o mână pentru Phoebe și un buchet de liliac despre care Caroline știa că este pentru ea.

Inima îi tresări. El o curtase cu o răbdare molcomă, insistentă, venind în fiecare săptămână încărcat de flori sau cu un cadou drăguț, cu o plăcere atât de autentică întipărită pe față, încât ea nu putea să îl refuze. Totuși, se ținuse la distanță de el, neavând încredere în această dragoste apărută atât de brusc, dintr-o direcție atât de neprevăzută. Acum stătea în picioare, simțind un val de plăcere. Îi fusese așa de teamă că de data asta nu va mai veni!

— Frumoasă zi! spuse el, aplecându-se să o îmbrățișeze pe Phoebe, care se aruncă de gâtul lui în semn de bun venit. Pachetul conținea o plasă de fluturi transparentă, cu mâner de lemn sculptat, pe care ea o înhață imediat, alergând către un pâlci de hortensii albastru-închis. Cum a decurs întâlnirea?

Ea îi povesti totul și el ascultă, clătinând din cap.

— Hm, școala nu e pentru toată lumea, zise el. Mie sigur nu mi-a plăcut prea mult, dar Phoebe e un copil bun și nu ar trebui exclusă.

— Vreau să aibă un loc în lumea asta, spuse Caroline, dându-și seama brusc că nu de dragostea lui Al pentru ea se îndoia, ci de dragostea lui pentru Phoebe.

— Draga mea, are un loc. Locul ei este aici, dar da, cred că ai dreptate, faci bine să lupți pentru ea din toate puterile.

— Sper că săptămâna a fost mai bună pentru tine, spuse ea, observându-i umbrele de sub ochi.

— Ei, aceleași lucruri, zise el, așezându-se lângă ea pe trepte și luând un băț pe care începu să îl cojească. În depărtare se auzeau mașinile de tuns iarba; la micul aparat de radio al lui Phoebe se auzea „Iubește-mă, iubește-mă”. Am parcurs 3 860 de kilometri săptămâna asta – un record chiar și pentru mine.

„O să mă ceară din nou în căsătorie”, se gândi Caroline. Era momentul potrivit; era sătul de drumuri și gata să se așeze undeva și o va cere din nou. Observă cum i se mișcau mâinile cu îndemănare și iuțea, îndepărtând coaja și îi creștea inima. De data asta va accepta, însă Al nu scotea niciun cuvânt. Liniștea se prelungi atât de mult, încât în final se văzu nevoită să o rupă.

— Frumos cadou, zise ea, făcând semn cu capul de cealaltă parte a gazonului, unde Phoebe alerga cu plasa care descria arcuri strălucitoare în aer.

— E făcută de un tip din Georgia, spuse Al, tare de treabă. Avea o grămadă, le cioplise pentru nepoții lui. Am intrat în vorbă la băcănie. Colecționează aparate de radio cu ultrascurte și m-a invitat să trec pe la el să le văd. Am petrecut o noapte întreagă stând de vorbă; iată un avantaj al vieții rătăcitoare. Ah, continuă el, băgând mâna în buzunarul pantalonilor și scoțând un plic alb, uite corespondența ta din Atlanta.

Caroline luă plicul fără un cuvânt. Înăuntru erau cu siguranță mai multe bancnote de douăzeci de dolari împăturite frumos într-o hârtie albă, simplă. Al le aducea din Cleveland, Memphis, Atlanta, Akron, orașe prin care trecea în cursele lui. Îi spusese doar că banii erau pentru Phoebe, de la tatăl ei și Al acceptase totul fără să comenteze, dar ceea ce Caroline simțea era mult mai complicat. Câteodată visa că mergea prin casa lui Norah Henry, că lua obiecte de pe rafturi și din dulapuri și umplea o sacoșă, fericită, până când o vedea pe Norah Henry stând lângă fereastră, cu o expresie

absentă, de o tristețe infinită. Se trezea tremurând, se scula și își făcea un ceai, stând pe întuneric. Când soseau banii, îi depunea la bancă și nu se mai gândea la ei până când venea următorul plic. Făcea asta de cinci ani și economisise aproape 7.000 de dolari.

Phoebe tot mai alerga, urmărind fluturi, păsări, pete de lumină, pe muzica ce se revărsa de la radio. Al se juca cu butonul.

— Ce e bine în orașul ăsta e că poți să găsești muzică. În unele dintre orașelele alea prăpădite în care mai dorm uneori, tot ce auzi e Top 40. După o vreme te plictisești. Începu să mormăie pe melodia *Begin the Beguine*.

— Părinții mei dansau pe melodia asta, zise Caroline și, pentru o clipă, stătu pe treptele casei părintești, invizibilă, uitându-se cum mama sa, într-o rochie lungă și strânsă pe talie, întâmpină musafirii la ușă. Nu m-am mai gândit la asta de ani de zile; din când în când, scoteau covorul din camera de zi sâmbătă seara, invitau și alte cupluri și dansau.

— Ar trebui să mergem să dansăm și noi din când în când, zise Al. Ți place să dansezi, Caroline?

Caroline se simți mișcată și cuprinsă de entuziasm, nici ea nu putea spune de ce acesta avea legătură cu furia ei din cursul dimineții, cu ziua aceasta radioasă și căldura brațului lui Al atingându-l pe al ei. Vântul agita plopii, dând la iveală dosul argintat al frunzelor.

— De ce să mai așteptăm? întrebă ea și se ridică în picioare, întinzând brațul.

El rămase uimit, buimăcit, dar în clipa următoare stătea în picioare cu mâna pe umărul ei și dansau pe peluză, pe o muzică ce se auzea încet, pe fundalul goanei mașinilor de pe autostradă. Lumina soarelui i se amesteca în păr, iarba era moale sub picioarele încălțate în ciorapi, și împreună se mișcau așa de ușor, învărtindu-se și întorcându-se, iar ea simțea cum tensiunea pe care o purtase cu ea de la ședință se împrăștia cu fiecare pas. Al surâdea, strângând-o la piept; soarele îi mângâia gâtul.

„Ah, se gândi pe când el o învârti din nou, voi accepta.”

Simțea plăcerea dată de soare și de răsul lui Phoebe care plutea, iar mâinile lui Al erau calde prin țesătura de pe spatele ei. Se mișcau prin iarbă, în ritmul muzicii, conectați prin ea. Traficul din apropiere era la fel de prezent și de reconfortant ca oceanul. Alte sunete, subțiratic, se strecurară printre ritmurile muzicii, prin aerul strălucitor. Caroline nu le percepse la început. Apoi Al o răsuci, și ea se opri din dans. Phoebe îngenunchease în iarba moale și caldă de lângă hortensii, plângând prea tare ca să mai poată vorbi, cu mâna ridicată. Caroline fugi și se lăsă în genunchi în iarbă, examinând pata umflată și roșie de pe palma lui Phoebe.

— Te-a înțepat o albină, spuse ea. Of, iubito, te doare, nu?

Își lăsă fața pe părul cald al lui Phoebe. Pielea moale, nespus de fină, și pieptul care se cobora și se ridica; iar sub el, bătăile ritmice ale inimii. Iată un lucru care nu putea fi măsurat, nu putea fi cuantificat și nici măcar explicat: Phoebe era ea însăși singură. Nu puteai, până la urmă, eticheta o ființă omenească. Nu puteai presupune până la capăt ce era sau ce putea să rezerve viața.

— Oh, puiuțule, nu-i nimic, spuse ea, netezindu-i părul.

Dar suspinele lui Phoebe lăsară loc unor șuierături care lui Caroline îi amintiră de crupul de care suferise când era mică. Palma i se umflă; dosul palmei și degetele de asemenea. Caroline simți cum încremenește pe dinăuntru, chiar și când se ridică în grabă și-l chemă pe Al.

— Repede! strigă ea, cu o voce stridentă și ciudată. Al, e alergică!

O ridică pe Phoebe, grea în brațele ei, și apoi se opri, uluită, căci cheile îi rămăseseră în geanta de pe barul din bucătărie și nu știa cum să deschidă ușa cu Phoebe în brațe, care șuiera acum mai tare. În clipa următoare, Al fu lângă ea, o luă pe Phoebe și fugi cu ea spre mașină, iar Caroline se trezi cu cheile și cu geanta în mână, fără să-și mai dea seama cum le luase. Conduse cât putu de repede pe străzile

oraşului. Când ajunseră la spital, Phoebe răsufliă gâtuită, disperată.

Lăsară maşina la intrare şi Caroline se repezi la prima soră medicală pe care o văzu.

— O reacţie alergică. Avem nevoie de un medic. *Acum!*

Sora era ceva mai în vârstă, solidă, cu părul tuns drept şi vârfurile răsucite înăuntru. Îi conduse printre nişte uşi de oţel, şi Al o aşeză cu delicateţe pe Phoebe pe o targă. Phoebe se lupta acum să respire, cu buzele uşor vineţii. Caroline respira şi ea greu, şi o gheară de spaimă îi încleştase pieptul. Sora dădu pe spate părul lui Phoebe şi-i atinse gâtul cu degetele, pentru a-i lua pulsul. Şi apoi Caroline o văzu uitându-se la Phoebe aşa cum se uitase doctorul Henry în noaptea aceea de demult, acoperită de zăpadă. Văzu cum sora măsoară frumoşii ochi alungiţi ai lui Phoebe, mâinile mici care strângeau atât de tare plasa când alerga după fluturi, văzu cum mijeste vag pleoapele. Şi totuşi nu fu pregătită pentru ceea ce urmă.

— Sunteţi sigură? întrebă sora, ridicând privirea şi întâlnindu-i ochii. Sunteţi absolut sigură că vreţi să chem un medic?

Caroline înlemni. Îşi aminti mirosul legumelor fierte, ziua când plecase pentru totdeauna cu Phoebe şi chipurile impasibile ale bărbaţilor din consiliul educaţional. Într-o clipă sălbatică, spaima i se transformă în furie, crâncenă şi pătrunzătoare. Ridică mâna să pocnească figura tâmpă, inexpresivă a surorii, dar Al o prinse de încheietură.

— Chemaţi un medic, spuse el. Imediat.

Îşi puse braţul în jurul lui Caroline şi nu-i mai dădu drumul, nici când sora se răsuci şi ieşi, nici când doctorul apăru în cabinet, ci abia când respiraţia lui Phoebe începu să se liniştească şi în obraji îi reveni puţină culoare. Apoi merseră împreună în sala de aşteptare şi se aşezară pe scaunele portocalii de plastic, ţinându-se de mână, în timp ce surorile bâzâiau pe lângă ei, în interfoane se auzeau voci, iar copiii plâneau.

— Ar fi putut să moară, spuse Caroline.

Calmul îi cedă – și ea începu să tremure.

— Dar n-a murit, spuse Al cu fermitate.

Mâna lui Al era caldă, mare și reconfortantă. Fusese atât de răbdător în toți acești ani, se întorsese mereu la ea, spunându-i că știa să aprecieze un lucru de valoare atunci când îl găsea. Că avea să aștepte. Dar de data asta lipsise două săptămâni, nu una. Nu o sunase de pe drum și, deși îi adusese flori ca de obicei, nu-i mai ceruse mâna de șase luni de zile. Ar fi putut să plece cu camionul lui și să nu se mai întoarcă niciodată, să nu-i mai dea niciodată șansa de a spune „da”.

Caroline îi ridică mâna și-i sărută palma, puternică, aspră de bătături, brăzdată de linii. El se răsuci, trezit pe neașteptate din gânduri, uimit de parcă ar fi fost el însuși înțepat.

— Caroline, zise el pe un ton oficial. Aș vrea să-ți spun ceva.

— Știu. Ea îi luă mâna, o puse pe inima ei și o ținu acolo. Oh, Al, am fost o proastă! Sigur că vreau să fiu soția ta.

1977

Iulie 1977

— Așa? întrebă Norah.

Stătea întinsă pe plajă, și sub coapsa ei, nisipul sfărâmicios aluneca și se scurgea neîncetat. De fiecare dată când inspira adânc și apoi expira, nisipul se rostogolea de sub ea. Soarele era fierbinte, ca o placă încinsă de metal pe piele. Se afla aici de mai bine de o oră, tot pozând, iar „a sta la plajă” ajunsese să i se pară mai degrabă o glumă proastă, căci era exact ceea ce ar fi vrut să facă și nu putea. Era concediul ei, până la urmă – căpătase două săptămâni în Aruba pentru că vânduse cel mai mare număr de croaziere din statul Kentucky în anul anterior – și iată cu ce se ocupa: nisipul i se lipea de sudoarea de pe brațe și de pe gât în timp ce ea stătea nemișcată, înghesuită între soare și plajă.

Pentru a-și distra atenția, Norah își ținea privirea ațintită asupra lui Paul, care alerga de-a lungul țărmului, ca o pată la orizont. Avea treisprezece ani, și în ultimul an crescuse ca un copăcel. Înalt și stângaci, ieșea să alerge în fiecare dimineață ca și cum ar fi vrut să scape de propria viață.

Valurile se spărgeau încet de plajă. Marea se inversa, se apropia refluxul, și lumina intensă a amiezii avea curând să se schimbe, făcând imposibilă până a doua zi întreprinderea lui David de a obține fotografia dorită. Pe buză i se lipise o șuviță de păr, care o gădila, dar Norah își impuse să rămână nemișcată.

— Bun, zise David, aplecat peste aparatul de fotografiat, făcând o serie rapidă de instantanee. Așa, excelent, așa e chiar foarte bine.

— Mi-e cald, spuse ea.

— Doar câteva minute. Aproape am terminat. David era acum în genuchi. Coapsele îi erau palide ca iarna pe nisip. Lucra atât de mult, și petrecea atâtea ore lungi în camera lui obscură, agățând fotografiile să se usuce pe sforile pe care le atârnase de la un perete la altul. Gândește-te la mare. Valuri

în apă, valuri în nisip. Și tu faci parte din ele, Norah. O să vezi în fotografie. O să-ți arăt.

Ea rămase imobilă în bătaia soarelui, privindu-l cum lucrează, amintindu-și de primele zile ale căsătoriei lor, când făceau plimbări lungi în serile de primăvară, ținându-se de mână, în aerul îmbibat de mirosul caprifoiului și al zambilelor. Ce-și imaginase ea atunci – aceea mai tânără versiune a ei – în timp ce mergea prin lumina blândă și nemișcată a amurgului, în timp ce-și visa visurile? Nu o asemenea viață, cu siguranță. În ultimii cinci ani, Norah aflate toate secretele meseriei de agent de turism. Pusese ordine în birou și, treptat, începuse să organizeze și excursii. Își câștigase o clientelă constantă și învățase să vândă, înmânând broșurile lucioase clienților așezați de partea cealaltă a biroului, descriind în detalii seducătoare locuri în care ea însăși abia dacă visase să meargă. Devenise expertă în a rezolva crize de ultim moment: bagaje pierdute, pașapoarte rătăcite, crize bruște de giardiază. Cu un an în urmă, când Pete Warren decisese să se retragă, Norah își luase inima-n dinți și cumpăraseră afacerea. Acum totul era al ei, de la clădirea joasă de cărămidă la cutiile de bilete de avion necompletate din dulap. Zilele îi erau ocupate până peste cap, pline, satisfăcătoare – și în fiecare seară se întorcea acasă într-o locuință îngropată în tăcere.

— Tot nu înțeleg, spuse ea când David termină în cele din urmă, când se putu ridica în sfârșit și-și scutură nisipul de pe picioare, de pe brațe, din păr. De ce îmi mai faci fotografii mie dacă tot vrei să mă pierd în peisaj?

— E vorba de perspectivă, zise David, ridicând privirea de la aparat. Avea părul zbârlit, obrații și antebrațele înroșite de soarele amiezii. În depărtare, Paul se întorsese și alerga acum înapoi, apropiindu-se. De așteptările celui care privește. Oamenii se vor uita la fotografie și vor vedea o plajă, niște dune rostogolindu-se. Apoi o să zărească și ceva cam ciudat, ceva care o să li se pară familiar, curbele corpului tău, sau vor citi titlul fotografiei și se vor uita din nou,

căutând-o pe femeia pe care n-au văzut-o prima oară, și te vor găsi.

Vocea îi era atât de intensă; vântul ce venea dinspre ocean îi răvășea părul zbârlit. Norah se întrista, pentru că el vorbea despre fotografii așa cum vorbise cândva despre medicină, despre căsnicia lor, cu un limbaj și o intonație care ei îi amintiră de trecutul pierdut și o umplură de nostalgie.

— Tu și David discutați despre lucruri importante sau lucruri mărunte? o întrebase Bree odată, și Norah fusese șocată să-și dea seama cât de multe dintre conversațiile lor se refereau la lucruri superficiale și necesare, precum sarcinile domestice și programul lui Paul.

Soarele strălucea tare pe părul ei, și nisipul sfărâmicios i se lipise de pielea fină din interiorul coapselor. David era absorbit de activitatea străngerii aparatului. Norah sperase ca acest concediu mult visat să fie o cale de întoarcere la intimitatea pe care o împărțiseră cândva. Asta o făcuse să accepte să stea întinsă atâtea ore în soarele încins, nemișcată, în timp ce David făcea serii întregi de fotografii, dar erau aici deja de trei zile și nimic semnificativ nu părea să se fi schimbat față de atmosfera de acasă – doar împrejurimile. În fiecare dimineață își beau cafeaua în tăcere; David își găsea mereu ceva de făcut: fie făcea fotografii, fie pescuia. Serile citea, legănându-se în hamac. Norah făcea plimbări, ațipea la prânz, pierdea vremea și făcea cumpărături în magazinele luxoase, costisitoare din oraș. Paul cânta la chitară și alerga.

Norah își puse mâna streășină la ochi și privi în lungul curbei aurii a țărmlui. Silueta alergătorului se apropiase și devenise vizibilă, și ea își dădu seama că nu era Paul. Bărbatul care alerga era înalt și zvelt, avea poate treizeci și cinci sau patruzeci de ani. Purta pantaloni scurți albaștri de nailon, cu dungă albă, dar nu avea tricou. Pe umerii înnegriți deja de soare i se întindea o fâșie de arsură ce părea dureroasă. Pe măsură ce se apropia, bărbatul încetini și în cele din urmă se opri, cu mâinile în șolduri, respirând greu.

— Frumos aparat, zise el. Apoi, privind-o drept în ochi pe Norah, adăugă: Pare o fotografie interesantă.

Începea să chelească; avea ochii căprui-închis, intenși. Ea își feri privirea, simțindu-le flacăra, iar David începu să explice: valuri și dune, nisip și trup, două imagini contradictorii în același timp.

Norah privi în jos, spre țarm. Da. Acolo, abia vizibilă, era o altă siluetă care alerga, fiul ei. Soarele strălucea orbitor. Preț de câteva secunde, Norah se simți amețită, sub pleoape îi fulgerară mici scântei de lumină exact ca acelea pe care le zărea pe muchia valurilor. Howard: se întrebă de unde era, unde căpătase un asemenea nume. Discuta acum concentrat cu David despre aperturi și filtre.

— Deci dumneavoastră sunteți sursa de inspirație a acestui studiu, spuse el, întorcându-se să o includă și pe Norah în conversație.

— Bănuiesc, zise ea, scuturându-și nisipul de pe încheietura mâinii. Un studiu cam greu de suportat pentru piele, adăugă ea, conștientă deodată de faptul că noul costum de baie o lăsa aproape dezbrăcată.

Briza trecea peste ea, fluturându-i prin păr.

— Nu, aveți o piele minunată, spuse Howard. David căscă ochii – se uită la ea ca și cum n-ar mai fi văzut-o niciodată – și Norah se simți brusc triumfătoare. „Vezi? îi veni să spună. Am o piele minunată.” Dar intensitatea privirii lui Howard o opri.

— Ar trebui să vedeți și restul fotografiilor, zise ea. Făcu un semn spre căsuța de la marginea plajei, ascunsă sub palmieri, cu spalierul de pe verandă năpădit de bougainvillea. David și-a adus portofoliul.

Un zid, cuvintele ei; și o invitație.

— Mi-ar face plăcere, spuse Howard, întorcându-se din nou spre David. Fotografiile dumneavoastră sunt foarte interesante.

— Sigur, zise David. Veniți la prânz.

Dar Howard avea o întâlnire în oraș la ora 13.

— Uite-l pe Paul, spuse Norah. Alerga foarte repede pe țârm, forțând ultima sută de metri, iar mâinile și picioarele îi licăreau în lumină, în căldura unduitoare. „Fiul meu”, se gândi Norah, și lumea se deschise pentru o clipă, așa cum se întâmpla câteodată în virtutea simplei lui prezențe. Fiul nostru, spuse ea către Howard. Aleargă și el pe plajă.

— E în formă, observă Howard.

Paul se apropie și încetini. Când ajunsese lângă ei se aplecă, punându-și mâinile pe genunchi și trăgând adânc aer în plămâni.

— Și la timp, spuse David, aruncând o privire la ceas.

„Nu face asta”, se gândi Norah; David nu părea să vadă cât îl crispau pe Paul sugestiile lui despre viitor. „Nu”. Dar David continuă:

— Nu-mi place deloc că-și ratează vocația. Uitați-vă cât e de înalt. Imaginați-vă ce-ar putea face pe un teren de sport. Iar lui nici nu-i pasă de baschet.

Paul ridică privirea, făcând o grimasă, și Norah se simți cuprinsă de o iritație ce-i era familiară. De ce nu reușea David să înțeleagă faptul că, cu cât îl împingea mai mult pe Paul către baschet, cu atât mai tare avea să întâmpine rezistență din partea lui? Dacă ar fi vrut ca Paul să joace baschet, ar fi trebuit de fapt să-i interzică s-o facă.

— Îmi place să alerg, zise Paul, îndreptându-se.

— Nu e de mirare, zise Howard, întinzându-i mâna, când alergii așa de bine.

Paul îi strânse mâna, roșind de plăcere. „Aveți o piele minunată”, îi spusese lui Norah cu câteva clipe în urmă. Norah se întrebă dacă propriul ei chip era la fel de transparent.

— Veniți la noi la cină, propuse ea, într-un impuls de moment, inspirată de cordialitatea lui Howard față de Paul. Îi era foame, sete, și soarele o făcuse să se simtă ca beată. Dacă nu puteți veni la prânz, veniți la cină. Aduceți-vă și soția, bineînțeles, adăugă ea. Familia. O să facem un foc și un grătar pe plajă.

Howard se încruntă, îndreptându-și privirea departe, peste întinderea sclipitoare a apei. Își încleșta palmele și le puse la ceafă, întinzându-se.

— Din păcate, spuse el, sunt singur aici. E un fel de refugiu. Divorțez curând.

— Îmi pare rău, spuse Norah, deși nu-i era.

— Veniți oricum, zise David. Norah organizează niște cine minunate. Iar eu o să vă arăt restul de fotografii din seria la care lucrez – mizez pe percepție. Pe metamorfoze.

— Ah, metamorfoze, zise Howard. Îmi plac la nebunie. Aș fi încântat să vin la cină.

David și Howard mai stătură de vorbă câteva minute, în timp ce Paul pășea la marginea apei, răcorindu-se, apoi Howard plecă. Câteva minute mai târziu, stând în bucătărie, în timp ce tăia castraveți pentru cină, Norah îl privi cum merge pe plajă, dispărând pentru o clipă și apoi reapărând, după cum briza unduia perdeaua. Își aminti de bronzul întunecat al umerilor lui, de ochii și vocea pătrunzătoare. Apa șuiera prin țevi în timp ce Paul făcea un duș, iar din camera de zi venea foșnetul moale al fotografiilor pe care le aranja David. De-a lungul anilor, păruse obsedat, păruse întotdeauna să vadă lumea – și pe ea – din spatele unui aparat de fotografiat. Fiica pierdută adăsta încă printre ei; viețile li se modelaseră în jurul absenței ei. Norah se întreba chiar, din când în când, dacă nu cumva această suferință era principalul lucru care îi ținea împreună. Răsturnă feliile de castravete într-un castron de salată și începu să curețe un morcov. Howard era cât o gămălie de ac în depărtare, apoi dispăru. Avea mâini mari, își aminti Norah, cu palmele și cuticulele palide în comparație cu restul pielii bronzate. „O piele minunată”, spusese el și o privise insistent.

După prânz, David așipi în hamac, iar ea se întinse pe patul de sub fereastră. În casă pătrunse briza oceanului; Norah se simți extrem de vie, unită cumva cu nisipul și cu marea prin această adiere. Howard era un om obișnuit, aproape uscățiv și cu un început de chelie, și totuși era

irezistibil într-un mod misterios, ieșit poate din propria ei singurătate și nostalgie profundă. Norah și-o imaginează pe Bree, răsând încântată.

— De ce nu? ar fi spus ea. Serios, Norah, de ce nu?

— Sunt femeie măritată, replică Norah, schimbându-și poziția ca să se uite la nisipul scânteietor, mișcător, de afară, nerăbdătoare să audă contraargumentele surorii sale.

— Norah, ce Dumnezeu, ai o singură viață! De ce să nu te bucuri de ea?

Norah se ridică, pășind ușor pe podeaua din scânduri uzate de lemn, și-și prepară un gin cu apă tonică și o felie de lămâie verde. Se așază în leagănul de pe verandă, leneșă, în bătaia brizei, privindu-l pe David cum moțâia, atât de necunoscut ei în vremea din urmă. Notele chitarei lui Paul pluteau prin aerul calm. Ea și-l imaginează șezând cu picioarele încrucișate pe patul îngust, cu capul aplecat, concentrat, deasupra noii chitare Almansa, primită cadou de la David când își serbase ziua de naștere, și de care era îndrăgostit. Era un instrument splendid, cu grif negru, și spatele și laturile din palisandru, și cu corzi de cupru. David se ocupa îndeaproape de Paul. Insista prea mult asupra sportului, era adevărat, dar își făcea de asemenea timp să-l ia pe Paul la pescuit sau în excursii prin pădure, în căutare de pietre. Petrecuse ore întregi căutând cea mai bună chitară, pe care o comandase de la o firmă din New York, și chipul îi fusese inundat de o plăcere tăcută când Paul o ridicase din cutie, cu evlavie. Norah îl privi cum dormea în cealaltă jumătate a verandei, cu un mușchi jucându-i pe față.

— David, șopti ea, dar el nu o auzi. David, spuse ceva mai tare, dar el nu se mișcă.

La ora patru ea se ridică, visătoare. Alese o rochiță de vară imprimată cu flori, strânsă în talie, cu bretele subțiri peste umeri. Își puse un șorț și se apucă să gătească, feluri simple, dar deosebite: stridii fripte, garnisite cu biscuiți sărați, crocanți, porumb pe știulete, salată verde proaspătă, homarii micuți pe care îi cumpărase în dimineața aceea de la piață,

aflați încă în găleți cu apă de mare. Trebăluia prin bucătărie folosind tigăile de prăjituri pentru prăjit și înlocuind oregano cu maghiran la sosul de salată, iar fusta bătoasă de bumbac îi sălta ușor în jurul coapselor și al șoldurilor. Simți aerul mângâind-o pe brațe, cald ca o răsuflare. Își cufundă mâinile în chiuveta cu apă rece și clăti salata verde frunză cu frunză, în vreme ce afară, Paul și David aprindeau focul în grătarul pe jumătate ruginit, cu găurile peticite cu folie de aluminiu. Pe masa decolorată se găseau farfurii de hârtie și vinul curgea în pahare roșii de plastic. Aveau să mănânce homarul cu mâna și untul li se va scurge pe palme.

Îi auzi vocea înainte să îl vadă, avea alt ton, ceva mai jos decât al lui David și mai nazal, cu accent nordic, neutru; cu fiecare silabă, un aer rece, ca de ninsoare, plutea înspre cameră. Norah se șterse pe mâini pe prosopul de bucătărie și merse la ușă.

Cei trei bărbați – o șoca faptul că se gândea la Paul în felul acesta, dar acum stătea umăr la umăr cu David, aproape adult și independent, ca și cum trupul lui nu ar fi avut vreodată vreo legătură cu al ei – se adunaseră pe nisip, mai departe de verandă. Dinspre grătar venea iz de fum și de rășină, iar cărbunii trimiteau către cer o căldură tremurătoare. Paul, fără cămașă, stătea cu mâinile în buzunarele pantalonilor scurți tăiați dintr-unii lungi, răspunzând cu o concizie stângace întrebărilor care îi erau adresate. Soțul și fiul ei nu o văzuseră; aveau ochii ațintiți la foc, neted acum ca sticla opacă. Howard fu cel care, fiind cu fața la ei, ridică bărbia către ea și zâmbi.

Pentru o secundă, înainte ca David și Paul să se întoarcă, înainte ca Howard să ridice sticla cu vin și să i-o înmâneze, ochii li se întâlniră. Momentul fu real numai pentru ei doi, ceva care nu putea fi demonstrat mai târziu, o clipă de comuniune supusă la orice ar fi hotărât viitorul; fusese însă extrem de real: negrul ochilor lui, fețele lor deschise plăcerii și promisiunii, lumea care se prăbușea în jurul lor precum marea în jurul surfului.

David se întoarse zâmbind și momentul lor se închise ca o ușă care se trânteste.

— E vin alb, zise Howard, înmânându-i sticla. Norah fu surprinsă cât de comun părea atunci Howard și ce aiurea îi creșteau perciunii până la jumătatea obrazilor. Semnificația ascunsă a clipei dinainte dispăru și se întrebă dacă nu cumva existase numai în imaginația ei. Sper că vă place.

— E perfect, zise ea, avem homar la masă.

Fusese o discuție atât de comună. Momentul amețitor fusese depășit, acum era gazda grațioasă care se mișca în acest rol la fel de ușor cum o făcuse în rochia care foșnea stins. Howard era oaspete; îi oferii un scaun de răchită împletită și un pahar de băutură. Când se întoarse cu sticlele de gin, apă tonică și cubulețe de gheață pe o tavă, soarele ajunsese la marginea mării și norii se ridicau pe valuri, în nuanțe delicate de roz și de culoarea piersicii.

Mâncară pe verandă. Întunericul se lăsă repede, iar David aprinse lumânările așezate de-a lungul gardului. Din larg veni fluxul, valurile se repeziră nevăzute pe nisip. În lumina pâlpâitoare se ridica vocea lui Howard, care se stingea și revenea; le povestea despre o cameră obscură pe care o amenajase. Aceasta era o cutie de mahon care nu permitea ca lumina să pătrundă, cu excepția unui singur punct minuscul, de mărimea unui ac cu gămălie, care proiecta o imagine micuță a lumii pe o oglindă. Instrumentul era precursorul camerei foto; unii pictori, printre care și Vermeer, îl folosiseră ca instrument pentru a atinge un nivel neobișnuit al detaliului în opera lor. Și Howard explora acest aspect.

Norah asculta, copleșită în noapte, frapată de această imagistică: lumea proiectată pe un zid interior întunecat, forme minuscule surprinse în lumină, dar în mișcare. Era ceva atât de diferit de ședințele cu David, când camera părea că o fixează în timp și spațiu, o ține nemișcată. Asta era problema principală, își dădu seama, sorbindu-și vinul pe întuneric. Undeva, ea și David intraseră într-un blocaj; acum

se învârteau unul în jurul celuilalt, fiecare pe orbita lui. Conversația își schimbă subiectul și Howard povesti din perioada petrecută în Vietnam, în calitate de fotograf în armată, când lucra la rapoartele despre lupte.

— Mare parte din activitate era plictisitoare, de fapt, spuse el atunci când Paul își exprimă admirația, consta din a te plimba cu barca în susul și în josul râului Mekong. Este un râu extraordinar, oricum, un loc extraordinar.

După cină, Paul se duse în camera lui. Câteva minute mai târziu, acordurile chitarei lui pătrundeau printre zgomotele valurilor. Nu voise să vină în această vacanță pentru că renunțase la o săptămână în tabăra de muzică și avea un concert important programat la numai câteva zile după ce se întorcea acasă. David insistase să vină; nu lua în serios ambițiile muzicale ale lui Paul – ca distracție mergea, dar nu ca o carieră. Chitara era însă pasiunea lui Paul, iar el era hotărât să meargă la Juilliard. David, care muncise din greu să le ofere tot confortul, se enerva de fiecare dată când ajungeau la acest subiect. Acum, notele muzicale ale lui Paul pluteau prin aer, înaripate și grațioase, dar, în același timp, fiecare dintre ele era precum vârful unui cuțit care străpunge carnea.

Conversația se îndrepta dinspre optică spre lumina rarefiată de pe valea râului Hudson, unde locuia Howard, și sudul Franței, unde îi plăcea să meargă în vacanță. Le descrie drumul îngust, de unde se ridica un praf subțire și câmpurile fremătânde de floarea-soarelui. Era tot numai o voce, aproape doar o umbră prezentă lângă ea, însă cuvintele se mișcau precum muzica lui Paul, oarecum înăuntrul și în afara ei în același timp. David mai turnă vin și schimbă subiectul, după care se ridicară și intrară în camera de zi bine luminată. David scoase setul lui de fotografii alb-negru din portofoliu, iar el și Howard se lansară într-o discuție concentrată referitoare la calitățile luminii.

Norah stătea în expectativă; fotografiile despre care discutau erau toate ale ei: șoldurile ei, pielea ei, mâinile ei,

părul ei, și totuși era exclusă din conversație – era un obiect, nu un subiect. Câteodată, când intra în vreun birou din Lexington, Norah mai găsea câte o fotografie, anonimă, dar și înspăimântător de familiară – vreun detaliu al corpului ei sau vreun loc pe care îl vizitase cu David, lipsite de semnificația originală și transformate, imaginea propriului corp devenise abstractă, o idee. Încercase ca, pozând pentru David, să micșoreze distanța care crescuse între ei; că erau greșelile lui sau ale ei, asta nu mai conta, dar văzându-l pe David acum, absorbit în explicații, înțelese că de fapt nu o vedea și nu o mai văzuse de ani întregi.

O cuprinse o furie bruscă, făcând-o să tremure. Se întoarse și ieși din cameră. Din ziua întâmplării cu viespile aproape că nu mai băuse, dar acum se duse la bucătărie și își umplu ochi un pahar de plastic roșu cu vin. Peste tot în jurul ei se găseau oale murdare și unt congelat, carapacea de un roșu intens a homarilor, asemenea învelișurilor chitinoase de cicade moarte. Atâta muncă pentru o plăcere așa de scurtă! De obicei David spăla vasele, dar de data aceasta Norah își legă un șorț, umplu chiuveta și puse stridiile rămase în frigider. Vocile continuau să se audă din camera de zi, crescând și descrescând ca marea. Unde îi fusese capul când se îmbrăcase cu rochia asta și se îndrăgostise de vocea lui Howard? Era Norah Henry, soția lui David, mama lui Paul, un băiat care se apropia de maturitate. De asemenea, avea fire albe în păr, dar nu-i venea să creadă că le vedea toată lumea, mai puțin ea, chiorându-se în lumina crudă din baie. Și cu toate astea, chiar erau acolo. Howard venise ca să discute despre fotografie cu David, și gata.

Ieși să ducă gunoiul la tomberon. Nisipul se simțea răcoros sub picioarele ei goale, iar aerul era la fel de cald ca propria piele. Norah se îndreptă către țărmul oceanului și privi spre întinderea nesfârșită de stele albe, licărind intens. În spatele ei, ușa se deschise și se închise la loc, David și Howard ieșiră, mergând prin nisip și prin întuneric.

— Îți mulțumesc că ai și strâns, spuse David. O atinse scurt pe spate, iar ea simți o tensiune, făcând un efort să nu se îndepărteze brusc. Îmi pare rău că nu te-am ajutat. Ne-a prins discuția. Howard are câteva idei bune.

— De fapt, m-au impresionat brațele tale, sublinie Howard, referindu-se la sutele de poze pe care le făcuse David.

Ridică o bucată de lemn plutitor și o azvârli cu putere, auzind-o cum cade în apă și zgomotul valurilor care o înghițeau și o trăgeau în mare.

În spatele lor, casa arăta ca o lanternă, arunca în jur un cerc luminos, însă ei trei stăteau într-o beznă totală și Norah abia putea să vadă fața lui David, a lui Howard sau chiar mâinile ei. Nu erau decât forme de umbră și voci imateriale în noapte. Conversația era șerpuitoare, întorcându-se mereu la tehnicile folosite în cadrul întregului proces. Norah crezu că va începe să țipe. Puse un picior gol în spatele celuiilalt, vrând să se întoarcă și să plece, când deodată o mână îi atinse ușor coapsa. Se opri speriată, așteptând. Cât ai clipi, degetele lui Howard înaintau lent deasupra cusăturii rochiei, apoi mâna se strecură în buzunarul ei și o căldură bruscă, tainică îi cuprinse trupul.

Norah își ținu răsuflarea. David continua să vorbească despre pozele lui. Ea încă mai purta șorțul, și întunericul era de nepătruns. După o clipă, făcu o mișcare vagă și mâna lui Howard se deschise pe țesătura subțire, pe abdomenul plat.

— Da, e adevărat, spuse Howard, cu voce joasă, degajată, ai pierde ceva din claritate dacă ai folosi filtrul acela, dar efectul cu siguranță ar merita.

Norah expiră încet de tot, întrebându-se dacă Howard putea să-i simtă pulsul sălbatic și rapid al sângelui. Din degetele lui radia căldură; dorința care pusese stăpânire pe ea era atât de mare, încât o durea. Valurile se ridicau, se îndepărtau și se ridicau din nou. Norah nu mai făcu nicio mișcare, ascultându-și propria respirație sacadată.

— Cu ajutorul camerei obscure însă, ești cu un pas mai aproape de proces, zise Howard. Este realmente remarcabil

modul în care înrămează lumea, ar fi bine dacă ai trece pe la mine să vezi. Poți? întrebă.

— Măine mă duc cu Paul la pescuit în adânc, spuse David. Poate poimăine.

— Eu m-aș duce înăuntru, spuse slab Norah.

— Norah se plictisește, spuse David.

— Cine ar învinovăți-o? zise Howard, și mâna lui apăsă mai jos pe abdomen, tare și rapid, ca o batere de aripi, apoi ieși din buzunarul ei. Vino mâine-dimineață dacă vrei, voi face câteva desene cu camera obscură.

Norah dădu din cap fără un cuvânt, își imagină fasciculul unic de lumină străpungând întunericul și aruncând pe perete imagini superbe.

Howard plecă după câteva minute, dispărând aproape imediat în întuneric.

— Îmi place tipul, zise David mai târziu, când intrară.

Bucătăria era acum foarte curată și toate dovezile după-amiezii ei de vis erau ascunse.

Norah stătea la fereastră și privea plaja cufundată în întuneric, asculta valurile, cu amândouă mâinile înfipite adânc în buzunarele rochiei.

— Da, încuviință ea, și mie.

A doua zi de dimineață, David și Paul se treziră înainte de răsăritul soarelui ca să meargă la țarm și să prindă barca de pescuit. Norah zăcu pe întuneric cât timp se pregăteau ei, simțind cearșaful curat de bumbac moale pe piele, ascultându-i cum se împiedică stângaci unul de celălalt în camera de zi, încercând să nu facă zgomot. Se auziră apoi pașii și zgomotul mașinii care pornea, apoi revenirea la liniște și sunetul valurilor. Stătea întinsă, languroasă, ca o linie luminoasă formată acolo unde cerul întâlnește oceanul. Făcu un duș și se îmbracă, își pregăti o cafea. Mâncă o jumătate de grepfrut, spălă vasele, le așeză la locul lor și plecă. Purta pantaloni scurți și o bluză turcoaz cu un model cu flamingi; adidașii ei albi erau legați unul de altul și-i ținea

atârnați de mână. Se spălase pe cap și briza oceanică îi uscaseră părul, încurcându-i-l în jurul feței.

Căsuța lui Howard, aflată la mai mult de un kilometru depărtare pe plajă, era foarte asemănătoare cu a ei. Bărbatul stătea pe verandă, aplecat peste o cutie de lemn finisată, închisă la culoare, îmbrăcat în pantaloni scurți albi și o cămașă din bumbac, în carouri de nuanțe portocalii, neîncheiată. Ca și ea, era desculț și, când se apropie de el, se ridică în picioare.

— Vrei niște cafea? strigă. Am văzut că veneai pe plajă.

— Nu, mulțumesc, spuse ea.

— Ești sigură? E cafea irlandeză, mică, dar tare, dacă mă înțelegi.

— Poate puțin mai târziu. Urcă treptele și își plimbă mâna peste cutia de mahon lustruită. Asta-i camera obscură?

— Da, spuse el. Vino și aruncă o privire.

Ea se așeză pe scaun, încă stârnită de trupul lui, și privi prin apertură. Se vedeau lumea, fâșia lungă de plajă, aglomerarea de stânci și o ambarcațiune care plutea încet la orizont. Vântul urcase în pinii australieni, totul arăta mic și era redat până la ultimul detaliu, încadrat și restrâns, și cu toate acestea imaginea era vie, nu statică. Norah își ridică privirea clipind și descoperi că și lumea se schimbaseră: florile, desenate atât de pregnant pe nisip, scaunul cu dungi strălucitoare și cuplul care se plimba pe lângă marginea mării. Imaginea era vie, înspăimântătoare, cu mult peste ceea ce văzuse ea.

— Ah, spuse uitându-se înapoi în cutie, e uluitor cum lumea este plină de detalii, așa de bogată. Pot să văd până și vântul care se mișcă prin copaci.

Howard râse.

— E minunat, nu-i așa? Știam că-ți va plăcea.

Se gândi la Paul când era bebeluș; gura lui descria un O perfect când stătea în pătuț și se uita la ceva cu o atenție uimită. Aplecă din nou capul ca să vadă lumea restrânsă, apoi îl ridică pentru a o vedea transformată. Eliberată de

rama întunecată ce o înconjura, chiar și lumina era scânteietoare, vie.

— E atât de frumos, șopti, aproape că nu pot suporta atâta frumusețe.

— Știu, spuse Howard. Du-te și fii o parte din ea, lasă-mă să te desenez.

Ea se ridică și păși pe nisipul fierbinte și sclipitor. Se întoarse și stătu în fața lui Howard, cu capul aplecat peste apertură, observându-i mâna care se mișca deasupra caietului de schițe. Părul ei arunca scânteii – soarele era deja o mână fierbinte, plată – și își aminti că pozase și ieri, și alaltăieri. De câte ori nu stătuse așa, fiind deopotrivă subiect și obiect, pozând pentru a evoca ori pentru a păstra ceva inexistent în realitate, adevăratele ei gânduri, încătușate?

Astfel poză și acum, era femeia redusă la o miniatură perfectă după ea însăși, fiecare amănunt legat de ea fiind proiectat de lumină pe o oglindă. Briza oceanului, caldă și umedă, i se mișca în păr, și mâinile lui Howard, cu degete lungi și unghii îngrijite, se mișcau repede în timp ce îi făcea o schiță, statornicindu-i imaginea pe hârtie. Ei îi reveni în minte nisipul care i se mișca sub șolduri când poza pentru David și cum David și Howard discutau despre ea mai apoi, nu ca despre o femeie în carne și oase, prezentă în încăpere, ci mai degrabă ca despre o imagine, o formă. Amintindu-și, deodată corpul ei îi păru fragil, ca și cum nu ar fi fost femeia împlinită și suficientă sieși care însoțise până în China un grup de turiști, ci o altă persoană, care putea fi spulberată de următoarea pală de vânt. Apoi își aminti mâna lui Howard, încălzindu-i buzunarul și carnea, mâna aceea, care acum se mișca, cea care o desena.

Întinse mâna în jos, spre talie, și prinse tivul bluzei, apoi încet, dar fără să ezite, o trase pe deasupra capului și o lăsă să cadă pe nisip. Pe verandă, Howard se opri din desenat, deși nu își ridicase capul. Mușchii mici ai brațelor și umerilor încetaseră să se mai miște. Norah trase fermoarul pantalonilor scurți. Îi alunecară în josul șoldurilor, iar ea ieși

din ei. Până acum nu era nimic neobișnuit, doar același costum de baie în care pozase de atâtea ori înainte, dar apoi duse mâinile la spate și desfăcu bretelele sutienului. Își împinse slipul peste șolduri și apoi în jos, descotorosindu-se de el. Stătu așa, simțind cum soarele și vântul îi dezmiardă pielea.

Howard își ridică încet capul din camera obscură și stătu pe loc, uitându-se la ea cu ochii măriți.

Pentru o clipă, Norah se simți ca în mijlocul unui coșmar, având acea senzație de panică și de stânjeneală pe care o resimți când visezi că ești la cumpărături sau într-un parc aglomerat și ai uitat să te îmbraci. Dădu să-și caute costumul.

— Nu, lasă-l, șopti Howard, iar ea se opri, îndreptându-se. Ești atât de frumoasă!

Apoi el se ridică încet, de parcă ea ar fi fost o pasăre pe care ar fi putut s-o sperie și să-și ia zborul, deși Norah stătea liniștită, extrem de prezentă în propriul trup, simțindu-se ca alcătuită din nisip, nisip și foc, pe punctul de a fi transformată, netezită, șlefuită. Howard traversă cele câteva zeci de metri de plajă. I se păru că durează o veșnicie, căci tălpile i se scufundau în nisipul cald. Când ajunse la ea în sfârșit, se opri fără să o atingă și o privi îndelung. Vântul i se mișca prin păr; îi îndepărtă o șuviță de pe buze, dându-i-o, cu mare delicatețe, după ureche.

— Nu aș fi putut niciodată să surprind, zise el, ceea ce ești tu în acest moment. Nu aș fi putut niciodată să surprind asta.

Norah zâmbi și își răsfiră degetele pe pieptul lui, simțind bumbacul subțire și carnea fierbinte, straturile de mușchi și de oase. Osul sternului, își aminti ea de pe vremea când studiase oasele pentru a-l înțelege mai bine pe David și munca lui, manubriul și gladiolus, în formă de sabie. Simți coastele adevărate și cele false și liniile prin care se îmbinau.

El îi cuprinse fața în palme. Ea își lăsă mâinile să cadă și, împreună, o luară înspre căsuță, fără să spună un cuvânt.

Norah își lăsă hainele pe nisip; nu îi păsa nici măcar că putea să îi vadă cineva. Simți sub picioare scândura podelei când păși pe verandă. Pânza de pe camera obscură era dată la o parte și văzu cu mulțumire că Howard schițase plaja și orizontul, stâncile presărate ici și colo și copacii; toate erau reproduceri perfecte. Îi schițase părul ca un nor moale, amorf și cam atât, nu desenase și locul unde stătuse ea. Hainele ei căzuseră ca frunzele, iar el ridicase privirea ca să o vadă stând acolo.

Măcar o dată, fusese ea cea care oprise timpul.

În contrast cu lumina de pe plajă, camera părea întunecoasă, iar lumea era încadrată de fereastră așa cum se reflectase în lentila camerei obscure, așa de luminoasă și de vie, încât îi dădură lacrimile. Se așeză pe marginea patului.

— Întinde-te, spuse el, trăgându-și cămașa peste cap. Vreau doar să te privesc câteva clipe. Se întinse, și el se așeză deasupra ei, măsurându-i pielea cu privirea. Rămâi cu mine, spuse el și o șocă atunci când îngenunche și își sprijini capul pe pântecul ei, obrazul neras înțepându-i abdomenul plat.

Îi simțea greutatea la fiecare răsuflare, iar suflul lui îi străbătea pielea. Se aplecă, trecându-și mâinile prin părul lui, care începuse să se rărească, și îl trase spre ea ca să o sărute.

Mai târziu, avea să fie uimită nu că făcuse acele lucruri sau cele care au urmat, ci că le făcuse în patul lui Howard, lângă fereastra deschisă și fără perdea, înrămată precum imaginea într-o cameră foto. David plecase, era în largul mării cu Paul, la pescuit. Totuși, putea să treacă oricine prin apropiere și să-i vadă.

Cu toate acestea, Norah nu se opri, nici atunci și nici după ziua aceea. El era tot timpul în gândurile ei, o forță, o ușă deschisă spre propriile posibilități, spre ceea ce credea ea că este libertatea. Și, ce era cel mai ciudat, i se părea că secretul făcea mai suportabilă distanța dintre ea și David. Se întorcea la Howard iar și iar, chiar și după ce David

remarcase câte plimbări făcea, cât de departe mergea. Chiar și după ce, zăbovind în pat în timp ce Howard prepara câte o băutură, îi pescui șortul de pe podea și găsi o fotografie a soției lui, zâmbind, împreună cu trei copii mici, înăuntrul unui plic în care scria: „Mama se simte mai bine, tuturor ne e dor de tine și te iubim, ne vedem săptămâna viitoare”.

Asta se întâmpla într-o după-amiază, când lumina soarelui sclișea în undele mișcătoare, iar căldura se ridica scânteind din nisip. Ventilatorul din tavan scotea un zgomot sec în încăperea slab luminată, iar ea ținea în mână fotografia, cu privirea afară, în peisajul imaginației, în lumina strălucitoare. În viața reală, această poză ar fi retezat ceva, rapid și sigur, însă aici nu simți nimic. Norah strecură înapoi fotografia și lăsă șortul să cadă înapoi pe podea. Aici, așa ceva nu conta. Numai visul și lumina febrilă contau. Se întâlnește cu el și în următoarele zece zile.

- KIM EDWARDS -

August 1977

I

David urcă scările în fugă și intră în holul tăcut al școlii, oprindu-se o clipă ca să își recapete suflul și să-și corecteze ținuta. Întârziase foarte mult la concertul lui Paul. Plănuise să plece devreme de la spital, dar ambulanța adusese un cuplu în vârstă chiar când el era lângă ușă; soțul alunecase de pe o scară și căzuse peste soție. Își rupsese piciorul, iar ei îi rupsese mâna; pentru picior trebuia să îi monteze o plăcuță cu șuruburi. David o sună pe Norah, simțindu-i mânia abia stăpânită din voce, el însuși fiind atât de furios, încât nu îi mai păsa, ba chiar era bucuros că o supără – până la urmă, se căsătorise cu el știind ce meserie avea. Tăcerea vibra între ei câteva momente bune înainte ca el să închidă telefonul.

Pardoseala de mozaic avea o ușoară nuanță de roz, iar dulăpioarele aliniat pe lângă pereții din hol erau albastru-închis. David stătu și ascultă, auzindu-și propria respirație pentru un moment, după care un ropot de aplauze îl atrase în hol, lângă ușile duble de lemn din auditoriu. Deschise una dintre uși și intră, lăsându-și ochii să se acomodeze cu întunericul. Sala era plină ochi; o mare de capete întunecate se scurse către scena puternic luminată, iar el scrută mulțimea, căutând-o pe Norah. O femeie tânără îi înmână un program, iar el văzu cum un băiat în blugi largi păși pe scenă și luă loc lângă saxofon, și ea îi indică al cincilea nume de pe listă. David inspiră adânc, recunoscător, simțind cum tensiunea i se diminuează. Paul era la numărul șapte; ajunsese exact la timp.

Saxofonistul începu, cântând cu pasiune și intensitate, atacând greșit o notă care sună strident și îi dădu lui David fiori pe șira spinării. Căută din nou în mulțime și o găsi pe Norah în partea din față, pe centru, cu scaunul de lângă ea liber – deci se gândise la el, cel puțin se gândise să îi rezerve acest loc. Nu fusese sigur că va face asta; nu mai era sigur de nimic. Ba da, era sigur de furia lui și de vina care îl obliga să tacă în legătură cu ce văzuse în Aruba; asta cu siguranță

era o piedică între ei, fiindcă în inima lui Norah nu mai putea să citească, și nici în dorințele sau în motivațiile ei.

Saxofonistul termină cu o mișcare ostentativă și se ridică, făcând o plecăciune. În timpul aplauzelor, David își făcu loc în intervalul slab luminat, trecând stângaci pe lângă cei care deja erau așezați, pentru a-și lua locul lângă Norah.

— David, spuse ea, mutându-și haina. Ai reușit să ajungi, până la urmă.

— Am avut o urgență chirurgicală, Norah, zise el.

— Da, știi, m-am obișnuit. Îmi făceam griji numai pentru Paul.

— Și mie îmi pasă de Paul, de aceea mă aflu aici.

— Într-adevăr, de aceea.

Vocea ei era ascuțită și tăioasă.

Îi simțea enervarea, care se răspândea în jur, în valuri. Părul ei scurt și blond era coafat perfect; purta numai nuanțe de crem și auriu, fiind îmbrăcată într-un costum de mătase naturală cumpărat din prima ei călătorie în Singapore. Afacerea se dezvoltă, iar Norah călătorea din ce în ce mai mult, însoțind grupurile în călătoriile către locuri accesibile, dar și exotice. David mersese și el de câteva ori la început, când călătoriile erau mai scurte și mai puțin ambițioase: până la Peștera Mamușilor sau cu barca pe râul Mississippi, și de fiecare dată fusese uluit de persoana care devenise Norah. Turiștii veneau la ei cu grijile și preocupările lor: friptura de vită nu era bine făcută, cabina era prea mică, aerul condiționat se defectase, paturile erau prea tari. Ea îi asculta cu atenție și rămânea calmă în situațiile de criză, încuviințând din cap, atingând câte un umăr, îndreptându-se către telefon. Era încă frumoasă, deși frumusețea ei se înăsprișe. Era foarte bună în ceea ce făcea, și nu o dată, o doamnă respectabilă îl trăsese deoparte ca să se asigure că știa cât era de norocos.

Se întrebă ce ar fi crezut femeile acelea dacă i-ar fi găsit hainele aruncate pe plajă, una peste alta.

— Nu ai dreptul să te superi pe mine, Norah, șopti el.

Ea mirosea vag a portocală, și avea maxilarul încordat. Pe scenă, un tânăr în costum albastru se așeză la pian, îndoindu-și degetele. Începu să cânte, și notele muzicale se ondulau în încăpere.

— Chiar nu ai dreptul, sublinie David.

— Nu sunt nervoasă, am emoții pentru Paul. Tu ești nervos.

— Nu, tu ești. Așa ești de când am fost în Aruba.

— Uită-te în oglindă, șopti la rândul ei, arăți de parcă ai fi înghițit una dintre șopârlele care stăteau agățate de tavan.

O mână îl bătu pe umăr. Se întoarse și văzu o femeie solidă care stătea alături de soțul ei, iar lângă ei se întindea un șir lung de copii.

— Mă scuzați, zise ea, sunteți tatăl lui Paul Henry, nu-i așa? Acum cântă la pian fiul meu, Duke, și dacă nu vă supărați, noi chiar am dori să îl ascultăm.

Atunci, David întâlni privirea lui Norah, într-un scurt moment de legătură; ea era și mai stânjenită decât el.

Se potoli și ascultă. Acest tânăr, Duke, prieten cu Paul, cânta la pian cu o concentrare studiată, însă era foarte bun, pasionat și cu o tehnică desăvârșită. David îi urmări mâinile mișcându-se peste clape, întrebându-se despre ce discutau Duke și Paul când mergeau cu bicicleta pe străzile liniștite din cartier. La ce visau acești băieți? Ce le împărțăsea Paul prietenilor lui și nu i-ar fi spus niciodată tatălui său?

Hainele lui Norah, abandonate de-a valma în nisip, cu vântul care ridica marginea bluzei colorate intens erau unul dintre lucrurile despre care nu avea să discute niciodată, deși David bănuia că și Paul le văzuse. Se treziseră foarte devreme în dimineața aceea pentru a pleca la pescuit și merseseră de-a lungul țărmului, în întunericul dinaintea zorilor, trecând pe lângă diverse sătucuri. Niciunul din ei nu era prea vorbăreț, dar exista întotdeauna între ei un simț de comuniune în primele ore ale dimineții, în ritualul aruncării undițelor și înfășurării rolei, și David abia aștepta să fie cu fiul lui, care creștea atât de repede și era acum un adevărat

mister pentru el. Dar excursia fusese anulată; motorul bărcii cedase și proprietarul aștepta noi piese de schimb. Dezamăgiți, o vreme rămăseseră pe doc, băuseră suc de portocale la sticlă și urmăriseră cum răsare soarele peste oceanul ca de sticlă. Apoi se întorseseră la căsuță.

Lumina era bună în dimineața aceea, și David, deși dezamăgit, era nerăbdător să se întoarcă la aparatul lui foto. Îi mai venise o idee, la miezul nopții, referitoare la pozele lui. Howard îi vorbise despre un loc unde o imagine în plus ar fi unit întreaga serie. Era un tip de treabă, Howard, și perspicace. Conversația lor îl preocupase toată noaptea pe David, umplându-l de un entuziasm tăcut. Abia dacă reușise să adoarmă, și voia să ajungă acasă și să mai facă un film cu poze de-ale lui Norah în nisip. Dar casa era cufundată în tăcere, rece și goală, scăldată de lumină și de sunetul valurilor. Norah lăsase un vas cu portocale în mijlocul mesei. Ceașca ei de cafea era spălată cu grijă și se scurgea pe chiuvetă.

— Norah? strigă, apoi încă o dată, Norah?

Dar nu primi răspuns.

— Cred că o să alerg o tură, zise Paul, o umbră în ușa luminată, iar David dădu din cap.

— Fii atent, poate o vezi pe mama ta.

Rămas singur, David mută castronul cu portocale pe măsută și înșiră fotografiile pe masă. Pozele se mișcă în bătaia vântului și fu nevoit să le fixeze cu păhărele. Norah se plângea că devenise obsedat de fotografie – altfel de ce și-ar fi adus portofoliul și în vacanță – și probabil că așa era, însă mai departe Norah nu avea dreptate. Nu folosea aparatul ca să evadeze din lume. Câteodată, când vedea cum apar imaginile în lichidul dezvoltator, îi zărea fie brațul, fie curba soldului și era redus la tăcere de o dragoste profundă pentru ea. Încă mai aranja și rearanja pozele, când se întoarse Paul, trântind ușa cu putere.

— Ai fost rapid, zise David, uitându-se la el.

— Sunt obosit, spuse Paul.

Străbătu sufrageria și dispăru în camera lui.

— Paul?

Merse la ușă și încercă ușor clanța. Era încuiată.

— Sunt obosit, atâta tot, spuse Paul.

David mai așteptă câteva minute. Paul era atât de irascibil în ultimul timp. Nimic din ce făcea David nu părea să fie corect, iar cele mai rele erau discuțiile referitoare la viitorul băiatului, care putea fi strălucit. Paul avea talent la muzică și la sport, având atâtea posibilități la îndemână. David se gândea adesea la propria viață – la alegerile dificile pe care le făcuse – dacă Paul și-ar fi dat seama de potențialul pe care îl avea, ar fi avut o justificare; trăia cu teama constantă, supărătoare, că într-un fel își dezamăgise fiul, că Paul avea să-și irosească talentele. Ciocăni ușor iarăși, dar Paul nu răspunse.

În cele din urmă, David oftă și se întoarse în bucătărie. Admiră vasul cu portocale de pe măsuță, curbele fructelor și lemnul întunecat, apoi, dând curs unui impuls inexplicabil, ieși să se plimbe pe plajă. Merse cel puțin un kilometru înainte să zărească bluza lui Norah, viu colorată, care se unduia în vânt. Când se apropie, își dădu seama că erau hainele ei, lăsate acolo, pe plajă, în fața unei căsuțe care probabil era a lui Howard. David se opri în lumina puternică a soarelui, dezorientat. Oare se duseseră să înoate? Se uită cu atenție către apă, dar nu îi văzu, și continuă să meargă până când râsul cunoscut al lui Norah, jos, muzical, se auzi dinspre ferestrele casei și îl țintui în loc. Se auzi și râsul lui Howard, ca un ecou. Atunci înțelese și fu cuprins de o durere la fel de adâncă și de mistuitoare ca nisipul fierbinte de sub tălpile lui.

Howard, cu părul lui rar și în sandale, care stătuse în camera de zi în seara dinainte, dându-i sfaturi formidabile despre fotografie.

Cu Howard? Cum a putut?

Cu toate acestea, ani de zile se așteptase la un astfel de moment.

Nisipul se încinsese sub picioarele lui David și lumina era orbitoare. Vechea certitudine, că noaptea aceea cu viscol în care o dăduse pe fiica lor lui Caroline Gill nu va rămâne fără consecințe, i se înrădăcinase în conștiință. Viața continuase, plină și îmbelșugată; pe toate planurile vizibile, era un om de succes. Cu toate acestea, în momente cu totul neașteptate, în mijlocul unei operații, la volan, sau când era pe punctul de a adormi, tresărea brusc, împuns de vină. O dăduse pe fiica lor unei străine, acest secret era viu în mijlocul familiei; le modela viața în comun. Era ceva ce știa și vedea, la fel de pregnant pentru el ca un zid de piatră apărut între ei. Îi vedea pe Norah și pe Paul încercând să spargă piatra fără să înțeleagă ce se întâmplă; ei știau numai că se interpunea ceva între ei, ceva care nu putea fi văzut sau distrus.

Duke Madison termină de cântat cu un gest ostentativ, se ridică în picioare și se înclină. Norah, aplaudând din răspuțeri, se întoarse către familia așezată în spatele lor.

— A fost extraordinar, spuse ea, Duke este foarte talentat.

Scena rămase apoi goală și încetară și aplauzele. Clipele treceau una după alta și publicul începu să murmure.

— Unde este? întrebă David, uitându-se la program. Unde-i Paul?

— Nu-ți face griji, e aici, zise Norah.

Spre surprinderea lui David, îl luă de mână. Îi simțea mâna rece într-a lui și era în mod inexplicabil ușurat, crezând pentru un moment că nu se schimbase nimic, că de fapt nu exista niciun obstacol între ei.

— Iese acum.

Chiar în timp ce ea vorbea, se produse rumoare și Paul păși pe scenă. David îl măsură cu privirea: înalt și deșirat, îmbrăcat într-o cămașă albă, curată, cu mânecile suflecate, afișă către auditoriu un zâmbet strâmb, sarcastic. David era un pic uimit. Cum se făcea că Paul era aproape adult și stătea acolo, în fața publicului ce umplea încăperea întunecoasă, cu atâta încredere și lejeritate? David nici măcar nu visase vreodată la așa ceva, se gândi, simțindu-se

năpădit de un val de emoție intensă. Dacă Paul eșua acolo, în fața tuturor acestor oameni? Simțea că Norah îl ține de mână în timp ce Paul se apleca asupra chitarei, testând dacă e acordată, după care începu să cânte.

Programul confirma că el interpreta două piese scurte din Segovia, *Estudio* și *Estudio Sin Luz*. Notele acestor cântece, delicate și precise, îi erau foarte familiare. David îl auzise pe Paul interpretând piesele acestea de o sută, de o mie de ori. Pe tot parcursul vacanței în Aruba, muzica aceasta se revărsa din camera lui, mai rapid sau mai lent, măsurile și barele de măsură se repetau la nesfârșit. Modelele îi erau la fel de cunoscute acum, când degetele lungi și îndemânatice ale lui Paul se mișcau cu mare ușurință peste coarde, făcând muzica să se răspândească în aer, și totuși lui David i se păru că o auzea pentru prima dată, și că îl vedea pentru prima dată pe Paul. Unde era piciful care își scosese pantofii ca să vadă ce gust au, băiatul care se suia în copaci și care stătea în picioare pe bicicletă, fără să își folosească mâinile? După câte se părea, acel băiețel îndrăzneț se transformase în tânărul acesta. Inima lui David se umplu de mândrie, bătând cu atâta intensitate, încât, pentru o clipă, se întrebă dacă nu cumva suferea un infarct – era prea tânăr pentru așa ceva, avea numai patruzeci și șase de ani, dar se putea întâmpla.

Încetul cu încetul, David se relaxa în întuneric, închise ochii, lăsând muzica lui Paul să îl străbată, în valuri. Ochii i se umeziră și simți un nod în gât. Se gândi la sora lui, care stătea pe verandă și cânta cu vocea ei limpede și frumoasă; muzica era o limbă ca argintul pe care ea o vorbise de la naștere, exact ca Paul. Avu un sentiment acut de pierdere, atât de puternic, țesut din atâtea amintiri: vocea lui June, zgomotul ușii trântite de Paul în urma lui, hainele lui Norah împrăștiate pe plajă. Apoi fiica lui la naștere, alunecând în mâinile lui Caroline Gill, care o așteptau.

Era prea mult. Prea mult. David era pe punctul de a izbucni în plâns. Închise ochii și se obligă să parcurgă tabelul lui Mendeleev – hidrogen, heliu, litiu – pentru ca

nodul din stomac să nu se desfacă în lacrimi. Funcționa, așa cum funcționa mereu în sala de operație ca să se concentreze. Împinse totul înapoi: June, muzica, șuvoiul de iubire puternică pe care o simțea pentru fiul lui. Degetele lui Paul rămaseră liniștite pe chitară. David își retrase mâna dintr-a lui Norah. Aplauda din toate puterile.

— Te simți bine? îl întrebă ea, aruncându-i o privire. Te simți bine, David?

Dădu din cap, încă neîndrăznind să vorbească.

— E bun, spuse într-un final, mârâind cuvintele. E bun.

— Da. Ea dădu din cap aprobator. De aceea vrea să meargă la Juilliard. Ea încă mai aplauda și, când Paul privi în direcția lor, îi trimise o beza. Nu ar fi minunat să se întâmple așa? Încă mai are la dispoziție câțiva ani ca să exerseze, și, dacă dă tot ce poate, cine știe?

Paul se înclină și plecă de pe scenă cu chitara. Primi aplauze vijelioase.

— Tot ce poate? repetă David. Și dacă nu iese nimic?

— Și dacă iese ceva?

— Nu știu, spuse încet David. Cred numai că e prea tânăr ca să-și limiteze oportunitățile.

— E atât de talentat, David! L-ai auzit cum cânta. Dacă asta este oportunitatea cea mare?

— Dar are doar treisprezece ani.

— Da, și e pasionat de muzică. Zice că se simte extrem de viu când cântă la chitară.

— Însă este o viață plină de neprevăzut. Poate să trăiască din asta?

Fața lui Norah era gravă. Dădu din cap.

— Nu știu. Dar știi cum se spune, „fă ce îți place, și vor veni și banii”. Nu închide ușa visului lui.

— Nu i-o închid, dar îmi fac griji. Vreau să aibă o viață lipsită de griji. Iar la Juilliard se ajunge foarte greu, indiferent cât e de bun, nu vreau să sufere.

Norah dădu să vorbească, dar în sală se făcu liniște când o tânără în rochie roșu-închis apăru cu vioara, și atenția lor se îndreptă către scenă.

David o urmări pe tânăra fată și pe toți cei care urmară, dar muzica lui Paul încă îi răsuna în urechi. Când spectacolul se termină, el și Norah se îndreptară spre hol, oprindu-se ca să strângă mâini la fiecare câțiva pași, ascultând laude la adresa fiului lor. Când ajunseră în sfârșit la Paul, Norah își făcu loc prin mulțime și îl îmbrățișă, iar tânărul, stânjenit, o bătu ușor pe spate. David îi surprinse privirea și rânji și, spre mirarea lui, Paul rânji și el. Un moment obișnuit: David iar își îngădui din nou să creadă că totul va fi bine. Însă, după câteva secunde, Paul păru că se adună. Se smulse de lângă Norah și se dădu înapoi.

— Ai fost grozav, spuse David. Îl îmbrățișă pe Paul, observându-i umerii rigizi, ținuta țeapănă, distantă. Ai fost nemaipomenit, fiule.

— Mulțumesc, am avut ceva emoții.

— Nu se vedea că ai emoții.

— Deloc, zise Norah, ai avut o prezență scenică minunată.

Paul își scutură mâinile, le relaxă, de parcă ar fi vrut să elibereze energia rămasă.

— Mark Miller m-a invitat să cânt cu el la festivalul artistic. Nu e super?

Mark Miller era instructorul de chitară al lui Paul, care devenea din ce în ce mai celebru. David se simți mulțumit.

— Da, e super, zise Norah râzând, chiar super, într-adevăr.

Se uită la el și văzu mina contrariată a lui Paul.

— Ce e? întrebă ea. Ce s-a întâmplat?

Paul se mișcă din loc, înfundându-și mâinile în buzunare și aruncă o privire prin holul aglomerat.

— Nu știi, sună cam ridicol la tine, mamă. Vreau să spun, doar nu ești o adolescentă, nu?

Norah roși. David o văzu cum încremenește, rănită, și chiar și pe el îl duru sufletul. Ea nu cunoștea sursa furiei lui

Paul, sau a lui, nu știa că hainele ei împrăștiate fluturau în bătaia vântului pe care el însuși îl pusese în mișcare cu ani în urmă.

— Nu vorbi așa cu mama ta, spuse el, preluând din enervarea lui Paul, vreau să-ți ceri scuze chiar acum.

Paul ridică din umeri.

— Da, sigur. Bine, scuze.

— Așa cum trebuie.

— David, Norah îi puse mâna pe braț, hai să nu facem mare caz din asta. Te rog, toată lumea este cam încordată. Hai să mergem acasă să sărbătorim. Mă gândeam să invităm câteva persoane. Ziceau că vin și Bree, și familia Marshall – nu-i așa că Lizzie a cântat bine la flaut? Și poate vin și părinții lui Duke, ce crezi, Paul? Nu îi cunosc foarte bine, dar poate că ar vrea să vină și ei.

— Nu, spuse Paul, distant, uitându-se prin foaierul aglomerat, și nu la Norah.

— Nu? Nu vrei să invităm și familia lui Duke?

— Nu vreau să invităm pe nimeni, spuse Paul, vreau doar să merg acasă.

Pentru o clipă, tustrei devenirea o oază de liniște în mijlocul unei încăperi pline de forfotă.

— Bine atunci, spuse David în cele din urmă, hai să mergem acasă.

În casă era întuneric, și Paul se duse direct la etaj. Îi auziră pașii îndreptându-se spre baie și înapoi în cameră; auziră cum ușa se închide încet și apoi zgomotul cheii în broască.

— Nu înțeleg, zise Norah. Se descălțase, iar lui îi părea foarte mică, foarte vulnerabilă, stând în picioare în ciorapi, în mijlocul bucătăriei. A fost atât de bun pe scenă, părea așa de fericit – ce i s-a întâmplat după aceea? Nu înțeleg. Oftă. Adolescenții ăștia... mai bine mă duc să vorbesc cu el.

— Nu, spuse el, lasă-mă pe mine.

Urcă scările fără să aprindă lumina și, ajungând la ușa lui Paul, se opri pe întuneric, amintindu-și cu câtă precizie se

mișcaseră degetele fiului lui peste coarde, umplând de cântec sala încăpătoare. Nu făcuse bine cu atâția ani în urmă; făcuse o greșală când își dăduse fiica lui Caroline Gill. Făcuse o alegere, așa că în seara asta stătea acolo, în întunericul de lângă camera lui Paul. Bătu la ușă, însă Paul nu răspunse. Mai bătu o dată și, neprimind răspuns, David se duse la bibliotecă și găsi cuiul subțire pe care îl păstra acolo, pe care îl strecură în gaura din mânerul ușii. Se auzi un clic slab, și când învârti mânerul ușii, aceasta se deschise. Nu îl surprinse să vadă camera goală. Când aprinse lumina, văzu cum vântul prinde perdeaua de un alb imaculat și o ridică până în tavan.

— A plecat, îi spuse lui Norah.

Ea era tot în bucătărie, în picioare, cu brațele încrucișate, așteptând să fiarbă ceaiul.

— A plecat?

— Pe fereastră. Cel mai probabil a coborât în jos prin copac.

Ea își apăsă mâinile pe față.

— Ai idee unde s-a dus?

Apoi dădu din cap. Ibricul începu să fluiera, dar Norah nu reacționează imediat, iar fluieratul plângăcios, subțire și insistent umplu încăperea.

— Nu știu. Poate e cu Duke.

David traversă camera și luă ibricul de pe aragaz.

— Sunt sigur că e bine, spuse el.

Norah încuviință, apoi clătină din cap.

— Nu, tocmai asta e, chiar nu cred că e bine.

Puse mâna pe telefon. Mama lui Duke îi dădu lui Norah adresa unei petreceri de după concert, și Norah întinse mâna după chei.

— Nu, spuse David, mă duc eu. Nu cred că vrea să vorbească cu tine acum.

— Nici cu tine, veni replica ei acidă.

Dar văzu că înțelege ce-i spusese, chiar și când îi răspunse. În momentul acela, lucrurile rămăseseră fără

învelișul exterior. Totul le stătea împotriva, lungile ore în care ea pleca de la căsuța de pe plajă, minciunile, și scuzele, și hainele de pe plajă. La fel ca și minciunile lui. Ea dădu o dată din cap, încet, și el se temu de ce ar putea să spună sau să facă, de cum s-ar putea schimba lumea pentru totdeauna. Își dorea, mai mult decât orice, să fixeze acest moment, să împiedice lumea să se miște înainte.

— E vina mea, zise el, pentru tot.

Luă cheile și ieși în noaptea călduță de primăvară. Era lună plină; avea culoarea caimacului, era atât de frumoasă și de rotundă, așezată jos la orizont. David nu își mai lua ochii de la ea în timp ce conducea prin cartierul învăluit în tăcere, pe străzile rezistente și înfloritoare, genul de locuri despre care nu-și imagina că ar fi existat când era copil. Asta știa el, și Paul nu: că lumea era lipsită de siguranță și uneori crudă. Trebuise să lupte din greu pentru a obține ceea ce Paul lua ca pe ceva de la sine înțeles.

Îl zări pe Paul la o stradă distanță de locul petrecerii, mergând pe trotuar cu mâinile în buzunar și umerii căzuți. Erau mașini parcate de-a lungul drumului și nu mai avea unde să oprească, așa că David încetini și claxonă. Paul se uită înspre el și, pentru o clipă, David se temu că o să o ia la fugă.

— Urcă, zise David.

Și Paul urcă.

David porni mașina. Nu-și vorbeau. Luna răspândea o lumină superbă deasupra lumii, iar David era conștient că Paul stătea lângă el, conștient de respirația ușoară și de mâinile care zăceau nemișcate în poală, conștient că se uita lung la peluzele pe lângă care treceau.

— Ai cântat foarte bine în seara asta. M-ai impresionat.

— Mulțumesc.

Mai trecură de două străzi, în tăcere.

— Deci. Mama ta mi-a zis că vrei să mergi la Juilliard.

— Probabil.

— Ești bun, zise David. Te pricepi la atâtea, Paul. Vei putea face multe alegeri în viață. Ai multe direcții spre care să te îndrepti. Ai putea deveni orice.

— Mie îmi place muzica, spuse Paul. Mă face să mă simt viu. Dar nu mă aștept ca tu să înțelegi asta.

— Înțeleg, spuse David. Dar e o diferență mare între a trăi și a-ți câștiga traiul.

— Da. Exact.

— Poți să vorbești așa fiindcă nu ai dus niciodată lipsă de nimic, spuse David. Este un lux pe care nu îl înțelegi.

Acum erau aproape de casă, dar David întoarse în direcție opusă. Voia să rămână în mașină cu Paul, conducând prin lumea luminată de lună, în care această conversație, indiferent cât de încordată și de stângace părea, era posibilă.

— Tu și mama, spuse Paul, cuvintele ieșind ca o explozie, de parcă s-ar fi abținut multă vreme. Ce se întâmplă cu voi? Trăiți ca și cum nu v-ar păsa de nimic. Nu aveți nicio bucurie. Trăiți zi după zi, indiferenți. Nu-ți pasă nici măcar de Howard ăla.

Deci știa.

— Îmi pasă, spuse David. Însă lucrurile sunt complicate, Paul. Nu vreau să vorbesc despre asta cu tine, acum sau vreodată. Sunt multe lucruri pe care nu le înțelegi.

Paul nu scoase un cuvânt. David opri la un semafor. Nu mai era nicio mașină în jur și ei stătură în liniște, așteptând să se schimbe culoarea.

— Hai să ne concentrăm, zise David într-un târziu. Nu trebuie să îți faci griji în legătură cu mine și cu mama ta. Asta nu e treaba ta. Treaba ta este să-ți găsești drumul în lume. Să îți folosești multele haruri. Și numai în folosul tău. Trebuie să și dai înapoi ceva. De aceea lucrez eu la spital.

— Eu iubesc muzica, spuse încet Paul. Când cânt, asta simt că fac – că dau ceva înapoi.

— Chiar asta faci. Asta faci. Dar Paul, dacă ai putea să descoperi, să zicem, un alt element în univers? Dacă ai putea să descoperi remediul pentru o boală rară, necruțătoare?

— Astea sunt visurile tale, spuse Paul. Ale tale, nu ale mele. David tăcu, dându-și seama că, într-adevăr, cândva astea fuseseră visurile lui. Pornise la drum să îndrepte lumea, să o schimbe și să o modeleze, și în loc de asta mergea prin lumea inundată de lumina lunii, împreună cu fiul lui, aproape matur, și i se părea că nu se descurca prea bine în niciun domeniu al vieții sale.

— Da, spuse el. Acelea erau visurile mele.

— Dacă aș putea fi următorul Segovia? întrebă Paul. Gândește-te, tati. Dacă aș putea face asta, și nu încerc?

David nu răspunse. Ajunseseră din nou pe strada lor și de această dată merse înspre casă. O luară pe alee, zgâlțâindu-se puțin când trecură peste marginea inegală unde aleea se întâlnea cu strada, și opriră în fața garajului. David opri motorul și câteva clipe rămaseră tăcuți.

— Nu-i adevărat că nu îmi pasă, zise David. Haide. Vreau să îți arăt ceva.

Îl duse pe Paul prin lumina lunii și pe scările exterioare, până la camera obscură de deasupra garajului. Paul stătu lângă ușa închisă, cu brațele încrucișate, cu o vădită nerăbdare, în timp ce David pregătea procesul de dezvoltare, turnând substanțele chimice și introducând negativul în lupă. Apoi îl chemă pe Paul.

— Uită-te la asta, spuse el. Ce crezi că este?

După un moment de ezitare, Paul traversă camera și se uită.

— Un copac?

Arăta ca silueta unui copac.

— Bine, zise David. Acum mai uită-te o dată. Am făcut poză în timpul unei operații, Paul. Stăteam pe balconul sălii de operație cu o lentilă telefoto. Poți să-ți dai seama ce mai poate fi?

— Nu știu... o inimă?

— Da, o inimă. Nu e uimitor? Lucrez la o întreagă serie legată de percepție, imagini ale corpului care seamănă cu altceva. Câteodată cred că lumea întreagă este conținută în

fiecare ființă vie. Misterul acela, misterul percepției – asta mă preocupă. Așa că înțeleg ce vrei să spui, referitor la muzică.

David trimise un fascicul de lumină prin lupă, apoi puse hârtia în dezvoltator. Resimțea acut prezența lui Paul lângă el, în întuneric și în tăcere.

— Fotografia se reduce la secrete, zise David peste câteva minute, ridicând fotografia cu un clește și așezând-o în fixator. Secretele pe care le avem cu toții și pe care nu le vom spune niciodată.

— Muzica nu e așa, spuse Paul, și David simți respingerea din vocea fiului său. Se uită la el, dar îi fu imposibil să descifreze expresia lui Paul în lumina roșie, slabă. Muzica este ca și cum ai atinge pulsul lumii. Muzica este ceva continuu și uneori ajungi să o atingi ceva vreme, și atunci știi că totul este o imensă rețea.

Se întoarse apoi și ieși din cameră.

— Paul! îl strigă David, dar zgomotul mânios al pașilor lui se auzea deja pe treptele exterioare.

David se duse la fereastră și îl văzu alergând în lumina lunii, pe scările din spate, și dispărând înăuntru. Câteva clipe mai târziu, se aprinse lumina în camera lui, iar notele clare ale lui Segovia începură să plutească limpede și delicat prin aer.

David, derulându-și în minte conversația pe care tocmai o avuseseră, se gândi să meargă după el. Vrusese să întindă o punte între el și Paul, să trăiască unul dintre acele momente când se înțelegeau, dar bunele lui intenții degeneraseră în dispută și distanțare. După câteva momente, se întoarse și intră în camera obscură. Lumina roșie, slabă era foarte liniștitoare. Medita la ce-i spusese lui Paul – că lumea era alcătuită din lucruri ascunse, din secrete; construită din oase care nu vedeau lumina niciodată. Era adevărat că odată fusese în căutarea unității, ca și când corespondențele ascunse dintre lalele și plămâni, vene și copaci, carne și pământ, ar fi putut scoate la iveală un model pe care îl putea înțelege. Dar nu era așa. În câteva minute, avea să se ducă

în casă și să bea apă. Avea să o găsească pe Norah deja dormind, să stea lângă ea privind-o – era o enigmă, o persoană pe care n-avea s-o cunoască niciodată, încolăcită în jurul secretelor ei.

David se duse la frigiderul minuscul unde-și ținea substanțele chimice și filmul. Plicul era înghesuit în spate, după câteva sticle. Era plin cu bancnote de douăzeci de dolari, noi, foșnitoare și reci. Numără zece, douăzeci, apoi puse plicul la loc, în spatele sticlelor. Bancnotele stăteau cumiți pe măsută.

De regulă, trimitea banii prin poștă, înveliți într-o coală de hârtie albă, dar în seara asta, cu mânia lui Paul plutind încă prin încăpere și cu muzica lui dăinuind în aer, David se așeză și scrise un bilet. Scria repede, lăsând cuvintele să curgă, toate regretele față de trecut, toate speranțele legate de Phoebe. Cine era acest copil din sângele lui, fata pe care o abandonase? Nu se așteptase să trăiască atât, sau să aibă genul de viață pe care i-l descriesese Caroline. Se gândi la fiul lui, stând singur pe scenă, și la singurătatea pe care Paul o purta cu el peste tot. O fi la fel și cu Phoebe? Ce ar fi însemnat să crească împreună, ca Norah și Bree, diferite în toate sensurile și totuși unite printr-o legătură puternică? Ce ar fi însemnat pentru David ca June să nu fi murit? „Mi-ar plăcea tare mult să o cunosc pe Phoebe, scrise el. Aș vrea să îl cunoască pe fratele ei, iar el să o cunoască pe ea.” Apoi împături scrisoarea în jurul bancnotelor fără să o recitească, puse totul în plic și scrise adresa. Îl lipi, îi puse timbru. Avea s-o ducă a doua zi la poștă.

Lumina lunii se revărsa prin ferestrele din galerie. Paul se oprise din cântat. David scruta luna, acum mai sus pe cer, dar clară încă, profilându-se limpede pe fondul întunecat. Făcuse o alegere, acolo pe plajă; lăsase hainele lui Norah să zacă pe nisip, în timp ce râsul ei se răspândea în lumină. Se întorsese la căsuța de pe plajă și lucrase la fotografiile, iar când ea se întorsese, după o oră și ceva, nu suflase o vorbă despre Howard. Păstrase tăcerea pentru că propriile secrete

erau și mai întunecate, mai ascunse, și pentru că el credea că secretele lui le creaseră pe ale ei.

Se întoarse în camera obscură și verifică ultima rolă de film. Făcuse niște instantanee în timpul cinei: Norah, ținând în mână o tavă cu pahare, Paul stând lângă grătar cu ceașca ridicată, diverse poze cu ei toți relaxându-se pe plajă. Voia imaginea finală; o găsi și o puse în lumină, pe hârtie. În baia de dezvoltare, observă cum apare încet imaginea, bucată cu bucată, unde înainte nu fusese nimic, începea să se profileze ceva. Aceasta fusese totdeauna pentru David o experiență extrem de misterioasă. Privi cum capătă formă imaginea cu Norah și Howard pe verandă, ridicând într-un toast paharele cu vin, râzând. Un moment nevinovat și vinovat, în același timp; un moment în care se năștea o alegere. David luă fotografia din dezvoltator, dar nu o scufundă în fixator. În schimb, se duse în camera cu galeria foto și stătu în lumina lunii cu fotografia umedă în mână, uitându-se la casă, acum cuprinsă de întuneric, cu Paul și Norah înăuntru, visându-și propriile visuri, mișcându-se fiecare pe propria orbită, cu viețile modelate constant de gravitatea alegerii pe care o făcuse în urmă cu atâția ani.

Reîntors în camera obscură, agăță fotografia aceluși moment la uscat. Neterminată, nefixată, imaginea va avea o viață scurtă. În orele următoare, lumina va acționa asupra hârtiei expuse. Fotografia în care Norah râdea împreună cu Howard avea să se întunece până când – în decurs de o zi, două – avea să se înnegrească complet.

II

Mergeau pe șine, Duke Madison cu mâinile în buzunarele jachetei de piele pe care o găsisese la Goodwill, Paul lovind cu piciorul pietre care zăngăneau la contactul cu șinele. În depărtare se auzi un șuierat de tren. Printr-un acord tacit, cei doi băieți pășiră către marginea șinelor, cu picioarele legănându-se încă pe șina dinspre vest. Trenul se vedea venind, șina de sub ei vibra, locomotiva apărea ca o pată care creștea constant și devenea mai închisă la culoare, conductorul acționând semnalizarea sonoră. Paul se uita la Duke, ai cărui ochi străluceau din pricina riscului și a pericolului, și simți acel entuziasm crescând în propriul trup, aproape insuportabil, cu trenul care se apropia tot mai mult și cu semnalizarea sonoră care se auzea strașnic pe străzile învecinate și mult mai departe. Prin fereastra înaltă se vedeau lumina și mecanicul și se auzi din nou semnalizarea sonoră, avertizându-i. Ajuns mai aproape, vântul iscat de locomotivă culcă ierburile la pământ, iar el așteptă, cu ochii la Duke, care stătea bălângănindu-se pe șina de lângă el, iar trenul venea în mare viteză, la câțiva pași de ei, și ei tot mai așteptau, și așteptau, iar Paul se gândi că s-ar putea să nu mai sară niciodată. După care sări, era în iarbă și trenul circula cu viteză la o aruncătură de băț de fața lui. Pentru o clipă, văzură doar expresia conductorului, cu fața palidă din cauza șocului, apoi trenul – întuneric și lumină puternică, întuneric și lumină puternică – în timp ce mașinile treceau în viteză pe șosea, după care dispăru în depărtare, și pieri până și vântul.

Duke, la câțiva pași distanță, stătea cu fața ridicată spre cerul posomorât.

— La naiba, zise. Ce goană!

Cei doi băieți se scuturară de praf și porniră către locuința lui Duke, o căsuță aflată la mică distanță de linia ferată. Paul se născuse aici, la câteva străzi depărtare, însă chiar dacă maică-sa îl ducea câteodată să vadă părculețul cu foisor și

casa de peste drum, unde locuiseră înainte, nu îi plăcea ca el să vină aici, sau la Duke. Dar la naiba, ea nu era niciodată acasă, și atâta vreme cât temele erau făcute, și erau, și atâta vreme cât tundeia gazonul și exersa la pian timp de o oră, ceea ce făcea, era liber.

Iar ce nu vedea nu putea să-i facă rău mamei lui. Sau ce nu știa.

— L-am scos din pepeni, spuse Duke. Pe ăla din tren.

— Da, zise Paul. Era al dracului de enervat.

Îi plăcea să injure; și iubea amintirea vântului fierbinte mângâindu-i fața și modul în care se liniștea, măcar temporar, această furie tăcută. Plecase să alerge pe plajă în dimineața aceea, în Aruba, cu inima ușoară, mulțumit că nisipul umed de la marginea apei îi ajungea sub tălpi, întărindu-i mușchii picioarelor. Era mulțumit și pentru că partida de pescuit cu tatăl lui căzuse. Tatăl lui adora pescuitul, stătea ore întregi în tăcere, în barcă sau pe doc, tot aruncând undița și – din când în când – trăind drama prinderii unui pește. Și lui Paul îi plăcuse în copilărie, nu atât ritualul pescuitului, cât șansa de a petrece timp cu tatăl lui. Însă pe măsură ce crescuse, pescuitul părea să devină din ce în ce mai mult o obligație, ceva ce plănuiise tatăl lui pentru că nu putea să se gândească la altceva de făcut. Sau pentru că asta ar fi putut crea o legătură între ei; Paul își închipuia că citise asta în cine știe ce manual pentru părinți. Înțelesese cum stau lucrurile într-o singură vacanță, prins ca în capcană într-o barcă pe un lac din Minnesota, când taică-său, îmbujorat la față sub bronz, îi vorbise despre lealitatea reproducerii. Mai nou, subiectul preferat al tatălui său era viitorul lui Paul, ideile lui fiind la fel de interesante pentru Paul ca o întindere netedă și sticloasă de apă.

Așa că fusese fericit că aleargă pe plajă, se simțise ușurat, și la început nu observă prea bine hainele îngrămădite în fața uneia dintre căsuțele spațioase de sub stejarii australieni. Trecuse exact pe lângă ele, înaintând cu pași mari și repezi, mușchii lui producând un fel de muzică ce îl susținu tot

drumul până la stânci. Se opri apoi, merse în cerc o vreme și începu să alerge înapoi, mai încet. Hainele se mișcaseră în vânt: mâneca bluzei flutura în briza oceanului, iar flamingii de un roz intens dansau pe fondul turcoaz-închis. Încetini. Putea fi a oricui. Dar mama lui avea una la fel. Răseseră pe tema asta în magazinul pentru turiști din oraș; o ridicase, amuzată, și o cumpărase în glumă.

Sigur, probabil că existau o sută, o mie de astfel de cămăși în zonă. Totuși, se aplecă și o luă de jos. Costumul de baie al mamei lui, din țesătură aspră, culoarea pielii și inconfundabil, alunecă din mânecă. Paul înlemni, incapabil să se miște, ca și cum ar fi fost prins la furat, ca și cum un aparat foto l-ar fi surprins în raza blițului și l-ar fi încremenit. Într-un târziu, își reluă mersul, după care fugi înapoi către căsuța lor, de parcă își căuta refugiu. Se opri în ușă, încercând să se adune. Tatăl lui mutase castronul cu portocale pe blatul din bucătărie. Aranja poze pe masa mare de lemn.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă el privindu-l, dar Paul nu putu să-i zică.

Se duse în camera lui și trânti ușa fără să se uite în jur nicio clipă, nici măcar când veni tatăl lui și ciocăni la ușă.

Mama lui se întoarse peste două ore, fredonând, cu cămașa cu flamingi aranjată frumos în pantalonii scurți cafenii.

— M-am gândit să înot înainte de prânz, spuse ea, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Vrei să vii?

El clătinase din cap și cu asta se terminase totul, secretul, secretul lui, al ei și acum și al lui, aflându-se între ei ca un vâl.

Și tatăl lui avea secrete, o viață care se desfășura la serviciu sau în camera obscură, iar Paul crezuse că era firesc, că așa era o familie, până când începuse să umble cu Duke, un pianist excepțional, pe care îl cunoscuse în sala de repetiție într-o după-amiază. Familia Madison nu avea mulți bani, iar trenurile erau atât de aproape, încât se zguduia

casa și zăngăneau ferestrele în cercevele de fiecare dată când treceau; iar mama lui Duke nu urcase în viața ei într-un avion. Paul știa că ar fi trebuit să-i fie milă de ea, părinților lui le-ar fi fost; avea cinci copii și un soț care lucra la fabrica GE și nu avea să se îmbogățească niciodată. Însă tatălui lui Duke îi plăcea să joace fotbal cu băieții lui și venea acasă în fiecare seară la ora șase când ieșea din tură și, chiar dacă nu vorbea mai mult decât tatăl lui Paul, era acolo, și când nu era prezent, știau totdeauna unde să îl găsească.

— Deci ce vrei să facem? întrebă Duke.

— Habar n-am, spuse Paul. Tu?

Șinele de metal încă mai răsunau. Paul se întrebă unde va opri trenul în cele din urmă. Se întrebă dacă îl văzuse cineva stând pe marginea șinei, așa de aproape încât ar fi putut să se întindă și să atingă cu mâna o mașină în mișcare, cu vântul despărțindu-i șuvițele de păr și înțepându-i ochii. Și dacă l-ar fi văzut, ce ar fi crezut? Imaginile treceau pe lângă ferestrele trenului ca o serie de poze statice: una și încă una; un pom, da; o piatră, da; un nor, da; și tot timpul era altceva. Și apoi un băiat, chiar el, cu capul dat pe spate, râzând. Și apoi dispărea. Un tufiș, șine electrice, linia luminoasă a drumului.

— Am putea să jucăm baschet.

— Nț.

Merseră de-a lungul liniei. După ce traversară Rosemont Garden și ajunseră în mijlocul ierbii înalte, Duke se opri, căutând ceva în buzunarele jachetei de piele. Avea ochii verzi, cu mici pete albastre. Exact ca lumea, se gândea Paul. Așa erau ochii lui Duke. Așa cum se vedea pământul de pe lună.

— Ia uite aici, spuse el. Am primit asta de la vărul meu Danny săptămâna trecută.

Era o punguță de plastic plină cu bucățele uscate dintr-o plantă verde.

— Ce e asta, întrebă Paul, iarbă ofilită?

În timp ce vorbea, înțelese și roși, stânjenit, fiindcă fusese atât de prostănac.

Duke începu să râdă tare, tulburând liniștea și foșnetul ierburilor.

— Chiar așa, frățioare, *iarbă*. Ai luat vreodată?

Paul clătină din cap, șocat fără să vrea.

— Nu devii dependent, dacă asta te sperie. Eu am luat de două ori. E absolut uluitor. Îți zic eu.

Cerul era încă plumburiu, iar vântul se mișca prin frunze, și în depărtare se auzea un alt tren fluierând.

— Nu mă sperie, spuse Paul.

— Normal. Nu e ceva de speriat, zise Duke. Vrei să încerci?

— Sigur. Se uită în jur. Dar nu aici.

Duke râse.

— Cine crezi că o să ne prindă aici?

— Ascultă, spuse Paul.

Ascultară, și apoi trenul se arătă în zare, apropiindu-se din direcția opusă, un mic punct care tot creștea, cu un fluierat care șfichiuia aerul. Ieșiră dintre șine și stătură față în față, fiecare pe partea lui de șină metalică.

— Hai să mergem la mine, strigă Paul, când trenul deja dispărea. Nu e nimeni acasă.

Își închipui cum ar fuma iarbă pe noua canapea acoperită cu pânza de bumbac cerată a maică-sii și izbucni în râs. Apoi trenul se repezi printre ei; se auzi zgomotul mașinilor care circulau și tăcerea, zgomotul și tăcerea. Îl văzu pe Duke în imagini disparate, ca pozele care atârnavă în camera obscură a tatălui lui, toate acele momente din viața lui părând frânturi văzute din tren. Capturate și prinse înăuntru. Năvală și tăcere. Ca acum.

Așa că merseră înapoi acasă la Duke și urcară pe biciclete, traversând Nicholasville Road și șerpuind printre cartiere până ajunseră la Paul.

Casa era încuiată și cheia ascunsă sub dala de piatră mobilă de lângă rododendron. Înăuntru, aerul era cald, ușor stătut. În timp ce Duke suna acasă ca să anunțe că întârzie,

Paul deschise o fereastră și vântul umflă perdelele făcute de mama lui. Înainte să reînceapă să lucreze, redecorase casa în fiecare an. Își amintea cum stătea aplecată la mașina de cusut, înjurând când materialul se agăța în ac și se încrețea. Perdelele acestea erau pe fond crem, cu scene rurale în albastru-închis care se asortau cu tapetul cu dungi întunecate. Paul își aminti cum stătea la masă și se uita la ele cu ochii mari, ca și cum figurile ar fi putut să înceapă brusc să se miște, să iasă din case să întindă undeva rufele și să facă semne de salut.

Duke închise telefonul și se uită în jur. Apoi fluieră.

— Mamă. Ai bani, nu glumă.

Se așeză la masa din sufragerie și desfăcu o hârtie subțire, dreptunghiulară. Paul se uita fascinat cum Duke turnă o linie întreruptă de iarbă, după care rulă un tub subțire, alb.

— Nu aici înăuntru, zise Paul, brusc neliniștit.

Ieșiră din casă, așezându-se pe treptele din spate, plimbând de la unul la altul jointul cu vârf incandescent. La început, Paul nu simți nimic. Începu să stropească, se opri și, după o vreme – nu știa exact cât – își dădu seama că se holbase la o picătură de apă de pe alee, observând cum se împrăștie încet și se unește cu altă picătură, scurgându-se de pe margine în iarbă. Duke râdea cu poftă.

— Mamă, ar trebui să te vezi, spuse el. Ești chiar drogat!

— Lasă-mă în pace, fraiere, zise Paul și începu și el să râdă.

La un moment dat intrară în casă, nu înainte ca ploaia să reînceapă, udându-i până la piele și lăsându-i brusc înfrigurați. Mama sa îi lăsase o caserolă pe aragaz, dar Paul se făcu că n-o vede. Deschise în schimb un borcan cu murături și altul cu unt de arahide, apoi Duke comandă pizza, iar Paul își scoase chitara și se duseră în living, unde era pianul, ca să zdrăngănească puțin. Paul se așeză pe marginea șemineului înălțat și ciupi câteva coarde, apoi degetele începură să se miște pe tiparul cunoscut al pieselor de Segovia pe care le interpretase în seara dinainte: *Estudio*

și *Estudio Sin Luz*. Titlurile îl făcură să se gândească la taică-său. Înalt și tăcut, aplecându-se deasupra lupei din camera obscură. Cântecul era ca lumina și umbra așezate una în fața celeilalte, iar acum notele erau întrețesute în propria viață, în liniștea din casă, și în vacanța de pe plajă, și în sălile de clasă cu ferestre înalte ale școlii. Paul cânta, simțindu-se înălțat, valurile ridicându-se cu el deasupra lor, el dădea naștere muzicii, după care el era muzica și se simțea purtat în sus și mai sus, ridicându-se până în vârf.

Când termină, se așternu un minut de liniște, după care Duke spuse:

— Doamne, bine a fost!

Puse pe pian o partitură și atacă piesa pe care o interpretase în recital, *Marșul trolilor*, al lui Grieg, cu energia și bucuria lui amară. Cântă Duke, apoi și Paul, și nu auziră soneria de la intrare sau bătăile în ușă; dintr-odată, apărură băiatul care livra pizza în cadrul ușii deschise. Se lăsase seara; un vânt aducător de întuneric se involbura prin casă. Rupseră cutiile și mâncară cu furie, repede și fără să simtă gustul, arzându-și limba. Paul simți cum se așază mâncarea, țintuindu-l în loc ca o piatră. Se uita prin ușile de sticlă transparentă la cerul gri, înnegurat, la fața lui Duke, așa de palidă că îi ieșeau în evidență coșurile, la părul negru care îi cădea moale peste frunte, la buzele mănjite cu sos roșu.

— Fir-ar să fie, zise Paul.

Își puse mâinile pe podeaua din lemn de stejar, bucuros să o descopere acolo și pe sine pe podea și că încăperea din jurul lui era absolut intactă.

— Nu-i de glumă, aprobă Duke. Marfă, nu jucărie. Cât e ceasul?

Paul se ridică în picioare și se duse spre ceasul mare din hol. Cu câteva minute sau câteva ore mai devreme, stătuseră acolo, râzând în hohote nebune pe măsură ce secunde se scurgeau, zgâindu-se la cum trecea timpul. Acum, Paul nu se gândea decât la tatăl lui, care se oprea să își potrivească ceasul de mână după acesta în fiecare dimineață, ridicând

ochii de pe masa plină de fotografii, și se întrista. Încerca să-și amintească ceva despre acea după-amiază și văzu că trecuse, condensată în memoria la fel de puțin încăpătoare ca o picătură de ploaie, că afară aproape se întunecase.

Sună telefonul. Duke încă mai zăcea întins pe covorul din camera de zi și părea că trecuseră ore întregi înainte ca Paul să ridice receptorul. Era mama sa.

— Dragul meu, zise ea, încercând să acopere toată gălăgia și zgomotul de tacâmuri de pe fundal.

Și-o imagine în costum, poate era cel albastru-închis, trecându-și degetele prin părul scurt, cu inelele scânteindu-i pe degete.

— Trebuie să merg la cina cu clienții. E vorba de tranzacția IBM, e important. A ajuns tata acasă? Tu ce faci?

— Mi-am făcut temele, spuse el studiind ceasul mare, devenit dintr-odată ilar. Am exersat la pian. Tata nu-i acasă.

Se așternu un moment de tăcere.

— A promis că vine acasă, spuse ea.

— N-am nicio problemă, zise, amintindu-și de noaptea trecută, cum stătuse pe marginea pervazului și se gândise să sară, apoi era deja în aer, în cădere; căzuse pe sol cu o bufnitură surdă și nu auzise nimeni. Nu mă duc nicăieri diseară, spuse.

— Nu știi, Paul. Îmi fac griji pentru tine.

„Atunci vino acasă”, vru să-i spună, dar râsul de pe fundal creștea și scădea în intensitate, spărgându-se ca un val.

— N-am nimic, repetă.

— Sigur?

— Sigur.

— Hm, știu și eu. Oftă, acoperi receptorul și vorbi cu altcineva, apoi reveni pe linie. E bine că ți-ai făcut temele, oricum. Uite, Paul, o să îl sun pe tata și, indiferent ce intervine, nici eu nu mai întârzii mai mult de două ore. Promit. Bine? Ești sigur că te descurci? Pentru că, dacă ai nevoie de mine, renunț la tot.

— N-am nimic, zise el. Nu-i nevoie să îl suni pe tata.

Ea răspunse pe un ton rece, tăios:

— A zis că vine acasă. Mi-a promis.

— Celor de la IBM, întrebă el, le plac flamingii?

Urmară o pauză, râsete și clinchet de pahare.

— Paul, zise într-un târziu. Te simți bine?

— Da. Era doar o glumă. Nu contează.

Când ea închise, Paul stătu câteva clipe în picioare, singur, ascultând tonul. Casa se ridica împrejurul lui, tăcută. Nu era ca liniștea din auditoriu, expectativă și emoționată, ci mai degrabă un gol. Își căută chitara, gândindu-se la sora lui. Dacă nu ar fi murit, ar semăna cu el? I-ar plăcea să alerge? Ar cânta?

În camera de zi, Duke încă mai stătea întins, cu un braț peste față. Paul luă cutia goală de pizza și foile subțiri de hârtie lucioasă și le duse afară, la coșul de gunoi. Afară era rece, o lume nou-nouță. Îi era o sete cumplită, ca după o alergare de cincisprezece kilometri, și aduse cu el înapoi în camera de zi un bidon de lapte, bând direct din el și apoi trecându-i-l mai departe lui Duke. Se așeză și cântă din nou, mai încet. Notele chitarei cădeau prin aer, domol, grațios, ca niște făpturi înaripate.

— Mai ai ceva marfă din asta? întrebă el.

— Da. Dar asta o să coste.

Paul dădu din cap, continuând să cânte, iar Duke se ridică și se duse să dea un telefon.

O desenase cândva pe sora lui, când era mic, poate la grădiniță. Maică-sa îi povestise totul despre ea, așa că o incluseră în desenul numit „familia mea”: tatăl, conturat în maro, mama, cu păr galben-închis, și el, ținându-se de mână cu o făptură în oglindă. Desenat la școală, legat cu o fundă, le făcuse părinților acest cadou la micul dejun și simțise cum se cască un fel de întuneric în el când văzuse fața tatălui său, emoție pe care, la cinci ani, Paul nu și-o putea explica sau descrie, însă deja știa că avea legătură cu suferința. La fel și mama lui, când luase desenul de la taică-său, fusese cuprinsă de tristețe, însă își trăsese masca pe față, aceeași

mască strălucitoare pe care o purta acum cu clienții. Își aminti cum îi zăbovisese mâna pe obrazul lui. Încă mai făcea asta uneori, privindu-l cu aviditate, ca și cum el ar fi putut să dispară.

— Vai, e foarte frumos, zisese în ziua aceea. E un desen frumos, Paul.

Mai târziu, când mai crescuse, când avea poate nouă sau zece ani, îl luase cu ea la cimitirul inundat de liniște de la țară, unde era înmormântată sora lui. Era o zi rece de primăvară, și maică-sa plantase semințe de zorele de-a lungul gârdulețului de fier. Paul stătea în picioare, citind numele – PHOEBE GRACE HENRY – și propria zi de naștere, simțind o tulburare, o greutate pe care nu și le putea explica.

— De ce a murit? întrebă când mama lui veni într-un final lângă el, dându-și jos mânușile de grădinărit.

— Nu știe nimeni, zise ea, apoi, văzându-i expresia, îl înconjură cu brațul. Nu a fost vina ta, îi spuse cu patimă. Tu nu ai avut nicio legătură.

Dar el nu o crezuse cu adevărat, și nu credea nici acum. Dacă tatăl său se izola în camera obscură în fiecare seară și mama lui stătea la serviciu mult după ora cinei în majoritatea zilelor și, în vacanțe, își arunca hainele și se strecura în casele de vacanță ale unor bărbați ciudați, a cui ar fi putut fi vina? Doar nu a surorii lui, care murise la naștere și îi lăsase pe toți cu tăcerea asta. Aceste lucruri îi produceau în fiecare dimineață un nod în stomac, de mărimea unei monede, care creștea în cursul zilei și ajungea să îi provoace o stare de greață. Până la urmă, trăia. El era aici. Așa că, evident, era treaba lui să-i protejeze. Duke apăru la ușă și se opri din cântat.

— Vine încoace, adică Joe vine, spuse el. Dacă ai banii.

— Da, spuse Paul. Vino cu mine.

Ieșiră pe ușa din spate și coborâră treptele ude, de beton, urcând apoi pe scara laterală până la încăperea mare de deasupra garajului. Aceasta avea ferestre înalte pe fiecare perete și în timpul zilei era luminată din toate direcțiile. O

cameră obscură, fără ferestre, era amenajată ca o debara chiar lângă intrare. Tatăl lui o construisese cu câțiva ani în urmă, când pozele lui începuseră să fie remarcate. Acum își petrecea acolo mare parte din timpul liber, dezvoltând filme și făcând experimente cu lumină. Aproape nimeni nu urca aici – maică-sa niciodată. Câteodată îl invita pe Paul, care aștepta zilele acelea cu o dorință înfrigurată ce îl făcea să se simtă stânjenit.

— Uau, sunt super, zise Duke, mergând în jurul peretelui exterior și studiind pozele înrămate.

— Nu ar fi trebuit să intrăm, spuse Paul. Nu putem să mai stăm aici.

— Hei, o știi pe asta, zise Duke, oprindu-se în fața pozei cu ruinele învăluite în fum ale clădirii ROTC, cu petale albe de corn proiectate pe fondul zidurilor carbonizate. Era fotografia-capodoperă a tatălui său. Fusese aleasă de Pompieri și expusă în toată țara, cu ani în urmă. „Așa a început totul, îi plăcea lui taică-său să spună. M-a făcut cunoscut.”

— Da, zise Paul. Tata a făcut poza aia. Nu pune mâna pe nimic, bine?

Duke râse.

— Stai liniștit, frate. E în regulă.

Paul intră în camera obscură, unde aerul era mai cald și nemișcat. Mai multe fotografii atârnavă pe frânghii la uscat. Deschise micul frigider în care tatăl lui ținea filmele și scoase din spate un plic rece din hârtie groasă. Înăuntrul lui era un alt plic, plin cu bancnote de douăzeci de dolari. Paul scoase una, apoi încă una, și restul îl vâri la loc.

Venea aici cu tatăl lui – și alteori, în secret, venea singur. Așa găsisese banii, într-o după-amiază când cânta aici la chitară, furios pentru că tatăl lui îi promisese să-l învețe să folosească aparatul de mărit și apoi contramandase în ultimul moment. Fusese furios, dezamăgit și, în cele din urmă, flămând. Scotocise prin frigider și găsisese acest plic cu bancnote reci, noi, inexplicabile. Luase atunci una, apoi mai

multe, în alte dați. Tatăl lui nu părea să observe niciodată. Așa încât, din când în când, Paul urca aici și mai lua.

Banii, furtul și faptul că nu era prins îl făceau să se simtă prost. Avea același sentiment când stătea aici cu tatăl lui în întuneric, observând cum imaginile luau formă sub ochii lor. Într-un negativ nu exista o singură fotografie, spunea tatăl lui; erau o mulțime. Un moment anume nu era un singur moment, ci mai degrabă un număr infinit de momente diferite, depinzând de cine privea lucrurile și de modul în care o făcea. Paul îl asculta vorbind și simțea cum un hău se cască înăuntrul său. Dacă toate acestea erau adevărate, atunci tatăl lui era o persoană pe care n-ar fi putut-o cunoaște niciodată, și asta îl speria. Totuși, îi plăcea să fie aici, în lumina difuză și mirosul de chimicale. Îi plăceau mișcărilor precise, de la început până la sfârșit, foaia care aluneca în fluidul revelator și imaginile care apăreau parcă de nicăieri, cronometrul care marca finalul și apoi hârtia care se scufunda în baia de fixare. Fotografiile care se uscau, țintuite locului, lucioase și enigmatice.

Se opri să le cerceteze. Forme ciudate, răsucite, ca niște flori petrificate. Corali, își dădu el seama, din excursia în Aruba, corali dintre aceia care semănau cu un creier uman, dezveliți de carne, lăsând la vedere scheletul complicat. Celelalte fotografii erau la fel – deschideri poroase înflorind în alb, ca un peisaj de cratere încâlcite transmis de pe Lună. „Corali în formă de creier/oase” spuneau însemnările tatălui său, așezate cu grijă pe masă, lângă aparatul de mărit.

În ziua aceea, în căsuța de pe plajă, cu o clipă înainte ca tatăl lui să-i simtă prezența și să ridice privirea, expresia de pe chipul lui fusese total sinceră, spălată de o ploaie de emoții – de o dragoste și o pierdere vechi. Paul văzuse toate acestea și își dorise să poată spune ceva, să facă ceva, orice ar fi putut îndrepta lucrurile pe lume. Își dorise în același timp să se desprindă de ei, să le uite problemele, să fie liber. Își ferise privirea și, când se uitase înapoi, fața tatălui era din nou distantă, impasibilă. Părea să se gândească la fel de bine

la vreo problemă tehnică legată de fotografie, la boli ale oaselor sau la masa de prânz.

Un moment putea să însemne o infinitate de lucruri.

— Hei, zise Duke, deschizând ușa. Vii sau nu?

Paul strecură bancnotele reci în buzunar și ieși în camera mai mare. Sosiseră doi alți băieți, mai mari, care așteptau în timpul pauzei de prânz pe terenul viran de peste drum de școală, fumând. Unul din ei ținea un bax de cutii de bere și-i întinse una, și Paul aproape că spuse: „Hai să mergem jos, să fumăm afară”, dar acum ploua mai tare, iar băieții erau mai mari decât el și mai solizi, așa că se așeză pur și simplu alături de ei. Îi dădu banii lui Duke și apoi tăciunile aprins fu trecut din mână în mână. Paul deveni fascinat de vârfurile degetelor lui Duke, de cât de delicat țineau jointul, și-și aminti cu câtă precizie și cu cât avânt alergau pe claviatură. Și tatăl lui era meticulos. Repara oasele oamenilor, trupurile lor.

— Simți? întrebă Duke după o vreme.

Paul îl auzi de departe, parcă printr-o apă, dincolo de șuierul îndepărtat al unui tren. De data asta nu mai auzi niciun râset nestăpânit, nicio chicoteală, numai un puț interior adânc în care cădea. Puțul dinăuntru deveni parte din întunecimea de afară, încât David nu-l mai putu vedea pe Duke și se sperie.

— Ce-i cu el? întrebă cineva, și Duke zise:

— Bănuiesc că a dat în paranoia, și cuvintele fură atât de mari, încât umplură camera și-l înghesuiră pe Paul în perete.

Hohote lungi de râsete se rostogoliră prin cameră, și fețele celorlalți se distorsionară de răs. Paul nu putea să râdă; înțepenise. Avea gâtul uscat, și-și simțea mâinile crescând prea mari pentru trupul său, și examina ușa ca și cum tatăl lui ar fi putut să năvălească înăuntru în orice clipă și să-i înece în valuri de furie. Apoi râsul dispăru și ceilalți începură să se ridice. Deschiseră sertarele, căutând de mâncare, dar găsiră doar dosarele atent aranjate ale tatălui său. „Nu”, încercă el să spună când cel mai mare dintre ei, cel cu barbă,

începu să scoată dosarele și să le deschidă. „Nu”: era un strigăt înăuntrul său, dar pe gură nu-i ieși nimic. Ceilalți stăteau acum în picioare, scoțând dosar după dosar, împrăștiind fotografiile și negativele, atât de atent aranjate, pe podea.

— Hei, zise Duke, întorcându-se să-i arate o fotografie lucioasă de 8 pe 10. Tu ești asta?

Paul stătea neclintit, îmbrățișându-și genunchii cu brațele, și răsuflarea îi inunda plămâni. Nu se mișca – n-ar fi putut. Duke lăsă fotografia să alunece pe podea și se alătură celorlalți, care se agitau deja haotic, risipind fotografii și negative pe tot parchetul lucios.

Paul ședea complet nemișcat. Vreme îndelungată îi fu prea frică să se miște, apoi se mișcă totuși, era înăuntrul camerei obscure, ghemuit într-un colț cald, sprijinit de dulapul cu dosare pe care tatăl lui îl ținea încuiat, ascultând ce se întâmpla afară: vârtejuri de sunete, râsete, apoi o sticlă spartă. În sfârșit, totul se liniști. Ușa se deschise și Duke zise:

— Hei, frate, ești bine?

Și, când Paul nu răspunse, de afară se auzi o conversație grăbită și apoi ceilalți plecară, bocănind pe scări. Paul se ridică încet și merse prin întuneric, pășind în galeria plină acum de fotografii distruse. Rămase în picioare la fereastră, privindu-l pe Duke cum coboară alea tăcut, pe bicicletă, fluturând din piciorul drept înainte de a dispărea pe stradă.

Era nespus de obosit. Extenuat. Se întoarse și cercetă cu privirea încăperea: fotografii pretutindeni, săltate de boarea ce venea dinspre fereastră, negativele risipite ca niște panglici pe dulapuri. Fusese spartă o sticlă. Pe jos zăceau împrăștiate cioburi verzi, iar teigheaua era pătată de bere. Pe pereți atârnavau scrise cuvinte, desene grosolane și graffiti. Paul se rezemă de ușă, apoi alunecă până când se așeză pe podea, în tot acest talmeș-balmeș. Trebuia să se ridice din nou, repede, să facă ordine, să pună fotografiile la locul lor, să le sorteze.

Ridică mâna, se uită la fotografia de sub ea, o ridică. Nu era un loc cunoscut: o casă dărăpănată lipită de coasta unui deal. În fața ei stăteau patru oameni: o femeie într-o rochie până sub genunchi și un șorț de bucătărie, cu palmele încleștate în față. Vântul îi adusese o șuviță rătăcită pe obraz. Un bărbat uscățiv, îndoit ca o virgulă, stătea în picioare lângă ea, strângând la piept o pălărie. Femeia era ușor întoarsă către el, și amândoi își înghițiseră zâmbetele de pe față, ca și cum unul din ei tocmai spusese o glumă și într-o clipă aveau să izbucnească în râs. Mâna mamei se odihnea pe capul blond al unei fete, și între ele se afla un băiat, cam de aceeași vârstă cu Paul, care privea țintă, serios, în aparat. Imaginea îi păru ciudat de familiară, închise ochii, simțindu-se epuizat cu totul, gata să izbucnească în lacrimi de oboseală.

Se trezi în răsăritul orbitor care intra pe ferestrele dinspre est și văzu silueta tatălui, vorbind din mijlocul luminii.

— Paul, zise David. Ce naiba s-a-ntâmpat?

Paul se ridică, luptându-se să-și dea seama unde era și ce se petrecuse. Fotografii și filme distruse zăceau împrăștiate pe podea, acoperite de urme murdare de pași. Negativele atârnau ca niște panglici de sărbătoare. Camera era împetriștată de cioburi, care scrijeliseră pe alocuri podeaua. Paul se simți cuprins de frică: îi veni să vomite. Își puse mâna la ochi ca să se apere de lumina orbitoare a dimineții.

— Dumnezeu mare, Paul! Ce s-a întâmplat aici?

Leși în sfârșit din lumină și veni înspre el, lăsându-se pe vine. Ridică fotografia familiei necunoscute din haosul de pe podea și o studie un moment. Apoi se mută din nou lângă perete, ținând încă fotografia în mână și cercetă camera cu privirea.

— Ce s-a întâmplat aici? întrebă din nou, mai încet.

— Au venit niște prieteni. Cred că lucrurile au cam luat-o razna.

— Cred că da, zise taică-său. Își puse o mână pe frunte. A fost și Duke?

Paul ezită, după care dădu din cap. Se lupta cu lacrimile și, de fiecare dată când se uita la hârtiile distruse, i se strângea ceva în piept, ca un pumn.

— Tu ai făcut asta, Paul? întrebă tatăl lui, cu vocea ciudat de blândă.

Paul scutură din cap.

— Nu. Dar nici nu i-am oprit.

Tatăl lui dădu din cap.

— Curățenia o să dureze săptămâni întregi, spuse în cele din urmă. Pe care o vei face tu. Mă vei ajuta să refac dosarele. Va fi mult de muncă. O grămadă de timp. Va trebui să renunți la repetiții.

Paul dădu din cap, dar strânsoarea din piept deveni mai puternică, iar el nu o putea stăpâni.

— Nu vrei decât o scuză ca să nu mai cânt.

— Nu-i adevărat. La naiba, Paul, știi că nu-i adevărat.

Taică-său clătină din cap, iar Paul se temu că se va ridica și va pleca, dar în loc de asta se uita la fotografia pe care o ținea în mână. Era alb-negru, cu o margine ornamentală albă în jurul familiei care stătea în fața căsuței joase.

— Știi cine sunt ei? întrebă el.

— Nu, zise Paul, dar, în clipa în care vorbi, își dădu seama că știe. Ah, spuse arătând spre băiatul de pe trepte. Tu ești.

— Da. Eram de vârsta ta. În spatele meu e tata. Și lângă mine e sora mea. Am avut o soră, știai? O chema June. Era bună la muzică, așa ca tine. Aceasta este ultima poză pe care a făcut-o împreună cu noi. June avea o afecțiune cardiacă și a murit în toamna următoare. Pierderea ei aproape că a ucis-o pe mama.

Paul se uita altfel la poză acum. Acești oameni nu erau străini până la urmă, ci îi erau rude de sânge. Bunica lui Duke locuia într-o cameră la etaj, făcea plăcintă cu mere și se uita la seriale de televiziune în fiecare după-amiază. Paul o privi cu atenție pe femeia din fotografie cu zâmbetul abia

reținut – femeia aceasta pe care nu o cunoscuse niciodată era bunica lui.

— A murit? întrebă el.

— Mama? Da. Câțiva ani mai târziu. La fel și bunicul tău. Niciunul din ei nu era foarte în vârstă. Părinții mei au avut o viață grea, Paul. Nu aveau bani. Prin asta nu vreau să spun că nu erau bogați. Ci că uneori nu știau dacă vom avea suficientă mâncare. Era dureros pentru tata, care muncea din greu. O îndurera și pe mama, căci nu o puteau ajuta prea mult pe June. Când eram cam de vârsta ta, mi-am luat o slujbă ca să pot merge la liceu în oraș. Apoi a murit June, iar eu mi-am făcut o promisiune. Aveam să plec în lume și să o fac mai bună. Clătină din cap. Ei, bineînțeles că nu am reușit întocmai. Dar uită-te la noi, Paul. Avem de toate. Nu trebuie să ne facem niciodată griji că nu avem ce mânca. O să mergi la orice facultate pe care ți-o dorești. Și tu nu te gândești la nimic altceva decât să te droghezi cu prietenii și să arunci totul pe fereastră.

Strânsoarea din stomac i se mutase în gât și nu putu să răspundă. Lumea era încă prea plină de lumină și nu prea stabilă. Voia să alunge tristețea din vocea tatălui său, să șteargă liniștea care se înstăpânise în casa lor. Mai mult decât orice, își dorea ca acest moment – cu tatăl care stătea lângă el și îi spunea povești de familie – să nu se sfârșească niciodată. Îi era frică să nu spună ceva nepotrivit și să strice totul, așa cum prea multă lumină distruge o poză. Odată distrusă, nu o mai puteai recupera.

— Îmi pare rău.

Taică-său dădu din cap, privindu-l. Scurt, ușor, își trecu mâna peste părul lui Paul.

— Știu, zise el.

— O să curăț totul.

— Da, spuse el. Știu.

— Dar iubesc muzica, continuă Paul, știind că nu era bine, că era lumina bruscă ce înnegrea hârtia, și cu toate

astea era incapabil să se oprească. Muzica e viața mea. Nu voi renunța niciodată la ea.

Taică-său rămase o clipă tăcut, cu capul plecat. Apoi oftă și se ridică.

— Nu închide nicio ușă în momentul ăsta, zise. Este tot ce îți cer.

Paul se uită cum tatăl lui dispare în camera obscură. Apoi îngenunche și începu să strângă bucățelele de sticlă spartă. În depărtare, trenurile circulau în viteză și cerul de dincolo de ferestre se deschidea pentru totdeauna, limpede și albastru. Paul se opri pentru o clipă în lumina crudă a dimineții, ascultând cum tatăl lui lucrează în camera obscură, închipuindu-și cum aceleași mâini se mișcau atent în trupul cuiva, încercând să repare ceea ce se stricase acolo.

Septembrie 1977

Caroline prinse colțul fotografiei Polaroid între degetul mare și arătător când aceasta tocmai ieșea din aparat, cu imaginea deja conturată. Masa acoperită cu fața de masă albă părea că plutește pe o mare de iarbă întunecată. Regina-noptii se cățara pe coasta dealului, albă, răspândind o lumină slabă. Phoebe arăta ca un punctuleț încețoșat în rochia pentru ceremonia confirmăției². Caroline scutură din mâna cu fotografia ca să se usuce prin aerul înmiresmat. În depărtare se auzi tunetul, era un tunet de furtună de sfârșit de vară; vântul începu să bată, înfoind șervețelele de hârtie.

— Încă una, zise ea.

— Of, mami, protestă Phoebe, dar rămase pe loc.

În clipa când aparatul scoase un clic, ea deja o zbughise, alergând pe peluză către vecina lor, Avery, de opt ani, care ținea în brațe un pisoi cu blana de aceeași culoare, portocaliu-închis ca și părul ei. Phoebe era scundă pentru cei treisprezece ani ai ei, dolofană, încă impulsivă și pătimașă, învățând încet, însă trecând de la bucurie la reflecție, tristețe și înapoi la bucurie cu o viteză uimitoare.

— Am primit confirmația! strigă acum, întorcându-se dintr-odată către peluză cu brațele în aer, făcând musafirii, cu paharele în mână, să privească în direcția ei și să zâmbească.

Cu fusta înfoindu-se, alergă spre fiul Sandrei, Tim, acum și el adolescent. Îl înconjură cu brațele, sărutându-l exuberantă pe obraz.

Apoi se controlă și privi înapoi, neliniștită, către Caroline. Îmbrățișatul constituise o problemă la școală, în prima parte a anului.

— Îmi place de tine, anunțase Phoebe, îmbrățișând un copil mai mic.

² Ritual catolic oficiat, de obicei, de episcop, menit să întărească, la copiii trecuți de șapte ani, harul primit prin botez. (n. red.)

Nu înțelegea de ce nu avea voie să facă asta. Dar Caroline îi spusese de nenumărate ori, „îmbrățișările sunt speciale; îmbrățișările sunt pentru familie”; încet-încet, Phoebe învățase. Totuși, acum, văzând-o pe copilă cum își reprimă afecțiunea, se întreba dacă procedase corect.

— E în regulă, scumpa mea, strigă Caroline. Nu e nicio problemă dacă îți îmbrățișezi prietenii la petrecere.

Phoebe se relaxă. Ea și Tim plecară să se joace cu pisica. Caroline se uita la Polaroidul din mână: grădina luminoasă și zâmbetul lui Phoebe, un moment trecător imortalizat, care deja se consumase. În depărtare mai tuna, însă seara era încă splendidă, caldă și plină de flori frumoase. Oamenii se plimbau pe tot gazonul, discutând, râzând și umplându-și paharele de plastic. Un tort cu trei etaje și glazură albă trona pe masă, decorat cu trandafiri de un roșu intens culeși din grădină. Trei straturi pentru trei sărbători: confirmarea lui Phoebe, aniversarea nunții lui Caroline și pensionarea lui Doro, o petrecere de rămas-bun.

— Este tortul *meu*.

Vocea lui Phoebe pluti peste notele ascendente și descendente ale conversațiilor. Erau acolo profesori de fizică, și vecini, și membrii corului, și prietenii de la școală, diferite familii din Asociația Upside Down, tot felul de copii care alergau. Erau prezenți și noii prieteni al lui Caroline de la spital, unde începuse să lucreze cu jumătate de normă când Phoebe intrase la școală. Ea îi adusese pe toți acești oameni laolaltă; organizase această petrecere reușită, care se desfășura precum o floare în amurg.

— Este tortul meu. Vocea lui Phoebe se auzi din nou, într-o notă înaltă, plutitoare. Am primit confirmarea.

Caroline își sorbi vinul, aerul cald mângâindu-i pielea asemenea unei răsuflări iubite. Nu îl văzuse venind pe Al, dar el apăruse acolo dintr-odată, cuprinzându-i talia și sărutându-o pe obraz, iar ea se simți pătrunsă de prezența și de mirosul lui. În urmă cu cinci ani se căsătoriseră, dând o petrecere într-o grădină asemănătoare cu aceasta, cu căpșune plutind

în șampanie și cu aerul înțesat de licurici și de miros de trandafiri. Cinci ani, și senzația de noutate încă nu pierise. Camera lui Caroline, de la etajul al treilea al casei lui Doro, devenise un loc la fel de misterios și de senzual precum grădina aceasta. Îi plăcea la nebunie să se trezească lângă trupul cald și masiv al lui Al, care dormea sprijinindu-și ușor mâna pe abdomenul ei plat, mirosul lui – de săpun și Old Spice – impregnând lent încăperea, cearsăfurile, prosoapele. Era acolo, o prezență atât de vie, încât îl simțea în fiecare nerv. Ca o străfulgerare.

— La mulți ani, spuse acum, strângând-o ușor de talie.

Caroline zâmbi cu vădită plăcere. Se înserase bine, și oamenii se mișcau și râdeau în căldura și mireasma care mai zăboveau, cu roua care se aduna pe iarba tot mai întunecată, cu spuma albă a florilor răspândită peste tot. Luă mâna lui Al, mare și fermă și aproape izbucni în răs, pentru că el abia sosise și nu era încă la curent cu noutățile. Doro pleca într-o croazieră de un an în jurul lumii cu iubitul ei, un bărbat pe nume Trace. Al deja știa asta; excursia era plănuită de luni întregi. Dar nu știa că Doro, în ceea ce ea numea o veselă eliberare de trecut, îi dăduse lui Caroline actul de proprietate asupra casei.

Chiar acum venea și Doro, coborând scările dinspre alee, într-o rochie de mătase. Trace era chiar în spatele ei, aducând o pungă cu gheață. Era mai tânăr cu un an decât ea, avea șaiszeci și cinci de ani, cu părul scurt și grizonant, fața prelungă și îngustă, buzele pline. Avea tenul palid, era conștient de greutatea lui și își făcea probleme în legătură cu ceea ce mânca, iubea opera și mașinile sport. Pe vremuri, Trace fusese înotător olimpic, pe punctul de a câștiga o medalie de bronz și încă nu i se părea mare scofală să te scufunzi în Monongahela și să ajungi înot pe malul opus. Într-o după-amiază, ieșise din apă și pornise cu pași șovăitori către malul râului, palid, cu apa șiroind, nimerind în mijlocul picnicului anual al Departamentului de fizică. Așa se cunoscuseră ei. Trace era amabil și se purta frumos cu

Doro, care în mod clar îl adora, și dacă lui Caroline îi părea distant, un pic rece și rezervat, nu era un lucru care s-o privească pe ea.

O pală de vânt răsturnă un morman de șervețele de pe masă și Caroline se aplecă să le prindă.

— Aduci vântul cu tine, spuse Al, văzând-o pe Doro că se apropie.

— E atât de palpitant, spuse ea, ridicând mâinile.

Ajunsese să semene din ce în ce mai mult cu Leo, cu trăsăturile mai ascuțite, cu părul complet alb, acum tuns scurt.

— Al este ca marinarii aceia bătrâni, spuse Trace, punând gheața pe masă.

Caroline folosi o piatră micuță ca să țină șervețelele pe loc.

— Este adaptat la schimbările de atmosferă. A, Doro, stai nemișcată! exclamă el. Doamne, ești tare frumoasă! Sincer. Arăți ca o zeiță a vântului.

— Dacă ești zeița vântului, spuse Al, prinzând farfuriile de plastic care se ridicau în aer, ar fi bine să îți potolești curenții ca să ținem și noi liniștiți petrecerea.

— Nu e minunat? întrebă Doro. E o petrecere așa de reușită, un splendid rămas-bun.

Phoebe alergă către ei, cu piscoiul – o minge de un portocaliu pal – în brațe. Caroline o mângâie pe păr, zâmbind.

— Putem să îl păstrăm? întrebă ea.

— Nu, răspunse Caroline ca întotdeauna. Mătușa Doro este alergică.

— Mami, se plânse Phoebe, dar fu imediat distrasă de vânt, de masa frumos așezată. Trase de mâneca de mătase a lui Doro. Mătușă Doro. Este tortul meu.

— Este și al meu, zise Doro, înconjurându-i umerii lui Phoebe cu un braț. Plec în călătorie, să nu uiți, așa că este și tortul meu. Și al lui mami și al lui Al, pentru că împlinesc cinci ani de căsătorie.

— Vin și eu în călătorie, zise Phoebe.

— A, nu, draga mea. De data asta nu. Este o călătorie pentru adulți. Pentru mine și pentru Trace.

Expresia lui Phoebe era marcată de o dezamăgire la fel de acută ca bucuria de mai înainte. Schimbătoare ca argintul viu – orice simțea în fiecare clipă era la cote maxime.

— Hei, scumpo, spuse Al, lăsându-se în jos până la ea. Ce crezi? PISOIAȘULUI I-AR PLĂCEA NIȘTE FRIȘCA?

Luptă cu un zâmbet căruia îi cedă, dând din cap, cu atenția abătută pentru moment de la pierderea de mai devreme.

— Grozav, spuse Al, luând-o de mână și făcându-i cu ochiul lui Caroline.

— Să nu lași pisica înăuntru, îl avertiză Caroline.

Umplu o tavă cu pahare și se plimbă printre invitați, încă uluită. Era Caroline Simpson, mama lui Phoebe, soția lui Al, organizatoare de acțiuni de protest – o cu totul altă persoană față de femeia timidă care stătea în cabinetul tăcut, înconjurat de zăpezi, cu treisprezece ani în urmă, cu un nou-născut în brațe. Se întoarse și se uită la casă, cărămidă deschisă la culoare și ciudat de intensă în contrast cu cerul care se înnora. „E casa mea”, se gândi, ca un ecou a ceea ce repetase mai devreme Phoebe. Zâmbi următorului gând, bizar de potrivit: „Am primit confirmarea”.

Sandra râdea împreună cu Doro lângă tufa de caprifoi, iar doamna Soulard se plimba pe alee, cu o vază plină cu crini. Trace, căruia vântul îi răsfirea părul cenușiu pe față, înconjură flacăra unui băț de chibrit cu palma, încercând să aprindă lumânările. Flacăra pâlpâi, sfârâi, dar în final rezistă, luminând fața de masă de în alb, ceștile votive mici și transparente, vaza cu flori albe, tortul de frișca. Mașinile circulau cu viteză, râsetele atenuând zgomotul făcut de ele, frunzele se zbăteau pe crengi. Caroline stătu liniștită o clipă, gândindu-se la Al, cum va întinde mâinile către ea în întunericul nopții următoare. „Asta e fericirea, își spuse. Asta înseamnă fericire.”

Petrecerea dură până la unsprezece. Doro și Trace mai rămaseră și după ce plecară ultimii musafiri, ducând tăvile cu cești și resturi de tort, vasele cu flori, punând înapoi în garaj mesele și scaunele. Phoebe adormise; Al o dusesse înăuntru după ce izbucnise în lacrimi, obosită și suprasolicitată, copleșită de plecarea lui Doro, plângând cu suspine adânci, care îi tăiau răsuflarea.

— Nu mai face nimic, spuse Caroline, oprind-o pe Doro în capătul scării, trecând pe lângă frunzișul compact și mlădios al liliacului. Plantase acest gard viu cu trei ani în urmă, iar tufele, care fuseseră atâta vreme niște nuielușe desfrunzite, prinseseră rădăcini și crescuseră. În anul următor, atârnavă grele de flori. Fac eu mâine ordine, Doro. Ai zbor de dimineață. Cu siguranță ești nerăbdătoare să pleci.

— Sunt, spuse Doro, atât de încet, încât Caroline trebui să-și încordeze auzul ca s-o audă.

Făcu un semn din cap spre casă, unde Al și Trace munceau în bucătăria luminată, spălând farfuriile.

— Ah, Caroline, e greu. Mai devreme, am mai mers o dată prin toate camerele, pentru ultima oară. Aici mi-am petrecut toată viața. Mi se pare ciudat să plec. Și totuși, în același timp, sunt entuziasmată că voi călători.

— Te poți întoarce oricând, zise Caroline, ținând piept emoției apărute brusc.

— Sper că nu vei dori să fac asta, spuse Doro. Nu mai mult decât în vizită, oricum. O apucă de cot pe Caroline. Haide. Hai să mergem să stăm pe verandă.

Merseră de-a lungul aripii laterale a casei, pe sub bolta de glicină, și se așezară în leagăn, în timp ce șiruri de mașini se mișcau în parcare. Frunzele mari ale sicomorilor, mari cât niște farfurii, fluturau în felinarele străzii.

— Nu îți va lipsi traficul, spuse Caroline.

— Nu, asta-i adevărat. Era așa de liniște înainte. Iarna închideau toată strada. Mergeam cu sania pe mijlocul drumului, chiar pe aici.

Caroline împinse leagănul, amintindu-și de acea noapte îndepărtată, când lumina lunii invadase peluza și se scurgea prin ferestrele din baie, iar Phoebe îi tușea în brațe și bătlanii se ridicau de pe câmpiile copilăriei lui Doro.

Ușa glisantă se deschise și apăru Trace.

— Ei? întrebă el. Ești aproape gata, Doro?

— Aproape, zise ea.

— Atunci ar trebui să aduc mașina în față.

Trace se întoarse înapoi. Caroline numără mașinile de pe stradă, până ajunse la douăzeci. Cu doisprezece ani în urmă, venise la ușa aceasta, cu Phoebe, nou-născută, în brațe. Stătuse chiar în locul ăsta, așteptând să vadă ce se va întâmpla.

— La ce oră ai zborul? întrebă.

— Devreme. La opt. Ah, Caroline, zise Doro, lăsându-se pe spate și întinzându-și larg brațele. După atâția ani, mă simt atât de liberă. Cine știe unde aș putea să zbor?

— O să-mi lipsești, spuse Caroline. La fel și lui Phoebe.

Doro dădu din cap.

— Știu. Dar o să ne mai vedem. O să vă trimit vederi de peste tot.

De pe deal se vedeau luminile farurilor, după care mașina închiriată încetini și Trace îi făcu semne, agitându-și brațul lung.

— Ne cheamă drumul! strigă el.

— Cu bine, spuse Caroline. O îmbrățișă pe Doro, simțindu-i obrazul moale. Mi-ai salvat viața acum mulți ani, să știi.

— Draga mea, și tu m-ai salvat pe mine. Doro dădu să se îndepărteze. Ochii ei închiși la culoare erau umezi. Acum e casa ta. Bucură-te de ea.

Apoi Doro coborî treptele, vântul umflându-i puloverul alb. Se urcă în mașină, făcând cu mâna în semn de bun-rămas; și dispăru.

Caroline urmări mașina cum se pierde în oraș și dispăre în râul de lumini care circulau cu mare viteză. Furtuna încă

mai dădea târcoale dealurilor, brăzdând cerul cu fulgere albe, iar din depărtare se auzea ecoul înfundat al tunetului. Al ieși cu două pahare pline, deschizând ușa cu piciorul. Se așezară în balansoar.

— Așa, zise Al. Frumoasă petrecere.

— A fost frumos, spuse Caroline. M-am distrat. Sunt la capătul puterilor.

— Ți-a rămas destulă energie ca să deschizi asta? întrebă Al.

Caroline luă pachetul și desfăcu ambalajul înfășurat la repezeală. Din el căzu o inimă cioplită în lemn de cireș, iar ea o simți fină în palmă ca o piatră lustruită de apă. Închise pumnul în jurul ei, amintindu-și cum sticlise medalionul lui Al în lumina din cabina camionului și cum, câteva luni mai târziu, îl apucase Phoebe cu mâna ei mititică.

— E minunat, spuse ea, apăsând inima fină de obraz. Atât de caldă. Și se potrivește perfect aici, la mine în palmă.

— Am cioplit-o eu însumi, spuse Al, cu mulțumire în glas. Noaptea, pe drum. Credeam că s-ar putea să ți se pară cam siropoasă, dar chelnerița asta pe care o cunosc eu, din Cleveland, zicea că o să îți placă. Sper că îți place.

— Îmi place, spuse Caroline, unindu-și brațele cu ale lui. Am și eu ceva pentru tine. Îi puse în mână o cutie mică de carton. Nu am avut timp să o ambalez.

El deschise cutia și scoase o cheie nouă de alamă.

— Ce-i asta, cheia de la inima ta?

Ea râse.

— Nu. Este cheia casei noastre.

— De ce? Ai schimbat încuietorile?

— Nu. Caroline împinse leagănul. Doro mi-a dat-o mie, Al. Nu e extraordinar? Am contractul înăuntru. Spunea că vrea un început cu totul nou.

Inima îi bătu o dată. De două ori, de trei ori și scârțâitul leagănului, înainte și înapoi.

— E un gest extrem, spuse Al. Și dacă vrea să vină înapoi?

— Am întrebat-o același lucru. Zicea că Leo i-a lăsat o mulțime de bani. Patente, economii, nu mai știu ce. Iar Doro a fost econoamă toată viața, așa că nu are nevoie de bani. Și dacă se întorc, ea și Trace își vor lua un apartament, ceva.

— Generos din partea ei, zise Al.

— Da.

Al tăcea. Caroline asculta scârțâitul leagănelui, vântul, mașinile.

— Am putea să o vindem, medita el. Să plecăm și noi. Să o luăm din loc.

— Nu e de mare valoare, spuse încet Caroline. Ideea de a vinde casa nu îi trecuse prin minte niciodată. Și unde am putea să mergem?

— A, nu știu, Caroline. Mă cunoști. Mi-am petrecut viața hoinărind. Acum fac speculații, atâta tot. Mă obișnuiesc cu vestea.

Confortul întinericului, balansul constant lăsau loc unei tulburări mai profunde. Cine era bărbatul acesta de lângă ea, se gândi Caroline, bărbatul acesta care sosea la fiecare sfârșit de săptămână și i se strecura în pat cu atâta familiaritate, care își înclina capul într-un anumit unghi în fiecare dimineață ca să își dea cu Old Spice pe gât și pe bărbie? Ce știa ea cu adevărat despre visurile lui, despre sufletul lui ascuns? Aproape nimic, i se păru deodată, și nici el despre ale ei.

— Deci, ai prefera să nu ai o casă? insistă ea.

— Nu e vorba de asta. A fost frumos din partea lui Doro.

— Dar te leagă.

— Îmi place să vin acasă, la tine, Caroline. Îmi place să conduc pe ultima porțiune de autostradă, știind că tu și Phoebe sunteți aici, în bucătărie, și gătiți, sau plantați flori sau mai știu eu ce. Dar normal că mă atrage și ce fac ei. Își fac bagajele. Pleacă. Colindă prin lume. Cred că ar fi plăcută libertatea asta.

— Eu nu mai am chemarea asta, spuse Caroline, uitându-se la grădina întunecată, la luminile împrăștiate prin tot

orașul și la firma de la Foodland, scrisă cu litere de un roșu intens, piese de mozaic în frunzișul des de vară. Sunt fericită aici, unde mă aflu. Te vei plictisi cu mine.

— Nu. Asta nu ne face decât compatibili, iubito, zise Al. Statură în liniște un timp, ascultând vântul, zgomotul mașinilor.

— Lui Phoebe nu îi plac schimbările, zise Caroline. Nu le face față cu bine.

— Da, într-adevăr, spuse Al. Așteptă o clipă, apoi se întoarse către ea. Știi, Caroline, Phoebe începe să crească. Începe să nu mai fie o fetiță.

— Nu are decât treisprezece ani, spuse Caroline, gândindu-se la Phoebe și la pisică, la cât de ușor se întorsese la bucuriile nevinovate ale copilăriei.

— Așa e. Are treisprezece ani, Caroline. Începe – în fine, știi și tu – să se dezvolte. Nu mă simt bine s-o iau în brațe așa cum am făcut în seara asta.

— Păi nu o mai lua, spuse tăios Caroline, însă îi reveni în minte imaginea lui Phoebe în piscină, la începutul săptămânii, înotând înainte și înapoi, ținându-se de ea sub apă, cu mugurii delicați ai sânilor apăsați pe brațul ei.

— Nu trebuie să te enervezi, Caroline. Doar că noi nu am vorbit niciodată despre asta, nu? Despre ce se va întâmpla cu ea. Cum va fi când ne vom pensiona și noi, ca Doro și Trace. Făcu o pauză, și ea avu impresia că își căuta cuvintele cu grijă. Mi-ar plăcea să cred că am putea și noi să călătorim. Mă simt puțin claustrofobic să îmi închipui că vom sta mereu în casă. Iar Phoebe? Va locui cu noi toată viața?

— Nu știu, zise Caroline, oboseala plutind în jurul ei, profundă ca noaptea. Dusesese deja atâtea lupte ca să îi croiască o viață lui Phoebe în lumea aceasta indiferentă. Pentru moment rezolvase toate problemele, iar cu un an în urmă putuse să se odihnească. Dar unde ar fi putut Phoebe să lucreze și cum ar fi putut să trăiască atunci când avea să

crească – toate astea erau niște necunoscute. Al, nu pot să mă gândesc la toate astea în seara asta. Te rog.

Leagănul de pe verandă se mișca înainte și înapoi.

— Va trebui să ne gândim la asta odată și odată.

— E doar o fetiță. Ce sugerezi?

— Caroline. Nu sugerez nimic. Știi că o iubesc pe Phoebe. Dar noi am putea să murim mâine. Nu o să-i fim întotdeauna alături, ca să avem grijă de ea, asta e tot. Și ar putea să vină o vreme când nici ea nu ar mai vrea asta. Te întreb dacă te-ai gândit la așa ceva. La scopul pentru care ai economisit atâția bani. E doar un exemplu, gândește-te. Nu ar fi bine să vii cu mine în cursă din când în când? Numai în weekend?

— Da, spuse ea încet. Ar fi bine.

Dar nu era sigură. Caroline încercă să își imagineze viața lui Al, în fiecare seară o altă cameră, un alt oraș, și drumul care se desfășura din aceeași rolă de panglică gri. Primul lui gând fusese unul nestatornic: să vândă casa, să pornească la drum, să colinde lumea.

Al dădu din cap, își goli paharul și vru să se ridice.

— Nu pleca încă, spuse ea, punându-i ușor mâna pe braț. Trebuie să vorbim.

— Pare grav, zise el, reșezându-se în leagăn. Râse nervos. Doar nu mă părăsești, nu? Acum că tot ai primit moștenirea asta...

— Bineînțeles că nu; nu e nimic de genul ăsta. Oftă. Am primit o scrisoare săptămâna asta. E o scrisoare ciudată și vreau să discutăm despre ea.

— O scrisoare de la cine?

— De la tatăl lui Phoebe.

Al dădu din cap și își încrucișă mâinile la piept, dar nu scoase un cuvânt. Știa de scrisori, desigur. Tot soseau de ani întregi, cu diverse sume de bani și un bilețel cu o singură propoziție mângălită: „Te rog, informează-mă unde locuiești”. Nu îl informase, dar în primii ani îi povestise orice altceva lui David Henry. Erau scrisori de suflet, ca și cum ar fi fost un prieten apropiat, un confident. Odată cu trecerea timpului,

devenise mai eficientă, trimitându-i fotografii și, în cel mai bun caz, un rând sau două. Viața ei devenise atât de plină, și bogată, și complicată; nu era posibil să aștearnă totul pe hârtie, așa că pur și simplu nici nu mai încerca. Fusese deci un șoc să găsească o scrisoare de dimensiuni apreciabile, de trei pagini întregi, umplută cu scrisul lui strâns, o scrisoare pătimașă care începea cu Paul, cu talentul lui, visurile lui, furia și supărarea lui.

Știu că am făcut o greșală. Ce am făcut eu, faptul că ți-am dat-o ție pe fiica mea, știu că fost oribil, și știu că nu pot da timpul înapoi. Însă aș vrea să o cunosc, Caroline, aș vrea să repar lucrurile cumva. Aș vrea să știu mai multe despre Phoebe și despre viața voastră.

Se speriasse de imaginile pe care i le prezenta – Paul, adolescent, cânta la chitară și visa la Juilliard, Norah cu propria ei afacere și David, fixat în mintea ei în toți acești ani, la fel de clar ca o poză dintr-o carte, aplecat asupra acestei bucăți de hârtie, plin de regrete și de dor. Pusese scrisoarea într-un sertar, ca și cum asta ar fi putut-o ține departe, dar cuvintele îi zăboviseră în minte în fiecare clipă din această săptămână plină de sarcini și de semnificații sentimentale.

— Vrea să o cunoască, spuse Caroline, trecându-și degetele peste marginea unui șal pe care Doro îl aruncase peste brațul balansoarului. Să facă parte din viața ei cumva.

— Frumos din partea lui, spuse Al. Ce tip curajos, după atâta timp.

Caroline dădu din cap.

— Dar este tatăl ei, până la urmă.

— Iar eu ce sunt? mă întreb eu.

— Te rog, spuse Caroline. Tu ești tatăl pe care Phoebe îl cunoaște și îl iubește. Dar nu ți-am povestit tot, Al, despre cum am ajuns să o am pe Phoebe. Și cred că ar fi bine să îți spun.

El îi luă mâna într-a lui.

— Caroline. Am mai fost prin Lexington după ce ai plecat tu. Am vorbit cu vecina aia a ta și am auzit o groază de povești. Uite, nu oi avea eu prea multă școală, dar nu sunt prost, și știu că doctorul David Henry a pierdut o fetiță nou-născută chiar în perioada când ai plecat tu din oraș. Ce vreau eu să zic e că, indiferent ce s-a întâmplat între voi, nu contează. Nu pentru mine. Nu pentru noi. Așa că nu am nevoie de detalii.

Ea tăcu, uitându-se la mașinile care goneau pe autostradă.

— El nu o voia, spuse ea. Voia să o dea la un azil – un cămin pentru persoane cu dizabilități. Mi-a cerut să o duc eu acolo și așa am făcut. Dar nu am putut să o las acolo. Era un loc înfiorător.

Un timp, Al mi scoase niciun cuvânt.

— Am mai auzit așa ceva, zise într-un sfârșit. Am mai auzit asemenea povești, în drumurile mele. Ai avut curaj, Caroline. Ai făcut ce trebuia să faci. E greu să te gândești la Phoebe crescând într-un asemenea loc.

Caroline dădu din cap, cu ochii în lacrimi.

— Îmi pare așa de rău, Al. Ar fi trebuit să îți povestesc cu mulți ani în urmă.

— Caroline, zise el. E în regulă. E prea mult de atunci.

— Ce crezi că ar trebui să fac? întrebă ea. Vreau să spun, în legătura cu scrisoarea asta. Să îi răspund? Să îl las să o cunoască? Nu știu, m-am tot frământat toată săptămâna. Dacă mi-o ia?

— Nu știu ce să-ți zic, spuse el încet. Nu eu trebuie să hotărâsc.

Ea încuviință din cap. Era corect, ca o consecință a faptului că păstrase secretul față de el.

— Dar o să te sprijin, adăugă Al, apăsându-și mâna pe a ei. În ce simți tu că e cel mai bine, o să vă sprijin pe tine și pe Phoebe sută la sută.

— Îți mulțumesc. Mi-am făcut atâtea griji.

— Îți faci prea multe griji pentru ce nu trebuie, Caroline.

— Asta înseamnă că nu ne afectează pe noi? întrebă ea. Faptul că nu ți-am spus toate astea înainte nu ne afectează pe noi doi?

— Nici cât negru sub unghie, spuse el.

— Bine, atunci.

— Bine. El se ridică, întinzându-se. Ce zi lungă. Vii și tu?

— Da, într-un minut.

Ușa se deschise cu un scârțâit și se închise la loc. Vântul sălta prin locul unde stătuse el așezat.

Începu să plouă, la început ușor pe acoperiș, și apoi cu răpăituri. Caroline încuie casa – acum, casa ei. La etaj, se opri să verifice ce făcea Phoebe. Pielea îi era caldă și umedă; se foia și bolborosea prin somn cuvinte neînțelese, după care se întorcea la visele ei.

— Fetiță scumpă, șopti Caroline, învelind-o.

Stătu o clipă în camera în care se auzea ploaia, mișcată de cât de mică era Phoebe, de toate felurile în care nu va putea să își protejeze fiica în lumea aceasta. Apoi se duse în camera ei, alunecând între cearșafurile răcoroase, lângă Al. Își aminti de mâinile lui pe pielea ei, de apăsarea bărbii pe gâtul ei și de propriile țipete în întuneric. Un soț bun pentru ea, un tată bun pentru Phoebe, un bărbat care se trezea luni dimineața, făcea un duș, se îmbrăca și dispărea cu camionul în timpul săptămânii, având încredere în ea că va face ce trebuie în legătură cu David Henry și cu scrisoarea lui. Caroline stătu întinsă multă vreme cu mâna pe pieptul lui.

Se trezi în zori, auzindu-l pe Al cum cobora scările cu zgomot, ca să ia camionul devreme pentru a-i schimba uleiul. Ploua cu găleata și apa curgea prin canale și scurgeri, adunându-se în bălți și se repezea în josul dealului printr-un pâraiaș. Caroline coborî și făcu o cafea, atât de absorbită de propriile gânduri, de stranietatea casei învăluite în tăcere, că nu o auzi pe Phoebe până când nu ajunse în spatele ei, lângă ușă.

— Ploaie, spuse Phoebe. Halatul de bate îi atârna larg. Câini și pisici.³

— Da, spuse Caroline. Odată petrecuseră ore întregi ca să învețe această expresie, utilizând un poster făcut de Caroline, cu nori supărați și câini și pisici șiroind din cer. Era una dintre expresiile preferate ale lui Phoebe. Azi parcă sunt mai degrabă girafe și elefanți.

— Vaci și porci, spuse Phoebe. Porci și capre.

— Vrei niște pâine prăjită?

— Vreau pisică, zise Phoebe.

— Ce vrei? întrebă Caroline. Vorbește în propoziții.

— Vreau o pisică, te rog, spuse Phoebe.

— Nu putem să ținem pisici.

— Mătușa Doro a plecat, zise Phoebe. Pot să îmi iau pisică. Pe Caroline o durea capul. „Ce se va întâmpla cu ea?”

— Uite, Phoebe, ia-ți pâinea prăjită. Vorbim mai târziu despre pisică, da?

— Vreau o pisică, insistă Phoebe.

— Mai târziu.

— Pisică, zise Phoebe.

— La naiba. Mâna lui Caroline plesni măsuța, speriindu-le pe amândouă. Nu mai discutăm despre pisică. Mă auzi?

— Stau verandă, spuse Phoebe, acum îmbufnată. Mă uit ploaie.

— Ce vrei? Vorbește în propoziții.

— Vreau să stau pe verandă și să mă uit cum plouă.

— O să răcești.

— Vreau...

— Ah, bine, o întrerupse Caroline, dând din mână. Bine. Ieși, stai pe verandă. Uită-te cum plouă. Fă cum vrei.

Ușa se deschise și se închise la loc. Caroline se uită afară și o văzu pe Phoebe stând pe verandă, deschizându-și umbrela și legănându-și în poală pâinea prăjită. Era supărată pe ea însăși pentru că își pierduse răbdarea. Nu

³ Joc de cuvinte în original – *Cats and dogs* – în română, corespunde expresiei idiomatice „plouă cu găleata”. (n. red.)

avea legătură cu Phoebe. Însă Caroline nu știa ce să îi răspundă lui David Henry și îi era teamă.

Luă albumele-foto și pozele rătăcite pe care vruse să le trieze și se așază pe canapea, de unde putea să o țină sub ochi pe Phoebe, care, acoperită de umbrelă, stătea în leagănul de pe verandă. Împrăștie pozele recente pe măsuta de cafea, apoi luă o foaie de hârtie și îi scrisese lui David.

Phoebe a primit ieri confirmăția. Era așa drăguță în rochița albă, din țesătură cu găurele, cu fundiță roz. A cântat un solo la biserică. Îți trimit o fotografie de la petrecerea în aer liber pe care am dat-o după aceea. E greu de crezut ce mare a crescut și încep să mă îngrijorez în legătură cu ce i-ar putea rezerva viitorul. Presupun că la asta te gândeai în noaptea în care mi-ai dat-o mie. Am luptat din greu în toți acești ani și câteodată mă îngrozește ce s-ar putea întâmpla în următoarea clipă, și totuși...

Aici se opri, minunându-se de impulsul ei de a răspunde. Nu o făcea din cauza banilor. Fiecare cent fusese depus la bancă; de-a lungul anilor, Caroline economisise aproape 15.000 de dolari, care se aflau într-un cont, pentru Phoebe. Poate că nu era decât un vechi obicei, sau îi scria numai ca să mențină legătura. Poate că nu voia decât ca el să înțeleagă ce pierdea. „Uite, voia ea să-i spună, luându-l de guler pe David Henry, uite-o pe fiica ta: Phoebe, în vârstă de treisprezece ani, cu un zâmbet ca soarele pe față.”

Lăsă pixul jos, gândindu-se la Phoebe în rochia ei albă, cântând împreună cu corul, ținând în brațe pisica. Cum putea să îi povestească toate astea și apoi să nu dea curs cererii lui de a-și cunoaște fiica? Și totuși, dacă ar veni aici, după atâția ani – ce s-ar întâmpla pe urmă? Credea că nu îl mai iubește, dar poate că încă îl mai iubea. Poate că mai era și furioasă pe el pentru alegerile pe care le făcuse, pentru că nu văzuse niciodată cu adevărat cine era ea. O tulbură să

descoperire această povară care îi apăsa pe suflet. Dacă el se schimbasese între timp? Dar dacă nu se schimbasese? Ar fi putut să o rănească pe Phoebe așa cum o rănisese pe ea cândva, fără ca măcar să își dea seama ce făcuse.

Împinse deoparte scrisoarea. În loc să continue, plăti niște facturi și ieși să le pună în cutia poștală. Phoebe stătea pe treptele din față, ținându-și sus umbrela, ca să nu o plouă. Caroline o privi un minut, apoi închise ușa și se duse la bucătărie să-și mai ia o cană de cafea. Stătu multă vreme la ușa din spate, uitându-se la frunzele din care se scurgea apa, la peluza udă, la pârâiașul care curgea pe lângă trotuar. Sub un tufiș se vedea un pahar de plastic, un șervețel se făcuse una cu pământul lângă garaj. În câteva ore, Al urma să plece din nou. Se gândi o clipă la gustul libertății.

Dintr-odată, ploaia se înteți, lovind în acoperiș. Simți o împunsătură în inimă, un instinct puternic ce o făcu să se întoarcă și să intre în camera de zi. Știa dinainte să pună piciorul pe verandă că o va găsi pustie; farfuria era așezată frumos pe podeaua de beton, iar leagănul nemișcat.

Phoebe dispăruse.

Unde dispăruse? Caroline se duse la marginea verandei și se uită pe stradă, în sus și în jos, prin ploaia torențială. Se auzea un tren în depărtare; drumul din stânga urca peste deal, la calea ferată. La dreapta, se sfârșea cu rampa de intrare pe autostradă. „Gândește-te! Unde ar putea să se ducă?”

În josul străzii, copiii familiei Swan se jucau cu picioarele goale prin băltoace. Caroline își aduse aminte că Phoebe spusese de dimineață „Vreau o pisică” și că Avery stătuse la petrecere cu ghemotocul de blană în brațe. Își aminti că Phoebe fusese fascinată de cât de mică era pisica, de mieunatul ei slab. Suficient de sigură, când îi întrebă pe copiii familiei Swan de Phoebe, ei indicară desișul copacilor de peste drum. Fugise pisoii. Phoebe și Avery plecaseră să îl salveze.

La prima breșă din trafic, Caroline se aventură de cealaltă parte a drumului. Pământul mustea de apă, iar urmele pașilor ei se umpleau pe măsură ce înainta. Intră în desiș și în cele din urmă ajunse în luminiș. Avery era acolo, îngenuncheată lângă conducta prin care se scurgea apa de pe dealuri în șanțul de beton. Umbrela galbenă a lui Phoebe zăcea aruncată, ca un steag, aproape de ea.

— Avery! Se lăsă pe vine lângă fetiță, atingându-i umărul ud. Unde-i Phoebe?

— S-a dus să ia pisica, zise Avery, arătând spre conductă. A intrat acolo.

Caroline înjură încet și îngenunche la capătul conductei. Apa rece îi tâșni pe genunchi, pe mâini.

— Phoebe! strigă ea, și ecoul vocii răsună în întuneric. E mami, scumpa mea, ești aici?

Liniște. Caroline intră cu mare greutate. Apa era extrem de rece. Deja îi amortiseră mâinile.

— Phoebe! țipă, din ce în ce mai tare. Phoebe!

Își încordă auzul. Percepu un zgomot slab. Caroline se mai târi câțiva metri înainte, bâjbâind prin apa rece, care se scurgea nevăzută. Apoi mâna ei simți țesătura, un trup rece și o luă în brațe pe Phoebe, care tremura. Caroline o ținea aproape, rememorând noaptea în care o dusesse pe Phoebe în baia umedă, vișinie, îndemnând-o să respire.

— Trebuie să ieșim de aici, draga mea. Trebuie să ieșim.

Dar Phoebe nu voia să se miște.

— Pisica mea, zise ea, cu voce tare, hotărâtă, și Caroline simți ceva zbătându-se sub fusta lui Phoebe, auzi și un mieunat slab. E pisica mea.

— Lasă pisica, țipă Caroline. O împinse ușor pe Phoebe în direcția din care venise. Hai să mergem, Phoebe! Imediat!

— Pisica mea, spuse Phoebe.

— Bine, zise Caroline, în timp ce șuvoiul se întetea, apa ajungându-i până la genunchi. Bine, bine, e pisica ta. Mergi!

Phoebe se puse în mișcare, înaintând foarte greu către cercul de lumină. Într-un final ieșiră la suprafață, cu apa

rece care șiroia în jurul lor în șanțul din beton. Phoebe era udă până la piele, părul i se lipea de față, pisoii erau ud și ei. Printre copaci, Caroline își zări casa, solidă, caldă, ca o plută într-o lume aflată în derivă. Și-l închipui pe Al circulând pe cine știe ce autostradă îndepărtată și se gândi la confortul familiar al camerelor, care erau ale ei.

— E în ordine. Caroline o înconjură cu brațul pe Phoebe.

Pisoiul se răsuci, ghearele lui subțiri zgâriindu-i dosul palmei. Ploua, frunzele moarte, în culori vii, erau duse de apă.

— Uite poștașul, spuse Phoebe.

— Da, zise Caroline, uitându-se la el cum urcă pe verandă și scoate facturile ei din cutie, punându-le în geanta de piele.

Scrisoarea ei pentru David Henry rămăsese pe masă, neterminată. Iar ea stătuse la ușa din spate și privise ploaia, gândindu-se numai la tatăl lui Phoebe, în timp ce Phoebe se afla în pericol. Brusc i se păru un semn rău, așa că transformă în mânie teama pe care o simțise la dispariția lui Phoebe. Nu o să-i mai scrie niciodată lui David; voia prea mult de la ea, și era prea târziu. Poștașul coborî treptele, umbrela deschisă la culoare sclipind printre copaci.

— Da, draga mea, zise ea, mângâind căpșorul pisicii. Da. A venit.

- KIM EDWARDS -

1982

- KIM EDWARDS -

Aprilie 1982

I

Caroline stătea în stația de autobuz de la colțul străzilor Forbes și Braddock, studiind mișcările energice ale copiilor de la locul de joacă, strigătele lor de fericire care se ridicau deasupra vuietului constant al traficului. În spatele lor, pe terenul de baseball, se vedeau mișcându-se cu grație tăcută pe gazonul proaspăt echipele barurilor locale rivale, îmbrăcate în albastru și roșu. Era primăvară. Se lăsa seara. În câteva minute, părinții care stăteau pe bancă sau în picioare, cu mâinile în buzunare, aveau să își cheme copiii ca să meargă acasă. Jocul adulților avea să continue până la căderea întunericului, și la sfârșit, jucătorii se vor bate pe spate și vor pleca, instalându-se la bar să bea un pahar, râzând tare, cu veselie. Ea și Al îi găseau acolo atunci când ieșeau seara în oraș. Un spectacol la Regent, apoi cina și – dacă Al era liber – câteva beri.

În seara asta era plecat însă, gonea departe în noaptea adâncă, la sud de Cleveland, către Toledo, iar mai apoi spre Columbus. Caroline avea schema cu rutele lui agățate deasupra frigiderului. Cu ani în urmă, în acele zile stranii după plecarea lui Doro, Caroline angajase pe cineva care să aibă grijă de Phoebe în timp ce ea călătorea împreună cu Al, sperând să topească distanța dintre ei. Orele se scurgeau; ea dormea, se trezea și pierdea noțiunea timpului, sub ei drumul se întindea nesfârșit, o panglică întunecată, tăiată în două de luminile constante ale farurilor, albe, seducătoare și fascinante. În cele din urmă, Al, el însuși lipsit de energie, oprea în câte o parcare pentru camioane și o ducea la un restaurant nu prea diferit de cel dinaintea lui, din oricare dintre orașele pe care le lăsaseră în urmă. Viața în cursă era ca o alunecare în găurile bizare ale universului, ca și cum ai intra într-o toaletă dintr-un oraș american și apoi ai ieși pe aceeași ușă, trezindu-te că te afli altundeva: aceleași șiruri de magazine, benzinării și restaurante fast-food, același zgomot de roți pe șosea. Numai numele erau diferite, lumina, fețele. Îl însoțise de două ori pe Al, și apoi încetase.

Autobuzul coti și opri cu zgomot într-o stație. Ușile se deschiseră și Caroline urcă și se așeză pe un scaun de lângă fereastră; copacii se succedau prin fața ei în timp ce treceau cu zgomot peste pod și peste hăul de sub el. Trecură în mare viteză pe lângă cimitir, înaintând repede prin Squirrel Hill și cu greu prin cartierele vechi, către Oakland, unde Caroline coborî. Stătu o clipă lângă Muzeul Carnegie, adunându-se, uitându-se în sus la clădirea măreață de piatră, cu treptele ei în cascadă și coloanele în stil ionic. Un banner întins în vârful porticului flutura în vânt: IMAGINI ÎN OGLINDĂ: FOTOGRAFII DE DAVID HENRY.

În seara asta era programat vernisajul: el va fi aici, ca să vorbească. Cu mâinile tremurându-i, Caroline scoase articolul tăiat din ziar pe care-l pusese în buzunar. Îl avea de două săptămâni și inima îi tresărea de fiecare dată când îl atingea. Se răzgândise de cel puțin zece ori. Ce putea să iasă bun din asta?

Și apoi, în clipa următoare, se gândea: ce era rău în asta?

Dacă Al ar fi fost aici, ea ar fi rămas acasă. Ar fi lăsat să îi scape ocazia, uitându-se din când în când la ceas, până când s-ar fi încheiat vernisajul, iar David Henry s-ar fi întors la viața pe care o ducea acum, indiferent care ar fi fost aceea.

Însă Al sunase ca s-o anunțe că va lipsi în seara asta și doamna O'Neill era acasă și putea să stea cu Phoebe, iar autobuzul sosise la timp.

Inima lui Caroline bătea acum cu putere. Stătea liniștită, respirând adânc în timp ce lumea se agita în jurul ei – scârțâitul frânelor, și mirosul de combustibil încins, și foșnetul stins al frunzelor noi de primăvară, ca niște aripioare. Intensitatea vocilor creștea pe măsură ce se apropia, apoi se estompa, frânturi de conversație pluteau ca niște fâșii de hârtie purtate de vânt. Șiruri de oameni, îmbrăcați în mătase, cu tocuri înalte, costume negre, scumpe, curgeau înspre scările de piatră ale muzeului. Cerul era un indigo care se tot înnegura și se aprinseseră luminile de pe stradă; în aer plutea mirosul de lămâie și de mentă de

la sărbătoarea bisericii ortodoxe grecești, aflată la o stradă distanță. Caroline închise ochii, gândindu-se la măslina neagră, din care nu mâncase niciodată până nu ajunsese în orașul ăsta. Se gândea la mozaicul plin de însuflețire din piața de duminică dimineața de la Strip, pâine proaspătă, flori, fructe și legume, o revărsare de alimente și culoare pe sute de metri de-a lungul râului, ceva ce nu ar fi văzut niciodată dacă nu ar fi fost David Henry și o furtună de zăpadă neașteptată. Făcu un pas, apoi altul, topindu-se în mulțime.

Muzeul avea ziduri înalte și albe și podele de stejar, lustruite într-un auriu închis, lucios. Caroline primi un program din hârtie groasă, de culoarea untului, cu numele lui David Henry pe primul rând. Urmă o listă de fotografii. „Dunele în amurg”, citi ea. „Copacul din inimă”. Intră în galeria propriu-zisă și văzu cea mai cunoscută fotografie a lui, plaja ondulată care era mai mult decât o plajă, arcuirea unui șold de femeie, apoi întinderea netedă a piciorului ei, ascunsă între dune. Imaginea tremura, pe punctul de a deveni altceva, și iată că, deodată, *era* altceva. Caroline o privise țintă timp de vreo cincisprezece minute prima dată când o văzuse, știind că trupul era al lui Norah Henry, amintindu-și de movila albă a pântecului ei scuturat de contracții, forța uimitoare cu care se încleștase de pat. Ani de zile se consolase desconsiderând-o pe Norah Henry, cu un aer ușor princiar, obișnuită să trăiască în confort și să comande, o femeie care ar fi fost în stare să o părăsească pe Phoebe într-un cămin. Însă imaginea aceasta anula acea idee. Fotografiile înfățișau o femeie pe care ea nu o cunoscuse niciodată.

Oamenii se învârteau prin sală; scaunele se ocupau. Caroline se așeză, observând totul cu mare atenție. Luminile se stinseră o dată și se reaprinsă, după care izbucniră aplauze și David Henry intră în sală, înalt și atât de cunoscut ei, ceva mai solid acum, zâmbind către public. Caroline fu surprinsă să vadă că nu mai era tânăr. Părul începuse să-i

încărunțească și își ținea umerii ușor aplecați. El se apropie de podium și privi spre public, iar Caroline își ținu răsufarea – cu siguranță o văzuse, o recunoscuse imediat, ca și ea pe el. David Henry își dresе glasul și făcu o glumă despre vreme. În timp ce răsul se împrăștia în jur și apoi se risipea, în timp ce el își privea însemnările și începea să vorbească, Caroline își dădu seama că ea nu era pentru el decât o figură din public, asemenea celorlalte.

David Henry vorbea cu o siguranță de sine melodioasă, dar Caroline nu dădu aproape nicio atenție celor spuse. Îi studie în schimb gesturile familiare ale mâinii, ridurile necunoscute ei de la colțurile ochilor. Avea părul mai lung, bogat și des, în ciuda faptului că încărunțise, și părea satisfăcut, așezat. Ea își aminti de noaptea aceea, din urmă cu aproape douăzeci de ani, când el se trezise și-și ridicase capul de pe birou, surprinzând-o în prag, dezgolită în dragostea ei pentru el, când ei doi fuseseră pentru o clipă infinit de vulnerabili unul față de celălalt. Ea recunoscuse atunci ceva, ceva ce el ținea ascuns, o experiență sau un vis prea intim pentru a fi împărtășit. Și era adevărat, ea vedea încă același lucru: David Henry avea o viață secretă. Greșeala ei cu douăzeci de ani în urmă fusese să creadă că secretul lui avea ceva de-a face cu vreun fel de dragoste pentru ea.

Când el își termină discursul, aplauzele se înălțară, zgomotoase, apoi el coborî de pe podium, bău îndelung din paharul cu apă și începu să răspundă la întrebări. Fură mai multe – din partea unui bărbat cu o agendă în mână, a unei cucoane cu păr cenușiu, a unei femei tinere îmbrăcate în negru, care puse o întrebare destul de radicală despre formă. Încordarea crescă în trupul lui Caroline și inima îi bătu tot mai tare, până când simți că abia mai poate să respire. Întrebările se terminară, și tăcerea se înteți, și David Henry își dresе din nou glasul, mulțumi cu un zâmbet publicului și se răsuci să plece. Caroline se trezi atunci că se ridică, aproape împotriva voinței ei, ținându-și geanta în față ca pe un scut. Traversă sala și se alătură micului grup de

ascultători care se strânsese în jurul lui. El îi aruncă o privire și zâmbi politicos, fără s-o recunoască. Ea așteptă ca un nou val de întrebări să treacă, devenind cumva mai calmă pe măsură ce clipele se scurgeau. Curatorul expoziției stătea undeva la marginea grupului, nerăbdător să-l vadă pe David amestecându-se în mulțime, dar, când prinse o pauză între întrebări, Caroline păși în față și își puse mâna pe brațul lui David.

— David, zise ea. Nu mă recunoști?

El îi cercetă fața.

— M-am schimbat atât de mult? șopti ea.

Apoi îl văzu că înțelege. Chipul i se schimbă, însăși forma feței i se schimbă, ca și cum gravitația ar fi devenit brusc mai puternică. Pe gât îi apărură o roșeață și un mușchi începu să-i zvâcnească pe obraz. Caroline simți că se întâmpla ceva ciudat cu timpul, ca și cum ei doi ar fi fost din nou înapoi, în spital, cu ani în urmă, în timp ce zăpada cădea neîncetat afară. Se uită unul la altul fără să vorbească, ca și cum sala și oamenii din ea ar fi dispărut în depărtări inaccesibile.

— Caroline, zise el în cele din urmă, revenindu-și. Caroline Gill. O veche prietenă, adăugă către cei care îl înconjurau. Ridică o mână și-și aranjă nodul cravatei, și pe față îi apărură un zâmbet, care nu exista însă în ochi. Vă mulțumesc, spuse el, dând din cap spre ceilalți. Vă mulțumesc că ați venit. Acum vă rog să mă iertați.

Și apoi ei doi traversară sala. David mergea lângă ea, cuprinzând-o ușor, dar ferm, cu o mână pe după umeri, ca și cum ar fi putut să dispară dacă n-ar fi ținut-o pe loc.

— Intră aici, spuse el, pășind în dosul unui panou cu fotografii, unde abia se zărea o ușă fără cadru în peretele alb. O conduse iute înăuntru și închise ușa în urma lor. Era o cameră pentru depozitare, mică, cu un singur bec golaș, care răspândea lumina peste rafturile pline de vopsele și ustensile. Stăteau față în față, la distanță de câțiva centimetri. Parfumul lui umplu încăperea, colonia aceea dulceagă, sub care era mirosul de care ea își amintea, de

medicamente, cu un iz de adrenalină. În cămăruță era foarte cald, și ea se simți deodată amețită și începu să vadă stele argintii în fața ochilor.

— Caroline, zise el. Doamne, Dumnezeu, locuiești aici? În Pittsburgh? De ce nu ai vrut să îmi spui unde ești?

— Nu eram greu de găsit. Alții au reușit să mă găsească, spuse ea rar, amintindu-și de Al venind spre ea pe alee, înțelegând pentru prima oară dimensiunile insistenței lui.

Pentru că, deși era adevărat că David Henry nu o căutase prea mult, era la fel de adevărat că nici ea nu voise să fie găsită.

De cealaltă parte a ușii se auziră pași care se apropiau și care se opriră. Voci izbucnind și apoi scăzând într-un murmur. Ea îi studie fața. În toți acești ani se gândise la el în fiecare zi, și iată că acum nu își găsea cuvintele.

— Nu ar trebui să ieșim? întrebă ea, aruncând o privire spre ușă.

— O să mă aștepte.

Se uită unul la celălalt, fără să spună ceva. Caroline îl păstrase în minte în tot acest timp, ca pe o fotografie, o sută sau o mie de fotografii. În fiecare dintre ele, David Henry era un bărbat tânăr, plin de o energie nervoasă, hotărâtă. Acum, privindu-i ochii întunecați și obrajii plini, părul aranjat cu grijă, își dădu seama că, dacă ar fi trecut pe lângă el pe stradă, ar fi fost posibil să nu îl recunoască.

Când vorbi din nou, vocea i se înmuiase, deși un mușchi îi zvâcnea din nou pe față.

— Am fost la tine acasă, Caroline. În ziua aceea, după slujba de pomenire. Am fost acolo, însă tu plecaseși deja. În tot acest timp... începu el, după care amuți.

Se auziră o bătaie slabă în ușă și o voce înăbușită întrebând ceva.

— Lasă-mă un minut, strigă David la rândul lui.

— Eram îndrăgostită de tine, spuse repede Caroline, uluită de mărturisirea ei, căci era prima oară când recunoștea, chiar și față de sine însăși, deși trăia de ani întregi cu

conștiința acestui lucru. Destăinuirea o lăsă cu inima ușoară, fără grijă, și continuă: Știi, mi-am petrecut o grămadă de timp imaginându-mi o viață împreună cu tine. Și atunci, când ne aflam lângă biserică, mi-am dat seama că ție nici măcar nu-ți trecuse prin minte așa ceva.

El își plecase capul în timp ce ea vorbea, iar acum își ridică privirea.

— Știam, zise el. Știam că ești îndrăgostită de mine. Cum altfel ți-aș fi putut cere să mă ajuți? Îmi pare rău, Caroline. Mulți ani am fost... îmi pare atât de rău.

Ea dădu din cap, cu ochii în lacrimi, simțind-o încă pe cealaltă Caroline, cea tânără, care stătuse undeva la margine la slujba comemorativă, fără ca nimeni să o observe, să o vadă. Chiar și acum o supăra faptul că el nu o văzuse atunci. Și că, fără să o cunoască deloc, el nu ezitase să îi ceară să îl scape de fiica lui.

— Ești fericită? întrebă el. Ai fost fericită, Caroline? Dar Phoebe?

Întrebarea lui și blândețea din glas o dezarmară. Se gândi la Phoebe cum se străduia din greu să învețe să scrie literele, să se lege la șireturi. Phoebe, care se juca veselă în curtea din spate în timp ce Caroline dădea telefon după telefon, luptându-se ca ea să aibă o educație. Phoebe, care o lua pe după gât pe Caroline cu brațele ei moi, fără niciun motiv, spunându-i „Te iubesc, mami”. Se gândi la Al, care lipsea prea mult, dar care apărea la sfârșitul unei săptămâni lungi, aducând flori, sau o sacoșă cu chifle proaspete, sau un mic cadou, ceva pentru ea întotdeauna și ceva pentru Phoebe. Pe când lucra în cabinetul lui David Henry era atât de tânără, de singură și de naivă, încât își închipuise că este un fel de vas care așteaptă să fie umplut cu iubire. Dar nu era așa. Iubirea fusese înăuntrul ei dintotdeauna, și singurul mod în care o putea înnoi era să o dăruiască.

— Chiar vrei să știi? întrebă în cele din urmă, privindu-l drept în ochi. Pentru că nu ai răspuns niciodată la scrisori,

David. Cu acea singură excepție, nu ai întrebat niciodată despre cum o ducem. Ani întregi.

În timp ce vorbea, Caroline își dădu seama că de aceea venise. Nu din dragoste pentru el, sau pentru că se simțea legată de trecut, sau dintr-un sentiment de vinovăție. O mânaseră furia și dorința de a pune lucrurile la punct.

— Ani de zile nu te-a interesat niciodată să știi ce mai facem. Ce mai face Phoebe. Nici nu ți-a păsat, nu? Și apoi ultima scrisoare, cea la care nu ți-am răspuns. Dintr-odată, o voi ai înapoi.

David râse scurt, speriat.

— Așa ai crezut tu? De aceea nu mi-ai mai scris?

— Ce altceva aș fi putut să cred?

El dădu încet din cap.

— Caroline, ți-am cerut adresa. De nenumărate ori – de fiecare dată când trimiteam bani. Și în acea ultimă scrisoare ți-am cerut pur și simplu să mă lași din nou să intru în viața ta. Ce aș fi putut să fac mai mult? Uite, știu că poate nu crezi, dar am păstrat toate scrisorile pe care mi le-ai trimis. Și, când nu ai mai scris, m-am simțit ca și cum mi-ai fi trântit ușa în nas.

Caroline se gândi la scrisorile ei, la toate mărturisirile ei din inimă, care se așternuseră odată cu cerneala pe hârtie. Nu își mai amintea ce scrisese: amănunte despre viața lui Phoebe, speranțele, visurile și temerile ei.

— Unde sunt? întrebă ea. Unde îmi păstrezi scrisorile? El păru mirat.

— În dulapul cu dosare din camera obscură, în sertarul de jos. Stă totdeauna încuiat. De ce?

— Credeam că nici nu le citești, spuse Caroline. Simțeam că scriu în van. Poate de aceea mă simțeam atât de liberă. Era ca și cum puteam să spun absolut orice.

David își frecă mâna de obraz, gest despre care ea își aminti că denota la el oboseală sau descurajare.

— Le citeam. La început a trebuit să îmi impun asta, ca să fiu sincer. Pe urmă, am vrut să știu ce se mai întâmplă, deși

mă durea. Îmi ofereai mici frânturi din ființa care devenea Phoebe. Mici bucăți din țesătura vieții voastre. Așteptam asta cu sufletul la gură.

Ea nu răspunse, amintindu-și satisfacția pe care o simțise în ziua aceea ploioasă, când o trimisese sus pe Phoebe cu pisoii ei, Rain, să își schimbe hainele ude, în timp ce ea stătea în camera de zi, rupând scrisorile lui în patru, apoi în opt, în șaisprezece bucățele, și aruncându-le ca pe confetti la gunoi. Simțise satisfacție și plăcerea de a fi închis problema. Acestea îi fuseseră sentimentele, uitând și chiar nepăsându-i de ce simțea David.

— Nu puteam să o pierd, spuse ea. Eram supărată pe tine de foarte mult timp, însă atunci cel mai tare mă temeam că, dacă ai cunoaște-o, ai lua-o de lângă mine. De aceea nu ți-am mai scris.

— Nu am avut niciodată această intenție.

— Nu ai avut intenția să se întâmple nimic din toate astea, răspunse Caroline. Și totuși s-au întâmplat.

David Henry oftă și ea și-l închipui în apartamentul ei gol, umblând din cameră în cameră, dându-și seama că ea plecase de tot. „Spune-mi ce ai de gând, spusese el. E tot ce îți cer.”

— Dacă nu aș fi luat-o, adăugă ea încet, poate că ai fi făcut o altă alegere.

— Nu te-am oprit, spuse el, întâlnindu-i din nou privirea fixă. Avea o voce aspră. Aș fi putut să o fac. Erai îmbrăcată cu o haină roșie la slujba de comemorare. Te-am văzut și m-am uitat la tine cum plecai.

Deodată, Caroline se simți sleită de puteri, aproape de leșin. Nu știa ce sperase să obțină în seara aceasta, însă când își închipuise această conversație, nu își imaginase disputa, suferința și furia lui și ale ei.

— M-ai văzut? spuse ea.

— M-am dus direct la tine acasă după aceea. Mă așteptam să fii acolo.

Caroline închise ochii. Atunci conducea pe autostradă, în drum către acest loc, către viața ei adevărată. Probabil că David Henry ajunsese după câteva minute sau cel mult o oră. Cât de multe consecințe avusese acel moment. Cât de diferită ar fi putut fi viața ei.

— Nu mi-ai răspuns, zise David, dregându-și glasul. Ai fost fericită în timpul ăsta, Caroline? Și Phoebe? Stă bine cu sănătatea? Cu inima?

— Nu are probleme cu inima, spuse Caroline, amintindu-și de primii ani în care era permanent îngrijorată de sănătatea lui Phoebe – de toate vizitele la doctori, dentiști, cardiologi, specialiști în boli de urechi, nas și gât. Dar crescuse; era sănătoasă; arunca mingea în coșul de baschet de pe alee și era înnebunită după dans. Cărțile pe care le-am citit când era încă mică prevesteau că va muri până la vârsta asta, dar e bine. Cred că a avut noroc; nu a avut niciodată probleme cu inima. Îi place mult să cânte. Are o pisică pe care o cheamă Rain. Învață să țeasă la război. Asta face acum. Acasă. Țese. Caroline dădu din cap. Merge la școală. La școala de stat, cu ceilalți copii. A trebuit să duc o luptă cumplită ca s-o accepte. Și acum e aproape adultă, și nu știu ce se va întâmpla. Am o slujbă bună. Lucrez cu jumătate de normă la o clinică de boli interne din spital. Soțul meu călătorește mult. Phoebe merge la un club special în fiecare zi. Are mulți prieteni acolo. Învață să facă muncă de birou. Ce să-ți mai spun? Te-ai scutit de multă bătaie de cap, cu siguranță, David. Dar ai și pierdut multă bucurie.

— Știu asta, zise el. Mai bine decât ți-ai putea închipui.

— Și tu? întrebă ea, frapată încă o dată de cât de mult îmbătrânise, încercând încă să conștientizeze prezența lui, aici, alături de ea, în această cameră, după toți acești ani. Ai fost fericit? Dar Norah? Paul?

— Nu știu, spuse el încet. Suntem la fel de fericiți ca oricine, presupun. Paul e foarte inteligent. Ar putea să facă orice. Își dorește să meargă la Juilliard și să cânte la chitară.

Cred că face o greșeală, dar Norah nu e de acord cu mine. Ne-am contrazis mult pe tema asta.

Caroline se gândi la Phoebe, cât de mult îi plăcea să facă ordine și să organizeze lucrurile, cum cânta pentru ea în timp ce spăla vasele sau dădea cu mopul pe podele, cum iubea muzica din toată inima și nu va avea niciodată șansa de a cânta la chitară.

— Și Norah? întrebă ea.

— Are o agenție de turism, spuse David. Și ea e mai tot timpul plecată. La fel ca soțul tău.

— O agenție de turism? repetă Caroline. Norah?

— Știu. Și eu am fost surprins. Dar o are de ani de zile. E foarte bună în ceea ce face.

Clanța se mișcă, iar cineva deschise ușa câțiva centimetri. Curatorul vernisajului băgă capul înăuntru, cu ochii albaștri lucindu-i de curiozitate și îngrijorare. Își trecu nervos o mână prin părul închis la culoare, în timp ce vorbea.

— Domnule doctor Henry? Știți, sunt mulți oameni afară... Vă așteaptă pe dumneavoastră să... hmmm... stați de vorbă cu ei. E totul în ordine?

David se uită la Caroline. Ezita, dar era și nerăbdător, iar Caroline știa că într-o clipă se va întoarce, își va aranja cravata și va pleca. Ceva ce durase ani întregi se încheia în acest moment. „Nu face asta”, se gândi ea, dar curatorul își drese glasul și râse încurcat, iar David spuse:

— Nicio problemă. Vin imediat. Rămâi, nu? zise către Caroline, atingându-i cotul.

— Trebuie să ajung acasă, spuse ea. Mă așteaptă Phoebe.

— Te rog.

Se opri lângă ușă. Ea îi întâlni ochii și văzu aceeași tristețe și compasiune pe care și le amintea din trecut, când amândoi erau mult mai tineri.

— Sunt atâtea de spus și au trecut atâtea ani. Te rog, spune-mi că vei aștepta. Nu ar trebui să dureze mult.

Ei îi veni greață de la stomac, era o tulburare pe care nu putea să o localizeze, dar dădu din cap abia perceptibil, și David Henry zâmbi.

— Bine. Luăm cina împreună, da? Vreau să avem această discuție de reîntâlnire. M-am înșelat acum mulți ani. Vreau mai mult decât simple frânturi.

Mâna lui era pe brațul ei și se îndreptau înapoi spre mulțime. Caroline părea că nu poate să vorbească. Oamenii erau în așteptare, uitându-se fără jenă în direcția lor, curioși și schimbând șoapte. Ea băgă mâna în poșetă și îi dădu lui David plicul pe care îl pregătise, cu cele mai recente fotografii ale lui Phoebe. David îl luă, îi întâlni privirea și dădu grav din cap, după care o femeie micuță, în rochie neagră de in îl luă de braț. Era tot femeia din public, frumoasă și ușor ostilă, care punea o altă întrebare referitoare la formă.

Caroline rămase pe loc câteva clipe, uitându-se la el cum gesticula către o fotografie care semăna cu ramurile întunecate ale unui copac, vorbind cu femeia în rochie neagră. Fusese un bărbat frumos și încă mai era. David privi de două ori în direcția lui Caroline și apoi, văzând-o, își îndreptă toată atenția către interviu. „Așteaptă, îi spusese. Te rog să aștepți.” Și se aștepta ca ea să facă întocmai. Senzația de greață îi reveni în stomac. Nu voia să aștepte; se terminase. Își petrecuse prea mult timp în tinerețe așteptând – recunoașterea, aventura, iubirea. De fapt, abia când fugise de la azilul din Louisville cu Phoebe în brațe, când își împachetase lucrurile și plecase de acasă viața ei începuse cu adevărat. Nu câștigase niciodată nimic de pe urma faptului că așteptase.

David stătea cu ochii plecați, dând din cap, ascultând-o pe femeia cu părul negru și strângând plicul în mâinile încrucișate la spate. În timp ce îl privea, el își puse plicul în buzunar cu un gest lejer, de parcă ar fi conținut ceva banal și puțin neplăcut – o notă de plată, o amendă pentru depășirea vitezei.

În câteva clipe ea era afară, în noapte, coborând în grabă treptele de piatră.

Era primăvară, aerul era rece și umed, iar Caroline se simțea prea agitată ca să mai aștepte autobuzul. În loc de asta, merse repede, trecu stradă după stradă, fără să se gândească nici la trecători, nici chiar la pericolul de a ieși singură pe stradă la acea oră. Îi veniră în minte anumite momente, frânturi și străfulgerări, detalii bizare și fără legătură între ele. Avea un smoc de păr închis la culoare deasupra urechii drepte și avea unghiile tăiate din carne. Își amintea degetele lui cu formă pătrată, însă vocea i se schimbaseră, devenind mai gravă. Era deconcertant: imaginile despre el pe care le păstrase în minte se modificaseră în momentul în care îl văzuse.

Dar ea? Cum îi păruse ea lui în seara asta? Ce văzuse el, ce văzuse întotdeauna când se uitase la Caroline Lorraine Gill? Ce văzuse din partea ascunsă a inimii ei? Nimic. Absolut nimic. Și știuse acest lucru, știa de ani de zile, din momentul acela de la biserică, când cercul vieții se închisese împotriva ei, când ea se întorsese și plecase. În adâncul inimii ei, Caroline păstrase vie ideea romantică și neghioabă că David Henry o cunoscuse într-un fel în care nimeni nu ar mai fi putut să o cunoască. Dar nu era adevărat. Nici măcar nu o întrezărise vreodată.

Mersese mai mult de un kilometru. Începuse ploaia. Avea fața udă, ca și haina și pantofii. Părea că noaptea răcoroasă îi pătrunsese în oase, că i se prelingea pe sub piele. Era la un colț de stradă când un autobuz scârțâi, oprindu-se în stație, și ea alergă să îl prindă, își trecu mâinile prin păr și se așeză pe scaunul de plastic plesnit. Pe geamuri se mișcau lumini, luciri de neon și strălucirea apoasă și roșie a farurilor. Vântul de început de primăvară se simțea răcoros și umed pe fața ei. Autobuzul înainta anevoie pe străzi, măbind viteza când intra pe porțiunile întunecoase ale parcului și ale dealului lat și mic de înălțime.

Coborî în Regent Square. Trecând pe lângă bar, auzi zgomote, strigăte, și prin geam zărea siluetele neclare ale jucătorilor pe care îi văzuse mai devreme, acum cu paharele în mână și cu pumnii în aer, stând adunați în jurul televizorului. Tonomatul arunca fascicule de lumină albastră de neon peste brațul chelneriței, care se depărta de masa cea mai apropiată de fereastră. Caroline se opri, explozia de adrenalină pe care o simțise la întâlnirea cu David Henry dispăru brusc, risipindu-se în noaptea primăvăratică precum ceața. Resimți acut propria izolare, pe cei din bar care erau uniți de un scop comun, oamenii care forfoteau în jurul ei pe trotuar și își urmau linia vieții lor către locuri pe care nici nu și le putea imagina.

Îi dădură lacrimile. Ecranul televizorului pâlpâi și prin geam răsună alt strigăt colectiv de bucurie. Caroline porni din nou, se ciocni de o femeie care ducea o pungă de hârtie cu alimente și călcă pe resturile unui meniu de fast-food lăsate de cineva pe trotuar. O luă în josul dealului și apoi în sus pe alea care ducea spre casa ei, în timp ce felinarele de pe stradă făceau loc altor lumini atât de bine cunoscute: casa familiei O'Neill, unde o lumină aurie se răspândea peste arbuștii de corn; cea a familiei Soulard, cu întinderea întunecată a grădinii și, în final, peluza familiei Margolis, unde regina-noptii creștea sălbatică pe deal în timpul verii, frumoasă și luxuriantă. Casele erau aliniate precum niște trepte, după care urma, în sfârșit, casa ei.

Se opri pe alee, uitându-se la casa ei înaltă, îngustă. Trăsese jaluzelele, era sigură de asta, însă acum erau ridicate și putea vedea clar prin ferestrele de la sufragerie. Candelabrul strălucea deasupra mesei pe care Phoebe își împrăștiase firele. Stătea aplecată asupra războiului de țesut, mișcând spata înainte și înapoi, cu calm și concentrare. Rain era tolănită în poala ei, un ghem pufos, portocaliu. Caroline o privi, îngrijorată de cât de vulnerabilă părea fiica ei, cât de expusă primejdiilor lumii care se învărtejea atât de enigmatic în spatele ei. Se încruntă, încercând să își amintească

momentul acela – în care mâna ei răsucise mânerul îngust de plastic și jaluzelele se lăsaseră în jos. Apoi zări o mișcare în casă, o umbră care se mișca în spatele ușilor transparente ce dădeau spre camera de zi.

Caroline își ținu răsuflete, speriată, însă nu alarmată încă, după care umbra căpătă formă, și ea se relaxă. Nu era vorba de un străin, ci de Al, întors acasă mai devreme din cursă, plimbându-se prin casă. Fu surprinsă și simți o bucurie ciudată; Al avea mai multe slujbe și de multe ori lipsea și câte două săptămâni. Dar iată-l, venise acasă. Ridicase storurile, lăsând-o să savureze acest moment, această scurtă imagine a vieții ei, conținută între aceste ziduri de cărămidă, încadrată de bufetul căruia ea îi refăcuse finisajul, de ficusul pe care încă nu reușise să îl distrugă, de straturile de geam și de vopsea pe care le spălase cu atâta drag în toți acești ani. Phoebe se opri din ce făcea și aruncă o privire, uitându-se țintă, căci nu vedea pe fereastră peluza umedă, acoperită de întuneric, trecându-și mâna peste spinarea moale a pisicii. Al intră în cameră cu o ceașcă de cafea în mână. Se opri în picioare lângă ea și făcu semne cu ceașca spre covorul pe care îl țesea Phoebe.

Ploua mai tare acum, părul îi era ud complet, dar Caroline nu se mișca. Senzația de vid pe care o avusese lângă fereastra barului, un gol posomorât, real și înfricoșător, fusese alungată la vederea familiei ei. Ploaia îi picura pe obraji, șiroia pe geamuri, iar picăturile îi acopereau haina bună de lână. Își scoase mânușile și se scotoci în poșetă după chei, după care își dădu seama că ușa trebuie să fie descuiată. În timp ce aceleași veșnice mașini goneau pe autostradă, cu farurile lor luminând tufele dese de liliac pe care le plantase pe post de paravan în urmă cu mulți ani, Caroline mai stătu nemișcată încă o clipă, în întunericul peluzei. Aceasta era viața ei. Nu era viața pe care o visase cândva, nu era viața pe care și-o imaginase ori și-o dorise când era mai tânără, dar era cea pe care o trăia, în toată

complexitatea ei. Aceasta era viața ei, construită cu atenție și grijă, și era bună.

Își închise poșeta. Urcă scările. Împinse ușa deschisă din spate și intră în casă.

II

Era profesoară de istoria artelor la Carnegie Mellon și îl întrebă despre formă.

— Ce este frumusețea? vru ea să afle, cu mâna pe brațul lui, îndrumându-l pe parchetul lucios de stejar, printre pereții albi pe care atârnavu pozele. Frumusețea se găsește în formă? Stă în semnificație?

Se întoarse și părul îi veni în față; și-l dădu cu mâna după ureche.

Se uită stăruitor la ea, la cărarea albă din părul ei, la fața fină și palidă.

— Punctele de contact, zise cu blândețe, aruncând o privire către locul unde Caroline zăbovea lângă o fotografie a lui Norah pe plajă, ușurat să o vadă încă acolo. Făcu un efort să se întoarcă înspre profesoară. Convergența. Asta caut. Nu abordez problema teoretic. Fotografiez ceea ce mă impresionează.

— Nimeni nu trăiește în afara teoriei! exclamă ea.

Dar se opri apoi din a pune întrebări, îngustându-și ochii și mușcându-și ușor marginea buzei.

Nu-i vedea dinții, dar și-i închipuia, drepti, albi și regulați. Camera se învârtea în jurul lui, vocile creșteau și descreșteau; într-o secundă de tăcere deveni conștient că inima i-o luase la trap, că ținea încă în mână plicul pe care i-l dăduse Caroline. Mai aruncă o privire în celălalt capăt al încăperii – da, bine, mai era încă acolo – și îl introduse cu grijă în buzunarul cămășii; îi tremurau puțin mâinile.

O chema Lee, spunea acum femeia cu părul închis la culoare. Era critic angajat pe o perioadă determinată. David dădu din cap, ascultând-o cu o singură ureche. Caroline locuia în Pittsburgh sau văzuse anunțul evenimentului și venise de altundeva, din Morgantown, Columbus sau Philadelphia? Trimisese scrisori din toate orașele acestea, și apoi ieșise brusc din mijlocul publicului anonim, arătând aproape neschimbată și totuși mai în vârstă, mai încordată și

mai dură cumva, cu delicatetea tinereții de mult apusă. „David, nu mă recunoști?” Și o recunoscuse, chiar și când nu putuse să conștientizeze acest lucru.

Cercetă din nou încăperea în căutarea ei și nu o văzu, se iviră primele fire de panică, subțiri, pătrunzătoare, ca filamentele unei ciuperce ascunse într-un buștean. Ea bătuse atâta drum; îi spusese că o să-l aștepte; desigur că nu putea să fi plecat. Cineva trecu cu o tavă plină de pahare cu șampanie și el luă unul. Curatorul venise din nou acolo, prezentându-l sponsorilor expoziției. David se concentrează îndeajuns cât să poarte o conversație inteligentă, dar gândul îi era încă la Caroline, sperând să o vadă la marginea sălii. O lăsase singură crezând că ea îl va aștepta, însă acum își aminti tulburat acea dimineață îndepărtată, când Caroline asistase la slujba de pomenire, stând undeva la margine în haina ei roșie. Își aminti de răcoarea aerului de primăvară, de cerul însorit și de Paul, care lovea cu piciorușele sub pătura din cărucior. Își aminti că o lăsase să plece.

— Scuzați-mă, murmură el, întrerupându-l pe vorbitor.

Se îndreptă cu pași hotărâți către foaierea de la intrarea principală, traversând podeaua din lemn, unde se opri și se întoarse ca să cerceteze galeria, scrutând prin mulțime. După ce o găsisse atât de târziu, cu siguranță că nu putea să o piardă din nou.

Dar ea dispăruse. În spatele ferestrelor, luminile orașului sclipeau seducător, presărate ca niște paiete pe toată suprafața dealurilor care se ondulau în zare, impresionante. Undeva, aici sau în apropiere, Caroline Gill spăla vasele, mătura podelele, oprindu-se ca să arunce o privire pe fereastra întunecată. Un sentiment de pierdere și de suferință se năpusti asupra lui ca un val, atât de puternice încât se sprijini de perete și își plecă fruntea, încercând să reziste unei stări intense de greață. Emoțiile lui erau excesive, exagerate. Trăise mulți ani și fără să o vadă pe Caroline Gill, până la urmă. Respiră adânc și parcurse în

minte tabelul lui Mendeleev – argint-cadmiu-litiu-staniu – dar se părea că nu se putea liniști.

David băgă mâna în buzunar și scoase plicul pe care i-l dăduse ea; poate că lăsase vreo adresă sau vreun număr de telefon. Înăuntru erau două fotografii Polaroid, rigide, în culori șterse, nuanțe estompate de gri. Prima o înfățișa pe Caroline, zâmbind, cu brațul în jurul fetei de lângă ea, îmbrăcată cu o rochie bătoasă, albastră, cu talia joasă, cu eșarfă. Erau afară și făcuseră fotografia lângă zidul de cărămidă al unei case, iar în aerul scăldat de soare, scena își pierdea culoarea. Fata era voinică; rochia i se potrivea bine, dar nu o făcea grațioasă. Părul îi cădea în jurul feței în valuri moi și avea un zâmbet deschis, ochii aproape că i se închideau de plăcere la vederea camerei sau a persoanei care stătea în spatele ei. Avea o față lată, blajină și poate că numai unghiul aparatului făcea ca ochii să fie ușor curbați în sus. „Phoebe la ziua ei de naștere, scrisese Caroline pe verso. Frumoasa vârstă de șaisprezece ani.”

Așeză prima fotografie în spatele celei de-a doua, mai recentă. Iat-o din nou pe Phoebe, jucând baschet. Se pregătea să arunce la coș, cu călcăiele ridicate de pe asfalt. Baschet, sportul de care Paul refuzase să se apuce. David se uită pe verso și verifică din nou plicul, dar nu era trecută nicio adresă. Sorbi toată șampania și puse paharul deoparte, pe o masă cu tăblia din marmură. Galeria era încă aglomerată, vuind de conversație. David se opri în ușă și privi cu o detașare curioasă preț de câteva clipe, ca și cum scena ar fi fost ceva peste care dăduse din întâmplare, fără să aibă vreo legătură cu el. Apoi se întoarse și păși în aerul fin, răcoros, umezit de ploaie. Strecură plicul cu poze de la Caroline în buzunarul de la piept și, fără să știe încotro se îndreaptă, începu să meargă.

Oakland, vechiul cartier al studenției sale, era schimbat și nu tocmai. Forbes Field – unde petrecuse atâtea după-amiezi cățărât în partea neacoperită a stadionului, transpirând în soare, strigând când bâtele pocneau și când mingea se ridica

deasupra gazonului verde strălucitor – dispăruse demult. O nouă clădire a universității, pătrată, boantă, se ridica în aer acolo unde răsunaseră cândva strigătele a mii de oameni. David se opri, întorcându-se către Catedrala Învățăturii, monolitul subțire și cenușiu, o umbră pe cerul nopții, ca să își mai vină în fire.

Porni din nou pe străzile întunecoase, pe lângă oameni care ieșeau din restaurante și din teatre. Nici nu se gândea încotro se îndreaptă, deși știa. Își dădea seama că fusese prins, înghețat în toți acești ani din clipa în care își pusese fiica în brațele lui Caroline. Toată viața îi fusese întoarsă pe dos de acel singur gest: un nou-născut pe care l-a ținut în brațe și apoi l-a dat altcuiva. Toți acești ani în care făcuse poze încercase să dea unui alt moment aceeași substanță, o însemnătate egală. Încercase să liniștească lumea dezlănțuită, cursul evenimentelor, însă bineînțeles că fusese imposibil.

Continuă să meargă, neliniștit, bombănind pentru sine, din când în când. Ceea ce rămăsese imobil în inima sa atâta vreme revenise acum la viață în urma întâlnirii cu Caroline. Se gândi la Norah, care devenise o femeie independentă și puternică, care vâna corporațiile ce-i deveniseră clienți cu o siguranță sclipitoare pe față și care se întorcea de la dineuri mirosind a vin și a ploaie, a triumf și a succes care i se citea încă pe față. Avusese mai multe aventuri de-a lungul anilor, știa asta, și secretele ei, ca și ale lui, se ridicaseră ca un zid între ei. Câteodată, seara, o zărea într-o străfulgerare pe femeia cu care se căsătorise: Norah, ținându-l în brațe pe Paul, abia născut; Norah, cu buzele mânjite de fructe de pădure, punându-și un șort; Norah în prima etapă a carierei ei de agent de turism, stând până târziu noaptea să lucreze la bilanțul contabil. Însă ea își lepădase aceste personalități ca pe niște straturi de piele năpărlită și acum trăiau ca doi străini în casa lor imensă.

Paul suferea din această cauză, știa asta. David se străduise din toate puterile să îi ofere totul. Încercase să fie

un tată bun. Adunaseră fosile împreună, ordonându-le, punându-le etichete și așezându-le în camera de zi. Îl luase pe Paul la pescuit cu fiecare ocazie. Dar oricât de mult încercase să îi facă lui Paul viața lină și ușoară, realitatea era că David construise acea viață pe o minciună. Încercase să își protejeze fiul de ceea ce îl chinase pe el în copilărie: sărăcie, bătaii de cap și suferință. Cu toate acestea, chiar eforturile lui creaseră probleme pe care David nu le anticipase niciodată. Minciuna crescuse între ei ca o stâncă, obligându-i și pe ei să crească ciudat, precum copacii care se răsucesc în jurul unei stânci.

Străzile se întâlneau în unghiuri ciudate, în timp ce orașul se îngusta până în punctul unde se întâlneau marile râuri, Monongahela și Allegheny, din a căror confluență se forma Ohio, care curgea înspre Kentucky, dincolo de care se vărsa în Mississippi și dispărea. David merse până la capătul promontoriului. Când era tânăr, student, David Henry venise deseori aici, stând în picioare la marginea uscatului, privind cum se unesc cele două râuri. De nenumărate ori stătuse aici, cu degetele picioarelor suspendate deasupra suprafeței întunecate a râului, întrebându-se cu detașare cât de rece ar putea fi această apă neagră, dacă el ar fi suficient de puternic să înoate până la țârm în cazul în care ar fi căzut în râu. Acum, ca și atunci, vântul tăia în țesătura costumului lui, iar el se uita în jos, văzând unduirea râului între vârfurile pantofilor. Mai înainta spre margine câțiva centimetri în plus, schimbând perspectiva. Un grăunte de regret se ivi în mintea sa obosită: asta ar fi fost o poză bună, dar își lăsase aparatul în seiful hotelului.

Acolo, jos, apa se învolbura, forma o spumă albă la contactul cu pilonii de ciment și se retrăgea. David simți presiunea marginii de beton chiar în arcul piciorului. Dacă ar fi căzut și nu ar fi reușit să se salveze înot, asupra cadavrului său ar fi fost găsit un ceas de mână, având inscripționat pe spate numele tatălui său, portofelul cu 200 dolari, carnetul de conducere, o pietricică din pârâul de

lângă casa părintească pe care o purta cu el de treizeci de ani. Și fotografiile din plicul aflat în buzunarul de deasupra inimii.

Ar veni multă lume la înmormântare. Cortegiul s-ar întinde pe o distanță considerabilă.

Însă veștile s-ar opri aici. Caroline s-ar putea să nu afle niciodată. Nu s-ar afla nici mai departe, în locul unde se născuse.

Chiar dacă s-ar afla, nimeni de acolo nu i-ar recunoaște numele.

Scrisoarea îl așteptase, împăturită în spatele cutiei goale de cafea de la magazinul din colț, într-o zi, după cursuri. Nimeni nu spusese nimic, dar toată lumea îl urmărea, știau ce era; logoul Universității din Pittsburgh era clar. Luase plicul sus și îl pusese pe noptiera de lângă pat, prea emoționat ca să îl deschidă. Îi reveni în minte cerul cenușiu din după-amiaza aceea, plat și lipsit de expresie dincolo de fereastră, spartă de creanga desfrunzită a unui ulm. Timp de două ore nu își îngăduise să o citească. După care o făcu, și erau vești bune: universitatea îl acceptase cu o bursă care-i acoperea toate cheltuielile. El se așezase pe marginea patului, prea uluit, prea suspicios în legătură cu veștile bune – așa cum avea să facă tot restul vieții – ca să își permită o bucurie adevărată. „Am plăcerea să vă informez...”

Însă apoi observă greșeala, adevărul tern se ivise și se cuibărise exact acolo unde se așteptase, în golul acela de sub coaste: numele din scrisoare nu era al lui. Adresa era exactă, la fel ca și celelalte amănunte, de la data nașterii la numărul de asigurare socială – toate acestea erau corecte. Și primele două nume, David ca pe taică-său și Henry ca pe bunicu-său, erau scrise bine și ele, dactilografiate precis de o secretară care probabil că fusese întreruptă de vreun telefon, de vreo vizită. Sau poate că nu era altceva decât încântătorul aer de primăvară care o făcuse să ridice ochii de la ceea ce lucra, visând că logodnicul va veni la ea cu flori în acea seară și ea își va simți inima tremurând ca o frunză. Apoi se auzise

o ușă trântită. Pași, șeful ei. Tresărise, revenise la realitate. Clipise și lovisе suportul mașinii de scris, întorcându-se la treabă.

Scrisese deja David Henry corect.

Dar numele de familie, McCallister, lipsea.

Nu povestise niciodată nimănui despre asta. Plecase la facultate și se înscrișese și nimeni nu află vreodată. Până la urmă, era numele lui real. Totuși, David Henry era o persoană diferită față de David Henry McCallister, atâta lucru știa și el, și părea clar că se întâmplase asta pentru că David Henry fusese menit să meargă la facultate, să fie un om fără trecut, neîmpovărat de trecut. Un om care avea șansa de a se recrea.

Și așa și făcuse. Numele i-o permisese; într-o anumită măsură, numele i-o ceruse: puternic și un pic aristocratic. Existase, până la urmă, un Patrick Henry, om de stat și orator. La început, în mijlocul acelor conversații în care se simțea în inferioritate, înconjurat de oameni mai bogați decât avea să fie el vreodată, care erau în largul lor în lumea în care el încerca cu atâta disperare să intre, făcea uneori aluzie, deși niciodată direct, la o descendență îndepărtată, dar de mare însemnătate, invocând strămoși falși care să îi stea alături, sprijinindu-l.

Acesta era darul pe care încercase să i-l facă lui Paul: un loc în lume pe care nimeni să nu îl poată pune la îndoială.

Apa care se vedea printre picioarele lui era cafenie, cu o margine de spumă extrem de albă. Vântul se înteti, iar pielea îi deveni la fel de poroasă ca și costumul. Avea vântul în sânge, iar apa străluci în bulboane, se apropie, după care simți un gust acru în gât și se așeză pe genunchi, sprijinit în mâini, simțind răceala pietrelor sub palme; vărsă în râul sălbatic și cenușiu, forțându-se până când nu mai putu să elimine nimic. Zăcu mult timp acolo, pe întuneric. În cele din urmă, se ridică încet, își șterse gura cu dosul palmei și plecă înapoi spre oraș.

Își petrecu toată noaptea în stația Greyhound, ațipind și tresărind în somn, iar dimineața luă primul autobuz spre orașelul copilăriei lui din Virginia de Vest, pătrunzând în adâncul zonei deluroase care îl înconjura ca o îmbrățișare. După șapte ore, autobuzul opri unde oprise dintotdeauna, la colțul străzilor Main și Vine, după care se îndepărtă cu zgomot, lăsându-l pe David Henry în fața magazinului alimentar. Pe stradă era liniște, pe un stâlp de telefon stătea lipit un ziar și printre crăpăturile din trotuar creșteau buruieni. Lucrase în acest magazin ca să își câștige banii pentru chirie și masă în cămăruța de deasupra, el, băiatul isteț care coborâse de pe dealuri ca să învețe, uimit de sunetele traficului și ale clopoțelului de la intrare, de gospodine care făceau cumpărături, de școlarii care se îngrămădeau să cumpere sucuri de lângă fântână, de bărbații care se adunau seara, scuișându-și tutunul și jucând cărți, spunând povești ca să mai treacă timpul. Dar nu mai era nimic din toate astea. Ferestrele acoperite cu placaj erau îmbrăcate în graffiti roșii și negre, care pătrunseseră în textură, devenind ilizibile.

Setea îi mistuia lui David gâtul ca o flacăra. Peste drum, doi bărbați de vârstă mijlocie, unul chel, celălalt cu părul rar și cărunt ce-i ajungea până la umeri jucau dame pe verandă. Îl priviră curioși, suspicioși, și pentru o clipă David se văzu cum îl vedeau și ei, cu pantalonii murdari și șifonați, cu cămașa pe care o purta de o zi și o noapte, fără cravată, cu părul vâlvoi din pricina somnului întrerupt din autobuz. Locul lui nu era aici, nu fusese niciodată. În cămăruța îngustă de deasupra magazinului, cu cărțile împrăștiate pe pat, îi fusese atât de dor de casă, încât nu se putea concentra, și totuși când se întorsese la munte, aspirațiile lui nu se diminuaseră. În căsuța de șindrilă a părinților lui, înfiptă în coasta dealului, orele se lățeau, creșteau, măsurate de loviturile în marginea scaunului cu care tatăl său își îndesa tutunul în pipă, de oftatul maică-sii și de agitația surorii lui. Exista viața din josul pârâului și viața din susul

lui, iar singurătatea se desfăcea pretutindeni, ca o floare întunecată.

Îi salută cu un semn din cap pe cei doi bărbați, apoi se întoarce și o porni la drum, simțindu-le privirile fixate asupra lui.

Începu o ploaie fină, delicată ca o ceață. Merse înainte, deși îl dureau picioarele. Se gândi la cabinetul lui plin de lumină, aflat parcă la depărtare de o viață sau de un vis. Era după-amiază târziu. Probabil că Norah era încă la lucru, iar Paul – în camera lui, vărsându-și singurătatea și furia în muzică. Diseară îl vor aștepta acasă, dar el nu va fi acolo. Mai târziu va trebui să dea un telefon, după ce va ști ce vrea să facă. Ar putea să se suie în alt autobuz și să se întoarcă la ei chiar acum. Știa asta, dar îi părea imposibil ca acea viață să existe în aceeași lume cu aceasta.

Trotuarul, neregulat, fu întrerupt în curând de peticele de iarbă de la marginea orașului, un tipar discontinuu, ca un fel de cod Morse, abandonat pe alocuri, apoi dispărând cu totul. De-a lungul drumului îngust se întindeau șanțuri puțin adânci; și le amintea pline de crini galbeni, grămezi umflăte, portocalii ca niște flăcări neîntrerupte. Își vârî mâinile la subsuori, ca să le încălzească. Aici era cu un anotimp în urmă. Liliacul din Pittsburgh și ploaia caldă nu mai erau nicăieri. Cruste de zăpadă i se spârgeau sub tălpi. Împingea cu piciorul sfărâmăturile înnegrite în șanțuri, pe fundul cărora mai era încă zăpadă, amestecată cu ierburi și pietriș.

Ajunsesese la autostradă. Mașinile care treceau în viteză îl obligară să se retragă spre acostamentul acoperit de iarbă, împrôșcându-l cu zăpada fină, topită. Cândva, acesta fusese un drum liniștit, un drum pe care mașinile se auzeau pe o distanță de kilometri întregi înainte de a le zări, iar, de obicei, în spatele parbrizului era o față cunoscută, mașina încetineea, se oprea și se deschidea o ușă ca să intre și el. El era cunoscut, la fel și familia lui, și după conversația familiară – „Ce mai fac mama, tata; cum e grădina anul ăsta?” – se lăsa tăcerea, timp în care șoferul și ceilalți pasageri se gândeau

atenți la ce s-ar putea discuta sau nu cu acest băiat care era atât de deștept încât primise o bursă și avea o soră prea bolnavă ca să meargă la școală. La munte exista, ca de altfel probabil că și în lumea largă, o teorie a compensației, care presupunea că pentru tot ce ți se dă, altceva se pierde imediat și în mod evident. „Da, ești iute la minte, chiar dacă frumusețea i s-a dat verișoarei tale.” Complimentele, seducătoare ca florile, erau și înțepătoare prin contrariile exprimate: „Da, oi fi tu isteț, dar ești și tare urât; oi arăta tu bine, dar nu ai pic de minte”. Compensație; echilibru în univers. David auzea acuzațiile din fiecare remarcă despre studiile lui – luase prea mult, luase totul – și în mașini și camioane liniștea crescuse până când părea imposibil ca o voce umană să poată să o spargă.

Drumul înainta în curbe nesfârșite: drumul dansului lui June. Coasta dealului deveni mai abruptă și pâraiele cădeau în cascadă, casele devenind din ce în ce mai puține și mai sărăcăcioase. Apărură case mobile, așezate pe dealuri precum bijuteriile lustruite de la magazinele ieftine, turcoazul, argintiul și galbenul se stingeau, devenind crem. Acolo erau sicomorul, piatra în formă de inimă, curba unde trei cruci albe, decorate cu flori veștejite și panglici, fuseseră bătute în pământ. Se întoarse și se duse către următorul pârâu, pârâul lui. Poteca era acoperită; aproape că dispăruse.

Îi luă aproape o oră să ajungă la vechea casă, acum degradată de intemperii, ajunsă de un gri deschis, cu acoperișul încovoiat la mijloc și o parte a șindrilei lipsă. David se opri, absorbit atât de mult de trecut, încât se aștepta să îi vadă din nou: pe maică-sa coborând scările cu un lighean de cositor galvanizat, ca să ia apă pentru rufe, pe sora lui stând pe verandă și sunetul toporului lovind buturugile, din care taică-său tăia lemne pentru foc, în spatele casei. După ce el plecase la școală și June murise, părinții lui rămăseseră aici cât de mult putuseră, respingând ideea de a părăsi ținutul. Însă nu prosperaseră, iar apoi

taică-său murise, prea tânăr, și maică-sa plecase până la urmă în nord, ducându-se la sora ei, cu perspectiva de a lucra la uzinele auto. David venea rar acasă de la Pittsburgh, iar după moartea mamei sale nu mai venise deloc. Locul îi era la fel de cunoscut ca propria răsuflare, dar acum la fel de îndepărtat de viața lui de acum ca luna de pe cer.

În jurul lui se stârnise vântul. Urcă scările. Ușa nu mai era bine așezată în balamale și nu se închidea. Înăuntru era răcoare și un miros stătut. Intră într-o cameră pentru o singură persoană, amenajată ca dormitor, devenită periculoasă din pricina șubrezirii bârnei transversale îndoite la mijloc. Zidurile erau pline de pete de apă; printre crăpături, se zărea cerul palid. Îl ajutase pe tatăl lui să așeze acoperișul, cu sudoarea curgându-le pe față și umezindu-le mâinile, cu ciocanele ridicate în soare, în mireasma înțepătoare de cedru proaspăt tăiat.

Din câte știa David, nu mai fusese nimeni aici de ani de zile. Și totuși, pe vechea mașină de gătit, rece, se găsea o tigaie cu puțină grăsime închegată, însă nu râncedă, cum se dovedi atunci când se aplecă să o miroasă. În colț era un pat vechi de metal, acoperit cu un pled din lână ecosez uzată, la fel ca acelea pe care le făceau bunica și mama lui. Țesătura era rece, jilavă sub mâna lui. Nu exista saltea, ci numai un strat gros de pături așezat între scândurile care formau cadrul. Podeaua era măturată și într-un borcan din fereastră se vedeau trei brândușe.

Cineva locuia aici. Vântul circula prin încăpere, făcând să fluture tăieturile de ziar care atârnavă peste tot – de tavan, de ferestre, deasupra patului. David se plimba de la un capăt la altul, examinându-le cu uimire crescândă. Semăneau puțin cu fulgii de zăpadă pe care îi decupa când era la școală, dar erau mult mai complicate și mai complexe, înfățișând scene întregi, până la ultimul amănunt: târgul de stat, o cameră de zi ordonată cu un șemineu în față, un picnic și artificii aprinse. Într-un mod delicat și precis, vechii case i se dăduse un aer de mister fremătător. Atinse marginea curbată a unei

scene înfățișând o căruță cu fân, cu fete care purtau bonete dantelate și băieți cu pantaloni suflecați până la genunchi. Călușei, carusel, mașini care mergeau pe autostradă: toate atârnavu deasupra patului, unduindu-se încet în desene fragile ca niște aripi.

Cine le făcuse, cu atâta îndemânare și răbdare? Se gândi la fotografiile făcute de el: încercase atât de tare să surprindă fiecare moment, să îl immortalizeze, să îl facă să dureze, însă când imaginile apăreau în camera obscură, se modificaseră deja. Între timp trecuseră ore, zile întregi; se transformase. Cu toate acestea, își dorise nespun să surprindă vâul fluturând, să surprindă lumea în momentul dispariției ei, de nenumărate ori.

Se așeză pe patul tare. Tâmplesle încă îi mai pulsau de durere. Se întinse și trase peste el pledul umed. O lumină domoală, cenușie pătrundea prin toate ferestrele. Masa goală și mașina de gătit: totul mirosea ușor a mucegai. Pereții erau acoperiți cu straturi de ziar care începuseră să se cojească. Familia lui fusese atât de săracă; toți cei pe care îi cunoșteau fuseseră săraci. Nu era o crimă, însă ar fi putut fi. De aceea se strângeau tot felul de lucruri, motoare vechi și cutii de conserve, sticle de lapte, toate împrăștiate pe pajiști și dealuri: o vrajă împotriva sărăciei, un gard viu împotriva nevoilor. Când David era mic, un băiat numit Daniel Brinkerhoff intrase într-un frigider vechi și murise sufocat. David își amintea vocile care vorbeau în șoaptă și trupul unui băiat de vârsta lui care zăcea într-o cămăruță cam ca aceasta, cu lumânări aprinse împrejur. Mama lui îl jelise, ceea ce pentru el nu avea niciun sens; era prea tânăr ca să înțeleagă durerea, sau însemnătatea morții. Însă își amintea ce se vorbise afară, dar suficient de aproape, cât să-i audă pe mama lui, pe tatăl chinuit de pierderea fiului:

— De ce a trebuit să fie băiatul meu? Era întreg, puternic. De ce nu fata asta bolnăvicioasă? Dacă tot trebuia să moară cineva, de ce nu a fost ea?

Închise ochii. Era atâta liniște. Se gândi la toată paleta de sunete care îi umpleau viața în Lexington: pași și voci pe hol și țârâitul telefonului, care îi supărau auzul; bipul pagerului auzindu-se pe fundalul radioului în timp ce conducea; și acasă, Paul care cânta totdeauna la chitară și Norah cu firul telefonului înfășurat în jurul încheieturii în timp ce vorbea cu clienții; și telefonul care suna de mai multe ori în toiul nopții, aveau nevoie de el la spital, trebuia să se ducă. Și, pe întuneric sau frig, el se ducea.

Nu și aici. Aici nu mai era decât sunetul vântului care clătina frunzele bătrâne și, în depărtare, murmurul domol al apei pârâului, sub gheață. O creangă bătea încet în zidul exterior. Înfrigorat, se ridică, sprijinindu-se pe călcâie și pe omoplați ca să tragă pledul și să se înfășoare mai bine cu el. Pozele din buzunar îi înțepară pieptul când se întoarse și se înveli mai strâns. Mai tremură câteva minute din pricina frigului și a oboselii, și când închise ochii se gândi la întâlnirea dintre cele două râuri, care aveau un punct de convergență, și la cum se zvârcolea apa întunecată. Nu să cadă, ci să sară: acestea erau lucrurile care atârnaseră în balanță.

Închise ochii. Doar cât să se odihnească, pentru câteva clipe. Pe lângă mucezeală și mucegai, mirosea a ceva dulce, care aducea a zahăr. Maică-sa cumpăraseră zahăr din oraș, și aproape că mai simțea gustul tortului, galben, dens, atât de intens și de dulce, încât părea că îi explodează în gură. Vecinii de dedesubt, ale căror voci se auzeau de la distanță, rochiile femeilor, multicolore, vesele, care biciuiau iarba înaltă. Bărbații erau îmbrăcați în pantaloni închiși la culoare și cizme, copiii erau împrăștiți peste tot, țipând, prin toată curtea, iar mai târziu se strânseseră cu toții și făcuseră înghețată punând-o în apă sărată, sub verandă, înghețând-o bine, după care ridicaseră capacul metalic înghețat și luaseră cu lingura înghețată dulce umplându-și fiecare o cupă.

Probabil că ziua aceea cu înghețata fusese după nașterea lui June, poate după botezul ei. June era ca oricare alt

bebeluș, agitându-și mânuțele în aer, frecându-se de fața lui când se apleca să-i dea un pupic. În ziua aceea fierbinte de vară, sărbătoriseră, cu înghețată pusă la rece sub verandă. Venise toamna, apoi iarna, iar June nu putea să stea așezată, iar la prima ei aniversare era prea slăbită ca să facă mai mult de câțiva pași. Urmase o altă toamnă, iar ei primiseră vizita unei verișoare și a fiului ei, aproape de aceeași vârstă, care nu numai că mergea, dar și alerga prin camere și începuse să vorbească, iar June încă mai stătea jos, observând lumea în tăcere. Atunci își dăduseră seama că June avea o problemă. Și-o amintea pe maică-sa uitându-se la băiețelul verișoarei, cu lacrimile curgându-i pe față, în tăcere, mult timp, înainte să inspire adânc și să se întoarcă în casă, să continue ce avea de făcut. Era o suferință pe care o purtase cu el, care îi apăsa greu, ca o piatră, pe inimă. Aceasta era durerea de care încercase să îi scutească pe Norah și pe Paul și nu făcuse decât să iște atâtea altele.

— David, zisese maică-sa în ziua aceea, ștergându-se repede la ochi, pentru că nu voia ca el să o vadă plângând, ia hârtiile de pe masă și du-te afară să aduci lemne și apă. Du-te acum. Fă-te util.

Și așa făcuse. Și își continuaseră viața cu toții, în ziua aceea și în fiecare zi. Se izolaseră, nici măcar nu mai făceau vizite nimănui, cu rarele excepții când avea loc vreun botez sau o înmormântare, până în ziua când Daniel Brinkerhoff se închisese în frigider. Se întorseseră acasă în zori de la priveghi, urcând cu greu în susul potecii de lângă pârâu, pe băjbâite, bazându-se pe memorie, pe June ducând-o taică-său în brațe; mama lui nu mai plecase niciodată de pe munte, până în ziua în care se mutase la Detroit...

— Nu cred că ești util în vreun fel, spunea vocea, iar David, pe jumătate adormit, nefiind sigur dacă visa ori auzea voci în bătaia vântului, își schimba poziția când își mișca încheieturile, la auzul vocii șoptite, și își plimba limba uscată pe cerul gurii.

Duceau o viață grea, zilele erau lungi și ocupate cu muncă, iar ei nu aveau timp sau răbdare pentru suferință. Trebuia să meargă mai departe, era tot ce puteau face, și cum să vorbească despre June nu avea să o mai aducă înapoi, nici nu o pomeniseră vreodată. David se întoarse și îl duru încheietura. Speriat, se trezi pe jumătate, deschizând ochii și plimbându-și privirea prin încăpere.

Ea stătea la mașina de gătit, la distanță de numai câțiva metri, cu pantaloni militarești, oliv, strânși în jurul șoldurilor înguste, dar care stăteau mai largi pe coapse. Purta un pulover ruginiu, vârgat, cu dungi mai deschise, portocalii, și peste el o cămașa bărbătească, de flanelă ecosez, verde cu negru. Tăiase vârfurile degetelor de la mânuși și se mișca cu multă îndemânare la aragaz, acoperind cu ulei încins niște ouă care se prăjeau în tigaie. Afară se întunecase – dormise mult timp – și camera era împânzită cu lumânări. Lumina galbenă îndulcea totul. Imaginile delicate de pe pereți se unduiau ușor.

Grăsimea țâșni și mâna fetei sări și ea. El stătu nemișcat câteva minute, uitându-se la ea, având viu în minte fiecare amănunt: butoanele negre ale mașinii de gătit pe care le freca maică-sa, unghiile roase ale acestei fete și pâlparea lumânărilor de la fereastră. Se întinse la raftul de deasupra după sare și piper și fu frapat de cum cădea lumina pe pielea ei, pe păr, în timp ce se deplasa înăuntrul și în afara umbrei, de natura fluidă a mișcărilor ei.

Își lăsase aparatul foto în seiful hotelului.

Încercă apoi să se ridice, dar ceva îl împiedica. Nedumerit, întoarse capul: era legat de un capăt al patului cu o eșarfă roșie de șifon subțire. Ea îi observă mișcarea și se întoarse, lovindu-și ușor palma cu o lingură de lemn.

— Prietenul meu trebuie să se întoarcă din clipă în clipă, îl anunță ea.

David își lăsă capul să cadă greu înapoi pe pernă. Era micuță, nu mai mare decât Paul, poate chiar mai tânără, singură aici, în casa asta abandonată. „Locuiesc împreună

fără a fi căsătoriți”, se gândi el, punându-și întrebări referitoare la prietenul ei, dându-și seama pentru prima oară că ar trebui să se teamă.

— Cum te cheamă? întrebă el.

— Rosemary, spuse ea, după care păru îngrijorată. Poți să crezi sau nu, adăugă ea.

— Rosemary, spuse el – gândindu-se la puietul de pin pe care îl plantase Norah într-un loc însorit, la rămurelele lui cu ace parfumate – mă întreb dacă ai vrea să fii atât de amabilă să mă dezlegi.

— Nu. Vocea îi era iute și limpede. În niciun caz.

— Mi-e sete, zise el.

Ea îl privi o clipă; avea ochi calzi, căprui cu pete roșiatice, precauți. Apoi ieși, lăsând să intre o pală de aer rece în cameră, punând în mișcare toate tăieturile de hârtie. Se întoarse cu o cană metalică, plină cu apă de la pârâu.

— Mulțumesc, zise el, dar nu pot să beau culcat.

Se întoarse un minut la mașina de gătit, întorcând ouăle care sfârâiau, apoi scotoci printr-un sertar, luând un pai de plastic de la vreun fast-food, murdar la un capăt, pe care îl înfipse în cana de metal.

— Presupun că dacă ți-e îndeajuns de sete o să-l folosești, spuse ea.

El întoarse capul și sorbi, prea însetat ca să facă mai mult decât să observe gustul de praf din apă. Ea lăsă ouăle să alunece pe o farfurie albastră, metalică, cu pete albe și se așeză la masa de lemn. Mânca repede, împingând ouăle pe o furculiță de plastic cu arătătorul mâinii stângi, delicat, fără să stea pe gânduri, ca și cum el nici n-ar fi fost în cameră. În acel moment, înțelese cumva că prietenul era imaginar. Locuia singură aici.

Bău până când nu mai avu ce să soarbă prin pai, apa transformându-se într-un râu murdar în gâtul lui.

— Casa asta a fost a părinților mei, zise el, când termină. De fapt, este încă a mea. Am actul de proprietate într-un seif. Tehnic vorbind, îmi încalci proprietatea.

La auzul acestor cuvinte, ea zâmbi și puse cu grijă furculița pe farfurie.

— Ai venit aici ca să reclami proprietatea? Tehnic vorbind?

Părul, obrazii fură inundați de lumina pâlپătoare. Era așa de tânără, și cu toate acestea avea în ea ceva crunt și puternic; ceva însingurat, însă hotărât.

— Nu.

Se gândi la călătoria ciudată de la dimineața obișnuită din Lexington – Paul care parcă pusese stăpânire pe baie și Norah care se încrunta, lucrând la balanța din carnetul de cecuri pe măsuță, în timp ce cafeaua scotea aburi – la evenimentul artistic, la râu și acum aici.

— De ce ai venit? întrebă ea, împingând farfuria către mijlocul mesei.

Avea mâinile aspre, unghiile rupte. Era mirat că putuse confecționa hărțile acelea gingașe, minuțioase care umpleau camera.

— Mă numesc David Henry McCallister.

Numele lui adevărat, nerostit de atâta vreme.

— Nu cunosc niciun McCallister. Dar nu sunt de pe-aici.

— Câți ani ai? o întrebă. Cincisprezece?

— Șaisprezece, îl corectă ea. După care, strâmbând din nas: Șaisprezece sau douăzeci sau patruzeci, n-ai decât să alegi.

— Șaisprezece, repetă el. Am un fiu mai mare decât tine. Paul.

„Un fiu, se gândi, și o fiică.”

— Serios? spuse ea, indiferentă.

Luă din nou furculița și el o privi cum mănâncă ouăle, mușcând delicat și mestecând cu grijă, iar într-o izbucnire bruscă și puternică trăia un alt moment în aceeași casă, uitându-se la sora lui, June, cum mânca ouă în același fel. Era în anul morții ei și îi venea greu să stea la masă, însă stătea; lua cina cu ei în fiecare seară, lumina lămpii i se reflecta în părul blond și mâinile i se mișcau încet, cu grație căutată.

— Hai să mă dezlegi, sugeră el stins, cu vocea răgușită de emoție. Sunt medic. Sunt inofensiv.

— Sigur că da. Se ridică în picioare și își duse farfuria albastră de metal la chiuvetă.

Era însărcinată, își dădu seama șocat, urmărind-o din profil când se întorcea să ia săpunul de pe raft. Nu avea mult, doar vreo patru sau cinci luni, presupuse el.

— Uite, chiar sunt doctor. Am cardul în portofel. Uită-te la el.

Ea nu răspunse, doar își spălă farfuria și furculița și își uscă cu grijă mâinile pe un prosop. David se gândi cât era de straniu să se afle aici, să stea întins în locul acesta unde fusese conceput, și născut, și în mare parte crescut, cât de straniu era ca toți membrii familiei lui să se stingă și ca fata aceasta, atât de tânără și de dură și în mod clar pierdută, să îl lege de pat.

Traversă încăperea și îi trase portofelul din buzunar. Îi puse pe rând lucrurile pe masă: bani, cărți de credit, diversele note și bucăți de hârtie.

— Aici scrie că ești fotograf, spuse ea, citind pe cardul lui, în lumina pâlpâitoare.

— Așa este, zise el. Sunt și asta. Mai caută.

— Bine, zise câteva clipe mai târziu, ținând în sus cartea lui de identitate. Deci ești doctor. Și ce dacă? Ce importanță are?

Avea părul prins la spate într-o coadă de cal, iar în jurul feței îi cădeau smocuri de păr; și le dădu după ureche.

— Înseamnă că nu o să-ți fac rău, Rosemary.

„În primul rând, nu vei face rău.”

Îi aruncă o privire iute, scrutătoare.

— Ai spune asta oricum. Chiar dacă ai vrea să îmi faci rău.

O studie, îi studie părul în neorânduială, ochii limpezi și întunecați.

— Am niște poze, spuse el. Undeva pe aici... Își schimbă poziția și simți marginea ascuțită a plicului prin materialul

cămășii. Te rog. Uită-te. Sunt poze cu fiica mea. E cam de-o vârstă cu tine.

Când băgă mâna în buzunarul lui, îi simți căldura din nou și mirosul, natural, dar curat. Ce era dulceag? se întrebă el, amintindu-și de visul lui și de tava cu prăjituri cu bezea din care erau serviți invitații la vernisajul expoziției sale.

— Cum o cheamă? întrebă Rosemary, examinând mai întâi o fotografie, apoi pe cealaltă.

— Phoebe.

— Phoebe. E frumos. E drăguță. O cheamă așa după mama ei?

— Nu, zise David, amintindu-și de noaptea în care se născuse, când Norah îi zisese, chiar înainte să adoarmă, numele pe care îl voia pentru copil. Caroline ascultase și îi respectase întocmai dorința. Poartă numele unei strămătuși. Din partea mamei ei. Eu nu am cunoscut-o.

— Eu am fost botezată după ambele bunici, spuse încet Rosemary.

Părul închis la culoare îi căzu iarăși pe obrazul palid și ea și-l dădu după ureche, degetul înmănușat zăbovind lângă ureche, iar David și-o închipui stând cu familia în jurul unei alte mese luminate de lampă. Voia să își pună brațul în jurul ei, să o ia acasă, să o protejeze.

— Rose din partea bunicii dinspre tată, Mary din partea bunicii dinspre mamă.

— Familia ta știe unde te afli?

Ea scutură din cap.

— Nu pot să mă întorc, zise ea, iar în glas i se simțeau teama și furia. Nu pot să mă mai întorc vreodată. N-o să mă întorc.

Părea atât de tânără, așezată la masă, cu pumnii încleștați și cu o expresie întunecată, îngrijorată.

— De ce nu? întrebă el.

Ea scutură din cap și atinse ușor fotografia lui Phoebe.

— Zici că e de vârsta mea?

— Pe-aproape, bănuiesc. E născută pe 6 martie 1964.

— Eu sunt născută în februarie 1966. Măinile îi tremurară puțin când puse jos fotografiile. Mama plănuia să dea o petrecere pentru mine: la aniversarea celor șaisprezece ani. Ei îi plac toate chestiile luxoase și siropoase.

David o privi cum înghite în sec, cum își dă părul pe după ureche din nou, cum se uită pe fereastra întunecată. Voia să o consoleze cumva, așa cum vrusese să îi consoleze și pe ceilalți de multe ori – pe June, pe mama lui, pe Norah – însă nici acum, ca de altfel nici atunci, nu putea. Nemișcare și mișcare: era ceva aici, ceva ce simțea nevoia să știe, dar gândurile continuau să îi fie împrăștiate. Se simțea prins, fixat în timp precum oricare dintre fotografiile lui, și momentul care îl ținea pe loc era profund și dureros. Plânsese o singură dată după June, stând cu maică-sa pe coasta dealului în vântul tăios al serii, ținând într-o mână Biblia în vreme ce recita rugăciunea Domnului pentru cea care abia se întorsese în pământ. Plângea împreună cu maică-sa, care din acea zi urâse vântul, iar după aceea își ascunseseră jalea și își continuaseră viața. Așa era în firea lucrurilor, și ei nu puneau asta la îndoială.

— Phoebe este fiica mea, spuse el, mirat să se audă vorbind, și totuși simțindu-se obligat fără motiv să își spună povestea, secretul acesta pe care îl păstrase de mulți ani. Dar nu am mai văzut-o din ziua în care s-a născut. Ezită, apoi își impuse să vorbească. Am dat-o. Suferă de Sindromul Down, adică e retardată. Așa că am trimis-o la un cămin. Nu am mai spus asta nimănui, niciodată.

Privirea lui Rosemary era acuzatoare, șocată.

— Cred că ai făcut rău, zise ea.

— Da, spuse el. Și eu.

Urmă o tăcere lungă. Oriunde își arunca privirea, David își amintea de familia lui: căldura respirației lui June pe obrazul lui, mama lui care cânta când împătorea lenjeria pe masă, povestirile tatălui său care răsunau între pereți. Nu mai erau, nu mai era niciunul, la fel ca fiica lui. Lupta cu suferința dintr-un obicei vechi, însă lacrimile îi alunecau pe

obraji; nu le putea opri. Plângea pentru June, plângea pentru momentul acela de la clinică, atunci când i-o dăduse pe Phoebe lui Caroline Gill și o privise cum dispăre. Rosemary stătea la masă, gravă și nemișcată. Li se întâlniră o dată ochii și el îi susținu privirea, un moment straniu de intim. Își aminti de Caroline, cum îl urmărea din ușă pe când dormea, cu fața înduioșată de dragoste pentru el. Ar fi putut să coboare cu ea pe treptele muzeului și să se întoarcă în viața ei, dar pierduse și momentul acela.

— Îmi pare rău, zise el, încercând să se adune. Nu am mai fost aici de mult timp.

Ea nu răspunse și el se întrebă dacă nu cumva îl considera nebun. Respiră adânc.

— Când trebuie să naști? întrebă el.

Ochii ei întunecați se făcură mari de uimire.

— Sunt cam în cinci luni.

— L-ai părăsit, nu? zise încet David. Pe prietenul tău. Probabil că nu voia copilul.

Ea întoarse capul, dar nu înainte ca el să vadă cum i se umpleau ochii de lacrimi.

— Îmi pare rău, spuse imediat. Nu vreau să mă bag unde nu-mi fierbe oala.

Ea clătină încet din cap.

— Nu-i nimic. Nu e mare lucru.

— Unde e? întrebă el, pe aceeași voce joasă. De unde ești?

— Pennsylvania, zise ea după o pauză lungă.

Trase adânc aer în piept, și David înțelese că povestea și durerea lui o făcuseră să și-o dezvăluie pe-a ei.

— Lângă Harrisburg. Am avut o mătușă aici în oraș, continuă ea. Sora maică-mii, Sue Wallis. Tocmai a murit. Dar când eram mică, veneam aici, în acest loc. Obişnuiam să hoinărim pe dealurile acestea. Casa asta era tot timpul goală. Veneam aici și ne jucam când eram copii. Au fost timpuri foarte fericite. A fost locul cel mai bun la care m-am putut gândi.

El dădu din cap aprobator, amintindu-și de liniștea fremătătoare din pădure. Sue Wallis. Îi veni în minte imaginea unei femei care urca dealul, ducând într-un ștergar o plăcintă cu piersici.

— Dezleagă-mă, spuse el, încă vorbind încet, cu calm.

Ea râse amar, ștergându-se la ochi.

— De ce? întrebă ea. De ce aș face asta, când suntem singuri aici și zona e pustie? Nu sunt chiar tâmpită, știi?

Se ridică și luă foarfecă și un teanc mic de hârtie de pe raftul de deasupra mașinii de gătit. În timp ce decupa, săreau fragmente albe. Vântul fremăta, iar flăcările lumânărilor pâlpâiau, stârnite de curenții de aer. Expresia feței ei era fermă, hotărâtă, concentrată, neclintită, ca a lui Paul când cânta, împotrivindu-se lumii lui David și căutând un alt loc. Foarfecă lucea și un mușchi din bărbie îi tresărea. Nu îi trecuse prin minte că ea i-ar putea face rău.

— Chestiile din hârtie pe care le faci tu... spuse el, sunt frumoase.

— Bunica Rose m-a învățat. Se numesc scherenschnitte. Ea a crescut în Elveția, unde presupun că fac așa ceva în mod obișnuit.

— Probabil că e îngrijorată în privința ta.

— E moartă. A murit anul trecut. Făcu o pauză, concentrându-se asupra tăiatului. Îmi place să fac din astea. Mă ajută să îmi amintesc de ea.

David dădu din cap.

— Pornești de la o idee? întrebă el.

— Totul e în hârtie, spuse ea. Nu le inventez, ci le găsesc.

— Le găsești. Da. Dădu din cap. Înțeleg asta. Când fac poze, așa mi se întâmplă și mie. Ele sunt deja acolo și eu doar le descopăr.

— Exact, spuse Rosemary, întorcând hârtia. Întocmai.

— Ce ai de gând cu mine? întrebă el.

Ea nu spuse nimic și continuă să taie.

— Trebuie să fac pipi, zise el.

Sperase să o șocheze ca să înceapă să vorbească, dar era și dureros de adevărat. Ea îl studie un moment. Apoi lăsă jos foarfeca, hârtia și dispăru fără vreun comentariu. O auzi cum se mișca afară, pe întuneric. Se întoarse cu un borcan gol de unt de arahide.

— Rosemary, începu el, te rog. Dezleagă-mă.

Ea puse borcanul jos și își luă din nou foarfecă.

— Cum ai putut să o abandonezi? îl întrebă ea.

Lumina se reflectă în lama foarfecii. Lui David îi reveni în minte scânteierea bisturiului în timp ce făcea epiziotomia, cum se dedublase ca să observe scena de sus, cum evenimentele din acea noapte îi puseseră viața în mișcare, un lucru conducând la altul, uși deschizându-se acolo unde mai înainte nu fusese niciuna și altele închizându-se brusc, până când ajunsese la clipa prezentă, cu o străină care căuta modelul complicat ascuns în hârtie și aștepta ca el să răspundă, iar el nu putea să facă nimic și nu avea unde să se ducă.

— Asta te îngrijorează? întrebă el. Că o să îți dai și tu copilul?

— Niciodată. Eu nu voi face asta niciodată, spuse încrâncenată, cu o expresie hotărâtă pe față.

Deci cineva îi făcuse ei asta, într-un fel sau altul; o dăduseră la o parte ca pe resturile pe care le arunci în chiuvetă sau în piscină. Lăsând-o de șaisprezece ani, însărcinată și singură, așezată la masa aceasta.

— Mi-am dat seama că am greșit, zise David. Dar era prea târziu.

— Niciodată nu e prea târziu.

— Ai șaisprezece ani, spuse el. Câteodată, crede-mă că este prea târziu.

Expresia îi deveni mai încordată pentru o clipă și nu răspunse, ci tăie în continuare, iar David începu iarăși să vorbească, încercând să povestească pentru prima dată despre zăpadă, despre șoc și despre bisturiul care sclipea în lumina crudă. Cum ieșise din el și se văzuse mișcându-se

prin lume. Cum se trezise în fiecare dimineață, timp de optsprezece ani, gândindu-se că poate în acea zi va îndrepta lucrurile. Însă Phoebe nu era acolo și el nu putuse să o găsească, deci cum ar fi putut să îi povestească lui Norah? Secretul reușise să se strecoare în căsnicia lor precum vița-de-vie nevăzută, încolăcită; ea bea prea mult, după care începuse să aibă aventuri, cum fusese acel nenorocit din vacanța în Aruba și alții; el încercase să nu observe, încercase să o ierte, deoarece știa că, în adevăratul sens al cuvântului, vina era a lui. El făcuse fotografie după fotografie, ca și cum ar fi putut să oprească timpul sau să își facă o imagine îndeajuns de puternică, încât să umbrească clipa în care se întorsese și o dăduse pe fiica sa lui Caroline Gill.

Vocea lui creștea și descreștea în intensitate. Odată ce începuse, nu se mai putea opri, așa cum nu putea opri ploaia – pârâul care curgea de pe munte sau peștii – persistentă sau evazivă ca memoria, strălucind sub gheața de sub oglinda apei. „Corpuri în mișcare”, îi veni în minte vechea sintagmă de fizică de liceu. Își dăduse fiica lui Caroline Gill și acea faptă îl adusesse aici, mulți ani mai târziu, la această fată care avea propria ei poveste în desfășurare, această fată care fusese de acord cu un scurt moment de eliberare pe bancheta unei mașini sau într-o cameră dintr-o casă liniștită, această fată care mai târziu își asumase responsabilitatea, modificându-și hainele, fără să știe exact în ce fel momentul respectiv avea să îi modeleze viața.

Ea tăia și asculta. Liniștea îl făcea să se simtă liber. Cuvintele lui erau ca un râu, ca o furtună, cuvintele se repezeau prin vechea casă cu o forță și o viață pe care nu le putea opri. La un moment dat începu din nou să plângă și nu își putu opri nici lacrimile. Rosemary nu făcu niciun fel de comentariu. El vorbi până când cuvintele încetinară, începură să se retragă și în cele din urmă încetară.

Liniștea se revărsa în jurul lor.

Ea nu scoase niciun cuvânt. Foarfeca arunca sclipiri; hârtia tăiată pe jumătate alunecă de pe masă pe podea în timp ce ea se ridică în picioare. El închise ochii, stăpănit de o teamă crescândă, pentru că văzuse furie în privirea ei, pentru că totul se întâmplase din vina lui.

Se auziră pașii ei și apoi metalul, rece și sclipitor ca gheața, îi alunecă pe piele.

Tensiunea din încheieturi cedă. Deschise ochii și o văzu dându-se înapoi, cu ochii strălucitori și șovăitori, fixați într-ai lui, cu foarfeca aruncând sclipiri în jur.

— În regulă, zise ea. Ești liber.

III

— Paul, strigă ea.

Tocurile schițau un staccato ascuțit pe treptele lustruite, după care apăru în ușă, suplă și elegantă într-un costum bleumarin cu fustă strâmtă și umeri înalți. Cu toate că avea ochii abia întredeschiși, Paul văzu ce vedea și ea: haine împrăștiate pe jos, o cascadă de albume și partituri muzicale, vechea lui chitară proptită într-un colț. Ea clătină din cap și oftă.

— Trezește-te, Paul, zise ea. Acum.

— Mi-e rău, mormăi el, trăgându-și pătura peste cap și îngroșându-și vocea.

Prin țesătura ușoară a păturii de vară putea să o vadă încă, cu mâinile în șolduri. Lumina zorilor i se prinsese în păr, după ce ieri fusese înghețată, cu sclipiri roșii și aurii. O auzise vorbind la telefon cu Bree, descriind cum își împacheta șuvițe de păr în folie și le lăsa să se coloreze.

În timp ce vorbea făcea sote din carne macră și avea vocea calmă și ochii roșii după ce plânsese mai devreme. Tatăl lui dispăruse, și de trei zile nu mai știa nimeni dacă era viu sau mort. După care, cu o seară înainte apăruse, intrând în casă ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, iar vocile lor nervoase se auziseră la etaj ore întregi.

— Uite, zise ea acum, aruncând o privire către ceas. Știu că nu ești bolnav mai mult decât sunt eu. Mi-ar plăcea și mie să dorm toată ziua. Dumnezeu știe că mi-ar plăcea. Dar nu pot, și nu poți nici tu. Așa că scoală-te din patul ăla și îmbracă-te. Te duc cu mașina la școală.

— Mă ustură gâtul îngrozitor, insistă el, hârâindu-și vocea cât putea de mult.

Ea ezită, închise ochii și oftă din nou, iar lui îi fu clar că triumfase.

— Dacă rămâi acasă, măcar stai în casă, îl avertiză. Să nu mai umbli cu cvartetul ăla al tău. Și – ascultă-mă bine –

trebuie să cureți cocina asta. Vorbesc serios, Paul. Am ajuns la limita răbdării.

— În regulă, spuse el răgușit. Îhî. Așa o să fac.

Ea mai rămase o clipă, fără să vorbească.

— E greu, zise ea într-un sfârșit. E greu și pentru mine. Aș sta și eu cu tine, Paul, dar i-am promis lui Bree că o duc la doctor.

El se ridică pe coate atunci, alertat de tonul ei sumbru.

— Se simte bine?

Maică-sa dădu din cap, dar se uita pe geam și nu voia să îi întâlnească privirea.

— Cred că da. Dar face niște analize și este puțin îngrijorată. Ceea ce e normal. I-am promis săptămâna trecută ca o să merg cu ea. Înainte de toată povestea asta cu tatăl tău.

— E în ordine, spuse Paul, amintindu-și să își îngroașe vocea. Ar trebui să te duci cu ea. O să fie bine.

Vorbea afișând siguranță, însă o parte din el spera că ea nu o va observa și că va rămâne acasă.

— Nu ar trebui să dureze mult. Vin direct acasă după aia.

— Unde e tata?

Ea clătină din cap.

— Habar n-am. Nu-i aici. Dar nu e nimic nou în asta.

Paul nu răspunse, doar se întinse și închise ochii. „Nu e, se gândi el. Nu e nimic nou.”

Mama sa îi puse ușor mâna pe obraz, dar el nu se mișcă, după care ea dispăru, lăsându-i răcoare pe față, în locul unde se sprijinise mâna ei. La parter se auziră uși trântite; vocea lui Bree răsună în hol. În ultimii ani, mama lui și Bree deveniseră foarte apropiate, așa de apropiate că începuseră să semene, Bree avea și ea părul făcut șuvițe și umbla cu servieta legănându-i-se de încheietură. Era încă o persoană minunată și riguroasă, era încă aceea care putea să își asume un risc, cea care îl îndemnase să își urmeze inima și să se înscrie la Juilliard, așa cum își dorise. Toată lumea o plăcea pe Bree pentru simțul ei de aventură, pentru

exuberanță. Adusesese mulți clienți. Ea și mama lui se completau foarte bine, o auzise spunând. Și Paul vedea asta. Bree și maică-sa se mișcau prin viață precum punctul și contrapunctul, fiind imposibil ca unul să existe fără celălalt, întotdeauna unul în direcție opusă celuiilalt. Se auziră vocile amestecându-se, după care râsul trist al maică-sii și trântitul ușii. El se ridică, întinzându-se. Era liber.

În casă era liniște, doar boilerul pentru apă caldă ticăia. Paul se duse jos și stătu în lumina rece a frigiderului, mâncând macaroane cu brânză Corningware cu degetele și studiind rafturile. Nu mancă mult. În frigider mai găsi șase cutii de prăjiturile Girl Scout, cu mentă. Mancă un pumn de prăjiturile, udând gogoloaiele de ciocolată rece cu lapte băut direct din bidonul de plastic. Mai luă un pumn și se întoarse cu bidonul în mână, luând-o prin camera de zi – unde păturile tatălui său erau aranjate frumos pe canapea – spre birou.

Fata era încă aici, dormea. Mai vâri în gură o prăjiturică, lăsând menta și ciocolata să se topească încet, și o examinează atent. Cu o seară înainte, glasurile familiare și furioase ale părinților ajungeau până în camera lui și, deși se certau, nodul pe care îl simțea în gât la gândul că tatăl lui zăcea mort pe undeva – că plecase pentru totdeauna – dispăruse imediat. Paul se dăduse jos din pat și coborâse scările, însă, ajungând, se oprise, cuprinzând scena cu privirea: taică-său într-o cămașă albă care nu mai fusese spălată de zile întregi, cu pantalonii pătați de noroi peste tot, șchiopătând, șleampăt, cu barba crescută și părul nepieptănat; mama lui în halatul ei de satin de culoarea piersicii și în papuci, încovoiată, cu umerii lăsați și ochii mijiți, și această fată, această străină care stătea în ușă, într-o haină neagră care îi era prea mare, apucând marginile mânecilor cu vârfurile degetelor. Glasurile părinților se împleteau, cu un ton ridicat. Fata își ridicase privirea, ocolind mânia care se zvârcolea între ei. Ochii ei îi întâlniseră pe-ai lui. El o privise stăruitor, uitându-se la ea de sus până jos, văzându-i paloarea și

privirea nesigură, urechile atât de delicat sculptate. Ochii îi avea limpezi și căprui, foarte obosiți. Vrusese să coboare treptele și să îi cuprindă fața în mâinile lui.

— Trei zile, îi reproșa maică-sa, după care vii acasă – Doamne, uită-te la tine, David – în halul ăsta și cu fata asta. E însărcinată, spui? Și ar trebui să o primesc aici, fără nicio întrebare?

Fata tresări atunci și își feră privirea, iar ochii lui Paul căzură pe burta ei – destul de plată la adăpostul hainei, însă ea își ținea acolo o mână protectoare – și văzu ușoara bombare de sub pulover. Stătu nemișcat. Cearta era în toi; părea că va ține mult timp. În final, mama lui, tăcută și cu buzele strânse, scosese cearșafuri, pături, perne din dulapul cu lenjerie și i le aruncase din capătul scării tatălui său, care o luase foarte formal de braț pe fată și o conducea către birou.

Acum dormea pe canapeaua extensibilă, cu capul întors într-o parte și o mână sprijinită de față. O privi atent, văzând cum i se mișcau pleoapele, cum i se ridică și i se coboară pieptul. Stătea întinsă pe spate, iar burta i se înălța precum un val micuț. I se făcu pielea de găină. Făcuse sex cu Lauren Lobeglio de șase ori începând din martie. Ea asistase la repetițiile cvartetului săptămâni întregi, uitându-se la el fără să vorbească: o tipă drăguță, palidă și ciudată. Într-o după-amiază rămăsese după ce plecaseră toți membrii formației, și erau numai ei doi în liniștea din garaj; lumina se mișca printre frunzele de afară alcătuiind modele din umbrele intermitente pe podeaua de beton. Era ciudată, însă sexy, cu părul ei lung și des și ochii negri. El se așezase în vechiul scaun de grădină, potrivit coardele pe chitară și întrebându-se dacă ar fi trebuit să se ducă unde stătea ea, lângă peretele cu unelte, să o sărute.

Dar Lauren fu cea care traversă camera. Stătu în fața lui preț de o bătaie de inimă, apoi i se strecură în poală, cu fusta ridicată, dezvăluindu-și picioarele albe și suple. Așa se spunea: că Lauren Lobeglio o făcea dacă îi plăcea de tine. Nu

crezuse niciodată că era adevărat, dar uite că era, își băgă mâinile pe sub tricoul ei, avea pielea atât de caldă și sânii atât de catifelați sub palmele lui.

Nu era bine ce făcea. Știa, dar era ca atunci când cazii: odată ce începea, nu puteai să te oprești până când nu te oprea ceva. Se învârtea pe acolo ca și înainte, numai că acum aerul era încărcat, și când erau singuri el traversa încăperea și o săruta, furișându-și mâinile pe pielea fină, ca de satin, a spatelui ei.

Fata din pat oftă, și buzele i se mișcară. „E interzis să faci sex cu ea”, îl avertizau prietenii în legătură cu Lauren. În special Duke Madison, care renunțase la școală ca să se căsătorească cu prietena lui cu un an în urmă, iar acum abia dacă mai cânta la pian și avea o privire vlăguită și piezișă când venea pe acolo. „Las-o însărcinată și ești mai mult decât pierdut.”

Paul o studie pe fata asta, îi studie paloarea și părul lung și negru, pistruii răzleți. Cine era? Tatăl lui, fire metodică, previzibil ca ticăitul ceasului, dispăruse pur și simplu. A doua zi, mama sa anunțase poliția, care rămăsese neutră și glumeață până când servieta bărbatului fusese găsită în vestiarul din muzeul din Pittsburgh, iar valiza și aparatul foto – la hotel. Apoi deveniseră serioși. Fusese văzut la recepție, discutând în contradictoriu cu o femeie brunetă. Se dovedise că era critic de artă; recenzia ei despre eveniment apăruse în ziarele din Pittsburgh, și nu era favorabilă.

Nu era nimic personal, declarase ea poliției.

Apoi, cu o seară în urmă, se auzise o cheie în ușă și tatăl intrase în casă cu fata aceasta, însărcinată, pe care pretindea că abia o cunoscuse, a cărei prezență nu o putea explica.

— Are nevoie de ajutor, spusese el, concis.

— Există o grămadă de moduri de a ajuta pe cineva, subliniase mama sa, referindu-se la fată ca și cum ea nu ar fi stat în hol, lângă ei, în haina ei prea mare. Ai bani. Du-o într-un loc pentru mame singure. Nu poți să dispari zile în

șir fără un cuvânt și să apari cu o străină însărcinată. Dumnezeuule, David, chiar nu îți dai seama? Am chemat poliția! Am crezut că ești mort.

— Poate chiar eram, zise el, ciudățenia răspunsului lui potolind protestele mamei și făcându-l pe Paul să încremenească în loc, pe scări.

Acum dormea, uitase de toate și copilașul creștea în ea ca într-o mare întunecoasă. Paul întinse mâna și o atinse încet pe păr, după care își lăsă mâna să cadă. Simți nevoia bruscă de a se cuibări în pat lângă ea, de a o ține în brațe. Nu era ca atunci când era cu Lauren, nu avea legătură cu sexul; voia numai să o simtă lângă el, să îi simtă pielea și căldura. Voia să se trezească lângă ea, să își treacă palma peste curba ascendentă a pântecului ei, să îi atingă fața și să o țină de mână.

Ca să afle ce știa despre tatăl lui.

Ea deschise ochii clipind și se uită fix la el câteva momente, fără să îl vadă. Apoi sări din pat, dându-și cu mâna prin păr. Purta un tricou de-al lui, vechi și decolorat, albastru, cu un logo de la Kentucky Wildcats pe piept, pe care îl purtase cu câțiva ani în urmă, când alerga pe pistă. Avea brațe lungi și suple și îi zări subsuoara, nerasă și gingașă, și curba lină, ascendentă a sânilor.

— La ce te uiți?

Își legăna picioarele către podea.

El clătină din cap, incapabil să vorbească.

— Tu ești Paul, spuse ea. Tatăl tău mi-a vorbit despre tine.

— Da? întrebă el, urându-și nevoia din voce. Ce ți-a povestit?

Ea ridică din umeri, dându-și părul după ureche, și se ridică.

— Să vedem. Ești încăpățânat. Nu îl suporti. Ești genial la chitară.

Paul simți cum i se înfierbântă fața. De obicei, credea că taică-său nici măcar nu îl vedea, sau vedea numai punctele în care nu se ridica la înălțimea așteptărilor lui.

— Nu e adevărat că nu îl suport, zise el. Este invers.

Ea se aplecă să adune păturile, apoi rămase cu ele în brațe, uitându-se în jur.

— E frumos aici, spuse ea. Într-o zi o să am și eu o casă ca asta.

Paul izbucni în râs, surprins.

— Ești însărcinată, zise el.

Teama lui se materializase în încăpere, teama care i se cuibărea în suflet de fiecare dată când traversa garajul spre Lauren Lobaglio, tremurând, atras de puterea irezistibilă a dorinței lui.

— Exact. Și ce dacă? Sunt însărcinată. Nu moartă.

Vorbele erau sfidătoare, însă vocea îi părea speriată, la fel de speriată cum se simțea și el câteodată, când se trezea în toiul nopții visând-o pe Lauren, cu toată căldura și mătasea din glas coborând în urechea lui, știind că nu vor putea să se oprească niciodată, cu toate că se îndreptau către dezastru.

— E cam același lucru, zise el.

Ea se uită la el cu o privire tăioasă, cu ochii în lacrimi, de parcă primise o palmă peste față.

— Îmi pare rău, spuse el. Nu am vrut să spun asta.

Ea continua să plângă.

— Ce cauți aici, oricum? Întrebă el, supărat pe lacrimile ei, pe însăși prezența ei. Vreau să zic, cine te crezi ca să te agăți de tata și să îți faci apariția aici?

— Nu mă cred nimeni, spuse ea, dar tonul lui o speriasse și își șterse lacrimile, deveni mai dură și mai distantă. Și nu am cerut eu să vin aici. A fost ideea tatălui tău.

— N-are niciun sens, spuse Paul. De ce ar face una ca asta?

Ea clătină din cap.

— De unde să știu? Locuiam în casa aceea veche unde a crescut el, și mi-a zis că nu mai pot rămâne acolo. Și e casa lui, corect? Ce puteam să zic? Dimineață am mers în oraș și am cumpărat bilete de autobuz și iată-ne. Cu autobuzul a

fost oribil. A durat o veșnicie să facem toate legăturile alea îngrozitoare.

Își lăsă capul pe spate și-și strânse părul într-o coadă de cal, iar Paul o privi, gândindu-se ce urechi frumoase avea, întrebându-se dacă și tatălui său i se păruse drăguță.

— Ce casă veche? întrebă Paul, simțind ceva ascuțit și fierbinte în piept.

— Așa cum am zis. Casa în care a crescut. Locuiam acolo. Nu aveam unde altundeva să mă duc, adăugă ea, fixându-și privirea în podea.

Paul simți cum ceva îi umple sufletul, o emoție pe care nu ar fi putut să o numească. Invidie poate, că fata asta, străina asta slabă și palidă cu urechi frumoase fusese într-un loc important pentru tatăl lui, pe care el însuși nu îl văzuse niciodată. „Într-o zi te voi duce acolo”, îi promisese David, dar anii trecuseră și el nu mai adusese vorba de asta. Totuși, Paul nu uitase cum tatăl lui se așezase în mijlocul dezastrului din camera obscură, ridicând pozele una câte una, cu atâta grijă. „Mama mea, bunica ta, Paul. A avut o viață grea. Am avut o soră, știi? O chema June. Cânta frumos, era bună la muzică, așa ca tine.”

Și astăzi își mai amintea cum mirosea în acea dimineață tatăl lui, curat, deja îmbrăcat pentru spital și totuși se așezase pe podeaua camerei obscure, vorbind ca și cum ar fi avut tot timpul din lume. Spunea o poveste pe care Paul nu o auzise niciodată.

— Tata e doctor, zise Paul. Îi place să ajute oamenii.

Ea dădu din cap și îl privi drept în față, cu o expresie de milă față de el – asta citi în ochii ei – iar flacăra slabă și fierbinte îi ajunsese până în vârful degetelor.

— Ce e? întrebă el.

Ea clătină din cap.

— Nimic. Ai dreptate. Aveam nevoie de ajutor. Asta-i tot.

O șuviță de păr, șaten-închis cu reflexe roșcate, îi alunecă din coadă peste față, iar el își aminti cât era de moale când i-

l atinsese în somn, moale și cald, dar rezistă impulsului de a se întinde înspre ea ca să i-l dea după ureche.

— Tatăl meu avea o soră, zise Paul – amintindu-și povestea și vocea joasă și fermă a tatălui lui – vrând să verifice dacă ea fusese într-adevăr acolo.

— Știu. June. Este înmormântată pe coasta dealului de deasupra casei. Am fost și acolo.

Flacăra subțire se mări, făcându-l să respire încet și superficial. Ce importanță avea că știa asta? Ce câștiga? Și totuși, nu putea să nu și-o imagineze acolo, urcând un deal în urma tatălui lui, într-un loc pe care el nu îl văzuse niciodată.

— Și ce dacă? întrebă el. Și ce dacă ai fost acolo, și ce dacă?

Ea păru pentru o clipă gata să vorbească, dar pe urmă se întoarse și se îndreptă înspre bucătărie. Părul negru, lung, îi sălta pe spate. Avea umerii subțiri și gingași și mergea încet, cu grație atentă, ca o dansatoare.

— Așteaptă! strigă Paul în urma ei, dar când ea se opri, nu știu ce să-i spună.

— Aveam nevoie de un loc unde să stau, zise ea încet, uitându-se înapoi peste umăr. Asta e tot ce trebuie să știți despre mine, Paul.

O privi intrând în bucătărie, auzi cum se deschide și se închide ușa frigiderului. El se duse sus și luă dosarul pe care îl ascunsese în sertarul de jos, plin cu pozele pe care le salvase în noaptea în care discutase cu tatăl său.

Luă fotografiile și chitara și ieși pe verandă, fără cămașa, în picioarele goale. Se așeză în leagăn și începu să cânte, cu ochii la fată, urmărind-o cum se plimba prin camere: prin bucătărie, în camera de zi, în sufragerie. Dar ea nu făcea nimic deosebit: mănă niște iaurt și apoi stătu multă vreme în fața rafturilor cu cărți ale mamei lui, scoțând în cele din urmă un roman și așezându-se pe canapea.

Continuă să cânte. Muzica îl liniștea cel mai bine. Intră astfel într-un alt plan în care mâinile păreau că i se mișcă

instinctiv. Următoarea notă venea automat, și apoi alta și alta. Ajunse la sfârșit și se opri, cu ochii închiși, lăsând notele să se volatilizeze în aer.

Nu se va mai repeta vreodată. Nici această muzică, nici acest moment, niciodată.

— Uau!

Deschise ochii și o văzu sprijinită de tocul ușii. Apoi ea ieși pe verandă cu un pahar cu apă și se așeză.

— Uau, tatăl tău avea dreptate, spuse ea. Ai fost impresionant.

— Mulțumesc, spuse el, lăsând capul în jos ca să își ascundă plăcerea, ciupind o coardă. Muzica îl eliberase; nu mai era atât de nervos. Dar tu? Tu cânti?

— Nu. Am luat lecții de pian pe vremuri.

— Avem pian, zise el, făcând semn cu capul înspre ușă. Haide.

Ea zâmbi, deși în ochi avea încă o privire gravă.

— Nu e nevoie. Mulțumesc. Nu am dispoziția necesară. În plus, tu ești foarte, foarte bun. Un profesionist. M-aș simți prost să zdrăngănesc *Für Elise* sau mai știu eu ce.

Zâmbi și el.

— *Für Elise*. O știu. Am putea face un duet.

— Un duet, repetă ea, dând din cap, încruntându-se puțin. Apoi își îndreptă privirea în sus. Ești singur la părinți? întrebă.

El se sperie.

— Da și nu. Vreau să zic, am avut o soră. Geamănă. A murit.

Rosemary dădu din cap.

— Te gândești vreodată la ea?

— Sigur. Se simți stânjenit și se uită în altă parte. Nu *la* ea propriu-zis. Adică... nu am cunoscut-o niciodată. Mă gândesc însă cum ar fi putut ea să fie. Apoi roși, șocat că îi dezvăluise atâtea fetei acesteia, acestei străine care dăduse buzna în viața lor, pe care nici măcar nu o plăcea. Bine,

spuse el. Acum e rândul tău. Spune-mi ceva personal. Spune-mi ceva ce nu știe tatăl meu.

Îi aruncă o privire scrutătoare.

— Nu îmi plac bananele, zise într-un sfârșit, iar el râse, după care râse și ea. Nu, serios, nu îmi plac. Altceva? Când aveam cinci ani, am căzut de pe bicicletă și mi-am rupt brațul.

— Și eu, spuse Paul. Și eu mi-am rupt brațul, când aveam șase ani. Am căzut din copac.

Și își aminti cum taică-său îl ridicase, cum strălucise cerul, plin de soare și frunze, în timp ce el era dus la mașină. Îi reveniră în minte mâinile tatălui lui, atât de precise și de blânde când așeza oasele, și întoarcerea acasă, în lumina aurie strălucitoare a după-amiezii.

— Hei. Vreau să-ți arăt ceva.

Lăsă chitara deoparte în leagăn și luă pozele alb-negru, scortoase.

— Aici este? întrebă, dându-i o poză. Locul unde l-ai cunoscut pe tata?

Ea luă fotografia și o studie, după care dădu din cap.

— Da. Acum nu mai arată așa. Se vede din fotografia asta – după perdelele drăguțe de la ferestre și flori – că era cândva o casă frumușică. Dar acum e nelocuită. Goală. Înăuntru suflă vântul pentru că ferestrele sunt sparte. Când eram copil, ne jucam acolo. Alergam în voie pe acele dealuri și ne jucam de-a casa, cu verii mei. Spuneau că ar fi bântuită, dar mie mi-a plăcut dintotdeauna. Nu știi exact de ce. Era ca un loc secret al meu. Uneori stăteam acolo înăuntru, visând la ce urma să devin.

El dădu din cap, luă înapoi fotografia, studiind fețele, așa cum făcuse de atâtea ori, ca și cum i-ar fi putut oferi toate răspunsurile referitoare la taică-său.

— Nu asta ai visat, spuse el în final, uitându-se la ea.

— Nu, zise ea încet. Asta, niciodată.

Niciunul din ei nu vorbi câteva minute. Lumina soarelui se ivea dintr-o parte printre copaci și arunca umbre pe podeaua vopsită a verandei.

— Bine. E rândul tău din nou, zise ea după o clipă, întorcându-se către el.

— Rândul meu?

— Zi-mi ceva ce tatăl tău nu știe.

— Mă duc la Juilliard, spuse el, cuvintele venindu-i șuvoi, la fel de minunate precum muzica din cameră. Nu mai spusese nimănui, în afară de maică-sa. Am fost primul pe lista de așteptare și am fost acceptat săptămâna trecută. Când el nu era aici.

— Uau. Ea zâmbi trist. Mă gândeam mai mult la ceva de genul care e leguma ta preferată. Dar e minunat, Paul. Întotdeauna am crezut că ar trebui să fie extraordinar la facultate.

— Urma să mergi și tu? zise el, dându-și seama dintr-odată ce pierduse.

— O să merg. O să merg, fără îndoială.

— Probabil că va trebui să îmi plătesc singur studiile, prezentă Paul problema, recunoscând hotărârea ei de nezdruccinat, felul în care domina teama. Tata are o idee fixă ca eu să am un plan profesional sigur. Urăște ideea de muzică.

— Nu știi asta, zise ea, aruncându-i o privire tăioasă. Nu știi întreaga poveste despre tatăl tău, deloc.

Paul nu știu cum să răspundă la așa ceva și stătură în tăcere câteva minute. Între ei și stradă era un spalier pe care se încolăceau brațe de clematis și se cățarau flori violete și albe, așa că, atunci când două mașini opriră pe alee, una după alta, mama și tatăl lui acasă la mijlocul zilei în mod atât de ciudat, Paul îi văzu în tonuri de culoare, ca un crom de culoare deschisă. Schimbă priviri cu Rosemary. Portierele se trântiră, închizându-se, ecoul auzindu-se până la casa vecină. Se auziră apoi pași și vocile joase, hotărâte ale părinților, când una, când cealaltă, dincolo de marginea

verandei. Rosemary deschise gura, ca și cum ar fi vrut să strige, însă Paul ridică o mână, clătinând din cap, și stătură împreună în liniște, ascultând.

— Astăzi, spuse maică-sa. Săptămâna asta. Dacă ai știi, David, câtă durere ne-ai provocat.

— Îmi pare rău. Ai dreptate. Ar fi trebuit să sun. Am vrut s-o fac.

— Asta ar trebui să fie de ajuns? Poate că o să dispar și eu, zise ea. Pur și simplu. Poate că o să plec și să mă întorc cu un tânăr arătos, fără să am vreo explicație. Ce ai zice tu de asta?

Se lăsă liniștea, iar Paul își aminti de grămada de haine colorate de care ea se dezbrăcase și le lăsase pe plajă. Se gândi la multele seri în care maică-sa nu ajunsese acasă înainte de miezul nopții. „Afacerile”, oftase ea, scoțându-și pantofii în hol și ducându-se direct la culcare. Se uită la Rosemary, care își studia mâinile, și rămase nemișcat, privind-o, ascultând, așteptând să vadă ce se va întâmpla în continuare.

— E doar un copil, spuse taică-său în sfârșit. Are șaisprezece ani și e gravidă și locuia într-o casă abandonată, singură. Nu puteam să o las acolo.

Norah oftă. Paul și-o închipui trecându-și o mână prin păr.

— E criza vârstei a doua? întrebă încet. Despre asta e vorba?

— Criza vârstei a doua? Vocea tatălui său era calmă, precaută, ca și cum ar fi examinat dovezile cu mare grijă. S-ar putea. Știu că am atins un prag, Norah. În Pittsburgh. Eram atât de încrâncenat când eram tânăr. Nu îmi permiteam luxul de a fi altfel. M-am întors ca să încerc să îmi dau seama de câteva lucruri. Și acolo am găsit-o pe Rosemary, în vechea mea casă. Nu mi s-a părut o coincidență. Nu știu, nu pot să explic așa ceva fără să pară că sunt nebun. Dar, te rog, crede-mă. Nu sunt îndrăgostit de ea. Nu e asta. Nu va fi niciodată.

Paul se uită la Rosemary. Ținea capul plecat ca să nu i se observe expresia, însă obrajii i se coloraseră în roz. Ea își rodea o unghie și nu voia să îi întâlnească privirea.

— Nu știu ce să cred, spuse încet mama lui. Dintre toate săptămânile, tocmai săptămâna asta te-a apucat, David! Știi de unde vin? Am fost cu Bree la oncolog. I s-a făcut săptămâna trecută o biopsie la sânul stâng. Este o tumoare foarte mică, prognosticul este bun, dar e malign.

— Nu am știut, Norah. Îmi pare rău.

— Nu, nu mă atinge, David.

— Cine e chirurgul ei?

— Ed Jones.

— Ed e bun.

— Ar fi bine să fie. David, criza ta e ultimul lucru de care am nevoie.

Paul simți cum lumea își încetinea un pic ritmul. Se gândi la Bree, cu râsul ei cristalin, care stătea și îl asculta cum cânta o oră încheiată, cu muzica ce se mișca între ei, astfel încât nu aveau nevoie să vorbească. Ea închidea ochii și se întindea în leagăn, ascultând. Nu își putea imagina lumea fără ea.

— Ce vrei? întrebă taică-său. Ce vrei de la mine, Norah? Rămân, dacă vrei, dacă nu, mă mut. Dar nu pot să o dau afară pe Rosemary. Nu are unde să se ducă.

Urmă liniștea și el așteptă, abia îndrăznind să respire, vrând să știe ce va spune mama sa și dorind ca ea să nu răspundă niciodată.

— Dar eu? întrebă, sperându-se și el. Ce se întâmplă cu ce vreau *eu*?

— Paul?

Se auzi vocea lui Norah.

— Sunt aici, spuse el, luându-și chitara. Pe verandă. Sunt cu Rosemary.

— O, Doamne, spuse tatăl lui.

În câteva secunde veni lângă scări.

De seara trecută își făcuse duș, se bărbierise și îmbrăcase un costum curat. Era slab și părea obosit. La fel și mama lui, care venise să stea lângă el.

Paul se ridică și îl înfruntă.

— Mă duc la Juilliard, tată. M-au sunat săptămâna trecută: am intrat. Și mă duc.

Așteptă apoi ca taică-său să înceapă ca de obicei: cum o carieră muzicală nu era profitabilă, nici măcar una în domeniul muzicii clasice. Cum Paul avea atâtea opțiuni deschise; putea să cânte mereu și să își găsească mereu bucuria în muzică, chiar dacă își câștiga traiul din altceva. Se aștepta ca tatăl lui să fie ferm și rațional și fix pe poziție, iar el avea să dea curs mâniei lui. Era tensionat, pregătit, dar spre surpriza lui, taică-său nu făcu altceva decât să dea din cap.

— Bravo ție, zise taică-său, apoi fața i se schimbă de plăcere, pentru o clipă, cuta de îngrijorare de pe frunte relaxându-se. Când vorbi, vocea îi era liniștită și sigură: Paul, dacă asta îți dorești, atunci du-te. Du-te, muncește cu seriozitate și fii fericit.

Paul stătea în picioare, tulburat, pe verandă. În toți acești ani, de fiecare dată când el și tatăl lui discutau, simțea că se lovește de un zid. Iar acum, acesta dispăruse misterios, dar el încă mai continua să alerge în gol, amețit și nehotărât.

— Paul? întrebă tatăl său. Sunt mândru de tine, fiule.

Toată lumea se uita la el acum, iar el avea lacrimi în ochi. Nu știa ce să spună, așa că plecă, mai întâi doar ca ei să nu îl mai vadă, să nu se facă de râs, iar apoi o luă la fugă, cu chitara în mână.

— Paul! îl strigă Norah, și când se întoarse, dându-se înapoi câțiva pași, văzu cât era de palidă, cu brațele încrucișate peste piept, agitată, cu părul ei cu șuvițe zburlit de vânt.

Se gândi la Bree, la ce spusese mama lui, la cât de mult ajunseseră să semene mama și mătușa, și începu să se teamă. Și-l aminti pe tatăl său în hol, cu hainele murdare, cu

fire de păr negru care începuseră să capete forma unei bărbi, cu părul în neorânduială. Și acum, în dimineața asta, curat și calm, dar încă neschimbat. Taică-său – impecabil, riguros, sigur de sine – devenise alt om. În spatele lui, pe jumătate acoperită de clematis, Rosemary stătea și asculta, cu brațele încrucișate, iar părul, lăsat liber, îi cădea acum pe umeri, iar el și-o imaginea în casa aceea din deal, vorbind cu tatăl lui, călătorind cu autobuzul împreună cu el atâtea ore, fiind întru câțva parte a schimbării tatălui său, și iarăși se temu de ceea ce li se întâmpla tuturor.

Așa că fugi.

Era o zi însorită, deja se încălzise. Domnul Ferry și doamna Pool făceau semne cu mâna de pe verandele lor. Paul ridică chitara în semn de salut și continuă să alerge. Era la distanță de trei străzi, de cinci, apoi de zece. Peste drum, în fața unui bungalow scund, stătea cu motorul pornit o mașină în care nu se afla nimeni. Probabil proprietarul uitase ceva și se întorsese înapoi. Paul se opri. Era un Gremlin maroniu, cea mai urâtă mașină din lume, ruginită pe la margini. Traversă strada, deschise portiera pe partea șoferului și se strecură înapoi. Nu strigă nimeni; nu ieși nimeni în fugă din casă. Închise ușa smucind-o și își potrivea scaunul, făcându-și loc ca să își așeze picioarele. Așeză chitara pe scaunul de lângă el. Mașina era automată și peste tot erau împrăștiate ambalaje de bomboane și pachete goale de țigări. Proprietarul era un ratat, se gândi, poate vreuna dintre acele cucoane care se fardau strident și lucrau ca secretare în cine știe ce loc artificial și lipsit de viață, cum sunt curățătoriile chimice, poate, sau vreo bancă. Băgă în marșarier și dădu înapoi.

Încă nu se auzea nimic: niciun strigăt, nicio sirenă. Plecă la drum.

Nu condusesese prea mult, dar se părea că era foarte asemănător cu sexul: dacă te prefăceai că știi ce se întâmplă, atunci îți dădeai seama foarte curând că într-adevăr știai, după care devenea a doua natură. Lângă liceu, Ned Stone și

Randy Delaney stătea pe la colțuri, aruncând mucerile de țigară în iarbă înainte de a intra, și el o căuta pe Lauren Lobeglio, care uneori stătea acolo cu ei și a cărei răsuflare era adeseori neplăcută și mirosea a fum când o săruta.

Chitara alunecă pe scaun. Trase pe dreapta și o strânse cu centura de siguranță. „Ce porcărie, Gremlinul ăsta!” Ajunsesse în oraș, iar ziua era caldă și senină. Se gândi la ochii lui Rosemary, plini de lacrimi. Nu intenționase să o rănească, dar se întâmplase. Se întâmplase ceva și adusesse o schimbare. Ea făcea parte din schimbarea aceasta, iar el nu, deși fața tatălui său vădise plăcerea cu care primise vestea pe care el i-o dăduse, chiar dacă numai pentru câteva clipe.

Paul conduse în continuare. Nu mai voia să rămână în casa aceea, să mai fie martor la ce avea să se întâmple. Ajunse la granița statului, unde drumul se bifurca, și o luă înspre vest, către Louisville. California îl atrăgea: acolo găseai muzică și plajă nesfârșită. Lauren Lobeglio se va agăța de altcineva. Nu îl iubea și nici el pe ea; era un fel de dependență pentru el, iar ce făceau ei avea o parte întunecată, ca o povară. California. În curând va fi pe plajă, cântând împreună cu o formație și trăind ieftin o viață ușoară, toată vara. În toamnă, va găsi o modalitate să meargă la Juilliard. Poate că va face autostopul prin țară. Lăsă în jos geamul cât de mult se putea, aerul primăverii pătrunzând înăuntru. Gremlinul abia dacă atingea 90 de kilometri la oră, chiar și când apăsa la maximum pedala. Totuși, simțea că zboară.

Mai fusese pe acest drum, în excursiile școlare obișnuite la grădina zoologică din Louisville și, mai înainte, în acele călătorii făcute în mare viteză în care îl lua mama sa când era mic, când stătea pe scaunul din spate uitându-se la frunze, crengi și la cablurile telefonice care sclipeau deasupra lor. Ea cânta tare, în același timp cu radioul, cu o voce împleticită, și îi promitea că vor opri ca să îi cumpere o înghețată dacă era cuminte, iar el stătea liniștit. În toți anii ăștia fusese bun, dar nu avusese nicio importanță.

Descoperise muzica și cântase din toata inima în liniștea acelei case, în golul lăsat de moartea surorii lui în viața lor, însă nici asta nu contase. Încercase pe cât posibil să își determine părinții să iasă din viețile lor și să audă frumusețea, bucuria pe care o descoperise. Cântase atât de mult și ajunsese atât de bun. Și cu toate acestea, ei nu îl priviseră niciodată, nici măcar o singură dată, până când nu apăruse Rosemary la ușă și schimbase totul. Sau poate că nu schimbase nimic. Poate că prezența ei aruncase doar o lumină nouă, revelatoare, asupra vieții lor, modificându-i alcătuirea. Până la urmă, o fotografie poate să însemne o mie de lucruri diferite.

Puse mâna pe chitară și se liniști, simțind lemnul cald. Apăsă pedala la maximum, urcând printre zidurile de calcar unde fusese tăiată autostrada în deal, după care coborî spre cotul râului Kentucky, accelerând. Podul scrâșnea sub cauciucurile automobilului. Paul conduse în continuare, încercând să facă orice altceva în afară de a se gândi.

IV

În spatele ușii de sticlă de la biroul lui Norah, toată lumea era în plină activitate. Neil Simms, directorul de personal de la IBM, ieși pe ușa exterioară, o imagine fulgerătoare cu un costum negru și pantofi lustruiți. Bree, care se oprise la secretariat să ia faxurile, se întoarse ca să îl salute. Era îmbrăcată cu un costum galben de in și pantofi galben-închis; o brățară fină de aur îi alunecă în josul încheieturii când dădu mâna cu el. Slăbise și oasele îi ieșiseră în relief sub îmbrăcămintea elegantă. Totuși, avea un râs senin, care pătrunse prin geam, până în locul în care Norah stătea cu telefonul într-o mână și în cealaltă cu dosarul lucios pe care îl pregătise timp de săptămâni întregi, pe a cărei copertă scria IBM cu litere negre, groase.

— Uite ce e, Sam, zise Norah. Ți-am spus să nu mă suni și am vorbit serios.

O undă adâncă și rece de liniște îi atinse urechea. Și-l închipui pe Sam acasă, lucrând lângă peretele cu ferestrele ce dădeau înspre lac. Era analist de investiții, și Norah îl cunoscuse în garajul parcurii în urmă cu șase luni, în lumina difuză de lângă lift. Cheile îi alunecaseră și el le prinsese în aer, repede și cu mișcări fluide, cu mâini sclipitoare ca un pește.

— Sunt ale tale? întrebuse el, cu un zâmbet rapid, ușor – o glumă, din moment ce erau numai ei doi acolo.

Norah, copleșită de o emoție familiară, ca o cădere întunecată și fascinantă, dăduse din cap. Degetele lui îi atinseseră pielea; cheile reci îi căzuseră în palmă.

În noaptea aceea îi lăsase un mesaj pe robot. Inima lui Norah o luase la trap, agitată la auzul vocii lui. Totuși, când se sfârșise înregistrarea, se obligase să stea jos și să își recapituleze aventurile – scurte și lungi, pasionale sau detașate, amare sau prietenești – avute de-a lungul timpului.

Patru. Scrisese numărul, dâre întunecate de grafit tocit pe marginea ziarului de dimineață. La etaj, apa curgea în cadă.

Paul era în camera de recreere, ciupind aceeași coardă a chitarei de nenumărate ori. David era afară, lucra în camera obscură – ca de obicei, distanța dintre ei era cât o prăpastie. Norah intrase în fiecare dintre aventurile ei, sperând într-un nou început, prinsă în tumultul întâlnirilor secrete, al noutății și al surprizei. După Howard mai fuseseră două, trecătoare și plăcute, urmate de o alta, mai lungă. Fiecare începuse în momente în care se temuse că liniștea din casa ei o va împinge la nebunie, când universul misterios al altei prezențe, al oricărei prezențe, îi apărea ca o mângâiere.

— Norah, te rog să mă ascuți, spunea Sam acum; un bărbat puternic, cam brutal în negocieri, un bărbat pe care nici măcar nu îl plăcea în mod deosebit.

La recepție, Bree se întoarse să îi arunce o privire, întrebătoare, nerăbdătoare. Da, gesticula Norah prin geam, se grăbea. Urmăreau IBM-ul de aproape un an; bineînțeles că se grăbea.

— Voiam doar să te întreb de Paul, insistă Sam. Dacă mai știi ceva de el. Pentru că te sprijin, înțelegi? Mă auzi, Norah? Sunt aici pentru tine, sută la sută, complet.

— Te aud, zise ea, supărată pe ea însăși.

Nu voia ca Sam să vorbească despre fiul ei. Paul lipsea de douăzeci și patru de ore; mai lipsea și mașina unui vecin care stătea la trei străzi depărtare. Îl privise plecând după scena aceea tensionată de pe verandă, încercând să își amintească ce spusese, ce auzise din întâmplare, îndurerată de confuzia care se citea pe fața lui. David făcuse ce trebuia, dându-i binecuvântarea lui Paul, însă, într-un fel, chiar și asta, straniețea gestului, înrăutățise momentul. Se uitase la Paul cum fugea cu chitara în brațe, și aproape că o luase la fugă după el. Dar o durea capul; și se gândise că poate avea nevoie de ceva timp ca să rezolve problema de unul singur. În plus, desigur că nu avea să meargă prea departe – unde ar fi putut să se ducă, până la urmă?

— Norah? se auzi Sam. Norah, te simți bine?

Ea închise ochii pentru o clipă. Lumina obișnuită a soarelui îi încălzea fața. Ferestrele de la dormitorul lui Sam erau formate din diferite prisme și, în acea dimineață strălucitoare, lumina și culoarea dansau, vii, pe fiecare lucru din cameră. „E ca și cum ai face dragoste într-o discotecă”, îi zisese ea odată, pe jumătate plângându-se, pe jumătate încântată, în timp ce fâșii lungi de culoare se mișcau pe brațele lui, pe pielea ei albă. În ziua aceea, ca de altfel în toate zilele de când se cunoșteau, Norah intenționase să rupă relația. Apoi Sam urmărise fâșia de lumină multicoloră cu degetul pe coapsa ei și încet-încet ea își simțise propriile margini ascuțite înmuindu-se, devenind opace, senzațiile contopindu-se într-o secvență misterioasă, de la indigoul cel mai întunecat la auriu, iar rezistența se transformase, în chip misterios, în dorință.

Însă plăcerea nu se prelungise niciodată după momentul întoarcerii acasă.

— Acum mă concentrez asupra lui Paul, spuse ea și adăugă tăios: Uite, Sam, de fapt, m-am săturat. Am vorbit serios zilele trecute. Să nu mă mai suni niciodată.

— Ești supărată.

— Da. Dar vorbesc serios. Nu mă mai suna. Niciodată.

Închise telefonul. Îi tremura mâna; își apăsă de birou palma desfăcută. Resimțea dispariția lui Paul ca pe o pedeapsă: pentru mânia îndelungată a lui David, pentru mânia ei. Mașina pe care o furase fusese găsită abandonată pe o stradă lăturalnică din Louisville în ajun, însă nu era nici urmă de Paul. Așa că ea și David erau în așteptare, mișcându-se neajutorați prin casa cufundată în tăcere. Fata din Virginia de Vest încă mai dormea pe canapeaua extensibilă din birou. David nu o atingea niciodată, abia dacă vorbea cu ea, cu excepția cazurilor când o întreba dacă are nevoie de ceva. Și totuși Norah simțea că exista ceva între ei, o legătură emoțională, vie și încărcată pozitiv, care o răvășea la fel de mult, dacă nu chiar mai mult decât o legătură fizică.

Bree ciocăni în geam, apoi deschise ușa câțiva centimetri.

— E totul în regulă? Pentru că Neil de la IBM a venit.

— În regulă, zise Norah. Ce mai faci? Te simți bine?

— Mă simt bine că sunt aici, spuse Bree senină, cu fermitate. Mai ales când se întâmplă atâtea.

Norah dădu din cap. Îi sunase pe prietenii lui Paul, și David sunase la poliție. Toată noaptea și toată dimineața măsurase casa cu pasul, îmbrăcată în halat de baie, bând cafea și închipuindu-și toate nenorocirile posibile. Șansa de a veni la lucru, de a-și concentra măcar o parte a minții asupra altui lucru, i se păruse ca un fel de sanctuar.

— Vin imediat, zise ea.

Telefonul începu să sune din nou, dar Norah lăsă ca o izbucnire de furie obosită să o împingă pe ușă afară. Nu o să îl lase pe Sam să trâncănească, nu o să îl lase să îi strice întâlnirea, nu o să îl lase. Celelalte aventuri ale ei se terminaseră altfel, rapid sau mai încet, amical sau nu, dar niciuna cu această senzație de disconfort. „Nu mai fac niciodată, se gândi în sinea ei. Să se termine asta și nu mai fac.”

Se grăbi în hol, dar Sally o opri la recepție, dându-i telefonul.

— Ar fi bine să vorbești, draga mea, zise ea.

Norah își dădu seama imediat; luă receptorul tremurând.

— L-au găsit. David vorbea încet. Tocmai m-au sunat de la poliție. L-au găsit în Louisville, furând dintr-un magazin. Fiul nostru a fost prins furând brânză.

— Deci e bine, zise ea, expirând ceva ce nu își dăduse seama că ținuse în ea atâta vreme, iar sângele îi reveni în vârfurile degetelor. Ah!

Fusese pe jumătate moartă și nici nu știuse.

— Da, e bine. Se pare că îi e foame. Acum mă duc să îl iau. Vrei să vii?

— Poate că eu ar trebui să mă duc. Nu știu, David. S-ar putea să spui ce nu trebuie. „Tu stai aici cu prietena ta”, fu pe punctul să adauge.

El oftă.

— Mă întreb ce ar fi potrivit să spun, Norah? Chiar așa vrea. Sunt mândru de el și i-am spus asta. A fugit de acasă și a furat o mașină. Așa că, mă întreb eu, ce ar fi potrivit să spun?

„Prea puțin și prea târziu, vru ea să zică. Și cum rămâne cu prietena ta?” Dar nu zise nimic.

— Norah, are optsprezece ani. A furat o mașină. Trebuie să își asume responsabilitatea.

— Tu ai cincizeci și unu, îl plesni replica ei. Fă și tu același lucru.

Urmă tăcerea; ea și-l închipui în cabinet, atât de liniștitor în halatul alb, cu părul înviorat de firele argintii. Nimeni dintre cei care l-ar fi văzut nu și l-ar fi imaginat în halul în care se întorsese acasă: neras, cu hainele rupte și murdare și cu o față însărcinată, într-o haină neagră, uzată, lângă el.

— Dă-mi adresa, zise ea. Ne întâlnim acolo.

— E la secția de poliție, Norah. La sediul central. Unde crezi că îl țin, la grădina zoologică? Dar sigur, așteaptă că îți dau adresa.

În timp ce Norah o scria, ridică ochii și o văzu pe Bree închizând ușa din față în urma lui Neil Simms.

— Paul e teafăr? întrebă Bree.

Norah dădu din cap, prea impresionată, prea ușurată ca să mai vorbească. Când îi auzi numele, stările deveniră reale. Paul era în siguranță, poate cu cătușe, dar în siguranță. Viu. Personalul de la birou care se afla la recepție începu să aplaude, iar Bree traversă încăperea ca s-o îmbrățișeze. Era atât de slabă, se gândi Norah, cu lacrimi în ochi; omoplații surorii ei erau delicați și ascuțiți, ca niște aripi.

— Conduc eu, zise Bree, luând-o de braț. Haide. Îmi povestești pe drum.

Norah se lăsă condusă în hol și în lift, spre mașina aflată în garaj. Bree conduse pe străzile aglomerate din centrul orașului, în timp ce Norah vorbea, cu o ușurare care vuia înăuntrul ei precum vântul.

— Nu pot să cred, spuse ea. Nu am dormit toată noaptea. Știu că Paul e adult acum. Știu că în câteva luni va pleca la facultate, iar eu n-o să mai știu în fiecare clipă unde este. Dar nu am putut să nu mă îngrijorez.

— Este încă băiețelul tău.

— Întotdeauna va fi. E greu să îl las să plece. Mai greu decât am crezut.

Treceau pe lângă clădirile scunde ale IBM, și Bree își flutură mâna.

— Hei, Neil, zise ea. Ne vedem în curând. Câtă muncă, zise Norah oftând.

— Hai, nu te îngrijora. Nu vom pierde afacerea, spuse Bree. Am fost foarte, foarte fermecătoare. Iar Neil e un bărbat familist. Este și genul căruia îi plac fetele aflate la ananghie.

— Împiedici dezvoltarea proiectului, replică Norah, amintindu-și-o pe Bree în lumina din sufragerie în urmă cu mult timp, împărțind fluturași despre lactație.

Bree râse.

— Deloc. Doar că am învățat să mă folosesc de calitățile mele. O să obținem contractul, nu-ți face griji.

Norah nu răspunse. Gardurile albe ieșeau în evidență și se pierdeau în zare, pe fondul ierbii grase. Caii pășteau liniștiți pe câmp; hambare cu tutun de un gri veștejit erau înfipite în coasta dealului. Era început de primăvară, în curând vremea derbiului, și mugurii roșii înfloreau. Traversară râul Kentucky, noroios și scânteietor. Pe câmpul aflat în urma podului se unduia o singură narcisă, o sclipire de frumusețe luminoasă, dispărând apoi brusc. De câte ori nu mersese pe acest drum, cu vântul în păr, râul Ohio ademenind-o cu promisiunea lui, cu frumusețea iute, unduioasă? Renunțase la gin, la drumurile însoțite de vânt; cumpăraseră această afacere în domeniul turismului și o extinsese; își schimbaseră viața. Dar acum i se dezvăluia ceva, clar, brusc, ca o lumină puternică în întuneric: nu se oprise niciodată din fugă. De la San Juan la Bangkok, Londra și Alaska. În brațele lui

Howard și ale celorlalți, până ajunsese la Sam și până în momentul de față.

— Nu se poate să te pierd, Bree. Nu știu cum de poți rămâne atât de calmă, eu mă simt de parcă am ajuns la o limită.

Își aminti cum David spusese același lucru în ajun, stând în alee, încercând să explice de ce o adusese pe tânăra Rosemary acasă la ei. Ce i se întâmplase în Pittsburgh de se schimbase atât?

— Sunt calmă, zise Bree, pentru că nu mă vei pierde.

— Bine. Mă bucur că ești atât de sigură. Pentru că nu aș putea suporta asta.

Merseră în liniște câțiva kilometri.

— Ți mai amintești canapeaua aia veche, gri șobolan pe care o aveam eu? întrebă în cele din urmă Bree.

— Vag, spuse Norah, ștergându-se la ochi. Ce e cu ea?

Un hambar de tutun, apoi altul, după care o vastă întindere verde.

— Întotdeauna am crezut că era o canapea tare frumoasă. Apoi, într-o zi – se întâmpla într-o perioadă foarte sumbră a vieții mele – lumina a intrat în cameră altfel decât de obicei, era zăpadă afară sau ceva de genul ăsta, și mi-am dat seama că sofa aia veche era chiar ponosită și numai praful o mai ținea într-o bucată. Am știut că trebuie să fac niște schimbări. Se uita în cealaltă parte a mașinii, zâmbind. Așa că am venit să lucrez pentru tine.

— O perioadă sumbră? repetă Norah. Întotdeauna mi-am închipuit că viața ta e atât de strălucitoare. În comparație cu a mea, oricum. Nu am știut că ai avut o perioadă sumbră, Bree. Ce s-a întâmplat?

— Nu contează. E o poveste veche. Dar nici noaptea trecută nu am dormit. Am aceeași senzație de atunci: se schimbă ceva. E ciudat cum totul pare dintr-odată diferit. Azi-dimineață m-am trezit uitându-mă la lumina care venea de la fereastra bucătăriei. Forma un dreptunghi lunguieț pe podea, iar umbrele frunzelor noi se mișcau înăuntrul lui,

alcătuiind modelele lor. Ceva atât de simplu, dar era absolut minunat.

Norah studie profilul lui Bree, amintindu-și-o așa cum fusese, fără griji, îndrăzneată și liniștită în îndrăzneala ei, stând pe scările clădirii administrative.

— Ah, Bree... reuși Norah să spună, în sfârșit.

— Nu este o condamnare la moarte, Norah. Bree vorbea răspicat acum, concentrată și hotărâtă, ca și cum ar fi făcut un rezumat al plăților care trebuie achitate. E mai mult o chemare să te trezești. Am citit câte ceva și am șanse destul de mari. Și azi-dimineață mă gândeam că dacă nu există un grup de susținere pentru femei în situația mea, voi înființa eu unul.

Norah zâmbi.

— Așa, parcă ai fi tu. Este cel mai liniștitor lucru pe care l-ai spus. Conduse în liniște câteva minute, după care adăugă: Dar nu mi-ai zis. Atunci, cu ani în urmă, când erai nefericită. Nu mi-ai povestit niciodată.

Norah își așeză mâna pe genunchiul lui Bree, simțind căldura surorii ei, subțirimea ei.

— Ce pot să fac?

— Doar să continui, zi după zi. Sunt pe lista de rugăciune la biserică, și asta mă ajută.

Norah se uită la sora ei, la părul ei scurt și cochec aranjat, la profilul ascuțit, întrebându-se cum să îi răspundă. Cu aproape un an în urmă, Bree începuse să frecventeze o mică biserică episcopală de lângă casa ei. Norah mersese o dată cu ea, însă slujba, cu ritualurile ei complexe de îngenunchere și stat în picioare, rugăciune și liniște, o făcuse să se simtă stângace, străină. Se așezase, aruncând pe furiș priviri către ceilalți, care stăteau pe bănci, întrebându-se oare ce simțeau, ce îi făcuse să se dea jos din pat și să vină la biserică în această dimineață frumoasă de duminică. Era greu să întrevezi orice mister, greu să vezi orice altceva în afară de lumina limpede și un grup de oameni obosiți, plini de speranțe, care își făceau datoria. Nu se mai dusesse acolo

niciodată, dar acum simți deodată că era extrem de recunoscătoare pentru orice ar fi consolat-o pe sora ei, pentru orice lucru pe care îl găsisese în acea biserică tăcută și care lui Norah îi scăpase.

Lumea trecea pe lângă ele: iarba, copacii, cerul. Apoi, din ce în ce mai mult, clădiri. Acum erau în Louisville, și Bree intrase în traficul aglomerat pe I-71, pe benzile rapide pline de mașini care goneau. Parcarea secției de poliție era aproape plină, lucind slab în soarele amiezii. Ieșiră din mașină, trântiră portierele cu zgomot și o luară pe trotuarul lung, de beton, mărginit de un lanț de tufe mici și obosite, prin ușile rotative și în lumina pală, subacvatică.

Paul stătea pe o bancă din colțul îndepărtat al camerei, ghemuit, cu coatele pe genunchi și mâinile atârându-i libere între ei. Lui Norah i se frânse inima. Trecu pe lângă ghișeu și pe lângă polițist, îndreptându-se vertiginos către fiul ei, prin aerul acela de un verde marin greoi. În încăpere era foarte cald. Un ventilator se rotea aproape imperceptibil pe tavan. Se așeză pe bancă, lângă Paul. El nu se spălase, avea părul nepieptănat și unsuros și, de sub mirosul de transpirație și hainele murdare, emana un puternic miros de țigară. Izuri acre, înțepătoare, mirosuri de bărbat. Degetele îi erau pline de bătăături, îngroșate de la chitară. Avea propria viață acum, viața lui secretă. Dintr-odată se simți umilă când descoperi că era atât de bine format ca om. Era o parte din ea, da, întotdeauna, dar nu, nu mai era al ei.

— Mă bucur că te văd, zise ea încet. Mi-am făcut griji, Paul. Cu toții ne-am făcut.

Se uită la ea, cu ochii întunecați de mânie și bănuitori și, dintr-odată, își schimbă atitudinea, clipind ca să își alunge lacrimile.

— Put, spuse el.

— Da, încuviință Norah. Chiar că așa e.

El cercetă holul, iar privirea îi zăbovi asupra lui Bree, care stătea la ghișeu, apoi asupra sclipirii fulgerătoare a ușilor rotative.

— Deci. Cred că sunt norocos că nu s-a ostenit să vină.

Se referea la David. Câtă durere în voce! Câtă furie!

— Vine, zise Norah, păstrându-și vocea calmă. Trebuie să sosească din clipă în clipă. Bree m-a adus pe mine cu mașina. Efectiv a zburat până aici.

Voise să îl facă să zâmbească, dar el doar dădu din cap.

— Se simte bine?

— Da, zise Norah, gândindu-se la conversația lor din mașină. Se simte bine.

El dădu din nou din cap.

— Bine. Asta e bine. Pariez că tata e supărat la culme.

— Cum să nu?

— O să ajung la închisoare?

Glasul lui Paul era foarte slab.

Ea trase aer în piept.

— Nu știu. Sper că nu. Dar habar n-am.

Așteptau în tăcere. Bree vorbea cu un polițist, dând din cap, gesticulând. În spate, ușa rotativă se mișca, aruncând licăriri de lumină și apoi întuneric, adunând străini înăuntru sau aruncându-i afară, unul câte unul, dar în cele din urmă apărură și David, măsurând cu pași mari podeaua, cu pantofii negri scârțâind, cu o mină gravă și impasibilă, imposibil de descifrat. Norah deveni tensionată și simți că, lângă ea, și Paul era la fel. Spre uimirea ei, David se îndreptă direct către Paul și îl înșfăcă, îmbrățișându-l cu putere, fără să spună un cuvânt.

— Ești în siguranță, zise el. Slavă Domnului.

Ea trase adânc aer în piept, recunoscătoare pentru momentul acesta. Un polițist cu părul alb, tuns scurt și ochi surprinzător de albaștri traversă încăperea, cu o mapă sub braț. Dădu mâna cu Norah și David. Apoi se întoarse înspre Paul.

— Eu unul aș vrea să te trimit la răcoare, spuse el pe un ton obișnuit de conversație. Să trimit la închisoare un băiat ca tine, care crede că le știe pe toate. Nici nu mai știu câți am văzut ca tine în toți anii ăștia, băieți care cred că sunt foarte

duri, care reușesc să fie eliberați de mai multe ori, până când dau de un necaz adevărat. Atunci intră la închisoare pentru mult timp și află că nu sunt deloc duri. E păcat. Dar se pare că vecinii tăi își închipuie că îți fac o favoare și nu depun plângere pentru mașină. Așa că nu pot să te arestez și trebuie să te eliberez, să te las în custodia părinților.

Paul dădu din cap. Îi tremurau mâinile; le înfipse adânc în buzunar. Văzură cu toții cum polițistul rupe o hârtie, i-o înmânează lui David și pleacă încet către biroul lui.

— Am dat telefon la familia Boland, explică David, împăturind hârtia și punând-o în buzunarul de la piept. Au fost înțelegători. Toată povestea se putea sfârși mult mai rău, Paul. Dar să nu crezi că nu vei plăti fiecare cent din costul reparației mașinii. Și să nu crezi că în perioada următoare viața ta va arăta prea roz. Fără prieteni. Fără viață socială.

Paul dădu din cap, înghițind în sec.

— Trebuie să merg la repetiții, zise el. Nu pot să las baltă cvartetul.

— Nu, spuse David. Ce nu poți să faci este să furi o mașină de la vecini și să te aștepti ca totul să continue ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Norah îl simți pe Paul extrem de tensionat și de furios lângă ea. „Încetați, se pomeni ea că gândește, văzând cum se zbate mușchiul din bărbia lui David. Încetați, amândoi. Destul.”

— Bine, spuse Paul. Atunci nu vin acasă. Prefer să merg la închisoare.

— Ei bine, fii sigur că pot să aranjez asta, răspuse David, cu vocea periculos de tăioasă.

— N-ai decât, zise Paul. Fă ce vrei. Pentru că eu sunt muzician. Și sunt bun. Și prefer să dorm în stradă decât să renunț. La naiba, prefer să mor!

Urmă o clipă cât o bătaie de inimă. Când David nu dădu niciun răspuns, Paul miji ochii.

— Soră-mea nici nu știe ce bine e de ea că a murit, aruncă el.

Norah, care fusese foarte rezervată, simți cuvintele ca pe niște ace de gheață, dure, ascuțite, aducătoare de suferință, înainte să își dea seama ce face, îl plesni peste față pe Paul. Îi simți în palmă țepii bărbii care începuse să crească, aspri – era bărbat, nu mai era un băiat, și îl lovise tare. El se întoarse șocat, cu un semn roșu care deja începuse să se contureze pe față.

— Paul, zise David, nu înrăutăți situația și mai mult. Nu spune lucruri pe care o să le regreti toată viața.

Norah încă mai simțea înțepături în palmă; sângele îi pulsa în tâmple.

— Mergem acasă, spuse ea. Lămurim totul acasă.

— Știu și eu? O noapte la închisoare ar putea să îi prindă bine.

— Am pierdut un copil, spuse ea, întorcându-se spre el. Nu vreau să-l mai pierd și pe celălalt.

Acum David păru uluit, de parcă l-ar fi plesnit și pe el. Ventilatorul din tavan scoase un clic, iar ușile rotative se învârtiră cu un sunet ritmic, sec.

— În regulă, zise David. Poate că ai dreptate. Poate că ai dreptate să nu îmi dai atenție. Dumnezeu știe că regret tot ce am făcut ca să vă dezamăgesc pe amândoi.

— David? zise Norah în timp ce el le întorcea spatele, dar nu răspunse.

Îl privi cum traversează camera și iese pe ușa rotativă. Afară se mai zări o clipă un bărbat de vârstă mijlocie în sacou închis la culoare, parte din mulțime, după care dispăru. Ventilatorul din tavan scoase un clic în mijlocul mirosurilor de trup nespălat, cartofi prăjiți și detergent lichid.

— Nu am vrut să... începu Paul.

Norah ridică mâna.

— Nu. Te rog. Nu mai spune nimic.

Bree fu cea care, calmă și eficientă, îi duse la mașină. Deschiseră fereastra ca să nu mai simtă duhoarea emanată de Paul, iar Bree se așeză pe scaunul șoferului, cu degetele ei

subțiri și ferme pe volan. Norah medita absentă, și trecu aproape o jumătate de oră până când își dădu seama că nu se mai aflau în porțiunea dintre state, ci mergeau mai încet, pe drumuri înguste, prin zona rurală, viu colorată de primăvară. Câmpiile care abia înverzeau străluceau în fața lor, ca și crengile încărcate de muguri care erau gata să plesnească.

— Unde te duci? întrebă Norah.

— Într-o mică aventură, zise Bree. O să vezi.

Norah nu voia să se uite la mâinile lui Bree, schiloade, străvezii, cu vene albastre, vizibile. Îi aruncă lui Paul o privire prin oglinda retrovizoare. El stătea, palid și îmbufnat, cu brațele încrucișate și umerii lăsați, în mod evident furios și îndurerat. Greșise mai devreme, atacându-l pe David și pălmuindu-l pe Paul; nu făcuse decât să înrăutățească lucrurile. Ochii lui mânioși îi întâlneau pe ai ei în oglindă, și ea își aminti cum mânuța lui grăsuță de bebeluș se odihnea pe obrazul ei, iar râsul îi răsuna în toată casa. Era cu totul alt băiat copilul acela. Unde dispăruse?

— Ce fel de aventură? întrebă Paul.

— Ei, de fapt încercam să găsec mănăstirea Gethsemani.

— De ce? întrebă Norah. E prin apropiere?

Bree dădu din cap.

— Se presupune că da. Mi-am dorit întotdeauna să o vizitez, și pe drum mi-am dat seama cât de aproape eram. M-am gândit că de ce nu? E o zi atât de frumoasă.

Era o zi frumoasă, cu cerul de un albastru senin, palid la orizont, cu copaci viu colorați care fremătau, care pulsau în bătaia vântului. Merșeră pe niște drumuri înguste alte zece minute, după care Bree trase pe dreapta și începu să scoțoască sub scaun.

— Cred că nu am adus harta, spuse ea, aplecându-se.

— Tu nu ai niciodată hartă, răspunse Norah, dându-și seama în acel moment că asta fusese valabil pentru Bree toată viața.

Cu toate acestea, nu părea să conteze. Ea și David porniseră la drum cu tot felul de hărți, și uite unde erau acum.

Bree oprise lângă două ferme, modeste și albe, cu ușile bine închise și fără nimeni la vedere, cu hambare de tutun, argint veștejit, veghind toată deschiderea dealurilor îndepărtate. Era sezonul semănatului. În depărtare, tractoarele se târau pe câmpiile proaspăt arate, și oamenii veneau în urma lor, aruncând în pământul negru semințele verzi, strălucitoare de tutun. La capătul drumului, către marginea îndepărtată a câmpiei, era o mică biserică albă, umbrită de sicomori bătrâni, mărginită de un șir de panseluțe purpurii. Lângă biserică se întindea un cimitir, cu pietre de mormânt vechi și gârbovite în spatele unui gard de fier. Semăna atât de mult cu locul unde fusese înmormântată fiica ei, încât lui Norah parcă i se opri respirația, amintindu-și de acea zi îndepărtată de martie, de iarba umedă de sub tălpi și de norii apăsători de deasupra, de David care stătea tăcut și distant lângă ea. „Căci țărână ești și în țărână te vei întoarce”, iar lumea cunoscută se schimbase sub picioarele lor.

— Hai să mergem la biserică, zise ea. Cineva de acolo s-ar putea să știe.

Cotiră pe acel drum, iar ea și Bree ieșiră din mașină lângă biserică, simțindu-se prea de la oraș și nelalocul lor în hainele de lucru. Ziua era încă foarte liniștită, aproape fierbinte, cu un soare care pâlpaia printre frunzele copacilor. Iarba de lângă pantofii galbeni ai lui Bree era verde-închis și deasă. Norah puse mâna pe brațul slab al lui Bree, simțind inul galben care era în același timp moale și tare.

— O să îți strici pantofii, spuse ea.

Bree se uită în jos, încuviință și îi dădu jos.

— O să întreb la casa parohială, zise ea. Ușa din față este deschisă.

— Du-te, spuse Norah. Te așteptăm aici.

Bree se opri să își ia pantofii, după care porni prin iarba verde și deasă; picioarele ei albe, acoperite de dres, dădeau o senzație de fecioresc, de vulnerabil. Pantofii galbeni i se legănau de mână. Norah și-o aminti brusc alergând pe un câmp din spatele casei lor părintești, râsul ei plutind prin aerul îmbibat de soare. „Fă-te bine! se gândi ea, privind-o. Să te faci bine, surioara mea.”

— Vreau să fac o plimbare, îi zise lui Paul, care stătea încă gheboșat pe scaunul din spate.

Îl lăsă acolo și o luă pe poteca acoperită cu pietriș care ducea spre cimitir. Poarta de fier se deschise ușor, iar Norah rătăci printre pietre funerare, cenușii, care purtau pecetea timpului. Nu mai fusese la cimitirul de la ferma lui Bentley de ani întregi. Se uită înapoi către Paul. Ieșise din mașină și se întindea, ascunzându-și ochii în spatele unor ochelari de soare.

Ușa bisericii era roșie. Se deschise în liniște când o atinse Norah. Lăcașul de cult era întunecat și rece, ferestrele cu vitralii erau puternic colorate, iar imaginile de sfinți, scenele biblice înfățișau porumbei și flăcări, arătând ca niște bijuterii. Norah se gândi la dormitorul lui Sam, la învălmășeala culorilor care domnea acolo, la cât de liniștit părea acest loc prin comparație, având culori stabile, fixe, ce se răspândeau în aer. O carte de oaspeți stătea deschisă, iar ea se iscăli cu scrisul ei fluid, amintindu-și de fosta călugăriță care o învățase să scrie. Norah mai zăbovi. Poate că numai liniștea era cea care o determină să meargă câțiva pași către naos, care era gol: liniștea și această senzație de pace și pustiu, felul în care lumina cădea printre vitralii, aerul prăfos. Norah păși în această lumină: roșie, albastru-deschis, aurie.

Băncile miroseau a lustru de mobilă. Se așeză pe una dintre ele. Erau și pernuțe albastre de catifea, puțin prăfuite. Se gândi la canapeaua veche a lui Bree, după care îi veniră brusc în minte femeile din grupul pe care îl frecventa ea cu mult timp în urmă, cele care veniseră la ea acasă cu daruri

pentru Paul. Își aminti cum le ajutase să facă o dată curățenie în biserică, cum lustruiseră băncile așezându-se pe covorașe și se jucaseră alunecând pe fund pe scândurile lungi și netede. „Pârtiee!” glumiseră ele, voia bună umplând biserica. În suferința ei, Norah le părăsise și nu se mai întorsese niciodată, dar acum se gândi că și ele suferiseră, pierduseră persoane dragi, avuseseră boli, îi dezamăgiseră pe ceilalți sau pe ele însele. Norah nu voise să fie una dintre ele sau să accepte consolarea lor și plecase. Amintindu-și toate astea, ochii i se umplură de lacrimi. Ah, ce prostie, pierderea ei avusese loc cu aproape două decenii în urmă. Cu siguranță că suferința nu ar fi trebuit să crească, proaspătă precum apa unui izvor.

Ce nebunie! Plângea sfâșietor. Alergase atât de repede, atât de departe să evite acest moment, și totuși se întâmpla: o străină dormea pe canapeaua extensibilă, visând, purtând în ea o viață misterioasă, iar David ridicase din umeri și plecase. Știa că avea să ajungă acasă, iar David nu va mai fi acolo; poate că își luase cu el o valiză, dar nimic altceva. Plângea pentru că știa asta și plângea pentru Paul, pentru furia și deșezăcinarea din ochii lui. Pentru fiica ei, pe care nu o cunoscuse niciodată. Pentru mâinile slabe ale lui Bree. Pentru atâtea și atâtea feluri în care iubirea îi dezamăgise pe ei toți și ei, la rândul lor, dezamăgiseră iubirea. Se părea că suferința era un loc concret. Norah plângea, nemaiștiind de nimic în afară de eliberarea pe care și-o amintea din copilărie; suspina până la durere, până când rămase fără suflare, extenuată.

Păsări, vrăbii își făceau cuib afară, sub streșini. În vreme ce își mai revenea, Norah își dădu seama, încet, de ciripitul lor molcom, de zbaterea de aripi. Stătea în genunchi cu brațele sprijinite de speteaza băncii din fața ei. Lumina încă mai pătrundea prin ferestre în mănunchiuri de raze care se strângeau pe podea, formând mici pete. Stânjenită, se ridică și își șterse lacrimile de pe față. Câteva pene cenușii stăteau agățate pe treptele de ceramică ale bisericii ce duceau către

altar. Privind în sus, Norah zări o vrabie care dădea ușor din aripi deasupra capului ei, o umbră printre alte umbre mai mari. De-a lungul timpului, atâția alții stătuseră aici cu secretele și visurile lor, întunecate și luminoase. Se întrebă dacă durerea lor adâncă, așa cum era și a ei, se micșorase. Nu înțelegea cum de-i adusese acest loc atâta liniște, dar așa era.

Când ieși afară, clipind în soare, Paul stătea așezat pe o piatră, în fața gardului de fier.

În depărtare, Bree mergea prin iarbă, legănându-și pantofii într-o mână.

El făcu un semn din cap către pietrele funerare presărate prin tot cimitirul.

— Îmi pare rău, spuse el, pentru ce am spus. Nu asta am vrut să zic. Încercam să îl fac pe tata să se enerveze, ca să pot să mă enervez și eu.

— Să nu mai spui asta niciodată, îi zise Norah. Că viața ta nu are valoare. Să nu mai aud asta niciodată, niciodată în viața asta. Și nici să nu gândești așa ceva.

— N-am să mai spun. Chiar îmi pare rău.

— Știu că ești supărat, spuse Norah. Ai dreptul să duci ce fel de viață vrei tu. Dar și tatăl tău are dreptate. Îți vom pune anumite condiții. Încalcă-le, și vei fi pe cont propriu.

Spuse toate acestea fără să se uite la el, și când se întoarse spre el avu șocul de a-i vedea fața tremurând, cu lacrimi pe obraji. Ah, băiatul care fusese cândva nu era chiar așa departe, până la urmă. Îl îmbrățișa cât de tare putu. Era atât de înalt; încât ea îi ajungea până la piept.

— Uite, te iubesc, zise ea, cu capul în cămașa lui urât mirositoare. Sunt foarte bucuroasă că te-ai întors. Cu toate că duhnești de la o poștă, adăugă izbucnind în râs, și râse și el.

Ea își puse mâna streășină la ochi, aruncând o privire peste câmpie căutând-o pe Bree, care între timp se apropiase.

— Nu e departe, strigă Bree. E pe drumul ăsta, puțin mai în jos. Spune că nu avem cum să nu o vedem.

Intrară înapoi în mașină, o luară încă o dată pe drumul îngust, printre dealurile care se întindeau de jur împrejur. După câțiva kilometri zăriră niște clădiri albe printre chiparoși. Apoi, brusc, se dezvălui în fața lor mănăstirea Gethsemani, magnifică, austeră și simplă pe fundalul peisajului verde, ondulat. Bree opri într-o parcare, sub un șir de pomi care foșneau. În timp ce ieșeau din mașină, clopotele începură să bată, chemându-i pe călugări la rugăciune. Stătură și ascultară, sunetul limpede stingându-se în aerul și mai limpede, în apropiere pășteau vaci și deasupra lor pluteau nori leneși.

— E minunat, spuse Bree. Thomas Merton a locuit aici, știați? S-a dus în Tibet ca să îl întâlnească pe Dalai Lama. Îmi place mult să îmi închipui acel moment. Îmi place mult să mi-i imaginez pe toți călugării dinăuntru, făcând aceleași și aceleași lucruri, zi după zi.

Paul își dăduse jos ochelarii. Ochii lui negri erau limpezi. Băgă mâna în buzunar și împrăștie câteva pietricele pe capota mașinii.

— Ți le amintești? întrebă el, în timp ce Norah ridică una, dând cu degetul peste discul fin și alb cu o gaură în mijloc. Crinoide. De la crinii de mare. Tata mi-a povestit despre ei, în ziua când mi-am rupt mâna. Am făcut o plimbare în timp ce tu erai în biserică. În zona asta se găsesc peste tot.

— Uitasem, spuse rar Norah, dar pe urmă își aminti dintr-odată: colierul lui Paul, și câte griji își făcuse că i s-ar fi putut strânge în jurul gâtului, sufocându-l.

Sunetul clopotelor se stinse în aerul senin. De mărimea unui nasture de cămașă, fosila era ușoară și caldă în mâna ei. Și-l aminti pe David ridicându-l pe Paul și ducându-l în brațe de la petrecere, îngrijindu-i brațul rupt. David făcuse multe eforturi ca să fie bine pentru toți, să îndrepte lucrurile, și totuși, într-un fel, fusese întotdeauna atât de dificil, pentru

- KIM EDWARDS -

toți, ca și cum ar fi înotat în marea care acoperise cândva acest ținut.

1988

- KIM EDWARDS -

Julie 1988

I

David Henry stătea în biroul lui de acasă. Prin fereastra din față, care, din cauza intemperiilor, fusese acoperită cu o peliculă fină, de-a lungul anilor, și acum stătea puțin strâmbă, strada se vedea neclară, parcă ondulându-se, deformată. Privi cum o vererită culegea de jos o nucă și fugea în sus pe trunchiul sicomorului, ale cărui frunze se loveau de fereastră. Rosemary stătea în genunchi lângă verandă, cu părul ei lung unduindu-se în timp ce se apleca să planteze bulbi și rădăcini de plante anuale în straturile de flori pe care le săpase. Înfrumusețase grădinile, aducând crini galbeni din grădinile prietenilor, plantând în lângă garaj, unde înflorea într-o risipă de albastru pal, ca o ceață. Jack stătea lângă ea, jucându-se cu o basculantă. Era un băiețel voinic, acum în vârstă de cinci ani, vesel și bun la suflet, cu ochi căprui-închis și părul blond cu nuanțe de roșcat. Avea și un vârtej. În serile când David avea grijă de el, când Rosemary era la serviciu, Jack insista să facă el singur tot.

— Sunt băiat mare, anunța el de câteva ori pe zi, mândru și important.

David îl lăsa să facă tot ce vrea, în limitele siguranței și ale normalității. Adevărul era că îi plăcea mult să aibă grijă de băiat. Îi plăcea să-i citească povești lui Jack, simțindu-i trupușorul și căldura, sau capul care i se sprijinea de umăr în timp ce copilașul ațipea. Îi era drag să îl țină de mână mică și încrezătoare când se plimbau pe trotuar, mergând la cumpărături. Pe David îl durea că amintirile lui despre Paul când avea vârsta asta erau atât de puține și de dispartate. Atunci punea bazele carierei lui, desigur, era ocupat la clinică – și cu fotografia – dar adevărul era că sentimentul lui de vinovăție îl ținuse la distanță. Tiparele vieții lui erau dureros de clare acum. O dăduse pe fiica lor lui Caroline Gill și secretul prinsese rădăcini; crescuse și înflorise în mijlocul familiei. Ani de zile se întorsese acasă și o găsisse pe Norah amestecând băuturi sau punându-și un șorț, și se gândea cât era de încântătoare și cât de puțin o cunoștea.

Nu fusese niciodată în stare să îi spună adevărul, știind că o va pierde complet – și probabil și pe Paul – dacă ar fi făcut-o. Așa că se dedicase muncii și, în acele domenii ale vieții lui pe care le putea controla, avusese mare succes. Însă, din nefericire, din acei ani ai copilăriei lui Paul nu își amintea decât câteva momente extrem de izolate, cu claritatea unei fotografii: Paul dormind pe canapea, cu o mână plimbându-se prin aer, cu părul lui negru ciufulit. Paul în picioare pe placa de surf, țipând de frică și de încântare în timp ce valurile i se încolăceau în jurul genunchilor. Paul stând la măsura din camera de joacă, serios, colorând și fiind așa de absorbit de ceea ce făcea, încât nu îl observase pe David, care stătea în ușă, uitându-se la el. Paul, aruncându-și undița în apele liniștite, stând nemișcat, abia respirând în timp ce așteptau să muște peștele, în zori.

Amintiri sporadice, aproape insuportabil de frumoase. Apoi urmaseră anii adolescenței, când Paul călătorise pe distanțe mai mari chiar decât Norah, zguduind casa cu muzica și furia lui.

David bătu ușor în fereastră și le făcu cu mâna lui Jack și lui Rosemary. Cumpărase casa aceasta, un duplex, în mare grabă, aruncându-i o singură privire și apoi ducându-se acasă ca să își facă bagajul pe când Norah era la serviciu. Era o casă veche cu două etaje, împărțită în două aproape fix la mijloc, cu mici pereți despărțitori fixați în ceea ce odată fuseseră camere spațioase și încăpătoare; chiar și scara, odinioară largă și elegantă, fusese tăiată pe jumătate. David luase apartamentul mai mare și îi dăduse lui Rosemary cheile de la celălalt; în ultimii șase ani locuiseră unul lângă altul, despărțiți de pereți subțiri, dar văzându-se în fiecare zi. Rosemary încercase din când în când să plătească chiria, dar David refuzase, spunându-i să se întoarcă la școală și să obțină o diplomă; avea timp să-i plătească mai târziu. Știa că motivele lui nu erau în totalitate altruiste, totuși nu putea să își explice nici măcar lui însuși de ce ea însemna atât de mult pentru el. „Eu umplu golul lăsat de fiica pe care ai dat-

o”, îi spusese ea odată. El dăduse din cap, gândindu-se la asta, dar nu era vorba nici despre asta, nu tocmai. Era mai mult, credea el, decât faptul că Rosemary îi cunoștea secretul. Îi dezvăluise totul atât de brusc, prima și ultima oară când spusese cuiva, și ea îl ascultase fără să îl judece. Era multă libertate între ei; David putea fi el însuși cu Rosemary, care ascultase ce făcuse el fără să îl respingă și fără să mai spună nimănui. În mod ciudat, de-a lungul anilor, Rosemary și Paul legaseră o prietenie, la început purtându-și pică, mai târziu un fel de nesfârșită, sinceră discuție în contradictoriu despre chestiuni importante pentru amândoi – politică, muzică și dreptate socială – discuții care începeau la cină, în timpul rarelor vizite ale lui Paul, și care se prelungeau până noaptea târziu.

Uneori, David bănuia că acesta era felul în care Paul păstra distanța față de el, un fel de a se afla în casă fără să trebuiască să vorbească despre ceva profund personal. Când și când, David tatona terenul, însă Paul întotdeauna alegea acea clipă ca să plece, împingându-și scaunul și căscând, obosit dintr-odată.

Acum Rosemary ridică privirea, dându-și o șuviță de păr de pe față cu încheietura, și-i făcu și ea cu mâna. David salvă fișierele și ieși pe holul îngust. În drum, trecu pe lângă ușa de la camera lui Jack. Ar fi trebuit să fie sigilată când casa fusese transformată în duplex, însă într-o seară, David simți nevoia de a încerca clanța și nu o mai găsi. Acum împinse ușa și o deschise, în tăcere. Rosemary zugrăvise pereții camerei lui Jack în bleu, iar patul și dulapul, pe care le găsisese lăsate în stradă, le vopsise în alb. O serie întreagă de *schere snitte*, de tăieturi complicate în hârtie, înfățișând mame cu copii, copii care se jucau sub copaci umbroși, delicați, surprinși în mișcare, erau instalate pe fundal indigo, înrămate și atârinate pe peretele din spate. Rosemary expusese aceste lucrări într-o expoziție de artă, în urmă cu un an și, spre surprinderea ei, comenzile începuseră să curgă, una după alta. Noaptea stătea adesea la masa ei din

bucătărie, sub lumina puternică, decupând scenă după scenă, fiecare diferită de cealaltă. Nu putea să promită că va realiza ceva anume; refuza să se limiteze la un set de imagini. Pentru că era deja acolo, explica ea, ascuns în hârtie și în mișcările mâinilor ei și n-ar fi ieșit niciodată aceeași imagine de două ori.

David se ridică în picioare, ascultând zgomotele casei: apa care picura, zgomotul frigiderului vechi. Mirosul de parfum și de pudră de bebeluși era puternic; o față de pernă căzuse sub un scaun în colț. Inspiră parfumul ei, al lui Jack, apoi trase cu putere de ușa și o închise, după care își continuă drumul prin holul îngust. Nu îi spusese niciodată lui Rosemary despre ușa care rămăsese descuiată, dar nici nu o mai folosise vreodată. În ciuda scandalului, își făcuse o datorie de onoare din hotărârea să nu profite niciodată de ea, nu îi invadase niciodată viața personală.

Cu toate acestea, îi plăcea să știe că ușa era acolo.

Deși mai avea niște hârtii de terminat, David hotărî să coboare scările. Pantofii lui de jogging erau pe veranda din spate. Îi încălță, legându-și strâns șireturile, și merse în fața casei. Jack stătea lângă spalierul ornamental, smulgând bobocii trandafirilor. David se lăsă pe vine și îl trase la el, simțindu-i greutatea, răsuflarea ușoară. Jack se născuse în septembrie, chiar pe la apus. David o dusesse pe Rosemary la spital și stătuse cu ea în primele șase ore de travaliu, jucând șah și aducându-i gheață. Spre deosebire de Norah, Rosemary nu ținea să nască natural; de îndată ce a fost nevoie, a ales să i se facă epidurală, și când durerile s-au diminuat, i s-a administrat Pitocin pentru accelerarea procesului. David o ținea de mână când contracțiile se înteteau, dar când au dus-o în sala de nașteri, el a rămas în spate. Era un moment prea intim, iar el nu mai avea ce să caute acolo. Și totuși a fost primul, după Rosemary, care l-a ținut în brațe pe Jack, și ajunsese să îl iubească pe băiețel ca și cum ar fi fost al lui.

— Miroși ciudat, spuse acum Jack, frecându-se de pieptul lui David.

— E vechea mea cămașă care miroase urât, zise David.

— Te duci să alergi? îl întrebă Rosemary.

Stătea pe călcâie, curățându-și mâinile de pământ. Slăbise în ultima vreme, era chiar foarte slabă, iar el se temea că programul ei era prea solicitant, pentru că trebuia să meargă și la școală, și la slujbă. Fata își șterse transpirația fină de pe frunte cu încheietura, lăsându-și o dâră de mizerie.

— Mă duc. Nici nu mai pot să mă uit la dosarele alea cu asigurări.

— Credeam că ai angajat pe cineva.

— Am angajat. Cred că e bună, dar nu poate să înceapă până săptămâna viitoare.

Rosemary dădu din cap, gânditoare. Genele ei deschise la culoare captau lumina. Era tânără, avea doar douăzeci și doi de ani, dar era dură și concentrată, purtându-se cu siguranța unei femei mai în vârstă.

— Ai curs diseară? întrebă el, și ea confirmă.

— Ultimul din toată viața. Pe 12 iulie.

— Așa este. Uitasem.

— Ai fost ocupat.

El încuviință dând din cap, simțindu-se puțin vinovat, ba chiar tulburat de acea dată. 12 iulie; era greu de înțeles cât de repede trecuse timpul. Rosemary se întorsese la școală după ce se născuse Jack, în același ianuarie întunecat în care el părăsise cabinetul la care lucra, pentru că un bărbat care îi fusese pacient timp de douăzeci de ani fusese refuzat la intrare din cauză că nu avea asigurare de sănătate. Își deschisese propriul cabinet și accepta pe oricine, indiferent dacă avea sau nu asigurare. Paul era la facultate, iar datoriile lui fuseseră achitate demult; putea să facă ce voia. În perioada asta, era câteodată plătit în natură sau oamenii veneau să îi lucreze în grădină, sau primea orice ar fi avut cineva de oferit, cum făceau doctorii pe vremuri. Își închipuia că mai putea s-o ducă așa cam încă zece ani, consultând

zilnic pacienți, dar retrăgându-se treptat, până când perimetrul vieții lui fizice avea să se limiteze la această casă, această grădină, drumurile până la magazinul alimentară și până la frizer. Norah putea foarte bine să zburde în jurul lumii ca o libelulă, dar o asemenea viață nu era pentru el. Prindea rădăcini; rădăcinile erau adânc înfipte.

— Azi am un test final la chimie, zise Rosemary, scoțându-și mânușile, după care, uraaa, am terminat! Albinele zumzăiau în florile de lambertia. Altceva voiam să îți spun, continuă ea, trăgând de pantalonii scurți și așezându-se lângă el, pe treptele calde din beton.

— Pare ceva serios. Ea dădu din cap.

— Este. Ieri mi s-a oferit o slujbă. Bună.

— Aici?

Ea clătină din cap, zâmbind și făcându-i cu mâna lui Jack în timp ce el încerca să facă roata și ateriza lat pe peluză.

— Tocmai asta-i. Este în Harrisburg.

— Lângă mama ta, spuse el, cu inima strânsă.

Știa că își caută o slujbă și sperase să rămână totuși aproape de el. Însă mutatul fusese întotdeauna o posibilitate reală. În urmă cu doi ani, după ce tatăl ei murise subit, Rosemary se împăcase cu mama și sora ei mai mare, iar ele erau nerăbdătoare să se întorcă acasă și să îl crească pe Jack aproape.

— Așa este. E slujba perfectă pentru mine: patru zile pe săptămână, timp de zece ore. Mă vor plăti și ca să îmi continui studiile. Aș mai putea să mă străduiesc să îmi iau și diploma în fizioterapie. Însă, în general, aș avea mai mult timp să stau cu Jack.

— Și mai mult ajutor, spuse el. Mama ta o să te ajute. Și sora ta.

— Da. Asta ar fi foarte bine. Și oricât de mult mi-ar plăcea Kentucky, aici nu a fost niciodată casa mea, nu cu adevărat.

El dădu din cap, bucurându-se pentru ea, neîndrăznind să vorbească. Câteodată își închipuise, teoretic, posibilitatea de a avea toată casa numai pentru el: pereți care ar fi putut fi

desființați, mărimdu-se spațiul; duplexul ar fi redevenit treptat căminul elegant pentru o singură familie care fusese cândva. Dar toate acestea presupuneau mai mult spațiu și mult aer, iar el renunțase fără regrete la toate acestea pentru plăcerea de a auzi pașii și mișcările ei în apartamentul vecin, de a se trezi noaptea când îl auzea plângând pe Jack.

Avea lacrimi în ochi. Râse.

— Ei, zise el, scoțându-și ochelarii, presupun că trebuia să se întâmple și asta. Te felicit, desigur.

— O să venim în vizită, spuse ea. O să ne vizitezi și tu.

— Ai dreptate, zise el. Sunt sigur că ne vom vedea des.

— O să ne tot vedem. Își puse mâna pe genunchiul lui. Uite, știi că noi nu discutăm niciodată despre asta. Nici nu știi cum să abordez subiectul. Dar pentru mine a însemnat atât de mult ajutorul tău, îți sunt atât de recunoscătoare. Întotdeauna o să-ți fiu recunoscătoare.

— Am fost acuzat că încerc prea mult să salvez oamenii, zise el.

Ea scutură din cap.

— În multe feluri, mi-ai salvat viața.

— Ei. Dacă e adevărat, atunci mă bucur. Dumnezeu știe că am greșit destul în altă parte. Se pare că niciodată nu am putut să îi fac prea mult bine lui Norah.

Între ei se așternu tăcerea, se auzi huruitul unei mașini de tuns iarba.

— Ar trebui să îi spui, zise încet Rosemary. Și lui Paul. Chiar trebuie să faci asta.

Jack stătea acum pe vine, pe alee, făcând grămăjoare de pietriș și lăsând pietricelele să se scurgă printre degetele sale.

— Știi că nu e treaba mea, dar Norah ar trebui să știe de Phoebe. Nu este corect să nu știe. Nu este corect nici să creadă despre noi ce a crezut în toți acești ani.

— I-am spus adevărul. Că suntem doar prieteni.

— Da. Și chiar suntem. Dar cum ar putea să creadă asta?

David ridică din umeri.

— Țsta e adevărul.

— Nu este tot adevărul. David, într-un anume fel suntem uniți, tu și eu, datorită lui Phoebe. Pentru că eu știu acel secret. Adevărul este că îmi plăcea asta, să mă simt specială, fiindcă știam ceva ce nu mai cunoștea nimeni. E un fel de putere, nu-i așa, să știi un secret? Dar în ultimul timp parcă nu prea îmi mai place. Nu sunt eu cea care ar trebui să știe, nu?

— Nu. David ridică un grăunte de țărână și îl fărâmiță între degete. Se gândi la scrisorile lui Caroline, pe care le arsesse cu grijă când se mutase în această casă. Cred că nu.

— Deci. Vezi? O s-o faci? Adică, să îi spui.

— Nu știu, Rosemary. Nu pot să promit.

Statură în liniște la soare câteva minute, uitându-se la Jack cum încerca din nou să facă roata în iarbă. Avea părul blond-deschis, era un băiețel agil, athletic din fire, îi plăcea să alerge și să se cațăre. David se întorsese din Virginia de Vest eliberat de suferința și pierderea pe care le ascunsese în toți acești ani. Când murise June nu reușise să dea glas durerii, iar asta nu era o modalitate înțeleaptă de a continua. Era nepotrivit chiar să vorbești despre morți în acele vremuri, așa că nu vorbiseră. Lăsaseră toată jalea neconsumată. Într-un fel, întoarcerea îi permisesse să aranjeze lucrurile. Ajunsese acasă la Lexington extenuat, ce-i drept, dar și calm și sigur pe el. După toți acești ani, avusese în sfârșit puterea să îi ofere lui Norah libertatea de a-și reface viața.

După nașterea lui Jack, David deschisese un cont pentru el, pe numele lui Rosemary, și unul pentru Phoebe, pe numele lui Caroline. Era destul de ușor; avusese tot timpul numărul de asigurare socială al lui Caroline, la fel și adresa ei. Unui detectiv particular îi luase mai puțin de o săptămână să le găsească pe Caroline și pe Phoebe, care locuiau în Pittsburgh, într-o casă înaltă și îngustă de lângă autostradă. David se dusese acolo și parcase pe stradă, cu intenția de a urca scările și de a bate la ușă. Voia să îi spună lui Norah ce

se întâmplase, și nu putea să îi povestească fără a-i spune unde se afla Phoebe. Norah avea să-și dorească să o vadă pe fiica lor, era sigur, deci urma să își schimbe nu numai propria viață, sau pe lui Norah sau a lui Paul. Venise ca să o anunțe pe Caroline de intenția lui.

Procedase corect? Nu știa. Stătuse în mașină. Era în amurg, iar farurile se stinseseră, luminile lor scurgându-se de pe frunzele sicomorilor. Phoebe crescuse aici, pe strada care îi devenise atât de familiară, încât o știa cu ochii închiși, pe acest trotuar împins în sus de rădăcinile unui copac; semnul de atenționare care se legăna încet în vânt, vuietul traficului – toate acestea sunt, pentru fiica lui, embleme ale căminului. Un cuplu care împingea un bebeluș în cărucior trecu pe lângă el, apoi se aprinse o lumină în camera de zi a casei lui Caroline. David ieși din mașină și stătu în stația de autobuz, străduindu-se să nu fie observat atunci când se uita stăruitor la fereastră, în fața peluzei pe care se lăsa întunericul. Înăuntru, mișcându-se în pătratul de lumină, Caroline făcea ordine în camera de zi, adunând zierele și strângând o pătură. Purta un șorț. Avea mișcări dibace și concentrate. Se ridică în picioare și se întinse, privi peste umăr și începu să vorbească.

Atunci David o văzu pe Phoebe, fiica lui. Era în sufragerie și pune masa. Avea părul negru al lui Paul și profilul lui, și, pentru o clipă, până când se întinse după sare, David avu impresia că se uita la fiul lui. Făcu un pas înainte, iar Phoebe îi ieși din câmpul vizual, după care se întoarse cu trei farfurii. Era scundă și voinică, avea părul subțire, prins deasupra urechilor cu clame. Purta ochelari. Chiar și așa, asemănarea era încă vizibilă pentru David: avea zâmbetul lui Paul, nasul lui, expresia lui de concentrare atunci când își puse mâinile în șolduri și aruncă o privire de ansamblu peste masă. Caroline intrase în cameră și stătea lângă ea, apoi o înconjură cu brațul pe Phoebe într-o îmbrățișare rapidă și afectuoasă și râseră amândouă.

Se întunecase de tot. David stătea transfigurat, bucuros că erau foarte puțini trecători. Frunzele alergau în vânt pe trotuar, și el își strânse sacoul în jurul lui. Își aminti cum se simțise în noaptea în care se născuseră copiii, ca și cum s-ar fi distanțat de viața lui și s-ar fi observat evoluând în interiorul ei. Acum înțelese că nu deținea controlul asupra acestei situații, era exclus cu totul din ea, ca și cum nu ar fi existat. Phoebe fusese invizibilă pentru el în toți acești ani: o abstracțiune, nu o fată. Și totuși iat-o, așezând pahare cu apă pe masă. Ea ridică privirea, iar un bărbat cu păr negru și țepos intră și zise ceva ce o făcu să zâmbească.

Apoi se așezară la masă, toți trei, și începură să mănânce.

David se întoarse la mașină. Și-o închipui pe Norah stând lângă el pe întuneric, uitându-se cum fiica lor se mișcă prin viață, fără să știe de existența lor. Îi pricinuiseră durere lui Norah; decepția lui o făcuse să sufere în moduri nebănuite, pe care el nu și le imaginase vreodată. Însă de asta putea să o scutească. Putea să plece și să lase trecutul netulburat. Și asta și făcuse, în cele din urmă, plecând de-acolo și călătorind toată noaptea de-a lungul câmpiei plate din Ohio.

— Nu înțeleg. Rosemary se uită la el. De ce nu poți să promiți? Așa este corect să procedezi.

— Ar provoca prea multă suferință.

— Nu poți să știi ce se va întâmpla dacă nu faci ceva.

— Pot foarte bine să presupun.

— Dar, David, promite-mi că te mai gândești.

— Mă gândesc la asta în fiecare zi.

Ea scutură din cap, tulburată, apoi schiță un zâmbet slab și trist.

— Bine, atunci. Mai e ceva.

— Da?

— Mă căsătoresc cu Stuart.

— Ești mult prea tânără ca să te căsătorești, zise el imediat și râseră amândoi.

— Sunt bătrână ca dealurile astea, spuse ea. Așa mă simt adesea.

— Ei, spuse el. Felicitări încă o dată. Nu e nicio surpriză, dar sunt vești bune, oricum. Se gândi la Stuart Wells, înalt și athletic. Cuvântul care îi venea în minte fu „legătură”. Era specialist în terapie respiratorie. Era îndrăgostit de Rosemary de ani de zile, însă ea îl lăsase să aștepte până când terminase școala. Mă bucur pentru tine, Rosemary. Stuart e băiat bun. Și îl iubește pe Jack. El lucrează în Harrisburg?

— Încă nu. Caută ceva. Contractul lui de aici se termină luna asta.

— Cum e piața muncii în Harrisburg?

— Așa și așa. Dar nu îmi fac griji. Stuart e foarte bun.

— Sunt sigur că așa este.

— Ești supărat.

— Nu. Nu, deloc. Dar îmi dai vești care mă întristează. Mă fac să mă simt trist și bătrân.

Ea izbucni în răs.

— Bătrân ca dealurile?

Acum râse și el.

— O, mult, mult mai bătrân.

Păstrară tăcerea pentru un moment.

— Totul s-a întâmplat pur și simplu, spuse Rosemary. Totul a căpătat o formă săptămâna trecută. Nu am vrut să îți spun nimic despre slujbă până nu eram sigură. Și apoi, după ce am căpătat slujba, eu și Stuart am hotărât să ne căsătorim. Știu că ar putea să pară brusc.

— Îmi place de Stuart, zise David. Abia aștept să îl felicit și pe el.

Ea zâmbi.

— De fapt, mă întrebam dacă nu ai vrea să mă conduci tu la altar.

Atunci se uită la ea, la pielea ei albă, la fericirea care îi strălucea în zâmbet, pe care nu și-o mai putea stăpâni.

— Aș fi onorat, zise el serios.

— Ne căsătorim aici. Va fi o nuntă foarte restrânsă și simplă. Peste două săptămâni.

— Văd că nu pierdeți vremea.

— Nu am nevoie de timp de gândire, zise ea. Totul pare că vine de la sine. Se uită la ceas și oftă. Ar fi bine să plec. Se ridică în picioare, scuturându-și mâinile. Haide, Jack.

— Stau eu cu el, dacă vrei, cât te îmbraci tu.

— Mi-ai salva viața. Mulțumesc.

— Rosemary.

— Da?

— O să-mi trimiți poze din când în când? Cu Jack, pe măsură ce crește? Cu voi doi, într-o casă nouă?

— Sigur. Sigur că da.

Ea își încrucișă brațele și lovi cu piciorul în marginea unei trepte.

— Mulțumesc, zise el simplu, din nou tulburat de modurile în care reușise să lipsească din propria viață, fiindcă fusese absorbit de lentilele lui, de durerea lui.

Lumea își închipuise că se lăsase de fotografie din pricina femeii cu părul negru din Pittsburgh și a cronicii ei negative. Ieșise din grațiile criticii, se speculase, și se descurajase. Nimeni nu voia să creadă că pur și simplu încetase să îi mai pese, dar era adevărat. Nu mai pusese mâna pe o cameră foto de când stătuse lângă confluența celor două râuri. Abandonase și arta, și meseria, sarcina complicată și extenuantă de a încerca să transforme lumea în altceva, de a preschimba trupul în lume și lumea în trup. Câteodată dădea peste fotografiile făcute de el în manuale sau atârând pe pereții birourilor sau ai diverselor case, și era speriat de frumusețea lor rece, de precizia tehnică – uneori chiar de căutarea înfometată pe care o lăsa să se întrezărească golul din ele.

— Nu poți ține timpul în loc, spuse el acum. Nu poți surprinde lumina. Nu poți decât să stai cu fața în sus și să lași ploaia să îți cadă pe față. Și totuși, Rosemary, mi-ar plăcea să am niște poze. Cu tine și cu Jack. M-ar face să întrezăresc ceva din viața voastră, oricum. Mi-ar face mare plăcere.

— O să-ți trimit o mulțime, promise ea, atingându-l pe umăr. O să te copleșesc.

El șezu pe trepte în timp ce ea se îmbrăca, leneș la soare. Jack se juca cu camionul. „Ar trebui să îi spui.” După ce pândise casa lui Caroline ca un voyeurist, sunase un avocat din Pittsburgh și deschisese acele conturi. Când avea să moară, ei vor putea să intre în posesia banilor. Jack și Phoebe vor fi în siguranță, iar Norah nu va trebui să afle niciodată.

Rosemary se întoarse mirosind a săpun Ivory, îmbrăcată în fustă și purtând pantofi cu toc plat. Îl luă de mână pe Jack și își puse pe umăr un rucsac turcoaz. Arăta atât de tânără, puternică și suplă, cu părul umed și fața concentrată, încruntată. Urma să îl lase pe Jack acasă la bonă în drumul ei.

— Ah, spuse ea, cu atâtea pe cap, aproape că am uitat: a sunat Paul.

Lui David îi sări inima din piept.

— Da?

— Da, azi-dimineață. La el era miezul nopții; tocmai se întorsese de la un concert. Spunea că e la Sevilla. E acolo de trei săptămâni, studiază chitara flamenco cu cineva... nu îmi amintesc cu cine, dar e cineva celebru.

— Se simțea bine?

— Da, așa părea. Nu a lăsat niciun număr. A spus că o să mai sune.

David dădu din cap, bucuros că Paul era în siguranță. Îi părea bine că dăduse telefon.

— Succes la examen, zise, ridicându-se în picioare.

— Mersi. Nu mai contează decât să îl iau.

Zâmbi, apoi îi făcu cu mâna și se îndepărtă cu Jack pe aleea îngustă de piatră, către trotuar. David o privi cum pleacă, încercând să își fixeze în minte acest moment – rucsacul viu colorat, părul care îi tresaltă pe umeri, mâna liberă a lui Jack care se întindea să prindă frunze și crenguțe – avea să și-l amintească pentru totdeauna. Desigur, era

inutil; uita multe lucruri la fiecare pas. Câteodată, fotografiile lui îl uimeau, dădea pur și simplu peste ele în cutii sau în dosare; ilustra momente pe care nu putea să și le amintească nici atunci când le vedea: el râzând cu oameni ale căror nume le uitase, Paul având o expresie pe care David nu o văzuse niciodată în realitate. Și ce îi va rămâne din acest moment peste un an, ori peste cinci? Soarele din părul lui Rosemary, țărâna de sub unghiile ei și mirosul slab și curat de săpun.

Și, într-o oarecare măsură, asta ar fi de ajuns.

Se ridică, se întinse și alergă spre parc. După cam un kilometru de alergat, își aminti de celălalt lucru care îl necăjise toată dimineața: importanța acestei zile, în afară de testul lui Rosemary – 12 iulie. Ziua de naștere a lui Norah. Împlinea patruzeci și șase de ani.

Greu de crezut. Alerga, tinzând să transforme alergatul într-un mers rapid, amintindu-și-o pe Norah în ziua nunții lor. Ieșiseră afară, sub soarele cu dinți, de iarnă târzie, și stătuseră cu oaspeții, dând mâna cu ei. Vântul i se prinsese în voal, i-l lipise de obraz, zăpada târzie din pomișorul de corn scuturând deasupra lor o ploaie de petale.

Alerga, îndepărtându-se de parc, îndreptându-se către cartierul în care locuise înainte. Rosemary avea dreptate. Norah ar trebui să știe. O să îi spună astăzi. O să se ducă la vechea lor casă, unde Norah încă mai locuia, să aștepte până se întoarce, și îi va mărturisi, deși nu putea să își închipuie cum avea să reacționeze Norah.

— Bineînțeles că nu poți, zisese Rosemary. Asta e viața, David. Ți-ai fi închipuit, cu ani în urmă, că o să locuiești în acest duplex mic și înghesuit? Ți-ai fi imaginat vreodată în viața ta că voi apărea eu?

Ei, avea dreptate; viața pe care o trăise nu era cea pe care și-o imaginase. Venise în acest oraș ca un străin, însă acum, străzile îi erau atât de familiare; nici măcar un pas sau o imagine nu rămăneau neasociate cu o amintire. Văzuse cum fuseseră plantați acești copaci, îi văzuse crescând. Trecea pe

lângă case pe care le știa, case unde fusese invitat la cină sau la un pahar, unde se dusese chemat la o urgență, stând până noaptea târziu pe holuri sau prin foaiere, scriind rețete, chemând salvarea.

Straturi succesive de zile și imagini – dense, și complexe, și personale – numai ale lui. Norah putea să se plimbe pe aici, sau Paul, și să vadă ceva diferit, dar la fel de real.

David o luă pe vechea lui stradă. Nu mai fusese aici de luni întregi și era surprins să observe că dispăruseră coloanele verandei, în locul lor acoperișul fiind sprijinit de perechi de stâlpi de cherestea. Părea că podeaua verandei ar fi fost putrezită, dar nu se vedea niciun muncitor. Aleea era pustie; Norah nu era acasă. Se plimbă de-a lungul peluzei de câteva ori ca să își normalizeze pulsul, apoi se duse către locul unde încă mai era ascunsă cheia, sub o cărămidă de lângă rododendron. Intră și bău niște apă. În casă era un aer stătut. Împinse fereastra, o deschise. Vântul învolbură perdelele albe și transparente. Erau noi, la fel ca și gresia de pe podea și frigiderul. Își mai luă un pahar cu apă. Apoi se plimbă prin casă, curios să vadă dacă se mai schimbase ceva. Lucruri mici, peste tot: o oglindă nouă în sufragerie, mobila din camera de zi retapițată și aranjată altfel.

Sus, dormitoarele rămăseseră la fel, camera lui Paul era un sanctuar de anxietate adolescentină, cu postere înfățișând cvartete obscure lipite pe perete, bilețele prinse în piuneze pe tăblița de plută; cu pereți zugrăviți într-un albastru hidos, ca o peșteră. Se dusese la Juilliard și, deși David îi dăduse binecuvântarea și îi plătise jumătate din cheltuieli, lui Paul îi rămăsese în memorie trecutul mai îndepărtat, când David nu credea că talentul lui era suficient pentru a se putea întreține. Trimitea întotdeauna fluturași cu programe și recenzii, împreună cu ilustrate din fiecare oraș unde susținea un concert, ca și cum ar fi vrut să zică: „Uite, am succes!” Ca și cum nici lui însuși nu i-ar fi venit să creadă. Uneori, David călătorea și două sute de kilometri, la Cincinnati, sau Pittsburgh, sau Atlanta, sau Memphis, ca să

se strecoare într-o sală de concert cufundată în întuneric și să îl vadă pe Paul cum cântă. Cu capul aplecat peste chitară, cu degete dibace, muzica precum o limbă misterioasă și minunată îl impresiona pe David până la lacrimi. Era tot ce putea face ca să nu coboare din fundul sălii și să îl ia în brațe pe Paul. Dar bineînțeles că nu făcea asta niciodată; câteodată, se strecura nevăzut.

Dormitorul principal era aranjat perfect, neatins. Norah se mutase în dormitorul mai mic din față; aici, lenjeria de pat era șifonată. David se duse să o întindă, dar își retrase mâna în ultima clipă, ca și cum prin asta ar fi deranjat prea tare. Apoi se întoarse jos.

Nu înțelegea; era după-amiaza târziu și Norah ar trebui să fie acasă. Dacă nu vine repede, o să plece pur și simplu.

Pe birou, lângă telefon, era un top de coli de scris galbene, plin de notițe criptice: „Sun-o pe Jan înainte 8.00 reprogramare; Tim nu e sigur, livrarea, înainte de 10.00. Nu uita – Dunfree și bilete”. Rupse cu grijă această pagină, o așeză pe mijlocul biroului, apoi luă cu el foile în colțișorul pentru mic dejun, se așeză și începu să scrie.

Fetița noastră nu a murit. A luat-o Caroline Gill și a crescut-o în alt oraș.

După care tăie.

Am dat-o pe fiica noastră.

Oftă și puse jos pixul. Nu putea să facă asta; nu mai putea să își închipuie cum ar fi viața lui fără povara acestei informații secrete. Ajunsese să se gândească la ea ca la o pedeapsă blândă. Era autodistructiv, de asta putea să-și dea seama, dar așa stăteau lucrurile. Oamenii fumau, săreau din avion, beau prea mult și intrau în mașină și conduceau fără centura de siguranță. Pentru el, era acest secret. Vântul umflă perdelele noi, care-i atinseră brațul. Robinetul din baia

de jos se auzea picurând, iar asta îl scosese din sărite ani întregi și totdeauna vrusese să-l repare. Rupse pagina în bucățele mici și le puse în buzunar, ca să le arunce mai târziu. Apoi se duse în garaj și căută printre sculele pe care le lăsase acolo, până când găsi o cheie franceză și un set de garnituri de rezervă. Probabil că le cumpărase într-o sâmbătă numai pentru acest motiv.

Îi luă mai mult de o oră ca să repare robinetele din baie. Le demontă și curăță sedimentele de pe fațete, înlocui garniturile, întări armăturile. Alama nu mai avea lustru. El o lustrui, folosind o periută de dinți veche pe care o găsi într-o cutie de cafea de sub chiuvetă. Era ora șase când termină, devreme pentru o seară din toiuul verii, lumina soarelui încă mai intra prin ferestre, dar acum era mai stinsă, căzând pe podea. David stătu în baie pentru o clipă, simțindu-se extrem de mulțumit de strălucirea alamei, de liniște. Telefonul sună în bucătărie și se auzi o voce necunoscută, vorbind repede despre bilete pentru Montreal, apoi întrerupându-se ca să zică:

— Fir-ar să fie, așa este, am uitat că ești plecată în Europa cu Frederic.

Și își aminti – îi spusese, dar îi ieșise complet din minte; nu, își alungase gândul din minte – că plecase în vacanță, la Paris. Și că ea cunoscuse pe cineva, un canadian din Québec, cineva care lucra în clădirile ca niște cutii ale IBM-ului și vorbea franceză. Vocea i se schimba când povestea despre el, se mai înmuia, era o voce pe care nu i-o mai auzise niciodată. Și-o închipuia pe Norah, sprijinind telefonul cu umărul în timp ce scria la calculator, ridicând privirea și constatând că trecuse de mult de ora cinei. Norah, mergând cu pași mari pe culoarele aeroportului, conducându-și grupurile la autocar, la restaurant, la hotel, într-o aventură, pe care o stabilise în amănunt cu atâta siguranță.

Ei, cel puțin se va bucura când va vedea robinetele. Și el se bucură – făcuse o treabă bună, meticuloasă. Stătu în bucătărie, întinzându-și bine brațele în timp ce se pregătea

să își termine alergarea, și luă din nou topul de hârtie galbenă.

„Am reparat chiuveta din baie, scrise el. La mulți ani.”

După care plecă, încuind ușa în urma lui, și începu să alerge.

II

Norah stătea pe o bancă de piatră din grădinile Luvrului, cu o carte deschisă în poală, privind la frunzele argintii de plop care fluturau înspre cer. Porumbeii mergeau legănându-se în iarba de lângă picioarele ei, ciugulindu-se și dând din aripi.

— Întârzie, îi spuse lui Bree, care stătea lângă ea, cu picioarele ei lungi cu gleznelor încrucișate, frunzărind o revistă.

Bree, care avea acum patruzeci și patru de ani, era extrem de frumoasă, înaltă și mlădioasă, cu cerceii turcoaz legănându-se pe pielea măslinie, cu părul de un alb-argintiu pur. Pe perioada radioterapiei și-l tunsese foarte scurt, zicând că nu intenționa să mai piardă nicio clipă din viață ca să fie elegantă. Era norocoasă și știa asta; tumoarea fusese în fază incipientă și scăpase de cancer cu cinci ani în urmă. Totuși, experiența aceasta o schimbase, și în general, și în detaliu. Rădea mai mult și își lua mai multe zile libere. Începuse să lucreze ca voluntar în weekend la casele ecologice; în perioada când lucra la o casă din partea de est a statului Kentucky, cunoscuse un bărbat calm, sănătos, care iubea viața, un preot rămas văduv de curând. Îl chema Ben. Se întâlniseră din nou cu ocazia unui proiect în Florida și apoi încă o dată în Mexic. În acea ultimă călătorie, foarte discret, se căsătoriseră.

— Paul o să vină, spuse acum Bree, ridicându-și ochii. Până la urmă, a fost ideea lui.

— E adevărat, spuse Norah. Dar este îndrăgostit. Sper numai să își amintească.

Aerul era fierbinte și uscat. Norah închise ochii, gândindu-se la acea zi de la sfârșitul lui aprilie când Paul îi făcuse o surpriză apărând la birou, venit acasă pentru câteva ore între două spectacole. Înalt și încă deșirat, se așezase pe marginea biroului ei, plimbând dintr-o mână în alta prespăpăierul ei în timp ce îi descria planurile pentru un tur

de vară prin Europa, cu șase săptămâni încheiate petrecute în Spania, ca să studieze cu chitariștii de acolo. Ea și Frederic plănuiseră o excursie în Franța, iar Paul descoperise că se vor afla în Paris în aceeași zi, înșfăcă un pix de pe birou și mazăgăli LOUVRE pe calendarul de perete din biroul lui Norah: ora 5.00, 12 iulie.

— Ne întâlnim în grădină și vă scot la cină.

Plecase în Europa câteva săptămâni mai târziu, o suna din când în când de la pensiuni rustice sau hoteluri mici din apropierea mării. Se îndrăgostise de o flautistă, vremea era minunată, berea din Germania extraordinară. Norah îl asculta; încerca să nu își facă griji sau să-i pună prea multe întrebări. Paul era om în toată firea acum, avea 1,80 metri și tenul oacheș al lui David. Și-l imagina mergând desculț pe plajă, aplecându-se să îi șoptească ceva prietenei lui, cu respirația ca o mângâiere pe urechea ei.

Era atât de discretă, încât nu îl întrebase nici măcar itinerarul, și când Bree sună de la spitalul din Lexington, nu știuse cum să ia legătura cu el ca să îi dea șocanta veste: David făcuse atac de cord în timp ce făcea jogging în grădina botanică și murise.

Deschise ochii. Lumea era viu colorată și încețoșată în căldura după-amiezii târzii de vară, frunzele străluceau pe fondul cerului albastru. Zburase singură acasă și în avion se trezea din vise tulburătoare în care îl căuta pe Paul la Paris.

— Nu îți face griji, zise Bree. Va veni.

— Nu a fost la înmormântare, spuse Norah. Întotdeauna mă voi simți îngrozitor din cauza asta. David și Paul nu și-au rezolvat niciodată problemele. Cred că Paul nu a trecut niciodată cu bine peste momentul plecării lui David.

— Tu ai trecut?

Norah se uită la Bree, la părul ei scurt și țepos și la pielea fină, la ochii verzi, calmi și pătrunzători. Își mută privirea.

— E genul de întrebare pe care ar pune-o Ben. Cred că ai petrecut prea mult timp cu preoții.

Bree izbucni în râs, dar nu se lăsă.

— Dar nu Ben întreabă, spuse ea. Întreb eu.

— Nu știu, zise Norah rar, gândindu-se cum era David când îl văzuse ultima oară, stând pe verandă la un pahar de ceai cu gheață, după ce alergase. Divorțaseră de șase ani și înainte de asta fuseseră căsătoriți timp de optsprezece: îl cunoștea de douăzeci și cinci de ani, un sfert de secol, mai mult de jumătate din viața ei. Când sunase Bree să o anunțe că el murise, pur și simplu nu putuse să creadă. Îi era imposibil să își închipuie lumea fără David. Abia mai târziu, după înmormântare, o copleșise durerea. Sunt atâtea lucruri pe care aș fi vrut să i le spun. Dar cel puțin vorbeam. Câteodată se mai oprea pe la mine: să repare câte ceva, să mă salute. Cred că se simțea singur.

— Știa de Frederic?

— Nu. Am încercat să îi spun o dată, dar părea că nu înțelege.

— E stilul lui David, observa Bree. E atât de diferit de Frederic.

— Da, așa este.

Îi apăru imaginea lui Frederic în Lexington, stând afară sub umbrele apusului, aruncând scrumul pe pământul de lângă rododendronii ei. Se cunoscuseră de mai mult de un an, într-o altă zi de secetă, într-un alt parc. Colaborarea cu IBM, obținută cu atâta efort, era încă una dintre cele mai rentabile pe care le avea Norah, așa că se dusesse la picnicul anual în ciuda durerii de cap și a tunetelor care bubuiau în depărtare. Frederic stătea singur, părând aspru și necomunicativ. Norah își umplu o farfurie și se așeză lângă el. Dacă nu voia să facă conversație, asta îi convenea de minune. Dar el zâmbise și o salutase cu căldură, revenindu-și din meditația lui și vorbind o engleză cu un ușor accent franțuzesc; era din Quebec. Discutară ore întregi în timp ce furtuna dădea semne că stă să înceapă, iar ceilalți participanți la picnic își strângeau lucrurile și plecau. Când începuse ploaia, o invitase la cină.

— Unde e Frederic acum? o întrebă Bree. Nu spuneai că vine?

— Ar fi vrut să vină, dar a fost chemat la serviciu, la Orléans. Are niște rude acolo. Un văr de-al doilea mai îndepărtat care locuiește într-un loc numit Châteauneuf. Nu ți-ar plăcea să locuiești într-un orașel care se cheamă așa?

— Probabil că și acolo sunt ambuteiaje și zile în care nu le place cum le stă părul.

— Sper că nu. Sper că se duc la piață în fiecare dimineață și se întorc acasă cu pâine proaspătă și ghivece cu flori. Oricum, i-am zis lui Frederic să se ducă. El și Paul sunt buni prieteni, dar e bine să îi dau eu vestea, singură.

— Da. Și eu plănuiesc să o șterg atunci când vine.

— Mulțumesc, spuse Norah, luându-i mâna. Îți mulțumesc pentru tot. Pentru că m-ai ajutat așa de mult cu înmormântarea. Nu aș fi reușit să trec de această ultimă săptămână fără tine.

— Mi-ești datoare vândută, spuse Bree zâmbind. Apoi deveni gânditoare. Cred că a fost o înmormântare frumoasă, dacă se poate spune așa. Au fost atât de mulți oameni. M-a surprins să aflu cât de multe vieți a marcat David.

Norah dădu din cap. Și ea fusese mirată, mica biserică a lui Bree era plină de oameni, astfel încât atunci când începuse slujba ei trei stăteau în spate de tot. Zilele dinainte plutiseră în ceață, Ben o îndrumase cu blândețe în alegerea muzicii și a pasajelor din Biblie, a coșciugului și a florilor, ajutând-o să scrie necrologul. Totuși, fusese o ușurare să aibă aceste lucruri concrete de făcut, și Norah se mișca printre aceste sarcini într-un nor protector de eficiență amortită – până când începuse slujba religioasă. Probabil că oamenilor li se păruse ciudat cât de tare plânse atunci, când acele cuvinte minunate căpătaseră o nouă semnificație, dar nu plângea numai pentru David. Fuseseră împreună la slujba de comemorare pentru fiica lor în urmă cu atâția ani, pierderea lor ridicându-se ca un zid între ei chiar și atunci.

— Erau de la clinică, spuse Norah. Clinica pe care a condus-o atâtea ani. Majoritatea oamenilor îi fuseseră pacienți.

— Știu. Uimitor. Oamenii păreau să creadă că a fost un sfânt.

— Nu au fost căsătoriți cu el, zise Norah.

Frunzele fluturau aproape de cerul fierbinte și albastru. Cercetă din nou cu privirea parcul, căutându-l pe Paul, dar nu se vedea nicăieri.

— Ah, spuse Norah, nu pot să cred că David chiar a murit. Chiar și acum, după atâtea zile, cuvintele îi mai trimiteau o undă de șoc prin corp. Mă simt atât de bătrână, într-un fel.

Bree o luă de mână și stătură în tăcere câteva minute. Palma lui Bree era fină și caldă într-a ei, și Norah simți cum momentul se extinde, crește, ca și cum ar fi putut cuprinde întreaga lume. Își aminti când mai simțise ceva asemănător, în urmă cu mulți ani, când Paul era nou-născut și stătea cu el, în nopțile întunecate și liniștite, alăptându-l. Acum adult, stătea în gară sau pe trotuarul de sub frunzele care fremătau, sau mergea pe stradă cu pași mari. Se oprea în fața vitrinelor, sau băga mâna în buzunar după un bilet, sau își făcea palma streășină la ochi, împotriva soarelui. Crescuse din trupul ei, iar acum, uluitor, umbla prin lume fără ea. Se gândi și la Frederic, care stătea într-o cameră de conferințe, dând din cap în timp ce parcurgea documente, punându-și mâinile pe masă când se pregătea să vorbească. Avea păr negru pe brațe și unghii lungi și pătrate. Se bărbiera de două ori pe zi, și dacă uita, barba nou crescută o zgâria pe gât când o trăgea spre el noaptea, sărutând-o în spatele urechii ca să o stârnească. Nu mânca pâine sau dulciuri, iar dacă întârzia ziarul de dimineață, se supăra foarte rău. Toate aceste mici tabieturi, care erau pe rând drăguțe și iritante, îi aparțineau lui Frederic. Diseară se va întâlni cu el la pensiunea lor de lângă râu. Vor bea vin și vor rămâne treji pe timpul nopții, cu lumina lunii năvălind înăuntru, cu respirația lui regulată și ușoară auzindu-se în

încăpere. Voia să se căsătorească, iar asta era o altă decizie de luat.

Lui Norah îi alunecă din mână cartea și se aplecă să o ridice. *Noaptea îstelată* a lui Van Gogh era zugrăvită pe broșura pe care o folosea drept semn de carte. Când se așeză din nou, Paul tocmai traversa parcul.

— Oh, zise ea, cu un val brusc de plăcere pe care îl simțise întotdeauna la vederea lui: acest bărbat, fiul ei, aici în lume. Se ridică în picioare. Uite-l, Bree. A venit Paul!

— E tare frumos, observă Bree, ridicându-se și ea. Cred că de la mine a moștenit asta.

— Așa este, încuviință Norah. Deși habar n-am de unde a luat talentul, căci niciuna din noi nu e în stare să cânte o melodie, și nici David nu era.

Da, talentul lui Paul. Îl privi cum traversează parcul. Era un mister și un dar.

Paul ridică o mână ca să le facă semn, zâmbind larg, și Norah o luă spre el, lăsându-și cartea pe bancă. Inima îi bătea de emoție și de bucurie, dar și de suferință și de mare frământare; tremura. Prezența lui acolo schimba lumea! Ajunse lângă Paul în sfârșit și îl îmbrățișa cu putere. Purta o cămașă albă cu mânecile suflecate, pantaloni scurți kaki. Mirosea a curat, ca și cum abia ar fi ieșit de sub duș. Îi simțea mușchii prin țesătură, oasele puternice, căldura, și înțelese, pentru o clipă, dorința lui David de a opri lumea în loc. Nu îl puteai învinovăți, nu, nu puteai să îi găsești o vină pentru că voia să intre în profunzimea fiecărui moment trecător, să îi cerceteze misterul, să strige împotriva pierderii, și a schimbării, și a mișcării.

— Bună, mamă, spuse Paul, dându-se înapoi ca să se uite la ea.

Avea dinți albi, drepti, perfecți; îi crescuse o barbă neagră.

— Ce întâmplare să ne întâlnim aici, zise râzând.

— Da, ce întâmplare.

Apoi veni și Bree lângă ea. Înainta cu un pas și îl îmbrățișă și ea pe Paul.

— Trebuie să plec, spuse ea. Mă învârteam pe aici doar ca să te salut. Arăți bine, Paul. Îți priește viața de rătăcitor.

El zâmbi.

— Nu poți să mai rămâi?

Bree îi aruncă o scurtă privire lui Norah.

— Nu, spuse ea. Dar ne vedem curând, bine?

— Bine, zise Paul, aplecându-se să o sărute pe obraz. Cred. Norah se șterse la ochi cu dosul palmei în timp ce Bree se întoarse și plecă.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Paul; apoi, dintr-odată grav. Ce s-a întâmplat?

— Vino și stai jos, spuse ea, luându-l de braț.

Se întoarseră împreună la banca ei, făcând un cârd de porumbei cu pene pestrițe să-și ia zborul. Ea luă în mână cartea, râcâind cu unghia pe semnul de carte.

— Paul, am vești proaste. Tatăl tău a murit acum nouă zile. A fost atac de cord.

Ochii lui Paul se măriră de surpriză și de durere, iar el întoarse capul, privind țintă, fără să vorbească, la cărarea pe care venise până la ea, ajungând până la acest moment.

— Când a fost înmormântarea? întrebă el în cele din urmă.

— Săptămâna trecută. Îmi pare nespus de rău, Paul. N-am avut timp să te găsesc. M-am gândit să merg la ambasadă să le cer ajutorul ca să dau de tine, dar n-am știut ce să le spun, de unde să te iau. Așa că am venit aici astăzi, sperând că ai să apari.

— Aproape că am pierdut trenul, zise el, gânditor. Era cât pe ce să nu ajung.

— Dar ai ajuns, spuse ea. Ești aici.

El dădu din cap și se aplecă în față, cu coatele pe genunchi și mâinile prinse între ei. Norah își aminti cum, copil fiind, el stătea tot așa, chinându-se să-și ascundă tristețea. Își încleștă pumnii, apoi îi desfăcu. Norah îi luă mâna într-a ei. Buricele degetelor îi erau bătătorite după anii de cântat la chitară. Șezură astfel vreme îndelungată, ascultând cum vântul foșnește prin frunze.

— E firesc să fii supărat, zise ea în cele din urmă. Era tatăl tău.

Paul dădu din cap, dar figura lui era încă încordată ca un pumn. Când vorbi în sfârșit din nou, vocea îi era parcă gata să izbucnească.

— Niciodată nu m-am gândit că va muri. Și niciodată nu m-am gândit că îmi va păsa de asta. Noi doi n-am vorbit, de fapt, niciodată cu adevărat.

— Știu, zise Norah. Și știa, într-adevăr. După ce o sunase Bree, pornise pe strada învelită într-o boltă de frunze, plângând în voie, furioasă pe David pentru că plecase înainte ca ea să fi avut ocazia să-și încheie socotelile cu el o dată pentru totdeauna. Dar cel puțin ai avut întotdeauna posibilitatea să vorbești.

— Da. L-am tot așteptat pe el să facă prima mișcare.

— Cred că și el aștepta același lucru.

— Era tatăl meu, zise Paul. Ar fi trebuit să știe ce să facă.

— Te-a iubit, spuse Norah. Să nu-ți treacă vreodată prin cap că nu te-a iubit.

Paul scoase un hohot scurt, amar.

— Nu. Sună frumos, dar nu e adevărat. Uneori mă duceam la el și încercam; pierdeam timpul pe la el și discutam de una sau de alta, dar niciodată n-am mers mai departe. N-am reușit să fac niciodată ceva bun în ochii lui. Ar fi fost fericit dacă ar fi avut un cu totul alt fiu.

Vocea lui Paul era încă liniștită, dar în colțurile ochilor i se adunaseră lacrimi, care-i lunecau acum pe obraji.

— Dragul meu, zise ea. Te-a iubit. Cu adevărat. Credea că ești cel mai bun fiu cu puțință.

Paul își șterse cu asprime lacrimile de pe obraji. Norah simți cum propria durere și tristețe i se adună în gât și reuși să vorbească abia după câteva clipe.

— Tatălui tău, zise ea în cele din urmă, i-a fost întotdeauna foarte greu să se dezvăluie în fața cuiva. Nu știi de ce. A crescut într-o familie săracă și i-a fost întotdeauna rușine de asta. Aș vrea ca el să fi putut vedea câți oameni au

venit la înmormântare. Sute. Și asta datorită muncii lui de doctor. Am aici lista tuturor celor care au participat; poți să te uiți și tu. Foarte mulți oameni l-au iubit.

— Rosemary a venit? întrebă el, răsucindu-se ca s-o privească.

— Rosemary? Da.

Norah se opri o clipă, lăsând adierea caldă să-i atingă fața. O zărise pe Rosemary la sfârșitul slujbei, șezând în ultimul rând de scaune, într-o rochie simplă cenușie. Avea părul încă lung, dar arăta mai bătrână, mai așezată. David insistase întotdeauna că între ei nu era nimic; în sufletul ei, Norah știa că așa stătuseră lucrurile.

— Nu se iubeau, zise Norah. Tatăl tău și Rosemary. Nu era ceea ce crezi tu.

— Știu. Paul se îndreptă de spate. Știu. Rosemary mi-a spus. Și am crezut-o.

— Ți-a spus? Când?

— Când a adus-o tata acasă. În prima zi. Paul păru stânjenit, dar continuă: Am văzut-o de câteva ori acasă la el. Când treceam pe acolo. Uneori luam toți cina împreună. Câteodată tata nu era acasă și stăteam puțin cu Rosemary și Jack. Mi-am dat seama că nu era nimic între ei. Uneori ea își aducea câte un prieten acolo. Nu știu. Bănuiesc că relația lor era cam ciudată. Dar eu m-am obișnuit cu ea. Era o fată de treabă. Nu ea e motivul pentru care nu reușeam să vorbesc cu el.

Norah aprobă din cap.

— Dar, Paul, tu ai însemnat întotdeauna foarte mult pentru el. Uite, știi la ce te referi, pentru că și eu am simțit la fel. Distanța aceea. Rezerva. Senzația că era înconjurat de un zid prea înalt ca să poți îndrăzni să-l treci. După o vreme am renunțat să mai încerc, și după și mai multă vreme am renunțat să mai aștept să se deschidă vreo poartă în el. Dar, din spatele acelui zid, el ne-a iubit pe amândoi. Nu știu de ce știu asta, dar sunt sigură că așa e.

Paul nu răspunse. Din când în când își ștergea lacrimile din ochi.

Aerul era mai răcoros, și oamenii începuseră să se plimbe prin parc – îndrăgostiți ținându-se de mână, cupluri cu copii, plimbăreți solitari. Un cuplu mai în vârstă se apropie de ei. Ea era înaltă, cu părul alb complet, iar el mergea încet, ușor încovoiat, sprijinindu-se într-un baston. Ea își vârâse mâna pe după cotul lui și se pleca ușor să-i vorbească, iar el aproba din cap, gânditor, încruntat, privind peste parc, dincolo de porți, la ceea ce voia ea să-i arate. Norah simți o împunsătură la vederea aceste intimități. Cândva își imaginase că ea și David aveau să ajungă împreună până la o asemenea vârstă înaintată, cu viețile împletite precum vițele – cârcei înconjurând mlădițele, frunze amestecate. Oh, fusese atât de demodată! Chiar și regretul ei era demodat. Își imaginase că, măritându-se, avea să fie un fel de boboc suav, învelit în caliciul mai dur, mai rezistent al florii, învelit și protejat, iar straturile vieții ei aveau să fie conținute în straturile altei vieți.

În loc de asta, își găsisese propriul drum, construind o afacere, crescându-l pe Paul, călătorind prin toată lumea. Era ea însăși petală, caliciu, tulpină și frunză; era rădăcina lungă, albă ce se afunda în pământ. Și era fericită că era așa.

Trecând pe lângă ei, cei doi bătrâni vorbiră în engleză, discutând unde să ia masa. Vorbeau cu accent sudic – texan, ghici Norah – și bărbatul voia să găsească un restaurant unde făceau fripturi ca acasă.

— Sunt sătul de americani, zise Paul după ce cuplul ajunsese suficient de departe de ei. Sunt întotdeauna atât de fericiți să dea tot peste americani. Nici n-ai zice că suntem pe lume două sute cincizeci de milioane. Te-ai aștepta să-și dorească să stea de vorbă cu francezi, dacă tot sunt în Franța.

— Parc-ai fi vorbit cu Frederic.

— Da. De ce nu? Frederic face niște observații foarte pertinente despre aroganța americană. El unde e?

— E plecat cu afaceri. Vine diseară.

Norah îl văzu din nou, cu ochii minții, pe Frederic intrând pe ușa hotelului, lăsându-și cheile pe șifonier și pipăindu-și buzunarele ca să vadă dacă are portofelul. Purta cămăși de un alb strălucitor în care se reflectau ultimele raze de lumină, cu gulere rigide cu capete prinse cu nasturi, și în fiecare seară intra și își agăța cravata de un scaun, vocea lui joasă șoptind numele ei. Poate că la început se îndrăgostise de vocea lui. Aveau atâtea în comun – copiii mari, divorțuri, slujbe solicitante – dar pentru că viața lui Frederic se desfășurase în altă țară, pe jumătate în altă limbă, lui Norah îi părea exotică, familiară și necunoscută totodată. O țară veche și nouă în același timp.

— Cum ți s-a părut excursia? întrebă Paul. Ți place în Franța?

— Dar tu? Cum merge turneul? Am fost fericită aici, spuse Norah, și era adevărat. Frederic era de părere că aglomerația distrusese Parisul, însă pentru Norah farmecul era infinit, brutăriile și patiseriile, clătitele vândute de la standurile din stradă, clopotnițele vechilor biserici, clopotele și sunetele care curgeau ca un râu, ici-colo apărând un cuvânt ca o pietricică. Mai ești îndrăgostit?

— O, da, spuse el, cu fața înseninându-i-se puțin. Se uită țintă la ea. Te căsătorești cu Frederic?

Ea își plimba degetul în jurul muchiilor ascuțite al broșurii. Aceasta era, bineînțeles, întrebarea pe care o purta în fiecare clipă în minte – ar trebui să își schimbe viața? Îl iubea pe Frederic, nu mai fusese niciodată atât de fericită, deși prin acea fericire putea întrevedea o vreme în care obiceiurile lui, care acum îi erau dragi, o vor călca pe nervi, și pe el ale ei. Lui îi plăcea ca lucrurile să stea astfel; era meticulos în toate privințele, de la modul în care aranja mobila în casă la completarea declarațiilor de venit. În privința aceea, și era singura, îi amintea de David. Acum era destul de matură, avea experiență, ca să știe că nimic nu este perfect. Nimic nu rămânea la fel, nici măcar ea. Dar era

la fel de adevărat că, atunci când Frederic intra într-o cameră, aerul părea că se schimbă, parcă încărcat de electricitate, și ființa ei tresărea. Voia să știe ce s-ar putea întâmpla în clipa următoare.

— Nu știu, zise ea rar. Bree este dispusă să cumpere afacerea. Frederic mai are doi ani de contract, așa că nu suntem obligate să hotărâm nimic pentru o vreme. Dar pot să îmi imaginez viața mea alături de el. Presupun că asta e primul pas.

Paul dădu din cap.

— Așa a fost data trecută? Știi tu... cu tata?

Norah îl privi, întrebându-se cum să îi răspundă.

— Da și nu, spuse ea în cele din urmă. Acum sunt mult mai pragmatică. Atunci, voiam doar ca cineva să aibă grijă de mine. Nu mă cunoșteam foarte bine.

— Tatei îi plăcea să aibă grijă de tot.

— Da. Da, așa este.

Paul râse scurt, ascuțit.

— Nu pot să cred că a murit.

— Știu, spuse Norah. Nici eu nu pot.

Statură în tăcere o vreme, și aerul vibra în jurul lor. Norah întoarse broșura, amintindu-și de răcoarea din muzeu, de ecoul pașilor ei. Stătuse aproape o oră în fața unui tablou, studiind culorile care se zvârcoleau, trăsăturile sigure și vii ale pensulei. Ce anume o emoționa la Van Gogh? Ceva care strălucea, ceva imperceptibil. David umblase prin lume imortalizând cu aparatul foto cele mai mici detalii, obsedat de lumină și de umbră, încercând să fixeze lucrurile în spațiu. Acum nu mai era, iar modul în care văzuse lumea dispăruse și el.

Paul se ridică și făcu un semn cu mâna spre partea opusă a parcului, tristeții de pe chipul lui luându-i locul un zâmbet vesel, intens, concentrat asupra cuiva, exclusiv. Norah îi urmări privirea peste iarba uscată și văzu o tânără cu fața prelungă, delicată și cu tenul de culoarea ghindelor coapte, iar părul întunecat căzându-i în bucle până în talie. Era

zveltă și purta o rochie ușoară, cu imprimeuri; se mișca cu grația și rezerva unei dansatoare.

— E Michelle, spuse Paul, care deja se ridicase. Mă întorc imediat. E Michelle.

Norah îl privi cum se ducea spre ea ca atras de gravitație, și fața lui Michelle destinzându-se la vederea lui. El îi luă ușor fața în palme când se sărutară, după care ea ridică o mână și palmele li se atinseră scurt, ușor, într-un gest atât de intim, încât Norah simți impulsul să se uite în altă parte. Apoi traversară parcul, cu capetele plecate, vorbind. La un moment dat se opriră, Michelle sprijinindu-și mâna de brațul lui Paul, iar Norah își dădu seama că el îi spusese.

— Doamnă Henry, zise fata, dând mâna cu ea când ajunseră lângă banca lui Norah. Avea degete lungi și reci. Condoleanțe pentru tatăl lui Paul.

Și accentul ei era puțin exotic: petrecuse mulți ani la Londra. Statură cu toții în parc câteva minute, discutând. Paul propuse să meargă la cină, iar Norah fu tentată să accepte. Voia să stea cu Paul și să discute până noaptea târziu, dar ezită, conștientă de faptul că între Paul și Michelle era o căldură, o lumină, o neliniște care cereau intimitate. Se gândi iarăși la Frederic, care poate că deja se întorsese la pensiunea lor, lăsându-și cravata pe spătarul scaunului.

— Ce-ar fi s-o lăsăm pe mâine? spuse ea. Dacă ne-am întâlni pentru micul dejun? Vreau să știu totul despre călătoria ta. Vreau să știu totul despre chitariștii de flamenco din Sevilla.

Pe stradă, mergând spre metrou, Michelle o luă de braț pe Norah. Paul mergea chiar în fața lor, un bărbat înalt și lat în umeri.

— Ați crescut un fiu minunat, spuse ea. Îmi pare atât de rău că nu o să pot să îl cunosc pe tatăl lui.

— Era oricum foarte greu să îl cunoști. Dar și mie îmi pare rău. Mai făcură câțiva pași. Ți-a plăcut turneul?

— O, călătoriile îți oferă o libertate minunată, observă Michelle.

Era o seară superbă, pentru un moment fură orbiți de lumina puternică de la metrou, în timp ce coborau. În tunel se auzi ecoul unui tren huruind în depărtare. Miresmele erau amestecate: parfum și, sub el, izul mai pregnant de metal, de benzină.

— Treci mâine pe la mine, în jur de nouă, îi spuse Norah lui Paul, ridicând vocea deasupra zgomotului. Apoi, pe când se apropia trenul, ea se aplecă înainte, aproape de urechea lui, strigând: Te-a iubit! Era tatăl tău și te-a iubit!

Fața lui Paul se luminează pentru o clipă: suferință și pierdere. Dădu din cap. Nu mai era timp de mai mult. Trenul era acum în mare viteză, grăbindu-se spre ei, iar ea, în curentul acela brusc, simți cum i se umple inima de bucurie. Fiul ei, aici, în lume. Și David, dispărut în chip misterios. Metroul se opri, scârțâind, și ușile hidraulice se deschiseră brusc cu un oftat. Norah se urcă și se așeză la fereastră, zărind o ultimă imagine fugară a lui Paul, în mers, cu mâinile în buzunar și capul în jos. Era acolo, iar în clipa următoare dispăru.

Când ajunse la stația ei, aerul se îmbibase deja de lumina amurgului. Merse, călcând pe piatra de pavaj, către pensiunea zugrăvită în galben pal, care răspândea lumină în jur, cu ghivece la ferestre, din care se revărsau flori. Camera era cufundată în tăcere, iar lucrurile ei – neatinsse; Frederic nu sosise încă. Norah se duse la fereastra care dădea spre râu și stătu acolo un moment, gândindu-se la cum îl purta pe umeri David pe Paul în prima lor casă, la ziua în care o ceruse în căsătorie, strigând către ea pentru a acoperi zgomotul cascadei, iar inelul îi alunecase rece pe deget. Se gândea la mâna lui Paul și a lui Michelle, palmă în palmă.

Se duse la birouaș și scrisese un bilețel: „Frederic, sunt în curte”.

Curtea, mărginită de palmieri de ghiveci, dădea înspre Sena. Prin frunzișul pomilor, prin gardurile de fier forjat, licăreau lumini mici. Norah se așeză într-un loc de unde putea contempla râul și comandă un pahar cu vin. Uitase

cartea pe undeva – probabil în grădina de la Luvru. Pierderea ei îi dădu un sentiment vag de regret. Nu era genul de carte pe care s-o cumperi de două ori, ci literatură ușoară, ceva cu care să îți treacă timpul. Povestea a două surori. Acum nu va ști niciodată cum se termina povestirea.

Două surori. Poate că, într-o zi, ea și Bree aveau să scrie o carte. Acest gând o făcu pe Norah să zâmbescă, și bărbatul care stătea la masa de alături, îmbrăcat într-un costum alb, cu un păhărel de tărie în mână, îi zâmbi înapoi. Așa începeau aceste povești: era o vreme când și-ar fi pus picior peste picior sau și-ar fi dat părul pe spate, mici gesturi provocatoare, până când el se scula de la masă și venea să o întrebe dacă putea să vină la masa ei. Ei îi plăcea mult să simtă emoția acestui dans și senzația de descoperire. Dar în seara asta, ea își mută privirea. Bărbatul își aprinse o țigară și, când termină, achită nota și plecă.

Norah rămase privind aglomerarea de oameni pe fundalul licăririi întunecate a râului. Nu îl văzu pe Frederic venind. Însă îi simți mâna pe umăr, se întoarse și el o sărută, pe un obraz, apoi pe celălalt, după care buzele lui se lipiră de ale ei.

— Bună, zise el, și se așeză de partea cealaltă a mesei.

Nu era un bărbat înalt, dar arăta foarte bine, cu umerii puternici de la anii de înot. Era analist de sisteme și lui Norah îi plăcea siguranța lui, capacitatea de a surprinde și a discuta per ansamblu, fără să rămână blocat în detaliile neimportante ale momentului. Și totuși, uneori chiar acest aspect o irita la el – viziunea lui asupra lumii ca un loc stabil și previzibil.

— Aștepți de mult? întrebă el. Ai mâncat?

— Nu. Ea făcu un semn către paharul cu vin, aproape plin. Nu aștept de mult. Și sunt moartă de foame.

El dădu din cap.

— Bine. Scuză-mă că am ajuns abia acum. Trenul a avut întârziere.

— E în regulă. Cum a fost în Orléans?

— Monoton. Dar prânzul cu vărul meu a fost plăcut.

Începu să vorbească, și Norah se dădu mai în spate, lăsând cuvintele să curgă peste ea. Măinile lui Frederic erau puternice și pricepute. Își aminti de o zi în care el îi construisese un set de rafturi pentru cărți, lucrând tot weekendul în garaj, iar rumegușul cădea în bucle de pe raboteză. Nu îi era teamă să lucreze sau să o oprească în bucătărie în timp ce gătea, înlănțuindu-i mijlocul cu mâinile și sărutând-o pe gât până se întorcea și îl săruta și ea. Fuma o pipă, ceea ce ei nu îi plăcea, muncea prea mult și conducea prea repede pe autostradă.

— I-ai spus lui Paul? întrebă Frederic. El e bine?

— Nu știu. Sper. Ne întâlnim la micul dejun. Vrea să se plângă la tine în legătură cu americanii aroganți.

Frederic izbucni în râs.

— Bine, zise el. Îmi place de fiul tău.

— E îndrăgostit. Iar tânăra pe care o adoră este chiar încântătoare: Michelle. O să vină și ea mâine.

— Bine, zise din nou Frederic, strecurându-și degetele între ale ei. E bine să fii îndrăgostit.

Comandară cina, friptură de vită cu pilaf și vin. Râul se mișca dedesubt, întunecat, tăcut, iar, în timp ce vorbeau, Norah se gândea ce minunat era să stai în liniște, ancorat într-un singur loc. Să stai și să bei vin la Paris, privind păsările cum se înalță în zbor din copaci, cu râul unduindu-se liniștit dedesubt, își aminti de drumurile ei nebunești spre Ohio, când era tânără, de suprafața cu irizații ciudate a apei, de puritatea bancurilor de calcar, de vântul care îi înfoia părul.

Însă acum stătea nemișcată, iar păsările se ridicau în zbor pe cerul indigo. Simți mirosul apei, și al fumului, și al cărnii prăjite, și al mълului din râu. Frederic își reaprinse pipa și își mai turnă vin, în timp ce oamenii se plimbau pe lângă ei pe trotuar, în această seară care lăsa loc nopții, iar clădirile apropiate dispăreau încet în aerul ce se întuneca. Una câte una, ferestrele se luminau. Norah își împături șervetul și se ridică. Lumea se învârti cu ea; era amețită din cauza vinului,

a înălțimii, a mirosului de mâncare după această lungă zi de suferință și bucurie.

— Te simți bine? o întrebă Frederic, de foarte departe.

Norah atinse masa cu o mână, recăpătându-și răsuflarea, încuviință din cap, incapabilă să acopere zgomotul râului, mirosul malurilor întunecate, vuietul stelelor rotitoare care licăreau vii.

Noiembrie 1988

Îl chema Robert și era chipeș, avea părul des, tuns cu breton. Mergea prin autobuz de la un capăt la celălalt, făcând cunoștință cu toată lumea și făcând comentarii despre rută, despre șofer, despre vreme. Ajunse la capătul rândului, se întoarse și luă totul de la capăt.

— Mă simt foarte bine aici, anunță el, dând mâna cu Caroline.

Ea zâmbi, răbdătoare; când îi strânsese mâna, îl simțise ferm și încrezător. Ceilalți oameni nu voiau să îl privească în ochi. Se uitau în cărțile lor, în ziare, la peisajul care se desfășura dincolo de geam. Cu toate acestea, Robert continua, fără să se lase descurajat, ca și cum oamenii din autobuz ar fi fost remarcabili sau nu s-ar fi așteptat la vreun răspuns din partea lor mai mult decât de la copaci, pietre sau nori. În perseverența lui, se gândi Caroline, urmărindu-l de pe ultimul rând – hotărând la nesfârșit în fiecare secundă să nu intervină – era o dorință adâncă de a găsi o persoană care să îl vadă cu adevărat.

Se pare că persoana aceea era Phoebe, care parcă se înșenina, scăldată într-o lumină interioară, când Robert era prin preajmă, pe care îl privea cum se mișca de la un capăt la celălalt al autobuzului de parcă ar fi fost vreo ființă deosebită, mirifică, asemenea unui păun, strident colorat și mândru. Când se așeză în sfârșit pe locul de lângă ea, încă mai vorbea, iar Phoebe îi zâmbi simplu. Era un zâmbet luminos; nu ascundea nimic în spatele lui. Nicio rezervă, nicio precauție, nicio așteptare ca să se asigure că el simțea aceeași revărsare de dragoste. Caroline închise ochii în fața expresiei fățișe de emoție a fiicei ei – ce nevinovăție sălbatică, ce risc! Dar când îi redeschise, Robert îi zâmbea și el, la fel de încântat de Phoebe pe cât era de uluit de surpriză, ca și cum un copac și-ar fi strigat numele.

„Ei bine, da, se gândi Caroline, de ce nu? O asemenea dragoste se întâlnește prea rar în lumea asta!” Îi aruncă o

privire lui Al, care stătea lângă ea, moțâind, iar părul grizonant îi sălta când autobuzul trecea peste hopuri sau lua curbele. Sosise noaptea trecută târziu și avea să plece de dimineață, în ziua următoare; făcea ore suplimentare ca să plătească noul acoperiș și țevile de scurgere. În ultimele luni, viața lor împreună fusese în mare parte ocupată cu afacerile. Uneori, o amintire a primilor lor ani de căsătorie – buzele lui sărutându-le pe ale ei, atingerea mâinii lui pe talia ei – îi stârnea lui Caroline o nostalgie dulce-amăruie. Cum de ajunseseră ei doi atât de ocupați și plini de griji? Cum se scurseseră atâtea zile, una după alta, aducându-i până în acest moment?

Autobuzul accelera peste valea râului, până la panta dinspre Squirrel Hill. Se aprinseseră deja farurile în acel început de amurg de iarnă. Phoebe și Robert stăteau tăcuți, cu fața spre culoar, îmbrăcați pentru petrecerea anuală a Asociației Upside Down. Pantofii lui Robert erau lustruiți impecabil; purta cel mai bun costum al lui. Pe sub palton, Phoebe era îmbrăcată cu o rochie înflorată, alb cu roșu, cu crucea albă și delicată de la confirmare atârându-i pe un lăntișor subțire la gât. Părul îi devenise mai negru, i se subțiasse și era tuns scurt ca o șepcuță care stă să își ia zborul, prins ici-colo cu agrafe roșii. Era palidă, cu pistrui șterși pe brațe și pe față. Se uita pe fereastră, cu un zâmbet timid, pierdută în gândurile ei. Robert studia anunțurile de deasupra capului lui Caroline, reclame pentru clinici și dentiști, hărți ale drumului. Era un om bun, pregătit în fiecare clipă să fie încântat de lume, deși uita o conversație aproape imediat ce se încheia și îi cerea lui Caroline numărul de telefon de fiecare dată când se întâlneau.

Totuși, pe Phoebe și-o amintea întotdeauna. Își amintea întotdeauna dragostea.

— Aproape am ajuns, spuse Phoebe, agățându-se de brațul lui Robert pe când se apropiau de vârful dealului. Locul petrecerii era aproape, luminile se revărsau peste iarba maronie, peste crustele de zăpadă. Am numărat șapte stații.

— Al, spuse Caroline, scuturându-l de umăr. Al, iubitule, am ajuns.

Coborâra din autobuz în răcoarea umedă a serii de noiembrie și merseră doi câte doi prin lumina crepusculului. Caroline își strecură mâna sub brațul lui Al.

— Ești obosit, zise ea, căutând să rupă tăcerea care se lăsa din ce în ce mai des între ei. Ai avut două săptămâni lungi.

— Mă simt bine, zise el.

— Aș vrea să nu trebuiască să stai atât de mult plecat.

Nici nu sfârșise bine fraza, că deja regreta ce spusese. Discuția aceasta era veche între ei, fusese un hop important în mariajul lor, și chiar și ei înseși vocea îi suna stridentă, ascuțită, ca și cum ar fi început cearta intenționat.

Zăpada le scârțâia sub picioare. Al oftă adânc, iar răsufierea lui formă un norișor în frigul care-i înconjura.

— Uite, fac tot ce pot, Caroline. Banii ne prind bine acum, iar eu sunt printre cei mai vechi. Mă apropii de șazeci de ani. Trebuie să bat fierul cât e cald.

Caroline dădu din cap. Brațul de sub mâna ei era ferm și stabil. Era așa de bucuroasă să îl aibă lângă ea, așa de obosită de ritmul nefiresc al vieții lor care îl ținea departe de casă zile întregi. Ce își dorea ea, mai mult decât orice, era să ia micul dejun cu el în fiecare dimineață și cina în fiecare seară; să se trezească alături de ea, nu în cine știe ce cameră necunoscută de hotel, la o sută sau cinci sute de kilometri depărtare.

— Doar că... îmi lipsești, zise încet Caroline. Asta e tot ce am vrut să spun. Eu asta spuneam.

Phoebe și Robert mergeau în fața lor, ținându-se de mână. Caroline se uită la fiica ei, care avea mânuși negre, o eșarfă pe care i-o dăruise Robert era înfășurată larg în jurul gâtului. Phoebe voia să se căsătorească cu Robert, să își petreacă viața alături de el; în ultimul timp, nu vorbea decât despre asta. Linda, directoarea centrului de zi, o avertizase:

— Phoebe este îndrăgostită. Are douăzeci și patru de ani, ajunge la maturitate și începe să își descopere propria sexualitate. Trebuie să discutăm despre asta, Caroline.

Însă Caroline, care nu era dispusă să admită că se schimbase ceva, amânase discuția.

Phoebe mergea cu capul puțin aplecat, ascultând concentrată; când și când, râsul ei spontan plutea înapoi prin înserare. Caroline inhala aerul înțepător și rece, simțind un val de plăcere pentru fericirea fiicei ei, alunecând înapoi în timp, în sala de așteptare a clinicii cu ferigi pleoștite și ușa care scârțâia, amintindu-și cum Norah Henry stătea în picioare lângă măsuță, scoțându-și mânușa ca să îi arate asistentei medicale de la recepție verigheta ei, având exact același răs.

Parcă se întâmplase într-o altă viață. Caroline își ștersese aproape complet din minte zilele acelea. Apoi, cu o săptămână în urmă, când Al era încă plecat, sosise o scrisoare din partea unei firme de avocatură din centrul orașului. Caroline, uimită, o desfăcuse și o citise pe verandă, în aerul rece al lunii noiembrie.

„Vă rugăm să luați legătura cu această firmă, referitor la un cont deschis pe numele dumneavoastră.”

Sunase imediat și stătuse la fereastră, privind la șuvoiul de mașini, în timp ce avocatul o anunțase că David Henry murise. De fapt, murise de trei luni. O contactaseră ca să îi spună despre un cont bancar pe care îl deschisese pe numele ei. Caroline își apăsă receptorul pe ureche și parcă simți cum ceva i se rupe în suflet la auzul acestei vești, în timp ce studia puținele frunze rămase în arborii de sicomor, fluturând în lumina dimineții reci. Avocatul, aflat la kilometri depărtare, continua să vorbească. Era un cont de beneficiar: David îl deschisese pe numele amândurora, de aceea se afla în afara testamentului. Nu voiau să îi dezvăluie suma din cont la telefon. Caroline trebuia să se prezinte la birou.

După ce închisese, se întorsese pe verandă, unde stătuse multă vreme în leagăn, încercând să se obișnuiască cu

veștile. O șoca faptul că David își amintise de ea astfel. O șoca și mai mult faptul că murise. Ce își închipuise? Că ea și David aveau să continue așa pentru totdeauna, fiecare cu viața lui, și totuși legați de acel moment din cabinetul lui în care se ridicase și i-o pusese în brațe pe Phoebe? Că, într-un fel, într-o zi, oricând i-ar fi convenit ei, avea să-l caute și să-l lase să-și cunoască fiica? Mașinile veneau în viteză de pe deal, într-un șir neîntrerupt. Nu se putea hotărî ce să facă, iar în cele din urmă intrase în casă pur și simplu și se pregătise pentru slujbă, strecurând scrisoarea în sertarul de sus al biroului, împreună cu bucățelele de hârtie rupte și agrafele de birou, așteptând să vină Al acasă și să o ajute să înțeleagă mai bine lucrurile. Nu îi spusese încă nimic despre asta – el fusese foarte obosit – dar veștile, nerostite, stăteau între ei, suspendate în aer, alături de îngrijorarea Lindei pentru situația lui Phoebe.

Lumina se răspândea dinăuntru spre trotuar, spre vărfurile închise la culoare ale ierbii. Intrară în hol, împingând ușile duble de sticlă. La capătul holului fusese amenajat un ring de dans, deasupra căruia atârna un stroboscop ce arunca raze strălucitoare pe tavan, pe pereți și pe fețele celor din jur. Cânta muzica, dar nimeni nu dansa. Phoebe și Robert rămaseră la margine, privind jocul de lumini de pe podeaua goală.

Al atârnă hainele în cuier și apoi, spre mirarea lui Caroline, o luă de mână.

— Îți amintești de ziua aceea, în grădină, când am hotărât să ne căsătorim? Hai să îi învățăm cum se dansează rock-and-roll, ce zici?

Caroline simți cum îi dau lacrimile, gândindu-se la foșnetul frunzelor care aducea cu un clinchet de monede în acea zi atât de îndepărtată, la strălucirea soarelui și la zumzetul albinelor din depărtare. Dansaseră pe iarbă și, câteva ore mai târziu, îl luase de mână pe Al, la spital, spunându-i: „Da, mă căsătoresc cu tine, da”.

Al îi înlănțui mijlocul și pășiră pe ring. Caroline uitase – trecuse mult timp – cât de ușor și de fluid li se mișcau trupurile împreună, cât de liberă se simțea când dansa. Își odihni capul pe umărul lui, inhalând aroma pătrunzătoare a loțiunii lui, sub care persista vag mirosul de ulei de motor. Al o ținea strâns în brațe, cu obrazul lipit de al ei. Se învârtiră, și, încet-încet, se iviră și alte perechi pe ringul de dans, surâzându-le. Caroline îi cunoștea aproape pe toți cei din sală – personalul de la centrul de îngrijire, ceilalți părinți de la Upside Down, pacienții centrului medical vecin. Phoebe se afla pe o listă de așteptare pentru a primi o cameră acolo, un loc unde putea trăi împreună cu alți câțiva adulți și un supraveghetor. În anumite privințe, părea varianta ideală – mai multă independență și autonomie pentru Phoebe, un răspuns măcar parțial la întrebarea despre viitorul ei – dar adevărul era că, de fapt, Caroline nu și-o putea imagina pe Phoebe trăind separat de ea. Lista de așteptare păruse foarte lungă atunci când se înscriuseră, dar în ultimul an numele lui Phoebe urcase constant pe ea. Trebuia ca în curând să ia o decizie. O zări acum pe Phoebe, zâmbind fericită, cu părul subțire prins la spate în agrafe roșii sângerii, pășind timidă pe ringul de dans împreună cu Robert.

Caroline dansă cu Al pe încă trei melodii, cu ochii închiși, lăsându-se să alunece în ritmul pașilor lui. El era un bun dansator, sigur de el și lin, și muzica părea să curgă odată cu ea. Același efect îl avea asupra ei și vocea lui Phoebe, tonurile pure ale cântecelor ei plutind prin cameră, făcând-o pe Caroline să se oprească din orice ar fi făcut și să rămână nemișcată, lăsând realitatea să treacă prin ea ca printr-o sită.

— Minunat, murmură Al, strângând-o mai tare, apăsându-și obrazul de al ei.

Când începu o melodie rapidă de rock, el o cuprinse cu brațul și coborâră de pe ring.

Caroline, ușor amețită, cercetă sala cu privirea, căutând-o, din obișnuință, pe Phoebe, și, nevăzând-o, simți primele săgeți ale îngrijorării.

— Am trimis-o să mai aducă niște puncte, îi strigă Linda din spatele mesei. Făcu semn către băuturile împuținate de pe masă. Ți vine să crezi că a venit atâta lume, Caroline? Ni se termină și prăjiturile.

— Mă duc să aduc eu, se oferi Caroline, bucuroasă că găsisese o scuză să se ducă după Phoebe.

— Se descurcă ea, zise Al, prinzând-o de mână și făcându-i semn către scaunul de lângă el.

— Mă duc doar să văd, zise Caroline. Mă întorc imediat. Traversă încăperile pustii, strălucitoare și tăcute, simțind încă pe piele atingerea lui Al. Coborî pe scări și intră în bucătărie, împingând ușile batante de metal cu o singură mână și căutând cu cealaltă întreprătorul. Lumina fluorescentă neașteptată îi prinse ca într-o fotografie: Phoebe, în rochia ei cu flori, cu spatele lipit de bar, Robert stând în picioare lângă ea, înlănțuind-o cu brațele, strecurându-și o mână în sus pe piciorul ei. În clipa dinainte ca ei să se întoarcă, Caroline văzu că el fusese gata s-o sărute și că Phoebe voia să fie sărutată și era gata să-l sărute și ea: pe acest Robert, prima ei iubire. Avea ochii închiși, fața inundată de plăcere.

— Phoebe, zise Caroline cu asprime. Amândoi, ajunge.

Ei se desprinseră din îmbrățișare, surprinși, dar nu rușinați.

— Nu e nimic rău, zise Robert. Phoebe e prietena mea.

— Ne vom căsători, adăugă Phoebe.

Caroline, tremurând, încercă să rămână calmă. Phoebe era, până la urmă, o persoană matură.

— Robert, zise ea, vreau să vorbesc cu Phoebe o clipă. Singură, te rog.

Robert ezită, apoi trecu pe lângă Caroline, lipsit de entuziasmul lui gregar.

— Nu e nimic rău, zise el, oprindu-se la ușă. Eu și Phoebe ne iubim.

— Știu, spuse Caroline în timp ce ușa flutură în urma lui.

Phoebe stătea scăldată în lumina aspră, răsucindu-și colierul.

— Putem să sărutăm pe cineva pe care-l iubim, mami. Tu îl săruți pe Al.

Caroline aprobă din cap, amintindu-și de mâna lui Al pe talia ei.

— Așa e. Dar, iubito, cred că era mai mult decât o simplă sărutare.

— Mami! Phoebe era exasperată. Eu și Robert ne căsătorim. Caroline răspunse fără să se gândească.

— Tu nu poți să te căsătorești, draga mea.

Phoebe ridică privirea, cu o expresie îndărătnică pe față, pe care Caroline i-o cunoștea prea bine. Lumina fluorescentă cădea printr-o sită, schițând un model pe fața ei.

— De ce nu?

— Iubito, căsătoria... Caroline se opri, gândindu-se la Al, la oboseala lui din ultima vreme, la distanța pe care o puneau între ei de fiecare dată când pleca în călătorie. Dragă mea, e foarte complicat. Poți să-l iubești pe Robert fără să te căsătorești cu el.

— Nu. Eu și Robert ne căsătorim.

Caroline oftă.

— Foarte bine. Să zicem că vă căsătoriți. Unde aveți de gând să trăiți?

— O să cumpărăm o casă, zise Phoebe, cu chipul concentrat, sincer. O să locuim în ea, mami. O să avem copii.

— Copiii înseamnă foarte multă muncă, zise Caroline. Mă întreb dacă tu și Robert știți cât de multă. Și mulți bani. Cum aveți voi să plătiți pentru casă? Pentru mâncare?

— Robert are o slujbă. Și eu am. Avem *foarte* mulți bani.

— Dar tu n-o să poți munci dacă o să ai grijă de copii.

Phoebe se gândi, încruntată, și inima lui Caroline se umplu de dragoste. Visuri atât de simple și de profunde, și care nu se puteau îndeplini – unde era dreptatea?

— Îl iubesc pe Robert, insistă Phoebe. Și Robert mă iubește. În plus, Avery a făcut un copil.

— Oh, iubito, zise Caroline. Și-o aminti pe Avery Swan împingând căruciorul pe trotuar, oprindu-se pentru ca Phoebe să se poată apleca peste margine și să atingă ușor obrăjorul copilășului. Oh, draga mea! Caroline traversă distanța dintre ele și își puse mâinile pe umerii lui Phoebe. Ți amintești când tu și Avery l-ați salvat pe Rain? Îl iubim pe Rain, dar a-l avea presupune foarte multă muncă. Trebuie să arunci cutia cu fecale și să-l piepteni, să strângi dezordinea pe care o face și să-l duci afară, și să-ți faci o mie de griji când nu vine acasă. Un copil înseamnă încă și mai mult, Phoebe. Un copil e echivalent cu douăzeci de Rain.

Phoebe își plecă privirea, lacrimile curgându-i pe obraji.

— Nu e drept, șopti ea.

— Nu e drept, încuviință Caroline.

Rămaseră o clipă nemișcate, tăcute în lumina tăioasă, strălucitoare.

— Phoebe, poți să mă ajuți? întrebă Caroline în cele din urmă. Linda are nevoie și de prăjituri.

Phoebe dădu din cap, ștergându-și ochii. Urcară înapoi pe scări și trecură prin coridor, cărând cutii și sticle, fără să-și vorbească.

În seara aceea, Caroline îi povesti lui Al ce se întâmplase. El ședea pe canapea lângă ea, cu brațele încrucișate, deja pe jumătate adormit. Pielea gâtului îi era fină, roșie încă, pentru că se bărbierise mai devreme, iar ochii îi erau înconjuțați de cercuri negre. Dimineață avea să se scoale în zori și să plece.

— Își dorește atât de mult să aibă propria viață, Al. Și ar trebui să fie atât de simplu.

— Hm, zise el, ridicându-se. Poate că e într-adevăr simplu, Caroline. Sunt și alți oameni care locuiesc în centrul medical și par să se descurce destul de bine. Iar noi suntem lângă ea.

Caroline clătină din cap.

— Pur și simplu nu mi-o pot imagina singură în lumea asta mare. Și cu siguranță nu se poate căsători, Al. Ce s-ar întâmpla dacă ar rămâne într-adevăr însărcinată? Nu sunt pregătită să mai cresc un copil – pentru că asta ar însemna.

— Nici eu nu vreau să mai cresc un copil, zise Al.

— Poate ar trebui s-o împiedicăm să-l mai vadă pe Robert o vreme.

Al se întoarce și se uită la ea, surprins.

— Crezi că ar fi un lucru bun?

— Nu știu, oftă Caroline. Pur și simplu nu știu.

— Uite ce este, Caroline, spuse Al cu blândețe. Din clipa în care te-am cunoscut, ai cerut într-una ca lumea să nu-i trântescă lui Phoebe nicio ușă în nas. „Nu o subestima” – știi de câte ori te-am auzit spunând asta? Atunci de ce n-o lași să se mute singură? De ce să n-o lăsăm să încerce? Poate că o să-i placă. Poate că și ție o să-ți placă să fii liberă.

Ea se uită la tavan, gândindu-se că are nevoie să fie zugrăvit, în timp ce un adevăr dificil se zbătea să iasă la suprafață.

— Nu îmi pot închipui viața fără ea, zise ea încet.

— Nu îți cere nimeni să faci asta. Dar a crescut, Caroline. Asta-i realitatea. Pentru ce te-ai străduit toată viața, dacă nu pentru o viață independentă pentru Phoebe?

— Cred că ai vrea să fii liber, spuse Caroline. Ți-ar plăcea să pleci. Să călătorești.

— Și ție nu?

— Bineînțeles că mi-ar plăcea, strigă ea, surprinsă de intensitatea răspunsului ei. Dar Al, chiar dacă Phoebe se mută, nu va fi niciodată complet independentă. Și mi-e teamă că ești nefericit din cauza asta. Mi-e teamă că ne vei părăsi. Dragul meu, ai devenit din ce în ce mai distant în ultimii ani.

Al nu vorbește multă vreme.

— De ce ești atât de supărată? întrebă el în cele din urmă. Ce te face să crezi că am de gând să plec?

— Nu sunt supărată, zise ea repede, căci din vocea lui își dăduse seama că îl rănisese. Al, așteaptă un moment. Traversă camera și luă scrisoarea din sertar. De asta sunt supărată. Nu știu ce să fac.

El luă scrisoarea și o studie mult timp, întorcând-o de pe o parte pe alta, de parcă rezolvarea misterului ar fi fost trecută pe verso, apoi o mai citi o dată.

— Câți bani sunt în cont? întrebă el, ridicând privirea. Ea clătină din cap.

— Nu știu încă. Trebuie să mă duc personal să aflu.

Al dădu din cap, cercetând din nou scrisoarea.

— E ciudat cum a procedat, cu contul ăsta secret.

— Da. Poate i-a fost teamă că am să-i spun lui Norah. Poate a vrut ca ea să aibă timp să se obișnuiască puțin cu ideea morții lui. Asta e tot ce-mi pot închipui. Caroline se gândi la Norah, care își trăia viața în lume fără a bănuși că fiica lor era încă în viață. Și Paul – oare ce s-a întâmplat cu el? Era greu să-și imagineze cum ar putea fi acum bebelușul acela cu păr negru pe care îl văzuse o singură dată.

— Ce crezi că ar trebui să facem? întrebă ea.

— Mai întâi află toate detaliile. Când mă întorc, mergem împreună la avocat. Pot să-mi iau liber o zi sau două. Și după asta... nu știu, Caroline. O să mai vedem. Deocamdată nu e nimic foarte urgent.

— Bine, zise ea, și toată spaima din săptămâna anterioară dispăru ca prin farmec. Al făcea ca totul să pară atât de simplu. Mă bucur mult că ești aici, zise ea.

— Da, Caroline. Al îi luă mâna într-a lui. Nu plec nicăieri. Doar la Toledo, mâine dimineață la șase. Așa că acum cred că am să mă duc în dormitor să trag pe dreapta.

O sărută pe buze și o trase mai aproape. Caroline își apăsă obrazul de al lui, inspirându-i mirosul și căldura, amintindu-și cum îl întâlnise în parcare de lângă Louisville, în ziua aceea care-i marcaseră viața.

Al se ridică, cu mâna încă într-a ei.

— Vii și tu? o invită el.

Ea dădu din cap și se ridică, ținându-l de mână.

Dimineață, ea se sculă devreme și pregăti micul dejun, decorând farfuriile pe care așezase ochiuri, șuncă și cartofi pai cu câteva tulpini de pătrunjel.

— Ce bine miroase, zise Al intrând în bucătărie, sărutând-o pe obraz și azvârlind pe masă ziarul, împreună cu plicurile din ziua anterioară.

Scrisorile erau reci, vag umede, în mâinile ei. Erau două facturi, plus o vedere viu colorată de la Marea Egee cu o însemnare de la Doro pe spate.

Caroline își trecu degetele peste ilustrată și citi scurtul mesaj.

— Trace și-a scrântit glezna la Paris.

— Păcat.

Al deschise ziarul și clătină din cap citind reportajul despre alegeri.

— Caroline, zise el după o clipă, punând ziarul jos. Mă gândeam aseară. Nu vrei să vii cu mine? Linda ar lua-o pe Phoebe la sfârșitul ăsta de săptămână, n-am nicio îndoială. Am putea să mergem doar doi noi. Și ar fi și o ocazie să vezi cum se descurcă Phoebe dacă o lași nițel singură. Ce zici?

— Chiar acum? Adică să plecăm acum?

— Da. Să prindem toată ziua. De ce nu?

— Oh, zise ea, înroșindu-se de plăcere, deși nu-i plăceau drumurile lungi, orele petrecute în mașină. Nu știu. Sunt atâtea de făcut săptămâna asta. Poate data viitoare, adăugă ea repede, ca să nu-l respingă.

— De data asta am putea să facem niște ocoluri, niște mici excursii, insistă el. Ca să fie mai interesant pentru tine.

— E o idee foarte bună, zise ea, gândindu-se cu surprindere că era, într-adevăr.

El surâse, dezamăgit, și se aplecă s-o sărute, cu buzele reci și grăbite.

După ce Al plecă, Caroline lipi pe frigider ilustrata de la Doro cu un magnet. Era un noiembrie mohorât, o vreme

umedă și cenușie, parcă stătea să ningă, și ei îi plăcea să se uite la marea aceea strălucitoare, seducătoare, la fâșia de nisip cald. Toată săptămâna, în timp ce-și ajuta pacienții, pregătea masa sau strângea rufele, Caroline se gândi la invitația lui Al. Își aminti de sărutul pasional pe care îl surprinsese între Robert și fiica sa, de casa în care Phoebe voia să locuiască. Al avea dreptate. Într-o zi, ei doi n-aveau să mai fie, iar Phoebe avea dreptul la o viață numai a ei.

Dar lumea era la fel de crudă ca întotdeauna. Marți, în timp ce mâncau chiftele cu piure și fasole verde în sufragerie, Phoebe scoase din buzunar un mic puzzle de plastic, cu numere înscrise pe pătrățele mobile. Trebuia să pună numerele în ordine și se juca între două îmbucături.

— E interesant, zise Caroline cu voce leneșă, bându-și laptele. De unde ai jucărioara asta, draga mea?

— De la Mike.

— E un coleg de muncă? întrebă Caroline. Cineva nou?

— Nu, zise Phoebe. L-am cunoscut în autobuz.

— În autobuz?

— Îhî. Ieri. Mi-a vorbit frumos.

— Aha. Caroline simți cum timpul încetinește și simțurile i se ascut. Trebui să se forțeze să vorbească cu glas calm, firesc. Mike ți-a dat puzzle-ul?

— Îhî. S-a purtat frumos. Și are o pasăre nouă. Vrea să mi-o arate și mie.

— Serios? întrebă Caroline și se simți străbătută de un fior rece. Phoebe, iubito, nici să nu-ți treacă prin cap să pleci vreodată undeva cu cineva străin. Doar am vorbit despre asta.

— Știu. I-am spus, zise Phoebe. Dădu puzzle-ul la o parte și-și puse mai mult ketchup peste chiftele. Mi-a spus: Hai să mergem la mine, Phoebe. Și eu i-am zis: Bine, dar trebuie să-i spun mamei mai întâi.

— O idee foarte bună, reuși Caroline să îngaima.

— Pot? Pot, mami, să merg mâine acasă la Mike?

— Unde locuiește Mike?

Phoebe dădu din umeri.

— Nu știi. L-am văzut doar în autobuz.

— În fiecare zi?

— Îhî. Pot să mă duc? Vreau să văd și eu pasărea.

— Ce-ai zice dac-aș veni și eu? spuse Caroline precaută. Ce-ar fi să mergem împreună mâine cu autobuzul? Așa pot să-l cunosc și eu pe Mike și vin și eu cu tine să vezi pasărea. Ce părere ai?

— Foarte bine, zise Phoebe încântată și-și termină laptele.

În următoarele două zile, Caroline merse împreună cu Phoebe cu autobuzul la serviciu și înapoi, dar Mike nu mai apăru.

— Iubito, mi-e teamă că te-a mințit, îi zise Caroline joi seară, în timp ce spălau vasele.

Phoebe purta un pulover galben și mâinile îi erau pline de tăieturi de la hârtie, de la serviciu. Caroline o privi cum lua fiecare farfurie în parte și o ștergea cu grijă, recunoscătoare că Phoebe era în siguranță, înfricoșată la gândul că într-o zi ar putea să nu mai fie. Cine era acest Mike, acest străin, și ce i-ar fi putut face lui Phoebe dacă ea s-ar fi dus cu el? Caroline făcu o plângere la poliție, dar șansele ca bărbatul să fie prins erau foarte mici. Nu se întâmplase nimic, până la urmă, și Phoebe nu putuse relata nimic afară de faptul că purta un inel de aur și adidași albaștri.

— Mike e de treabă, insistă Phoebe. Nu m-ar fi mințit.

— Iubito, nu toată lumea e de treabă și nu toată lumea vrea ceea ce e mai bine pentru tine. N-a venit înapoi în autobuz, așa cum a promis. A vrut să te păcălească, Phoebe. Trebuie să fii atentă.

— Întotdeauna spui așa, răspunse Phoebe, aruncând șervetul de vase pe bar. Așa ai spus și despre Robert.

— Acolo e altceva. Robert nu încearcă să-ți facă rău.

— Îl iubesc pe Robert.

— Știi. Caroline închise ochii și inspiră adânc. Phoebe, draga mea, știi că te iubesc. Nu vreau să pățești nimic rău.

Uneori oamenii sunt periculoși. Cred că bărbatul acela era periculos.

— Dar nu m-am dus cu el, zise Phoebe, detectând severitatea și teama din glasul lui Caroline. Puse ultima farfurie pe suportul de vase și aproape o podidiră lacrimile. Nu m-am dus.

— Ai fost deșteaptă, zise Caroline. Ai făcut foarte bine. Să nu pleci niciodată cu nimeni.

— Doar dacă știe parola.

— Da. Iar parola e secretă, n-o spui nimănui.

— Praf de stele! șopti tare Phoebe, radioasă. E secretă.

— Da, oftă Caroline. Da, e secretă.

Vineri dimineată, Caroline o duse pe Phoebe cu mașina la slujbă. În seară aceea stătu în mașină, așteptând, privind-o cum se mișcă în spatele bancului de lucru, cum se ocupă de legătorie sau glumește cu Max, colega ei, o tânără cu părul prins la spate într-o coadă de cal, care ieșea în fiecare zi să ia masa de prânz împreună cu Phoebe și căreia nu-i era teamă s-o ia la întrebări dacă Phoebe încurca vreo comandă. Phoebe lucra aici deja de trei ani. Îi plăcea foarte mult munca și era foarte pricepută. Privind-o cum se mișca în spatele panoului de sticlă, Caroline își aminti de nenumăratele ore de pregătire, de toate descrierile, și discuțiile, și hârtiile de care avusese nevoie pentru a face posibile asemenea clipe pentru Phoebe. Și totuși îi rămâneau atât de multe griji. Incidentul din autobuz fusese doar una dintre ele. Phoebe nu câștiga suficient cât să poată trăi independent, și nu putea fi lăsată singură, nici măcar pe durata unui sfârșit de săptămână. Dacă ceva ar fi luat foc sau s-ar fi ars vreo siguranță, s-ar fi speriat și nu ar fi știut ce să facă.

Și mai era și Robert. Pe drumul spre casă, Phoebe vorbi despre serviciu, despre Max și despre Robert, Robert, Robert. Avea să vină a doua zi să facă o plăcintă împreună cu Phoebe. Caroline o ascultă, bucuroasă că era aproape sâmbătă și că Al avea să se întoarcă acasă. Un lucru bun

după incidentul din autobuz era că avusese o scuză s-o ducă și s-o aducă pe Phoebe de la serviciu, limitându-i timpul pe care îl putea petrece cu Robert.

Când intrară pe ușă, telefonul suna. Caroline oftă. Vreun agent care încerca să-i vândă ceva, sau vreun vecin care strângea fonduri pentru bolnavii de inimă, sau cineva care formase numărul greșit. Rain mieună în semn de bun venit, frecându-i-se de glezne.

— Șterge-o, zise ea și ridică receptorul.

Era un polițist. Își dresе glasul și ceru cu ea. Caroline fu surprinsă, apoi încântată. Poate îl găsiseră pe bărbatul acela, până la urmă.

— Da, zise ea, privind cum Phoebe îl ridică pe Rain și-l îmbrățișează. La telefon.

El își dresе din nou glasul și începu.

Ulterior, Caroline avea să-și amintească acest moment ca fiind foarte lung, timpul se lărgise până când umpluse toată camera și o împinsese într-un fotoliu, deși vestea era simplă și comunicarea ei nu putea să fi durat prea mult. Camionul lui Al ieșise de pe șosea la o curbă, trecând printr-un gard și intrând vijelios într-o moviliță. El era la spital, cu un picior rupt; același centru de urgență în care, cu mulți ani în urmă, Caroline îi acceptase cererea în căsătorie.

Phoebe îi fredona ceva lui Rain, dar păru să simtă că era ceva în neregulă și-și ridică privirea, întrebătoare, în clipa când Caroline puse receptorul în furcă. Caroline îi povesti ce se întâmplase. Pe coridoarele placate cu faianță ale spitalului, se trezi copleșită de amintirile acelei zile îndepărtate: buzele umflate ale lui Phoebe, răsuflarea ei gâfăită, Al care intervenise când ea se înfuriase pe sora aceea. Acum Phoebe era o femeie în toată firea, care mergea alături de ea în uniforma de la serviciu; iar ea și Al erau căsătoriți de optsprezece ani.

Optsprezece ani.

El era treaz, și părul negru cu fire cărunte i se distindea clar pe fondul alb al pernei. Încercă să se ridice în capul

oaselor când ele intrară, dar făcu o grimasă și se lăsă din nou încet pe spate.

— Oh, Al!

Caroline traversă salonul și-i luă mâna.

— Sunt teafăr, zise el, închizând ochii pentru o clipă și inspirând adânc.

Ea simți cum înțepenește pe dinăuntru, căci nu-l văzuse niciodată pe Al astfel – atât de zdruncinat încât tremura, iar un mușchi îi zvâcnea vag pe maxilar, lângă ureche.

— Începi să mă sperii, zise ea, încercând să păstreze un ton vesel.

El deschise atunci ochii, și, preț de o clipă, se uitară drept unul la altul, și tot ce exista în afară de ei dispăru. Ea se întinse, îi luă mâna cu palma mare și și-o lipi blând de obraz. O apăsă cu mâna și-și simți ochii înlăcrimați.

— Ce s-a întâmplat? șopti.

El oftă.

— Nu știu. Era o după-amiază însorită. Strălucitoare, limpede. Mergeam drept, cântând pe muzica de la radio. Mă gândeam cât de grozav ar fi fost dacă ai fi fost și tu lângă mine, cum discutaserăm. În clipa următoare m-am trezit că mașina trecea prin gard. Și după aceea nu-mi amintesc nimic. M-am trezit abia aici. Camionul e făcut praf. Polițiștii zic că, dacă aș mai fi mers douăzeci de metri pe șosea, aș fi fost deja pe lumea cealaltă.

Caroline se aplecă înainte și-și puse brațele în jurul lui, adulmecându-i mirosul amestecat, atât de familiar. Inima bătea regulat în pieptul lui Al. Cu doar câteva zile în urmă se mișcaseră împreună pe ringul de dans, făcându-și griji din cauza acoperișului, a streșinilor. Își trecu degetele prin părul lui, crescut prea lung la ceafă.

— Oh, Al!

— Știu, zise el. Știu, Caroline.

Lângă ei, cu ochii căscați de uimire, Phoebe începu să plângă, apăsându-și mâna pe gură ca să nu-și dea la iveală

suspinele. Caroline se ridică și-și puse un braț în jurul ei. O mângâie pe păr, simțind căldura robustă a trupului ei.

— Phoebe, zise Al. Din câte văd, abia ai terminat lucrul. Ai avut o zi bună, draga mea? Eu n-am ajuns până la Cleveland, așa că nu ți-am adus rulourile alea care-ți plac atât de mult, îmi pare rău. Data viitoare, bine?

Phoebe dădu din cap, ștergându-și obrazii cu palmele.

— Unde ți-e camionul? întrebă ea, și Caroline își aminti când le lua Al pe amândouă la plimbare, iar Phoebe stătea sus în cabină și își cobora pumnul când treceau pe lângă alte camioane, ca să-i facă pe șoferi să claxoneze.

— Dragă mea, s-a stricat, spuse Al. Îmi pare rău, dar chiar e distrus.

Al stătu în spital două zile, după care veni acasă. Timpul lui Caroline trecea ca un vis, pregătind-o pe Phoebe pentru serviciu și mergând ea însăși la serviciu, îngrijindu-l pe Al, pregătind masa și spălând rufele. În fiecare seară cădea extenuată în pat, se trezea dimineața și o lua de la capăt. Nu o ajuta deloc că Al era un pacient îngrozitor, țăfnos pentru că era privat de libertate, fără răbdare și pretențios. Îi amintea, din păcate, de acele zile din trecut petrecute cu Leo în aceeași casă, lăsându-i sentimentul că timpul nu era o linie dreapta, ci era ciclic.

Trecu o săptămână. Sâmbătă, Caroline, la capătul puterilor, puse rufele în mașina de spălat și merse la bucătărie să ia ceva pregătit pentru cină. Scoase din frigider niște morcovi pentru salată și căută în congelator, sperând să-i vină inspirația. Nimic. Ei bine, deși nu o să îi placă lui Al, poate că o să comande o pizza. Era deja ora cinci, și în câteva minute trebuia să plece ca să o ia pe Phoebe de la serviciu. Se opri din curățatul legumelor, uitându-se, pe lângă propria reflecție slabă în fereastră, la literele firmei Foodland care licăreau roșii printre ramurile uscate ale copacilor, gândindu-se la David Henry. Se gândea și la Norah, care în fotografia era transformată în obiect, carnea ei se rotunjea precum niște dealurile în poze, iar părul ei

inunda fotografia cu o lumină neașteptată. Scrisoarea de la avocat era încă în sertarul biroului. Păstrase programarea pe care o făcuse înainte de accidentul lui Al și îi făcuse o vizită avocatului, la biroul cu lambriuri de stejar, aflând amănunțele privind moștenirea lui David Henry. Conversația îi revenise în minte toată săptămâna, deși nu avusese timp să se gândească prea bine la asta ori să discute cu Al.

Dintr-odată se auzi gălăgie afară. Caroline se întoarse, speriată. Prin geamul ușii din spate o zări pe Phoebe, pe verandă. Reușise să ajungă singură acasă; nu avea haina pe ea. Caroline lăsă din mână răzătoarea și se duse la ușă, ștergându-și mâinile pe șorț. Acolo văzu ce nu se zărea dinăuntru: Robert, care stătea lângă Phoebe, cu brațul în jurul umerilor ei.

— Ce faceți aici? întrebă ea cu glas ascuțit, ieșind afară.

— Azi mi-am luat liber, spuse Phoebe.

— Da? Și serviciul?

— E Max acolo. O să fac eu orele ei luni.

Caroline dădu încet din cap.

— Dar cum ai ajuns acasă? Tocmai mă pregăteam să vin să te iau.

— Am luat autobuzul, spuse Robert.

— Da. Caroline râse, dar în timp ce vorbea, vocea i se ascuți de îngrijorare. Sigur. Bineînțeles. Ați luat autobuzul. Ah, Phoebe, ți-am zis să nu faci asta. Nu e sigur.

— Eu și Robert suntem în siguranță, spuse Phoebe, cu buza inferioară ieșind puțin în afară, cum se întâmpla atunci când se supăra. Eu și Robert ne căsătorim.

— Ah, pentru Dumnezeu, spuse Caroline, simțind că-și pierde răbdarea. Cum ați putea să vă căsătoriți? Nu știți nici măcar ce e mai important despre căsătorie, niciunul din voi.

— Ba știm, zise Robert. Știm ce înseamnă căsătoria.

Caroline oftă.

— Uite ce e, Robert, trebuie să te duci acasă, spuse ea. Ai venit până aici cu autobuzul, poți să iei autobuzul și până

acasă. Nu am timp să te duc nicăieri cu mașina. Asta e prea mult. Trebuie să pleci acasă.

Spre surprinderea ei, Robert zâmbi. Se uită la Phoebe, după care intră în partea întunecoasă din spatele verandei și se aplecă sub leagăn. Se întoarse cu un buchet de trandafiri roșii și albi, care sclipeau stins în amurgul care se lăsa. Îi întinse florile lui Caroline, iar petalele moi îi atinseră pielea.

— Robert? spuse ea, îmbunată, în timp ce parfumul vag înmiresma aerul rece. Ce e asta?

— I-am luat de la băcănie, spuse el. Erau de vânzare.
Caroline clătină din cap.

— Nu înțeleg.

— Este sâmbătă, îi aminti Phoebe.

Sâmbătă – ziua în care se întorcea Al din cursă, întotdeauna cu un cadou pentru Phoebe și cu un buchet de flori pentru soția lui. Caroline și-i imagină pe amândoi, pe Robert și pe Phoebe, luând autobuzul spre băcănia unde Robert lucra ca magazioner, studiind prețurile florilor și numărând banii potriviți. O parte din ea își dorea încă să țipe, să îl ducă pe Robert la autobuz și să îl scoată din viața lor, iar cealaltă parte voia să spună „e prea mult pentru mine, nu îmi pasă”.

Înăuntru, clopoțelul pe care i-l lăsase lui Al răsuna insistent. Caroline oftă și făcu un pas înapoi, gesticulând spre bucătărie, lumină și căldură.

— În regulă, zise ea. Intrați amândoi. Intrați înainte să înghețați.

Se grăbi să urce scările, încercând să se adune. Cât de multe se presupunea că trebuie să facă o femeie?

— Ar trebui să ai răbdare, spuse ea, intrând în camera lor, unde Al stătea cu un picior sprijinit de un taburet și o carte în poală. *Răbdător*. De unde crezi că vine cuvântul, Al? Știu că este exasperant, că vindecarea cere timp, pentru Dumnezeu.

— Tu m-ai vrut acasă mai mult timp, replică Al. Ai grijă ce-ți dorești.

Caroline clătină din cap și se așeză pe marginea patului.

— Nu asta mi-am dorit.

El se uită pe fereastră câteva clipe.

— Ai dreptate, zise el în cele din urmă. Îmi pare rău.

— Te simți bine? întrebă ea. Te mai doare?

— Nu-i așa de rău.

Dincolo de geam, vântul scutura ultimele frunze ale sicomorului, ce se profilau pe cerul violet. Sub copac erau punji cu bulbi de lelea, care așteptau să fie plantați. Cu o lună în urmă, ea și Phoebe plantaseră crizanteme, izbucniri colorate de portocaliu, crem și mov-închis. Se dăduse în spate ca să le admire, scuturându-și mâinile de pământ, amintindu-și de vremurile când se ocupa de grădină împreună cu mama ei, unite prin îndeletnicire, nu prin cuvinte. Rareori discutau lucruri personale. Acum erau atât de multe vorbe pe care Caroline își dorea să le fi zis.

— Nu mai vreau să fac asta, spuse el, lăsând cuvintele să îi scape fără să o privească, adică să conduc camionul.

— Bine, zise ea, încercând să își închipuie cum s-ar fi schimbat viața lor. Se bucura – o parte din ea se închidea de fiecare dată când și-l închipuia cum pleacă din nou – dar dintr-odată deveni și puțin temătoare. De când se căsătoriseră, nu petrecuseră nici măcar o dată mai mult de o săptămână împreună.

— O să îți stau pe cap tot timpul, spuse Al, ca și cum i-ar fi citit gândurile.

— Serios? Îl privi cu atenție, observându-i paloarea nefirească, ochii gravi. Plănuiești să te retragi de tot, atunci?

El scutură din cap, încă studiindu-și mâinile.

— Sunt prea tânăr pentru asta. Mă gândeam că aș putea face altceva. Poate să mă transfer la birouri; cunosc sistemul ca pe buzunarul meu. Sau să conduc vreun autobuz. Nu știu... orice, serios. Dar în cursă nu mai pot să plec.

Caroline dădu din cap. Se dusese și ea la locul accidentului, văzuse gaura din parapet, bucata de pământ ca o cicatrice, unde căzuse camionul.

— Am presimțit dintotdeauna, spuse Al, aruncând o privire către mâini. Își lăsase barba să crească și îi năpădise fața. Ca și cum asta ar fi trebuit să se întâmple, într-o bună zi. Și acum s-a întâmplat.

— Habar n-aveam, zise Caroline. Nu mi-ai spus niciodată că erai speriat.

— Nu speriat, spuse Al. Doar că aveam un presentiment. E altceva.

— Oricum. Nu mi-ai zis niciodată nimic.

El ridică din umeri.

— N-ar fi fost nicio diferență. Era doar un presentiment, Caroline.

Ea dădu din cap. Doar câțiva metri în plus și Al ar fi fost mort, spusese ră nu o dată polițiștii. Toată săptămâna se abținuse să își închipuie ceea ce nu se întâmplase. Dar adevărul este că putea rămâne văduvă, înfruntând viața singură pentru tot restul zilelor.

— Poate ar trebui să te retragi, zise ea rar. Am fost la avocat, Al. Făcusem deja programarea și am păstrat-o. David Henry a lăsat foarte mulți bani pentru Phoebe.

— Da, dar nu sunt ai mei, zise Al. Chiar dacă ar fi un milion de dolari, nu sunt ai mei.

Apoi își aminti cum reacționase el când Doro le lăsase casa: aceeași rețineră de a accepta orice nu câștigase din munca lui.

— E adevărat, spuse ea. Banii sunt pentru Phoebe. Însă noi doi am crescut-o. Dacă ea e asigurată financiar, putem să ne facem mai puține griji. Putem avea mai multă libertate. Al, am muncit mult. Poate că ar fi timpul să ne retragem.

— Ce vrei să spui? întrebă el. Vrei ca Phoebe să se mute?

— Nu. Nu vreau deloc. Dar Phoebe și-o dorește. Ea și Robert sunt jos. Caroline zâmbi puțin, amintindu-și de buchetul de trandafiri pe care îl lăsase pe măsută, lângă grămăjoara de morcovi pe jumătate curățați. Au fost împreună la magazinul alimentar. Cu autobuzul. Mi-au cumpărat flori pentru că azi este sâmbătă. Așa că nu știu, Al.

Cine sunt eu ca să judec? Poate că împreună *se vor descurca*.

El dădu din cap, gânditor, și ea fu frapată de cât de obosit arăta, de cât de fragile erau viețile lor, până la urmă. Toți anii aceștia încercase să întrevadă tot ce putea face pentru ca toți să fie în siguranță, și totuși iată-l pe Al, îmbătrânit, cu un picior rupt – un rezultat care nu îi trecuse niciodată prin minte.

— O să fac mâine friptură de vită, zise ea, vorbind despre mâncarea lui preferată. Vrei pizza în seara asta?

— E bună și pizza, spuse Al. Să o iei de la pizzeria aceea de pe Braddock.

Ea îi puse mâna pe umăr și coborî scările ca să comande o pizza. Când ajunse jos, se opri, ascultându-i pe Robert și pe Phoebe vorbind în bucătărie, vocile lor șoptite fiind întrerupte de izbucniri în râs. Lumea era un loc vast, imprevizibil și câteodată înspăimântător. Dar în acest moment, fiica ei era în bucătărie, râzând cu prietenul ei, iar soțul ei moțăia cu o carte în brațe și nici nu trebuia să pregătească cina. Inspiră adânc. Simți și mirosul îndepărtat al trandafirilor – un miros curat, proaspăt ca zăpada.

1989

1 iulie 1989

Biroul de deasupra garajului, cu camera lui obscură ascunsă, nu mai fusese deschis de când se mutase David în urmă cu șapte ani, dar acum, pentru că scosese casa la vânzare, Norah nu avusese încotro și îl deschisese. Munca lui David era din nou apreciată, valoarea foarte mult; cei de la muzeu anunțaseră că vin a doua zi ca să vadă colecția. Așa că Norah se așezase dis-de-dimineată pe podeaua vopsită, tăind cutii cu un cuțitaș X-Acto, scoțând de pe rafturi dosare cu fotografii și negative și însemnări, hotărâtă să rămână detașată, să fie nemiloasă în acest proces de selecție. Nu ar fi trebuit să dureze mult; David fusese atât de meticulos și totul era etichetat ordonat. Numai o zi, se gândise ea, nu mai mult.

Nu luase în considerație amintirile, ademenirea lentă a trecutului. Era deja spre amiază, se încălzea și reușise să termine abia o cutie. La fereastră vâjâia un ventilator și o peliculă fină de sudoare i se formase pe piele; pozele lucioase i se lipeau de buricele degetelor. Păreau dintr-odată atât de apropiați și de neverosimili anii tinereții ei. Iat-o cu o eșarfă legată ștrengărește în părul aranjat cu stil, cu Bree lângă ea, cu cercei care se tot legănau și în fusta largă, alcătuită din petice. Și iată și o poză rară a lui David, atât de serios, cu părul tuns scurt, pe când Paul nu era decât un bebeluș în brațele lui. Amintirile o asaltau, umplând încăperea și ținând-o în loc pe Norah: mirosul de liliac și aer proaspăt, pielea de bebeluș a lui Paul; atingerea lui David, felul în care își dregea vocea; lumina soarelui unei după-amiezi pierdute care își trimitea razele jucăușe, formând modele pe podeaua de lemn. Ce însemnase, se întreba Norah, faptul că trăiseră aceste momente tocmai în acest fel? Ce însemnase faptul că pozele nu se potriveau deloc cu femeia care își amintea ea că fusese? Dacă le privea îndeaproape, putea să vadă distanța și dorința din privirea ei, felul în care păruse întotdeauna că privește dincolo de marginea pozei. Dar un străin nu ar fi

observat, nici Paul; numai din aceste imagini, nimeni nu ar fi bănuit misterele ascunse ale inimii ei.

O viespe bâzâia și zbura pe lângă tavan. În fiecare an se întorcea și construia un cuib pe undeva pe sub streășină. Acum că Paul crescuse, Norah încetase să își mai facă probleme în privința lor. Se ridică în picioare și luă o cola din frigiderul unde David ținea cândva substanțele chimice și pachete subțiri cu filme. O bău, uitându-se pe fereastră la irișii sălbatici și la caprifoiul din curtea din spate. Norah voise întotdeauna să facă un aranjament deosebit, mai mult decât să agațe căsuțe de păsări printre ramuri, dar nu reușise în ultimii ani, ceea ce însemna că nu o va mai face niciodată. În două luni avea să se căsătorească cu Frederic și să plece de acolo pentru totdeauna.

Fusese transferat în Franța. Inițial, transferul căzuse de două ori, iar ei discutaseră să locuiască împreună în Lexington, vânzându-și amândoi casele vechi, și să înceapă de la zero: ceva absolut nou, un loc unde nu mai locuise nimeni, niciodată. Conversația lor era leneșă, languroasă, replici care înfloreau când luau cina împreună, sau seara, când stăteau cu câte un pahar de vin la măsuta de lângă pat, cu discul palid al lunii la fereastră, deasupra copacilor. Lexington, Franța, Taiwan – nu conta pentru Norah, care simțea că descoperise deja altă țară împreună cu Frederic. Uneori, noaptea, închidea ochii și stătea întinsă, fără să doarmă, ascultând, plină de mulțumire, respirația lui liniștită. O durea să constate cât de mult se îndepărtaseră ea și David de iubire. Din vina lui, cu siguranță, dar și din a ei. Fusese atât de încordată și de stresată, îi fusese atât de teamă de tot după ce murise Phoebe. Dar anii aceia trecuseră de mult; se scurseseră, lăsând în urmă doar amintirea.

Așa că ideea cu plecarea în Franța era bună. Când aflase că fusese transferat chiar în apropierea Parisului, ea se bucurase, închiriaseră deja o căsuță la marginea apei, în Châteauneuf. Chiar în acest moment, Frederic era acolo,

amenajând o seră pentru orhideele lui. Chiar și acum, Norah își imagina cum era acolo: dalele roșii și fine din curtea interioară, cum se simțea vânticelul dinspre râu în mesteacănul de lângă ușă, și cum cădeau razele de soare pe umerii lui Frederic, pe brațe, în timp ce lucra ca să fixeze pereții de sticlă. Putea să meargă la gară și să ajungă în Paris în două ore, ori putea să meargă în sat ca să cumpere pâine și brânză proaspete, și sticle cu vin care licăreau întunecat, sacoșele mari de pânză îngreunându-se din ce în ce mai mult la fiecare stație. Putea să pregătească sote de legume, oprindu-se să se uite la râul care se unduia lin, dincolo de gard. În curtea interioară, în serile pe care le petrecuse acolo, regina-noptii se deschisese cu parfumul ei asemănător cu al lămâitei, iar ea și Frederic stăteau de vorbă la un pahar de vin. Lucruri atât de simple. O fericire așa de mare. Norah aruncă o privire spre cutiile cu poze, simțind impulsul s-o ia de un braț pe femeia care fusese și să o scuture puțin. „Mergi mai departe, voia să îi spună. Nu renunța. Viața ta va intra pe fâgașul potrivit până la urmă.”

Termină cutia de cola și se întoarse la lucru, trecând pe lângă cutia la care se împotmolise și deschizând alta. Înăuntrul acesteia erau dosare aranjate în ordine, pe ani. Primul conținea poze cu bebeluși necunoscuți care dormeau în cărucioare, stând pe peluză sau pe verandă, ținuti în brațele calde ale mamelor. Fotografii erau toate 8x10, lucioase și alb-negru; chiar și Norah putea să spună că erau experimentele timpurii ale lui David cu lumina. Cei de la muzeu aveau să fie mulțumiți. Unele erau atât de întunecate, încât figurile erau abia vizibile; altele se decoloraseră, apropiindu-se de alb. David probabil că testa limitele aparatului foto, păstrând subiectul și variind focalizarea, apertura, lumina disponibilă.

Cel de-al doilea dosar era foarte asemănător, ca și al treilea și al patrulea. Fotografii cu fetițe care aveau doi, trei sau patru ani. Fetițe îmbrăcate în rochițe de Paște, la biserică, fetițe care alergau în parc, care mâncau înghețată

sau se adunau în fața școlii în pauză. Apoi fetele dansând, aruncând mingea, râzând, plângând. Norah se încruntă, trecând mai repede prin imagini. Nu recunoștea nici măcar un copil. Fotografiile erau aranjate cu grijă, după vârstă. Când ajunse la sfârșit, nu mai găsi fete, ci tinere, la plimbare, la cumpărături, discutând între ele. Ultima era o tânără într-o bibliotecă, cu bărbia sprijinită în mână în timp ce se uita pe fereastră cu o expresie distantă în ochi, cunoscută lui Norah.

Norah lăsă dosarul să-i cadă în poală, împrăștiind fotografiile. Ce era asta? Toate aceste fete, aceste tinere: putea să fie o fixație sexuală, și totuși Norah știa instinctiv că nu era așa. Ceea ce aveau în comun fotografiile nu era ceva întunecat, ci inocența. Copiii se jucau în parcul de peste drum, vântul înfoindu-le părul și hainele. Chiar și femeile mature din poze aveau această calitate, priveau lumea cu un ochi distrat, larg deschis, întru câțva întrebător. Jocul de lumini și umbre sublinia pierderea; acestea erau fotografii în care se simțea dorul. Da, exprimau dor, nicidecum dorință carnală.

Se uită din nou la capacul cutiei, citind eticheta. Tot ce scria era „Trecere în revistă”.

Norah cercetă toate celelalte cutii, rapid, fără să-i pese de dezordinea pe care o crea, trăgându-le una după alta. În mijlocul camerei găsi alta, pe care scria cu litere negre, îngroșate, „Trecere în revistă”. O deschise și scoase dosarele.

De data asta nu mai erau fete, nu mai erau străini, ci Paul. Dosar după dosar cu Paul la toate vârstele, transformările și creșterea lui, furia lui nihilistă. Încrâncenarea și talentul lui extraordinar pentru muzică, degetele care zburau peste coardele chitarei.

Multă vreme, Norah stătu nemișcată, tulburată, începând să întrevadă adevărul. După care, brusc, își dădu seama, fără tăgadă, dând vâlul la o parte: în toți anii aceia de tăcere, când el nu voia să vorbească despre fiica lor pierdută, David

ținea acest jurnal al absenței ei. Paul și o mie de alte fete, care creșteau cu toții.

Paul, dar nu și Phoebe.

Lui Norah îi veni să plângă. Deodată, i se făcu dor să discute cu David. Și lui îi lipsise Phoebe, în toți anii aceștia. Toate pozele astea, acest dor tăcut, secret. Mai trecu o dată prin poze, studiindu-l pe Paul în copilărie: prinzând o minge de baseball, cântând la pian, făcând o nutriță sub copacul din curtea din spate. El colecționase toate aceste amintiri, momente pe care Norah nu le văzuse niciodată. Ea le cercetă de nenumărate ori, încercând să se închipuie în lumea în care trăise David, în ochiul minții lui.

Trecură două ore. Ea își dădea seama că îi era foame, dar nu se putea hotărî să plece și nici măcar să se ridice de pe podea. Atât de multe poze, toate aceste poze cu Paul, toate aceste fete și femei anonime, oglindindu-i vârsta. Întotdeauna, în acești ani, simțise prezența fiicei ei, o umbră care stătea în spatele fiecărei fotografii pe care o făcea. Phoebe, pe care o pierduse la naștere, se afla undeva ascunsă vederii, ca și cum s-ar fi ridicat cu câteva momente în urmă și ar fi părăsit camera, ca și cum parfumul ei, curentul de aer pe care îl stărnise în trecere s-ar fi mișcat încă. Norah păstrase acest sentiment pentru ea, temându-se că dacă ar auzi-o cineva ar considera-o sentimentală sau poate chiar nebună. Acum descoperea cu surprindere, lăcrimând, cât de acut resimțise și David absența fiicei lor. O căutase peste tot, se părea – în fiecare fată, în fiecare tânără – și nu o găsisse niciodată.

În cele din urmă, în inelele tot mai largi ale tăcerii care o învăluia, se auzi slab sunetul pietrișului: o mașină pe alee. Venise cineva. În depărtare auzi o portieră trântită, pași, soneria. Scutură din cap și înghiți în sec, dar nu se ridică. Oricine ar fi fost, va pleca și va reveni mai târziu, sau nu. Își ștergea lacrimile; cine o voia, putea să aștepte. Dar nu. Evaluatorul de mobilă îi promisese că va trece pe acolo în această după-amiază. Așa că Norah își apăsă palmele pe

obraji și intră în casă prin spate, oprindu-se să își clătească fața cu apă și să-și treacă un pieptene prin păr.

— Vin, strigă ea de sub șuvoiul de apă, când auzi din nou sunând.

O luă prin camerele unde mobila era îngrămădită pe centru și acoperită cu pânză de cort; zugravii urmau să vină în ziua următoare. Calcula zilele rămase, întrebându-se dacă era posibil să fie totul gata. Își aminti pentru o clipă de acele seri în Châteauneuf, unde i se părea posibil ca viața să îi fie veșnic senină, dezvoltându-se în liniște precum o floare care îmbobocea în aer.

Deschise ușa, în timp ce se ștergea pe mâini.

Femeia de pe verandă îi era vag cunoscută. Era îmbrăcată comod, în niște pantaloni albastru-deschis. Purta un pulover alb de bumbac cu mâneci scurte, iar părul des și grizonant era tuns foarte scurt. Chiar de la prima vedere, îi dădea impresia că era organizată, eficientă, genul de persoană care nu ar suporta nicio prostie, genul de persoană care se implica și rezolva ceea ce trebuia rezolvat. Și totuși, nu scotea niciun cuvânt. Părea speriată la vederea lui Norah, cercetând-o cu atâta atenție, încât Norah își încrucișă brațele defensiv, conștientă dintr-odată de șortul ei murdar de praf, de tricoul umezit de transpirație. Aruncă o privire peste drum, apoi își întoarse ochii către femeia de pe verandă. Îi prinse privirea și se concentrează asupra ochilor larg deschiși, atât de albaștri, și apoi își dădu seama.

Respirația îi deveni greoaie.

— Caroline? Caroline Gill?

Femeia dădu din cap, ochii albaștri închizându-se pentru o clipă, ca și cum ceva s-ar fi interpus între ei. Însă Norah nu știa ce anume. Prezența acestei femei din trecutul îndepărtat redeschisese o falie în sufletul ei, făcând-o să se întoarcă în acea seară ca un vis în care ea și David, rulând pe străzile tăcute, pline de zăpadă, ajunseseră la clinica în care Caroline Gill îi administrase anestezicul și o ținuse de mână în timpul contracțiilor, spunându-i:

— Uitați-vă la mine, acum uitați-vă la mine, doamnă Henry, sunt aici cu dumneavoastră și nu aveți nicio problemă.

Ochii aceia albaștri, încleștarea constantă a mâinii ei, la fel de împletită în țesătura acelor clipe ca și amintirea felului metodic de a conduce al lui David sau primul țipăt al lui Paul.

— Ce faceți aici? întrebă Norah. David a murit acum un an.

— Știu, zise Caroline, dând din cap. Știu și îmi pare atât de rău. Uite, Norah, doamnă Henry, am ceva de discutat cu dumneavoastră, ceva destul de delicat. Mă întrebam dacă îmi puteți acorda câteva minute. Când puteți. Pot să revin altă dată dacă acum nu este momentul potrivit.

În glasul ei se simțea și un fel de grabă și hotărâre, iar Norah se pomeni că, împotriva voinței sale, face un pas înapoi și o lasă pe Caroline Gill să intre în foaiet. Cutiile, umplute și lipite cu grijă, erau așezate în grămezi pe lângă pereți.

— Scuzați deranjul, zise ea. Făcu un gest către camera de zi, unde mobila fusese mutată către mijlocul camerei. Trebuie să vină zugravii ca să îmi facă o ofertă. Și un evaluator de mobilă. Mă recăsătoresc, adăugă ea. Mă mut de aici.

— În acest caz, mă bucur că v-am prins, spuse Caroline. Mă bucur că nu am mai așteptat.

„De ce să mă prinzi?” se întrebă Norah, dar în virtutea obișnuinței o invită pe Caroline în bucătărie, singurul loc în care putea sta confortabil. În timp ce traversau sufrageria, fără să vorbească, Norah își aminti de cât de brusc dispăruse Caroline, de scandalul iscat. Se uită de două ori în urmă, neputând scăpa de senzațiile bizare pe care i le stârnise prezența lui Caroline. Caroline își ținea ochelarii de soare atârnați de un lanț la gât. Trăsăturile îi deveniseră mai puternice de-a lungul anilor, nasul și bărbia erau acum mai pronunțate. S-ar descurca formidabil în afaceri, decise

Norah. Nu era o persoană pe care să o treci cu vederea. Totuși, își dădu seama Norah, tulburarea ei avea și altă cauză. Caroline o cunoscuse pe când era o altă persoană – o femeie tânără și nesigură pe ea, prizonieră într-o viață și într-un trecut de care nu își amintea cu mândrie.

Caroline se așeză în colțișorul unde se lua micul dejun, în vreme ce Norah umplea două pahare cu apă și gheață. Ultimul bilet al lui David – „Am reparat chiuveta din baie. La mulți ani!” – era prins cu o piuneză chiar în spatele umărului lui Norah. Ea se gândi, nerăbdătoare, la pozele care o așteptau în garaj, la tot ce avea de făcut și care nu mai suferea amânare.

— Aveți sturzi, observă Caroline, făcând un semn din cap către grădina sălbatică, luxuriantă.

— Da. A durat ani de zile să îi atragem aici. Sper ca noii locatari să îi hrănească.

— Probabil e ciudat să te muți.

— Era timpul, spuse Norah, scoțând două farfurioare și punând paharele pe masă. Se așeză. Dar nu pentru asta ai venit.

— Nu.

Caroline luă o înghițitură, apoi își puse mâinile pe masă ca pentru a le opri din tremurat, simți Norah. Dar când începu să vorbească, părea calmă, hotărâtă.

— Norah – pot să vă spun Norah? Așa m-am gândit la dumneavoastră, în toți acești ani.

Norah dădu din cap, încă extrem de uimită, din ce în ce mai vlăguită. Când se gândise ultima oară la Caroline Gill? Nu se mai gândise de un car de ani, și numai legat de noaptea în care se născuse Paul.

— Norah, zise Caroline, ca și cum i-ar fi citit gândurile, ce îți amintești de noaptea în care s-a născut fiul tău?

— De ce întrebă? Vocea lui Norah era fermă, dar deja se retrăgea, dând înapoi în fața intensității din ochii lui Caroline, a unui curent ca o spirală, a propriei frici de ce s-ar putea întâmpla. De ce ai venit aici, de ce mă întrebă asta?

Caroline Gill nu răspunse imediat. Trilul vesel al sturzilor pătrunse în încăpere ca niște fascicule luminoase.

— Uite ce e... îmi pare rău, spuse Caroline. Nu știu cum s-o spun. Presupun că nici nu există un mod mai potrivit, așa că îți voi spune pur și simplu. Norah, în noaptea în care ai născut gemenii, Phoebe și Paul, s-a ivit o problemă.

— Da, zise Norah tăios, gândindu-se la amărăciunea din sufletul ei după naștere, când bucuria și tristețea se întreteseară, și la lungul drum dificil pe care trebuise să îl parcurgă ca să atingă această clipă de liniște stabilă. Fiica mea a murit, spuse ea. Asta a fost problema.

— Phoebe nu a murit, zise Caroline cu voce calmă, uitându-se țintă în ochii ei, iar Norah se simți prizoniera momentului, așa cum fusese și în urmă cu atâția ani, ținând piept acelei priviri, în timp ce lumea cunoscută se învârtea în jurul ei. Phoebe s-a născut cu Sindromul Down. David credea că nu avea prea multe șanse de supraviețuire. Mi-a cerut să o duc într-o instituție din Louisville unde erau trimiși de obicei asemenea copii. Nu era neobișnuit să procedezi astfel, în 1964. Majoritatea doctorilor ar fi făcut aceleași recomandare. Dar nu am putut să o las acolo. Am luat-o eu și m-am mutat în Pittsburgh. Am crescut-o eu, în toți acești ani. Norah, adăugă ea cu blândețe, Phoebe trăiește. Se simte foarte bine.

Norah stătea nemișcată. Păsările din grădină fâlfâiau din aripi și ciripeau. Își amintea, fără să știe din ce motiv, de ziua când căzuse într-un canal nemarcat, în Spania. Se plimbase pe o stradă însoțită, fără nicio grijă. După care se prăbușise, și se trezise îngropată până la talie într-un șanț, cu o gleznă sucită și zgârieturi prelungi, însângerate pe picioare. „Sunt bine, sunt bine”, le tot spunea ea celor care o ajutaseră să se ridice, și care o duseseră la doctor. Senină și nepăsătoare, cu sângele care îi curgea din răni, repeta: „Sunt bine”. Doar mai târziu, când se trezise din nou singură în cameră și în siguranță, când închisese ochii și simțise din nou acea prăbușire, acea pierdere a controlului începuse să

plângă. Așa se simțea și acum. Tremurând, se ținu de marginea mesei.

— Poftim? spuse ea. Ce ai spus?

Caroline repetă: Phoebe nu murise, ci fusese luată. În toți acești ani. Phoebe crescuse în alt oraș. În siguranță, tot repeta Caroline. În siguranță, bine îngrijită, iubită. Phoebe, fiica ei, geamăna lui Paul. Născută cu Sindromul Down – dată.

David o dăduse.

— Cred că ești nebună, spuse Norah, deși chiar în timp ce rostea aceste cuvinte, multe piese din viața ei își regăseau locul, iar ea își dădea seama că spusele lui Caroline erau adevărate.

Caroline se întinse după poșetă și așeză pe lemnul de arțar lustruit două fotografii Polaroid. Norah nu se simți în stare să le ridice, tremura prea tare, dar se apropie mult ca să se uite bine la ele: o fetiță în rochie albă, dolofană, cu un zâmbet care îi lumina fața, cu ochii migdalați închiși de plăcere. Cealaltă poză, cu aceeași fetiță peste ani, pregătindu-se să arunce la coș o minge, surprinsă chiar în clipa dinaintea săriturii. Într-una din ele semăna puțin cu Paul, în alta puțin cu Norah, dar în general era ea însăși și nimic mai mult: Phoebe. Nici urmă de imaginile grupate cu atâta grijă în dosarele lui David, ci pur și simplu ea însăși. Vie, pe undeva prin lume.

— Dar de ce? Teama din glasul ei era evidentă. De ce ar face așa ceva? De ce ai face tu așa ceva?

Caroline clătină din cap și privi din nou spre grădină.

— Ani de zile am crezut în nevinovăția mea, zise ea. Am crezut că am procedat corect. Acel cămin era un loc îngrozitor. David nu îl văzuse; nu știa cât de rău era acolo. Așa că am luat-o pe Phoebe, am crescut-o și am luptat foarte mult ca să aibă acces la educație și la îngrijire medicală. Ca să mă asigur că va avea o viață bună. Era ușor să mă văd eroină. Dar cred că am știut dintotdeauna, în sinea mea, că motivele mele nu erau în totalitate pure. Mi-am dorit un copil

și nu l-am avut. Eram și îndrăgostită de David, sau credeam că sunt. De la distanță, vreau să zic, adăugă repede. Totul a fost doar în mintea mea. David nu m-a observat niciodată. Dar când am văzut ferparul, am știut că trebuia să o iau. Că trebuia să plec oricum, că nu puteam să o las în urmă.

Norah, prinsă într-un tumult sălbatic, se întoarce în acele zile tulburi de suferință și bucurie, cu Paul în brațe și cu Bree care îi dădea receptorul, spunându-i: „Trebuie să o lași să se odihnească”. Aranjase slujba de pomenire fără să îi spună lui David, iar fiecare aranjament pe care îl făcea o ajuta să se întoarcă în lume, și când David venise acasă în seara aceea, se luptase cu împotrivirea lui.

Oare cum fusese pentru el slujba din acea seară?

Și totuși lăsase totul să se întâmple.

— Dar de ce nu mi-a spus nimic? întrebă ea cu vocea sugrumată. În toți acești ani, nu mi-a zis nimic.

Caroline scutură din cap.

— Nu pot să vorbesc în numele lui David, zise ea. A fost întotdeauna o enigmă pentru mine. Știu că te iubea, și cred că, deși pare monstruos, intențiile inițiale erau bune. Odată mi-a povestit de sora lui. Avea o deficiență cardiacă și a murit de tânără, iar mama lui nu a trecut niciodată peste această suferință. Cred că a vrut să te protejeze.

— E copilul meu, spuse Norah, iar cuvintele păreau smulse de undeva din adâncul trupului ei, dintr-o suferință demult îngropată. S-a născut din trupul meu. Să mă protejeze? Spunându-mi că a murit?

Caroline nu răspunse și stătură acolo ceva vreme, iar liniștea se adună între ele. Norah se gândi la David; în toate fotografiile acelea și în toate clipele vieții lor în comun, el purta în suflet acest secret. Ea nu știuse, nu bănuise. Însă acum că aflase, chiar avea sens.

În sfârșit, Caroline își deschise poșeta și scoase o bucată de hârtie cu adresa și numărul ei de telefon.

— Aici locuim, spuse ea. Soțul meu, Al, eu și Phoebe. Aici a crescut Phoebe. A fost fericită, Norah. Nu știu dacă te

consolează cu ceva, dar e adevărat. Este o tânără încântătoare. Luna viitoare se va muta într-un cămin comun. Asta e ce își dorește ea. Are o slujbă bună la un centru de fotocopiere. Îi place foarte mult, iar colegii o iubesc.

— Un centru de fotocopiere?

— Da. Are o viață bună, Norah.

— Ea știe? întrebă Norah. Ea știe despre mine? Despre Paul?

Caroline aruncă o privire spre masă, pipăind marginea pozei.

— Nu. Nu am vrut să îi spun până când nu vorbeam cu tine. Nu știam ce vrei să faci, dacă vrei să o cunoști. Sper că vrei. Dar bineînțeles că nu te învinovățesc dacă nu o să vrei. În toți anii ăștia... ah, îmi pare atât de rău! Dar dacă vrei să vii pe la noi, te așteptăm. Doar să dai un telefon. Săptămâna viitoare sau anul viitor.

— Nu știi, rosti rar Norah. Cred că sunt șocată.

— Normal.

Caroline se ridică.

— Pot să păstrez fotografiile? întrebă Norah.

— Sunt ale tale. Întotdeauna au fost ale tale.

Pe verandă, Caroline se opri și se uită la ea, cu intensitate.

— Te-a iubit foarte mult, spuse ea. David te-a iubit dintotdeauna, Norah.

Norah dădu din cap, amintindu-și că îi spusese același lucru lui Paul, la Paris. Urmări de pe verandă cum Caroline se îndrepta spre mașină, întrebându-se la ce viață se întorcea Caroline, ce complexități și ce mistere ascundea.

Norah stătu multă vreme pe verandă. Phoebe era vie, trăia în lume. Faptul că știa asta era ca o prăpastie fără fund care se deschidea în inima ei. Iubită, zisese Caroline. Bine îngrijită. Dar nu de Norah, care depusese atâta efort să o aducă pe lume. Visele ei, toată acea căutare prin iarba aspră, înghețată, îi reveneau în minte, o străpungeau.

Se întoarse în casă, plângând, trecând pe lângă mobila înghesuită. Urma să vină evaluatorul. Venea și Paul, astăzi

sau mâine; promisese că mai întâi avea să dea un telefon, dar câteodată apărea pur și simplu. Spălă paharele de apă și le șterse, apoi stătu în bucătăria tăcută, gândindu-se la David, la toate acele nopți din anii în care el se trezea pe întuneric și se ducea la spital ca să trateze pe cineva. David era un om bun. Conducea o clinică, se ocupa de cei aflați la nevoie.

Și o trimisese pe fiica lor undeva departe, iar ei îi spusese că murise.

Norah lovi cu pumnul în măsuță, făcând paharele să sară. Își pregăti un gin tonic și umblă de colo-colo la etaj. Se întinse, se ridică, îl sună pe Frederic și închise când îi răspunse robotul. După ceva vreme, se întoarse în studioul lui David. Nu se schimbase nimic, era cald, totul nemișcat, pozele și cutiile împrăștiate peste tot pe jos, la fel cum le lăsase ea. Cel puțin cincizeci de mii de dolari, estimaseră experții. Chiar mai mult, dacă ar fi existat și notițe scrise de mâna lui David despre întregul proces.

Totul era neschimbat, deși nimic nu mai era la fel.

Norah luă prima cutie și o târî cu greutate prin cameră. O ridică până la măsuță, apoi o sprijini pe pervazul ferestrei care dădea înspre curtea din spate. Se opri ca să își tragă sufletul, apoi deschise fereastra și împinse hotărâtă cutia în afară, cu ambele mâini, auzind-o cum aterizează pe pământ cu un „buf” care o mulțumi. Făcu la fel cu următoarele. Devenise tot ce își dorise mai demult să fie: hotărâtă, dintr-o bucată... și, da, nemiloasă. În mai puțin de o oră, studioul era gol. Se întoarse în casă, după ce mutase cutiile rupte pe alee, pline ochi de poze care se împrăstiau pe peluză în lumina amurgului târziu.

Înăuntru, făcu un duș, stând în picioare sub jetul de apă caldă până când se răci. Îmbracă o rochie largă, își pregăti o băutură și se așeză pe canapea. O dureau mușchii brațelor de la ridicatul cutiilor. Își mai prepară o băutură și se întoarse. Câteva ore mai târziu, când se întunecă, încă se mai afla acolo. Sună telefonul, iar ea își auzi vocea

înregistrată pe bandă, apoi pe Frederic, care suna din Franța. Avea o voce atât de liniștită și de blândă, precum un țârm îndepărtat. Îi era dor să fie acolo, să fie în locul acela unde viața ei avea un rost, dar nu ridică receptorul și nu îl sună înapoi. Își trase pledul gros peste ea și alunecă în întunericul nopții.

Moțai cu intermitențe, dar nu dormi. Din când în când se scula să își pregătească o altă băutură, traversând camerele goale, pline de umbra nopții, umplându-și paharul pe pipăite. Fără să se mai obosească, după o vreme, să adauge apă tonică, sau lămâie verde, sau gheață. Odată visă că Phoebe era în încăpere, apărând cumva din peretele în care fusese în toți acești ani, Norah trecând pe lângă ea zi după zi, fără să o vadă. Apoi se trezi plângând. Turnă în chiuvetă restul de gin și bău un pahar cu apă.

Adormi în cele din urmă, în zori. La prânz, când se trezi, ușa de la intrare era larg deschisă și, în curtea din spate, pozele se întinseseră peste tot: zburaseră în rododendroni, rămăseseră lipite pe fundație, înțepenite în vechiul leagăn ruginit al lui Paul. Peste tot se vedeau brațe și ochi, piele asemănătoare cu plaja, o întrezărire fugară a părului, a celulelor sângelui, împrăștiate precum uleiul în apă. Priviri asupra acestor vieți așa cum le văzuse David, așa cum încercase să le modeleze el. Negative, celuloid închis la culoare, împrăștiat prin iarbă. Norah își închipui vocea șocată și scandalizată a curatorului, a prietenilor, a fiului ei, chiar și a unei părți din ea însăși, și-i imagină strigând „Dar tu distrugi istoria!”

— Nu, răspundea ea, o revendic.

Mai bău două pahare cu apă și luă o aspirină, apoi începu să împingă cutiile spre marginea îndepărtată a curții, unde iarba crescuse în voie. Împinse înapoi în garaj o cutie, cea cu poze de pe parcursul evoluției lui Paul, pe care voia să o păstreze. Era foarte cald și o durea capul; văzu steluțe în fața ochilor când se ridică brusc. Își aminti de ziua aceea îndepărtată din trecut, de pe plajă, de licărul apei, de

amețea care o cuprinsese și de Howard care îi intrase în câmpul vizual.

În spatele garajului erau îngrămădite câteva pietre. Le târi afară, una câte una, și le aranja într-un cerc larg. Aruncă prima cutie, cu imaginile lucioase alb-negru care scânteiau în soare și toate fețele necunoscute de tinere care se uitau la ea din iarbă. Se ghemui sub soarele crud al amiezii și ținu o brichetă la marginea unei fotografii 8x10 lucioase. Când flacăra se întinse și se ridică, strecură poza care ardea în grămăjoară, în interiorul cercului de pietre. La început nu se văzu nimic, însă în curând se ridică o căldură timidă și o buclă de fum.

Norah se duse înăuntru după un alt pahar cu apă. Se așeză pe marginea unei trepte, sorbind din el și privind flăcările. O dispoziție recentă de la primărie interzicea orice fel de incendiere, și ea se îngrijoră că vecinii ar putea chema poliția. Dar atmosfera rămase liniștită; chiar și flăcările erau tăcute, întinzându-se în aerul fierbinte și scoțând un fum subțire de culoarea albăstruie a ceții. Prin curtea din spate pluteau bucățele de hârtie înnegrită, zburând printre valurile sclipitoare de căldură, precum fluturii. Pe măsură ce focul se întindea în cercul de piatră și începea să scoată un murmur, Norah îl alimenta cu mai multe fotografii. Ardea lumina, ardea umbra, ardea aceste amintiri ale lui David, adunate și păstrate cu atâta grijă.

— Nenorocitul, șopti ea, văzând cum se înalță flacăra care ardea fotografiile, înainte să se innegrească, să se îndoie și să dispară.

„Lumină în lumină”, se gândi ea, îndepărtându-se de căldură, de zgomot, de rămășițele de cenușă care se zbăteau în aer. Căci țărână ești și în țărână te vei întoarce. Căci pământ ești și, în sfârșit, în pământ te vei întoarce.

2-4 iulie 1989

— Ție îți e ușor să spui asta, Paul.

Michelle stătea lângă fereastră, cu brațele încrucișate, și, când se uită din nou la el, Paul îi văzu privirea întunecată de emoție, adumbrită și de mâna pusă streășină la ochi.

— Teoretic, poți spune orice, dar realitatea este că un copil ar schimba totul – și mai ales pentru mine.

Paul stătea pe canapeaua roșu-închis, încinsă și incomodă, în această dimineață de vară. El și Michelle o găsiseră pe stradă când de-abia se mutaseră împreună în Cincinnati, în acele zile amețitoare când să urci trei etaje cărând mobilă nu însemna nimic. Sau însemna extenuare, și vin, și râsete, și mai târziu să faci dragoste pe îndelete pe catifeaua ei aspră. Acum ea se îndepărtă ca să se uite pe fereastră, cu părul negru fluturând. Un gol eteric, o avalanșă de emoții îi umplu inima. În ultima vreme, lumea parcă devenise mai fragilă, ca un ou crăpat, care s-ar fi putut zdrobi dacă nu era atins cu grijă. Conversația lor pornise de la o simplă întrebare legată de cine va avea grijă de pisică în perioada când aveau să plece din oraș amândoi: ea avea concert în Indianapolis, el mergea în Lexington, în vizită la mama lui. Și acum, dintr-odată, se treziseră în acest teritoriu mohorât al sufletului, locul spre care, în ultimul timp, păreau atrași amândoi.

Paul știa că ar fi trebuit să schimbe subiectul.

— Căsătoria nu înseamnă automat și copii, zise el cu încăpățănare.

— Paul, fii sincer. În sufletul tău, îți dorești un copil. De fapt, nici nu știu dacă mă vrei pe mine. E vorba de acest copil devenit un mit.

— Copilul nostru mitic, spuse el. Va veni într-o zi, Michelle. Nu imediat. Uite, am vrut doar să abordez subiectul căsătoriei. Nu e mare lucru.

Scoase un oftat de exasperare. Apartamentul transformat în studio avea podele din lemn de pin și pereți albi și pete de

culori primare în diverse sticle, perne, pernute decorative. Și Michelle era îmbrăcată în alb, iar pielea și părul ei aveau nuanțe calde precum culoarea pardoselii. Iar Paul suferea, uitându-se la ea, știind că, într-un fel, ea se hotărâse deja. Avea să îl părăsească în curând, luându-și cu ea frumusețea sălbatică și muzica.

— Interesant, zise ea. Într-adevăr, mi se pare interesant că toate astea apar chiar acum, când cariera mea este pe punctul de a înregistra un salt. Nu înainte, ci tocmai acum. Cred că e felul tău ciudat de a provoca despărțirea noastră.

— E ridicol! Sincronizarea nu are nicio legătură.

— Nu?

— Nu.

Timp de câteva minute nu vorbi niciunul, iar liniștea creștea în camera albă, umplând spațiul și apăsând pereții. Lui Paul îi era teamă să vorbească, dar și mai mult să nu vorbească; în cele din urmă, izbucni:

— Suntem împreună de doi ani. Relația noastră ori se dezvoltă și se transformă, ori moare. Eu vreau să evoluăm în continuare.

Michelle oftă.

— Oricum, totul se schimbă, cu sau fără o bucată de hârtie care să ateste asta. Iar la lucrul ăsta nu te gândești. Și, indiferent ce ai spune, chiar este important. Indiferent ce ai spune, căsătoria schimbă totul și *întotdeauna* femeile sunt cele care fac sacrificii, indiferent de ce spune lumea.

— Asta e teorie. Nu se întâmplă în viața reală.

— Ah! Înnebunești omul, Paul – cum le știi tu pe toate!

Soarele se ridica pe cer, părea că atinge râul și umplea camera cu o lumină argintie, aruncând umbre tremurătoare pe tavan. Michelle se duse la baie și închise ușa. Se auzi cum cotrobăie prin sertar și apa curgând. Paul traversă încăperea până la locul unde stătuse ea, cuprinzând panorama cu privirea, încercând să vadă lucrurile din perspectiva ei. Apoi bătu ușor la ușă.

— Plec, spuse el.

Tăcere. După care ea strigă înapoi:

— Te întorci mâine-seară?

— Ai concert la șase, nu?

— Da.

Ea deschise ușa de la baie și rămase în prag, înfășurată într-un prosop alb, de pluș, curățându-se cu loțiune pe față.

— Bine, atunci, spuse și o sărută, încercând să se impregneze de mirosul ei, de atingerea fină a pielii ei. Te iubesc, îi zise, dându-se un pas înapoi.

Ea îl privi pentru o clipă.

— Știu, spuse ea. Ne vedem mâine.

Știu. Medită asupra cuvintelor ei tot drumul spre Lexington. Călătoria cu mașina dură două ore: peste râul Ohio, prin traficul aglomerat din jurul aeroportului și în final printre valurile de dealuri frumoase. Apoi o luă pe străzile liniștite din centru, pe lângă clădiri goale, amintindu-și cum era atunci când strada principală era încă centrul vieții sociale, locul unde oamenii mergeau la cumpărături, să mănânce sau să socializeze. Își amintea cum se ducea la farmacie și apoi, în spate, se așeza la coadă să cumpere înghețată. Cupe de ciocolată amestecată cu înghețată într-o ceașcă de metal, sunetul scos de mixer; un amalgam de mirosuri, de carne la grătar și dezinfectant. Părinții lui se întâlniseră în centru. Mama lui urcase pe scara rulantă și se ridicase deasupra mulțimii precum soarele, iar tatăl lui o urmărise.

O luă pe lângă noua clădire a băncii, pe lângă vechiul tribunal și pe lângă terenul viran unde fusese cândva cinematograful. O femeie suplă mergea pe trotuar cu capul plecat, cu brațele încrucișate, cu părul negru unduindu-se în vânt. Pentru prima dată după mulți ani, Paul se gândi la Lauren Lobeglio, la modul ei tăcut și hotărât în care traversa garajul venind spre el, în fiecare săptămână. O dorise și o avusese de nenumărate ori; se trezise la miezul nopții de atâtea ori, temându-se să aibă cu Lauren tot ce își dorea acum cu Michelle: căsătorie, copii, vieți înlănțuite.

Mergea cu mașina, fredonând cel mai recent cântec al lui. Se numea *Un copac în inimă* – poate că avea să-l cânte în seara asta, în pub-ul Lynagh's. Michelle ar fi fost șocată, dar lui Paul nu îi păsa. În ultima vreme, de când murise tatăl lui, nu mai cânta doar în săli de concerte, ci și în locuri informale; lua chitara și cânta în baruri și în restaurante, piese clasice, dar și lucrări mai populare, pe care în trecut le desconsiderase întotdeauna. Nu își putea explica această schimbare a preferințelor, dar avea legătură cu intimitatea acelor locuri, legătura pe care o simțea cu publicul, îndeajuns de aproape, încât îl putea atinge. Michelle nu era de acord; ea credea că era o consecință a suferinței și voia ca el să o depășească. Însă Paul nu putea să renunțe. În toți anii adolescenței, cântase din mânie și din dorința de a se simți legat de cineva, ca și cum muzica ar fi putut aduce un fel de ordine, de frumusețe nevăzută în familia lui. Acum tatăl lui murise, și nu mai avea împotriva cui să cânte. Așa că se bucura de această libertate nouă.

Ajunse în vechiul lui cartier, rulând pe lângă casele impunătoare și curțile largi, trotuare și în liniștea dintotdeauna. Ușa de la intrare a casei mamei sale era închisă. Opri motorul și stătu așa o clipă, ascultând păsările și sunetul îndepărtat al mașinilor de tuns iarba.

Un copac în inimă. Tatăl lui murise de un an, iar mama lui se căsătorea cu Frederic și se muta în Franța pentru un timp; el era aici nu în calitate de copil sau de musafir, ci de păzitor al trecutului. Era alegerea lui ce să păstreze și ce să arunce. Încercase să discute cu Michelle aceste lucruri, despre simțul lui de profundă responsabilitate, despre cum ceea ce păstra din această casă a copilăriei lui avea să devină moștenirea pe care să o lase propriilor copii într-o bună zi – tot ceea ce vor ști vreodată, la modul tangibil, despre ceea ce îl formase. Continua să se gândească la tatăl lui, al cărui trecut era încă un mister, dar Michelle îl înțelesese greșit; devenise brusc rigidă când el menționase în treacăt de copii.

— Nu asta am vrut să spun, protestase el furios, și ea se înfuriase de asemenea.

— Chit că-ți dai seama sau nu, exact asta ai vrut să spui.

Se lăsă pe spate, căutând cheia în buzunar. Odată ce mama lui înțelesese că munca tatălui său era valoroasă, începuse să țină ușile încuiate, deși cutiile rămăseseră nedeschise în studioul lui David.

Dar nici el nu voia să se uite la ele.

Când Paul se dădu în sfârșit jos din mașină, rămase o clipă pe bordură, cercetând cartierul cu privirea. Era foarte cald; o adiere la înălțime, abia simțită, mișca vârfurile copacilor. Frunzele de stejar străpungeau lumina, creând pe trotuar un joc de umbre. În mod ciudat, aerul părea încărcat de zăpadă, o substanță albă-cenușie coborând din cerul albastru. Paul ieși în aerul fierbinte și umed, simțindu-se prins parcă într-una dintre fotografiile tatălui său, în care copacii înflorau în ritmul pulsului inimii, în care lumea era deodată altceva decât ceea ce părea. Prinse un fulg în mână; după ce strânse pumnul și îl deschise, văzu că palma îi era mânjită cu negru. În aerul încins de iulie, din cer coborau fulgi de cenușă.

Lăsând pe trotuar urme fierbinți, urcă pe trepte. Ușa de la intrare fusese descuiată, dar casa era goală.

— Hei! strigă Paul traversând camerele.

Mobila fusese împinsă în centrul încăperilor și acoperită cu prelate, pereții erau goi, așteptând să fie văruiți. Paul nu mai locuia aici de ani buni, dar se trezi oprindu-se în sufragerie, lipsită acum de tot ceea ce o făcuse cândva să aibă sens. De câte ori decorase mama lui această încăpere? Și totuși nu era decât o cameră, în cele din urmă.

— Mamă? strigă el, dar nu primi niciun răspuns.

La etaj, rămase în pragul propriei camere. Și aici, în mijloc, era un teanc de cutii, doldora de lucruri vechi pe care ar fi trebuit să le sorteze. Mama lui nu aruncase nimic; până și vechile lui postere erau făcute sul cu grijă și legate cu

elastice. Pe pereți, acolo unde atârnaseră cândva, rămăseseră dreptunghiuri ce se distingeau vag.

— Mamă? strigă Paul din nou.

Coborî la parter și merse spre veranda din spate.

Ea era acolo, stătea pe trepte, îmbrăcată într-un șort vechi, albastru și un tricou alb, lăbărțat. El se opri, fără cuvinte, cercetând din privire ciudata scenă. Un foc încă mai mocnea într-un cerc de pietre, iar cenușa și bucățile de hârtie arsă care căzuseră în jurul lui în curte se găseau și aici, fluturând prin tufe și prinse în părul mamei lui. Peluza era împânzită de hârtii, bucățile erau lipite și de trunchiurile copacilor, de picioarele metalice care începuseră să ruginească ale vechiului leagăn. Paul fu șocat să descopere că Norah arsesse fotografiile tatălui lui. Ea se uită la el, cu fața brăzdată de cenușă și de lacrimi.

— E în regulă, zise ea cu o voce calmă. Am renunțat să le mai ard. Sunt atât de supărată pe tatăl tău, Paul, dar apoi mi-a trecut prin minte că asta e și moștenirea ta. Nu am ars decât o cutie. Era cutia cu fotografiile unor fete, îmi închipui că nu era așa de valoroasă.

— Despre ce vorbești? întrebă el, așezându-se lângă ea.

Ea îi întinse o poză cu el, una pe care nu o mai văzuse niciodată. Avea cam paisprezece ani, stătea în leagănul de pe verandă, aplecat asupra chitarei, cântând concentrat, absent la tot ceea ce se afla în jurul lui, absorbit de muzică. Îl uimi faptul că tatăl său surprinsese acest moment – un moment personal, în care nu era deloc conștient de el însuși, unul dintre acele momente din viața lui când Paul se simțea extrem de viu.

— Bine. Dar nu înțeleg. De ce ești atât de furioasă?

Maică-sa își apăsă mâinile pe față câteva clipe, oftând.

— Îți amintești povestea nopții în care te-ai născut, Paul? Viscolul, cum abia am ajuns la timp la clinică?

— Sigur că da.

Aștepta ca ea să continue, fără să știe ce să spună, însă înțelegând la nivel instinctiv că avea legătură cu sora lui geamănă, care murise.

— Îți amintești de asistentă, Caroline Gill? Ți-am povestit despre ea?

— Da. Nu îi știam numele. Mi-ai spus că avea ochi albaștri.

— Are. Sunt foarte albaștri. A venit ieri aici, Paul. Caroline Gill. Nu o mai văzusem din noaptea aceea. Mi-a adus vești, vești șocante. Așa că ți le voi spune, pentru că nu știu ce altceva să fac.

Îl luă de mână. El nu și-o retrase. Sora lui, îi zise ea calmă, nu murise la naștere. Se născuse cu Sindromul Down, iar tatăl lui îi ceruse lui Caroline Gill să o ducă într-o instituție specială în Louisville.

— Ca să ne protejeze, spuse maică-sa, și vocea i se înăspri. Asta a zis ea. Dar Caroline Gill nu a putut să ducă treaba la bun sfârșit. A luat-o ea pe sora ta, Paul. A luat-o ea pe Phoebe. În toți anii aceștia, sora ta geamănă a fost vie și sănătoasă și locuia în Pittsburgh.

— Sora mea? zise Paul. În Pittsburgh? Chiar săptămâna trecută am fost în Pittsburgh.

Nu era un răspuns potrivit, dar nu știa ce altceva să spună; îl copleșise o senzație de pustiire ciudată, un fel de detașare uimită. Avea o soră: asta chiar era o noutate. Era retardată, nu era perfectă, așa că tatăl lui o trimisese la o instituție specială. În mod ciudat, fu cuprins nu de furie, ci de teama născută în trecut, din presiunea pe care tatăl lui o exercitase asupra lui, ca unic fiu. Și din nevoia lui Paul de a-și croi propriul drum, chiar dacă tatăl lui ar fi putut să îl dezaprobe într-atât încât să plece. O teamă pe care Paul, precum un alchimist talentat, o prefăcuse în toți acești ani în furie și răzvrătire.

— Caroline s-a mutat la Pittsburgh și a început o viață nouă, spuse maică-sa. A crescut-o pe sora ta. Presupun că a fost foarte greu; sigur a fost, mai ales în anii aceia. Tot încerc

să fiu recunoscătoare pentru că a fost bună cu Phoebe, dar o parte din mine spumegă de furie.

Paul închise ochii o clipă, încercând să asimileze toate aceste idei. Lumea parcă era turtită, ciudată și nefamiliară. În toți anii trecuți încercase să și-o închipuie pe sora lui, cum ar fi fost, însă acum nu îi venea în minte nici măcar o idee despre ea.

— Cum a putut? întrebă el într-un final. Cum a putut să țină asta secret?

— Nu știu, îi răspunse mama sa. Asta mă tot întreb de ore întregi. Cum a putut? Și cum a îndrăznit să moară și să ne lase să descoperim asta singuri?

Stătură acolo în tăcere. Paul își aminti de o după-amiază în care developase fotografiile împreună cu tatăl lui, după ce făcuse curățenie în camera obscură, pe când era copleșit de sentimentul de vină, asemenea tatălui său, când până și aerul era îmbibat de ceea ce el numea „cuvinte nerostite”. „Cameră”, îi spusese taică-său, vine de la franțuzescul *chambre*, „încăpere”. A fi în camera înseamnă să acționezi în secret. Asta credea tatăl lui: că fiecare om reprezintă un univers izolat. Copaci întunecați în inimă, un pumn de oase: asta era lumea tatălui său, și niciodată nu îl întristase mai mult decât în acest moment.

— Mă miră că nu m-a *dat pe mine*, spuse el, gândindu-se cum luptase întotdeauna împotriva viziunii pe care o avea tatăl său asupra lumii. Plecase și cântase la chitară, muzica se ridicase prin el și pătrunsese în lume, iar oamenii se întorceau, puneau jos băuturile și ascultau, și străinii care umpleau camera deveneau legați unii de alții. Sunt convins că asta a vrut de fapt.

— Paul! îi strigă Norah, încruntată. Nu. Din cauza asta și-a dorit chiar mai mult pentru tine. A avut așteptări și mai mari. A căutat să fie perfect. Țsta e unul dintre lucrurile care mi-au devenit clare. De fapt, asta e partea îngrozitoare. Acum că știu de Phoebe, atâtea mistere legate de tatăl tău capătă

sens. Zidul acela pe care l-am simțit întotdeauna între noi exista cu adevărat.

Se ridică, intră în casă și se întoarce cu două fotografii.

— Uite-o! zise ea. Ea e sora ta, Phoebe.

Paul le luă și se uită cu atenție, plimbându-și privirea de la una la cealaltă: o fotografie în care poza zâmbind, și apoi un instantaneu făcut în timp ce arunca mingea la coș. Încă mai încerca să se obișnuiască cu ce îi spusese maică-sa: că străina asta cu ochi migdalați și picioare groase era sora lui geamănă.

— Aveți părul la fel, zise încet Norah, așezându-se din nou lângă el. Și îi place să cânte, Paul. E ceva, nu? râse. Și, nu o să-ți vină să crezi, e pasionată de baschet.

Râsul lui Paul sună ascuțit și dureros.

— Ei, zise el, cred că tata nu a ales copilul care trebuia.

Norah luă pozele în mâinile murdare de cenușă.

— Nu fi înverșunat, Paul. Phoebe are Sindromul Down. Nu știi mare lucru despre asta, dar Caroline Gill are multe de spus. Atât de multe, încât abia dacă pot să rețin tot.

Paul își plimbase degetul mare de-a lungul marginii de beton a scării, iar acum se opri, văzând că acolo unde se zgâriase începuse să curgă sânge.

— Să nu fiu înverșunat? Am fost la mormântul ei, spuse el, amintindu-și-o pe Norah cum intrase pe poarta de fier forjat cu brațele pline de flori, spunându-i să aștepte în mașină. Îi reveni în minte imaginea ei îngenunchind în țărână și plantând semințe de zorele. Cu asta cum rămâne?

— Nu știi. Era pământul doctorului Bentley, deci și el trebuie să fi știut. Tatăl tău nu a vrut niciodată să mă ducă acolo. A trebuit să insist mult. Pe atunci, credeam că se teme să nu am o cădere psihică. Ah, am fost atât de furioasă – el știa întotdeauna mai bine ce trebuia făcut.

Paul tresări la auzul vocii ei vehemente, amintindu-și de conversația pe care o avusese de dimineață cu Michelle. Își apăsă pe buze marginea degetului mare și supse mărgeluțele de sânge, bucuros să simtă gustul pătrunzător de cupru. O

vreme tăcură, privind spre curtea împânzită cu cenușă, fotografiile împrăștiate și cutii jilave.

— Ce înseamnă, întrebă el în cele din urmă, că este retardată? Vreau să zic, cum e în viața de zi cu zi?

Norah se uită din nou la fotografii.

— Nu știu. Caroline a zis că este chiar foarte activă, ce-o mai însemna și asta. Are o slujbă. Un prieten. A urmat o școală. Dar se pare că, de fapt, nu poate să trăiască independent.

— Asistenta asta – Caroline Gill – de ce a venit aici acum, după atâția ani? Ce vrea?

— A vrut doar să îmi spună, șopti maică-sa. Atâta tot. Nu mi-a cerut nimic. Ea a deschis o ușă, Paul. Eu chiar cred asta. Era o invitație. Dar ce se va întâmpla mai departe depinde de noi.

— Adică? întrebă el. Acum ce se întâmplă?

— O să mă duc la Pittsburgh. Știu că trebuie să o văd. Dar mai departe nu mai știu. Să o aduc înapoi aici? Pentru ea suntem niște străini. Și trebuie să vorbesc cu Frederic; trebuie să afle. Își ținu fața în palme pentru o clipă. Of, Paul, cum aș putea să plec în Franța pentru doi ani și să o las pe ea aici? Nu știu ce să zic. E prea mult pentru mine, așa brusc.

Un vânticel făcea să zboare fotografiile împrăștiate pe peluză. Paul stătea tăcut, luptându-se cu multe sentimente confuze: mânie față de tatăl lui, surpriză și tristețe față de ceea ce pierduse. Era și îngrijorat; era îngrozitor că îl preocupa așa ceva, dar dacă trebuia să aibă grijă de sora lui, incapabilă să trăiască singură? Nici măcar nu cunoscuse vreodată o persoană retardată și-și dădea seama că toate imaginile pe care le avea în minte erau negative. Niciuna dintre ele nu se potrivea cu fata care zâmbea dulce în fotografie, și asta era la fel de deconcertant.

— Nici eu nu știu, spuse Paul. Poate că în primul rând trebuie să strângem pe aici.

— Moștenirea ta, spuse mama lui.

— Nu numai a mea, o contrazise el cu grijă, observând efectul cuvintelor sale. E și a surorii mele.

Munciră toată ziua și în ziua următoare sortând fotografiile și resigilând cutiile, târându-le în adâncimea răcoroasă a garajului. În timp ce mama lui se întâlnește cu curatorii, Paul o sună pe Michelle ca să îi explice ce se întâmplase și să o anunțe că nu va mai ajunge la concertul ei. Se așteptase să se supere, însă ea îl ascultă fără să comenteze și apoi închise. Când încercă să sune iarăși, îi răspunse robotul; așa se întâmplă toată ziua. Nu numai o dată se gândi să se urce în mașină și să gonească nebunește până acasă, în Cincinnati, dar știa că nu ar folosi la nimic. Mai știa și că nu voia cu adevărat să continue așa, să o iubească întotdeauna pe Michelle mai mult decât putea ea să îl iubească la rândul ei. Așa că își impuse să rămână. Se întoarse la munca fizică de împachetare, iar seara se duse până în centrul orașului la bibliotecă, după cărți despre Sindromul Down.

Marti dimineață, tăcuți, îngândurați și bântuiți de temeri, el și mama sa luară mașina și trecură râul, îndreptându-se către verdeța luxuriantă a sfârșitului de vară din Ohio. Era foarte cald, frunzele de porumb străluceau pe fundalul cerului nesfârșit, albastru. Sosiră în Pittsburgh în mijlocul aglomerației de 4 iulie, mergând prin tunelul care se deschidea la capătul podului spre priveliștea care îți tăia respirația a confluenței celor două râuri. Înaintară cu mare greutate prin trafic și urmară cursul râului Monongahela, traversând un alt tunel lung. În cele din urmă, opriră în fața casei de cărămidă a lui Caroline Gill, pe o stradă aglomerată mărginită de copaci.

Le spusese să parcheze pe alee și așa făcură, ieșiră din mașină și se întinseră să se dezmoștească. În spatele unei parcele de iarbă, treptele duceau către un răzor îngust și către casa de cărămidă în care crescuse sora lui. Paul cercetă locuința, atât de asemănătoare cu cea din Cincinnati, atât de diferită de cea din copilăria lui liniștită, cu tihna și confortul

ei. Mașinile goneau pe stradă, pe lângă curți minuscule, în orașul care se tot întindea în jurul lor, fierbinte și concentrat.

Grădinile aflate de o parte și de alta a aleii erau încărcate de flori, nalbă de grădină și iriși în toate culorile, cu limbile lor albe și violete atât de viu colorate răsărind prin iarbă. În grădina aceasta lucra o femeie, ocupată cu un rând de roșii cu o recoltă bogată. În spatele ei, o tufă de liliac, ale cărei frunze își arătau pe dedesubt verdele pal, era mișcată de o adiere fierbinte. Femeia, îmbrăcată în șort albastru-închis și tricou alb, cu mânuși înflorate de bumbac, se ridică de unde stătea îngenunchată și își trecu dosul palmei peste frunte. Traficul era aglomerat; nu îi auzise apropiindu-se. Rupse o frunză dintr-un vrej de roșie și și-o lipi pe nas.

— Ea este? întrebă Paul. Ea e asistenta?

Norah dădu din cap. Își încrucișase brațele strâns, protector, peste piept. Ochelarii de soare îi ascundeau ochii, dar chiar și așa putea să vadă cât era de emoționată, de palidă și tensionată.

— Da. Ea este Caroline Gill. Paul, acum că am ajuns în punctul ăsta, nu sunt sigură că pot s-o fac. Poate că ar trebui să ne întoarcem acasă.

— Am bătut drumul până aici. Și ne așteaptă.

Ea zâmbi; un zâmbet slab și obosit. Zile întregi abia dacă reușise să doarmă; chiar și buzele îi erau palide.

— Nu au cum să ne aștepte, zise ea. Nu în adevăratul sens al cuvântului.

Paul dădu din cap. Ușa din spate se deschise, dar figura de pe verandă era ascunsă în umbră. Caroline se ridică, frecându-și mâinile de pantalonii scurți.

— Phoebe, o chemă ea. Acolo erai.

Paul simți cum mama lui se încordează, dar nu se uită la ea. În schimb, se uită spre verandă. Clipa se dilată, se lăți, iar soarele deveni apăsător. În sfârșit, apăru și figura, aducând două pahare cu apă.

El o privi cu mare atenție. Era scundă, cu mult mai scundă decât el, avea părul mai închis la culoare, mai rar și

mai zbârlit, tuns simplu în formă de castron în jurul feței. Era albă la față, ca maică-sa, și de la distanță părea că are trăsături delicate pe o față lată, o față care părea oarecum turtită, ca și cum ar fi fost presată prea mult de un perete. Ochii erau ușor oblici, iar membrele scurte. Nu mai era o fată, ca în poze, ci o adultă, de vârsta lui, cu fire de păr alb. Și lui îi sclipeau în barbă câteva, când și-o lăsa să crească. Purta un șort înflorat și era voinică, chiar un pic dolofană, iar când mergea i se atingeau genunchii.

— *Ah!* zise maică-sa.

Își pusese o mână pe inimă. Avea ochii ascunși de ochelarii de soare și el se bucura; acest moment era prea personal.

— E în regulă, zise el. Hai să stăm aici câteva minute.

Soarele ardea așa de tare, iar traficul era aglomerat. Caroline și Phoebe stăteau una lângă alta pe verandă,ându-și apa.

— Sunt gata, spuse într-un târziu, și o luară pe scări către bucata îngustă de peluză dintre legume și flori.

Caroline Gill îi văzu prima; își puse mâna streășină la ochi și se ridică în picioare. Se ridică și Phoebe, și vreme de câteva clipe se uitară unii la alții peste peluză. Apoi, Caroline luă mâna lui Phoebe într-ale ei. Se întâlniră lângă vrejurile de roșii, grele, care începuseră deja să se coacă, umplând aerul cu un miros curat, acrișor. Nimeni nu scotea niciun cuvânt. Phoebe îi cercetă chipul lui Paul și, după un moment îndelungat, umplu spațiul dintre ei și îi atinse obrazul, încet, cu blândețe, de parcă ar fi vrut să verifice dacă este real. Paul dădu din cap fără să vorbească, privind-o grav; gestul ei îi părea cumva potrivit. Phoebe voia doar să îl cunoască, atâta tot. Și Paul voia s-o cunoască, dar nu avea nici cea mai vagă idee despre ce să îi spună acestei surori ivite din senin, legată de el atât de strâns, și cu toate astea o străină. Mai era și îngrozitor de lucid, temându-se să nu facă ceva greșit. Cum vorbești cu o persoană retardată? Cărțile pe care le citise în weekend, toate fișele acelea medicale – niciuna nu îl

pregătise pentru întâlnirea cu ființa umană în carne și oase, care îi atinsese chipul cu atâta drăgălășenie.

Prima care își reveni fu Phoebe.

— Bună, spuse ea, întinzându-i mâna cu eleganță. Paul îi luă mâna, simțindu-i degetele mici, incapabil încă să scoată vreun cuvânt. Eu sunt Phoebe. Îmi pare bine de cunoștință.

Vorbea împleticit, era greu s-o înțelegi. Apoi se întoarse spre Norah și o luă de la capăt.

— Bună, îi spuse mama lui, luând-o de mână, apoi strângându-i degetele într-ale ei. Vocea îi era încărcată de emoție. Bună, Phoebe. Și eu mă bucur foarte mult să te cunosc.

— E atât de cald, interveni Caroline. Haideți înăuntru. Ventilatoarele sunt pornite. Iar Phoebe a făcut de dimineață ceai cu gheață. A fost entuziasmată când a auzit că ne veți vizita, nu-i așa, draga mea?

Phoebe zâmbi și dădu din cap, dintr-odată timidă. O urmară în răcoarea casei. Camerele erau mici, însă extrem de curate, cu lucrături frumoase în lemn și uși transparente între camera de zi și sufragerie. Camera de zi era însorită, cu mobila veche de culoarea vinului. Într-un colț îndepărtat stătea un război de țesut masiv.

— Fac un șal, spuse Phoebe.

— E minunată! îi spuse Norah, traversând camera ca să pipăie firele, roz-închis, crem și galben și verde-deschis. Își scosese ochelarii și se uitase la ele, cu ochii înotând în lacrimi și vocea încă vibrând de emoție. Ai ales chiar tu culorile astea, Phoebe?

— Culorile mele preferate, îi confirmă fata.

— Și ale mele, zise mama lui. Când eram de vârsta ta, erau și culorile mele preferate. Domnișoarele mele de onoare au fost îmbrăcate în roz-închis și crem, iar buchetele lor erau din trandafiri galbeni.

Paul fu surprins să afle asta; toate fotografiile pe care le văzuse erau alb-negru.

— Îți dau ție șalul ăsta, spuse Phoebe, așezându-se la război. O voi face pentru tine.

— Ah! zise maică-sa, și închise ochii pentru câteva clipe. Phoebe, ce gând frumos!

Caroline aduse ceai cu gheață și toți patru stătură în camera de zi, discutând cu stângăcie despre vreme, despre revenirea care se întrevedea pentru orașul Pittsburgh în zorii prăbușirii industriei oțelului. Phoebe stătea liniștită la război, mișcând spata înainte și înapoi, uitându-se din când în când la ei, de fiecare dată când i se menționa numele. Paul se uita pe furis la ea. Phoebe avea mâini mici și dolofane. Era concentrată asupra spatei și își mușca buza de jos. Până la urmă, maică-sa își termină ceaiul și începu să vorbească.

— Ei bine, spuse ea, iată-ne aici. Și acum nu mai știu ce se întâmplă.

— Phoebe, zise Caroline. Vino aici să stai cu noi.

În liniște, Phoebe veni lângă ei și se așeză lângă Caroline pe canapea.

Norah începu, vorbind prea repede și încleștându-și mâinile, emoționată:

— Nu știu cum e mai bine. Nu există hărți pentru locul în care ne aflăm, nu-i așa? Dar vreau să-i pun la dispoziție lui Phoebe casa mea. Poate să vină să locuiască împreună cu noi, dacă vrea. M-am gândit mult la asta în ultimele zile. Ne-ar lua o viață întreagă să recuperăm. Aici se opri ca să își recapete răsuflarea, după care se întoarse spre Phoebe, care o privea cu ochi mari, șovăitori. Ești fiica mea, Phoebe, înțelegi? El este Paul, fratele tău.

Phoebe îi luă mâna lui Caroline.

— Ea e mama mea, spuse ea.

— Da. Norah îi aruncă o privire lui Caroline și reluă. Ea este mama ta, zise. Dar și eu sunt mama ta. Ai crescut înăuntrul meu, Phoebe. Puse mâna în dreptul pântecului. Ai crescut aici. Dar după ce te-ai născut, te-a crescut mama ta, Caroline.

— O să mă căsătoresc cu Robert, spuse Phoebe. Nu vreau să locuiesc cu tine.

Paul, care o văzuse pe mama sa frământându-se două zile încheiate, simți cuvintele lui Phoebe ca pe niște lovituri. Observă că și Norah le percepușe la fel.

— E în ordine, Phoebe, spuse Caroline. Nimeni nu te gonește de-aici.

— Nu am vrut să zic asta... voiam doar să-ți ofer... Norah se opri și trase adânc aer în piept. Ochiul era de un verde adânc, plin de tulburare. Încercă din nou. Phoebe, eu și Paul am vrea să te cunoaștem. Asta-i tot. Te rog să nu te sperii de noi. Ce vreau să spun este că pentru tine casa mea este întotdeauna deschisă. Întotdeauna. Oriunde mă duc în lume, poți să vii și tu acolo. Și sper că o să vii. Sper ca într-o zi să vii să mă vezi, asta-i tot. Ți-ar plăcea?

— Poate, acceptă Phoebe.

— Phoebe, zise Caroline, nu îi arăți lui Paul împrejurimile câteva minute? Lasă-ne pe mine și pe doamna Henry să discutăm puțin. Și nu îți face griji, scumpa mea, adăugă, sprijinindu-și ușor mâna pe umărul lui Phoebe. Nu pleacă nimeni nicăieri. Totul e în regulă.

Phoebe dădu din cap și se ridică.

— Vrei să vezi camera mea? îl întrebă pe Paul. Am un casetofon nou.

Paul se uită la maică-sa și ea încuviință din cap, privindu-i pe amândoi cum traversează camera împreună. Paul o luă pe scări în urma lui Phoebe.

— Cine-i Robert? întrebă el.

— E prietenul meu. Ne căsătorim. Tu ești căsătorit?

Paul, simțind o împunsătură în inimă la amintirea lui Michelle, clătină din cap.

— Nu.

— Ai prietenă?

— Nu. Am avut o prietenă, dar a plecat.

Phoebe se opri pe ultima treaptă și se întoarse. Erau ochi în ochi, atât de aproape, încât Paul se simți stânjenit,

invadat în spațiul vital. El se uită în altă parte și, când o privi din nou, ea încă mai era cu ochii ațintiți asupra lui.

— Nu este politicos să te uiți fix la oameni, zise el.

— Păi pari trist.

— Sunt trist, recunosc el. De fapt, sunt foarte, foarte trist. Ea dădu din cap și, pentru o clipă, păru că se alătură tristeții lui, expresia devenindu-i abătută, după care, peste altă clipă, se însenină.

— Haide, spuse ea, conducându-l în hol. Am și discuri noi.

Se așezară pe podeaua camerei ei. Pereții erau roz, cu perdele în pătrățele roz și albe la fereastră. Era o cameră de fetiță, plină de animale de pluș și desene colorate pe pereți. Paul se gândi la Robert și se întrebă dacă era adevărat că Phoebe se va căsători. Apoi se simți prost că se gândise la asta; adică de ce nu s-ar căsători, sau de ce n-ar face orice altceva? Se gândi la dormitorul suplimentar din casa părinților lui, în care stătea uneori bunica lui, pe când el era copil. Acea ar fi fost camera lui Phoebe; ar fi umplut-o cu muzica și obiectele ei. Phoebe dădu drumul casetofonului, dădu tare sonorul, și izbucni melodia *Love, Love Me Do*, iar ea începu să cânte cu ochii pe jumătate închiși. Avea o voce drăguță, își dădu seama Paul, care dădu muzica ceva mai încet, uitându-se să vadă ce alte albume mai avea. Avea multă muzică pop, dar și simfonii.

— Îmi place trombonul, zise ea, prefăcându-se că trage de ceva lung, iar când Paul pufni în răs, răsese și ea. Chiar îmi place trombonul.

Oftă.

— Eu cânt la chitară, zise el. Știi?

Ea dădu din cap.

— Mi-a spus mama. Ca John Lennon.

El zâmbi.

— Un pic, spuse el, mirat să se găsească în toiul conversației. Se obișnuise cu felul ei de a vorbi, și cu cât vorbea mai mult cu Phoebe, cu atât devenea pur și simplu ea

însăși, imposibil de etichetat. Ai auzit vreodată de Andrés Segovia?

— Îhî.

— E foarte bun. E preferatul meu. Într-o zi, o să-ți cânt ceva de el, bine?

— Îmi place de tine, Paul. Ești drăguț.

El se trezi zâmbind, încântat și flatat.

— Mulțumesc, zise el. Și mie îmi place de tine.

— Dar nu vreau să locuiesc cu tine.

— E în regulă. Nici eu nu locuiesc cu mama, spuse el. Locuiesc în Cincinatti.

Phoebe se lumină la față.

— Singur?

— Da, zise el, știind că atunci când se va întoarce nu o va mai găsi pe Michelle. Singur.

— Ești norocos.

— Cred că da, spuse el grav, dându-și brusc seama că așa era. Ceea ce lui i se părea de la sine înțeles, pentru Phoebe erau vise. Da, sunt norocos. E adevărat.

— Și eu sunt norocoasă, spuse ea, surprinzându-l. Robert are o slujbă bună, eu la fel.

— Ce slujbă ai? întrebă Paul.

— Fac copii. O spuse cu o mândrie reținută. O grămadă de copii.

— Și îți place?

Zâmbi.

— Acolo lucrează Max. E prietena mea. Avem douăzeci și trei de culori de hârtie diferite.

Ea fredona, mulțumită, în timp ce scotea cu grijă primul disc, punându-l deoparte, și alegea altul. Gesturile nu îi erau repezi, ci eficiente și concentrate. Paul și-o închipuia la centrul de copiere, lucrând, glumind cu prietena ei, oprindu-se din când în când ca să se bucure de curcubeul de hârtii sau de o treabă dusă la bun sfârșit. Auzi de jos murmurul vocii mamei lui și a lui Caroline Gill, care hotărau ce era de făcut. Își dădu seama, foarte rușinat, că mila lui pentru

Phoebe, ca și presupunerea lui Norah că ar fi dependentă de cineva, fusese prostească și inutilă. Phoebe se plăcea pe sine și îi plăcea viața ei; era fericită. Toate eforturile pe care le depusese, toate concursurile și premiile, lupta îndelungată și inutilă atât pentru a-și face plăcere lui însuși, cât și pentru a-l impresiona pe tatăl lui – comparativ cu viața lui Phoebe, totul părea o nerozie.

— Unde-i tatăl tău? întrebă el.

— La serviciu. Conduce un autobuz. Ți place *Yellow Submarine*?

— Da. Da, îmi place.

Phoebe zâmbi larg și dădu drumul la muzică.

1 septembrie 1989

Din biserică se revărsau note muzicale în aerul încălzit de soare. Lui Paul, care stătea chiar lângă ușile de un roșu strălucitor, muzica îi părea aproape vizibilă, mișcându-se printre frunzele plopilor și răspândindu-se pe peluză ca particulele luminoase. Cea care cânta la orgă era o prietenă de-a lui, o femeie din Peru pe nume Alejandra, care își purta părul roșcat strâns într-o coadă lungă de cal și care, în zilele mohorâte de după plecarea lui Michelle, apăruse la el acasă cu supă, ceai cu gheață și admonestări.

— Scoală-te, îi zisese ea brusc, dând la o parte perdelele și deschizând ferestrele, așezând în chiuvetă vasele murdare. Scoală-te, că nu are niciun rost să jelești, mai ales dacă e vorba de o flautistă. Tot timpul sunt pe fugă, nu știai? Mă miră că a stat atât de mult aici. Doi ani! Serios, trebuie să fie un record.

Acum, notele muzicale ale Alejandrei se revărsau în jur precum o apă argintie, urmând un crescendo vioi, ascendent, suspendat în lumina soarelui pentru o clipă. Mama lui apărui în ușă, râzând, sprijinindu-se ușor cu o mână de brațul lui Frederic. Pășiră în lumină împreună, sub o ploaie strălucitoare de semințe pentru păsări și petale.

— Drăguț, observă Phoebe, lângă el.

Purta o rochie verde-argintie și ținea narcisele pe care le purtase la nuntă în mâna dreaptă. Zâmbea, ochii i se îngustaseră de plăcere și făcea gropițe adânci în obrajii bucălați. Petalele și semințele descriau un arc pe cerul senin; Phoebe râdea încântată, văzându-le cum cădeau. Paul o privi intens pe această străină, această soră geamănă. Merseseră împreună pe culoarul central al acestei biserițe, către locul unde mama lor îl aștepta pe Frederic la altar. El mersese încet, Phoebe era atentă și serioasă lângă el, hotărâtă să facă totul cum trebuie și ținându-l elegant de braț. Vântul șuiera printre bârnele de sub acoperiș în timp ce ei schimbau jurămintele, dar Norah își dorise această biserică încă de la

început, tot așa cum insistase, pe tot parcursul discuțiilor neașteptate și înlăcrimate despre Phoebe și viitorul ei, ca ambii ei copii să fie lângă ea la nuntă.

Urmă o altă izbucnire, de data aceasta de confetti, și un val de râsete unduitoare. Norah și Frederic își aplecară capetele, iar Bree le scutură de pe umeri și din păr bucățelele de hârtie strălucitoare. Lucirile de confetti se vedeau peste tot, făcând peluza să arate precum un mozaic elvețian.

— Ai dreptate, îi spuse lui Phoebe, e drăguț.

Ea încuviință din cap, atentă acum, și își netezi fusta cu ambele mâini.

— Mama ta pleacă în Franța.

— Da, zise Paul, deși se încordă la auzul cuvintelor: „mama ta”. O expresie folosită pentru un străin, și evident că asta erau ei toți. În final, asta o duruse cel mai tare pe mama lui, anii pierduți dintre ei, cuvintele lor erau atât de ezitante și de formale, deși între ei ar fi trebuit să fie destindere și iubire. La fel și noi, peste câteva luni, spuse el, amintindu-i lui Phoebe de planurile asupra cărora familiile lor căzuseră de acord. O să mergem în Franța să îi vizităm.

O expresie de îngrijorare, o adiere ca un nor, umbri chipul lui Phoebe.

— Ne vom întoarce, adăugă el blând, amintindu-și cât de speriată fusese de sugestia mamei lui de a se muta cu ea în Franța.

Ea dădu din cap, dar încă mai părea îngrijorată.

— Ce este? întrebă el. Ce s-a întâmplat?

— Nu vreau să mănânc melci.

Paul se uită mirat la ea. Glumise în hol cu maică-sa și cu Bree înainte de nuntă, râzând pe seama petrecerii pe care o vor da la Châteauneuf. Phoebe stătea liniștită, în afara conversației; nu crezuse că îi asculta. Acesta era un alt mister, prezența lui Phoebe în lume, ce vedea, simțea și înțelegea ea. Tot ce știa el despre ea putea să încapă pe o pagină: îi plăceau pisicile, să țeasă, să asculte radioul și să

cânte la biserică. Zâmbea mult, avea tendința să îmbrățișeze oamenii și, ca și el, era alergică la înțepături de albine.

— Melcii nu sunt chiar așa de răi, spuse el, se mestecă greu. Par de cauciuc.

Phoebe se strâmbă, după care începu să râdă.

— Greșos, spuse ea. E greșos, Paul. Vântul i se mișca încet prin păr, iar privirea îi rămăsese fixată pe scena din fața lor – oaspeții în mișcare, lumina soarelui, frunzele, toate acestea întreșute cu muzica. Avea obrajii stropiți cu pistrui, la fel ca ai lui. În depărtare, de cealaltă parte a peluzei, mama lui și Frederic ridicau un cuțit de argint pentru tort.

— Și noi, eu și Robert, ne vom căsători.

Paul zâmbi. Îl cunoscuse atunci pe Robert, când mersese la Pittsburgh pentru prima oară; se dusese la magazinul alimentar ca să îl vadă, era înalt și atent, îmbrăcat în uniformă maro, purtând un ecuson cu numele lui. Când Phoebe făcuse sfioasă prezentările, Robert îi strânsese imediat mâna lui Paul și îl bătuse pe umăr, ca și cum s-ar fi văzut după o absență lungă.

— Mă bucur să te cunosc, Paul. Eu și Phoebe ne căsătorim, așa că tu și cu mine vom fi frați în curând; ce zici de asta?

Apoi, mulțumit, fără să aștepte un răspuns, încredințat că lumea era un loc bun și că Paul îi împărtășea mulțumirea, se întorsese către Phoebe și își pusese brațul în jurul ei, stând așa amândoi și zâmbind.

— Păcat că nu a putut să vină și Robert.

Phoebe dădu din cap.

— Lui Robert îi plac petrecerile, zise ea.

— Asta nu mă surprinde, spuse Paul.

Paul o văzu pe mama sa vârându-i lui Frederic o bucățică de tort în gură, atingându-i apoi colțul buzei cu degetul mare. Era îmbrăcată cu o rochie crem și avea părul scurt, blond cu tendință de încărunțire, ceea ce făcea ca ochii ei verzi să pară mai mari. Se gândi la tatăl lui, întrebându-se cum fusese nunta lor. Văzuse fotografiile, firește, dar

prezentau numai ceva de suprafață, iar el ar fi vrut să vadă cum fuseseră lumina, râsetele; ar fi vrut să știe dacă tatăl lui se aplecase, cum făcea acum Frederic, să o sărute pe maicăsa, după ce ea își linsese glazura de pe buze.

— Îmi plac florile roz, zise Phoebe. Vreau o grămadă de flori roz la nunta mea. Apoi deveni serioasă, se încruntă și ridică din umeri, rochia verde alunecându-i puțin peste claviculă. Dădu din cap. Dar eu și Robert trebuie să punem bani deoparte mai întâi.

Se stârni vântul și Paul se gândi la Caroline Gill, înaltă și aprigă, stând în holul hotelului din centrul orașului Lexington cu soțul ei, Al, și cu Phoebe. Se întâlniseră toți acolo în ajun, pe teren neutru. Casa mamei lui era goală, cu o plăcuță pe care scria DE VÂNZARE în curte. În seara asta, ea și Frederic plecau în Franța. Caroline și Al veniseră din Pittsburgh, și după o gustare luată împreună, într-un mod politicos, deși oarecum marcat de stânjeneală, o lăsaseră aici pe Phoebe pentru nuntă, iar ei se duseseră în vacanță, la Nashville. Era prima lor vacanță împreună, după cum le mărturisiseră, părând foarte fericiți. Totuși, Caroline o îmbrățișase de două ori pe Phoebe, apoi se oprise pe trotuar ca să se uite înapoi pe fereastră și să fluture din mână.

— Îți place în Pittsburgh? o întrebă Paul.

I se oferise o slujbă acolo, o slujbă bună, să cânte cu o formație; mai avea o ofertă și din partea unei trupe din Santa Fe.

— Îmi place în Pittsburgh, zise Phoebe. Mama spune că are multe scări, dar mie îmi place.

— S-ar putea să mă mut acolo, spuse Paul. Ce crezi?

— Ar fi drăguț, zise Phoebe. Ai putea să vii la nunta mea. Apoi oftă. O nuntă costă mult. Nu este corect.

Paul dădu din cap. Nu, nu era corect, nimic nu era corect. Nici încercările la care Phoebe fusese supusă, nici viața relativ tihnită pe care o avea el, nici ceea ce făcuse tatăl lor. Îl cuprinse dorința de a-i oferi lui Phoebe orice nuntă ar fi vrut,

sau cel puțin un tort. Ar fi însemnat atât de puțin în schimbul a tot ce se întâmplase.

— Ați putea să fugiți împreună, sugeră el.

Phoebe luă în considerație varianta învârtind o brățară verde de plastic pe încheietură.

— Nu, zise ea, atunci nu am mai avea tort.

— Ah, nu știi. Nu ați putea? Vreau să zic, de ce nu?

Phoebe, foarte încruntată, se uită la el să vadă dacă nu râdea de ea.

— Nu, zise ea cu fermitate. Nu așa este o nuntă, Paul.

El zâmbi, impresionat de cât era de sigură de felul în care funcționau lucrurile.

— Știi ceva, Phoebe? Ai dreptate.

Răsetele și aplauzele pluteau deasupra peluzei înSORITE când Frederic și mama lui terminară cu tortul. Bree, toată un zâmbet, ridică aparatul foto ca să facă o ultimă fotografie. Paul făcu un semn din cap către masa unde erau umplute farfuriile, care apoi treceau din mână în mână.

— Tortul de nuntă are șase straturi. Cu zmeură și frișca la mijloc. Ce spui, Phoebe? Vrei?

Phoebe zâmbi mai convingător și dădu din cap drept răspuns.

— Tortul meu o sa aibă *opt* straturi, spuse ea, mergând pe peluză printre glasuri, râsete și muzică.

Paul pufni în râs.

— Numai opt? De ce nu zece?

— Ce prostie. Nu te prea pricepi, Paul, zise Phoebe.

Ajunseră lângă masă. Pe umerii lui Norah căzuseră confetti sclipitoare. Zâmbea, cu o mișcare lină, duse mâna către părul lui Phoebe, îl netezi, ca și cum ar mai fost încă o fetiță. Phoebe se îndepărtă, iar lui Paul îi tresări inima; nu exista un sfârșit simplu pentru această poveste. Aveau să existe vizite peste ocean și telefoane, însă niciodată tihna obișnuită a rutinei zilnice.

— Ai făcut treabă bună, spuse maică-sa. Mă bucur atât de mult că ați participat la nuntă, Phoebe, tu și Paul. A

însemnat foarte mult pentru mine. Nici nu pot să vă spun cât de mult.

— Îmi plac nunțile, zise Phoebe, întinzându-se spre un platou cu prăjituri.

Mama lui zâmbi trist. Paul se uită la Phoebe, întrebându-se cum înțelegea ce se întâmpla. Părea că nu își face griji prea mari, ci mai degrabă accepta lumea ca pe un loc fascinant și neobișnuit, unde se putea întâmpla orice. În care într-o bună zi o mamă și un frate despre care nu știai nimic ar fi putut apărea la ușă, invitându-te să participi la o nuntă.

— Mă bucur că vii în vizită în Franța, Phoebe, continuă Norah. Eu și Frederic ne bucurăm foarte mult.

Phoebe îi privi, cuprinsă din nou de tulburare.

— E vorba de melci, explică Paul. Nu îi plac melcii.

Maică-sa începu să râdă.

— Nu-ți face griji. Nici mie nu îmi plac.

— Și mă întorc acasă, adăugă Phoebe.

— Așa este, spuse mama lui cu blândețe. Da. Așa ne-am înțeles. Paul se uita la ele, simțindu-se neajutorat în fața durerii care îi apăsa trupul ca o piatră. În lumina crudă era frapat de vârsta mamei lui, de gingășia pielii ei, de părul blond care începea să devină grizonant. Și de frumusețea ei. Părea încântătoare și vulnerabilă, și se întreba, așa cum se întâmplase atât de des în săptămânile care trecuseră, cum putuse tatăl lui să o trădeze, să îi trădeze pe toți.

— Cum? întrebă el încet. Cum a putut să nu ne spună niciodată?

Se întoarse spre el, serioasă.

— Nu știu. Nu o să înțeleg niciodată. Dar gândește-te cum trebuie să fi fost viața lui, Paul. Să poarte povara secretului în toți acești ani.

Se uită de cealaltă parte a mesei. Phoebe stătea lângă un plop cu frunze foșnitoare, răzuind frișca de pe felia de tort cu furculița.

— Viața noastră ar fi putut să arate atât de diferit.

— Da. Așa este. Dar nu a fost așa, Paul. Așa s-a întâmplat.

— Îi iei apărarea, zise el rar.

— Nu. Îl iert. Oricum, încerc. E o diferență.

— Nu merită iertare, zise Paul, el însuși surprins de amărăciunea din vorbele lui.

— Poate că nu, spuse maică-sa. Dar tu, eu și Phoebe avem de ales. Putem fi plini de amărăciune și de furie sau putem încerca să mergem mai departe. Asta e cel mai greu pentru mine, să renunț la toată mânia, oricât de justificată ar fi ea. Încă duc o luptă. Dar asta vreau să fac.

El se gândea.

— Mi s-a oferit o slujbă în Pittsburgh, zise el.

— Serios? Ochii mamei lui, de un verde întunecat în lumina aceea, îl cercetau serios. Și accepti?

— Cred că da, zise el, dându-și seama că se hotărâse deja. E o ofertă foarte bună.

— Nu-l poți repara, zise ea încet. Nu poți repara trecutul, Paul.

— Știu.

Și știa.

Se dusesese la Pittsburgh atunci, prima oară, crezând că el avea de oferit ajutorul, deși nu era deloc așa. Fusese îngrijorat în legătură cu responsabilitatea pe care trebuia să o preia, de cum urma să i se schimbe viața având povara unei surori retardate, și fusese mirat – chiar frapat – când aceeași soră îi spusese „Nu, mulțumesc, îmi place viața mea așa cum este”.

— Viața ta e viața ta, continuă ea, mai insistentă acum. Nu ești responsabil pentru ce s-a întâmplat în trecut. Phoebe o duce bine financiar.

Paul dădu din cap.

— Știu. Nu mă simt responsabil pentru ea. Chiar nu mă simt. Doar că... mă gândeam că mi-ar plăcea să o cunosc. Zi de zi. Până la urmă, e sora mea. Slujba e bună, și chiar am nevoie de o schimbare. Pittsburgh e un oraș frumos. Așa că... de ce nu?

— Of, Paul. Norah oftă, trecându-și mâna prin părul scurt. Chiar e o slujbă bună?

— Da. Chiar este?

Ea clătină din cap.

— Ar fi frumos, admise ea încetișor, să fiți amândoi în același oraș. Dar trebuie să gândești per ansamblu. Ești atât de tânăr și ești abia la început de drum. E normal să faci asta.

Înainte să poată răspunde, Frederic se apropie, arătând înspre ceasul de mână, spunându-le că ar trebui să plece, ca să prindă avionul. Peste câteva momente, Frederic se duse să aducă mașina, iar maică-sa se întoarse înspre Paul, punându-i o mână pe braț, și îl sărută pe obraz.

— Cred că acum plecăm. O duci acasă pe Phoebe?

— Da. Caroline și Al mi-au zis că pot sta în casa lor.

Ea dădu din cap.

— Îți mulțumesc că ai fost alături de mine. Știu că nu ți-a fost ușor, din tot felul de motive. Dar a însemnat foarte mult pentru mine.

— Îmi place de Frederic, spuse el. Sper să fii fericită.

Ea zâmbi și îi atinse brațul.

— Sunt așa de mândră de tine, Paul. Ai idee cât de mândră sunt de tine? Cât de mult te iubesc? Se întoarse ca să se uite la Phoebe, de cealaltă parte a mesei; își îndesase buchețelul de narcise sub braț, iar vântul îi mișca fusta strălucitoare. Sunt mândră de amândoi.

— Frederic face semn cu mâna, spuse Paul, vorbind repede ca să își ascundă emoția. Cred că e timpul. Cred că e gata. Du-te și fii fericită, mamă.

Ea îl privi din nou lung și intens, cu lacrimi în ochi, după care îl sărută pe obraz.

Frederic traversă peluza și dădu mâna cu Paul. Paul se uită la maică-sa cum o îmbrățișează pe sora lui și îi dă buchetul; o privi pe Phoebe cum încearcă să o îmbrățișeze la rândul ei. Maică-sa și Frederic se urcară în mașină, zâmbind și făcând cu mâna, sub o ploaie de confetti. Mașina dispăru

după curbă, iar Paul se întoarse la masă, oprindu-se ca să salute, fără să o piardă din ochi pe Phoebe. Când se apropie, o auzi cum povestește fericită cu un alt musafir despre Robert și propria ei nuntă. Vorbea tare, un pic împleticit și greoi, fără a-și stăpâni entuziasmul. Observă reacția musafirului – un zâmbet încordat, incert, răbdător – și tresări involuntar. Pentru că Phoebe voia doar să vorbească. Pentru că el însuși reacționase exact la fel în asemenea conversații cu numai câteva săptămâni în urmă.

— Ce zici, Phoebe? spuse el, îndreptându-se către ea și întrerupând-o. N-ai vrea să plecăm?

— Bine, zise ea, și puse jos farfuria.

Traversau o zonă de țară cu vegetație luxuriantă. Era o zi caldă. Paul opri aerul condiționat și coborî geamurile, amintindu-și cum conducea maică-sa nebunește prin același peisaj ca să fugă de singurătate și de suferință, cu vântul biciuindu-i părul. Parcursesese probabil mii de kilometri împreună cu ea, pe tot întinsul statului, stând întins, încercând să ghicească unde se afla după cum zărea frunze, fire de telefon, bucăți de cer. Își aminti cum privea un vapor plutind pe apele măloase ale fluviului Mississippi, cu elicele lui strălucitoare reflectând lumina și apa. Nu îi înțelesese niciodată tristețea, deși o purtase cu el la rându-i, mai târziu, peste tot pe unde umblase.

Acum toată această tristețe dispăruse: și acea viață se sfârșise, dispăruse.

Conducea repede, remarcând peste tot semnele toamnei. Cornii care se treceau deja, norii de un roșu strălucitor proiectați pe dealuri. Paul simți gădilăturile provocate de polen, strănută de câteva ori, dar tot ținu ferestrele deschise. Mama lui ar fi dat drumul la aer condiționat în mașină, unde era la fel de răcoare ca într-un magazin de flori. Taică-său și-ar fi deschis geanta să-și găsească medicamentele antialergice. Phoebe, stând dreaptă pe scaunul de lângă el, cu pielea atât de albă, aproape transparentă, scoase un Kleenex dintr-un pachetel din poșeta ei mare din plastic

negru și i-l oferi. Venele, albastru-deschis, i se zăreau pe sub piele. Putea să vadă cum îi palpita pulsul la gât, calm, stabil.

Sora lui. Sora lui geamănă. Dacă s-ar fi născut fără Sindromul Down? Sau dacă s-ar fi născut așa cum era, iar tatăl lor nu ar fi cerut sprijinul lui Caroline Gill pe când lumea era acoperită de ninsoare, iar colegul ei se afla în impas? Și-i închipui pe părinții lui, atât de tineri și de fericiți, înghesuindu-i pe amândoi în mașină, mergând încet pe străzile pline de apă din Lexington, prin dezghețul care urmase nașterii lor. Camera de joacă plină de lumină de lângă camera lui ar fi fost a lui Phoebe. Ea l-ar fi fugărit pe scări, prin bucătărie și în grădina sălbatică, având întotdeauna chipul ei în față, iar râsul lui venind ca un ecou al râsului ei. Cine ar fi fost el, atunci?

Dar mama lui avea dreptate; n-avea să știe niciodată ce s-ar fi putut întâmpla. Tot ce avea erau faptele. Tatăl lui ajutase la nașterea propriilor gemeni în toiul unei furtuni neașteptate, urmând etapele pe care le știa pe dinafară, concentrându-se asupra pulsului și bătăilor inimii femeii de pe masă, asupra rigidității pielii și asupra capului care se șteea. Respirație, nuanța pielii, degete de la mâini și de la picioare. Câteva clipe mai târziu, al doilea copil. După care cântecul tatălui său se oprise pentru totdeauna.

Erau aproape de oraș acum. Paul așteptă la stop, apoi coti spre cimitirul din Lexington, pe lângă căsuța din piatră de lângă poartă. Parcă sub un ulm care supraviețuise unui veac de secetă și boli și ieși din mașină. Ocoli până la portiera lui Phoebe și o deschise, oferindu-i mâna. Ea o privi mirată, după care se uită la el. Apoi se dădu jos de una singură, ținând încă narcisele în mână, acum cu tulpinile zdrobite și moleșite. O vreme merseră pe cărare, pe lângă monumente și iazul cu rațe, până când el o îndrumă prin iarbă către piatra funerară de pe mormântul tatălui lor.

Phoebe își trecu degetele peste numele și datele gravate în granitul întunecat. El se întreba din nou ce gândea ea. Al Simpson era cel căruia îi spunea tată. Rezolva împreună cu

ea cuvinte încrucișate seara și îi aducea albumele preferate când se întorcea din călătorii; o purtase pe umeri să poată atinge frunzele sicomorilor înalți. Această lespede de granit, acest nume nu puteau să însemne nimic pentru ea.

David Henry McCallister. Phoebe citi cu voce tare, rar. Cuvintele îi umplură gura și căzură în lume cu greutate.

— Tatăl nostru, spuse el.

— Tatăl nostru, spuse ea, care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău.

— Nu, zise el, mirat. Tatăl *nostru*. Tatăl meu. Și al tău.

— Tatăl nostru, repetă ea, și el simți cum îl cuprinde frustrarea, căci cuvintele ei doreau să fie plăcute, erau mecanice, fără vreo semnificație pentru ea.

— Ești trist, observă ea apoi. Dacă ar muri tatăl meu, și eu aș fi tristă.

Paul se sperie. Da, asta era – era trist. I se domolise supărarea, și dintr-odată reuși să îl vadă altfel pe tatăl său. Probabil că însăși prezența lui îi amintea tatălui lui cu fiecare privire, cu fiecare respirație de alegerea pe care o făcuse și care nu mai putea fi desfăcută. Pozele acelea cu Phoebe, trimise de Caroline peste ani, găsite ascunse pe fundul unui sertar din camera obscură, după ce plecaseră curatorii; singura fotografie cu familia tatălui său, pe care Paul o mai avea încă, aceea făcută pe veranda casei lor. Și miile de alte fotografii, una după alta, tatăl lui așezând imagine după imagine, încercând să umbrească momentul pe care nu mai putea să îl schimbe niciodată, și cu toate acestea trecutul tot reapărea, stăruiitor precum însăși memoria, puternic precum visele.

Phoebe, sora lui, un secret păstrat un sfert de secol.

Paul merse câțiva metri înapoi, către cărarea de pietriș. Se opri cu mâinile în buzunar, în vârtejul de vânt dansau frunze, o bucată de ziar plutea deasupra șirurilor de pietre albe. Norii se mișcau pe cer, formând modele pe pământ, iar razele soarelui se revărsau asupra pietrelor de mormânt, a

ierbii și a copacilor. Frunzele se zbăteau ușor în bătaia vântului, iar ierburile înalte foșneau.

La început, notele erau slabe, mai subtile decât briza, încât trebuia să facă un efort ca să le audă. Se întoarse. Phoebe, stând încă în picioare lângă piatra de mormânt, cu mâna sprijinită de marginea de granit întunecat, începuse să cânte. Iarba de pe morminte se unduia în vânt, iar frunzele șopteau. Era un imn, vag familiar. Cuvintele nu se distingeau, însă vocea îi era pură și frumoasă, și alți vizitatori din cimitir se uitau în direcția lor, la Phoebe cu părul care începuse să îi încărunțească și la rochia de domnișoară de onoare, la poziția ciudată, la cuvintele neclare și vocea ei lipsită de griji, asemănătoare cu sunetul de flaut. Paul înghiți în sec și se uită la pantofii ei. Își dădu seama că, pentru tot restul vieții, va fi sfâșiat între două senzații: va fi conștient de faptul că Phoebe era altfel, de dificultățile pe care le întâmpinase numai pentru că era diferită de ceilalți și, cu toate acestea, va fi purtat dincolo de toate aceste lucruri de iubirea ei directă și incontestabilă.

De iubirea ei, da. Și, își dădu apoi seama, inundat de sunete, de propria dragoste recentă și ciudat de necomplicată pe care o simțea pentru ea.

Vocea ei, înaltă și pură, vibra printre frunze, printre razele de soare. Se izbea de pietriș, de iarbă. Își închipui notele căzând prin aer precum pietrele în apă, sfâșiind fața nevăzută a lumii. Valuri de sunet, valuri de lumină: taică-său încercase să fixeze totul, însă lumea era în continuă mișcare și nu putea fi zăgăzuită.

Frunzele se ridicau; lumina soarelui învăluia totul. Cuvintele acestui imn străvechi îi reveniră în minte, iar Paul i se alătură. Phoebe nu păru că observă. Continuă să cânte, acceptând vocea lui așa cum accepti vântul. Cântecele lor se împleteau, iar muzica se afla înăuntrul lui, un murmur în trupul lui, dar era și afară, glasul ei ca un geamăn glasului său. Când se sfârși cântecul, stătură așa cum erau în lumina limpede și palidă a după-amiezii. Vântul își schimbă direcția,

lipindu-i lui Phoebe părul de gât, împrăștiind frunzele căzute la baza gardului vechi de piatră.

Totul încetini, până când lumea întreagă deveni prizoniera acestui moment unic, plutitor. Paul stătu foarte liniștit, așteptând să vadă ce se va întâmpla în clipa următoare.

Țimp de câteva secunde, absolut nimic.

Apoi Phoebe se întoarse, încet, și își netezi fusta plisată.

Un simplu gest, și totuși merit să repună lumea în mișcare.

Paul observă cât de scurt îi erau tăiate unghiile, cât de delicată părea încheietura ei, pe piatra funerară de granit. Sora lui avea mâini mici, exact ca mama lor. Traversă bucata acoperită cu iarbă și îi atinse umărul, ca să o ia acasă.

KIM EDWARDS a crescut în Skaneateles, New York, în inima regiunii Finger Lakes. Volumul de povestiri *The Secrets of the Fire King* s-a aflat în 1998 pe lista finaliștilor pentru Premiul PEN/Hemingway. Scriitoarea a mai fost distinsă cu Premiul Whiting și cu Premiul Nelson Algren. Romanul *Fieca tăcerii* a fost selectat pentru Barnes and Noble Discovery Award și a câștigat Kentucky Literary Award pentru ficțiune în 2005.

Această dramă impresionantă începe într-o noapte de iarnă din 1964, când o furtună îl obligă pe doctorul David Henry s-o ajute pe soția sa să-i aducă pe lume pe gemenii lor. Fiul, născut primul, este perfect sănătos, dar medicul recunoaște imediat la fiica sa Sindromul Down. Pentru motive de a căror validitate încearcă să se autoconvingă, bărbatul va lua o decizie într-o fracțiune de secundă, care îl va bântui însă de-a lungul întregii vieți. Îi cere asistentei sale, Caroline, să ducă fetița la un institut pentru copii cu dizabilități. Însă femeia se hotărăște să crească ea însăși copilul și se mută într-un alt oraș.

O carte captivantă și o poveste minunată urzită, despre vieți paralele, secrete de familie și puterea mântuitoare a dragostei.

Fîca tăcerii a fost mult timp numărul 1
în lista *New York Times Best Seller* în Statele Unite,
fiind publicată în mai bine de 15 limbi până în prezent.

Romanul a fost ecranizat pentru televiziune în 2008,
producția fiind nominalizată la premiul Emmy.

rao
international
publishing
company

ISBN 978-973-103-963-3

9 789731 039633

www.rao.ro
www.raobooks.com

